

॥ श्रीमद्गुरुच्योनमः श्रीमदिष्टदेवतायैनमः ॥

॥ अथ श्री श्रीमद्यशोविजयजी उपाध्यायकृत वीरस्तुतिरूप ॥
हुंडीनुं स्तवन प्रारंभ,

॥ प्रथम अर्थकर्तानुं मंगलाचरण अनुष्टुप् वृत्तम् ॥
प्रणम्यश्री महावीर ॥ शंकरं शिवसौख्यदं ॥
धीर वीरं प्रकुर्वेहं ॥ श्रीवीरस्तववार्त्तिकं ॥ १ ॥

ए स्तवनमां प्राये (घणु करीने) पद आधां पाठां होय, तेनो अन्वय करीने अर्थ करवो. ते अर्थ अमे अन्वय करीने लखशुं. ते अन्वय पद आधां पाठां होय, ते पोतानी मेले जोइ लेजो. यद्यपि श्रीमद्यशोविजय उपाध्यायजीएज आलावा लखवारूप वार्त्तिक तो कसुंठे; पण सर्व पदनो अर्थ सर्वनो नजरमां न आवे, ते माटे पोताने संनारवा सारुं तथा जे कोइ माराथो अल्प बुद्धिवाला ठे, तेउना उपकारने अर्थे ए अर्थ लखुं बुं. त्यां प्रथम गाथामां मंगलाचरण, प्रयोजन, संबंध अने अनिधेय देखाडेठे.

॥ ढाल पहेलो ॥ नविका सिद्धचक्रपद वंदो ॥ एवेशी ॥

प्रणमी श्रीगुरुना पयपंकज ॥ शुणशुं वीर जिणंद ॥ ठवणनिहेप
प्रमाण पंचांगी ॥ परखी लहुं आणंदरे ॥ जिनजीतुजआणा शिर वही
ए ॥ तुजशासननय शुद्धपरूपण ॥ गुणथी शिवसुख लहिएरे ॥ जि० १ ॥

अर्थ:-हवे प्रणमी कहेतां प्रणाम करीने, श्री गुरुके० तत्वने जे कहे तेने गुरु कहीए. ते गुरु श्रीके० लक्ष्मी ज्ञानादिक गुणनी, तदंतु जे गुरु तेना पयपंकजके० चरणकमल, ते गुरुपदपंकजने नमीने हवे उत्तरक्रिया कहेठे. शुणशुंके० स्तविशुं. वीरजिणंदके० वीरनामा चोवीशमा परमेश्वर. जिनके० जेणे राग द्वेष जीत्याठे, एट ले सामान्य केवली तेमां इंसरखा एटले तीर्थकरते स्तविशुं. तेपण शीरीते स्तविशुं ? ते कहेठे. पंचांगी प्रमाण ठवण निहेप परखीने आनंद लहुं. इत्यन्वयः पंचांगी जे एक सूत्र, बीजी निर्युक्ति, त्रीजी नाथ्य, चोथी टीका अने पांचमी चूर्णि

એ પંચાંગી પ્રમાણે શાપના નિક્ષેપો પરસ્વીને આનંદ પામુ. ઇતિ પ્રથમગાથાર્થ ॥૧॥
 હવે જાવાર્થ—એમાં એમ કહ્યું જે પંચાંગી માનવાને યોગ્ય છે, પ્રતિમા પણ માનવા
 ને યોગ્ય છે. તે સર્વે વાત આગલ કહેશે; એટલે એ ગાથામાં પ્રથમ પદે મંગલાચરણ
 કહ્યું ? બીજું, પદ તથા પંચાંગી પ્રમાણ તથા નિક્ષેપ પરસ્વી, એ પદે અનિધેય દેશ્વા
 ડયું. જે માટે વીરસ્તવીજું, એ પણ અનિધેય તથા પંચાંગી સ્થાપન કરવું, તથા સ્થા
 પના નિક્ષેપો સ્થાપવો એ પણ અનિધેય જાણવું ૨ તથા પંચાંગી પ્રમાણે એ પદમાં
 સંબંધ દેશ્વાડયો; જે માટે પંચાંગીના પરૂપક પરંપરાએ સર્વજ્ઞ છે, તેવારે ગુરુપર્વ
 ક્રમ સંબંધ આચ્ચોજ. ૨ તથા આનંદ પામું, એ પદેકરી પ્રયોજન દેશ્વાડયું. તેમાં
 કર્તાએ ગ્રંથ કહ્યો, એટલે પરોપકાર થયો. તરત આનંદે ઉપન્યો; એ અનંતર પ્રયો
 જન. આનંદ જે મોહ તે પામુ. એ છે પરંપર પ્રયોજન જેમાં ઇતિ. એટલે શ્રોતાને
 અર્થ જ્ઞાન તે અનંતર પ્રયોજન અને સિદ્ધિ વરવી એ પરંપર પ્રયોજન ॥૪॥ એરીતે
 ચારવાનાં પ્રથમ ગાથામાં દેશ્વાડયાં. હે જિનજી તુજઆણા શિર વહિએ કે ૦ તમા
 રી આજ્ઞા મસ્તકે ધરીએ. એટલે એ પદમાં એમ દેશ્વાડયું જે આજ્ઞા તેજ પ્રમાણ છે;
 પણ કુયુક્તિ કરવી તે પ્રમાણ નથી. જે માટે તે હુંઠક લોકો એમ કહે છે જે, દ
 યા એ ધર્મ, કિંવા હિંસાએ ધર્મ. એવું જોલા લોકોને કહીને સમજાવે છે. તેને પા
 ઠો ઉત્તર વાલવા એ પદ કહ્યું. યથા એમ કહે તેને પાહું પૂઠિએ જે દયાએ ધર્મ
 કિંવા આજ્ઞા એ ધર્મ ઇતિ. એટલા માટે હે પ્રજ્ઞી, તુજશાસન કે ૦ તમારી આજ્ઞા,
 તેહની, નય કે ૦ નીતિ તેને શુદ્ધ પરૂપણ ગુણથીકે ૦ યથાર્થ પરૂપવારૂપ ગુણથી
 કી શિવસુખ લહિએકે ૦ મોહસુખ પામીએ. ઇતિ પ્રથમ ગાથાર્થ ॥ ૧ ॥

હવે તે શાપના નિક્ષેપો દેશ્વાડવા માટે સિદ્ધાંતની સાચ દેશ્વાડે છે. એ સ્તવન
 માં હુંડીઆ બત્રીશ સૂત્ર માને છે. યથા અગીઆર અંગ, બાર ઉપાંગ, એક નંદી,
 એક અનુયોગ દાર, એક દશવૈકાલિક, ઉત્તરાધ્યયન, નિસીથ, વૃહત્કલ્પ, વ્યવહાર,
 દશાશ્રુતસ્કંધ, અને આવશ્યક એ બત્રીશ. તેમાંનીજ સાચ દેશ્વાડશે. ઇતિ.

શ્રીઅનુયોગહુવારે જ્ઞાણ્યા ॥ ચારનિક્ષેપા સાર ॥ ચાર સત્ય

દશ સત્યા જ્ઞાણ્યા ॥ ઠાણાંગે નિરધારે ॥ જિનજી ॥ તુ ૦ ૧ ॥

અર્થ:—શ્રીઅનુયોગ દારને વિષે જ્ઞાણ્યાકે ૦ કહ્યા છે, ચાર નિક્ષેપાસારકે ૦ પ્રધા
 નપણે, એટલે વધતા નિક્ષેપા ન કરી શકે; તોપણ ચારનીતો પ્રધાનતા છે. અવશ્ય
 કરવા એવું દેશ્વાડવા સારું પદ છે. યત: ॥ જહ્ય જં જાણિજ્ઞા નિસ્કેવં નિસ્કિવે

निरवसेसं ॥ जडविय नजाणिङ्गा चउकयंनिस्किवेतड ॥ १ ॥ इति अनुयोग
 द्वारे ॥ अर्थः— अधिका निक्षेपा न जाणिए; तोपण चार निक्षेपा सर्व ठामे कर
 वा. वली चार प्रकारनी सत्यजाषा चोथे ठाणे तथा दश प्रकारनी सत्यजाषा
 दशमे ठाणे; ठाणांगे निरधारके ० श्रीठाणांग सूत्रनेविषे निश्चयपणे कहीठे. यतः ॥
 चउविहे सञ्जे पन्नते नाम सञ्जे ठवणसञ्जे दवसञ्जे जावसञ्जे ॥ ए चोथे ठाणे
 तथा दस विहे सञ्जे पन्नते तंजहा ॥ जणवय, सम्मय, ठवणा, नामे, रूवे, प
 डुच्चसञ्जेय, ववहार, जाव, जोए, दसमे उवम्म. सञ्जेय ॥ इति ठाणांगमध्ये
 दशमे ठाणे ठे. एतो अर्थः— कोंकणदेश प्रमुखनेविषे पयने पिञ्ज कहेठे; पाणी
 ने उदक कहेठे. इत्यादिक जनपद सत्य कहीए. १ कुमुद कुवल्यादिक पण पंकथी
 उपजेठे; पण पंकज ते अरविंदनेज सम्मत ठे. ए सम्मतसत्य २ तथा छेप्या
 दिकनेविषे अरिहंत प्रतिमा, एककादिक अंकविन्यास, कार्षापणादिकनेविषे मु
 डाविन्यासादिक; ते सर्व थापनासत्य. ३ तथा कुलनी वृद्धि न करतो होय, तोप
 ण कुलवर्धन नाम होय ते; नामसत्य. ४ व्रतना गुण न होय तो लिंगमात्रे
 पण व्रती कहीए ते; रूपसत्य. ५ तथा अनामिकांगुलि, कनिष्ठाने आश्रीने दी
 र्घ कहीए अने मध्यमाश्रीने ह्रस्व कहीए, ए प्रतीतसत्य. ६ पर्वत उपर तृणादि
 क बलतां ठतां पर्वत बलेठे, पाणी जमेठे तोपण कद्विद्युं के घडो जमेठे, अने
 पेट ठतां पण कन्याने अनुदरा कहेठे, इत्यादिक सर्व व्यवहारसत्य ठे. ७ वर्णा
 दिक जे जाव ते जावसत्य. यथा बगलां उजलां ठे. यद्यपि बगलांमां पांचे
 वर्णठे; तोपण शुक्लवर्ण उत्कटठे माटे उजलां बगलां एम कहेठे. एमज जमरो
 कालो; इत्यादिक सर्व जावसत्य जाणवुं. ८ तथा दंमने जोगे जे दंमनी कहीए. इत्या
 दिक योगसत्य कहीए. ए अने समुद्रसरखुं तलावठे. इत्यादिक उपमासत्य. १०
 ए दश सत्यमां स्थापना सत्य आव्युं, तथा पूर्वोक्त चार सत्यमां पण स्थापना सत्य
 आव्युं; तेमाटे स्थापना ते सत्यठे; एम श्री ठाणांगनी साखे देखाड्युं. ए गाथा
 पन्नवणा सूत्रे जाषा पदमां पण ठे. इति द्वितीय गाथार्थ. ॥ २ ॥

एतो सामान्य प्रकारे थापना पण साची ठे, एम कहुं. हवे कहेठे जे वीतरा
 गतो चारेनिक्षेपे साचाठे. ते देखाडेठे.

जास ध्यान किरियामांहि आवे ॥ तेह सत्य करी जाणुं ॥ श्री
 आवश्यकसूत्र प्रमाणे ॥ विगते तेह वखाणुंरे ॥ जि० ॥ तु० ३ ॥

अर्थः—जास ध्यानके० जे वीतरागनुं ध्यान, किरियामां आवेके० क्रिया जे आव शकनी क्रिया तेमां आवे, तेह सत्य करी जाणुके० साचु करी मानुं; जे माटे आव शकनी करणी ते चारित्रियानी ठे; माटेते जे क्रियामां बोले ते साचुंज बोले; तो चारित्र रहे; अन्यथा चारित्र विराधे. जाषासत्य ते साचुं बोलतां थायठे ते विचारी जोजो. हवे श्री आवश्यकसूत्रप्रमाणे विगतेके० निन्न निन्न पणे, तेहके० ते नामादिक सत्य वखाणुं. इति तृतीय गायर्थे ॥ ३ ॥

चोवीशब्दयमांहि निक्षेपा ॥ नाम इव्य दोग जावुं ॥ काउ

सगगआलावे ठवणा ॥ जाव ते सधले लावुरे ॥ जिनजी ॥ तु०॥४॥

अर्थः—चोवीशब्दयके० चोवीश जिननी स्तवना एटले लोगस्सउज्जोअगरे ए पाठ उच्चारतां रूषनादिक चोवीश नाम प्रगटपणे कहेठे; ते नाम निक्षेपो जाण वो. तथा इव्यनिक्षेपो जेअइआसि द्वा ए गायामां ठे; पण ए गाय, कुमति माने नही; तेने चोवीशब्दामांहेज देखाडेठे. नामइव्यके० नामनिक्षेपो अने इव्यनिक्षेपो. दोग जावुंके० ए बंने निक्षेपा जावुं. ते इव्यनिक्षेपो एम जे रूषनादिक तीर्थकरने वारे जे प्रभु विचरता ते जावतीर्थकर जाणवा, पण बीजा त्रेवीश प्रभु रह्या; ते चोवीशब्दामां इव्यनिक्षेपे वंदाणा. यतः नूतस्य जाविनोवा जावस्य हिकारणयद्गोके । तद्द्व्यंतत्वज्ञैः सचेतना चेतना कथितं? इतिवचनात् ॥ तथा वजी हमणां जे चोवीशब्दो कहेठे, तेने अरिहंतकिन्नइस्सं अथवा तिष्ठयरामेपसी यंतु इत्यादिक पाठ कहेतां मूषावाद लागेठे; जे माटे हमणां तो चोवीशे जावनिक्षेपे सिद्धे; ते माटे पूर्व जावनो उपचार लेइ इव्यनिक्षेपे वांदातांज सत्य थाय ते विचारी जोजो, एटले चोवीशब्दामांहे नाम अने इव्य ए बे निक्षेपा फलाव्या. हवे थापनानिक्षेपो कहेठे. काउसगग आलावेके० काउसगगकरवानो आलावो जे अरिहंतचेईआणं करेमिकाउस्सगगं वंदणवत्तिआए पूअणवत्तिआए ॥ इत्यादिक पाठ उच्चारतां ठवणाके० थापनानिक्षेपो जावुं. अर्थ—अरिहंतनी प्रतिमाने वंदन पूजनथी जे फल होय, ते फलने अर्थे काउसगगके० काउसगग करुं. अहीयां हुंडीआ एम कहेठे जे; अमे ए आलावो मानता नथी. तेनो उत्तर जे, आवश्यक सूत्रमांनो आलावो खंमित थाय, तो पांचमुं काउसगग नामे आवश्यक केम थाय? तथा आवश्यकसूत्र आज ठे, तेमां ए पाठ ठे ते केम उलवाय? अने जे उलवे तेने माथे आझाचंगरूप वज्रदंनो घात पडे. तथा आ स्तवनने अ

नुमाने जाणीए ठैए, जे पूर्वे हुंडीआ आ आलावो मानता दीसेठे, पण हमणांज ना कहेठे; बाकी जो पूर्वे न मानता होय तो तेनी साख ए स्तवनमांज केम होय ? इतिजाव. एम त्रीजा निह्नेपानुं ध्यान क्रियामांहे आब्युं अने जाव ते सघले जा बुंके० जावनिह्नेपो तीर्थेकरनो, जे केवल ज्ञानादि गुणरूप, ते तो ध्यान द्वाराए सर्वत्र क्रियासमाप्ति यावत् रुदयमांहे जाबुंठुं. इति चतुर्थे गाथार्थे ॥ ४ ॥

एवं चार निह्नेपा आवश्यक क्रियामांहे देखाड्या. हवे केटला एक हुंडीआ एम कहेठे जे “अमे आवश्यक सूत्र मानीए ठैए पण ते आ तमे कहो ठो ते आ वश्यक ठे नही.” तेने उत्तर देठेजे; “तमोने कोणे कहुंके ते आवश्यक नही? ते विषेनो तो केवलीविना निरधार थाय नही.” तेवारे हुंडीआउं कहेके, “त मने कोणे कहुं जे आवश्यक तेनुं तेजठे?” तेनो उत्तर जे “अमे तो आगम प्रमाणे मान्युं.” तेज आगली गाथाए देखाडेठे.

पुस्तकलिखित सकल जिम आगम ॥ तिम आवश्यक एह ॥

जगवई नंदी साखे सम्मत ॥ तेहमां नहीं संदेहरे ॥ जि० ॥ तु० ५

अर्थः—पुस्तकलिखित जेम समस्त आगमके० सि-दांतठे; तेम ए आवश्यक पण पुस्तकलिखितठे; तथा जगवई साखेके० श्रीजगवतीसूत्रमांहे आवश्यक नी जलामणठे. यथा जहा आवस्स ए इति तथा वली नंदीसाखेके० नंदीसूत्रम थ्ये पण सर्व सूत्रनां नाम कहुं, त्यां अकालिआ सूत्रमां आवश्यकनुं नाम प्रगट पणे कहुंठे; तेमाटे अमे मानीए ठैए; तेम अवश्य तमारे पण मानबुं पडशे. नही मानो तो जगवती तथा नंदी ए बे सूत्र विराधशो. ते माटे सम्मतके० ए बे सूत्रनी साखे मानवा योग्य ठे, तेमां कांइपण संदेह नथी; इति गाथार्थे ॥ ५ ॥ हवे हुंडक कहेठे के “आवश्यक सूत्रतो घरघरनुं जुडठे; एक नथी” तेने शिह्ना कहेठे.

सूत्र आवश्यक जे घरघरनुं ॥ कहेशे ते अज्ञानी ॥ पुस्तक

अरथ परंपर आव्युं ॥ माने तेहज ज्ञानीरे ॥ जि० ॥ तु० ६ ॥

अर्थः—सूत्र आवश्यक जे घरघरनुं जिन जिन ठे, एम जे कहेशे तेतो अज्ञानी अथवा मूर्ख जाणवा. शामाटे मूर्ख? ते कहेठे. पुस्तकके० पाना मां लख्युं ठे ते ना केम कहेवाय? जेमाटे श्रीअनुयोग द्वारमध्ये कहुं ठे के ॥ नो आगम उदवावस्सयं जंपत्तय पोडय लिहियं ॥ इति ॥ तथा अर्थ पण ठ

आवश्यकरूप चाव्यो आवेते. एमां त्रण प्रकारना आगम देखाड्या; यतः ॥ सु
त्तागमे, अत्तागमे, तडुनयागमे ॥ इति॥ तथा परंपर आव्युंके० परंपराए चाव्युं आ
व्युंते, ते पण मानवुं. एमां पण त्रण प्रकारना आगम देखाड्यांते. यतः अत्तागमे,
अनंतरागमे, परंपरागमे इति ॥ तेथी जे आवश्यक न माने तेणे एटला आलावा
दूहव्या; माटे तेने मूर्ख कहीए. ते माटे माने तेहज ज्ञानीके० जे ए वात माने
तेज ज्ञानी पुरुषते, एम कहीए. इति षष्ठी गार्थ ॥ ६ ॥

वली जे एकलो जावनिहेपो वांदवा योग्य मानेते, तेने स्थापना तथा डव्य
निहेपो वांदवायोग्य ते एम बतावेते.

बंजीलिपी श्रीगणधरदेवे ॥ प्रणमी जगवई आदे ॥ ज्ञानतणी
ते ठवणा अथवा ॥ डव्यश्रुत अविवादेरे जि० ॥ तु० ॥७॥

अर्थः—जगवइ आदेके० श्री जगवतीसूत्रने धुरे श्री गणधरदेवेके० सुधर्मा
स्वामिए बंजीलिपीके० ब्राह्मीलिपीने प्रणमीके० प्रणाम कखो ते. नमोबंजीएलि
विए ए सूत्रे करीने अने ब्राह्मीलिपीके० अह्वरविन्यास कहीए. ए अर्थ आगली
गाथाए स्पष्ट थरो. ते अह्वरविन्यास तो ज्ञाननी स्थापना ते. यतः अनुयोग द्वारे॥
आवस्सयत्ति ठवणाठविलेइ. तथा वली सखावठवणा असखावठवणा ए बे नेद
पण अनुयोग द्वारमध्येज कद्याते. तेमाटे तेके० ते ब्राह्मीलिपि ज्ञानतणी ठवणा
के० ज्ञाननीस्थापना जाणवी. अथवाके० पद्दांतरे जो थापना न गणीए अने
ग्रंथरूप ब्राह्मीलिपि लेइए तो डव्यश्रुतके० डव्यनिहेपे डव्यश्रुत कहिये. अविवा
देके० विवादरहितपणे एटले एमां कोइ ऊघडो नथी. यतः दव्वसुअंजं पत्तय पो
डुय लिहियं ॥ इत्यादि अनुयोग द्वार वचनथी जाणवुं. एटले ए जाव जे, नमोबंजी
ए लिवीए ॥ ए सूत्रप्रमाणे ज्ञाननो थापनानिहेपो, अथवा डव्यनिहेपो साधुने
वांदवायोग्य ते तो श्रीतीर्थकर देवना स्थापना तथा डव्य ए बे निहेपा वांदवा
योग्य केम न थाय ? इति जावार्थ ॥ इति सप्तम गार्थ. ॥ ७ ॥

आ ठेकाणे कोइ ब्राह्मीलिपिनो अर्थ मरडेते; तेने शिखामणदीएते.

नेद अठारज बंजीलिपिना ॥ समवायांगे दीठा. ॥ शुद्ध अरथ
सरडी जव बहुला ॥ जमशे कुमति धीठारे ॥ जि० ॥ तु० ॥ ८ ॥

अर्थः—नेद अठारज बंजीलिपिनाके० ब्राह्मीलिपिना अठार नेद, श्रीसमवायां

ग सूत्रमां दीठाके० देखाड्याठे. यथा ॥ बंजीएणंलिविए अठार विहेलिविविहा एो पन्नते इत्यादि. ब्राह्मीलिपि अठार प्रकारनीठे. ते ब्राह्मीलिपि ते अहूरन्यास रूप कहेठे. ते ब्राह्मीलिपिने पंचमांगने धुरे श्रीगणधर देव प्रणम्या, ते वांको अर्थ केम थाय? तेमाटे ए शुं अर्थ मरडीने कुमतिके० कुबुद्धिना धणी धीठाके० वांको अर्थ करवाने धैर्यवंत, गणधर तथा तीर्थकरनी पण बीक नही धरतां, न वबहुला नमशेके० धणो संसार रज्जुशे. ते माटे तमे संसार दीर्घशी शुं नथी बीहीता? इतिजावार्थ. इतिअष्टम गाथार्थ ॥ ७ ॥

हवे पूर्वे कहुं जे कुमतिथो, अर्थ मरडे ठे. ते शुं मरडेठे? ते कहेठे.

बंजीलिपि जो तेहनो करता ॥ तो लेखक पण आवे ॥ गुरुआ णाविण अरथ करे जे ॥ तेहनो बोल न जावेरो ॥ जि० ॥ तु० ॥ ए ॥

अर्थ:-बंजीलिपिके० ब्राह्मीलिपि तेना करनारा ऋषज परमात्मा, तेने गण धर नम्या. जे माटे ब्राह्मीलिपि श्रीऋषजदेवजीए बतावी ते माटे एम आशंका प रनी करीने उत्तर देठे. बंजीलिपिके० पालाने दृष्टांते ब्राह्मीलिपिना कर्ता श्री ऋष जदेव लेइए. अहीया ए नाव जे, सूत्रधारने, पालो घडवा काष्ठलेवा जतो देखी को इके पूठयुं के क्यां जशो? तेवारे अशुं नैगमनयनी अपेक्षाए सुतार बोव्यो जे पालो लेवा जइशुं. “ तेम अहीयां पण ऋषजदेवजीनो अर्थ करे ठे. इतिजाव. तेहने उत्तर-तो लेखकपण आवेके० तो लहिउ-पुस्तकनो लखनारो पण आवशे इहां ए नाव जे नैगमनये ऋषजदेव लीधा पण अशुं नैगमनी अपेक्षाठे ते थकी हुंकडो ते शुं नैगम कहीए. तेम इहां हुंकडो तो ब्राह्मीलिपिनो कर्ता लहिउ ठरे, जेम कोरी ने अने ठोलीने चोखो कयो एवो जे पालो तेने पालो कहे, ते शुं नैगम कहेवा य. तेम अहीयां पण जाणवुं. ए नयनी अपेक्षाए हुंकडो ते शुं अने वेगलो ते अशुं इतिजाव: तेवारे लहिउ, वांदवायोग्य तमारो थयो ? तथा वली केहेशेके ब्राह्मीनो आदि कर्ता लेइशुं, तो ते मिथ्याठे; जे माटे ए बंजीलिविए ए पदनो अ र्थ नहिं, ए तो उपचार करीने अर्थ खेंची लेइए तेवारे आवे ते तो नि:प्रयोजन उपचार करीए तो सूत्र दोष थाय. १ तथा वली नमोबंजीएलिविए ए पद त्रांति नुं करणहार कहुं. तेवारे नमोसिप्पसयस्स एवुं पण त्रांतिरहित पद थाय. ते कां न कहुं? जे समवायांगसूत्र अठारलिपिनुं ते साथे विरोध पडेज नही ३ त था वली नमो अरिहंताणं ए पदमां शुं ऋषजदेव आव्या नही? जे वली बंजीएलि

વિષ્ણુ એ પદ કહીને અલગા દેખાડયા. ધ તથા વલી બંચીનો કર્તાતો જિવિષ્ણુ એ પદ કહેવાનું શું કામ ? તથા એમ કહેશેકે “ બ્રાહ્મીલિપિની ક્રિયા એમણેજ બતાવી તે ક્રિયાગુણે વાંદવા યોગ્ય ” તેનો ઉત્તર કે, રૂષનદેવ વાંચ્યા તેવારે બ્રાહ્મીલિપિતો પહેલાં વાંદીજ. જે માટે ક્રિયાનો કર્તાવંચ તો ક્રિયા વંચજયઃ. ડ્યાદિ ઘણા ઉત્તર છે માટે ગુરુ આણાવિણકે. ગુરુ જે પરમગુરુ શ્રીતીર્થકર, તેની આજ્ઞાવિના જે અર્થ કરેકે. સ્વોટો અર્થ કરે; તેનો બોલ, આજ્ઞાવાહ્યપણા માટે ન જાવેકે. જાવતો નથી ઇતિ જાવઃ અથવા ગુરુકે. શુદ્ધ પરંપરાએ આવ્યા જે ગુરુ તેની આણા. ઇતિ. હવે બ્રાહ્મીલિપિ ડ્યશ્રુત છે, માટે વંદના કરવાયોગ્ય એવું કહ્યું. તે ઉપર દૃષ્ટાંત બતાવે છે.

જિનવાણી પણ ડ્યશ્રુત છે ॥ નંદીસૂત્રને લેખે ॥ જિમ તે તિમ
બંચીલિપિ નમિયે ॥ જાવ તે ડ્યશ્રુત વિશેષે ॥ જિ. ॥ તુ. ॥ ૧. ૦ ॥

અર્થ:-જેમ જિનવાણી પણ નંદીસૂત્રને લેખે ડ્યશ્રુત છે. તે કે. તેને જેમ નમીએ છે તેમ બંચીલિપિકે. બ્રાહ્મીલિપિને પણ નમીએ “ ઇતિ પદત્રય અહ્નરાર્થ ” જાવાર્થ તો એ છે જે શ્રીજગવતીને ધુરે નમો સુઅદેવયાએ એ સૂત્રે જિનવાણીને ગણધરે નમસ્કાર કહ્યો. અને જિનવાણી તો, નંદીસૂત્રમાં ડ્યશ્રુત કહી બોલાવી છે. તથાચ તત્પાઠ ॥ કેવલનાણસ્મૃતે ણાંજે તત્તપસ્સવણજોગે તેનાસઃ તિહયરો વડ્જો ગસુઅં હવડ્સેસં ॥ ૧ ॥ અર્થ:-કેવલ જ્ઞાનેકરી અર્થ જે પદાર્થો તેને જાણીને જે જ્યાં પ્રજ્ઞાપના યોગ્ય પ્રરૂપવા યોગ્ય તે ત્યાં તીર્થકરો જાણે એટલે જે અનિજાણ્ય હોય તે બોલે, અને અનિજાણ્ય હોય તે જાણે છે; પણ વચન ગોચર ન આવે તેથી અનિજાણ્ય વચને કહેવા તો નથી તે પરમાત્માનું વચન યોગ શેષશ્રુત થાય એટલે ડ્યશ્રુત થાય. ઇતિ. એટલે એ જાવાર્થ; તીર્થકરનો વચનયોગ તે શેષશ્રુતકે. ડ્યશ્રુત જાણવો એવો અર્થ છે. એવું જાણી ડ્યશ્રુત જિનવાણી વંદીએતો ડ્યશ્રુત બંચીલિપિ કેમ ન વાંદીએ? એ બે માં ફેર નથી, તેનો હેતુ કહે છે. જાવકે. આપણો જાવ તે ડ્યશ્રુતવિશેષ કે. ડ્યશ્રુતનો વિશેષકરે. ઇતિ અહ્નરાર્થ. જાવાર્થ તો એ છે કે, ડ્યશ્રુત પણેતો સર્વ વસ્તુ સરસી છે. જેમ બ્રાહ્મીલિપિ અહ્નરરૂપે ડ્યશ્રુત છે; તેમ જિનવાણી છે તે જાણાવર્ગણાના પુજનરૂપ ડ્યશ્રુત છે. એ બેમાં તો કાંઈ વિશેષ નથી. પણ આપણા જ્ઞાનાદિક જાવના સાધનપણે પ્રણમ્યાથકી તે ડ્યશ્રુતવિશેષ પામ્યો કહીયે. તે માટે એ વાંદવાયોગ્ય છે એમ સદ્દહવું. ઇતિદશમગાથાર્થ ॥ ૧૦ ॥

કોઈ કહેશેકે અજીવરૂપ આપનાથી આપણને શો ગુણ થાય ? તેને કહીએ, છે.

जेम अजीव संयमनुं साधन ॥ ज्ञानादिकनुं तेम ॥ शुद्धजा
व आरोपे विधिसुं ॥ तेहने सघले खेमरे ॥ जि० ॥ तु० ॥ ११ ॥

अर्थः—जेम अजीव संयमनुं साधनके० जेम वस्त्रपात्रादिक अजीवठे ; पण ते संयम के० चारित्रनां साधनठे. एथी चारित्र सधायठे. ज्ञानादिकनुं तेमके० तेमज थापना जे ब्राह्मीलिपि, तथा जिनप्रतिमा प्रमुख ज्ञाननो तथा दर्शनशुद्धि प्रमुख नो हेतु थाय; ते माटे शुद्धजाव आरोपे विधिसुंके० विधिपूर्वक पोतानो जे शु जाध्यवसाय, तेनुं आरोपण सामी वस्तुनेविषे करे; तेहनेके० ते प्राणीने सघले खेमके० सर्व ठेकाणे मंगलीकठे. इतिजाव. इतिगाथार्थ ॥ ११ ॥

ते उपर सूत्र लखीएठैयेः—त महाफलं खलु अरहंताणं जगवंताणं नामगोयम
स्स विसवणयाए ॥ अहींयां, ए आलावे नामनिक्षेप ते महाफलदायक कह्यो.
तथा ॥ धंनाणं ते गामागर नगर खेड कवड मंदव दोण मुहपट्टणा समसन्निवेसा
जळ अरिहंता जगवंता विहरंति ॥ ए आलावामां ग्रामादिकने धन्य कह्यां. ते प
ए श्रीअरिहंतनीज प्रशंसा थइ. तथा वली श्रीश्रमणसूत्र प्रमुख घणा सूत्रोमां तेत्री
श आशातना मध्ये गुरुसंबंधी पाटी पीठ संथारे पग संघटतां आशातना जागे, ए
सर्व वस्तुअ अजीवठे, तोपण पोताने विशेषे आराधवा योग्य कहीउं; तेतो तुं पण
मानेठे; तो पठी जिनप्रतिमा ब्राह्मीलिपि प्रमुख अजीव केम नथी मानतो? त
था वली श्री अंतगमदशांगमां सुलसाना अधिकारे हरिणोगमेषीनी प्रतिमा आ
राधने ते हरिणोगमेषी आराध्य हतो; तेथी ते हरिणोगमेषी संतुष्ट थयो; तेम
वीतरागनी प्रतिमा आराधने वीतराग आराध्य केम न थाय? थायज. अहींयां
कोइ कदेशे के “जेम हरिणोगमेषी संतुष्ट थयो तेम श्रीवीतराग पण ए दृष्टांते तो संतु
ष्ट थया जोइशे.” तेनो उत्तर जे “दृष्टांत होय ते तो एक देशे होय; तेमाटे अहीं
यां आराध्यरूप देश लीधोठे. एटले ए जाव जे वीतराग ठे माटे कांइ संतुष्ट न थाय
पण आराध्यतो थायज. एवुं सम्यक्दृष्टिए विचारवुं. वली जावजिन पण आराध्य
फल देठे. तेमां पण बे वात ठे. जे जावजिनने देखेठे ते पण पुजलपिंम, आकार
रूप देखेठे; तेतो थापना ठे, ए पण उंमो आलोच करी विचारजो. बीजुं. जाव
जिन उता होय त्यांपण पोतानो जाव, निर्मल होय तो फल आपे. जो पोताना
जावविना फल आपे तो अजव्य अने दूरजव्यनेज फल आपवुं जोइए, ते माटे
निजजाव तेज प्रमाण ठे. तेम थापना जिनने विषे पण जाणवुं.

अहीयां पोतानो जाव प्रमाण कह्यो; तेमां कोशकने आशंका उपजे के. “सा मी वस्तु जेवी होय तेवी हो पण पोतानो जावज प्रमाण ठे” तेने कहेठे के एम नहीं; ते उपर गाथा कहेठे.

शुद्धजाव जेहनो ठे तेहना ॥ चार निक्षेपा साच ॥ जेहमां जाव
अशुद्ध ठे तेहना ॥ एक काचे सवि काचरे ॥ जि० तु० ॥ १२ ॥

अर्थः—शुद्धजाव जेहनो ठे के० जे वस्तुनो जावनिक्षेपो शुद्ध ठे, तेहना चारे निक्षेपा साचा ठे. गौतमादिकनी परे.एटले ए जाव जे, गौतमजीनो जावनिक्षेपो आराध्य साचोठे; तो नामादिक पण गौतमनां आराध्यठे. परम मंगलीकनूत ठे. तथा जेमां जाव अशुद्ध के० जे वस्तुनो जावनिक्षेपो अशुद्ध ठे; तेहने के० ते वस्तुने, एक काचे सवि काच के० एक जावनिक्षेप काचे करीने चारे निक्षेपा काचा जाणवा. अंगारमर्दकाचार्यनी परे. जेम तेहनो जाव अशुद्धठे; तो तेनां नामादिक पण परम पापरूपठे; माटे आराध्य नही. तेथी जाव तेहज सत्यठे. माटे पापी जीवनी अजीवस्थापना पण आराध्य नहो. इति जाव. इति गाथार्थ १२ हवे व्यतिरेक दृष्टान्ते साध्य साधे ठे.

दश वैकालिके दूषण दारख्युं ॥ नारीचित्रने ठामे ॥ तो केम जिन
प्रतिमा देखीने ॥ गुण नवि होय परिणामेरे ॥ जि० ॥ तु० ॥ १३ ॥

अर्थः—जेम दशवैकालिकसूत्रनेविषे नारीचित्रने ठामे के० स्त्रीनुं रूप चि तखुं होय, आलेख्युं होय, तेने ठेकाणे जोतां. एटलुं पद अर्थगम्यथी लेवुं. दूषण दारख्युं के० कंदर्पविकार उपजे एह दोष देखाड्यो ठे. यतः ॥ चित्तं जित्तं न णिञ्जाए नारे वासु अलं कियं. नस्करं पिव दहूणं दिठिं पडिसमाहरे ॥ १ ॥ ए गा थानो अर्थ एके चित्रामणनी चिंतिप्रत्ये न णिञ्जाए के० न जोइए. तेनेविषे नारिके० स्त्री प्रतिने अलंरुत होय माटे एवी प्रत्ये न जोवुं. विकार उपजवानो हेतु ठे माटे. नस्करं के० सूर्य सामु जोइने. जेम दिठ के० दृष्टि संहरी लेइए, तेनी परेज चि त्रामण देखीने दृष्टि संहरी लेवी. इति जाव. इति दशवैकालिके दृष्टान्ते जिनप्रतिमा देखीने परिणामे के० पोताने जावे केम गुण न होय? एटले स्त्रीनुं रूप देखी दोष कह्यो; तो जिनप्रतिमा देखीने गुण केम न थाय? थायज. इति जाव ॥ १३ ॥

एतो सामान्यपणे स्थापनानिक्षेपो वंद्य देखाडयो. हवे जिनप्रतिमा कोणे वांदी? ते देखाडे ठे.

रुचकक्षीपे एक ढगले जातां ॥ पडिमा नमिय आणंदे ॥ आवतां एक ढगले नंदीसरे ॥ बीजे इहां जिन वंदेरे ॥ जि० ॥ तु० ॥ १४ ॥

अर्थ:- “अहींयां जंघाचारण मुनिनो अधिकार ठे. आगली गाथामां जंघाचारण एहवुं पदठे ” ते जंघाचारण मुनि रुचकक्षीपे के० रुचक नामा तेरमो क्षीप, मतांतरे एकवीशमो क्षीप. तेहनेविषे एक ढगले जातां के० एकज ढग नरी उ त्पत्या ते त्यां उतस्या. उतरीने पडिमानमियके० जिन प्रतिमा, तेने आनंदे के० हर्षे नमीने, आवतांके० पाठा वलतां, एक ढगले नंदीसरेके० एकढगले नंदीसरनामा आवमो क्षीप, त्यां उतरे; त्यां उतरी विसामो लई त्यां जिनप्रतिमा वांदे. बीजेके० बीजे ढगले अहींयां आवे. अहींयां जिनप्रतिमा वांदे. ए अहींयांना जिन ते अशाश्वती प्रतिमा वांदे. एम जणाव्युं. इति चतुर्दश गाथार्थ ॥ १४ ॥

त्रिठी गतिए नगवई नाखी ॥ जंघाचारणकेरी ॥ पंढगवन नंदन इहां पडिमा ॥ ऊर्ध नमे घणेरीरे ॥ जि०॥तु० ॥ १५ ॥

अर्थ:-त्रिठी गतिए नगवई नाखी के० श्रीनगवतीसूत्रनेविषे ए तीर्थिगति क ही. एकवार नगवतीनुं नाम दीधुं, एटले जंघाचारण तथा विद्याचारणानो अधिकार सयलो नगवतीसूत्रमां ठे; एम समजवुं. जंघाचारणकेरी के० जंघाचारण नी तीरठी गति कही. हवे ऊर्ध्वलोकनी वात कहेठे. एक ढगले उंचा मेरुपर्वत ने माथे पंढक वन के० पांढुकवननेविषे जाय, त्यां चैत्यवांदे; त्यांथी पाठा व लतां एक ढगले नंदन के० नंदनवन, संनूतलापृथ्वीथी पांचशें योजन उंचु ठे; त्यां आवे. त्यांनां चैत्य वांदे. त्यांथकी बीजे ढगले इहां पडिमाके० अहींयां धर ती उपरे अशाश्वतीप्रतिमाने वांदे. एम ऊर्ध नमे घणेरी के० ऊर्ध्वलोके घणी प्रतिमा वांदे. इति पंचदश गाथार्थ ॥ १५ ॥

हवे विद्याचारणमुनिनो संबंध कहेठे.

विद्याचारण ते एक ढगले ॥ मानुषोत्तरे जाय ॥ बीजे नंदीस रे जिनप्रतिमा ॥ प्रणमी प्रमुदित थायरे ॥ जि०॥तु० ॥ १६ ॥

अर्थ:-विद्याचारणमुनि ते प्रथम एके ढगले मानुषोत्तरे जाय के० अठी क्षी

पनी मर्यादा करीने रह्यो; एवो जे मानुष्योत्तरपर्वत, ते पर्वते जाय; त्यांनां चैत्य वांदे. त्याहांथी बीजे के० बीजे ढगले नंदीश्वर द्वीपे जाय. त्यां जिनप्रतिमाप्रत्ये प्रण मीके० प्रणाम करीने प्रमुदित थाय, एटले हर्षवंत थाय. इति गाथार्थ ॥ १६ ॥

तिहांथी पडिमा वंदण कारण ॥ एक ढगले ईहां आवे ॥ ऊर्ध्व पणे जातां बे ढगले ॥ आवतां एक स्वजावेरे ॥ जि० ॥ तु० १७ ॥

अर्थ:-तिहांथी के० ते नंदीसरद्वीपथी, पडिमावंदण कारण के० प्रतिमा वंदणने हेतुए, एक ढगले ईहां आवे के० एक उत्पाते अहीयां आवे. आवीने अहीयांनां चैत्य वांदे. ए तीर्था लोकनी वात कही, हवे ऊर्ध्वलोकनी वात कहेठे. ऊर्ध्वलोके पण जातां बे ढगलां अने आवतां एक ढगलुं. एटले ए जाव जे, जातां एक ढगले नंदनवने जइने चैत्य वांदे. अने बीजे ढगले पांहुकवने जइने चैत्यवांदे. त्यांथी एक ढगले अहीयां आवी अहीयांनी प्रतिमावांदे. स्वजावके० ए गतिना, ए स्वजाव ठे. वचमां बीजा विसामा करी सकाए नहीं. इति जाव. इति गाथार्थ ॥ १७ ॥ हवेपूर्वे “जगवती सूत्रमां ए पाठ ठे.” एवुं तोकहुंहतुं, पणकीए ठामेठे? ते कहेठे.

शतकवीशमे नवम उद्देशे ॥ प्रतिमा मुनिवर वंदी ॥ इम देखीजे अवला नांजे ॥ तस मति कुमति फंदीरे ॥ जि० ॥ तु० ॥ १८ ॥

अर्थ:-शतक वीशमे नवम उद्देशे के० शतक वीशमुं अने उद्देशे नवमो, तेमां प्रतिमा मुनिवर वंदी के० मुनिराजे प्रतिमा एरीते वांदी ठे. इम देखी के० एवो पाठ देखीने, जे अवला नांजे के० जे प्राणी अवला वांका जायठे; तस मति के० तेउनी जे बुद्धि, ते कुमति फंदी के० कुगुरुनी नोलवी अकी कुमतमां फंदाई रहे ठे. एटले जो मिथ्यात्वने जोरे कुमति फंदमां पड्याठे, तो एवा प्रगट पाठ देखीने पण अवला नांजे ठे. कुमतिनी जालमां गुंथाय ठे. इति जाव ॥ इति गाथार्थ ॥ १८ ॥

हवे ते पाठ लखे ठे. कइविहाणं चंते चारणा पन्नत्ता गो० इविहा चारणा पन्नत्ता “ तंजहा विज्ञाचारणाय जंघाचारणाय सेकेणछेणंजंते एवं बुच्चइ विज्ञाचारणा गो० उच्छंछेणं अणिकित्तेणं तवोकम्मेषांविज्ञाए उत्तरगुणलद्धिं खममाणस्स विज्ञाचारणलद्धि नामं लद्धि समुप्पज्जइ सेतेणछेणं जावविज्ञाचारणा विज्ञाचारणस्सणं चंते कहंसीहागइं कहंसीहेगइविसए पन्नत्ता, गो० अयसुं जंबुद्वीवे दीवे जावकिंचिविसेसाहिए परिकेवेणं महिद्धिए जावमहासोक्के जावइणामे

व तिकट्टु जंबुहीवंदीवं तिहिं अञ्जाणवाएहिं तिस्कुत्तो अणुपरियट्टिताणं हव
 मागञ्जिजा विजाचारणस्सणं गो० तहासीहागइ तहासीहेगइ विसए पन्नत्ता. वि
 जाचारणस्सणं जंते तिरियंकेवइएगइविसए पन्नत्ता गो० सेणंएगेणंउप्पाएणं मा
 णुसोत्तरेपव्वए समोसरणं करइ माणुसोत्तर तहिं चेइआइ वंदइ वंदइत्ता बीए
 णं उप्पाएणं नंदीसरवरदीवे समोसरणं करइ करइत्ता तहिं चेइआइ वंदइ वंदइ
 त्ता तउ पडिनियत्तइनियत्तइत्ता इहमागहइ गहइत्ता इहं चेइआइ वंदइ विजा
 चारणस्सणं गो० उडुं एवइ एगतिविसए पन्नत्ता सेणं तस्सठाणस्स अणालोइय
 पडिक्कंते कालं करइ नञ्जितस्स आराहणा सेणं तस्सठाणस्स अणालोइय पडि
 क्कंते कालं करइ अञ्जितस्स आराहणा सेकेणठेणंजंते एवं बुच्चइ जंघाचारणे
 गो० तस्सणं अठमं अठमेणं अणिवित्तेणं तवोकम्मेणं अप्पाणं जावे माणस्स
 जंघाचारणलक्षीनामं लक्षी समुप्पज्जइ सेतेणठेणं एवं बुच्चइ जंघाचारणे जंघा
 चारणस्सणंजंते कहांसीहागइ कहांसीहेगइविसए पन्नत्ता गो० अयणं जंबुहीवे दीवे
 जहेव विजाचारणस्स एवरंतिसत्तस्कुत्तो अणुपरियट्टिताणं हवमागञ्जिजा जंघा
 चारणस्सणं गो० तहासीहागइ तहासीहेगइविसए पन्नत्ता ; सेसंतंचेव जंघाचारण
 स्सणंजंते तिरियं केवइए गतिविसए पन्नत्ता गो० सेणं इतो एगेणं उप्पाएणं रुअ
 गवरेदीवे समोसरणं करइ करइत्ता तहिं चेइआइ वंदइ वंदइत्ता तउ पडिनि
 यत्तमाणे बीइएणं उप्पाएणं णंदीसरेदीवे समोसरणं करइ तहिं चेइआइ वंद
 इ वंदइत्ता इहमागहइ इहं चेइयावंदइ जंघाचारणस्सणं गो० तिरियंएवइएगतिवि
 सए पन्नत्ता० जंघाचारणस्सणंजंते उडुं केवइए गइविसए पन्नत्ता गो० सेणंइतोएगे
 णं उप्पाएणं पंढगवणे समोसरणं करइ करइत्ता तहिं चेइयाइ वंदइ वंदइत्ता तउ
 पडि णियत्तमाणे वित्तिणं उप्पाएणं नंदणवणे समोसरणं करइ करइत्ता तहिं
 चेइयाइ वंदइवंदइत्ता इहमागहइ मागहइत्ता इहचेइयाइ वंदइ जंघाचारणस्सणं
 गो० उडुं एवइए गतिविसए पन्नत्ता० सेणंतस्स ठाणस्स अणालोइय अप्पडिक्कंते
 कालं करइ नञ्जि तस्स आराहणा सेणंतस्स ठाणस्स अणालोइय पडिक्कंते कालं
 करइ अञ्जितस्स आराहणा सेवंजंते सेवंजंते जाव विहरइ इति जगवती सूत्रे श
 तक वीशमे उदेशे नवमे ए पाठ ठे.

हवे कुमति, नवनवा अजिप्राय लावी ए आलावानो अर्थ मरडेठे. ते प्रगटकरी
 दूषवेठे. अहिंयां हुंडक कहेठे जे “ चैत्य शब्दे अमे जिनप्रतिमा नथी मानता अने
 एम करतां तमे चैत्य शब्दे जिनप्रतिमा कहोठो तो कहो, पण ते वांदतां लाज हो

ततो सूत्रमां “ तस्सगणस्स अणालोइअ ” इत्यादिक पाठे केम कइं जे ते स्थानक ने अणअणालोए, अण पणिकमे काल करेतो विराधक थाय? इति तेनो उत्तर कहेठे जे.

अणालोअणनुं गण कइं जे ॥ तेह प्रमाद गतिकेरो ॥ तीरंग ते जे जात्र विचाले ॥ रहे ते खेद घणोरोरे ॥ जि० तु० ॥ १ए ॥

अर्थ:—ते गणनुं अणालोअण कइंके० ते स्थानक जे चैत्यवंदनामां प्रमाद स्थानक तेहनुं जे अणालोवुं, तेज देखाडेठे. ते प्रमाद गतिकेरोके० प्रमादे गति करी तेनुं अणालोवुं ठे जे कारणमाटे लब्धि उपजीवन ते प्रमाद गतिठे. कोइ पूठे जे “ते गणनुं अणालोअण कइं एहवो अन्वय क्यांथी कखो?” तेने कहीए बैए जे ॥ तस्स गणस्स अणालोअणालोइअ इत्यादिक सूत्रपाठ्यकी एवो अन्वय कखो. इति तथा वली प्रमादस्थान बीजुं देखाडेठे. तीरंगतिके० तीरना वेगनी पेरे उतावली गतिए जे चाव्या जाय, ते जाताथका जात्रविचालेके० वचमांतीर्थयात्रा प्रमुख शाश्वतां देहेराप्रमुख रहेके० रही जाएठे. ते खेद घणोरोके० घणो खेद चित्तमां उपजेठे. एटले तीरना वेगनी परे गयां ते अणालोअणस्थानक कहीए. इति नाव. इति एकोनविंशतितम गाथार्थ ॥ १ए ॥

हवे आलावानो अर्थ. कइविहाणं के० केटला प्रकारना हे जगवन्, चारण मुनि कइयाठे? प्रभुजी कहेठे हे गौतम, बे प्रकारना चारणमुनिठे. तंजहा इत्यादिक ते कहेठे. एक विद्याचारण बीजा जंघाचारण. सेकेणछेणं के० शाकारणथी विद्याचार ए? प्रभुजी कहेठे. हे गोयम, ठठ ठठने अणिकित्तेणंके० अविश्रामपणे एटले नि रंतर तप करतां विज्जाएके० विद्याए करी पूर्वगतश्रुत विशेषे करीने उत्तरगुण लब्धिं खममाणस्सके० पिंम विद्यु-दादिकनेविषे तप. तेहने खमता सहेता एटले तप करता. इतिनाव: विद्याचारणलब्धि उपजे ठे. सेतेणछेणं के० ते कारणे विद्याचार ए कहीए. हे स्वामिन्, विद्याचारणनी कइंसीहागइके० केवी शीघ्रगतिठे? कइंसी हेगइविसएके० शीघ्रगतिविषय केवोठे एटले गमनविना पण शीघ्रगति विषयुं के टलुं खेत्रठे? इति नाव: प्रभुजी कहेठे. हे गोतम, अयस्संके० आ जंबुदीप लाख योजननो यावत् ३१६३३७ योजन, ३ गाउ, १३० धनुष्य १३ अंगुल जाफेरां. ए टली परिकेवेणंके० परिधिठे. महर्दिक यावत् महासुखनो धणी देवता; त्यां अठ राणिवाएहिके० त्रणचपटी वगाडीए एटली वारमां तिस्कृत्तोके० त्रणवार जंबुदी प फरी आवे. विद्याचारणनी एवी शीघ्रगतिठे. एवो शीघ्रगतिनो विषयठे. ए सा

मान्यप्रकारनी गति कही. हवे त्रीठीगतिविषय पूठेठे. विज्ञाचारणस्सणं इत्यादि क सुगमठे, तिरियंकेवइगइविसएके० त्रीठी गतिनो विषय केटलोठे ? प्रचुजी कहेठे. हे गौतम, एगेणं उपाएणंके० एके ढगले माणुसोत्तरेपव्वएके० मानुषोत्तर पर्वतनेविषे स मोसरणंके० समवतार करे. करीने तड्ढचेइयाइवंदइके० त्यहां चैत्यवांदे. बितीएणं उ पाएणं के० बीजे ढगले नंदीसरवरदीवेके० नंदीश्वर दीपनेविषे, समोसरणंकरेतिके० समवतार करे. करीने तड्ढिचेइआइवंदइके० त्यां चैत्यने वांदे. ततोपडिनियत्तइके० त्यांथी पाठा निवर्ते. इहमागहइके० अहींयां आवे: इहचेइआइवंदइके० अहींयांनां चैत्यवांदे, विज्ञाचारणस्सणंगो० तिरियंएवइगतिविसएके० हे गौतम विद्याचारण नो तीठी गति विषय एटलोठे. विद्याचारणस्सणंउडुं केवइए गइविसएपन्नत्ता के० ते विद्याचारणनो ऊर्ध्वगतिविषय केटलोठे ? प्रचुजी कहे ठे. हे गौतम सेणंके० ते, इ तोके० अहींयांथी, एगेणं उपाएणं नंदणवणे समोसरणं करेतिके० एकेढगले नंदन वननेविषे समवसरण करे; करीने तड्ढिचेइआइवंदइके० त्यां चैत्यवांदे; बितीएणं उ पाएणंके० बीजे ढगले, पंढगवणेके० पांढुकवन मेरुने मस्तके समवसरण करे. त ड्ढिचेइआइवंदइके० त्यहां चैत्यवांदे. ततो पडि नियतइके० त्यांथी पाठा निवर्ते. इह मागहइके० अहींया आवे. इहं चेइआइ वंदइके० अहींयांनां चैत्यवांदे. विज्ञाचार णस्सणं इत्यादि सुगमठे. सेणंतस्सठाणस्सके० ते स्थानकने एटले लब्धि फोरवी ते स्थानकने, अणालोइअ अण्णडिक्कंतेके० अणआलोए, अणपडिक्कमे, कालंकरइ के० काल करे. तोनड्ढितस्स आराहणाके० आराधना तेने नथी. सेणंतस्सठाणस्सके० ते स्थानकने, आलोइय पडिक्कंते कालंकरइके० आलोचीने अने पडिक्कमीने काल करे. तो अड्ढि तस्सआराहणाके० तेने आराधनाठे. एटले ए जावार्थ लब्धिउपजीवन ते प्रमाद ठे. ते प्रमाद आलोयाविना चारित्रनी आराधना न थाय. अने विराधक चारित्रनुं फल न पामे. सकेणंठेणंजंते, इत्यादिक जंघाचारणना आलावानो पण एज अर्थठे, पण एटलो फेरठे के अठम अठमनां पारणां करतां ए लब्धि उपजे. ॥ जंघाचारणस्सणंजं ते कडंसीहागइ ॥ इत्यादिक पण विद्याचारणनी परेठे. पण एटलो फेर जे कोइ देव ता तिसत्तखुत्तोके० एकवीसवार जंबु दीपने फरी आवे; एवी शीघ्रगति जंघाचारण नी ठे. जंघाचारणस्सणंजंते तिरियं इत्यादिक सुगम ठे, पण एटलो फेरजे. सेणंएगेणं उपाएणं रुअगवरेदीवे समवसरणं करेइके० एके ढगले रुचकवर जे तेरमो दीप, तेनेविषे समवसरण करे. करीने तड्ढिं चेइआइ वंदइके० त्यहांचैत्यवांदे, वांदीने, तउ पडिनिअत्तमाणेके० त्यांथी पाठां निवर्ततां बितीएणं णंदीसरवरेदीवे समवसरणं करे

इके० नंदीश्वर स्त्रीपनेविषे समवसरण करे. तहिंचेइआइवंदइके० त्यां चैत्यने वांदे. इहमागहइके० अहिंयां आवे. इहं चेइआइवंदइके० अहिंयां चैत्यवांदे, जंघाचारणनो ऊर्ध्वगति विषय एटलो ठे. यावत् संपूर्ण लगी सुगमठे. सेवंचंतेके० गौतमस्वामि कहेठे. ॥तद्वृत्ति॥ अहिंयां विद्याचारणने जावुं बे मगले अने आववुं एके मगले; तथा जंघाचारणने जावुं एके मगले अने आवतां बे मगलां; ते लब्धिनो स्वभाव ठे. तथा कोइ कहेठेके, विद्याचारणने आवतां विद्या स्पष्टतर थाय, माटे एक मगले आवे अने जातां तेवी न होय माटे बे मगले जाय. अने जंघाचारणने लब्धित्थी उपजे. माटे आवतां अल्पसामर्थ होय; तेथी आववुं बे मगले अने जावुं एक मगले. इतिवृत्ति.

हवे ते आलोववा उपर सिद्धांतसाखे दृष्टांत कहेठे.

करी गोचरी जिम आलोए ॥ दशवैकालिक साखे ॥ तिम ए
ठाम प्रमाद आलोए ॥ नही दोष ते पाखेरे ॥ जि०॥तु०॥१०॥

अर्थः—करी गोचरीके० गोचरी करीने जेम उपाश्रये आवीने साधुपद अर्थाप
निए लइए; ते साधु, जिम आलोएके० प्रमादने आलोवेठे; पण नही दोष ते पा
खेके० ते प्रमादविना बीजो दोष नथी. इति अह्नरार्थः जावार्थ तो ए ठे के श्री
दशवैकालिके एम कहुं जे; साधु, गोचरी करी आवीने गुरुपासे आलोवे. ते जलीरी
ते न आलोयुं होय तो फरी पडिकमे. एम कहुं. तेमां ए पडिकम्युं ते दोष लाग्यो तेने.
पडिकम्युं पण गोचरी करी ते पडिकम्यो नथी; तेम अहिंयां पण चैत्यवंदना पडिकमी
नथी. दोष लाग्यो ते पडिकम्योठे. इतिजाव. एटले कोईपूठे जे “आलोया पडिकम्यावि
ना काल करेतो विराधक थाय; एम करतां श्रौजगवतीसूत्रमां तेहनो शो जवाब वा
व्यो”? तेने कहीए जे हे देवाणुप्रिय, अमे जवाब वाव्यो; पण तुं जलो समज्यो नथी!!
फरीसांजल. गोचरी करीने साधु, उपाश्रये आवतां मार्गमथ्ये आलोया पडिकम्याविना
काल करे तो आराधक कहीए; किंवा विराधक कहीए? ते विचारी जोजो. यतः श्री द
शवैकालिके पंचमाध्ययने॥विणएणं पविसित्ता सगासे गुरुणोमुणी । इरिया वहीयमा
दाय, आगाथो अपडिकमे ॥१॥ आनोइत्ताणणीसेसं अइयारंजहकमं गमणाग
मणेचेव नत्तपाणे असंजये ॥ २ ॥ उज्जुप्पन्नो अणुविग्गो, अक्कित्तेण चेअसा ।
आलोए गुरुसगासे, जंजहा गहिर्य जवे ॥३॥ एसम्ममा लोइयं दुज्जा, पुविंपह्ठा
वि जंकमं । पुणो पडिकमे तस्स, वोसित्ठो चितए इमं ॥ ४ ॥ अर्थः—विणएणंके०
विनय करी, पविसित्ताके० पेशीने, सगासेगुरुणोके० गुरुनी समीपे मुणीके० मुनि,

आगउ एटले आब्यो थको, इरियावहीयं पडिक्कमेके० इरियावही पडिक्कमे, आ
दायके० ग्रहीने. १ पठी काउसग्गमांहे आनोइत्ताके० उपयोग देइने, नीसेसंके०
सघलाए, अइआरंके० अतीचारने, जहक्कमंके० यथा अनुक्रमे अतीचारने चिंतवे.
गमणागमणेके० जातां आवतां, चेवके० निश्चये, नत्तपाणेअके० जात पाणीने
विषे, संजएके० मुनि. २ उळ्ळुपन्नोके० सरल प्रज्ञावालो, अणुविगोके० उद्देग र
हित, अक्कित्तेणचेइसाके० सावधान मने करी काउसग्ग पालीने, आलोए गुरु
सगासेके० गुरुनी समीपे आलोए. जंजहागहियंके० जे जेम लीधो होय ते तेम.
॥३॥ एम करतां कदाचित् एसम्ममालोइयंहुज्जाके० रुडी पेरे आलोयुं न होय, पुवि
पन्हाविजं कडंके० पूर्वे आहारादिक ग्रह्यं होय तेने, अथवा पठीग्रह्यं होय ते पूर्वे कहेवा
एणुं होय अथवा पठे कहेवाएणुं होय, जंकडंके० जे एम कीधां तथा पूर्व कर्म दोष पश्चा
त् कर्मदोष लाग्या होय, तेने पुणो पडिक्कमेके० फरी पडिक्कमे. तस्सके० ते सूद्धअतीचा
रने वोसिठोके० ते कायाने वोसिरावतो, चिंतएइमंके० एम चिंतवे. एचार गाथानोअर्थ.

हवे एवो जगवतीसूत्रनो पाठ सांजलीने कुमति बोळ्यो.

कहे कोइ ए कहेवा मात्रज ॥ कोइ न गयो नवि जाशो ॥ नहीतो ल

वणशिखामांहे जातां ॥ केम आराधक थाशोरे? ॥ जिण ॥ तु ० १२ ॥

अर्थ:- कोइक कुमति एम कहेठे जे, कहेवामात्रज के० ए जगवतीसूत्रमां
चारणरुषिनुं नाम देइने कहुं, पण ते कहेवारूप जाणवुं. पण कोइ न गयो के०
एरीते कोइ अतीत काले गयो नथी, तथा नविजाशे के० अनागत काले कोइ जाशे
पण नही. तेनो हेतु कुमति देखाडेठे. नहीतो के० जे में कहुं तेम न होय तो
लवणशिखामांहे जातां के० लवणसमुद्धनी शिखामां थइने जातां केम आराधक था
शे के० अपकायनी विराधना करीने जतां आराधक केम थाशे? इति गाथाअरु रार्थ.
हवे नावार्थ कहेठे, जे जंबू द्वीपने पठवाडे बे लाख योजन एक दिशाए पहोलो
एवो चारे दिशाए फरतो लवणसमुद्ध ठे; ते वचमां सोल हजार योजन पाणी
उंचु चोफेर ठे; ते पाणीमांथी थईने मुनि केम जाय? अने जाय तो आराधक केम
थाय? तथा बीजो पण कोइ मार्ग जवानो नथी; ते माटे कहीएठैए के चार
एमुनिनी वात ते जगवतीसूत्रमां कहेवा रूपठे, पण करवा रूप नथी. ॥ ११ ॥

हवे कुमतिने आगली गाथामां उत्तर देवे.

सत्तर सहस्स जोयण जई उंचा ॥ चारण तीर्ठा चाले ॥ समवायंगे
प्रगट पाठ ए ॥ शुं कुमति च्रम घालेरे ? ॥ जिण॥तु० ॥ २२ ॥

अर्थः—सत्तर सहस्स जोयण के० सत्तर हजार योजन, जई उंचाके० उंचा ज
ईने, चारण तीर्ठा चाले के० ते चारणमुनि तीर्ठा जाए ठे. एम ए रीते श्रीसम
वायांगसूत्रमां प्रगट पाठ ठे तो, शुं कुमति च्रमघालेके० हेकुमति, कुत्सित मतिना
धणी, जोलाजोकने खोटी खोटी वातो कही शुं च्रम घाले ठे? संशयमां शुंपाडेठे?
जे तुं कहेठे तेम कहेवा मात्र होय तो समवायांगसूत्रमां एवो पाठ केम कहे? इ
तिजावः यथा ॥ लवणेणं समुदे सत्तरजोयण सहस्साइं सव्वगेणं पन्नत्ता इमीसेणं
रयणप्पजाए पुढवीए बहुसमरमणिज्जाउ नूमिजागाउ साइरेगाइं सत्तर जोयणस
हस्साइ उम्हं उप्पइत्ता तउ पन्नाचारणाणं तिरियगई ॥ इति समवायांगे ॥
एनो अर्थः—लवणसमुद् सत्तर जोयण सहस्साइं के० सत्तरहजार योजन, सव्व
गेणं के० सर्व अइने कह्यो ठे. एकहजार उंमो, सोल हजारनी उपर शिखा. एवं
१७००० इमीसेणं रयणप्पजाए पुढवीएके० ए रत्नप्रजापृथ्वीथकी बहुसमरमणिज्जा
उ नूमिजागाउ के० घणी सरखी एटले बराबर रमणीक नूमिजागथकी, एटले
मेरुनी धरतीथकी, साइरेगाइ सत्तरजोअणसहस्साइं उम्हं उप्पइत्ता के० सत्त
रहजार योजन जाजेरा ऊर्ध्व जईने पन्ना के० पढी चारणाणं तिरियगई के०
चारणमुनिनी तीर्ठा गति प्रवर्त्ते. ते माटे जगवतीसूत्रनो पाठ करवारूप ठे;
पण कहेवारूप नथी. इति जाव. इति द्वाविंशतिम गाथार्यं ॥ २२ ॥

हवे ए आलावामां चेइआइं वंदे कहुं; ते उपर कुमति, चैत्यशब्दनो अर्थ
ते ज्ञान कहेठे, तेह आशंका लावीने उत्तर वालवा गाथा कहे ठे.

चैत्यशब्दनो ज्ञान अरथ ते ॥ कहो करवो कुण हेते ॥ ज्ञान
एक ने चैत्य घणांठे ॥ नूले जड संकेतेरे ॥ जिण॥तु० ॥ २३ ॥

अर्थः—चैत्य शब्दनो जे ज्ञान अर्थ करोठो, ते शा हेतुए करवो? पाधरो अर्थचैत्यके०
जिननुं घर अथवा जिनप्रतिमा. यतः ॥ चैत्यं जिनौकस्तद्धिंबं चैत्यो जिन सजातरुः ॥
“इत्यनेकार्थसंग्रहे” एवो अर्थ मूकीने चैत्यके० ज्ञान एवो अर्थ शामाटे करवो पडेठे?
इतिजाव. ज्ञान एक ने चैत्य घणांठे के० ज्ञानतो एक ठे, अने चैत्य घणांठे; तेमाटे नूले

के०तेअर्थ करतां नूलेढे. शामाटे नूलेढे? ते कहेढे. जडसंकेतेके०मूर्खसंकेते, एटले शुद्धगुरुपरंपरा आवी होयतो निपुणसंकेत होय; पण निगुरुना संकेत ते मूर्खज होय. इतिगाथा अह्वरार्थः अथ जावार्थ. ते कुमति एम कहेढे जे, “विद्या चारण जंघाचारण मुनिए, नंदीश्वर प्रमुखनी वातो सिद्धांतमां सांजली; ते सांजली हृदयमां कौतुक उपन्युं, जे एवात केम हरो? आपणी नजरे जोइए” एम विचारीने नंदीश्वरादिकनेविषे जोवा गया. त्यां जेम आगममां सांजल्युं तेम नजरे दीतुं; तेवारे प्रचुना ज्ञाननुं बहुमान जाख्युं; जे “धन्य प्रचुना ज्ञानने” एम कहीने प्रचुना ज्ञानने पगे लागे. चेइयाइ वंदइनो ए अर्थेढे;” एम कुमति कहेढे. ते नो उत्तर वाड्यो; जे मूर्ख, व्याकरण प्रमुख जण्याविना शुं समजे? चेइयाइके० चैत्यानि ते द्वितीयानुं बहुवचन ठे, हवे जो ज्ञानने पगे लाग्या होय तो बहुवचन सूत्रकार शाने माटे कहे? ज्ञान तो एक ठे. एवी वातो मूर्ख शुंजाणे? इति अहीयां केटलीक वातो, स्तवनमां नथी आणी पण कांईक विशेषे वात लखीएढेए. त्यांजइ ज्ञाननेपगेलाग्या; एम कहे तेवारे वाटमां जातां चमत्कार उपजे एवा पहाड पर्वत समुद्रप्रमुख घणा आव्याहरो; तो तेने देखीने प्रचुना ज्ञानने वंदना कां न करी? ते विचारजो. वली एम चैत्य शब्दे ज्ञान कहीए तो; ॥ नाणं पंचविहं पन्न चं ॥ इत्यादिक, सूत्रमां ज्ञानना आलावा घणाढे, त्यां सघले ॥ चेइयं पंचविहं पन्नचं आनिणि बोहिय चेइयं, सुयचेइयं. उहिचेइयं, मणपङ्कवचेइयं, केवलचेइयं. इत्यादिक पाठ लखत, पण तेतो क्यांए दीसता नथी; तथा वली एवो अर्थ करे जे, आगममांथी वात सांजली निर्णय करवा गया, तेवारे शंका तो हृदयमां ठरी अने जिन वचनमां शंका उपजे; तेवारे साधुपणु केम रहे? यतः ॥ पय म स्करंपि एक्कंपि जोनरो एइ सुत्त निदिठं संसरोयं तोविदु मिच्चदिठि जमालिब ॥१॥ ते माटे मूर्खसंकेतनो अर्थ ठांणी, निपुणसंकेत अर्थ करीए तो सर्व समुं थायः ए जवाबना उत्तर घणा ठे; तेहनो खप होयतो प्रतिमाशतकग्रंथ उपाध्यायजी नो करेलो ठे ते जोज्यो. ए विस्तारे सखुं. ॥ १३ ॥

हवे वली कुमति एम कहे ठे जे, “चैत्य के० प्रतिमा हो तो पण नले हो पण ते शाश्वतीप्रतिमा हती अने तमेतो अशाश्वती मानोढो.” एम कहेनारने, एज आलावामांथी अशाश्वती देखाडेढे.

रुचकादिकना चैत्य नम्या ते ॥ सासय पडिमा कहिए ॥ जेह इहां ना तेह अशाश्वत ॥ बेठमां जेद न लहिएरे ॥ जिण॥तुण॥१४ ॥

અર્થ:-રુચકાદિકના કે૦ રુચક આદિ દેઈ. આદિ શબ્દયકી નંદીશ્વરાદિક લણ. તેહ ચૈત્યને મુનિ જે નમ્યા; તે સાસયપહિમા કે૦ તે શાશ્વતીપ્રતિમા કહીએ તથા જેહ ઇહાંના કે૦ અત્રે જરતનાં ચૈત્ય વાંઘ્યાં; ઇહાં॥ ચેશ્યાઈ વંદણ્તિ પાઠાત્॥ તે અશાશ્વતાં જાણવાં. તે માટે મૂર્ખ હોય તે શાશ્વતીમાં અને અશાશ્વતીમાં પૂજ્યાપૂજ્ય નો ફેરપાડે. તેજ માટે આગલ કહેવાણે જે ડોપદીનો અધિકાર, તેમાં કેવલ અશાશ્વ તીનેજ પૂજ્યપણુ કહ્યું ઠે, અને જિનઘર કહી બોલાવ્યુંઠે; તે કારણે બેઝમાં જેદ ન લહીએ કે૦ શાશ્વતીમાં અને અશાશ્વતીમાં અંશમાત્ર જેદ નથી. ઇતિ ગાથાર્થી॥ ૨૪॥

હવે એ અધિકાર પૂરો થયો માટે ઉપસંહાર કરે ઠે.

જે ઉપર સાહેબ તુજ કરુણા ॥ શુદ્ધ અરથ તે જાણે ॥ તુજ આ
ગમનો શુદ્ધપરૂપક ॥ સુજશ અમિયરસ ચાણે ॥ જિણાતુણા ॥ ૨૫ ॥

અર્થ:-જે ઉપર સાહેબ તુજ કરુણાકે૦ હે સાહેબ, જે પ્રાણીઉપર તમારીક રુણા એટલે રુપાઠે, શુદ્ધ અરથ તે જાણેકે૦ તે પ્રાણી યથાર્થ વ્યાખ્યા કહે. અહીંયાં એ વ્યાખ્યા, એક ઉપર કરુણાઠે અને એક ઉપર કરુણા નથી એવો અર્થ થાય, તે વીતરાગ ને કેમ ઘટે? અત્ર ઉત્તર. જેમ એક બાપના બે દીકરા હોય; બાપનું તે બેઝ ઉપર હેત સરખુંઠે; પણ એક આજ્ઞાકારીઠે, બીજો આજ્ઞાકારી નથી. તેમાં જે આજ્ઞાકારીઠે તે ઉપર હેત, લોક પ્રગટપણે દેખે ઠે; અને જે આજ્ઞાકારી નથી તે ઉપર યદ્યપિ પિતાનું હેતઠે; તોપણ લોકો, તે પ્રગટપણે દેખતા નથી; તેમ અહીંયાં પણ તીર્થીકરને યદ્યપિ સર્વ પ્રાણીઉં ઉપર કરુણાઠે, પણ જેઉં આણાના આરાધકઠે તેઉં ઉપર પ્રગટપણે દીસેઠે; તે માટે એમ કહ્યું. જે ઉપર સાહેબ ઇત્યાદિક૦ અહીંયાં સર્વથા કરુણા નથી એમ કહેઠે તે નિવારવું, જે માટે વીરસ્વામિને ઠઘ્ઘસ્થપણે જગવતીના શતક પન્નરમાની વૃત્તિમથ્યે શ્રી અજયદેવ સૂરિજીએ લખ્યુંઠે જે॥ સ્નેહગર્જાનુકંપાસદ્ધાવા ત્ત્વાતેવારે કેવલીને સ્નેહરહિત અનુકંપા ઠરી; અન્યથા સ્નેહગર્જ પદનું શું પ્રયોજન? ઇત્યાદિક બહુ ચર્ચાઠે, તે ગ્રંથ વધે માટે નથી લખતા. તેમાટે તુજ આગમનો જે શુદ્ધપરૂપક હોય તે પ્રાણી સુજશકે૦ જલા યશરૂપ, અમિયરસકે૦ અમૃતનો રસ તે, ચાણેકે૦ આસ્વાદ કરે. એટલે કવિએ પોતાનું નામ પણ સૂચવ્યું. ઇતિ પંચવિંશતિગાથાર્થી. ॥ ૨૫ ॥ એ પ્રથમ ઢાલ થયો. ગ્રંથા ગ્રંથ ૪૭૩ અક્ષર ૨૪

હવે બીજો ઢાલ કહેઠે. તેહેનો સંબંધ જે પ્રથમ ઢાલે પ્રતિમા સ્થાપન કરીને પ્રતિમાને વંદના કહી; હવે કેટલાક મૂઢ એમ કહેઠે જે “પ્રતિમા વાંદીએ પણ પૂજી

ए नही." तेमने समजाववा माटे बीजो ढाल पूजानो कहेते. तेनी प्रथम गाथा.
महाविदेह क्षेत्र सोहामणुं ॥ एदेशी ॥

तुज आणा मुज मनवसी ॥ जिहां जिनप्रतिमा
सुविचार ॥ लालरे ॥ रायपसेणीसूत्रमां ॥ सूरि
आजतणो अधिकार ॥ लालरे ॥ तुज० ॥ १ ॥

अर्थ:-तुजआणाके० तमारी जे आझा, प्रस्तावथी वीरनी जे आझा ते, मुज मन
वसीके० महारा चित्तनेविषे रहीते. एटले श्रीजिनशासनमांहे आझाए धर्मते पण
आझायाह्यमां युक्ति न करवी एम देखाडयुं. ते आझा केवीते? जिहां जिनप्रतिमा
सुविचारके० जे आझामां जिनमुझानो जलो विचारते तेहिज आगम साखे देखा
डेते. रायपसेणीसूत्रमांके० रायपसेणीनामे बीजुं उपांग; तेमां सूरियाजतणो अ
धिकारके० सूर्याजनामे देवता, जे परदेशी राजानो जीव प्रथम देवल्लोके उपन्या
तेनो अधिकार विस्तारेते; एटले ए अर्थ जे, सूर्याज देवताए प्रतिमानी पूजा करी,
तेनो विस्तारे अधिकारते. इतिनाव इति प्रथम गाथार्थ ॥ १ ॥

तेहिज विस्तारे देखाडेते.

ते सुर अजिनव उपन्यो ॥ पूते सामानिक देव ॥ लालरे ॥ शुं मु
ज पूरव ने पठी ॥ हितकारी कहो ततखेव ॥ लालरे ॥ तु० ॥ २ ॥

अर्थ:- ते सुरके० ते देवता अजिनव उपन्योके० नवो जेवारे उपन्यो तेवारे
पूते सामानिकदेवके० सामानिक जे पोताने सरखी रुदिना धणी ते देवताउने
पूतेते. शुं मुज पूरव ने पठी हितकारीके० महारे पूर्वे अने पठी हितकारी आ वि
मानमां शुं ते! ते कहो ततखेवके० तत्काल कहो. इति द्वितीय गाथार्थ ॥ २ ॥

ते कहे एह विमानमां ॥ जिनपडिमा दाढा जेह ॥ लालरे ॥

तेहनी तमे पूजा करो ॥ पूर्व पञ्चाहित एह ॥ लालरे ॥ तु० ॥ ३ ॥

अर्थ:-ते कहेके० हवे ते देवताउ उत्तर कहेते जे, एह विमानमांके० एहनुं
आ प्रत्यह विमान, तेहमां, जिनपडिमा दाढा जेहके० जिनेश्वरनी प्रतिमाते;
तथा जिनेश्वरनी दाढाउ जे ते, तेनी तमे पूजा करो. इतिस्पष्टं ॥ पूरव पञ्चाहि
त एहके० पूर्वे तथा पठी, जिन प्रतिमा तथा जिन दाढा ए बे वस्तुनी पूजा, तेज
हितकारीते. एरीते सामानिक देवताए उत्तर वाढ्यो. इति तृतीय गाथार्थ ॥ ३ ॥

अहियां जिनदाढा शब्दे जिनअस्ति जाणवां. अन्यथा सूर्याजदेवना विमानेविषे जिनदाढा संजवे नही. जे कारण माटे, एक सौधमेंड, बीजो ईशानेंड, त्रीजो चमरेंड, अने चोथो बलींड, ए चारे इंडनेज दाढा लेवानो अधिकार ठे, एटला माटे जंबुद्वीप पन्नतीनी वृत्तिमां शांतिचंड उपाध्यायजीए जिनसकहा शब्दे ॥ जिनास्थिनी ॥ एवुं लख्युंठे. जेम अहियां रायपसेणीमां पण ॥ सकहा ॥ एवोज पाठ ठे; तेमाटे दाढा शब्दे अस्थि कहिए. इतिनाव. तथा पूर्व पन्नानो अर्थ पोतेज अनेक रीते करौ; माटे अमे नथी लख्यो.

ए त्रण गाथा कही तेमां सूत्र पाठ हतो, ते प्रमाणे गाथामां अर्थ बांध्यो. तथाचतत्सूत्रं ॥ तएणं तस्स सूरियाजस्स देवस्स पंचविहाए पद्यत्तिए पद्यत्ति जा वंगयस्स समाणस्स इमेयारूवे अद्यत्तिए पद्यत्तिए मणोगए संकपे समुपपज्झिहा किमे पुवं करणियं? किंपज्जा करणियं. किंमेपुव्विसेयं. किंमेपज्जासेयं. किंमेपुव्वि पज्जावि हियाए सुहाए खमाए णिसेसाए आणुगामियत्ताए जविस्सइ तएणं तस्स सूरियाजस्सदेवस्स सामाणिय परिसोववणगादेवा सूरियाजस्स इमेयारूवं अद्यत्तियं समुपपन्नं समज्झाणित्ता जेणेव सूरियाजेदेवे तेणेव उवागहंति सूरियाजंदेवं करयत परिगाहियं दसनहं सिरसावत्तं मज्जे अज्जलं कट्टु जएणं विजएणं वद्धावेइ वद्धावेत्ता एवंवयासी एवं खलु देवाणुप्पियाणं सूरियाजेविमाणे सिद्धायतणे जिणपडिमाणं जिणुस्सेहप्यमाणं मेत्ताणं सत्तसयंसन्निखित्ताणंचिच्छं सजाएणं सुहमाएणं माणवए चेइयखंने वइरामएसु गोलवट्ट समुग्गएसु बहुइउ जिणस्सकहाउ सन्निखित्ताउचिच्छंति ताउणं देवाणुप्पियाणं अन्नेसयं बहुणं वेमाणियाणं देवाणय देवीणय अद्यत्तिएत्ता उ जावपद्युवासणियाउ तएयणं देवाणुप्पियाणं पुव्विकरणियं एयणं देवाणुप्पियाणं पज्जाकरणियं एयणं देवाणुप्पियाणं पुव्विपज्जावि हियाए सुहाए खमाए निस्सेसाए आणुगामियत्ताए जविस्सइ ॥ इति रायपसेणीउपांगे ॥ अस्यार्थः—तएणंतस्स सूरियाजस्सदेवस्सके० तेवारे ते सूरियाजदेवताने, पंचविहाए पद्यत्तिए पद्यत्तीनाव गयस्स समाणस्सके० पांच प्रकारनी पर्याप्तिए पर्याप्तिनाव पाम्या थकाने एटले देवताने जाषा अने मन ए बे पर्याप्तिसाथे नीपजेठे, माटे पांच कही. इमेयारूवैके एवा प्रकारनो अद्यत्तिए पद्यत्तिएके० मनमां प्रार्थ्यो. मणोगए संकपे समुपपज्झिहाके० मनोगत संकल्प उपन्यो ते कहेठे, किंमेपुव्विसेयंके० शुं माहारे पूर्व श्रेयकारी? किंमे पज्जासेयंके० शुं माहारे पठी श्रेयकारी? किंमे पुव्विपज्जाविके० शुं मारे पूर्व अने पठी हियाएके० हितकारी पथ्य आहारनी पेरे, सुहाएके० सुखने अर्थे, खमाएके०

संगतने अर्थे, खेमने अर्थे, निस्सेसाएके० निश्रेयस जे मोहू तेने अर्थे, आणुगामि अत्ताएके० अनुगमन करे? एटले परंपराए शुनानुबंधी नविस्सइके० थरो? तए णं सूरियाजस्सदेवस्स सामाणिय परिसोवन्नगादेवाके० तेवारें ते सूरियाजदेव ना सामानिक पर्षदामां उपन्या देवता ते, सूरियाजस्सइमेया रूवं अशब्दियं स मुष्पन्नं समजि जाणित्ता के० सूर्याजदेवतानो एवो अजिप्राय उपन्यो जाणी ने, जेणेव सूरयाजदेवेके० ज्यां सूर्याजदेवताठे. तेणेव उवागहंतिके० त्यां आवे. सूरियाजदेवके० सूर्याजदेवने, करयल परिगाहियंके० बे हाथ जोडीने, दसनहं सिरसावत्तं मडुए अंजलं कट्टुके० दशनख जेलाकरी, मस्तके आवर्त करी अंजली करीने, जएणंके० जये करीने स्वपहूनो जय विजएणंके० परपहूनो जय ते विजय ते विजय करीए. तेणे वधावे; वधावीने, एवंवयासीके० एम कहे. एवं खलु देवाणुप्पियाणं के० खलु नाम निश्वये ए देवानुप्रियाना सूरयाजेविमाणेके० सूर्या न नामा विमाननेविषे सिद्धायतणेके० सिद्धनुं घर एटले देहेरुं, ते देहेरानेविषे जिनपडिमाणंके० जिनेश्वरनो प्रतिमाने, ते प्रतिमा केवी ठे? जिणुस्सेहपमाणमि ताणंके० तीर्थकरना उत्सेधउंच प्रमाण मात्रठे. अहस्सयंसणिखित्तंचिच्छइके० ए कशोने आठ थापनाठे; तथा सजाएणं सुहम्माएणंके० सुधर्मानामा सजानेविषे माणवए चेइयखंनेके० माणवकनामा चैत्यस्तंनठे; ते स्तंननेविषे वइमएसुं गोल वट्ट समुग्गएसुके० वज्रमय गोलवृत्त माबडाठे. तेमां बहुइउंके० घणां, जिणस्स कहाउंके० जिननां सकहा शब्दे अस्थि ठे. सन्निखित्ताउंचिछंतिके० थापनाएठे, ताउंणंके० ते जिनप्रतिमा तथा जिणसकहाउं ते देवाणुप्पियाणंके० हे देवानुप्रिय तमने तथा अन्नेसिंके० बीजापण सम्यग्दृष्टि, वैमाणियाणं देवाणं देवीणयके० वैमानिक देवता देवीउंने, अच्चणिक्काउंके० अर्चवा योग्यठे. जावपववासणिक्का उंके० यावत् सेवा करवा योग्यठे. अर्हीयां यावत् शब्दे वंदणक्काउं सम्माणणि क्काउं इत्यादिक कहेवुं. तंएयणं देवाणुप्पियाणं इत्यादिक सुगमठे. जावार्थे ए ठे. के, ए तमने पूर्वे करवा योग्यठे, पढी करवा योग्यठे, ए तमने पूर्वे तथा पढी हित कारी सुखने अर्थे, हेमने अर्थे, मोहूने अर्थे अने शुनानुबंधने अर्थे थारो.

अहियां केटलाएक कुमति कहेठे के, “ए देवतानी स्थितिठे.” तेहनो उत्तर जे, सूत्रपाठमां ॥ अन्नेसिंबहूणं वैमाणियाणं ॥ इति बहु पदं शुं करवा कइं? ॥ सव्वे सिं वैमाणियाणं ॥ एवो पाठ कां न कइयो? तेज माटे जाणिएठैए जे, ए सर्व देवता नी स्थिति नहिं, ए स्थिति ते सम्यग्दृष्टिनीज दीसेठे. तथा वली सिद्धायतन

कहेतां गणधरजीने मृषावाद केम न थाय ? पण जिनप्रतिमा सिद्ध जगवान ठरे तो सिद्ध्यतन कहेतां मृषावाद न लागे ते विचारी जोज्यो. वली ए आलावे एवां जिनप्रतिमा वांद्यानां फल कद्यां; तेवांज फल, वर्तता जिनने वांद्यानां कद्यांते. जेम ए रायपसेणीमांहेज पाठते ॥ तं महाफलं खलु तदारूवाणं अरहं ताणं जगवंताणं नामगोयस्स विसवणयाए किमंग पुण वंदण नमंसण पडिपुहण पळुवासणयाए एगस्सवि आरियस्स सवणयाए किमंग पुणविउलस्स अछस्स गहणयाइ तंगहामिणं समणं जगवं महावीरं वंदामि नमंसामि सक्कारेमि सम्माणेमि कल्लाणं मंगलं चेइयं देवयं पळुवासामि एयंमे पेच्चाहियाए सुहाए खमाए निस्सेसाए अणुगामियत्ता जविस्सइ इत्यादि ॥ अस्थार्थ ॥ तं महाफलं खलुके० निश्चये तेहनं महाफलते, शानुं फल ते ? ते कहेते, तदारूवाणं अरहंताणं जगवंताणंके० तथा रूप अरिहंत जगवंतनां; नाम गोयस्स विसवणयाएके० नामगोत्र सांजव्यां थकां पण, किमंगपुणके० तो तेहं शुं शुं कहेवुं? वंदण नमंसणके० वंदना करीए, नमस्कार करीए, पडिपुहणके० प्रतिपृह्णा करीए, पळु वासणयाएके० सेवा करे. एगस्सवि आरियस्स सवणयाएके० एकपण आर्यवचन सांजलीए तो महाफल थाय तो; किमंगपुण विउलस्स अछस्स गहणयाएके० विपुल अर्थनुं ग्रहण करीए तेहना फलनुं शुं कहेवुं ? तंगहामिणंके० ते कारणमाटे, जाउं समणंजगवं महावीरं वंदामि नमंसामिके० श्रमणजगवंत महावीरने वंदणा करुं, नमस्कार करुं. सक्कारेमि सम्माणेमिके० सत्कार करुं, सन्मान करुं, कल्लाणंके० कल्याणकारी, मंगलंके० मंगलीकनुं करणहार चेइयंदेवयंके० देवतासंबंधी चैत्य जे प्रतिमा ते प्रतिमानीपरे, पळुवासामीके० सेवा करे. एयंमे० ए मुजने पेच्चाके० परजवे, हियाए सुहाए इत्यादिकनो अर्थ पूर्वनी परे जाणवो. एमां पण देवतानां चैत्यनी परे सेवा करुं एम कहुं. नित्य पोताना गुरुने वांदतां पण कल्लाणं इत्यादि क पाठ कहेते; पण मूर्ख कांई विचारता नथी. ए तो प्रसंगे कहुं; पण ए पाठ लेखे थापनाजिन अने जावजिन ए बेउनां फल समान बताव्यां. तथा वली जावजिनथी थापनाजिन अधिक पणते ते, झैपदीने आलावे प्रगट करी देखाडशुं. तथा एज आलावामां देहेराने सिद्ध्यतन गणधरजीए कहुं; ते सिद्धनुं घर कहुं. एटले जिनप्रतिमा सिद्धस्वरूप बलात्कारे ठरीज; तेवारे जावजिनथी जिनप्रतिमा अधिकी थईज; एमां कांई विवाद नथी. एटलाज माटे शक्रस्तवमां जिनप्रतिमा आगले॥ ताणं संपत्ताणं॥ कहीए ठैए. अने जावजिन आगल ॥ ताणं संपाविउकामे ॥

एवा पाठे. तो मूर्ख एटलुं न विचारे के सिद्धस्थानक पाम्या ते अधिक; के सिद्धस्थानक पामवानो इहा करे ते अधिक? इत्यादिक घणी चर्चाते; पण ग्रंथ वधे माटे लखता नथी. ए प्रसंगे सखुं ॥ ३ ॥

हवे कुमतिउनी आशंकाउ उपाडी उपाडीने एज आलावामांथी गुप्त अर्थ प्रगट करी उत्तर दे ठे. त्यां प्रथम कोइक कुमति कहेठे; के “ सूर्याजदेवता जे वेला उपन्यो ते वेला पूजा करी पण पठीतो बाधानवपर्यंत नथी करी. तेवारे एतो लौकिक आचारनी पेरे थयुं. पण धर्म अर्थ थयुं नही ” इति. तेने उत्तर कहेठे.

पूरव पढा शब्दथी ॥नित्यकरणी जाणे सोय ॥लालरे॥ सम कितदृष्टि सदहे ॥ ते डव्यथकी क्यम होय? ॥लालरे ॥ तुज ॥॥॥

अर्थ:—पूरवपढा शब्दथी के० पूर्व अने पठी हितकारी गुं? एवुं पूठयुं अने तेउए “पूरव अने पठी एज हितकारी ठे” एवुं कहुं, तेवारे पूजाविनानो शेष कालकीयो रह्यो? ते माटेज, सोय के० तेसूर्याजदेवता एम जाणे जे माहारे नित्यकरणी सदा कर्तव्य ठे. एटले सदाकाल पूजा करी; एम ठयुं. इति नावार्थ. वली कोइक कुमति बोव्योके, “ एतो डव्यथी बाह्यथी पूजा करी पण नावथी नथी करी. ” इति. तेहने उत्तर देठे जे, समकितदृष्टि जे होय ते सदहे के० धर्म एहवुं सदहे; ते डव्यथी केम होय? एटले समकित डव्यथी करे तो गुं श्रद्धामांन होय? जेम पुत्रविवाहादिक. इति नाव. इति तूर्यगार्थ ॥ ४ ॥ तेज हवे स्पष्ट करी देखाडे ठे.

डव्यथकी जे पूजायां ॥ प्रहरण कोशादि अनेक ॥ लालरे ॥ तेहथी बेनु जुदां कहुं ॥ ए तो साचो नाव विवेक ॥लालरे॥ तुज ॥॥॥

अर्थ:—डव्यथकी जे पूजायां. प्रहरण के० शस्त्र, कोश के० जंमार. आदि शब्दथी अनेक पूजायां; पण ते सर्वथीबेनु जे जिनप्रतिमा अने जिन दाढा, ते जुदांज कहुं ठे. जे कारणे प्रणाम, अथवा शक्रस्तवादिक बीजा कोइ स्थानके कहुं नथी. तथा सामानिक देवे उत्तर वाव्यो, तेवारे पण प्रतिमा तथा दाढाज पूजावापणे बताव्यां, अने फल पण एनांज बताव्यां. ते माटे प्रगटपणे बे जुदांज कहुं ठे; एतोसाचो नाव के० ए नाव ते साचो विवेकके० वेंहेंचीने जिन जिन पणे कहुं ठे. इति गार्थार्थ. ॥५॥

ते उपर डव्यनावनुं दृष्टांत कहेठे

चक्ररथण जिन नाणनी ॥ पूजा जे नरते कीध ॥ लालरे ॥ ज्यम ते त्यम अंतर इहां ॥ समकितदृष्टि सुप्रसिद्ध ॥ लालरे ॥ तुज ॥॥ ६ ॥

अर्थः—जेम जरतेके० जरतराजाए, चक्ररयणीके० चक्ररत्ननी पूजा, तथा जिननाएनीके० रुषजस्वामिना केवलज्ञाननी पूजा; एम पूजा पद बेउ ठामे जोडिए. ते कीधके० करी. ज्यम ते के० जेम चक्रनी पूजा, इव्यथी आलोकनुं उ पकारी जाणी करी अने ज्ञाननी पूजा ते नावथी, आलोक तथा परलोकनुं उपकारी जाणी करी ल्यम अंतर इहांके० अहींयां सूर्याज अधिकारे, पण इव्यनुं तथा नावनुं एम अंतर जाणवुं. समकितदृष्टि सुप्रसिद्धके० सम्यग्दृष्टि जीवने एतो प्रसिद्ध ठे. अर्थात् प्रगटठे. एटले मिथ्यात्व जेना हृदयमांहे होय तेने ए बे वात जुदी न चासे. इतिजाव. एटले कुमतिमां समकित नथी; एम पण देखाड्युं. इतिगाथार्थ. ॥५॥

हवे कोइ कुमति कहेठे जे “धन काढवाने अधिकारे ॥ हियाए सुहाए ॥ इत्यादिक पाठ कह्याठे; ते जेम आ लोकना सुखने अर्थे ठे, तेम अहींयां सूर्याजने अधिकारे पण एवोज पाठठे. ते माटे आ लोकने अर्थे सूर्याजे पूज्या” तेहने पुर्वितथा पन्ना ए बे शब्द परलोकवाचकठे एहेवुं देखाडेठे.

पहेले नव पूरव कहे ॥ ज्ञाता दुर्दर संबंध, ॥ लालरे ॥ पन्ना कडुअ विषय कह्या ॥ वली मृगापुत्र परबंध ॥ लालरे ॥ तुण॥७॥

अर्थः—पहेले नवके० गतनव, पूरव नवके० पूरव शब्दे कहे ठे. कोण कहेठे? ते कहेठे. ज्ञाता के० ठहुं अंग ज्ञातासूत्र कहेठे. दुर्दरसंबंध के० नंद मणीआर देडका थया; ते संबंधमां एटले देडकाना संबंधमां पूर्व शब्दे गतनव ठे; एम ज्ञातासूत्र कहेठे. इति जाव. तथाच ज्ञातासूत्रं ॥ पुर्विपिणं मएसमणस्स जगवउं महावीरस्स ॥ इत्यादि. एरीते पूर्व शब्दे गतनव कह्यो. हवे पन्ना शब्दे आगलो अनागत नव देखाडे ठे. पदने एक देशे पदना समुदायने उपचारीए माटे पन्ना कडुअ के० पन्नी कडुआ विपाक आवे. एवा विषय कह्याठे. क्यां कह्याठे? ते कहे ठे. वली के० पूर्व शब्दनो अर्थे ज्ञाताए देखाडयो; तेनी अपेक्षाए वली मृगापुत्र परबंध के० मृगापुत्रना संबंधमां कह्याठे. यतः ॥ अम्मतायमए जोगा जुत्ता विसफलोवमा पन्ना कडुअविवग्गा अणुबंधु इहावहा ॥ अर्थः—अम्मताय के० हेमाता पिता, मएके० में जोगाके० जोग, जुत्ताके० जोगव्या. ते कहेवाठे? विसफलोवमाके० विषफलनी उपमाए ठे. पन्नाके० पन्नी आवते नवे कडुअ विवग्गाके० कडवा विपाकठे जेहना; अणुबंध के० परंपराए, इहावहा के० दुःखना आपनारठे. एरीते श्री उत्तराध्ययनमां मृगापुत्रे, मातपिताने कहुं. एम पन्ना शब्दे पण परज

वनो अर्थे ठे. एटले पूर्व पञ्चा शब्द ते सूर्याजने आ नववाचक नथी. ॥ ७ ॥
हवे कोइ कुमति कहे ठे जे “तमे पूर्व पञ्चानो जेरीते अर्थे कखो, तेम अर्थे करतां आ नवतो न आव्यो.” तेहने उत्तर देठे.

आगमे सिनहा कहा ॥ गइठिई कछ्नाणा देव ॥ लालरे ॥ तस पू
रव पञ्चा कहे ॥ त्रिहुंकाले हित जिनसेव ॥ लालरे ॥ तु० ॥ ८ ॥

अर्थः— आगमे सिनहा के० आगल मनुष्यावतार पामीने मोह जावुंठे; एवा कहाठे. तथा गइठिई कछ्नाणा के० अहींयां कव्याण शब्द बेउने जोडीए. एटले ए अर्थः—गइकछ्नाणा ठिइ कछ्नाणा ॥ इति. त्यहां गइ कछ्नाणा के० गति जे आव ती मनुष्यगतिनेविषे कव्याण ठे जेहने. तथा ठिइ कछ्नाणा के० स्थिति जे देवतानो नव, त्यां पण कव्याण ठे; एवा देव के० सम्यग्दृष्टि देवता सूत्रे वखाण्या ठे. यतः ॥ गइकछ्नाणा ठिइकछ्नाणा आगमेसिनहा इति ॥ आगमेसिनहा के० आगले नइका रीठे. ते माटे त्रणे नव आव्या. जे माटे सूर्याजदेव सम्यग्दृष्टि ठे, ते नगवंत दाढा तथा जिन प्रतिमा पूजतां, तस पूरव पञ्चा कहे के० ते देवने पूरव पञ्चा कहाथकी, त्रिहुं काले हित के० त्रणे काले हित जाणवुं. जिनसेव के० परमेश्वरनी सेवा एवीठे. हवे व्यतिरेके करी पूर्व पञ्चा शब्दे अर्थापत्तिए त्रिकाल लेइए एम देखाडेठे.

जस पूरव पञ्चा नहीं ॥ मथ्ये पण तस संदेह ॥ लालरे ॥ एम पहे
ले अंगे कहुं ॥ ठे सूधो अरथ ते एहा ॥ लालरे ॥ तु० ॥ ९ ॥

अर्थः—जस पूरव पञ्चा नहीं के० जेने पूर्वे तथा पठी नथी; मथ्ये पण तस संदेह के० तेने वचमां पण संदेह जाणवो; एटले ए नाव जे, जेहने पूर्व अने पठी नथी, तेहने मथ्ये संदेह. तेवारे एम आव्यु जे जेने पूर्व तथा पठी ठे, तेहने मथ्ये पण अवश्य ठे. एम पहेले अंगे के० श्री आचारांगसूत्रमां एम कहुं ठे. यतः ॥ जस्स नञ्चि पुरापञ्चा मधेतस्स कुउसिया ॥ “इति.” जस्सनञ्चि के० जेने नथी; पुरापञ्चा के० पूर्व अने पठी, मधेतस्स कुउसियाके० तेने मथ्ये पण क्यां थि होय? इति आचारांगे, ठे सूधो अरथ ते एहके० ए अर्थे सूधोठे. पांशरोठे; तेथी सूर्याजने त्रिकाल हितकारी जिनपूजा ठे. इति नाव, इति गाथार्थ ॥ ९ ॥

हवे कोइक वली कहेठे जे “वांदवाने अधिकारे ॥ पेञ्चाहियाए ॥ कहुं ठे ते परन वहित आवे.” पण अहींयां पञ्चाशब्द ठे; माटे आ नवज हितकारीठे” उत्तर देठे.

पञ्चा पेञ्चा शब्दनो ॥ जे फेर कहे ते छुठ ॥ लालरे ॥ शब्द
तणी रचना घणी ॥ पण अर्थ एक ठे पुढा लालरे ॥ तुण ॥ १० ॥

अर्थ:—पञ्चा अने पेञ्चा ए बे शब्दनो जे फेर कहेके अर्थ शब्दगम्य मानठे माटे जे फेर अर्थ करेठे; ते छुठके छुष्ट जाणवा. जेमाटे, शब्दतणी रचना घणीके शब्दरचना यद्यपि घणीठे; पण अर्थ तो एकजठे. एवकार गम्यमान ठे. पुठके पुष्ट अर्थठे. इति गाथा अक्षरार्थः हवे जावार्थ. जे पेञ्चानो अर्थ जेम परजवठे, तेम पञ्चानो अर्थ पण परजवजठे एम जाणवुं, पण शब्दफेर रचनाए नूजवुं नहीं. जेम वंदनानाज अधिकारमां क्यहांकतो ॥ पेञ्चाहियाए ॥ एम कहुंठे, तथा क्यहांकतो ॥ इह जवेवा परजवेवा आणुगामियत्ताए जविस्सए ॥ एवो पाठठे, तेमाटे परजव अने पेञ्चा, ए बे शब्दमां जेम फेर नथी, तेम पञ्चा पेञ्चा शब्दमां पण फेर न जाणवो. ते पञ्चा शब्दे पञ्चा कहुअ विवागा इत्यादिक ठामे परजवनो अर्थसंजव देखाडयोठे. ॥ १० ॥
ए रायपसेणी सूत्रनो पाठ हतो, तेना चर्चायुक्तिना उत्तर वाव्या. हवे सूरिया न देवता आगल शुं करे? ते कहेठे.

वांची पुस्तक रत्ननां ॥ हवे लेइ धरम व्यवसाय ॥ लालरे ॥ सिद्धा
यतने ते गयो ॥ जिहां देवहंदनो ठाय ॥ लालरे ॥ तुण ॥ ११ ॥

अर्थ:—वांची पुस्तक रत्ननां के शश्वता रत्ननां पुस्तक वांचे. ते वांचीने, हवे लेइ धरमव्यवसाय के धर्मना व्यवसाय शब्दे उपकरण लेइने, सिद्धायतन के सिद्धनुं आयतन जे घर, तेनेविषे ते गयो के ते सूरियान देवता गयो. ज्यां देवहंदनुं स्थानक ठे त्यांगयो. इति गाथार्थ ॥ ११ ॥

जिनप्रतिमा देखी करी ॥ करे शिर प्रणाम शुन बीज ॥ लालरे ॥
पुष्पमाल्य चूर्णे करी ॥ वस्त्राचरणे वली पूज ॥ लालरे ॥ तुण ॥ १२ ॥

अर्थ:—जिनप्रतिमा देखीने करे शिर परणाम के मस्तके प्रणाम करे. शुन बीज के ते प्रणाम शुन जे पुण्य, तेनुं बीज ठे; एटले पुण्यनुं बीज ठे. पुष्प के फूले करी तथा माल्य के मालाए करी तथा चूर्णे करी तथा वस्त्रे करी तथा आचरण के घरेणांए करी; वली पूज के पूजा करी. इति गाथार्थ ॥ १२ ॥

फूल पगर आगे करी ॥ आलेखे मंगल आठ ॥ लालरे ॥ धूप दे
ई काव्य स्तवी ॥ करे शक्रस्तवनो पाठ ॥ लालरे ॥ तुण ॥ १३ ॥

अर्थः—तेवारपठी फूलपगरके० फूलना ढगला, आगल करी, आलेखे मंगल आठ के० अष्ट मंगलीक ते आलेखे. यथा स्वस्तिक १ श्रीवत्स २ कलश ३ नडासन ४ शरावसंपुट ५ मत्स्युग्म ६ दर्पण ७ नंदावर्त ८ एवं अष्ट मंगल, धूप देइ के० अनेक जातीना धूप देईने, काव्यस्तवीके० तेवार पठी अपुनरुक्त एकसो आठ काव्ये स्तवीने, करे शक्रस्तवनो पाठके० ठेहेली वारे नमोबुणानो पाठ कहे. इति गाथार्थ.

ए वली सूत्र प्रमाणे गाथा बांधी. तथाच तत्सूत्रं ॥ तएणं से सूरियाजेदेवे पोढयर यणं गिएहइ पोढयरयणं गिएहइत्ता पोढयरयणं विहडित्ति विहडित्तिता पोढयरय णं वाएइ वाएइत्ता धम्मियं ववसायं गिएहइ गिएहइत्ता पोढयरयणं पडिनिस्कवेइ पडि निस्कवेइत्ता सीहासणाउ अणुठइ अणुठइत्ता ववसाइ सनाउ पुरिमब्धि छेणं दारेणं प डिनिखमइ पडिनिस्कमइत्ता जेणेव एंदापुस्करणी तेणेव उवागहइ उवागहइत्ता हइ पायं पस्कावेइत्ता आचंते चोस्के सूइनुए एगं महं सेयं रययामयं विमल सलिल पुन्नं जिंंगारं गिएहइ गिएहइत्ता जाइतइ उप्पलाइ जावसय सहस्स पत्ताइं ताइं गिएहइ गिएहइत्ता जेणेव सिंघायतणे तेणेव पहारेउगमणाए तएणं सूरियाजं देवं बहवे आनिउगिया देवाय देवीउय अप्पेगइया कलस हइ गया जाव अप्पेगइया धूवकडुडय हइगया सूरियाजंदेवं पिठउ समणु गहंति गहंतिता तएणं सूरियाजेदेवे चउहिं सामाणिअ साहसीहिं जाव अन्नेहिं देवेहिं देवीहिंय सदिंसं परिवुंमे सवबले हिं जाव वाइअ रवेणं जेणेव सिंघायतणे तेणेव उवागहइ उवागहइत्ता सिंघायतणं पुरिउमेणं दारेणं अणुपविसइ पविसइत्ता जेणेव देवहंइएजेणेव अछसयं जिणपडि माउ तेणेव उवागहइ उवागहइत्ता जिणपडिमाणं आलोए पणामं करेइ करेइत्ता लो महइय गिएहइ गिएहइत्ता लोमहइेणं परामुसइ परामुसइत्ता गंधोदएणं एहावेइ एहावेइत्ता गोसीसचंदणेणं गायाइं अणुलिंपइ अणुलिंपइत्ता जिणपडिमाणं अहयाइं देवदूस जुअलाइं निअंसेइ निअंसेइत्ता पुप्फारुहणं १ मत्तारुहणं २ चुस्मारुहणं ३ वडा रुहणं ४ आजरणारुहणं ५ करेइ करेइत्ता आसत्तो उसत्त बिउल वट्ट वग्घारिय मत्तदाम कलावं करेइ करेइत्ता करयल पडिग्गहियं करयल पञ्च विप्पमुक्केणं दसइवणेणं कुसु मेणं मुक्क पुप्फ पुंजो वयार कलियं करेइ करेइत्ता जिणपडिमाणं पुरउ अहिंहिं सप्पे हिं रययामएहिं अउराहिं तंडलेहिं अछमंगले आलिहइ तंजहा सन्निय जाव दप्प णं तथाणं तस्केणं चंदप्पजरयण वयर वरुलिय विमलदंमं कंचण मणिरयण नत्तिचि तं कालागुरु पवर कुंडुरुक्क तुरुक्क मसंत धूवमधमयंत गंधुधुआनिरामं गंधवट्ठिं वि णिम्मुअंसं वेरुलियमय कहुबुयं पग्गहिकणं धूवंदाऊण जिणवराणं अछसयं विसुइ

जुत्तेहिं अपुणरुत्तेहिं महाविन्नेहिं संशुणइ संशुणइत्ता पड्डा सत्तपयाइं पच्चोसक्कइ॥
 वामंजाणु अंचेइ अंचेइत्ता दाहिणं जाणु धरणितलं सिसाहडु तिस्कुत्तो मुद्दाणं ध
 रणितलं सिणिवेसेइ सिणिवेसेइत्ता एगसाडिअं उत्तरासंगं करइं करइत्ता जाव करि
 यल परिगाहियं दसणहं सिरसावत्तं मड्डए अंजलिं कट्टु एवंवयासी नमोबुणं अर
 हंताणं जगवंताणं ॥ इत्यादि रायपसेणीउपांगे.

अहींयां कुमति कहे ठे के “देवतानी करणीहुं मानुंनही.” तेनेपूठीए जे देवता,
 जे करणी करे तेमां पुण्य तथा पाप बंधाय के नहीं? जो कहेशो के बंधाय तो, ए पू
 जाप्रमुख करतां पुण्य बंधाणुं के पाप? तेनो उत्तर देजो. त्यारे कहेशो के कांइ
 न बंधाय. तेवारे जीव समयमात्र सात कर्म बांध्या विना रहे नही; ते केम मे
 लवशो? ते कहो. तथा कोइक कुमति कहेठे जे, देवता तो नोधम्मिआ ठे” तेनो उ
 त्तर जे चारित्रनी अपेक्षाए तो नोधम्मिआ सुखे कहो पण श्रुत समकितनी अपेक्षाए
 नोधम्मिआ केम कहेवाशे? ते विचारजो. वली श्री जगवतीसूत्रने विषे अविर्ती
 देवताने कहीए तो ॥ निघुरवयणमेयं ॥ एम कहुंठे. इत्यादिक युक्ति, उपाध्याय
 श्रीयशो विजयजीकृत नोधम्मिआनिषेध ग्रंथथी जाएवी.

वली देव करणी मानवीज घटेठे. ते देखाडेठे.

जेहना स्वमुखे जिन कहे ॥ जवसिद्धि प्रमुख

ठ बोल॥ लालरे ॥ तास जगति जिनपूजना ॥

नवि माने तेह निटोल ॥ लालरे ॥ तु० ॥ १४ ॥

अर्थ:-जेहनाके० जे सूरियाजदेवताना, स्वमुखे जिन कहेके० जिनेश्वर अर्था
 त् श्रीवीरस्वामि पोताने मुखे कहेता हवा. जवसिद्धि प्रमुखके० जवसिद्धि प्रमुख,
 प्रमुख शब्दे बीजा अजवसिद्धि १ समकित्ती मिथ्यात्वी, २ परित्त संसारी अणंत सं
 सारी ३ सुलजबोधी दुर्लजबोधी ४ आराधक विराधक ५ चरम अचरम ६ ए
 ठ बोल लइए. इति: जावार्थ जे, देवताना ए ठ बोलमां जे रुडा बोल ते प्रसुए
 बताव्या. तुं नव्यठे. १ तुं समकित्ती ठे, २ परित्त संसारी ठे. ३ सुलज बोधीठे.
 ४ आराधक ठे. ५ चरमठे. ६ एम बताव्युं, इतिजाव. तासजगति जिनपूजनाके०
 ते सूरियाजनी जक्ति आगल कहियुं ते, तथा जिनपूजना जे पूर्वे कही, ते नवि
 मानेके० जे मूर्ख माने नही; ते पुरुष, निटोलके० अटोलकाटुं लोक प्रसिद्ध
 कहेवाय ठे; तेहवा जाएवा. इतिगाथार्थ ॥ १४ ॥

हवे आलावानो अर्थःतएणं से सूजरियाजेदेवेके० तेवारे तेसूरियाजदेवता, पोडयर यणं गिएहइके० पुस्तकरत्न लीए. लेइने, पोडयरयणं विहडित्तिके० पुस्तकरत्न उघाडे, उ घाडीने, पोडयरयणं वाएइके० पुस्तकरत्न वांचे. वांचीने धम्मियं ववसायंगिएहइके० धर्म संबंधी व्यवसाय ले. अहींयां धर्मव्यवसाय ते पूजाना उपकरण तेले. पोडयरयणं पडि निस्कवइके० पुस्तकरत्न पाहुं मूके. पडिनिस्कवेइत्ताके० ते मूकीने, सीहासणाउं अ प्रुछेइके० सिंहासनथकी ऊठे. अ प्रुछेइत्ताके० ऊठीने, ववसाइ सजाउंके० व्यवसाय सजाथकी, पुरिमिद्धेणं दारेणं पडिनिस्कमइके० पूर्वदिशिने बारणे नीकले, नीकलीने जेणेव एंदापुरकरणीके० ज्यां नंदानामे वाव्यठे; तेणेव उवागड्डइके० त्यां आवे. आवीने, हड्ड पाए पस्काळेइत्ताके० हाथ पग पखाळे. पखालीने, आयंतेके० नव द्वार श्रोतनां (देहनां) ठे, ते शुद्ध पाणीए पखालवे करीने आचंतके० ग्रथुंठे आच मन जेणे, चोस्केके० थोडो पण मल राखे नही, एटला माटे सूइजूएके० पवि त्र थया. एगं महंके० एक मोहोटो, सेयंके० श्वेत, उज्वल, रययामयंके० रुपानो, विमल सलिल पुसुंके० निर्मल पाणीए नख्यो, जिंंगारके० कलश, गिएहेइके० ते लेइने जाइं तड्ड उप्पलाइंके० त्यां जे उत्पल, एटले कमल, जाव सहस्सपत्ताइके० यावत् हजार पाखमीनां कमल. यावत् शब्दे बीजा कमलना जेदु लेवा ते लेइने, जेणेव सिद्धायतणेके० ज्यां सिद्धायतन एटले जिनघरठे, तेणेव पहारेड्डगम णाएके० त्यां जावाने उद्यम करे. तएणं सूरियाजेदेवके० तेवार पठी सूरियाज देवने पूठे, बहवे आजिउंगिया देवा देवीउं के० घणा आजियोगीक देवता देवीउं, अप्पेगइया कलस हड्ड गयाके० केटलाएकना हाथमां कलश रही गयाठे. जा व अप्पेगइया धूवकडुड्डय हड्ड गयाके० यावत् केटलाएकना हाथमां धूपना कड ठा रही गयाठे. अहींयां यावत् शब्दथी केटलाएकना हाथमां जृंगार कमल प्रमुख लेवा, सूरियाजदेवं पिठउं समणु गड्डंतिके० सूरियाज देवतानी पूठे चाळ्या जाय; तएणं सूरियाजे देवेके० तेवार पठी सूरियाज देवता, चउहिं सामाणिय साहस्सि हिंके० चार हजार सामानिक देवताए, जाव अन्नेहिं देवेहिं देवीहिं सार्दिके० बीजा पण देवता देवीए, संपरिवुमेके० परिवख्यो. अहींयां यावत् शब्दे बीजा पर्षदाना, कटक ना, आत्मरक्क. इत्यादिक देवता लेवा. सबबलेणंके० सर्वबले सहित जाववाइयरवेणं के० वाजीत्रना शब्द वाजते, जेणेव सिद्धायतणेके० ज्यां सिद्धायतन ठे. तेणेव उवाग ड्डइ उवागड्डइत्ताके० त्यां आवे, त्यां आवीने, सिद्धायतणं पुरिद्धिमेणं दारेणंके० सि द्धायतनप्रत्ये पूर्वदिशिने बारणे अणुपविसइके० प्रवेशकरे, प्रवेशकरीने जेणेव देवड्ड

एके० ज्यां देवहृदोठे, जेणेव अछसयं जिणपडिमाउंके० ज्यां एकसो आठ जि नप्रतिमाउंठे, तेणेव उवागहृदके० त्यां आवे. आवीने जिनपडिमाणं आलोएके० जिनप्रतिमाने दीमां थकां, पणामं करेइके० प्रणाम करे. प्रणाम करीने, लोमहृदयं गि एहइके० मोरपीठी ले. लेइने, लोमहृदयेणं परामुसइके० ते मोरपीठीए पूंजे, पूंजीने गंधोदएणं एहावेइके० सुगंध पाणीए नवरावे. नवरावीने गोसीसचंदणेणं गायाइं अणुलिंपइके० गोशीर्षचंदन जे बावनाचंदन, तेणे करीने गात्र जे प्रतिमानुं शरीर, तेहने विलेपण करे. करीने, जिनपडिमाणंके० जिनप्रतिमाने, अहयाइंके० अकृत, देवदूसज्जुवालाइके० देवदूष्यनो युगल एटले जोडो नियंसेइके० पहेरावे. पेहे रावीने, पुष्फारुहणंके० फूलनुं आरोपण करे. मध्वारुहणंके० फूलनी मालनुं आरोपण करे. चूम्रारुहणंके० वास बरास प्रमुख सुगंधी चूर्णनुं आरोपण करे. वडा रुहणंके० वस्त्रनुं आरोपण करे. आनरणारुहणंके० मुकुटप्रमुख आनरणनुं आरोपणुं करे; करीने आसत्तोके० नूमिए लाग्यो. उसत्तके० उपर लाग्यो. विउलके० विस्तीर्ण, वट्टके० गोल, वध्वारियके० लंबायमान. एवो मध्वदामकलावंके० माव्यदाम जे माला तेनो समूह करे. करयल पडिग्हियंके० हस्ततलनेविषे ग्रह्या. करयल पञ्च विष्णुमुक्केणंके० हस्ततलयो च्रष्ट थयां मूक्यां, एहवां दस-दवणेणं कुसुमेणं के० पंचवरणी फूले, मुक्कपुष्फ पुंजोवयारकलियंके० मूक्याठे पुष्पना पुंज, तेहने उपचारे सहित करे. करीने जिणपडिमाणंपुरउंके० जिनप्रतिमानी आगल अडिहिं के० निर्मल संएहहिं के० सुकोमल, रययामएहिं के० रूपमयी. अडराहिं के० हुंकडी वस्तुना प्रतिबिंबा पडे; एहवा निर्मल; तंडुलेहिं के० एवे चोखे करीने, अछमंगले आलिहइ के० अष्टमंगल आलेखे. तंजहाके० ते कहेठे. सन्नियके० स्वस्तिक, जादप्यण के० यावत् दर्पण कहेवुं. यावत् शब्दे श्रीवत्स प्रमुख लेवां, तथाणं तरकणंके० तेवारपठी चंदप्यनरयणके० चंडप्रन रत्न, वरयके० वज्र, वेरुलियके० वैमूर्यरत्नमयी, विमलदंम के० निर्मल ठे दंम जेनो, वली कंचणमणीरयणजत्तिचित्तं के० कनक मणीरत्ननी जांति विचित्रठे. कालागुरु के० कृष्णागुरु, पवर के० प्रधान, कुंदरुक ते प्रसिद्ध, तुरुक्कनामा गंधद्वय विशेष. डसंत धूव के० दह्यमान जे दशांगादि धूप, तेहनो मधमघंत के० महमहाट गंध धूआ निराम के० प्रगट थयो गंधत तेणे अनिराम. गंधवाट्टिं विणिमुयंतंके० गंध, द्वय गुटिका सरखो सुगंध मूकते, वेरुलियमय कडुहृयंके० वैमूर्यरत्नमय कडठा, पगा हिऊणं के० लेइने, धूवं दाऊणं जिणवराणं के० जिनवरने धूप देइने, अछसयं

के० एकशो आठ, विद्युद्भुत्तेहिं के० शुद्धयुक्त, अपुणरुत्तेहिंके० फरी फरीने तेह नो तेह पाठ न आवे. एवा महावित्तेहिं के० महाकाव्ये, संश्रुणइ के० स्तवना करे. करीने, पञ्चाय सत्तठ पयाइके० पाठा सात आठ पगलां, पञ्चोसकइके० पाठो उस रे. वामं जाणु अंचेइ के० दाबो ढींचण उंचो राखे. दाहिणं जाणु के० जम एो ढींचण, धरणितलं सिसाहणं के० धरतीनेविषे थापे. तिस्कुत्तौ मुद्धानं धरणि तलं सिनिवेसइ के० त्रणवार मस्तक धरतीए स्थापे. स्थापीने, एगसाडी उत्तर उत्तरासंग करेइके० एक साडी उत्तरासंग करे. करीने, जाव करयल परिग्गहियं द सनहं के० हस्ततल परिग्रहित दश नख, सिरसावत्तं के० मस्तके आवर्तन करीने. मडए अंजलिं कट्टु के० मस्तके अंजली करीने, एवं वयासी के० एम कहे. नमो बुणं कहे. एहनो अर्थ टीकाथी जाणवो. अहीयां कहेतां ग्रंथ वधी जायठे. इति.

हवे ते ठ बोल रायपसेणी मध्ये कइयाठे. तथाहि ॥ तएणंसेसूरियाज्जेदेवे सम एस्स जगवत्तमहावीरस्स अंतिए धम्मं सोच्चाणीस्स हठ जावउत्तेत्ति उच्चिता समणं जगवं महावीरं वंदइ एमंसइ एवंवयासी अहणं जंते सूरियाज्जेदेवे किं जवसिद्धिए अजवसिद्धिए ? सम्मदिठिए मिब्बादिठिए १ परित्तसंसारिए अणंत संसारिए २ सुजह बोहिए डुजहबोहिए ४ आराहए विराहए ५ चरमे अचरमे ६ सूरियाजाइ सम एो जगवं महावीरे सूरियाज्जेदेवं एवंवयासी सूरियाजा तुमणं जवसिद्धिए, नो अ जवसिद्धिए जाव चरमे एो अचरमे ॥ अस्यार्थ ॥ तएणं से सूरियाज्जेदेवेके० तेवा रे ते सूर्याज्जेदेवता, समणस्स जगवत्त महावीरस्स अंतिए के० श्रमण जगवान महावीरने समीपे, धम्मं सोच्चानिसम्मके० धर्म सांजलीने, हठ जाव उत्तेत्तिके० ह षे पामीने यावत् उठे. उठीने, समणं जगवं महावीरके० श्रमण जगवान महावीर प्रत्ये वंदइ नमंसइके० वंदना करे नमस्कार करे. एवं वयासीके० एम कहे. अहणं जंते सूरियाज्जेदेवेके० हे जगवन्, हुं सूर्याज्जे नामे देवता, किं जवसिद्धिए अजवसि द्दिएके० अं जव्यंहुं ? किंवा अजव्यंहुं ? १ सम्मदिठोके० सम्यक्कट्टिहुं किंवा मिथ्या दृष्टिहुं ? २ परित्त संसारिए अणंत संसारिएके० परित्तमव्यो संसारीहुं किंवा अणंतो संसारीहुं ? ३ सुजहबोहिए डुजहबोहिएके० सुजजबोधिहुं एटले परजवे जिनधर्म प्राप्ति सोहलीठे जेने एवोहुं के डुजजबोधिहुं ? ४ आराधक हुं के विराधकहुं. ५ चरमेके० देवतानो जव ठेठ्ठोठे के अचरमेके० घणजव करवाठे ? सूरियाजाइके० सूर्याज्जेने बोलावीने. श्रमण जगवान महावीर सूर्याज्जेने एम कहे. सूर्याजा तुमणं जवसिद्धिएके० हे सूर्याज्जे, तुं जवसिद्धिकठे, अजवसिद्धिक नथी. यावत् चरम ठे,

अचरम नथी. एम ठ बोल रुडा कहेवा. बीजा निषेध करवा. इति गाथार्थ ॥१४॥
हवे सूर्याजनी नक्ति देखाडेते.

प्रचु आगल नाटक कश्चुं ॥ जगति सूरियाजने सारा॥लालरे ॥ न
गतितणां फल शुच कहरां ॥ श्री उत्तराध्ययनमोजार ॥लालरे॥ तु० १५॥

अर्थः—प्रचु आगल नाटक कश्चुं. ए स्पष्टते. तेमाटे नक्ति सूरियाजने सारके० सूरि
याज देवताने सार एटले प्रधान नक्तिते. तथाचतत्सूत्रं ॥ अहसं जंते देवाणु
पियाणं नक्तिपुवयं गोयमाईणं समणाणं निग्गंथाणं बत्तीसइबं नट्ट विहिं उवदंसे
मि ॥ अर्थ० ॥ अहसंजंते देवाणुपियाणं नक्तिपुवयंके० सूर्याज, प्रचुजीने कहेते.
हुं देवाणुप्रियनी नक्तिपूर्वक, गोयमाईणं समणाणं निग्गंथाणंके० गौतमादिकश्रमण
नियंयने, बत्तीसइ बंनट्टविहिं उवदंसेमिके० बत्तीशविधि नाटक देखाहुं? इति रा
यपसेणीमध्ये. ए सूत्रमां नक्तिपूर्वक एवो पाठते. माटे जाणीए ठैए जे सूरियाज
ने नक्ति, प्रधान ते. अने नक्तिनां फल तो शुचके० उत्तम कहरां ते. श्री उत्तरा
ध्ययन मोजारके० श्री उत्तराध्ययनमध्ये अध्ययन उगणत्रीशमेते. तथाचतत्पाठः ॥
गुरु साहम्मिय सुस्सुसणयाएणं जंते जीवे किंजणइ. गुरु साहम्मिय सुस्सुसणयाए वि
णयपडिवत्तिं जइणविणयपडिवत्तेणं जीवेअस्सुच्चासायणसीलेनेरइथ तिरिक्कजोणि
य मणुस्सदेवडुगईउं निरुंनइ वस्सुसंजलंणनक्ति बहुमाणयाए माणुस्सदेव सुगइउं नि
बंधइ सिद्धि सुगइंच विसोहेइ पसडाइंचणंविणय मूलाइं सबकजाइं साहेइ अन्नेअ
बहवे जीवे विणइत्ता नवइ ॥ अर्थार्थः गुरु साहम्मियके० साधर्मिकनी, गुरुनी
सुस्सुसणयाएणंके० सेवा करतो. जंतेके० हे नगवन्, किंजणइके० शुं उपार्जे?
गुरु उत्तर कहेते. गुरु साहम्मिय सुस्सुसणयाएके० गुरु अने साधर्मिकनी सेवा
करतो, विणयपडिवत्तिके० उचित कार्य अंगीकार करे. विणयपडिवत्तेणं जीवेके०
विनयप्रतिपन्न जीव, अस्सुच्चासायणसीलेके० गुर्वादिकना अवरणवाद न बोले, ते
वारे नारकी तिर्यचनी योनि तथा मनुष्य देवतानी डुर्गतने रुंधे; वस्सुके० प्रशंसा संज
लंणके० गुणनुं प्रगट करवुं. नक्तिके० अंजली प्रमुख करवी. बहुमान ते अंतर
प्रीति—एटलां वानां करतो मनुष्यनी अनेदेवतानी सुगइउं निबंधइके० सदगतिउं बांधे.
सिद्धिसुगइंच विसोहेइके० सिद्धिरूप सदगति ते रत्नत्रय तेहने विच्छुइ करे. परजवे
मुक्ति साधे. वली अन्ने बहवे जीवेके० बीजा घणा प्राणीउंने, विणइत्ता नवइके०
विनयवंत करे. उक्तंच ॥ ठिउंठाचएपर इति. गाथार्थ ॥ १५ ॥

ए सूरियाजनो अधिकार एकज ए स्तवनमां देखाडयो, एम केटला कहीए ?
सूत्रमांतो ठामे ठामे कहांते, माटे अति देश करेते.

अंग उपांगे घणे कही ॥ एम देव देवीनी जक्ति ॥ लालरे ॥ आरा
धकता तेणे थई ॥ इहां तामली इंडनी युक्ति ॥ लालरे ॥ तुण ॥ १६ ॥

अर्थः—अंगके० ज्ञातासूत्र प्रमुखनेविषे देवीउं अनेक जवनपतिमां उपनीउं
ते. त्यां पण सूर्याजनीज रीति कहीते. तथा जगवतीमां इंडादिकनां नाटक घणां
वखाण्यांते. तथा उपांगके० जीवानिगमादिकमां विजयप्रमुख देवतानो तथा
रीते बीजा पण त्रण दरवाजाना धणी एमज कहांते. घणे कहीके० एरीते घणे
अंग उपांगे कहीते. कहींक तो करी एवो पाठते. त्यां जक्ति करी, एवो अर्थ करी
ए. एम देव देवीनी जक्ति ए स्पष्टते. वली ठाणांगमध्ये चोथेठाणे नंदीश्वर छीपे घणा
सुर असुरादिकोए पूजा जक्ति प्रमुख कहांते. तथा ते देवता देवीउंने आराधक
कही बोलाव्यांते. ते आराधकपणु तो तेणे अइके० ते वीतरागनी जक्तिएज अइते.
अहींयां आराधकतानी अपेक्षाए अइ एम कहुंते; अहींयां कोइ कहेजेके ए जिन
जक्तिए आराधकता नथी. एतो पाठले जवे करणी करीते; ते अपेक्षाए आराधक
कहांते.” एम कहेनारनै उत्तर देते. इहां तामली इंडके० तामली नामा तापस
ते बीजा ईशानदेवलोके इंड थया; तेहनी युक्ति जाणजो. इति गाथाह्वरार्थ.

जावार्थ तो ए ठे के तामली नामा तापस,पोताने तपने कष्टे करी बीजा देवलोकने
विषे इंड थया; तेमणे प्रभु आगल नाटक करी पूठयुं जे हुं आराधकहुं किंवा विराध
कहुं ? इत्यादिक ठ बोलनी पूठा श्रीजगवतीसुत्रमां कहीते. तेमां कहुं जे “आराधक
ठो” एम कहुं ते; माटे पूठीए ठैए जे परजवनी अपेक्षाए आराधक होततो एतो
परजवे तापस हता, तेथी केम परजव कहेवाज्ञे ? ते माटे आ जवनी प्रभुजक्तिज
आराधकता कहीते. इतिजावः इतिगाथार्थ ॥ १६ ॥

ए जिनेश्वरनो थापनानिहेपो पूजवा योग्यते. एम कहुं. हवे कोइ कहेते,
“ए अचेतनते. एमां शो गुणते ?” तेनो उत्तर करे ते जे, जिनदाढा पण अजीवते
तेमां शो गुणते ? अने पूजवा योग्यतोते. ते देखाडेते.

जक्ति जीतधर्मे करी ॥ लीए दाढा अवर जिन अंग ॥ लालरे ॥
धूंच रचे सुर त्रण ते ॥ कहे जंबूपन्नत्ती चंग ॥ लालरे ॥ तुण ॥ १७ ॥

अर्थः—जक्ति के० कोइक देवता जक्ति जाणी लेते. जीत के० अपरदेवता पो तानो जीतव्यवहार जाणी लेते. धर्मे करी के० कोइक धर्मे करी लेता हवा; एटले धर्मे जाणी लेता हवा. लीए के० एटले प्रकारे ले. दाढ के० दाढा, अवर के० वली बीजा देवता, जिनअंगके० हाड दंत प्रमुख ले. तेवार पढी सुर के० देवता, त्रण थूज, रचे के० करे, कहे जंबूपन्नतीके० जंबू द्वीप पन्नती एम कहेते. आद्यांत ग्रहणे मध्यग्रहणमिति न्यायात्. जंबूपन्नती शब्दे जंबू द्वीपपन्नती लेइए, एटले जंबू द्वीपपन्नतीमध्ये एम कहेते. चंग के० मनोहर. इति. तथाच तत्पाठः ॥ तएणं सक्के देविंदे देवराया उवरिहं दाहिणं सकहं गिएहइ ईसाणे देविंदे देवराया उवरिहं वामं सकहं गिएहइ चमरे असुरिंदे असुरराया हिच्छिं दाहिणं सकहं गिएहइ बली वइरोयणिंदे वइरोयणराया हिच्छिं वामं सकहं गिएहइ अवसेसा नवणवइ जाव वेमाणियादेवा जहारिहं अवसेसाइ अंगमंगाइ गिएहइ केइ जिएजत्तिए केइ जीयमेयंति कट्टु केइ धम्मोत्ति कट्टु गिएहंति तएणं सक्के देविंदे देवराया नवणवइ जाव वेमाणियादेवा एवंयासी खिप्पामेव नोदेवाणुप्पिया सव्वरयणाम ए महइमहाजए तउ चेइय थूजे करेह एग जगवतोतिउगरस्स एगं गणहराणं एगं अवसेसाणं अणगाराणां तएणं बहवे जाव करेत्ति तएणं तेबहवेनवणवइ जाव वेमाणिया देवा तिउगरस्स परिनिवाण महिमं करंति जेणेव एंदीसरेदीवे तेणेव उवागहंति॥ व्याख्या—तएणं सक्के देविंदे देवराया के० तेवारे शक्र देवेइ देवतानो राजा, उवरिहं दाहिणं के० जमणी उपरली, सकहं के० दाढा, गिएहइ के० ग्रहे, ईशाणे देविंदे देवरायाके० ईशान देवेइ देवतानो राजा, उवरिहं वामं सकहं गिएहइ के० माबी कप रनी दाढा लीए. चमरे असुरिंदे असुराया के० चमर असुरकुमारनो इइ, असुर कुमारनो राजा, हिच्छिं दाहिणं सकहं गिएहइके० जमणी हेठली दाढा लीए. बली वइरोयणिंदे वइरोयणरायाके० बली नामा वैरोचन देवनो इइ वैरोचनराजा, हिच्छिं वामं सकहं गिएहइके० माबी हेठली दाढा लीए. अवसेसा के० बीजा शेष, नवणवइ जाव वेमाणियादेवा के० नवनपति यावत् वैमानिकदेवता. जहारिहं के० जेम जेने योग्य होय ते, अवसेसाइ के० शेष आकतां, अंगमंगाइ गिएहइ के० अंगोपांग लीए, केइ जिएजत्तिएके० कोइक देवता जिननी जक्ति जाणी लीए केइ जिय मेयंति कट्टुके० कोइ जीतआचारते; एम करीने लीए, केइ धम्मोत्ति कट्टु गिएहइके० कोइक धर्मे ले एम करीने लीए. तएणं सक्के देविंदे देवरायाके० तेवार पढी शक्र देवेइ देवराजा, नवणवइ जाव वेमाणियादेवा एवं वयासी

के० जवनपति प्रमुखने एम कहे. खिप्पामेव जोदेवाणुप्पियाके० शीघ्र शीघ्र हे दे वानुप्रिय, सब रथणमएके० सर्व रत्नमयी, महइ महालएके० अति मोटा, तउ चेइ अथूने करेहके० त्रण चैत्यस्तूज करो. एगं नगवउ तिङ्गरस्सके० एकतो नगवान तीर्थकरनी, एगं गणहराणंके० एक गणधरनी, एगं अवसेसाणं अणगाराणंके० एक शेष अणगारनी. तएणंके० तेवारपठी बहवे जाव करेतिके० घणा नवनपति या वत् चार निकायना देवता थूज त्रणकरे तएणंके० तेवारेते नवनपति प्रमुख देवता, तिङ्गरस्सके० तीर्थकरनो परिनिवाण महिमं करंतिके० निर्वाण महोत्सव करे. जेणेव एण्डीसरेदीवेके० ज्यां नंदीश्वर दीपठे. तेणेव उवागहंतिके० त्यां आवे. इत्या दिकपाठठे. इतिजंबू दीपप्रकृति पाठः इतिगाथार्थः ॥ १७ ॥

वली एज वात विज्ञेपे कहेठे.

शतक दशमे अंग पांचमे ॥ उद्देशे ठठे इंद ॥ लालरे ॥ दाढतणी
आशातना ॥ टाले ते विनय अमंद ॥ लालरे ॥ तुज ॥ १८ ॥

अर्थः—शतक दशमे अंग पांचमेके० पांचमुं अंग श्री नगवतीसूत्र—तेनुं दशमुं शतक—तेने उद्देशे ठठेके० ठठा उद्देशानेविषे, इंदके० चमरेण्डप्रमुख इंद ते, दा ढतणी आशातना टालेके० दाढानी आशातनाउ टालेठे. ते विनय अमंदके० ए तीव्र आकरो विनय जाणवो. इति गाथाऽह्वरार्थः जावार्थ तो ए ठे जे, चमरेण्ड प्र मुख सुधर्मासनामध्ये विषयप्रमुख नथी सेवता, ते सुधर्मासनामध्ये परमेश्वरनी दाढाउठे; तेनी आशातना टालवामाटे नथी सेवता. इति जावः ॥ १८ ॥

इहां ए स्तवननेविषे तो दशमा शतकना ठठाउद्देशानी साख लखी; अने श्री नगवतीसूत्रमां जोतां तो दशमा शतकना पांचमा उद्देशामां ए पाठठे; तेमाटे जाणीए ठैए जे कोइ धुरथीज लखनारनो दोष ठे; अन्यथा उपाध्यायजी एम आपे नही; एहवी प्रतीति ठे. अथवा रासजवृत्तिए अनानोगे उपाध्यायजीए एम आपुंठे. यतः ॥ नहि नाम मान जंग हृद्यस्थस्येह कस्यचिन्नास्ति “ज्ञानावरणीयोहिं ज्ञानावरणं प्रकृतिकर्म ॥ १ ॥ हवे ते पाठ लखीए ठैए. चमरेणंते जंते, असुरिंदे असुरकुमारराया चमरचंचाए रायहाणिए सजाए सुहम्माए चमरंसी सिंहा सणंसिं तुमियणं सद्धिं दिव्वाइंनोग नोगाइं जुंजमाणे विहरित्तए णोइणठे समठे सेकेणठेणंजंते एवं बुच्चइ नोपजूजाव विहरित्तए गो० चमरस्सणं असुरिंदस्स असुरकुमाररन्नो चमर चमरचंचाए रायहाणीए सजाए सुहम्माए माणवए चेइअखंजे

वश्रामएसु गोलवट्ट समुगाएसु बहुइथो जिणसकहाउ सन्निकित्ताउ चिठंति जा उणं चमरस्स असुरिंदस्स असुरकुमाररस्सो अत्तेसिंच बहूणं असुरकुमाराणां देवा एं देवीणय अच्चणिक्काउ वंदणिक्काउ नमंसणिक्काउ पुयणिक्काउ सक्कारणिक्काउ सम्माणणिक्काउ कल्लाणं मंगलं देवर्यं चेइयं पशुवासणिक्काउ नवंति सेतेणठेणं अक्को एवं बुच्चइ एणोपनूजाव विहरित्तेण पनूणं जंते चमरे असुरिंदे असुरराया चमर चंचाए रायहाणीए सजाए सुहम्माए चमरंसि सिहासणंसि चउसठिण सामाणिय साहस्सीहिं तायत्तीसाए जाव अस्सेहिं असुरकुमारेहिं देवेहिं देवीहिय सिद्धिं संप रिबुडे महया हयनट्ट जाव झुंजमाणे विहरित्तेण हंता केवलपरियारिणीए नोचेवणं मेहुणवत्तियाए ॥ व्याख्या ० चमरेणं जंतेके ० हे जगवन्, चमरो, असुरिंदेके ० असुरदेवनो इंड, असुरकुमाररायाके ० असुरकुमारनो राजा, चमरचंचाए रायहाणीएके ० चमर चंचानामे राजधानीनेविषे, सजाए सुहम्माएके ० सुधर्मानामा सजानेविषे, चमरंसि सिहासणंसिके ० चमरनामना सिंहासननेविषे रह्यो. तुमिणंसिद्धिके ० तुटित जे इं डाणीनो समुह ते साथे, दिवाइके ० देवसंबंधी, जोगाइके ० जोग, झुंजमाणेके ० जो गवतो थको, विहरित्तेके ० विचरे. प्रजुजी कहेते. एणो इणठे समठेके ० ए अर्थ स मर्थ नही. एटजे जोग न जोगवे; सेकेणठेणंजंते एवं बुच्चइके ० हे जगवन्, शामाटे एम कहोते? एणोपनूजाव विहरित्तेके ० न समर्थ जोग जोगवतो विचरवाने. एम पूठे थके जगवान कहेते. हे गोयम. चमरस्सणं असुरिंदस्स असुर कुमाररन्नोके ० चमरो असुरेइ असुरकुमार राजानी, चमरचंचाए रायहाणीएके ० चमरचंचा राजधानीमां, स जाए सुहम्माएके ० सुधर्मासजानेविषे, माणवए चेइयखंजेके ० माणवकनामा चैत्यस्थं जनेविषे वश्रामएसुके ० वज्रमयी, गोलवट्ट समुगएसुके ० घणा गोल माबडाते. तेह नेविषे, जिणसकहाउके ० जिनेश्वरनी दाढाथो, सन्निकित्ताउ चिठंतिके ० थापीय कीते. जाउणंके ० जे दाढाथो, चमरस्स असुरिंदस्स असुरकुमाररन्नोके ० चमरो, अ सुरेइ, असुरकुमार राजाने तथा अत्तेसिंच के ० बीजापण देवताने, बहुणं अ सुर कुमाराणंके ० घणा असुरकुमार; देवाणंके ० देवताने, देवीणयके ० देवीउने, अच्चणिक्काउके ० अर्चवा योग्यते. वंदणिक्काउके ० वांदवा योग्यते. एमंसणिक्काउ के ० नमस्कार करवा योग्यते. पूयणिक्काउके ० पूजवा योग्यते. सक्कारणिक्काउके ० सत्कार करवायोग्यते. सम्माणणिक्काउके ० सन्मान करवा योग्यते. कल्लाणं मंग लंके ० कल्याणकारी, मंगलकारी. देवर्यं चेइयंके ० देवताना चैत्यनी परे. पशुवास णिक्काउके ० सेवा करवायोग्य, नवंतिके ० ठे. सेतेणठेणं अक्को एवं बुच्चइके ० हे

आर्य, तेमाटे एम कहीए तैये. एोपनूजाव विहरित्तएके० नथी समर्थ, यावत् दे वीउं साथे जोग जोगववाने. फरी पूठ्युं जे, चमरो असुरकुमार चमरचंचा राज धानीनेविषे सुधर्मासनामां चमरसिंहासननेविषे बेगो. चउसठिए सामाणिय सा हस्सीहिंके० चोसठ हजार सामानिक देवतासाथे, तायत्तीसाएके० तेत्रीश त्राय त्रिंशकसाथे, जावअत्तेहिं असुरकुमारेदिं इत्यादिक सुगमठे. इत्यादि जगवतीसूत्रे शतक दशमे उदेशे पांचमे. इहां परिचारणरुद्धिके० नाट्य पूजामांहे स्त्रीशब्द श्रव णादिक परिचारण करे; पण मैथुनसंज्ञाए सुधर्मासनामां शब्दादिक न सेवे. ए री ते जेम चमरेंडने कही तेम सौधमैंइलगे एटले नवनपति, व्यंतर, ज्योतिषी, वै मानिक तथा तेहना लोकपालना आलावाठे. तें सर्व अर्थी होतो जो ज्यो.

हवे अहींयां कोइ पूठे जे “जगवतीसूत्रमां तो एटलुं कहुं जे “सुधर्मासनामां दाढाउठे, माटे विषय वात न करे पण ते करतां आशातना थाय; एम क्यां कहुंठे?” एवी मूर्खनी आशंका धरीने लखीए ठै ए जे, सांजल, श्री उववाइ प्रमुख सूत्रमांहे अनाशातनाविनय कह्योठे; ते सर्व परमारथथी जोतां अरिहंतनोज विनय जाणवो.

हवे एवा अधिकार सांजलीने ते कुमति बोध्या जे “देवता तो अविरति, अपच्च खाणीठे, नोधम्मियाठे. ए देवतानी करणी कोण लेखामां गणेठे? ते माटे ए दे वताए एटलां वानां कख्यांठे; पण अमे तो एनी करणी मानता नथी.” एम देवता ने नोधम्मिया कही कहीने निंदेठे तेने शिखामण दिएठे.

समकितदृष्टि सुरतणी ॥ आशातना करशे जेह ॥ लालरे ॥ इद्धं
नबोधि ते यशे ॥ गणांगे नारख्युं एह ॥ लालरे ॥ तु० ॥ १ए ॥

अर्थः—सम्यक्दृष्टि सुरतणी के० सम्यग्दृष्टि देवतानी, आशातना करशे जेहके० जे प्राणी आशातना करशे, अवरणवाद बोलशे, इद्धंनबोधि ते यशेके० ते प्राणी इद्धंनबोधि थारो. एटले आगल बोधिबीजनी सामग्री दोहली मलशे. इतिजाव. गणांगे नारख्युं एहके० एवी वात गणांगसूत्र जे त्रीजुं अंग तेमां कहीठे: यडुक्तं ॥ पंचहि गणेहिं जीवा इद्धंनबोहियत्ताए कम्मं पकरेति तंजहा अरिहंताणं अवसुं वयमाणे १ अरिहंत पस्सुत्तस्स धम्मस्स अवसुं वयमाणे २ आयरियउवञ्जा याणं अवसुं वयमाणे ३ चाउवस्सुत्त संघस्स अवसुं वयमाणे ४ विवक्क तव बं नचेराणां देवाणं अवसुं वयमाणे ५ व्याख्या—पंचहिगणेहिंके० पंचस्थानके जीवाके० जीवने, इद्धंनबोहियत्ताएके० इद्धंनबोधिपणु एटले परजवे जिनधर्म

प्राप्ति दोहिली होय. कम्मं पकरेतिके० कर्म बांधे. तंजहाके० ते पांच प्रकार दे खाडेढे. अरिहंताणं अवसुं वयमाणेके० अरिहंतना अवरणवाद बोलतो १ अरिहं त पणंतस्स धम्मस्स अवरणं वयमाणंके० अरिहंतना परूप्या धर्मना अवरणवाद ने बोलतो. २ आयरिय उवस्सायाणं अवसुं वयमाणंके० आचार्य उपाध्यायना अवरणवाद बोले ३ चाउवसुंस्स संघस्स अवसुं वयमाणेके० चतुर्विध संघना अ वरणवाद बोलतो ४ पांचमा बोलनो अर्थ आगल जख्योढे, पण एटलो फेर जे अ वरणवाद बोलतो दुर्लजबोधिपणुं करे. तथा वरणवाद ते जश बोलतो थको जीव सुलज बोधिपणुं करे. इतिगाणांगे ॥ इतिगाथार्थ ॥ १ ए ॥

ए जेम समकित्ती देवताना अवरणवाद बोलतां दुर्लजबोधि थाय तेम एनो जश बोलतां सुलजबोधि पण थाय. ते देखाडेढे.

तेहने जश बोले कह्युं ॥ वली सुलजबोधत थाय ॥ लालरे ॥ तेणे पूजादिक तेहनां ॥ करणी शिवहेतु कहाय ॥ लालरे ॥ तुण ॥ २ ॥

अर्थ:-तेहनेके० ते समकितदृष्टि देवतानो जशबोलेके० वरणवाद बोलतां कह्युं. के० श्री गाणांगमध्येज कह्युंढे. गाणांगमध्ये एटलो अर्थ गम्यथी लइए. वली के० ते दुर्लजबोधिनी अपेक्षाए, सुलजबोधत थायके० आगल बोधिबीजनी सामग्री तरत मले. यतः ॥ पंचहिंताणेहि जीवा सुलहबोहिंताए कम्मं पकरेति तंजहा अरिहंताणं वसुं वयमाणे जाव विवक्क तवबंनचेराणं देवाणं वसुं वयमाणे ॥ अहीं यां कोइ पूढेजे “ए सूत्रना आलावामां समकित्ती क्यां कहा? जे तमे कहोढो स मकित्तीना अवरणवाद बोले ते दुर्लजबोधि थाय! तेतो एमां न आव्यां एम कहे ढे, तेने सूत्रमांथी आम्राय देखाडी समकित्ती उरावेढे. अहींयां आचार्य उपाध्या य इत्यादिक जावनिहेपे प्रसि-इढे. तेमाटे तेहने बीजां विशेषण पद न कहां, अ ने देवपदनो अर्थतो मुख्यताए क्रीडादिक वाचक उदयिक जावपुष्टिपणे प्रसि-इ ढे; ते माटे विशेषण कह्युं. विवक्कके० पाकां तप ब्रह्मचर्य, तेशी उपन्यां पुण्य कर्म जेने एवा देवनो अवरणवाद बोलतो एतावता सम्यग्दृष्टि आव्याज. इतिजावः तेणेके० ते कारण माटे ए सम्यग्दृष्टि ढे. ते माटे तेहनांके० ते देवतानां पूजादि कके० पूजा आदिशब्दथी जन्म महोत्सव समवसरणादिक गमन समवसरणादि कनुं रचवुं लेइए. एहवी जे करणी ते शिवहेतु कहायके० मोहनां हेतु कहीए. ए टले देवतानी जे पूजादिक करणी ते मोहहेतु जाणवी. इतिजाव. गाथार्थ. ॥ २ ॥

वली जेउ देवतानी करणी नथी मानता तेमने उपको देठे. ते जैनशेजीना अजाणठे एम देखाडेठे.

तप संयम तरुसम कह्यां ॥ फलसम ते सुर शिव
शर्म ॥ लालरे ॥ सुरकरणी माने नहीं ॥ नवि जा
एयो तेणे ए मर्म ॥ लालरे ॥ तुज ॥ ११ ॥

अर्थः—तप संयम तरुसम कह्यांके० तपस्या तथा संयम—तेतो वृद्ध समान कह्यांठे. अने तेहनां फल समान ते सुरके० देवतानां सुख, शिवके० मोहनां, शर्मके० सुख क ह्यांठे. एटले एजाव जे, तप संयम ते कारण थयां अने देवतानां तथा मोहनां सुख ए कार्य थयां. हवे विचारो जे, कारण अने कार्य मध्ये अधिक शुं कहीए? एतावता कार्य अधिक कहिए. केइठ देवतोएसुं केइ सिञ्जति नीरया ॥ इतिवचनात्. ते माटे सुरकरणीके० देवतानी जे करणी ते माने नहीके० न माने, तेणेके० ते मूर्खे, ए कारण कार्य जावना संबंधनो जे, मर्मके० गुह्यार्थ, ते नवि जाण्योके० नथी उंज रव्यो. एटले निपट मूर्खठे. इति जावः इतिगाथार्थ ॥ ११ ॥

हवे कोइकने शंका उपजे जे “देवतामां समजण काची हजे ते पूजा करे तो सुखे करो, पण अमे समज्जु थइने पूजा केम करीए? तेने उत्तर देठे.

दशवैकालिके नरथकी ॥ सुर अधिक विवेक जणाय ॥ लालरे ॥ इव्य
स्तव तो तेणे करयां ॥ माने तस सुजश गवाय ॥ लालरे ॥ तु ॥ १२ ॥

अर्थः—दशवैकालिके नरथकीके० दशवैकालिकने लेखे मनुष्यथकी पण सुर के० देवताने, अधिक विवेक जणायके० अधिको विवेक जणाय ठे. तथाच त त्सूत्रं ॥ धम्मो मंगल मुक्कं अहिंसा संजमोतवो. देवावित्तं नमंसंति जस्स धम्मो सयामणो ॥ ए गाथानेविषे एम कहुंजे धर्मनेविषे जेनुं सदा मन वर्तेठे; तेने देव ता पण नमस्कार करे. अपिशब्दे एम सूचवेठे जे, मनुष्य करे तेमां कहेवुंज शुं? ए लेखे मनुष्यथकी अधिक विवेक उखोज; अने इव्यस्तवतो तेणे कख्यांके० इव्य स्तव जे, प्रभुपूजा, अने परमेश्वरनी जक्ति ते देवताए कख्यांठे. मानेके० ते इ व्यस्तव कख्यां ते माने; प्रतीति करे, श्रद्धा करे. तसके० ते प्राणीनो सुजशके० जलो जे जश ते गवाय. एटले ए जाव जे देवतानां कख्यां इव्यस्तव मान्यां; एटले आगम प्रमाणे श्रद्धा थइ. ते श्रद्धावंतना गुणग्राम जव्यप्राणी करेज. इति

जावः एटले कर्त्ताए जश एवुं पोतानुं नाम पण सूचव्युं. इतिगाथार्थ ॥ ११ ॥ एट
ले बीजो ढाल संपूर्ण थयो. ग्रंथाग्रंथ ५३६ अ० १४ सर्व ग्रंथाग्रंथ १०१ ०अ० ०६
हवे त्रीजो ढाल मांमेठे. तेने पूर्व ढाल साथे ए संबंधठेके बीजा ढालमां पूजा
नो अधिकार देवतासंबंधी कह्यो. हवे जे मूर्ख देवतानी करणीमां आहुं अवलुं
बोलेठे, तेने मनुष्यना अधिकार सिद्धांतसाखे ए ढालमां देखाडेठे. ए संबंधे करी
आव्यो त्रीजो ढाल; तेनी प्रथम गाथा कहेठे.

ढाल ३ जी ॥ ऋषजनो वंश रयणायरु ॥ एदेशी ॥

शासन ताहरुं अतिजलुं ॥ जग नहीं कोइ तस सरखुरे ॥ तेम

तेम राग घणो वधे ॥ जेम जेम जुगति शुं परखुरे ॥ शा० ॥ १ ॥

अर्थः—शासनके० शीखामण वचन, ताहरुंके० तमारुं, अर्थापत्तिए हे परमेश्वर,
तमारु शीखामणवचन, अतिजलुंके० घणुरुडु ठे. जग नही कोइ तस सरखुं
के० जगतमां कोइ ते सरखुं नथी. जेम जेम जुक्तिए परीक्षा करुंठुं तेम तेम राग
घणो वधतो जायठे. इति प्रथम गाथार्थ ॥ १ ॥

श्री अरिहंत ने तेहनां ॥ चैत्य नमुं नअनेरांरे ॥ अंबड ने

तस शिष्यनां ॥ वचन उववाइ घणोरांरे ॥ शा० ॥ २ ॥

अर्थः—श्री अरिहंत के० श्रीवीतराग अने तेहनांके० श्री वीतरागनां चैत्यके० प्र
तिमाने, नमुके० नमस्कार करुं. न अनेरांके० श्रीवीतराग तथा वीतरागनी प्रतिमा
ढाली अन्यदर्शनी तथा अन्यदर्शनीनी प्रतिमा न नमु. ए रीते कोणे कह्युंठे? ते
कहेठे. अंबड ने तस शिष्यनांके० अंबड परिव्राजक अने अंबडना शिष्य, तेनां
वचन उववाइ घणोरांके० श्री उववाइ प्रथम श्री आचारांगसूत्रनुं उपांग—तेहमां
घणां वचनठे. इतिगाथार्थ ॥ २ ॥ तथाचसूत्रं॥अंबडस्सनं नो कप्यइअन्नउडिवा
अन्नउडिय देवयाइंवा अन्नउडिअ परिग्गहियाइं अरिहंतचेइयाइंवा वंदित्तएवा नमं
सित्तएवा नन्नड अरिहंतेवा अरिहंतचेइआणवा ॥ ए अंबडनो अधिकार कह्यो.
एज रीते तेना सातसें शिष्योनो अधिकार जाणवो ते कही ए ठैए. ॥ तेणं परि
वायग्ग बहूइं जंत्ताइं अणसणाइं ठेदिता आलोइय पडिकंता समाहिपत्ता कालमा
से कालंकिच्चा बंजलोएकप्ये देवताए उववन्ना तहिं तेसिं गइं दससागरोवमांइंठिई
परलोग आराहगा सेसंतचेवा ॥ अहींयां अंबड शिष्यनो शेष अधिकार अंबडने न
जाव्यो, ते माटे समकितनो आलावो सहूनो सरखो जाणवो. इतिजाव.

अर्थः—अंबड परिव्राजक पोतेज बोलेते अंबडस्सणं के० अंबडने, ए० कप्पइ के० न कल्पे, अन्नउड्डिएवा के० अन्य तीर्थीप्रत्ये तथा अन्नउड्डि देवयाणिया के० वा अथवा अन्य तीर्थीना देवप्रत्ये, तथा अस्सुउड्डिय परिग्गहियाइं अरिहंत चेइयाइंवाके० वा अथवा अन्य तीर्थी परिग्रहीत के० अन्य तीर्थीए ग्रह्यां एवां अरिहंतनां चैत्य जे जिनप्रतिमा ते प्रत्ये; एटले ए जाव जे अरिहंतनी प्रतिमा होय, ते अन्यतीर्थीए पोतापणे ग्रही होय, ते प्रत्ये शुं न कल्पे? ते कहेते. वंदित्तएवाके० वंदना स्तवना करवी, तथा नमंसित्तएवा के० नमस्कार करवो, नन्नउड्डके० एह विना, अरिहंतेवाके० अरिहंत तथा अरिहंत चेइयाणियाके० अरिहंतनी प्रतिमा; एटले ए बेउने वंदना नमस्कार करुं; पण पूर्वे कह्यां तेमने न करुं. इतिजाव. ए अंबडनो अधिकार कह्यो. वली एज प्रमाणे तेना सातसें शिष्योनो अधिकार जाणवो. ते कहिए ठैए. तेणंपरिवायगाके० ते परिव्राजक, बहुइं जत्ताए अणसणाइं ठेदिताके० घणा जात अणशणे ठेदीने, आलोइय पडिकंताके० आलोइ पडिकमीने, समाहिपत्ता के० समाधि पाय्या अ का, कालमासे कालकिञ्चा के० काल अवसरे काल करीने, बंजलोएकप्पे के० पांचमा ब्रह्मदेवलोकनेविषे, देवत्ताए उववन्ना के० देवतापणे सघलाए उपन्या. तेहिं के० ते देवलोकनेविषे तेसिंके० ते देवताउनी, दससागरोवमाइंठिइं के० दशसागरो पमनी स्थिति ठे. परलोगस्स आराहगा के० परलोकना सहुए आराधक ठे. से संतंचेव के० शेष बीजो सर्व पाठ अंबडनी परे कहेवो.॥३॥

हवे ते मूर्खलोक, चैत्य शब्दनो अर्थ फेरवे ठे. ते उपर आगली गाथा कहेते.

चैत्य शब्दतणो अरथ ते ॥ प्रतिमा नहि कोइ बीजोरे॥जे

ह देखी गुण चिंतिए ॥ तेहज चैत्य पतीजोरे ॥शा०॥३॥

अर्थः—चैत्य शब्दनो अर्थ ते प्रतिमा ठे, पण नही कोइ बीजो के० बीजो कोइ अर्थ नथी. चैत्यंजिनौकस्तद्विबं ॥ इति अनेकार्थसंग्रहवचनात्. वली आवश्यक चूर्णिमध्ये पण कहुं ठे जे,॥सबलोए सिद्धाइं अरिहंत चेइयाइं तेसिचेव पडिमाउ चित्तिसंज्ञाने संज्ञानमुत्पाद्यते काष्टकर्मादिषु प्रतिदृष्ट्वा ॥ चैत्य शब्दनो ज्ञान एवो अर्थ कोइपण ठेकाणे नथी. नहीतर॥केवल वरनाए दंसण समुपसर्इ ॥एहवा पाठ सिद्धांतमांठे. तेमा॥केवल वर चेइय दंसणे॥एवो पाठ पण होत-तथा जेह देखी गुण चिंतिए के० जे देखीने गुण ते परमात्माना गुण अथवा पोताना ज्ञानादिक

गुण चिंतिए के० प्रतीतमां आणीए. तेहज चैत्य पतीजो के० तेमने चैत्य प्रती
 तमां आणो. इति गार्थार्थ ॥३॥ अने चैत्य कहेतां ज्ञान कहीए तो अन्य तीर्थीए
 ग्रहं जे अरिहंतनुं ज्ञान ते केम संजवे? तथा ज्ञान एक ठे अने चैत्य अनेक ठे.॥
 चेइयाइं॥ए ठामे बहुवचन ठे. इत्यादिक शब्दार्थनी वातो मूर्ख गुं जाणे? व्याकरणा
 दिक विना व्युत्पत्ति गुं जाणे? अने ज्यां शब्दशुद्धि न होय तो; ते विना बीजुं महा
 व्रत न आराधे. श्रीप्रभुव्याकरणांगमां कहुं ठे. के नाम र्काय निवाय उवस्सग्ग
 तद्विय समास संधियं हेउ जोगिय उणाइ किरिया विहाण धातु सर विजन्ति वन्न
 जुत्तंति कद्धं दसविहंपिसच्चं जह नणियं तहकम्मुणाहोइं डुवाल विहाइ विहोइ
 नासावयणं पियहोइ सोलसविहं एवं अरिहंत मणुन्नायं समिक्खियं संजएण कालं मि
 वत्तवं ॥ अस्यार्थः नाम ते देव, घट, वृद्धइत्यादिक विनक्तिरहित शब्द ते नाम कहीए.
 आख्यात ते क्रियापद; जेम नवति, करोति, तनोति, पचति, पठति इत्यादिक,
 निपात ते अनेक अर्थनेविषे पडे. यथा च, वा, खलु, अहो, एव, एवं, नूनं, विना
 इत्यादिक, उपसर्ग ते उपसमीपे धातुने करीए ते उपसर्ग. प्र, परा, अप, सं,
 अव, निर्, डर्, वि, आइ, अधि, अजि इत्यादिक तद्धित तेने हित ते तद्धित
 यथा नाजेरपत्यं नाजेयः तवइदं तावकं, ममइदं मामकं. इत्यादिक समास ते, अ
 व्ययीजाव प्रथम, तत्पुरुष बीजो, इंइ त्रीजो, बहुव्रीहि चोथो, कर्मधारय पांच
 मो, द्विगु ठछो अने एकशेष सातमो, ए साते समास जाणवा. उपनगरं ग्रामं
 ए अव्ययी जावः १ अर्हतांचैत्यानि अरिहंतचेइआणि ए तत्पुरुष २ ग्रामनगरे
 नगर खेडकवड इत्यादि इंइः३ बहुधनं यस्य सबहुधनः बहुधणो ए बहुव्रीहिधनीलं
 चतुत्पलं नीलोत्पलं नीलुप्पलं. एकर्मधारय. पदशाना पुराणां समाहारो दशपुरं, ए
 द्विगुइमाताचपिताचपितरौ ए एकशेषः ७ एम समास जाणवा. संधिके० बे पद एकठा
 मेलेते संधि कहीए. यथा दधि इदं दधीदं, गुणाकार इत्यादि पदके० विनक्तिअंते आवे
 ते पद कहीए. तथा हेतु पंचावयव अनुमाननो अंग, तर्क, शास्त्र प्रसिद्ध यौगिक ते
 बेउ पदने योगे निष्पन्न हरिषेण, श्रीषेण, पद्मनाज इत्यादि, उणादि अनेक प्रत्य
 यठे. यथा. अतसातत्यगमने इतिधातुः अतति गह्वतिइति आत्मा, अहीयां औणा
 दिक प्रत्ययठे. एणीपरे औणादिक प्रत्ययथकी अनेक शब्द नीपजेठे. किरिया वि
 हाणके० क्रियाविधि क्रियाए करी पद नीपजेठे. यथा पठतीतिपाठकः पचतीति
 पाचकः इत्यादिक धातुते नूसत्तायां पापाने ध्माशब्दाग्निसंयोगयोः
 इत्यादि अनेक धातुठे. स्वर अकारादिक. अथा ईई उऊ ऋऋ लळ एऐ उऔ. इ

ल्यादिक. विनक्तिके० स्यादित्यादि वर्ण ते अक्षर क ख ग घ ङ च ढ ज ञ ञ
इत्यादिक व्यंजन ते वर्ण कहेवाय. एटले करी युक्तके० सहित तथा तिकल्लंके० त्रि
कालविषय अतीत अनागत वर्तमान काल विषयं वचन, यथाविधि बोलवुं. दसवि
हं पिसच्चं जह्नणियं के० दश प्रकारनुं सत्य ते जेम पूर्वे जणवयसम्मय उवणा
इत्यादिक कल्यांते तेम कम्मणाहोइके० अक्षर लखनादिक क्रिया करे ते
पण सत्य जाणवुं. एटले ए जाव. जेम वचन सत्य बोलवुं, तेम बीजुं हस्तादि
क कर्म पण सत्ये करवुं. कोइ एम जाणणे जे में जुतुं बोलवानो नियम कीधो
ढे पण लखवानो तथा मस्तक नयनादिक संज्ञानो नियम नथी कीधो एमन जा
णवुं. जेम वचनसत्य तेम कर्म पण सत्यज करवुं. इत्यर्थः डुवालसहा विहोइनासा
के० नाषाना बार नेद जाणवा. ते कोण ? तो के एक संस्कृत, बीजी प्राकृत,
त्रीजी सौरशेनी, चोथी मागधी, पांचमी पैशाचिकी, षष्ठी अपत्रंशका. ए जाषा
गद्य पद्य बेउ नेदे करतां नाषाना बार नेद थाय. तथा वयणं पियहोइ सोलस
विहंके० वचन पण शोल प्रकारे जाणवुं ते शोल नेद कीआ ? ते ग्रंथांतरथी क
हीए भैए. वयणतियं ३ लिंगतियं ३ कालतियं ३ तहपरोक्क पच्चस्कं ११ उवणी
याइं चउकं १५ अक्षरंवेव १६ सोलसमं. अस्यार्थ एक वचन, द्विवचन अने बहु
वचन, वृहः घटः पटः ए एक वचन वृहौ, घटौ पटौ ए द्विवचन अने वृहाः
घटाः पटाः ए बहु वचन ए वचन त्रिक. पुरुष, स्त्री, नपुंसकलिंग, देवः नरः ए पु
लिंग. कुमारि, नदी, नगरी, गंगा यमुना ए स्त्री लिंग. कमलं, मुखं, नयनं, ए न
पुंसक; ए लिंगत्रिक ६. अतीत, अनागत, वर्तमान ए कालत्रिक ए. अकरोत्, अ
नूत्, अपठत् ए अतीतकाल. करिष्यति, नविष्यति, पठिष्यति ए अनागत काल.
करोति, नवति, पठति ए वर्तमान काल, एवं ए परोक्क वचन ते ए कार्य तेणे की
धुं इत्यादिक १० प्रत्यक् वचन ते ए एम करेढे इत्यादिक ११ उपनीत अपनीत
ते पहेलो गुण, पठी अवगुण. जेम, ए स्त्री सुशीलढे पण कालीढे. १२ अपनीत
उपनीत ते पहेलो अवगुण अने पठीगुण. जेम, ए पुरुष कुशीलढे पण पंमितढे.
१३ उपनीत उपनीत ते पहेलो गुण कहेवो अने पठी पण गुण कहेवो. यथा, ए स्त्री
रूपवंतीढे अने सुशीलढे १४ अपनीत अपनीत वचन ते पहेलु वखोडवुं अने
पठी पण वखोडवुं. यथा, स्त्री कुरूपीढे अने कुशीलढे १५ अध्यात्म वचन ते हे
यामां गोपवीने कांइक कहेवुं होय अने हैयामां होय तेज कहेवाय. यथा, कोइक
रूनो वेपारी वाणिउ रू, मांघुं जाणी कोइक गामे रू लेवागयो. हवे तृषालागी. मनमां

जाणोठे जे रूनीवात कोइने कहेवी नथी. हवे ते वाणीयो पाणी पीवा कोइकने घरेगयो त्यां तेणे ते घरवाली स्त्रीने कहुं के रू पा. हवे ते स्त्री विचिहण ठे माटे जाणुं जे एहने पाणी पीवुंठे; अने एम कहुं जे रू पा; माटे रू मोघुं दीसेठे. पढी पोताना चरतारने कहीने रूपोते जेवराव्युं; त्यां लगी ते स्त्रीए रूनावेपारी वाणियाने आगता श्वागता करी नोजन करावी पढी विसर्जन कखो. ए अथ्यात्म वचन कहीए ? ६ एहवा सर्व पूर्वोक्त प्रकार समजिने बोले ते सत्य नाषा, अने कांइकने ठामे कांइक कहे तो श्री वीतराग नी आज्ञा जंग करे. एवंके० एरीते अरिहंत मणुन्नायंके० अरिहंते आज्ञा करीठे. एम जाणी पूर्व कहुं तेहवुं सत्य बोलवुं. समिस्त्रिक्यंके० सम्यक्प्रकारे बुद्धि आलोची विमा सी संजएण कालेवत्तवंके० संयमवंत चारित्रिए अवसरी बोलवुं इति गाथार्थः ॥३॥

एमज आलावे आणंदने ॥ जिनप्रतिमा नति दीसेरे ॥

सप्तम अंगना अर्थथी ॥ ते नमतां मन हींसेरे ॥ शा० ॥४॥

अर्थः—एमज आलावे आणंदने के० एज रीते जेम अंबडने कहुं तेम आणं दने आलावे पण जिनप्रतिमानुं नतिके० नमवुं दीसेठे. सप्तम अंगना अर्थथी के० ए सातमा अंगनो अर्थ ठे. एटले श्री उपासकदशांगमध्ये आणंद श्रावक जिनप्रतिमाने नम्याठे. ते कारणथी ते के० जिनप्रतिमा नमतां थकां मनहींसे के० मन हर्षे. इति गाथार्थः ४. ते आणंदनो आलावो श्री उपासकदशांगसूत्र मध्येठे; ते लखीए ठैए. ॥ नोखलु मे जंते कप्पइ अक्षपनिंश्चणं अन्न उन्नियावा अन्नउन्नियदेवयाणिवा अन्नउन्निए परिग्गहियाइं वा चेइयाइं वंदित्त एवा नमंसित्त एवा पुविं अणालित्तेणं आलवित्त एवा संलवित्तएवा तेसिं असणंवा पाणंवा खाइमंवा साइमंवा दाउंवा अणुंपदाउंवा नन्नन्नरायानिउंणेणं गणानिउंणेणं बलानिउंणेणं देवा निउंणेणं गुरुनिग्गहेणं वित्तिकंतारेणं कप्पइमे समणे निग्गंथे फासुए सणिस्येणं अस णं पाणं खाइमं साइमेणं वड पद्दिगाह कंबल पाइपुत्तणेणं पाडिहारिय पीठ फल गसेस्सा संथारएणं उंसह जेसस्येणं पडिलाजे माणस्स विहरित्तएइ तिकट्टुएवं एयारू वं अनिग्गहं अनिगिएहइं ॥ अस्थार्थे नोके० नही, खलुके० निश्चे, मेके० मुजने जंतेके० हे जगवन्, कप्पइके० कल्पे. एटले हे जगवन् मुजने नहीज कल्पे. इतिजा वः गुं न कल्पे ? ते कहेठे. अक्षपनिंश्चणं के० आजथी मांढीने, अन्नउन्नियावा के० अन्य तीर्थिप्रत्ये वाशब्द पद्दांतर सूचकठे. अन्नउन्नियदेवयाणिवाके० अन्य ती र्थीनादेव हरिहरादिक, अन्नउन्निय परिग्गहियाइं वा चेइयाइंके० अन्य तीर्थिए अ

ह्यां जे चैत्य जिनप्रतिमा एटलाप्रत्ये वंदित्तएवाके० वंदना करवी, नमंसित्तएवा के० नमस्कार करवो, पुंविं अणालित्तेणंके० आगलथी वगर बोलावे, आलवित्ति एवाके०बोलाववुं. संलवित्तएवाके०वारंवार बोलाववुं. ए सर्व न कल्पे. एम संबंध करवो. वली तेसिंके० तेहने, असणंवाके० अशन उदनादिक, पाणंवाके० पाणी डाहूपानादिक, खाइमंवाके० खादिम सुखडी प्रमुख, साइमंवाके० तंबोज प्रमुख, दाउंवाके० देवुं, अणुपदाउंवाके० वारंवार देवुं न कल्पे, एम अहींयां पणजो डिए. पण ए ठ कारण टालीने नकल्पे ते कहेठे. नन्नबके० एटला कारण विना, राया जिउगेणंके० नगरादिकनो स्वामि ते राजा कहीए, तेहनो अनिउंग ते शासन, एटले राजानी आणाए करतां दोष नही. कार्तिकशेठनी परे १ गणानिउगेणंके० लोकनो समुदाय ते गण कहीए.तेहनी आणाए.शतथा बलानिउगेणंके० बलवंत चोर परम ऐश्वर्यवंत ते पोताना आग्रहे करावे. ३ देवानिउगेणंके० जैनप्रतिकुल कृष् देवता तेहनी आणाए. ४ गुरुनिग्गहेणंके० गुरु ते माता, पिता, जर्ता, कलाचार्यादिक ते शाक्यादिकना जक्तिवंत मिथ्यात्वी होय तेहना आग्रहथी वंद नादि करवुं पडे; ते गुरुनिग्गहेणं कहिए. ५ वित्तिकंतारेणंके० वृत्ति जे आजी विका-तेहज कांतार जे जीष्म अटवी; तेहने एटले अन्यत्र आजीविकाने अना वे मिथ्यात्वीनी आजीविका होय; तेणे करी करवुं पडे ६ ए ठ ठंमीए पूर्वे कह्या तेमने वंदनादिक करतां दोष न लागे. इतिजाव. ए न कल्पे ते कहुं. हवे कल्पे ते कहेठे. कप्पइमेके० मुजने कल्पे. समणेनिग्गंथेके० जैन श्रमणनिग्रंथप्रत्ये अशन, १ पान, २ खादिम, ३ स्वादिम, ४ वबके०वस्त्र पडिहके०पमघो,पात्र कंब लके० उणांमय वस्त्र, पायपुबणेणंके० रजोहरण, पाडिहारियके० वावरीने पाठां आपवां. एहवां पीठके० बाजोठ, फलकके० पाटला, सेज्जाके० वसती, संथारएणं के० तृणादिक संथारो. उसह जेसशेणंके० औषधने जेसजे करी पडिलान माण स्सके०पडिलानतां थकां विहरित्तके०विचरवुं. इति कट्टुके०एम करीने,एवं एयारूवं के० एहवो ए तद्रूप अनिग्गहं अनिगिएहूस्के० अनिग्रह ते जे. इत्यादिक पाठठे.

हवे हुंडक, ए आलावामां वांकु बोलेठे, तेमने उत्तर वालवा माटे आगली गा था कहेठे. ते हुंडक एम कहेठे जे परतीर्थी तेहना देवनी प्रतिमाने वंदवानो निषे ध कखो; पण जिनप्रतिमाने वांदी तो नथी. एम कहेठे. तेहने उत्तर दिए ठे.

परतीर्थी सुर तेहनी ॥ प्रतिमानी नति वारीरे ॥ तेणे मुनि
जिनप्रतिमातणी ॥ वंदन नति निरधारीरे ॥ शा० ॥ ५ ॥

अर्थः—परतीर्थी सुर तेहनी प्रतिमानीके० अन्यतीर्थी तथा अन्यतीर्थीना देवनी प्रतिमानी, नतिवारीके० नमवानो निषेध कखो; तेणेके० तेहज कारणे, मुनि जि नप्रतिमातणीके० मुनिने तथा जिनप्रतिमाने, वंदन नति निरधारीके० वंदना न मस्कारनो निरधार कखो. एटले ए जाव जे, अन्यतीर्थीने वंदनानो निषेध कखो; एट ले मुनिने वंदना करुं एम आव्युंज. तथा अन्य तीर्थीना देवनी प्रतिमाने वंदना नो निषेध कखो; एटले जिनप्रतिमाने वंदना करुं एम आव्युंज. एमां मूर्खने पण शंका न उपजे. तथा पूर्वे अंबडने आलावे अन्यतीर्थीनो निषेध अने स्वतीर्थीनी हा एम बेवडो आलावो कह्योजठे; तेपण मूढा समजता नथी. इति जाव ॥ ५ ॥

वली कुंमति एम कहेठे जे चैत्यशब्दे मुनि कहीए; एटले अन्यतीर्थीनां ग्रह्यां चैत्यके० मुनि एहवो अर्थ मरडेठे. तेने उत्तर करेठे.

परतीर्थीए जे परिग्रह्या ॥ मुनि तेतो परतीर्थीरे ॥ त्रण शरण
मांहे चैत्य ते ॥ कहे प्रतिमा शिव अर्डीरे ॥ शा० ॥ ६ ॥

अर्थः—परतीर्थीए जे परिग्रह्यां मुनिके० जे मुनि परतीर्थीए ग्रह्यां एटले अन्य तीर्थीउमां गया. ते तो परतीर्थीके० ते मुनितो परतीर्थीज कहीए, एटले परतीर्थीने वंदना नही करुं; तेहमां आवी गया. ते माटे चैत्य शब्दनो मुनि अर्थ ते खोटो करेठे; ते उपर कहेठे. त्रण शरणमांहे चैत्य ते कहे प्रतिमा शिव अर्डीके० मो ऋ अर्थी त्रण शरणमां चैत्य ते प्रतिमाठे; एम कहेठे. एटले ए जाव जे जगव तीसूत्रमध्ये असुरकुमारनादेवो सोधर्म देवलोक लगे जाय ठे, त्यारे एक अरि हंत, बीजुं चैत्य अने त्रीजुं अणगार ए त्रणनां शरण करेठे तेहमां अरिहंत १ चैत्य २ अने अणगार ३ ए त्रण कहांठे. जो चैत्यके० मुनि होततो अण गार जूदा केम कहा? इतिजाव. हवे ते श्री जगवतीसूत्रनो आलावो लखीए ठैए.॥ नन्नड अरिहंतेवा अरिहंतचेइयाणियावा जाव अप्पणो अणगारस्सवाः णिस्सा ए उट्टं उप्पयंति जाव सोहम्मोकप्पो ॥ अस्यार्थः नन्नडके० न अन्यत्र, ए त्रण टा जीने बीजी रीते जइ न शके अरिहंतेवाके० अरिहंतनी नेश्रा १ तथा अरिहंत चेइयाणिके० अरिहंतनी प्रतिमा २ तथा जाव अप्पणोक० संयम तपनेविषे आत्मा जाव्यो ठे जेणे, एवा अणगारस्सके० अणगारनी नेश्राविना उट्ट उप्पयतिके० उर्ध्व उतपते एटले ए नेश्राविना उंचा जइ न शके-जाव सोहम्मो कप्पोके० या वत्सौधर्म देवलोक लगे जइ न शके. ॥ इति गार्थ ॥ ६ ॥

अहीयां कोइक कुमति एम पूठे ठे जे “कोण श्रावके देहेरां कराव्यां?” तेने क हिए जे श्री समवायांगसूत्रमां सर्वसूत्रनी हुंडीठे; तेमां श्रीउपासकदशांगनी हुंडी मध्ये कहुंठे जे “दशे श्रावकनां चैत्य तथा धर्माचार्य अने उद्यान कहीशुं.” अहीयां साधु तथा उद्यान जूदां कहां ठे; माटे चैत्य शब्दे प्रतिमा तथा देहेरांज उरशे. तथा यद्यपि आज कालना दोषेकरी सातमा अंगमां ए वातोना पाठ विभेद गया ठे, तो पण समवायांगनो पाठ खरोके नहीं? ए लेखे श्रावके देहेरां पण कराव्यां ठे. इति. ते पाठ लखीए ठैए. ॥ सेकिंत उवासगदसाउं उवासगदसासुणं उवासयाणं नगरां उजाणां चैत्यां वणसंमां रायाअम्मासमो धम्मायरिया इति ॥ अर्थ: सेकिंतिं उवा सगदसाउं के० उपासगदशांग ते शुं कहीए? एम पूठे अके उत्तर कहेठे. उवासग दसासुणं के० उपासगदशांगनेविषे, उवासगाणं के० श्रावकोनां, नगरां के० नगर कहेवाशे. उजाणां के० उद्यान कहेवाशे. चैत्यां के० चैत्य देहेरां कहीशुं, एम वनखंम कहीशुं, राजा कहीशुं. अम्मा के० माता, पिता, धर्माचार्य कहीशुं. ॥६॥

हवे कोइक मूर्ख, अन्य तीर्थानां चैत्यने नहीं वांडु एम कहुं, त्यां एम अवलुं बोलेठे के जो चैत्य शब्दे जिनप्रतिमा कहेशो तेवारे आलावामां एम कहुं ठे के ते हने बोलावीश नहीं, अन्नादिक आपीश नहीं. ते केम मेलवशे? ते उपर गाथाकहेठे दान कशुं प्रतिमा प्रत्ये ॥ एम कहे जे ठल हेरीरे ॥ उत

र तास संजवतणी ॥ शैली ठे सूत्रकेरीरे ॥ शा० ॥ ७ ॥

अर्थ:—दान कशुं प्रतिमाप्रत्येके० ते कुमति बोड्यो जे प्रतिमाने दान शुं? ए म कहे जे ठल हेरीके० एम जे ठलना हेरनार कहेठे; उत्तर तासके० तेहने उत्तर कहेठे. संजवतणी शैली ठे सूत्रकेरी के० सूत्रनी ए शैली ठे, जेहने जे संजवे तेहने ते जोडीए, नहींतो घणे ठेकाणे अर्थनो अनर्थ थाय. एटले वंदना, नम स्कार ते अन्यतीर्थीप्रमुख सहने जोडीए, अने दानादिक ते अन्य तीर्थीनेज जो मीए, पण प्रतिमाने न जोडीए. इतिजाव. इति सप्तमी गाथार्थ: ॥७॥

ते संजव उपर सूत्रांतरनो पाठ आगली गाथामां देखाडेठे.

दशविध बहुविध ज्यम कहुं ॥ वैयावच्च जह जोगेरे ॥ दश मे ते अंगे तथा ईहां ॥ जोडीए नय उपयोगेरे ॥ शा० ॥ ८ ॥

अर्थ:—दशविधके० दश प्रकारनुं, बहुविधके० अनेक प्रकारनुं ज्यम वैयावच्च कहुंठे, ते जह जोगेक० जेहने जेवुं घटे तेहवुं करवुं. पणसामान्यसूत्रमां वैयावच्च करवुं कहुं,

ते सर्वने सरखुं नही. ते आगल देखाडखुं. दशमे ते अंगेके० ते वैयावच्च दशमुं अंग जे प्रश्नव्याकरण ते मध्ये जेम कहांते, तथा इहांके० तेम इहां अन्यतीर्था चैत्यने वंदनाप्रमुख तथा अशनादिकनुं देवुं, ते जेम घटे तेम अहीयां जोडीए. नयउपयो गेके० नयने उपयोगे जेम ज्यां जेवो नय घटे त्यहां तेवो उपयोग राखी जोडीए. हवे ते प्रश्न व्याकरणमध्ये त्रीजे संबरद्वारे पाठते ते लखीए तैए.

अह केरिसए पुणाइ आरहए वयमिणं जेसे उवहि नत्तपाणे संगह दाण कुसले अचंत बाल १ डुब्बल २ गिलाण ३ बुडू ४ खवगे ५ पवत्ते ६ आयरिय ७ उ वझाए ८ सेहे ए साहम्मिए १० तवसी ११ कुल १२ गण १३ संघ १४ चेइय ठे १५ निऊरणी वेआवच्चं अणिसियं दसविहं बहुविहंपकरेइं अर्थः—अथके० प्र श्ने केरिसएके० केहेवो, पुणाइ पदते अलंकारने अर्थते. आराहए वयमिणंके० ए व्रत आराधे. एतावता शिष्य पूठेते के हे नगवान, केवो साधु ए त्रीजुं व्रत आ राधे? एम पूठ्याथी गुरु कहेते. जेसेके० जे साधु, उवहि नत्तपाणेके० वस्त्र तथा जातपाणीनो संगहके० यथोक्तविधिए लेवुं. दाणके० यथोक्तविधिए आचार्यादि कने आपवुं. तेहनेविषे कुसलेके० निपुण एटले यथोक्त विधिए उपधि जात पाणी लेइ जाणे तथा देइ जाणे; ते साधु ए त्रीजुं व्रत आराधे. तथा अचंतके० अ त्यंत बालहोय, डुब्बलके० शक्तिहीन, ग्लानके० रोगादिकवंत, बुडूके० वृद्ध, स्थ विर, रूपकके० मासरूपणादिकनो करणहार. एटलानेविषे वैयावच्च करे. तथा पवि त्तके० प्रवर्तक आचार्य उपाध्यायनेविषे वैयावच्च करे. तेहमां प्रवर्तक ते गहमां हे जे जेवा योग्य होय तेहने त्यहां प्रवर्त्तावे, ते प्रवर्तक कहीए. तथा सेहेके० नवदीहित शिष्यने वैयावच्च करे. तथा साहम्मिएके० लिंगे प्रवचने सरखो वर्ते ते साधर्मिक कहीए, तेहनेविषे वैयावच्च करे. तवस्सी के० चतुर्थ, षष्ठ अष्टमादिक तपनो करणहार—तेहनेविषे वैयावच्च करे; तथा कुल गण संघ चेइअतेके० कुल ते चांडादि क, गण ते कुलनो समुदाय कोटिकादिक, संघ ते कुलगणनो समुदाय जे चतुर्विध संघ ते. चैत्यके० अरिहंतनी प्रतिमा एटलानो जे अर्थ—तेहनेविषे निर्ऊरानो अर्थी क र्मकृत्य वांछतो थको, अणिसियंके० जश मानादिकनी अपेक्षाविना एटले एहवुं न वांछे जे हुं एहनो वैयावच्च करुं; जेथी मारी प्रशंसा थाय. एहवा जावरहित वै यावच्च करे ते कहेते, वैयावच्चयोग्यने उपष्टंन दे. अहीयां कोइ एम पूठे के जात पाणी उपधि दीजे तेहज वैयावच्चः एम कहे ते खोटुं. जे माटे बाल, डुब्बल, वृद्ध अने रूपकादिकनेविषे नत्तपाननो वैयावच्च संजवे; पण कुल, गण अने संघ त

था चैत्य-एटलाने जातपाणीने देवेज वैयावच्च नथी. अनेरा घणाप्रकार वैयावच्च ना होय; ते माटे कुल, गण, संघ तथा अरिहंतनी प्रतिमा-एटलाने कोइ अ वर्णवाद, हीलना, विराधना करे, तेहने उपदेशादिक देइ तेहनी विराधना टाले; ए पण वैयावच्च कहीए. ए वैयावच्च चारित्रीउ करे ते त्रीजुं व्रत आराधे. अहीयां दशविध ते अन्यत्र ठाणांग तथा व्यवहारसूत्रमध्ये दश प्रकार कह्याठे. यतः॥ठाणांगेद शविहे वेयावच्चे पन्नत्ते तंजहा॥ आयरिय वेयावच्चे १ उवस्नाय वेयावच्चे २ थेर ३ तवस्ती ४ गिलाण ५ सेह ६ कुले ७ गण ८ संघ ९ साहम्मियवेयावच्चे १० ए आश्रीने दश विधि कह्युं ठे. अहीयां पूर्वेजे घणा प्रकार कह्या. ते पण आ दशमां अंतर्जुत ठे; ते जेम वैयावच्च दश प्रकारनां सर्वने सरखां नही, तेम अशनादिकनुं दान पण अन्यतीर्थी ने जोडीए; पण जिनप्रतिमाने न जोडीए. इतिजाव. ए दशनुं वैयावच्च बहुविहंपि करेइके० जातपाणी प्रमुख अनेकप्रकारे जेहने जेवुं घटे, तेहने तेवुं करे. इति. वली प्रसंगागते लखीए ठैये जे एज आलावामां साधुने दांमो कह्योठे; ते मूढा राखता नथी. एरीते जगवतीसूत्रे तथा दशवैकालिके विधिवादे दांमो कह्यो ठे, अने पूढ्या थकां कहेठे जे वृद्धने दांमो राखवो ते खोटुं कहेठे. जे कारणे वृद्ध, कोइसूत्रमां कह्या नथी. दशवैकालिके विधिवादे दांमो पडिलेहवो कह्योठे. हवे प्रस्तुत कहेठे.

साधुने जिनप्रतिमातणुं ॥ वैयावच्च त्यहां बोल्युंरे ॥ एह
अरथथकी कुमतिनुं ॥ हियडुं कांई न खोल्युंरे ॥ शा० ॥ ए ॥

अर्थः-साधुने जिनप्रतिमातणु के० मुनिने जिनप्रतिमातणु एटले मुनिने जिन प्रतिमानुं, वैयावच्च त्यहां बोल्युं के० ते प्रश्नव्याकरणमांज कह्युं. चेइअठे निङ्गर छि ॥ ए पदे अनंतर वरणवी आव्या. तेह अरथथकी पण कुमतिनुं के० जिनवच न उभापक डुष्ट मतिना धणीनुं, हेयुं कांइ न खोल्युं के० जगारमात्रपण न उघ ड्युं; अथवा कांइ न खोल्युंके० शे न खोल्युं? इति नवम गायार्थ ॥ ए ॥

संघतणी जेम थापना ॥ वैयावच्च जस वादोरे ॥ जाणीए जि
नप्रतिमातणुं ॥ तेम ईहां कवण विवादोरे ॥ शा० ॥ १० ॥

अर्थः-संघतणी जेम स्थापना के० जेम पूर्वे बोल कह्या त्यहां संघनु स्थाप न करवुं. वैयावच्च के० ते संघनुं वैयावच्च करवुं. जसवादोके० ते संघनो जश बोलवो. तेमके० जेम संघने तेम जिनप्रतिमाने पण जाणवुं. इहां कवण विवा दो के० अहीयां पाधरुं विचारे तेने शे विवाद ठे? इति दशम गायार्थ ॥ १० ॥

हवे अहींयां जिनप्रतिमा अधिकार ठे माटे तवनमध्ये नथी गुंघ्यो, तोपण व्यवहारसूत्रथी आलोक्षण अधिकार लखीए ठैए, ते निश्चयथी जाणजोजी. जे निस्कूके० जे निहु साधु, अन्नयरंके० अनेरो, अकिञ्चवाणं पडिसेविताके० करवाने अयोग्य स्थानक पडिसेविने, इहेझाएके० वांहे. आलोक्ष्णके० आलोचवुं. तो जेव के० ज्यांहां, अप्पणो के० पोतानो, आयरिय उवझाए पासेझा के० आचार्य उपाध्याय देखे, कप्पइसेके० कल्पे. ते साधुने, तस्संतिएके० तेनी समीपे. आलोक्ष्णके० आलोचवुं. पडिक्कमित्तएवाके० पडिकमवुं. उवट्टित्तएवा के० प्रायश्चित्तने टाले. विसोहित्तएवाके० आत्माने विशुद्धि करवा, अकरणयाएके० फरी अण करवे. अप्पुत्तित्तएवा के० एहवो उजमाल थयो. अहारिहंके० यथायोग्य, तवोकम्मं के० तप कर्म, पायत्तित्तं के० प्रायश्चित्त, पडिवज्जित्तएवा के० अंगीकार करीने विचरे ठे. नो चवणं अपणो आयरिय उवझाय पासेझाके० कदाचित् पोतानो आचार्य तथा उपाध्याय न मळ्या तो, जेव संजोइयं साहम्मियंके० ज्यहां आहार पाणी जेजुं करेठे एवा सरखा धर्मना साधु, बहुस्सुयं के० बहुश्रुत, ब्रह्मागमंके० घणा आगमना जाण, पासेझा के० तेमनेदेखीने, कप्पइसेत्तस्संतिएके० ते सांजोगिक साधुने समीपे कल्पे, आलोक्ष्णके० आलोचवुं. जावपडिक्कमित्तएवाके० यावत् पडिकमवुं, नो चवणं संजोइयंके० वली ते सांजोगिक पण, साहम्मियंके० सरखा धर्मना धणी, ब्रह्मागमं पासेझाके० घणा आगमना जाण एवा न देखे तो, जेव अन्नसंजोइयं साहम्मियंके० ज्यहां अन्यसांजोगिक आहार पाणी एकठां न करवां ते साथे एवा सरखाधर्मी, बहुस्सुयंके० बहुश्रुत, ब्रह्मागमं पासेझाके० घणा आगमना जाण देखे. कप्पइसे तस्संतिएके० तेमनी समीपे कल्पे. आलोक्ष्णके० आलोचवुं. जावपडिवज्जित्तएवाके० यावत् प्रायश्चित्त ले, नो चवणं अन्नसंजोइयंके० ते अन्य सांजोगिक पण न मळ्या, साहम्मियंके० साधर्मिक, बहुस्सुयंके० बहुश्रुत, ब्रह्मागमं पासेझाके० बहु आगमना धणी न देखे तो; जेव साहम्मियंके० ज्यां साधुना वेषधारी, बहुस्सुयंके० बहुश्रुत, ब्रह्मागमं पासेझाके० बहु आगमना धणी देखे. कप्पंति से तस्संतिएके० तेहनी पासे कल्पे. आलोक्ष्णके० आलोचवुं. जाव पडिवज्जित्तएवाके० यावत् प्रायश्चित्त पडिवजवुं, नो चवणं साहम्मियंके० कदाचित् वेषधारी, बहुस्सुयंके० बहुश्रुत, ब्रह्मागमं पासेझाके० बहु आगमवंत न देखेतो, जेव समणोवासगंके० ज्यहां श्रमणोपासक श्रावक पठवाडे चारित्र सेवी पमचाठे, साधुपणु मूकाने श्रावक थयाठे. पत्ताकडुंके० तेहने पश्चा

त्कृत श्रमणोपासक कहीए, बहुस्सुयंके० बहुश्रुत, बज्ञागमंके० बहुआगमना जाण
ने, पासेज्जाके० देखे, कप्पइसे तस्संतिए के० तेनीपासे कल्पे. आलोइत्तएवाके० आ
लोचवुं. जावपडिवज्जित्तएवाके० यावत् प्रायश्चित्त पडिवज्जे. नो चेवणं समणोवा
संगके० श्रमणोपासक पुर्वे कह्या एवा न देखे, पञ्चाकडंके० पश्चात्कृत, बहुस्सुयंके०
बहुश्रुत, बज्ञागमं पासेज्जाके० बहु आगमना धणी न देखे तो; जत्तेव सम्मंजावि
याइंके० ज्यां सम्यक्ज्जावित एटले सुविहित, प्रतिष्ठित चेइयाइंके० जिनप्रतिमा,
॥चैत्यं जिनौक स्तद्धिबमिति वचनात्;॥ एवी प्रतिमा, पासेज्जाके० देखे. कप्पइके० कल्पे,
सेतस्संतिएके० तेहनीपासे, आलोइत्तएवाके० आलोचवुं. जावपडिवज्जित्तएवाके०
यावत् पडिवज्जवुं, नोचेवणं सम्मं जावियाइं चेइयाइं पासेज्जाके० सम्यग्ज्जावित
चैत्य पण नदेखे तो, बहिया गामस्स वाके० गामने बाहेर, अथवा, जाव सन्निवेशस्सव
के० यावत् सन्निवेशने बाहेर, पाणानिमुहेवाके० पूर्वदिशिने सामा अथवा, उदि
णानिमुहेवाके० उत्तर संमुख रहीने. इत्यादिक पाठठे.

इत्यादिक व्यवहार प्रथमोदेशकेठे तो मुनि चैत्यनी साखे आलोयण लीए एम कह्युं.
अहींयां चैत्यनो अर्थ बीजो थायज नही; तो गृहस्थ, देव पूजा वैयावच्च चैत्यनुं
करे तेहनुं गुं कहेवुं? तोपण मूर्खीनी आंखो उघडती नथी. हवे अधिकार वालेठे.

एम सवि श्रावक साधुने ॥ वंदनानो अधिकारोरे ॥ सूत्रे कह्यो
प्रतिमातणो ॥ हवे कहुं पूजा विचारोरे ॥ शा० ॥ ११ ॥

अर्थ:—एम सर्व श्रावक साधुने वंदनानो अधिकार प्रतिमानो सूत्रे कह्यो, एटले
प्रतिमानो अधिकार, वंदनानो सूत्रे करीने अमे कह्यो. हवे पूजानो अधिकार क
हुं वुं. एटले प्रसंगागत पुर्वे सूर्यानादिकना पूजाना अधिकार कह्याठे, पण मनुष्य
ना अधिकार हवे कहेवाओ. इति गाथार्थ ॥ ११ ॥

याग अनेक कख्या कह्यां ॥ श्रीसिद्धारथ राजेरे ॥ ते जिन
पूजना कल्पमां ॥ पशुना याग न ठाजेरे ॥ शा० ॥ १२ ॥

अर्थ:—याग अनेक कख्या कह्यांके० अनेक याग कख्या, श्रीसिद्धारथराजेके० श्री
सिद्धारथ राजाए कख्या कह्यांठे. ते याग, जिनेश्वरनी पूजाठे. श्रीकल्पसूत्रमां कह्यांठे.
अहींयां ते डुष्ट, पशुना याग बतावेठे, ते पशुना याग कहेतां ठाजे नहीं. इति गाथा
र्थ ॥ १२ ॥ ते कल्प सूत्रनो पाठ लखीए ठैए. तएणं सिद्धेराया दसाहियाए

तिइं वडियाए वट्टमाणीए सइएय साहस्सिएय सयसाहस्सिएय जाएय जाएय
दलमाणेय दवावेमाणेय लंनेमाणे पडिहेमाणे पडिह्वावेमाणे एवं विहरइ.
इति कल्प सूत्रे. अर्थ—तएणं सिद्धैराया के० तेवारे सिद्धार्थराजा, दसा हियाए
के० दश दिवसनी, तिइं वडियाए के० स्थिति पताका कुलस्थितिरूप प्रवर्त्ते थके,
सइएयके० सैकडो गमे, साहस्सिएके० हजारो गमे, सय साहस्सिएके० लाखो
गमे, जाएयके० याग, अहिंयां यागशब्दे अरिहंतनी प्रतिमानी पूजा लेइए. दाएयके०
पर्वदिवसादिकनेविषे देखवुं. जाएयके० जागे लाथ्युं इव्य, तेहनो जाग. दलमाणे
के० देता, दवावेमाणेके० देवरावता, लंनेमाणेके० जे पोताने लान आवे, पडिहे
माणेके० ग्रहेता, पडिह्वावेमाणेके० ग्रहेवरावता. एवं विहरइके० एम विचरे.

अहिंयां जिनप्रतिमानी पूजा लखोगमे कही, तेहमां ते कुमति, परमेश्वरना पिताने या
ग ते पशुने होमवुं एम कहेठे; तेहना मुख उपर आचारांगनी साख रूप चपेटो मारेठे.

श्रीजिन पासने तीरथे ॥ समणोपासक तेहोरे ॥ प्रथम
अंगे कह्यो तेहने ॥ श्रीजिनपूजानो नेहोरे ॥ शा० ॥ १ ३ ॥

अर्थ:—श्रीजिनपासने तीरथेके० श्रीपार्श्वनाथ स्वामिना तीर्थनेविषे, समणोपा
सक तेहोके० ते सिद्धार्थराजा तथा त्रिसलाराणी समणोनां उपासक एटले श्रावकठे.
प्रथमअंगेके० प्रथमांग जे आचारांग, तेहनेविषे कह्युंठे. तेहने के० एरीते ते सि
द्धार्थ राजा अने त्रिसला राणीने, श्रीजिनपूजानो नेहोके० श्रीजिनेश्वरनी पूजानो
स्नेह ठे. ते श्रावक थका बीजा याग केम करे? इतिनाव. तथा वली यज् एवो
धातु, देवपूजावाचक ठे. ते मूढा अनह्वर न समजे. आचारांगे वीरनां मातपिता
श्रमणोपासक कहां ठे; ते पाठ लखीए ठैए. समणस्स जगवउ महावीरस्स अम्मा
पिअरो पासावच्चिक्का समणोवासगा आविहोब्बा तेणं बहुणियासाणि समणोवासगप
रियागं पालइत्ता उएहं जीव निकायाणं संरक्खणनिमित्तं आलोइत्ता नंदित्ता गरहित्ता अ
हारिहं उत्तरगुण पायच्चित्तं पडिवज्जित्ता कुससंथारं डुरुहित्तानत्तं पच्चस्कार्यंति पच्च
स्कार्यंतित्ता अञ्चुए कप्पे देवताए उववन्ना तउणं आउक्खएणं जवक्खएणं तिइक्खएणं
महाविदेहे वासे चरिमेणं उस्सासेणं सिस्सिसंति बुस्सिसंति मुच्चेसंति सबडुस्काणमंतं
करिस्संति ॥ अर्थ: समणस्सजगवउ इत्यादि. श्रमणजगवान महावीरनां अम्मापिय
रोके० माता पिता, पासावच्चिक्काके० पार्श्वनाथना अपत्य एटले शिष्य परंपरा तेहना,
समणोवासग आविहोब्बाके० श्रमणोपासक श्रावक होता हवा. तेणं इत्यादि ते

घणां वर्षे लगे श्रमणोपासकनो पर्याय पात्नीने, ठएहं जीव निकायाणांके०ठकाय जीवनी संरक्षणनिमित्तके०रहाने निमित्ते,आलोइत्ताके० आलोइने, नंदित्ताके० आत्मसाखे निंदा करीने, गरहिताके० गुरुसाखे गर्हा करीने, अहारिहं के० यथायो ग्यपणे, उत्तरगुण पायञ्चित्तं पडिवज्जित्ताके० उत्तरगुणरूप प्रायश्चित्त अंगीकार करीने, कुससंधारं डुरुहित्ताके० मानना संधारा उपर बेशीने, जत्तं पञ्चस्कायंतिके० आहारपाणीनां पञ्चस्काए करे, करीने अञ्चुए कप्पे देवताए उववन्नाके०अच्यूत जे बारमो देवलोक—त्यां देवतापणे उपन्यां. तउणंके०त्यां थकी देवतासंबंधी, आउस्क एणंके० आयुष्यनो ह्य थये थके एम जवनो ह्य, एम ते आयुष्यनी स्थितिनो ह्य थये थके, महाविदेहवासेके० महाविदेहक्षेत्रनेविषे, चरमेणं उसासेणंके० ठेछे श्वासोश्वासे, सिस्सिसंतिके० निष्ठितार्थे याज्ञे. बुस्सिसंतिके० तत्वना जाण याज्ञे, सुञ्चेसंतिके० आठे कर्मथी मूकाज्ञे, सबडुस्काएमंतं करिस्संति के० सकल दुःखनो अंत करज्ञे. ए रीतिनां श्रावक सिद्धार्थे राजा अने त्रिशला राणी ठे. ते अरिहंत पूजारूप यज्ञ करे पण बीजा पशूवधरूप यज्ञ न करे. इतिगाथार्थे ॥ १३ ॥

श्रेणिक महाबल प्रमुखना ॥ एम अधिकार अनेकोरे ॥ ठठे अंगे वली जौपदी ॥ पूजा प्रगट विवेकोरे ॥ शा० ॥ १४ ॥

अर्थः—श्रेणिक महाबल प्रमुखना के०एरीते श्रेणिकराजा अने महाबल प्रमुखना अनेक अधिकार श्री सिद्धांतमां ठे. त्यहां ॥एहायाकयबलिकम्मा॥ एवा पाठठे. त्यां बलिकर्म ते पूजानो अर्थ ठे. ते आगल चोथा ढालमां कहीशुं. वली ठठे अंगेके० श्री ज्ञातासूत्रनेविषे, जौपदीपूजा प्रगट विवेकोके० जौपदीए प्रगट विवेके पूजा करीठे. इतिगाथार्थे. ते ज्ञातासूत्रनो पाठ लखीए ठैए. ॥ तएणं सादोवई राय वरकन्ना जेणेव मज्झणघरे तेणेव उवागह्वई मज्झणघरं अणुपविसइ एहाया कय बलिकम्मा कयकोउअ मंगल पायञ्चित्ता सुद्धपावेसाइं वड्डाइं परिहियाइं मज्झणघराउ पडिणिस्कमई जेणेव जिणघरे तेणेव उवागह्वइ जिणघरं अणुपविसइ पविसइत्ता आलोए जिणपडिमाणं पणामं करेइ लोमहत्तयं परामुसई एवं जहा सू रियानो जिणपडिमाउ अञ्चेइं तहेव जाणिअव्वं जाव धूवंमहइ धूवंमहइत्ता वामं जाणु अंचेइ अंचेइत्ता दाहिणजाणु धरणितलं सिनिहहु तिस्कुत्तो मुद्दाणं धरणितलं सिनिवेसेइ सिनिवेसेइत्ता ईसिं पञ्चुणमई करयल जावकट्टु एवं वयासी नमोत्तुणं अरिहंताणं जगवंताणं जावसंपत्ताणं वंदई नमंसई जिणघराउ पडिणिस्कइ. ॥ इति ज्ञा

तासूत्र अध्ययन सोलमे. अर्थः—तएणं सादोवइ रायवरकन्नाके० तेवारे ते झौपदी, रा जवरनी कन्या, जेणेव मङ्गणघरेके० ज्यां स्नान मङ्गन करवानुं घरठे, तेणेव उवागहइ के० त्यां आवे. मङ्गणघरं अणुपविसइके० मङ्गनघरमां पेज्ञे. एहायाके० स्नान कस्युं क यबलिकम्माके० कस्युंठे बलिकर्म पूजानुं कार्य, अर्थात्, इहां घरमां देहेरानीपूजा लेइ ए. ए देहेरानुं स्नान घरे कस्युं, एटले आव्युं. शमाटे के विस्तारे जिनपूजातो आगल कहे जे. कयकोउअ मंगल पायञ्चिताके० कौतुक ते तिलकादिक, मंगल ते दधि डोव अकृता दिक— तेहज प्रायश्चित्त. दुःस्वप्नादिकनां घातक, ते कयके० कस्युंठे जेणे, सुइपा वेसाइं वडाइ परिहियाइके० सुइ जे उज्वल, पावेसाइके० देहेरे जावा योग्य एवां व स्र पेहेस्यां ठे, मङ्गणघराउ पडिणिसकमईके० मङ्गनघरमांथी नीकले. जेणेव जिणघरेके० ज्यां जिनघरठे त्यां आवे. जिणघरं अणुपविसइके० जिनघरमां पेज्ञे; पेज्ञीने आलोएके० दीठे थके, जिनपडिमाणं पणामं करइके० जिनप्रतिमाने प्र णाम करे. अहीयां पण जिनघर कही बोलाव्युं, माटे जिनप्रतिमा ते जिनठे; नहीतर गणघरने ए पाठ कहेतां मृषावाद थाय. हवे लोमहठयं परामुसइके० मोर पींठी ले, एवं जहा सूरियाजो जिणपडिमाउ अञ्जेइं तहेव जाणियवंचेके० जेम सूर्याज देवता जिनप्रतिमाने पूजे तेम सधलोय विधि जाणवो. ते अधिकार सूर्याजिनो त्यां लगे कहेवो. जाव धूवंदइके० यावत् धूप दहे ते विस्तार पूर्वे सूर्याजिनने अधि कारे कह्यो ठे; त्यांथी जाणवो. ते धूप दहीने, वामंजाणं अंचेइके० माबो ढांचण उंचो राखे, दाहिणं जाणुं धरणितलंसिनिहट्टुके० जमणो ढांचण धरतीए थापे; थापीने तिसकत्तोके० त्रणवार मुडाणंके० मस्तक, धरणितलंसिके० पृथ्वीतलप्रत्ये निवेसइके० थापे—थापीने, ईसिंपञ्चणमइके० लगारके नीचे नमे. करयल जावकट्टुके० हाथ जोडी दश नख जेलाकरी मस्तके अंजली करीने, एवंवयासीके० एम कहे. नमो बुणं, अरिहंताणं जगवंताणंके० नमस्कार थायो अरिहंत जगवंतप्रत्ये. जाव संपत्ताणं के० यावत् सिद्धिगतिप्रत्ये पाम्याठो. यावत् शब्दे शक्रस्तव संपूर्ण थायो कहेवो. पठी वं दइके० वंदना करे, नमंसइके० नमस्कार करे. जिणघराउ पडिणिसकमइके० जिनघरमां थी नीकले. एनो विशेष अर्थ टीकाथी जाणवो. अहीयां ते कुमति एम कहेठे जे झौपदी श्राविका न होती, ते पूजाकरे एमां सुं? एम कहेठे तेहने शिहा देतां श्राविका ठरावेठे.

नारद देखीने नवि थई ॥ उनी तेह सुजाणरे ॥ जाणीए
तेणे ते श्राविका ॥ अह्जर एहज प्रमाणरे ॥शा० ॥१५॥

अर्थः—नारद देखीने नवि थई उनीके० जे डोपदी नारद आब्या तेवारे असंयमी जाणीने उनी न थई. तेह सुजाणके० एहवी ते सुजाण माही. जाणिए तेणे ते श्राविकाके० ते कारणे तेने श्राविका जाणीए. श्राविकाविना असंयमी आगल उजा न थावुं, एहवुं केम जाणे? अरु एहज प्रमाणके० अरु तेहज प्रमाण ठे. एटले अहीयां आगम प्रमाणे श्राविकाठे. इति गार्थार्थः ॥ १५ ॥ ते आलावो ज्ञातानो ठे ते लखीए ठैए. ॥ तएणं सादोवइदेवी कबुद्धं नारयं असंजय अविरय अपडिहय पञ्चस्काय पावकमंतिकट्टु नो आढाइं नो परिआणाइं एो अप्रुठेइ ॥ इति. अर्थः— तएणं के० जेवारे नारद आब्या तेवारे, सादोवइदेवी के० ते डोपदीदेवी, कबुद्ध नारयंके० कबुद्धनामा नवमा नारदप्रत्ये, असंजय के० असंजमी, अविरय के० अविरती, अपडिहय पञ्चस्काय के० नथी हएयां, नथी पचरव्यां पावकम्मं के० पापकर्म जेणे, इति कट्टु के० एम करीने, एो आढाइ के० न आदर करे, नो प रियाणाइंके० आब्यो जाणे पण नही. नो अप्रुठेइके० उनी पण नथाय. इति. वली ते डोपदी श्राविकाठे तेनुं बीजुं प्रमाण कहेठे.

आंबिल अंतर ठठनुं ॥ उपसर्गे तप कीधुरे ॥ केम नवि
कहिए ते श्राविका ॥ धर्मे कारय सीधुरे ॥ शा० ॥ १६ ॥

अर्थः—आंबिल अंतर ठठनो उपसर्गे के० जेवारे अमरकंकाए डोपदीने लेई गया ते उपसर्गमां ठठने पारणे आंबिल एहवुं तप कीधुं. केम नवि कहिए ते श्राविकाके० तेने श्राविका केम न कहीए? वली धर्मथी जेनुं कार्य पण सिद्ध थयुं.

हवे तेणे ठठ ठठनुं तप कथुं ते आलावो लखीए ठैए.

तंमाणं तुमं देवाणुप्पिया ओहय जावस्सियाहि तुमणं मए सद्धिं विउलाइ नोग नोगां जाव विहराहि तएणं सादोवइदेवी पउमंनानं एवं वयासी एवं खलु देवाणुप्पिया जंबूदीवे दीवे जारहे वासे बारवईए कएहेनामं वासुदेवे ममपिय जाउए परिवसइं तं जइणंसे ठएहं मासाणं मम कूवं नोहवमागहइं तएणं अहं देवाणुपिया जं तुमं वदसि तस्स आणाउवाय वयएणिदेसे चिचि स्सामि तएणं से पउमे दोवइए एयमठं पदिसुणेइं दोवइदेवी कन्नंतेउरेठावेइ तएणं सा दोवइदेवी ठठं ठठेणं अणिकित्तेणं आयंबिल परिग्गाहिएणं तवो कम्मे एणं अप्पाणजावेमाणे विहरइ, ॥ इति. अर्थः तंमाणं तुमं देवाणुप्पिया ओहय जाव स्सियाहिके० अमरकंकाए जेवारे पद्मोत्तरराजाए डोपदीने मित्र देवता कने ते

डावी तेवारे झौपदी विकल्प करती जाणीने पद्मोत्तर झौपदीने कहेठे. उपहत म नथकी यावत् मत्त आर्तध्यान करी, तुमणंमएसद्धिं के० तमे मारी साथे, विज्जा इं नोग नोगाई जाव विहराहि के० विपुल नोग नोगवतां थकां विचरो. तएणं सा दोवईदेवी के० तेवारे तेझौपदी देवी, पउमंनानं एवं वयासीके० पद्मनाजप्र त्ये एम कहे. एवं खलु देवाणु के० हेदेवानुप्रिय, जंबूदीवे दीवे के० जंबूदी पनामा दीपनेविषे नारहेवासेके० नरतक्षेत्रनेविषे, त्यां बारवइए के० ढारका नगरीनेविषे, काहे नामं वासुदेवं के० कृष्ण नामे वासुदेव ठे ते, ममपियजाउए के० माहरा नतरिना जाइ ठे. परिवसईके० त्यां वसेठे. तं जइणंसेके० ते जो, ठ एहं मासाणंके० ठ महीनामां, ममके० मने, कूवंके० पाठी वालवा, नोहव मागड्डइंके० नही आवे, तएणं अहं देवाणुके० तो हुं हे देवानुप्रिय, जं तुमं वद सिके० जे तुं कहीश, तस्सआणाउवाय वयणनिद्वेसे चिच्छिस्सामिके० आझानुपाय वचन निर्देशे रहीश. तएणं से पउमेके० तेवारे ते पद्मनाज, दोवईए एयमठं पडिसुणेइ के० झौपदीनी ए वात मानी. पठी दोवईदेवी के० झौपदीदेवीने, कन्नंतेउरेठावेइके० कन्याना अंतेउरमध्ये मूके, तएणं सा दोवईदेवी के० तेवारे ते झौपदीदेवी, ठठं ठठेणंके० ठठ ठठने, अणिवित्तेणंके० निरंतर, आयंबिल परिग्गाहिएणंके० आं बिल परिग्रहीत, तवोकम्मं के० तपकर्म करीने, एटले ठठ ठठने पारणे आंबिल करती थकी, अप्पाणं जावेमाणेके० आत्माने जावतीथकी, विहरइके० विचरो॥इति.

वली कुमति कहेठे जे झौपदी श्राविका नथी एम कहेठे. तेहने दृष्टांत दइ व वली झौपदीने श्राविका ठरावेठे.

रायकन्या कही श्राविका ॥ न कही जे जूलेरे ॥ राजीमती
कही तेहवी ॥ तिहां संदेह ते जूलेरे ॥ शा० ॥ १७ ॥

अर्थः—रायकन्या कही के० झौपदीने राजकन्या कहेठे, पण श्राविका न कही के० श्राविका नथी कही. एम जे जूले के० एवी वातो करीने जे जूलेठे तेहने उ चर कहेठे. राजीमती कही तेहवी के० जेम राजीमती साध्वी थकी राजकन्या कहीठे, अथवा मल्लिनाथने ज्ञातासूत्रमध्ये राजकन्या कहीठे; तेहमां श्राविका पणु तथा साध्वीपणु केम गथुं? तेम झौपदीपण जाणवी. ए दृष्टांते, संदेह ते जूले के० संदेह जातो रहे. यतः ॥अह सा रायवरकन्या सुष्ठिया नियमवए ॥ इति उ चराध्ययने. वली कुमति कहेठे जे परण्या पठी समकित पामीठे; ते पांच नरतार

कह्या एटले नियाणुं कखुं हतुं ते पूरुं थयुं; माटे मिथ्यात्व थकां पूजा करीढे.
एम कहे ढे तेहने हवे उत्तर वाले ढे.

हरि परे कर्म नियाणनुं ॥ इह नवे जोग न नासेरे ॥ समकित
लहे परण्यापढी ॥ कहे ते शुं न विमासेरे? ॥ शा० ॥ १७ ॥

अर्थ:-हरि परेके० श्रीकृष्णनीपेरे, कर्मनियाणनुं के० नियाणानुं जे कर्म
तेणे करी, इह नवे के० आ नवपर्यंत, जोग न नासे के० जोग नाशे नही. एट
ले आ नवपर्यंत जोगवे, तेवारे बूटको थाय. समकित लहे परण्या पढी के० प
रण्या पढी समकित पामी, कहे ते शुं न विमासेरे? के० एम हेकढे ते केम नथी
विचारता? इति अह्नरार्थ. जावार्थतो ए ढे जे दशाश्रुत स्कंधमां नवप्रकारनां नि
याणां कहां ढे. ते मध्ये धुरनां सात नियाणां कामजोगनां ढे, ते उकृष्टे रसे
नियाणु कखुं होय तो समकित न पामे; अनेजो मंदरसे नियाणु कखुं होयतो सुखे
समकित पामे. जेम कृष्ण, वासुदेवनुं नियाणुं करीने उपन्या ढे, तेहने पण सम
कितनी प्राप्ति थइढे. कोइ ढुंडिउं बोव्यो जे वासुदेवनी पदवी पाम्या एटले नियाणु
पूरु थयुं, माटे वासुदेवनी पदवी पाम्या पढी समकित पाम्याढे; तेम डौपदी पण
पांच नरतार पामी एटले नियाणुं पुरु थयुं पढी परणीने समकित पामी ते खोटुं
कहेढे. जे माटे नियाणु तो नव लगे पहोंचे. केमके दशाश्रुतस्कंधमांज नवमुं नि
याणुं दीहानुं कखुंढे; ते दीहानुं लीधी एटले नियाणु पुरु थयुं जोइए. तेवारे तेह
ज नवनेविषे केवलज्ञान उपन्युं जोइए. ते केवलज्ञान उपजवानीतो दीहाना
नियणावालाने ना कही ढे. तथथा ॥ एवं खलुं समणाउसो निग्गंथेवा निग्गंथी
वा नियाणंकिञ्चा तस्सठाणस्स अणालोइअ अपडिक्कंते सवंतंथेव सेणंमुंमे न
वित्ता आगाराउ अणगारं पवण्णा सेणंतेणेव नवगाहणेणं सिक्केक्का जाव सव
डुस्काणं अंतं करेक्का नोइण्ठे समठे ॥ इत्यादि. एमां एम कखुं जे, ते दीहाना निया
णावालो ते नवमां मोहे न जाय. तेमाटे नियाणुं ते नव पूरो थाय त्यां लगे
पहोंचे. पण मंदरसे नियाणु कखुं होय तो सम्यक्त्वादिक गुण सुखे पामे. एक के
वलज्ञान न पामे. तेमाटे डौपदीनुं नियाणुं मंदरसेजढे. ते कारणे बाव्यावस्थानेविषे
समकित पामी संजवेढे. बाकीतो आघायविना सूत्र अह्नर देखीने अर्थ करीश
ते एहज दशाश्रुतस्कंधमां त्रीश थानके महा मोहनीय कर्म बांधे. ते महा मो
हनी तो उक्कृष्टी सीत्तेर कोडा कोडी स्थिति ढे तो परदेशी राजाने समकित अणु

व्रतनी प्राप्ति न थइ जोइए. जे माटे परदेशी राजाएतो घणा पंचेडिय जीवोनी हिंसा करी ठे; तेतो रायपसेणीसूत्रमां प्रसिद्ध ठे. ते महामोहनी बांधीने घणो संसार रज्जव्यो जोइए पण ते तो एकावतारीठे; तेवारे एसूत्र केम मलशे? अने सूत्रमां तो झौपदीए पूजा करी तेवारे सूर्याजने लाव्योठे; ते लेखे पण समकित्ती तो अवश्य उरेज ठे. वली परणवानी थक पकमां महामोहनी नीडमां जिनपूजानी करणी सांजरीठे, ए पक्की श्रद्धावंतीनां लक्षण ठे. तेमाटे झौपदी सुजज बोधि हती; माटे जिनपूजा सांजरीठे. अहिंयां कोइ कहेशे जे एकज वार पूजी कहीठे, पठीतो कहीए पूजी नथी. तेहने कहीए जे एकवार पण कहीठे. अने झौपदीए खाधुं तो एकजवारनथी कहुं माटे खाधुं पण नही होय. वली तुंगीया नगरीमां श्रावके साधु एकजवार वांद्याठे, तथा आर्षद कामदेवादिके जगवंतने एकजवार वांद्याठे; ते केम बीजीवार नहीज वांद्या होय? वली जो परणतां मोहनी नीडमां जिनपूजा करीठे तो बीजे कालेतो अवश्य पूजा करीज हशे; एमां शी शंकाठे? वली मूर्ख कहेठे जे ए स्त्री बतावीतो कोइ श्रावक कां न कह्यो? तेने कहीए जे प्रचुजीने रेवती श्राविकाएज औषध वहोराव्युं तो श्रावके वहोराव्युं एमकां न कहुं? वली प्रथम सिद्ध मरुदेव्यामाता थयां तथा वीर प्रचुनो अजिग्रह ठ मास पांच दिन उणे चंद्र न बालाए पुरो कख्योठे; तथा संगमाना उपसर्गने ठ महीने वत्सपाली मोसीए पारणु परमान्ने कराव्युं ठे. वली ए चोवीशीमां मछिनाथजी अनंती चोवीशी ए स्त्रीपणे तीर्थकर थया. इत्यादिक. आ चोवीशीमां स्त्रीउए घणां मोटां काम कखां ठे; ते प्राय पुरुष तो करे तेमां शी वडाइ? पण स्त्रीउने करवुं दोहलुं ठे. तेम पुरुषने तो पूजानां कारण मेलववां सुगम ठे; पण स्त्रीने विषम ठे; माटे झौपदीनो अधिकार विस्तारे कह्योठे. जो स्त्रीए एम पूजा करीतो पुरुषे तो घणीज करीठे; एमां शो संदेह? ए जाव: वली झौपदीनी निंदा करतां घणु दुःख पामशे. जेम कौरवोनो निकंदन थयो. तथा कैयाकीचक कबीला सहित दुःख पाम्यो; वली पद्मोत्तर राजा दुःख पाम्यो; अने झौपदीने शरणे उगख्यो. तेम ढुंढक पण आ नवे जैनबाह्य थया ठे, अने परजवे शी गति थशे? ते ज्ञानी जाणे. हवे ते राजवर कन्या पोताना नियम व्रतनेविषे रही थकी ए पाठ दीक्षा लीधा पठीनो ठे.

वली कुमति कहेठे जे परण्या पठी समकित पामीठे, नहीं तर पांच जर्तार केम करे? एम कहेठे तेने एज गाथा मांथी उत्तर वाळेठे.

हरि परेकेण श्रीरुक्षणनी पेरे, कर्मनियाणनुकेण नियाणानुं जे कर्म-तेणेकरी,

इहजवेके० आ जवमां जोगनो नाश न थाय; तेमाटे, समकित जहे परण्या पढी के० परण्या पढी समकित पामी. कहे ते शुं न विमासेके० एम कहेते ए वात केम विचारता नथी? इति अह्वरार्थ. जावार्थ तो ए ठे जे, श्रीकृष्ण पूर्वे नियाणुं वासुदेवनुं कखुं हतुं, ते वासुदेव पदवी जव पर्यंत जोगव्या विना बूटको नहिं; पण समकितने बाधा नथी. तेम झैपदीए पांच नर्तारनुं नियाणुं कखुं हतुं, ते पां च नर्तार थया विना बूटको नहिं; पण समकितने बाधा कोणे करी? जे माटे मनकल्पित नव नवी वातो उठावोठो? इति जाव इति गाथार्थः ॥ १७ ॥

जिणघर केणे करावियुं ॥ तिहां प्रतिमाने पइछारे ॥ तेहनी पूजा ते कुण करे ॥ एम परखे ते गरिछारे ॥ शा० ॥ १८ ॥

अर्थः—जिणघर केणे करावियुंके० देहेरुं जिनेश्वरनुं श्रावकटाली कोणे करा व्युं? तिहां प्रतिमाने पइछाके० त्यां प्रतिमा तथा प्रतिमानी प्रतिष्ठा एटलां वानां श्रावकविना कोण करे? एम परखेके० एम परीक्षा जे करे, ते गरिछाके० ते महोटा आदमी जाणवा. पण वगर विचारे जेम तेम जे बोले ते हलका जाणवा, इति वली कुमति कहे ठे जे परणवावेजा पूज्याठे. तेने उत्तर कहेठे.

वर नवि माग्यो ठे पूजतां ॥ शक्रस्तवे शिव मागेरे ॥ नक्तिस मी सूरियाजने ॥ विरती विशेषथी जागेरे ॥ शा० ॥ १९ ॥

अर्थः—वर नवि माग्योठे पूजतांके० पूजा करतां वर नथी माग्यो. शक्रस्तवे शिव मागेके० नमोबुणं करतां मोक्ष माग्योठे. जे माटे ॥ तिणाणं तारयाणं ॥ इत्यादिक पद जावतां तुं तस्यो मुजने तार. इत्यादिक जावना कीधीठे. पण वर पामुं तो या ग जोग तमारां करशुं. एम नथी कखुं. तो अठतुं आल चढावी कां अनंतो संसार बांधो? वली कुमति कहेठे जे सूरियाजनी परे कूवा, वावी. उंबराप्रमुख पण झैपदीए पूज्यां ठे; एम कहेठे ते खोटुं कहेठे. जे माटे ॥ जहासूरियाजो तहेव जिणपडिमा अच्चेइ ॥ ए पाठे सूर्याजनी परे जिनप्रतिमा पूजे एम कखुं ठे. तथा दे श विरतिठे ते माटे सूर्याजकी विशेष नक्ति ठे एम पण समजवुं. तेहज कहे ठे. नक्तिसमी सूर्याजनेके० सूर्याज सरखी. हवे नक्ति शब्द आगल जोडीए विरती विशेषथी नक्ति जागे के० देशविरतीए विशेष नक्ति प्रगट होय. इति गाथार्थः ॥ १९ ॥

वली जिनप्रतिमाने ॥ ठाणंसंपत्ताणं ॥ एम कखुं ठे. तथा जाव तीर्थकरने ठाणं

संपाविउंकामे॥ एहवा पाठवे. माटे सिद्ध स्थानक पाण्या ठो एम जिन प्रतिमाने सिद्ध गण्या माटे जावतीर्थेकरथी पण ए अपेक्षाए अधिकीठे; माटे लौकिक पूजा झौपदीए नथी करी एतो विशेषे प्रत्यक्ष पाठ जणाय ठे. आंख उघाडी जुए ते देखे. वली कोइ कुमति एम कहेठे जे जिनघर ते अवधिजिननुं घर. एटले कोइ यहुनुं देहेरुं हतुं. शामाटे जे अवधिजिन गाणांग मध्ये कह्याठे. एम कहेठे ते खोटुं. जे माटे अवधिजिन आगल कोइए शक्रस्तव नथी कस्युं. इति

धर्म विनय अरिहंतनो ॥ एम ए लोग वयारोरे ॥ संजवे सर्वने जाणिए ॥ समकित शुद्ध आचारोरे ॥शा०॥११॥

अर्थः—धर्म विनय अरिहंतनो एम ए लोगवयारोके० एम ए पूजा, अरिहंतनो लोकोपचार विनय धर्मठे; एम अन्वय करवो. संजवे सर्वने जाणिए के० जे हने जे संजवे तेहने ते जाणीए. एटले जे साधु एणी पेरे करे, देश विरति एणी पेरे करे अने समकित्ती एणी पेरे करे, एम जेहने जेवो पाठ संजवे तेहने यद्यपि सूत्रकारे न कह्यो होय तोय कहेवो समजवुं. जे जिनपूजा ते समकितनोज शुद्ध आचारठे; पण मिथ्यात्वीनो आचार नथी. इति गाथार्थ. ॥ ११ ॥ ते उपर दृष्टांत कहेठे.

आणंदनो विधि नवि कह्यो ॥ राय प्रदेशीने पाठेरे ॥ संजव सर्व न मानशे ॥ वींटाशे तेह आठेरे ॥ शा० ॥ १२ ॥

अर्थः—आणंदनो विधि नवि कह्यो के० सातमा अंगमां आणंदश्रावकनो विधि कह्यो; तेरीते नथी कह्यो. क्यहां नथी कह्यो? ते कहेठे. राय प्रदेशीने पाठेके० रायपसेणीमां प्रदेशी राजाना पाठमां नथी कह्यो तेमाटे शुं आणंदे जेम व्रत समकित उचखां तेम प्रदेशीए शुं नथी उचखां? तेमाटे जेने जे संजव होय ते मानवो तथा, संजव सर्व न मानशेके० सघलो ए संजव नही माने, वींटाशे तेह आठेके० ते आठे कर्मे वींटाशे, एटले घणो संसार रज्जशे. तथा वली एहज संजव देखाडे ठे.

पडिकमणादिक क्रम नहीं ॥ पाठे सप्तम अंगेरे ॥ पढम अणु उगथी प्रकरणे ॥ सर्व कह्यो विधि रंगेरे ॥ शा० ॥ १३ ॥

अर्थः—पडिकमणादिक क्रम के० पडिकमणादिकनो अनुक्रम, ते पाठे सप्तम अंगे नही के० उपासक दशांगमां पाठ नथी. एटले ए जाव जे साधुने पडिकमणा नो अनुक्रमतो थोडोएक श्री उत्तराध्ययने सामाचारी अध्ययनमां कह्यो ठे, पण

श्रावकने तो सातमा अंगमां आणंदादिकने कांइए बताव्यो नही; तेवारे श्राविक, पडिकमणादिक कोण सूत्र उपर करे? तेमाटे ए नगुरांने उत्तर देवानुं ठेकाणुं नथी. इहां शिष्ये पूठ्युं के हे स्वामिन्, तेवारे श्रावक क्यांथी करे ठे? तेहने करुणाए पाठो जवाब कहेठे. पढमअणुउंगथी के० प्रथमानुयोग जे दृष्टिवादना चोथा जेदनो प्रथम जेद, तेहमां थकी प्रकरणमां पूर्वाचार्ये सर्व विधि कह्यो ठे. रंगेके० पर उ पकारने रंगे कह्यो ठे. यतः श्रीसमवायांगसूत्रे ॥ सेकितं अणुउंगो अणुउंगे डुविहे पन्नते तंजहा, मूल ॥ पढमाणुउंगेय गंमियाणुउंगेय ॥ इत्यादि. अर्थः—बारमा दृष्टिवादना जेद पांचठे. एक परिकर्म, बीजो सूत्र, त्रीजो पूर्वानुगत, चोथो अनुयोग, अने पांचमो चूलिका—तेमां चोथो अनुयोग ते डुविहे पन्नते के० ते बे प्रकारे ठे. तेमां मूल प्रथमानुयोगमां घणी वातो सूत्रकारे लखी ठे, पण ते कहेतां ग्रंथ वधेठे माटे नथी कहेता. इति गाथार्थ ॥ ३३ ॥

हवे कोइक कहेठे जे प्रदेशी प्रमुखना अधिकारमां विशेषे वात कां न कंही? तेने उत्तर करेठे जे ए सिद्धांतनी शैलीजठे; ते उपर गाथा कहेठे.

किहां एक एक देशज ग्रहे ॥ किहां एक ग्रहे ते अशेषोरे ॥ किहां एक क्रम उतक्रम ग्रहे ॥ ए श्रुतशैली विशेषोरे ॥ शा० ॥ २४ ॥

अर्थः—किहां एक एक देशज ग्रहे के० कोइक स्थानके तो वस्तुनो देशज एक ग्रहे, जेम श्री जगवतीसूत्रमध्ये रथ मुसल संग्राम तथा महा शिलाकंटक संग्राम कह्यो, तेम, किहां एक ग्रहे ते अशेषो के० कोइक स्थानके समस्त ग्रहे, जेम निरयावलीमध्ये एहज संग्राम विस्तारै कह्या ठे. किहां एक क्रम के० कोइक स्थानकनेविषे अनुक्रमे कहे. जेम पन्नवणा प्रमुखनेविषे धर्मास्तिकायादिक अनुक्रमे कह्या ठे. उतक्रम ग्रहे के० कोइक स्थानके पश्चानु पूर्वीए ग्रहे. जेम कल्पसूत्रनेविषे वीरस्वामिथकी रूपनदेवजी लगे अधिकार कह्यो. ए श्रुतशैली विशेषो के० ए सिद्धांतनी शैली विशेषठे. यतः ॥ कठइदेसगहणं कठइ धिप्यंतिनिरवसेसा इ उक्कमइ वइक्कमाइ सहाववसउं निरुत्ताइ ॥ १ ॥ इति कल्पनाथ्ये सुगमा ॥ ए वातो नजरमां राखे तो सूत्रनो खरो अर्थ आय. ते देश प्रमुख सूत्रे ग्रह्या होय ते संपूर्ण तो निर्युक्ति टीका प्रमुखमां पामीए. इति गाथार्थ. ॥ २४ ॥ हवे उपसंहार करेठे.

शासननी जे प्रजावना ॥ ते समकितनो आचारोरे ॥ श्री जि नपूजाए जे करे ॥ ते लहे सुजश चंद्रारोरे ॥ शा० ॥ २५ ॥

अर्थः—शासननी के० जिनशासननी, जे प्रजावना के० शासन उजलुं देखाड बुं; जे देखी लोक प्रशंसा करे, ते समकितनो आचारो के० ते समकितनो आचारुं. यतः ॥ श्रीउत्तराध्ययन अठावीशमे अध्ययने ठे ॥ निस्संकिय निक्कखिय निव्विति गिह्वा अमूढ दिठिय उववूह थिरी करणे, वहुन्न पनावणेअठ ॥ अर्थः—निस्संकियके० देशथी सर्वथीशंका न करवी. १ निक्कखियके० अन्यदर्शननी वांछा न करवी. २ निव्वितिगिह्वा के० फलनो संदेह न राखवो. अथवा मल मलीन गात्रदेखीने साधुनी डुगंगा न करवी. ३ अमूढदिठिय के० कुदर्शनीना विद्या चमत्कार देखे तोपण जिनशासन रूडुं जाणे. पण मतिमूढ न थाय. ४ ए चारे श्रद्धारूप अंतरआचार ठे. हवे बाह्यक्रियारूप चार आचार कहेठे. उववूहके० प्रशंसा करीने गुणवंत ना ते ते गुणनुं वधारवुं. ५ थिरीकरणके० धर्मानुष्ठानमां सीदाताने थिर करवा ६ वात्सल्यके० साधर्मिकोने जातप्रमुखे उचित प्रतिपत्तिनुं करवुं. ७ पनावणाके० जेथकी जिनशासननी उन्नति थाय. एवी चेष्टाए वर्त्तवुं. ८ तेमाटे प्रजावना ते समकितनो आठमो आचारठे. ते श्रीजिनपूजाए जे करे के० श्रीजिनेश्वरनी पूजाए जे प्राणी शासननी उन्नति करे, ते लहे सुजश चंमारो के० ते प्राणी पूजा करीने शासननी प्रजावनानो करणहार नलो जशनो चंमार पामे. एटले पूजा तीर्थ यात्रा, संघ काठवे शासननी प्रजावना थायठे एम देखाड्युं. तथा जश एवुं पोतानु नाम पण कविए सूचव्युं. इति पंचविंशतमी गायार्थ ॥ २५ ॥ एम त्रीजा ढाल संपूर्ण थयो. ग्रंथाग्रंथ ५ १ अह्हर १ दसर्व ग्रंथाग्रंथ मलीने १ ५ २ ४ अह्हर—१ ० हवे चोथो ढाल कहेठे. तेहने पूर्व ढालसाथे ए संबंध ठे, जे त्रीजा ढालमां पूजानो अधिकार कह्यो. हवे ते कुमति, पूजामां हिंसा माने ठे; तेहने जवाब देवा चोथो ढाल कहेठे. ए संबंधे आव्यो चोथो ढाल तेहनी ए प्रथम गाथा कहेठे.

॥ढाल चोथो ॥ जांजरिया मुनिवर धन धन तम अवतार ए देशी ॥

कोइ कहे जिन पूजतांजी ॥ जे षट्काय आरंज ॥ ते
केम श्रावक आचरे जी ॥ समकितमां थिरथंज ॥ सुख
दायक तोरी आणा मुज सुप्रमाण ॥ टेक ॥ १ ॥

अर्थः—कोइ कहे जिन पूजतांके० कोइक तो ढुंडीआ एम कहेठे जे परमेश्वरनी पूजा करतां थकां जे षट्काय आरंज के० ढ कायनी जे हिंसा थाय ठे, तेके० ते पूजा, केम श्रावक आचरेके० श्रावक केमकरे? समकितमां थिरथंजके० समकित

दृढ ठे ते श्रावक ठ कायनी हिंसानो हेतु जे जिनपूजा ते, धर्मवास्ते केम करे? इति प्रथम गाथार्थ. सुखदायकके० हे सुखदायक, सुखना देणहार, तोरीआणाके० तमारी आझा ते, मुज सुप्रमाणके० महारे प्रमाण ठे. अथवा प्रचुजीनी स्तवना तो करेज ठे माटे प्रचुजीने कहे ठे जे सुखदाइ जे तमारी आझा ते, मारे प्रमाण ठे. एटले ए जाव जे तमारी आझा ते प्रमाणठे, पण कुयुक्ति करवी ते प्रमाण नथी. हवे उत्तर वाले ठे.

तेहने कहीए जतना जक्ति ॥ किरियामां नहीं दोष ॥ पडिकमणे मुनिदान विहारे ॥ नहींतो होय तस पोष ॥ सु० ॥ २ ॥

अर्थ:- तेहने कहीए के० जे पूजामां हिंसा बतावे ठे तेहने कहीए, शुं क हीए? ते कहेठे. जतना जक्ति के० एक जतना, बीजी जक्ति, किरियामांके० जे क्रियामां होय एटले जे क्रियामां जतना तथा जक्ति होय; नहि दोष के० ते क्रियामां दोष नथी. तथा कदाचित् तेहमां पण हिंसा कहीने दोष देखाडीए तो पडिकमणे के० पडिकमणामां, मुनिदान के० मुनिने दान देतां, विहारे के० मुनि ने विहार करतां, नहींतो के० जतना जक्तिए पण करतां दोष कहीए तो; होय तस पोष के० ते प्रतिक्रमण प्रमुखमां पण हिंसानी पुष्टि थाशे. एटले ए जाव जे, प्रतिक्रमण करतां उठ बेस करतां वायुकाय हणाय, मुनि दानमां पण उन्ही बाफ नीकले. तथा दान देवा उठतां पण जीवघात थाय, वली मुनिने विहार करतां पण पृथ्वी, पाणी वायु, वनस्पति वली त्रस बेंडियादिकनो पण घात थाय; ते माटे ए पण नकरवां; एम कहेवुं पडशे. तेमाटे जतना जक्तिए क्रियामां दोष नथी. हवे ते उपर इष्टांत देखाडेठे.

साहमी वज्जल पस्किय पोसह ॥ जगवइअंग प्रसिद्ध ॥ घर

निर्वाह चरण लिए तेहनां ॥ ज्ञातामांहे हरि कीध ॥ सु० ॥ ३ ॥

अर्थ:-साहमी वज्जलके० साधार्मिकनां वात्सव्य कस्यां, तथा पस्किय पोसह के० पास्कीनो पोसो कस्यो ए अर्थे सूचव्यो. एहवो शंख पुष्कलीनो अधिकार जगवइ अंग प्रसिद्धके० श्री जगवतीसूत्रमां प्रसिद्धठे: तथाच तत्पाठः ॥ तएणं से संखे समणोवासए एवंवयासी तुम्हेणं देवाणुप्पिया विउलं असणं पाणं खाइमं साइमं उवरकडावेह तएणं अम्हे विउलं असण पाण खाइमं साइमं आसाएमाणा विसाए

माणा परिजाएमाणा परिचुंजेमाणा पस्कियं पोसहं पडिजागरमाणा विहरिस्सामि॥
 इति जगवतीसूत्रे शतक बारमे उद्देशे पहेले ॥ अर्थः तएणंके० सावडीनगरीने
 बाहेर वीरस्वामि समोसस्था; त्यां शंख श्रावक प्रमुख घणा श्रावक, देशना सांज
 जलीने पाठा घरनणी आवे ठे तेवारे, से संखेके० ते शंख श्रावक, समणोवासए
 के० बीजा श्रमणोपासकोने, एवंवयासीके० एम कहेठे. तुम्हेणं देवाणुप्पिया
 के० हे देवाणुप्रिय, तमे, विजंके० विपुल अशनादिक, उवकडावेहके० रंधावो.
 तएणंअम्हेके० तेवारे आपण,विजं असण इत्यादिक सुगम ठे. तेहने आस्वाद
 न करतां थकां थोडुं खावुं, घणुं तजवुं; ते आस्वाद कहीए, शेलडीनी पेरे, तथा
 विसाएमाणाके० विशेषे स्वाद करतां खजूर प्रमुखनी पेरे घणु खातां थोडुं काढी
 नाखतां, परिजाएमाणाके० अन्योन्य देतां, परिचुंजेमाणाके० अन्नादिकनी पेरे
 सर्व वावरतां पाखीसंबंधी पोसह पडिजागरमाणाके० पालता थका, विहरिस्सामि
 के० विचरं. इति. एम ठराव करीने पठे वधते परिणामे घेर जइ शंखेतो निरा
 हार पोसह कथ्यो. ते सुदकुजागरिका एम जगवंते वखाण्यो. तेमाटे बीजा श्रा
 वकना पस्किय पोसह वखोड्या न कहीए. जेम धना अणगारनो तप वखाण्यो
 एटले बीजा अणगारनो तप वखोडयो न कहीए. जिनशासनमां सर्व करणी शक्ति
 प्रमाणे लेखेठे; ते माटे ए साहमिवहज करतां हिंसा तमारे लेखे थइजोइए; पण
 जतना तथा नक्ति होय त्यां दोष न लागे एम मानीए तो सूत्रमां समु लागे. तथा
 वजी घरनिर्वाह चरण लिए तेहनांके० जे चारित्र लीए तेना घरनो निर्वाह, हरि
 कीधके० कृष्णे कथ्येठे. ते ज्ञातामांहेके० ज्ञाता सूत्रमध्ये कथ्येठे. ते हिंसा, कृष्णे केम
 नही लागे? अहीयां तो जतना पण नथी. तथाच ज्ञातासूत्रं ॥ तएणं से काहे वासुदे
 वे आवञ्चा पुत्तेणं एवं वुत्तेसमाणे कोमंबियपुरिसे सद्वावेइत्ता वेइत्ता एवं वयासी गह्वहणं
 देवाणुप्पिया वारवइए नयरीए सिंघाड गतिगजाव पहेसु हत्तिखंधवरगया महयामहया
 सदेणं उग्घोसेमाणा उग्घोसणं करेह एवं खलु देवाणुप्पिया आवञ्चापुत्ते संसार जउच्चि
 गो नीएजम्म मरणाणं इहइ अरहउणं अरिठनेमिस्स अंतिए मुंमे जवित्ता पवइत्तएतं
 जोखलु देवाणुप्पिया रायावा जुवरायावा देवीवा कुमारोवा ईसरोवा तलवरेवाकोमंबि
 य सेठि सेणावइ सडवाहेवा आवञ्चापुत्तं पवयंतमणु पवयति तस्सणं कन्हे वासुदेवे अ
 णुजाणइ पञ्जाउरस्सा वियसेमित्तणाइ जोगखेमं वट्टमाण पडिवहइत्ति घोसणं घोसे
 ह जाव घोसेत्ति तएणं आवञ्चापुत्तस्स अणुराएणं पुरिससहस्सं णिरकमणाजिमुहं
 एहायं सद्वाजंकार विजूसियं पत्तेयं पत्तेयं पुरिससहस्सवाहिणी सुसिवियासु डुरुढं समा

एणं मित्तणाइ परिबुंमं थावञ्चापुत्तस्स अंतियं पाउप्लयं तएणं काहेवासुदेवे पुरिस्स सहस्समंतियं पाउप्लवमाणं पासइ कोमंबियपुरिसे सदावेइ सदावेइत्ता एवंवया सी जहामेहस्सणिस्कमणाजिसेउं तहेव सेयापीएहि एहावेइ जाव अरहाउं अरिठ नेमिस्स उत्ताइउत्तं पमागाइ पमागं पासेइ विज्जाहरचारणे जाव पासित्ता सीयाउं पञ्चारुहइ तएणं कन्हेवासुदेवे थावञ्चापुत्तं पुरउं काउं जेणेव अरहा अरिठनेमि स्सवं तंचेवइ ॥ इति ज्ञाता सूत्रे अध्ययन पांचमे ॥ अस्यार्थः तएणं से कन्हेवासु देवेके० तेवारे ते कृष्णवासुदेव, थावञ्चापुत्तेणं एवं बुत्तेसमाणेके० थावञ्चापुत्ते एम कहे थके एटले कृष्णने थावञ्चापुत्ते कथुं; जे मरणथी रखवालो तो रहुं एम कहे थके कोमंबिय पुरिसे सदावेइके० कौटंबिक पुरुषने बोलावे. बोलावीने एवंवयासी के० एम कहे. गच्छहणं देवाणुप्पियाके० हे देवानुप्रिय, जाउं. वारवइएनयरीएके० द्वारकांनगरीनेविषे, सिंघाडगति गजाव पहेसुके० सींगोडाने आकारे मार्ग, एम त्रिक चोक मार्ग. थावत् राजपंथनेविषे, हृत्तिखंधवरगयाके० हाथीना स्कंधने विषे बेसीने, महया सद्देणंके० मोटे शब्देकरी, घोसमाणाके० घोसणो करतां, उग्घोसणं करेहके० उद्घोषणा करो एटले लोकने एम जणावो. एवं खलुदेवाणुप्पियाके० हे देवानुप्रियो, एवीरीते थावञ्चापुत्ते स्संसार नउच्चिगोके० थावञ्चापुत्त संसारना जयथी उद्देग पाम्याठे. नीए जम्म मरणणंके० जन्म मरणथी बीही न्याठे. इहइ अरहुउणं अरिठनेमिस्स अंतिएके० अरिठनेमि अरिहंतने पासे, इ ह्ते ठे. मुंमे नवित्ता पवइत्तएके० मुंम अइने प्रवक्का लेवाने, तंनो खलु देवाणुप्पिया के० हे देवानुप्रिय, जे कोइ रायावा जुवरायाके० राजा अथवा युवराज, देवीवा के० राणीप्रमुख, कुमारोवाके० कुमार, ईसरोवाके० ईश्वर, तलवरेवाके० कोट वाल, कोमंबियके० कुटुंबना स्वामि, सेठी सेणावइके० शेठ सेनापति, सत्तवाहेवा के० सार्थवाह, थावञ्चापुत्तं पवयं तमणुपवयतिके० थावञ्चापुत्त दीक्षा लेताने प ठवाडे दीक्षा लीए, एटले थावञ्चापुत्त साथे दीक्षा लीए, तस्सणं कन्हेवासुदेवे अणु जाणइके० तेहने कृष्णवासुदेव आज्ञा आपेठे. पत्ताके० ते राजा, दीक्षा लीथे थके पठवाडे, आउरस्सावियके० आउर जे धनादिकने अजावे दुःखी हउं, सेके० तेहना मित्तणाइके० मित्र ज्ञाति एटले पोतासंबंधी परिजनने, जोग खंमं वट्टमाण के० योग हेम वर्तमान वहेउं. एटले जेहनीपासे नही होय तेहने आपउं; ते योग कहिए; अने जेहनी पासे हउं तेहने पालउं तेहने हेम कहिए, ते योग तथा हेम वर्तमानकाले जेम घटउं तेम राजा कृष्ण करउं. एटले ए जाव जे जे

कोइ थावच्चापुत्रसाथे दीक्षा ले तेहने पठवाडे तेना घरना निर्वाहनी चिंता कृ
 क्ष करशे—ते अटकावे कोइ रहेशो नही. इतिनाव. घोसणं घोसेहके० घोषणाकरो.
 जावघोसेइके० ते कौटंबिक पुरुष तेमज उद्घोषणा करे. तएणं थावच्चापुत्रस्स
 अणुराएणंके० थावच्चापुत्रने रागे, पुरिससहस्संके० एक हजार पुरुषे, णिस्कमणा
 निमुहेके० दीक्षा लेवा सन्मुख थया. एहायंके० स्नानप्रमुख करी, सवालंकार विजु
 सियंके० सर्व अलंकारे शोनित अइ, पत्तेयं पत्तेयंके० प्रत्येके निन्न निन्न, पुरिस्सह
 स्स वाहिणीसु सिबियासुके० हजारु पुरुष उपाडे एवी शिबिकाने विषे, डुरूढं स
 माणंके० बेठा थकां, मित्तणाइ परिवुंमंके० मित्र ज्ञाते परिवखा, थावच्चापुत्रस्स अं
 तियं पाउप्लयंके० थावच्चापुत्रने समीपे प्रगट थाय एटले थावच्चा पुत्रने पासे
 थावे. तएणं कन्हेवासुदेवे पुरिस सहस्समंतियं पाउप्लवमाणं पासइके० ते कृष्ण
 वासुदेव, हजारे पुरुष आव्या देखे. कोमंबिय पुरिसे सहावेइके० कौटंबिकपुरुष
 ने बोलावे. बोलावीने. एवंवयासीके० एम कहे. जहामेहस्स णिस्कमणाजिसेउ
 के० जेम मेघकुमारनो निःक्रमणाजिषेक ते दीक्षा लेवानो अजिषेक कखो; तहे
 वके० तेमज, सेयापीएहिंके० श्वेत पीला एटले कनक रूपाने कलशेकरी, एहावे
 तिके० नवरावे, जाव अरहउ अरिष्ठनेमिस्स उत्ताइउत्तं पडागाइ पडागं पासइके०
 अहीयां थावत् अरिहा अरिष्ठनेमिना उत्राति उत्र पताका देखे, विज्जाहर चारणे
 जाव पासित्ताक० विद्याधर चारण जूनक देवता आकाश थकी उतरता देखीने
 सीयाउपच्चारुहइके० शिबिका थकी उतरे. तएणं कएहे वासुदेवे के० तेवारे कृष्ण
 वासुदेव, थावच्चापुत्रं पुरउंकाजंके० थावच्चा पुत्रने आगले करीने, जेणेव अरहाअ
 रिष्ठनेमिके० ज्यां अरिहा अरिष्ठनेमिठे; सवंतचेवके० बाकी सर्व मेघ कुमारनी परे
 कहेवुं. अहीयां कृष्ण महाराजे लोकनां घर निर्वाह कखां; तेमां हिंसा लागे के
 नही? ते विचारजो. इतितृतीय गाथार्थ ॥ ३ ॥

कुणिक राय उदायन कीधां ॥ वंदन मह सुविवेक ॥ एहाया
 कय वलि कम्मा कहिया ॥ तुंगीय श्राद्ध अनेक ॥ सु० ॥ ४ ॥

अर्थः— वली कुणिकराय के० कुणिकराजाए, वंदनमह के० घणे थामंभरे
 वांदवाना महोच्चव कखा. एटले प्रभुजीने सामइयां कखां, ते श्री उववाइसूत्रमां
 विस्तार घणो ठे; ते लखतां ग्रंथ घणो वधे माटे लखता नथी. वली उदायन
 के० उदाइ राजाए पण सामइयां कखां. ते श्री जगवतीसूत्रमां शतक तेरमे उहे

शे ठठे अधिकार ठे. तथाच तत्पाठः ॥ तएणं उदायणे राया इमीसे कहाए ज
 ँठे समणे ह्छतुठ कोमंबियपुरिसे सदावेति सदावेतिता एवंवयासी खिप्पामेव
 जो देवाणुप्पिया वीत नयं नगरं मस्सिंतर बाहिरियं जहा कोणीउ उववाईए
 जावपक्कू वासेइ ॥ अस्यार्थः तएणं उदायणोरायाके० तेवारे उदाइराजाए, इ
 मीसे कहाए जंठे समणे के० वीरस्वामिने आव्यानी कथा पामे थके, ह्छतु
 ठके० हर्ष पामे. संतोष पामे. कोमंबिकपुरिसे सदावेइके० कौटंबिकपुरुषने बो
 लावे. बोलावीने, एवं वयासी के० एम कहे. खिप्पामेव जो देवाणुप्पियाके० जो
 देवानुप्रिय, शीघ्र-वीतनयं नयरं मस्सिंतर बाहिरियंके० ए वीतनयनगर, मध्ये त
 था बाहेर शणागारो. इत्यादिक. जहा कोणीउ उववाईए के० जेम कुणिक राजा,
 उववाइ सूत्रमां कथा ठे तेम कहेवुं. जाव पञ्जुवासेइ के० यावत् प्रञ्जुजीनी सेवा
 करे. एम कूणिकने, उदाइने, सामईयामां हिंसा लागे के नही? ते विचारजो.
 तथा एहाया कय बलिकम्माके० कथांठे बलिकर्म पूजाकर्म जेणे एहवा तुंगीय
 श्राव अनेक के० तुंगीया नगरीना अनेक श्रावक वखाण्या ठे. ते जगवतीसूत्रना
 शतक बीजे उद्देशे पांचमे ठे; ते श्रावक पूजा करे ते अरिहंत विना बीजा कोण देव
 नी करे? ते विचारजो जो. तथा बलिकर्म ते पूजाज ठे. शामाटे जे ज्ञातासूत्र मध्ये॥
 तएणं मल्ली विदेह वर रायकन्ना एहाया जाव पायञ्चित्ता सत्वालंकार विजूसिया
 बहू दिखुज्जाहिं जाव परिखित्ता ॥ अहिंयां बे वार सरखो पाठ ठे; ते माटे म
 छिए कय बलिकम्मा के० बे वार देव पूजा करी. अप्पणो पडिमं कारेइ के० पो
 तानी प्रतिमा जरावी. वली नित्य आहार कवल मूक्यो. तेहमां पण जीवनी उ
 त्पत्ति थाय. पण ते हिंसामां नही. वली यतिना पडिकमणसूत्रमांहे ॥ मंदि पा
 ढुडिआए बलि पाढुडिआए ॥ ए पाठठे. मंदिपाढुडियाए के० जीखारीने माटे ढां
 कणीमांहे धान घाव्युं ते लेवुं नही. बलिपाढुडियाए के० नैवेद्यनुं धान वहोरवुं
 नही. अजाणतां वहोरी खाधुं तो ॥ मिहामि इक्कमं ॥ वली नाममाला मध्ये-पू
 जार्हणा सपर्यार्चा उपहार बलीसमौ ॥ एम महा निशीथ आवश्यक निर्युक्ति
 मध्ये पण बलि ते नैवेद्य ठे. वास्तुक शास्त्रनेविषे पण तथा ज्योतिषशास्त्रे घर दे
 वतानी पूजा करीने नूतने बलि देइने पेसवुं कहुं ठे. यतः ॥ गृह प्रवेशं सुविनीत
 वेषः सौम्यायने वासर पूर्वजागे कुर्याद्विधायालय देवतार्चा कव्याणनू नूतबलिक्रि
 यांच ॥ १ ॥ एम अनेक ठामे बलि शब्दे नैवेद्य पूजा ठे. इति तूर्य गार्थार्थ ॥ ४॥
 हवे ए क्रिया ते समकितनी करणीठे ते कहेठे.

समकित संबरनी ते किरिया ॥ तेम जिनपूजा उदार ॥ हिंसा
होय तो अरथ दंभमां ॥ कहे नही तेह विचार ॥ सु० ॥ ५ ॥

अर्थः—समकित संबरनी ते किरियाके० ए समकित नामे संबर, तेहनी क्रिया
ठे. जे माटे श्रीठाणांगनेविषे ठाणे पांचमे कखुं ठे. ॥ पंचसंवरदारा पन्नत्ता तंजहा सम्म
त्तं? विरई १ अपमादो ३ अकसायया ४ अयोगया ५ इत्यर्थः पंचसंवरं द्वार कखाठे.
समकित ते संबर कहीए. एम विरति तथा अप्रमादीपणु तथा अकसायीपणु त
था अयोगीपणु. तेहमां साहमीवञ्जल तथा घर निर्वाह चारित्र लीए तेहनां,
तथा सामैयां कखां. ए सर्व समकित संबरनी करणीठे. तेम जिनपूजा उदारके०
उदारपणे जिनपूजा करवी; ते पण समकित संबरनी करणीठे. एहमां हिंसा नथी.
एहमां एम पण कहेवाणुं जे समकित देवताठे ते समकित संबरना धणी ठे.
तेहने अधर्मी केम कहीए? तथा देवतानी करणी अधर्ममां कहीए तो देवता,
तीर्थकरने, साधुने अने श्रावकने कोइक परीसह करे, कोइक सेवा करे, ते बेउने
फल केवां होय? वली कोइक शिष्य देवता थयो होय ते गुरुने चारित्रधी पडि
वाइ देखीने गुरुने ठेकाणे आणे तेहने अधर्मी केम कहीए? तथा गुरुए काल कखो
होय ते तमारे मते देवता थयो न जोइए. शामाटे जे देवतामां बे जातीठे. सम
कितती तथा मिथ्यात्वी. तेमां जो समकितती थाय तो सूरियाजनीपरे जिनप्रतिमा पूजे;
अने मिथ्यात्वी कहेतां तमारी जीन चाले नही. मनुष्य पण थाय नही. शामाटे जे
तमे तमारा गुरुने चारित्रिया मानोठो; ते मरीने मनुष्य थाय नही. सिद्धिपण
पंचमकालमांहे हमणां वरे नही. माटे अमने संदेहठे जे, तमारा गुरु मरीने केइ
गतिए जाय? वली तमारा गुरुए काल कखो तेहने तमे केम वंदना करोठो? ते
समजावजो. ते माटे देवताने अधर्मी न कहेवाय. वली उत्तराध्ययने हरिकेशी
अणगारनुं जहे वैयावच्च कखुं, ब्राह्मणोने लोहि वमता कखा; तेहने हिंसा दो
ष लाग्यो के नही? तथा सूत्रकारे तो वैयावच्च कही बोलाव्युं ॥ जस्काहु वेया प
डियं करेति ॥ इति पाठात्. ते वैयावच्चना करणहारने अधर्मी केम कहेवाय?
तथा वली ज्ञातामांहे पोटिलाए तेतलीपुत्र समजाव्यो. तथा वली सौधमँडे जगवंतने
अवग्रह आझाकरी, ते धर्म कहीएके अधर्म कहीए? वली लोकांतिक देव, प्रभुजीने
प्रतिबोधवा आवे ते अधर्ममां केम गणाय? इत्यादि गुं गुं लखीए? ए प्रसंगे सखुं.
हवे वली पूजामांहे हिंसा कहेठे, तेहने पूठीए जे ज्ञातासूत्रमध्ये सुबुद्धिप्रधा

न, राजाने प्रतिबोधवा निमित्ते खाइनुं पाणी लाव्या ; ते हिंसायइ के नही? ते विचारजो. तथा जंबूद्वीप पन्नतीमांहे प्रभुजीनो जन्माजिषेक वर्णव्योढे; ते तो समु इसरखा पाणीना प्रवाह चाव्या ; तेहमां पृथ्वी, पाणी, तेउ, वाउ, वनस्पती, त्र सकायमां केइ काय उगरी हउे? तो पण परमेश्वरनो जन्माजिषेक ते हिंसा न कहेवाय. जक्तिप्रबलढे माटे. तेम पूजामां पण हिंसा न गणवी. एटलाज माटे प्रभव्याकरणमध्ये दयानां नाम कह्यांढे. तेहमां पूजाप्रमुखनां नाम कह्यांढे. ते पूजा ते दया कहीढे ; पण हिंसाना नाममां पूजा नथी. इत्यादिक घणी चर्चा ढे. केटली लखाय? आत्मार्थी होतो मध्यस्थ थइने जोज्यो. हिंसा होय तोके० जिनपूजामां हिंसा होय तो, अर्थे दंममां कहे नही तेह विचारके० श्री सूयग डांगसूत्रना बीजा श्रुतस्कंधना बीजा अध्ययनमां तेर क्रिया चालीढे तेमां प्रथम थ छादंमेके० अर्थे, प्रयोजने हिंसा करे ते अर्थेदंम कहीए. जो पूजा करतां हिंसा होय तो अर्थेदंममां पूजा कहे नही. अने न कही तेवारे जाणीए बैए जे पूजा मां हिंसा नथी. इति पंचम गाथार्थ ॥ ५ ॥

हवे कोइकना मनमां एम आवे जे अर्थेदंममां पूजानो अधिकार नथी आव्यो माटे नथी कह्यो. तेहने उत्तरदिए ढे.

नाग नूत जह्वादिक हेते ॥ पूजा हिंसा उत्त ॥ सूगडां
गमां नवि जिन हेते ॥ बोले जे होए जुत्त ॥ सु० ॥ ६ ॥

अर्थ:-नाग नूत जह्वादिक हेतेके० नागने हेते नूतने हेते, जह्वाने हेते, पूजा हिंसा उत्त के० पूजा ते हिंसा कहीढे. सूगडांगमां के० सूगडांगमध्ये, नवि जिन हेते के० जिनेश्वरने हेते पूजा ते नथी कही. एटले ए जावजे ते सूगडांगमध्ये अर्थेदंममां नागादिकनी पूजा ते हिंसामां गणीढे; पण जिननी पूजा नथी गणी, ते माटे पू जानो अधिकार कह्यो. अने जिनपूजा शे न कही? ते कहेढे-बोले जे होए जुत्तके० सूत्रमां जे जुत्त होय तेहज बोले, अयुक्ति न बोले. तथा उलटा सिद्धांतमां चैत्य महोत्सव चाव्याढे ॥ चैत्यमहेराइवा ॥ इत्यादिक आचारांग प्रथम श्रुतस्कंध प्रथमाध्ययन प्रथम उद्देशेढे. एम जमाली प्रमुखने अधिकारे एवा ठाम ठाम पावढे. देहेरां पण उववाइसूत्रमध्ये चंपानगरी वर्णववाने अधिकारे पाडे पाडे कह्यांढे, अने ठामे ठामे नगरीउनो वर्णव उववाइसूत्रने जलाव्योढे. तेवारे सर्व नरगमध्ये पाडे पाडे चैत्य ठरयांज. इत्यादिक घणी विचारढे. केटली लखाय? ॥ ६ ॥

हवे कुमति कहेवे, पूजामां हिंसावे माटे ज्यां हिंसा होय त्यां जिनेश्वरनी आ
ज्ञा केम होय? ते उपर गाथा कहे वे.

ज्यां हिंसा तिहां नही जिनआणा ॥ तो केम साधु विहार ॥ क
र्मबंध नहीं जयणा जावे ॥ एते शुच व्यवहार ॥ सु० ॥ ७ ॥

अर्थ: कुमति बोलेवेके, ज्यां हिंसा के० ज्यां हिंसा होय, तिहां नही जिनआ
णा के० त्यां प्रचुआणा न होय. तेनो उत्तर करेवे. तो केम साधुविहार के०
तो मुनिने विहारनी आज्ञा परमेश्वरे केम करी? वली विहार करतां नदीमां ॥ ए
गं पायं जले किञ्चा ॥ एगं पायं थले किञ्चा ॥ एहवा पाठ आचारांगे तथा कल्प
सूत्रे केम कह्या? वली नदी उतरतां सूर्य अस्तंगत थाय तो पाणीमांने पाणीमां
चारे पहोर साधु उजा रहे. एम दशाश्रुतस्कंधमां केम आज्ञा करी? वली वरसाद
वरसतां पण वहोरवा जवाना अधिकार कल्पसूत्रनी सामाचारीमां केम कह्या?
वली वरसाद वरसतां एक साधु अने एक साध्वी, ए एकांते वृक्षादिक ठामे जेलां
थायतो उजां न रहे; वरसतामां पण चाट्यां जाय. ए आज्ञा केम कीधी? वली
रुषनदत्त प्रमुख प्रचुने वांदवा गया. तिहां—धम्मियं जाणपवरं ॥ एम कहुं ते रथ
ने धर्मयान केम कहुं? ए रथ, मार्गमध्ये शी दया पालणे? तथा धर्मयान अने
पापयान ए बे प्रकार जुदा पण दीसे वे. माटे पापयान कां न कहुं! वली श्रावक आणंदा
दिकने उपासगदशांगमध्ये व्रत उचराव्यां; तेवारे प्रथम व्रतमां “बारणे ढोर होय तो तेह
ने जातपाणीनो विहेद करे तो अतीचार लागे. ए अतीचार जाणवा पण आचरवा
नही.” एम आज्ञा केम कीधी? तथा वली आचारांगमां कहुं जे वहोखुं लूण गृह
स्थ पाळुं न लेतो पोते वावरे; सांजोगिकने वहेंची आपे. ते लुण वावरतां विरा
धना केटली थाय? पण एटली विराधना करतो आराधक कह्यो. ज्यां हिंसा त्यां
आज्ञा नही. एम कही तेवारे सघलां ए सूत्र देखाड्यां. तेहथी बीजां पण घणां
वे. केटलाक लखाय? ते सघलाए व्यर्थ थाय; ते माटे ते ते ठेकाणे हिंसापण
वे; अने आज्ञा पण करीवे. ए विचारजो.

हवे शिष्य पूठेवे जे “ हिंसा पण वे अने आज्ञा पण वे; तेवारे ए केम मे
लवीए. ” हवे उपकार करवा शीखवेवे. सांजल, नाइ. कर्मबंध नहीं जयणा जा
वे के० जतनाजावे कर्म बंध नथी. एटले ए जाव जे, जतनाए जे जिनशासन
नी करणी करी तेहमां यद्यपि हिंसा होय तो पण कर्मबंध न थाय. इति जाव.

ए ठे शुन व्यवहार के० एहज नलो व्यवहार ठे. इति सप्तमी गायार्थ. ॥ ७ ॥
हवे कोइ कहेरो जे, “ पूजामां हिंसा तो थायठे, तेहनो बंधपण प्रथम थाय
ठे.” एम कहेठे तेहने कोइक वचमां उत्तर वालेठे.

प्रथम बंध ने पठी निर्जरा ॥ कूपतणोरे दिठंत ॥ कही
कोइ जोडे बुध जाषे ॥ जाव ते शुचि जल तंत ॥ सु० ॥ ८ ॥

अर्थ:-प्रथम बंध ने पठी निर्जराके० प्रथम फूल, जल, न्हावुं, धूप, दीपे जीव
हींसाए बंध थाय; पठी जावना स्तवनाए आबहादताए निर्जरा थायठे. कूपत
णोरे दिठंतके० कूआने दृष्टांते. जेम कूवो खोदे तेवारे ते माटी प्रमुखे मेलो थाय.
मज्जुरीकरतां तरसपण लागे, थाक पण चढे. पठी पाणी आवे तेवारे मेल जाय,
तरस जागे, थाक पण उतरे, बीजा लोक पण पाणी पीए तेमाटे ए दृष्टांते प्रथम
बंध थाय; पठी निर्जरा थाय. यतः आवश्यकनिर्युक्तौ ॥ अकसिए पवत्तगाणं, विर
या विरियाए एस खलुजुत्तो ॥ संसार पयणु करणे दवडए कूवदिठंतो ॥ १ ॥ व्याख्या.
अकसिए पवत्तगाणंके० समस्तपणे न प्रवृत्त्या एहवा, विरया विरियाणके० विरता
विरतिश्रावक, देशविरति, जे कारण माटे श्रावक देशथी प्रवृत्त्याठे. सर्वथी तो मुनि
प्रवृत्त्याठे. ते श्रावकने एसके० ए, दवडएके० इव्यस्तव, खलुके० ते निश्चय, जुत्तोके०
जुक्त घटमानठे. एटले श्रावकने इव्यस्तव घटमानठे. संसार पयणु करणेके० संसार
पातलो करवाने, कूवदिठंतोके० कूआनुं दृष्टांत जाणवुं. इति उक्तगायार्थः १ ते
कूआनुं दृष्टांत कहुं तेरीते, कहीने कोइ जोडेके० कोइक ए रीते कहीने जोडेठे.
पण तेहने निषेधेठे. बुधजाषेके० पंढित लोको तो एम कहेठे. जाव ते शुचिजल
के० जाव जे अथ्यवसाय शुनठे. ते शुन अथ्यवसायरूप पाणीए अशुनबंधरूप मे
ले मेलो थतो ज नथी. इतिजावः अहींयां शिष्य पूठे ठे जे कूआनुं दृष्टांत केम म
जरो? तेहने उत्तर दीएठे जे दृष्टांत होय ते देशिक होय, माटे अहींयां बंधरूप
मेल, शुन अथ्यवसायरूप पाणी. एटली सरखासी लीजीए. हवे एहज वात दढ करेठे.

उपादानवशे बंधन कहियुं ॥ तस हिंसा शिर उपचार ॥ पुष्पा
दिक आरंजतणो एम ॥ होय जावे परिहार ॥ सु० ॥ ९ ॥

अर्थ:-उपादान के० आत्मानो अथ्यवसाय, तेहने वशे बंधन कहियुं के० बंध क
ह्यो. एटले जेवो आत्मानो अथ्यवसाय थाय तेहवो बंध पडे. यतः ॥ जं जं समयं

जीवो आविस्सइ जेण जेण जावेण ॥ सो तंमि तंमि समए सुहासुहं बंधए कम्मं
॥ १ ॥ इति उपदेश मालायां ॥ व्याख्याः— जे जे समये जीव, जे जे जावे आवे
शमां आवे, ते प्राणी ते ते समये शुजाशुन कर्म बांधे. इति. तस के० तेहने
अध्यवसाय विना जे हिंसा ठे ते उपचारेज ठे. एटले पूजामां फूल पाणी प्रमु
खनी हिंसा कहेवाय ठे, ते उपचारे कहेवायठे. जे माटे हिंसाना अध्यवसाय
नथी. माटे एहने माथे हिंसा ते उपचारे ठे. पुष्पादि आरंजतणो के० फूल प्रमु
खना आरंजनो, एम के० ए उपचार प्रकारे, होय जावे परिहार के० अध्यवसा
ए परिहार थाय. एटले अध्यवसाय विशेषे पुष्पादिकनो आरंज टले; आरंज
न लागे. इति जाव. इतिगाथार्थ ॥ ए ॥ वली दृष्टांते करी दृढ करेठे.

जल तरतां जल ऊपर मुनिने ॥ जेम करुणारे रंग, ॥

पुष्पादिक श्रावकने तेम ॥ पूजामांहे चंग ॥ सु० ॥ १० ॥

अर्थः—जल तरतां के० पाणी तरतां, जल ऊपर मुनिने जेम करुणानो रंग
के० जेम मुनिने पाणी उपर दयानोज रंग ठे, पण अंश मात्र हिंसानो परिणा
म नथी. पुष्पादिक उपर श्रावकने तेम पूजामां के० श्रावकने तेहज रीते ए
टले मुनिनी रीते, पूजामां फूल धूप दीप प्रमुखमां जाणवुं. चंग के० मनोहर—
एटले श्रावकने फूल प्रमुख उपर दया जाव ठे, पण हिंसानो परिणाम अंशमा
त्र नथी. अहीयां जलतरतां कहुं तेहमां एम सूचयुं जे पाणी, उतरे तो खरा,
अने पाणी तरे पण खरा. जे कारण माटे ठाणांग मथ्ये पांचमे ठाणे पांचे ठामे
आज्ञा न उजंघे. तेमां साधवी तणाती देखीने तरीने पण साधु काढे. एम आज्ञा
करीठे. माटे पाणी तरतां एम पाठ कह्यो. इति दशमी गाथार्थ ॥ १० ॥

हवे कुमति कहेठे जे “ मिथ्यात्वगुणठाणे पूजा करे तेहने शुं फल थाय
वाहं ?” ते उपर दृष्टांत देइने देखाडे ठे. पात्र दानथी इत्यादि.

पात्र दानथी शुन विपाक ज्यम ॥ लहे सुबाहुकुमार ॥ पहेले
गुणठाणे नडक पण ॥ त्यम जिनपूजा उदार ॥ सु० ॥ ११ ॥

अर्थः—पात्र दानथी के० सुपात्रने दान दीधाथी शुन विपाक ज्यम के० जेम
शुन विपाक, लहे के० पामे. सुबाहुकुमार के० श्री विपाकसूत्रमां सुबाहुकुमा
र, पहेले गुणठाणे के० मिथ्यात्वगुणठाणे हता, नडक पण के० नडक सरल

स्वभावपणे हता. एटले ए नाव जे, सुबाहुकुमार, नडक हता, मिथ्यात्वगुण ठाणे हता; पण सुपात्रदाने करी पुन्य बंधाणुं, संसार परित्त कस्यो अने शुन विपाक पाम्या. त्यम जिनपूजा उदार के० एज रीते मिथ्यात्वी होय अने उदार नक्ति ए जिनपूजा करे ते शुन विपाक पामे. इति एकादशमी गाथार्थ. ॥ ११ ॥

वली कुमति बोव्यो जे “दाननुं फल कद्युं पण पूजानुं फल क्यां कद्युं ठे?” तेहने उतर करे ठे. उपलक्षणथी इत्यादि.

उपलक्षणथी जेम शीलादिक ॥ तेम जिनपूजा लीध ॥ मनुज आयुबंधे ते सुबाहु ॥ तेणे समकित न प्रसिद्ध ॥ सु० ॥ १२ ॥

अर्थः—उपलक्षणथी जेम शीलादिक के० दानना उपलक्षणथी जेम शील त प प्रमुख लीजीए, तेम जिनपूजा लीध के० तेम उपलक्षणथी जिनपूजा लीधी ठे. अन्यथा महानिशीथसूत्रमां तो प्रगटपणे पूजानां फल कद्यांठे. पण महानि शीथसूत्र, कुमति न माने, माटे उपलक्षण बताव्युं ठे. वली कुमति बोव्यो. “सुबाहु कुमार मिथ्यात्वी क्यां कद्यांठे.” तेहने उतर दीएठे. मनुज आयुबंधे ते सुबाहुके० ते सुबाहुकुमारे मनुष्यनुं आयुषु बांध्युंठे. समकित होय ते नियमावैमानिकनुं आयुषु बांधे. तेणे समकित न प्रसिद्धके० ते कारणे एहने समकित प्रसिद्ध नथी.

वली मिथ्यात्व गुणठाणे पुण्यकरणी करतां शुनविपाक पामे ते उपर बीजुं दृ ष्टांत कहेठे. मेघजीव इत्यादि ॥

मेघ जीव गज शस अनुकंपा ॥ दान सुबाहु विचार ॥ पहेले गुणठाणे पण सुंदर ॥ जेम जिनपूजा प्रकार ॥ सु० ॥ १३ ॥

अर्थः—मेघ जीव गज शस अनुकंपा के० मेघकुमार श्रेणिकनो पुत्र, ते पाठले नवे गज हतो. तेणे ससलानी अनुकंपाए पण हेगो न मूक्यो; अने महा वेदना खमी. ते वेलाए पण तेने मिथ्यात्वहतुं. तेम दान सुबाहु विचारके० सुबाहुकुंवरनुं दान तेहनो पण विचार करवो. ते पहेले गुणठाणे पण सुंदरके० रूडा अथ्यवसा यवंत हता. तेम जिनपूजा प्रकारके० जेम दया कही, दान कद्युं, तेम जिनपूजा नो प्रकार पण एम जाणवो. एटले मिथ्यात्वगुणठाणे एवढो गुण करेठे, तो स मकित देशविरति वालाने ए पूजा गुणकारी आय; एमां पूठवुंज शुं? सामुं एहथी अधिक गुण करे. इति त्रयोदशमी गाथार्थ ॥ १३ ॥

हवे एम कहे थके कुमति बोव्यो जे “पूजामां गुण मानोठो तेवारे साधु कां न करे? जेहमां गुण होय ते सहुए करे ” एम कहेठे तेहने उत्तर वालेठे.

दान देव पूजादिक सघलां ॥ इव्यस्तव कहां जेह ॥ अस
दारंजी तस अधिकारी ॥ मांती रहे जे गेह ॥ सु० ॥ १४ ॥

अर्थः—दान देव पूजादिक सघलां इव्यस्तव कहां जेह के० दान, देव पूजा आदि शब्दथी साहमिवहल, प्रनावना, तीर्थ यात्रा, अने रथ यात्रा प्रमुख ले वां. ए सर्व इव्यस्तव कहांठे. असदारंजी के० हीणा आरंजना धणी, तस अधिकारीके० ते इव्यस्तवना अधिकारीठे. ते असदारंजी केवाठे? मांती रहे जे गेहके० जेउ घरमांती रह्याठे; एवाठे. एटले ए नावजे—आरंज बे प्रकारेठे. एक सदारंज अने बीजो असदारंज. तेमां दान, देवपूजा, साहमिवहल प्रमुखमां जे आरंज—ते सदारंज कहीए, अने घरबार करावतां तथा बैयां ठोकरां परणावतां जे आरंज—ते असदारंज कहीए. जे असदारंजी होय ते सदारंजनो अधिकारी होय. पण निरारंजी मुनिराजने सदारंज पण केम होय! इति नाव.

हवे ते उपर एक दृष्टांत कहीए ठैए—चोमासामां कोइएक गृहस्थ, धर्मशाला मां सामायक करी बेतो. एवामां वरसाद आव्यो, तेणे करी ते धर्मशालामां चूवा लाग्युं. तेवामां कोइ बूटो गृहस्थ त्यां आव्यो; तेणे चूवास्थानके कुंमुं मांम्यु. ते कुं मुं पाणीए नराणुं. एवामां ते कुंमामां माखी पडी ते तडफडेठे. हवे ते सामायक वालो गृहस्थ, ते माखी काढे के न काढे? जो काढेतो असंख्याता अण्णकायनो घात थायठे, सचित्तनो स्पर्श पण थायठे. जो न काढे तो चौरेंडि माखी मरेठे अने तेथी दया रहेती नथी. हवे कोइ बीजो बूटो गृहस्थ आवे ते माखीने सुखे काढे. तेवारे गृहस्थ गृहस्थमां, विरति तथा अविरतिमां पण एटलो फेरठे तो, पूजा करवामां अने साधु तथा गृहस्थमां फेर केम न होय? इति गाथार्थ ॥ १४ ॥

सदारंजमां गुण जाणीजे ॥ असदारंज निवृत्ति ॥ अरमणी
कता त्यागे नापी ॥ एमज प्रदेशी प्रवृत्ति ॥ सु० ॥ १५ ॥

अर्थ० सदारंजमां गुण जाणीजे के० असदारंजमां बेतो होय तेने सदारंजमां गुण जाणीए. शो गुण जाणीए? ते कहेठे. असदारंज निवृत्तिके० असदारंजना त्याग थाय. एटले ज्यांलगी सदारंजमां प्रवृत्ते त्यांलगी असदारंज न करेज. वली

सदारंजमां इव्यमूर्ता उतारै, ते इव्ये असदारंज न सेवे. इति नाव. ते ऊपर, सूत्र साख देखाडेढे. अरमणिकता त्यागेके० अरमणिक न थाजे. ए प्रकारे, नापीके० कही. प्रदेशी एमज प्रवृत्तिके० प्रदेशी राजाने प्रवृत्ति बतावी. एटले ए नाव के, केशीस्वामिए, प्रदेशी राजा धर्म पांम्या तेवारे कहुं के हे राजन्, रमणिक अइने अरमणिक म थाजे. तेवारे रमणिक थाजे एम कहुंज. इति गाथार्थ. ॥ १५ ॥ हवे सूत्रपाठ लखीए ठैए. माणं तुमं पएसी पुविं रमणिङ्केनवित्ता पञ्चा अरमणिवे न विङ्कासि ॥ इत्यादि. अस्यार्थः माणंतुमंके० मत थाजेतुं. पुविंरमणिङ्केनवित्ताके० पूर्वे अन्यने दान देनारो अइने पठी, अरमणिवे नविङ्कासिके० हवे धर्मपांम्या पठी अदाता अइश मां. अन्यथा अमने अंतराय बंधाय. वली जिनधर्मनी अपत्रा जना थाय. इति. वली आगळे आलावे प्रदेशीए कहुंढे के, हुं पूर्वे रमणिक अइने अरमणिक नही थाउं. हुं सात हजार गामना चारनाग करीश. एक नाग हाथी घोडा प्रमुख वाहनमां देइश, एक नाग कोठारमां नाखीश, एकनाग अंतःपुरने दइश, अने एकनाग दानशालाएविपुल चार अशनादिक रंघावीने घणा श्रमण, माहण, जि हु, पंथीप्रमुखने आपीश. इत्यादि पाठ तो ठे. जो सदारंजमां गुणठे तो. इति ॥१५॥

वली सूत्रसाखे बीजु दृष्टांत देखाडेढे.

लिखन शिल्पशत गणित प्रकाश्यां ॥ त्रस्र प्रजा हित हेत ॥

प्रथम राय श्री रूषनजिणंदे ॥ तिहां पण ए संकेत ॥सु० ॥१६॥

अर्थः—लिखनके० अठार लिपि. गणित पद अहींयां जोडीए. एटले गणित ते एकं, दशं, शतं, सहस्रां इत्यादिक. शिल्पशतके० सो शिल्प, ए प्रकाश्यांके० कह्यां. त्रस्रके० ए त्रण लिखनादिक जाणवां. उपलक्षणथी बहोतेर पुरुषकला १ चोसठ स्त्री नी कला, २ अने सो शिल्पकला ३ प्रजाहित हेतके० प्रजाना हितने कारणे, प्रथमरा यके० प्रथमराजा श्रीरूषनजिनेश्वरे देखाड्यां. त्यांपण ए संकेतके० त्यां श्रीरूषन देवने पण एज संकेतठे. एटले रूषनदेवजीने पण उन्मार्ग तजीने मार्गे लोक प्रवृत्ते एवोज संकेतठे. अन्यथा रूषनदेवजी त्रणज्ञानना धणी एम बतावेज केम? इतिनाव. ते सूत्रपाठ कहेढे. ॥ लेहाइयाउं गणिय प्पहाणाउं सउणरुय पञ्चवसाणाउं बावत्तरि कलाउं चउसठि महिलागुणे सिप्पसयंच कम्माणं तिन्निविपहियाए उवदिसिइ उवदि सिइत्ता ॥ इति. व्याख्या ० लेहाइयाउंके० लिखन आदेदेइ, गणिय प्पहाणाउंके० गणि

तडे प्रधान जेहमां, सउणरुय पञ्चवसाउके ० शकुंनरुत ठेहेडेठे जेने, बावत्तरि कला उके ० एवी बहोतेर कला १ चउसठि महिलागुणे के ० चोसठ स्त्रीनागुण २ सिष्य सयंचकम्माणके ० कर्म जे कृषि वाणिज्यादिक. तेहमां सो शिल्प ३ तिन्निविके ० ए त्रसे, पयाहियाएके ० प्रजाना हितने अर्थे, उवदंसइके ० देखाडेठे. इति. अहीयां कोइ पूठेजे “ए कलाप्रमुख, प्रभुजी केम देखाडे?” तेनो उत्तर कहीए ठैए. ए कलाप्रमुख उपायेकरी सुखे आजीविका निर्वाह आय. तेवारे चोरीप्रमुख व्यसनपण न सेवे. ते सांजली शिष्य बोढ्यो के “बहु सारुं. ए हेतुए कलादिकनुं देखाडवुं थाउं; प ए राज्य प्रवृत्ताववुं केम घटे?” गुरु कहेठे. उत्तमना उपकारने अर्थे, डुष्टना निग्रहने अर्थे तथा धर्मस्थिति ग्रहेवाने अर्थे ते राज्यस्थितिए रुडी रीते प्रवृत्ततां अनुक्रमे महापुरुषने उपदेशे चोरी प्रमुख व्यसन निवर्ते, तेथी नारकीप्रमुखनी गति निवर्ते, आ नव परजवनां सुख साधवा समर्थ, माटे राज्यस्थिति प्रशस्त तथा महापुरुषनी प्रवृत्ति ते सघले परउपकारी होय. बहुगुण, अल्प दोष. कार्य कारण विचारणा पूर्वकज होय. वली गणांगना पंचमाध्ययने पण कहुंठे. ॥ धम्मेणं चरमाणस्स पंचनिस्साठाणा पन्नत्ता तंजहा ठक्काया १, गणो २, राया ३, गाहावइ ४, सरीरं ५, इत्यादि. एमां एम कहुंजे धर्म आचरतां पंचनेश्रा स्थानकठे. तेहमां राजानी ने श्राए धर्म पाली शके. टीकामां कहुंठेके, राजा ठेते, धर्मने सहायकारीठे. डुष्टथकी साधुनी रक्षा करे, एम कहुंठे. वली परम करुणावंत, परमधर्मना प्रवर्त्तावनारा अने त्रण ज्ञानना धणी—तेणे राज्यधर्म प्रवर्त्ताव्यो तेमां कांइ अनुचित नथी. युक्ति ए घटती वात ठे. तेहनो विस्तार जिनजवन पंचाशकना सूत्रवृत्तिमां यतना द्वारे व्यक्तपणे देखाड्यो ठे. त्यांथी जाणवो. अहीयां ग्रंथगौरवना जय थकी लखता नथी. एणे करीने ॥ राज्यंहिनरकांतस्या वदिराजान धार्मिकः ॥ एह उक्ति पण दृढ थइ. तथा वली त्रीजा आराने ठेडे राज्यस्थिति उपन्येथके धर्मस्थितिनो उत्पाद थयो. अने पांचमा आराने ठेडे श्रुत, आचार्य, संघने धर्म—ए पूर्वान्हे विभेद जाशे. तथा विमलवाहनराजा, मंत्री, न्यायमार्ग मध्यान्हे विभेद जाशे, अग्नि संध्याये विभेद जाशे. यतः ॥ सूत्र्य सूरि संघ धम्मो पुव्वएहेज्झिहि अगणिसायं निव विमलवाहणो सुद्धम मंतीनयधम्ममञ्जएहे ॥ १ ॥ ए लेखे धर्मस्थितिविभेद थयो पठी राज्यस्थितिविभेद थयो. तेवारे राज्यस्थिति ते धर्म स्थितिनो हेतुठे; एम ठखुंज. ते माटे प्रभुजीने राज्यस्थिति स्थापना कांइ अनुचित नथी. ॥ १ ६ ॥

हवे अहीयां वली कोइ पर बोढ्यो के “मुनि होय ते पूजा प्रमुख हिंसानो

उपदेश केम करे? ” ते उपर ॥ मुनि उपदेश दिए ॥ एम सूत्रसाखे देखामे ठे.
यतनाए सूत्रे कह्युं मुनिने ॥ आर्य करम उपदेश ॥ परि
णामिक बुद्धि विस्तारे ॥ समजे श्राध अशेष ॥ सु० ॥ १७॥

अर्थ:—यतनाए के० मुनिने सूत्रनेविषे, अर्थात् उत्तराध्ययनसूत्रनेविषे कह्युंठे, एट
ले मुनि, आर्यकर्मनो उपदेश दीए. इतिनाव. पठी श्राध, परिणामिक बुद्धिए करी वि
स्तारे, अशेष समजे. इत्यन्वय. श्राध के० श्रावक, परिणामिक बुद्धि के० बुद्धि प
रिणामी जाए एवी बुद्धिए करीने, विस्तारे. अशेष समजे के० सर्व समजी जाय.
ते सूत्र पाठे एठे. ॥ जइ तंसि जोए चइउ असत्तो अज्जाइकम्माइ करेहिरायं धम्मे
छिउं सवपयाणु कंपीतो होहिसि देवोइउ विउवी ॥ १ ॥ व्याख्या:—चित्रमुनिए
ब्रह्मदत्तने उपदेश घणो दीधो, पण प्रतिबोध न पास्यो. तेवारे चित्रमुनि कहेठे. जइ
के० जो, तंसि के० तुंठे. जोए चइउ असत्तो के० जोग ठामवा असमर्थ; तो अज्ज.
इकम्माइ के० आर्यकाम, उत्तम लोकने उचित, एहवां कार्य जे अनुष्ठान, करे
हिरायं के० हे राजन्, करजे. धम्मेछिउं के० धर्मेनेविषे रह्यो. प्रस्ताव थकी गृह
स्थ धर्म लइए एटले गृहस्थ धर्ममां रह्यो. सवपयाणुकंपी के० सर्व प्रजा जे प्रा
णी—तेमनीअनुकंपावंत थको तो के० ते आर्य कार्य करवाथी होहिसिके० याइश. देवो
के० देवता, इउ के० आ मनुष्यना नवथकी, विउवीके० वैक्रिय शरीरवंत थइश.

अहीयां कोइक कहेठे जे “ आर्य काम ते पोसह सामाधिक लीजीए पण
पूजा नही ” तेने कहीए जे जोग ठामवा असमर्थ कह्यो ठे अने पोसह सामा
धिकमां तो जोग ठमाय ठे; माटे पूजा, प्रजावना, अने साहमिवहल प्रमुखज आवे.

आर्यकार्य श्रावकनां जेठे ॥ तेहमां हिंसा दिठ ॥ हेतु स्व
रूप अनुबंध विचारे ॥ नाशे देई निज पिठ ॥ सु० ॥ १८॥

अर्थ:—आर्यकार्य श्रावकनां जे ठे के० जे जे श्रावकनां आर्य काम ठे, ते
हमां हिंसा दिठ के० तेहमां एटले आर्यकाममां हिंसा दीठी ठे. ते हिंसा त्रण
प्रकारे ठे. ते त्रण प्रकार देखाडे ठे. हेतु के० एक हेतुहिंसा. स्वरूप के० बीजी
स्वरूपहिंसा अने अनुबंधके० त्रीजी अनुबंधहिंसा. विचारेके०ए त्रण नेद, हिंसाना
विचारे तो, नाशे देइ निज पिठ के० ते पूजा प्रमुखमां हिंसा प्ररूपनारा कुमति,
पोतानी पूव देइने नाशे पण युक्तिए टकी शके नही. इति अष्टादशमी गायार्थ. ॥ १ ॥

હવે એજ ત્રણ પ્રકારની હિંસાનો અર્થ દેલાડેઢે.

હિંસાહેતુ અયતના જાવે ॥ જીવ વધે તે સ્વરૂપ ॥ આણા
જંગ મિથ્યામતિ જાવે ॥ તે અનુબંધ વિરૂપ ॥ સુ૦ ॥ ૧૯ ॥

અર્થ:-હિંસાહેતુકે૦ હેતુહિંસા તે કહીએ જે, અયતનાજાવેકે૦ અનાઝપયો
ગ પ્રમાદે પ્રવર્તવું; તેહમાં યદ્યપિ જીવહિંસા ન યાય તો પણ હેતુહિંસા કહીએ.
હવે સ્વરૂપહિંસા કહેઢે. તે સ્વરૂપકે૦ તેહને સ્વરૂપહિંસા કહીએ. કોને? તે કહે
ઢે. જીવ વધેકે૦ પ્રાણીનો ઘાત યાય, તેવારે એટલે મુનિરાજ પણ ઝપયોગે ચાલ
તા હાલતા હોય અને કોઢ જીવનો ઘાત યયો, તો મુનિને સ્વરૂપહિંસા લાગે; પણ
તે સ્વરૂપહિંસા, હીણાં ફલ દેવાનો ંકાંત નહી. હવે અનુબંધહિંસા કહેઢે. આ
ણાજંગકે૦ પ્રજુજીની આજ્ઞાનો જંગ કરે, આજ્ઞા લોપે; મિથ્યામતિ જાવેકે૦ મિથ્યા વિ
પરીત એહવી જે મતિ, તે જાવે કરીને એટલે વિપર્યાસ શ્રદ્ધાએ કરીને જેટલું પ્રવર્ત
ન કરે, કષ્ટ અનુષ્ટાન કરે તે યદ્યપિ બાહ્યથી હિંસા ન કરતો હોય તોપણ, પોતાનો
આત્મા હણાયઢે, માટે અનુબંધ તે સતંતરજાવે પરંપરાએ હિંસાનું ફલ આપેઢે. માટે
અનુબંધહિંસા કહીએ. તે વિરૂપકે૦ પૂર્વે ઢે હિંસા કહી, તેથી એ મહાવિરૂપઢે, વિપ
રીત સ્વરૂપઢે. ડતિ ઝંગણીશમી ગાયાર્થ: ॥ ૧૯ ॥ વલી એહજ સ્પષ્ટ કરેઢે.

હેતુ સ્વરૂપ ન હિંસા સેવી ॥ સેવી તે અનુબંધ ॥ તો જમા
લિ પ્રમુખે ફલ પામ્યા ॥ કઢુઆં કરી બહુ ંધ ॥ સુ૦ ॥ ૨૦ ॥

અર્થ:-હેતુસ્વરૂપકે૦ હેતુહિંસા, તથા સ્વરૂપહિંસા, ન હિંસા સેવીકે૦ તે હિંસા
સેવી ન કહીએ. એટલે ઢુષ્ટવિપાક ફલ તેવાં ન આપે અને સેવી તે અનુબંધકે૦ અનુબંધ
હિંસા તે હિંસાજ સેવી. જે માટે મહા વિપરીત, પરજવે ઢુષ્ટવિપાક ફલ તે એ આપેઢે. તે
ઝપર ઢષ્ટાંત દેલાડેઢે. તો જમાલિ પ્રમુખે ફલ પામ્યાં કઢુઆંકે૦ તે અનુબંધહિંસાવંત
હતો તો જમાલિ પ્રમુખે કઢુઆં ફલ પામ્યો. કરી બહુ ંધકે૦ ઘણા ંધ ક્લેષ
કરીને કાયા કષ્ટ કરી વલી ઢીજાને પણ મિથ્યાશ્રદ્ધાની વાસનારૂપ ંધ કરીને.
એટલે એજાવ જે, જો આણાવિના ંકલી દયાથીજ જો ઢર્મ પામે તો શ્રી જગવતીસૂત્ર
ના નવમા શતકમધ્યે જમાલીનો અધિકાર વિસ્તારે ઢે; તેહમાં જમાલિએ શુદ્ધચારિ
ત્ર પાહ્યુંઢે. માસીની પાંચ સરસી ઢુહવી પણ નથી, પણ ંક પ્રજુવચન લોપ્યું.
ઢીજુ સર્વ સાચું માનતો હતો. પણ ફલ તે હિંસાનાં આપ્યાં, પણ અહિંસાનાં ન

आप्यां. तो रे कुमतिओ, एना सरखी तो तमाराथी दया पलती ठे नही. मात्र मुखे दया दया पोकारोठो. माटे आणाविना तमारो निस्तार केम थरो ? ते जमा लीनो अधिकार घणोठे माटे अहींयां लखता नथी. आत्मार्थी होतो त्यहां जोज्यो.

सरूपथी हिंसा न टले ठे ॥ समुज्जले जे सिद्ध ॥ वली अपवा
दपदे जे वरते ॥ पण तेणे शिवपद लीध ॥ सु० ॥ २१ ॥

अर्थः—सरूपथी हिंसा न टलेके० नथी टलती, समुज्जले जे सिद्धके० लव एसमुज्ज तथा कालोदधि. तथा जलशब्दे गंगाप्रमुख नदीना पाणीमां सिद्धि वखा एटले अढीदीप, बे समुज्जमध्ये सूचिअग्र जेटली जग्या, सिद्ध नथी थया एहवी नथी. तेवारे पाणीमां सकल कर्मकृत्य करतां पाणीना जीवोनी सरूपथी हिंसा थायठे. वली के० बीजुं उदाहरण कहेठे. अपवादपदे जे वरतेके० अपवादपद ते कारणे करवुं पडे, त्यां वर्ततां हिंसा थायठे, पण तेणे शिवपद लीधके० पण ते अपवादना सेवको, मोक्षपद पाम्याठे. श्री आचारांगसूत्र द्वितीयश्रुतस्कंध प्रथ मअध्ययन दशमे उद्देशे. ॥ से निस्कूवा निस्कूणिवा जावसमाणेसिया सेपरो अ निहहुं अंतोपदिग्दहए बिलंवा लोणंवा उक्षियंवा तोणं परिया जाएत्ता नीहहु दलए जा तहप्यगारं पदिग्दहं परहंभंसिवा परपायंसिवा अफासुअं जाव नो पदिग्गाहे जा आहच्चा पदिग्गाहएसिया तंचनातिदूरंगए जाणिजा सेत्तमायाए तन्नगञ्जिजा पुत्रामेवआलोएजा आउसोत्तिवा नगिणीत्तिवा इमंतेकिं जाणयादिन्नं उदाहु अजा एयासेयनणिजा नो खलु मे जाणयादिन्नं अजाणया इमं खलु आउसो इदाणिं नि सिरामि तंचुंजहवाणं परिजाएजा तं परेहिं समणुन्नायं समणुसिठं ततो संजयामेव चुंजेजावा पिएजावा जंच नो संचाएत्ति नोत्तएवा पायएवा साहम्मिया तन्नवसंति सं नोइया समणुन्ना अपरिहारिया अदूरगया समणुन्नाया तेवत्तवंसिया नो जन्न सा हम्मिया जहेवं बहुपरियावन्ने कीरति तहेव कायवंसिया एवं खलु तस्स निस्कूस्स निस्कूसामगियं ॥ व्याख्या० से निस्कूवा निस्कूणीवाके० ते साधु अथवा साधवी. जावसमाणे के० यावत् गृहस्थने घेर गोचरी पेठां. सियाके० कदाचित्, सेपरो के० ते गृहस्थ, अनिहहुअंतो के० मांहे पेशीने, पदिग्दहए के० पात्रनेविषे ग्ला नादिकने काजे खारुं प्रमुख याव्ये थके, बिलं वा लोणं के०खाण विशेषे उंनुं लुण, उक्षियंवा के० लुणना आगारमां उपन्नुं, तोणं के० तेवारे, दातार परिया जाए ता के० पोताना नाजनमध्येथी थोडुंक ग्रहीने, निहहु के० बहार नीकलीने, द

लएक्का के० साधुने आपे. तहप्पगारं के० तथा प्रकारनुं, पद्मिगहंगं के० जाजन हजी, परहबुसिवा के० परना हाथमां ठे. परपार्यसिवा के० परजाजननेविषे, अ फासुअं के० एहवुं सचित्त. जाव नो पद्मिगहएक्का के० यावत् न पद्मघावे, न लिए निषेध करे, आहच्चा के० सहसात्कारे, पद्मिगाहएसिया के० पडघाव्युं होय, लीधु होय. तंचनातिदूरगया जाणिक्का के० ते दातार घणो समीपे जाणीने, सेत्तमायाए के० ते निहु, लवणादिक लेइने, तच्चगच्चिक्का के० ते दातार पासे जाय. जइने, पुवामे व आलोएस्सा के० प्रथमथी ते लवणादिक देखाडे, पठी एम कहे. आउसोत्तिवा के० हे आउषावंत, जगिणीत्तिवा के० हे बहेन, इमंतेकिं जाणयादिन्नं के० आ लुण प्रमुख तमे जाणते आप्युं? उदाहु अजाणया के० अथवा अजाणे आ प्युं? सेयजणिक्का के० ते एम कहे. नो खलु मे जाणयादिन्नं के० मे जाणीने न थी आप्युं. अजाणया के० अजाणे आप्युं ठे. एवं खलु आहंसो के० हे आउ षावंत साधु, इंदाणिं निसिरामि के० हवणां में आप्युं. तं जुंजहवाणं परिजाएस्सा के० ते तमे जोगवो, अथवा तमारा साधुने वहेंची आपो. तं परेहिं समणु न्नायं समणु सिठं के० ते परे एम जाणीने आइा आपे थके. ततो संजयामेवके० तेवारे साधु पोते कारणे, जुंजेक्कावा पीएक्कावा के० खाय अथवा पीए. जंच नो संचाएत्ति जोत्तएवा पायएवा के० जो न जोगवी शके अथवा न पान करी श के; साहम्मिया तच्च वसंतिके० त्यां साधर्मिक साधु वसता होय, संजोइआ सम णुन्ना अपरिहारिया के० एक सामाचारी वाला जाणे. तप न कखो होय, अदूरग या समणुन्नायाके० हुंकडा जाणीने, तेवत्तवं सिया के० तेहने कहे. एटले तेहने वहेंची आपे, नो जच्च साहम्मियाके० ज्यां एवा साधु न होय. जहेवं बहु परिया वन्ने कीरति के० बहु पर्यापन्न विधि करे, ते विधि आचारांगमां पूर्वे कहीठे, त हेव कायवंसियाके० तेम करे. एवं खलु तस्स निस्कूस्स सामगियं के० ए नि हुनुं सामग्र्य जाणवुं. ए मुनिने लूण वावरतां स्वरूप हिंसा क्यां टली? अने मु नि उत्कृष्ट कह्या माटे शिव पद पण लीधुं. वली अहीयां पण विचारज्यो, आइा प्र माण के दया प्रमाण! इति.

॥ से निस्कूवा निस्कूणीवा गामाणुगामं दूइस्समाणे अंतरासे वप्पाणिवा फलि हाणिवा पागाराणिवा तोरणाणिवा अग्गलाणिवा अग्गलपासगाणिवा उन्नाउवा दरिउवा सइ परक्कमे संजयामेव परक्कमेशा नोउहु अंग हेशा केवलिवूया आ याणमेयं सेतच्च परक्कममाणे पयलेस्सवा पवडेक्कावा सेतच्च पवलमाणे रुक्काणिवा

गुम्माणिवा लयाउवा वल्लीउवा तणाणिवा हरियाणिवा अवलंबिय अवलंबिय उ
त्तरिक्षा ॥ व्याख्या:—सेजिस्कूवा जिस्कूणीवा के० ते साधु अथवा साधवी, गामा
णुगाम दूइसमाणे के० ग्रामानुग्रामे विचरतां, अंतरासे के० मार्ग वचमां, व
प्पाणिवा के० वप्र होय, फलिहाणिवाके० खाइ होय, पागाराणिवाके० कोट
होय, तोरणाणिवाके० तोरण होय, अग्गलाणिवा के० जोंगल होय. अग्गल
पासगाणिवाके० जोंगलनां पासां पड्यां होय, उन्नाउदरीउके० कोइ वस्तु विशेष,
सइपरक्कमेके० उते बीजे मार्गे, संजयामेव परक्कमेस्राके० यतनाए ते वांके मार्गे
जाय, नो उक्कुअंगहेस्राके० पाधरे मार्गे न जाय. केवलीबूया आयाणमेयंके०
केवलज्ञानी कहेठे. आयाण ते कर्मग्रहेवानुं कारणठे. एटले पाधरे मार्गे जातां
पडे आखडे तो संयम आत्मानी विराधना थायज. हवे कदाचित् अन्यमार्गे अ
णठते, सेतल्ल परिक्रममाणेके० ते मुनि ते मार्गे जाय; अने जातां थकां, पयले
माणेके० चलायमान थको, पवडेमाणेके० पडतो थको, रुक्काणिवाके० रूखने
आलंबे अथवा गुम्माणिके० गुल्मने आलंबे अथवा, लयाउके० लताने आलंबे
अथवा, वल्लीउके० वेलानीने आलंबे अथवा, तणाणिके० तृणने आलंबे अथवा,
हरियाणिवाके० हरियाने, आलंबि आलंबिय अवलंबियके० आलंबी आलंबीने,
उत्तरिक्षा के० उत्तरे. अहींयां अवलंबिय अवलंबिय ए पद सढुने जोडीए. इति
आचारांगे द्वितीयश्रुतस्कंधे तृतीय अध्ययनस्य द्वितीयोद्देशके.

अहींयां पण रूख प्रमुखने आलंबतां स्वरूपथी हिंसा दीसेठे, अने मार्गे तो
ए मुनिराजनो दीसेठे; माटे शिवपद पण पामे. अहींयां पण विचारजो के आझा
प्रमाण के दया प्रमाण? जो दया प्रमाण तो वृह्णादिकने केम जाले! ए विचार
जो. तेमाटे यद्यपि ए मुनिने लूण वावरवुं तथा वृह्णादिकनुं अवलंबवुं ते स्वरूपथी
हिंसाठे; पण अनुबंधे निरवद्य अहिंसाज ठे. तेम जिनपूजामां पण स्वरूपथी
हिंसाठे पण अनुबंधे अहिंसाजठे. इतिगाथार्थ. ॥ ११ ॥

वली एज वात दृढ करेठे.

साधुविहार परे अनुबंधे ॥ नहीं हिंसा जिनजक्ति, ॥ एम
जे माने तेहनी वाधे ॥ सुजश आगम शक्ति ॥ सु० ॥ ११ ॥

अर्थ:—साधुविहार परे के० मुनिना विहारनी परे, अनुबंधेके० परंपराए चाली
आवे, एवी हिंसा नहींके० नथी. जिनजक्तिके० जिनेश्वरनी जक्तिमां एटले पूजामां,

हिंसा नथी एटले एम कद्युं जे साधु विहार करेठे, तेहमां यद्यपि वायुंकायादिक कोइ क अवसरे त्रसकायनी पण अथवा नदी प्रमुख उत्तरतां बीजी अपकायादिकनी पण हिंसा, स्वरूपेठे, पण अनुबंधे मुनीने हिंसा नथी. तेम श्रावकने जिनपूजा मां हिंसा नथी. इति जाव. एम जे मानेके० एरीते आगमनी रीतिए जिनपूजामां हिंसा नथी एम जे पुरुषमाने, तेहनी वाधेके० ते पुरुषनी वधे, सुजश आगम शक्तिके० सुख तथा जश तेहने आगमके० आववानी शक्ति एटले ते प्राणीने सुखआवे, जश आवे. एटले एमां जश एवुं कविए पोतानुं नाम पण सूचव्युं. इति गाथार्थ ॥ २ ॥ ए ढाल पण संपूर्ण थयो. ग्रंथाग्रंथ ४८ए अक्षर, २८ सर्व ग्रंथाग्रंथ २० १ ४ अ० ६.

हवे पांचमी ढाल कहेठे. ए ढालने पूर्वना ढाल साथे ए संबंधे. पूर्वढालमां पूजा करतां हिंसा न थाय, एम उराव्युं ते तो जिनप्रतिमा उरे तेवारे पूजा उरे; माटे जिनप्रतिमानो वर्णव सिद्धांतमां विस्तारेठे ते कहेठे.

॥ ढाल पांचमी ॥

॥ मारी सहारे समाणी ॥ एदेशी ॥

सासय पडिमा अडसय माने ॥ सिधायतन विमानेरे ॥ धन धनजिन वाणी ॥ टिक ॥ प्रचु तें जाषी अंग उवंगे ॥ वरणव शुं तेम रंगेरे ॥ धन ० ॥ १ ॥

अर्थः—सासयपडिमा अडसयमानेके० शाश्वतीप्रतिमा एकसो आठ प्रमाणे, सिधायतनके० सिद्धनुं घर एटले देहेरां, विमानेके० विमाननेविषे, धन्य धन्य जि नवाणीठे. एटले मुखनी वात नथी, ए तो परमेश्वर कहीगयाठे. हे प्रचो तें, अंग जे ठाणांग प्रमुख अने उपांग ते जीवाजिगम प्रमुखनेविषे जाखीके० कहीठे. अ हांयां जक्ति ए तुंकारो ठे तेहमां दोष नथी. जेम तमे अंग उवंगे कहीठे तेम अमे रंगेके० हर्षे वर्णवद्युं. ॥ इति प्रथम गाथार्थ. ॥ १ ॥

कंचनमय कर पद तल सोहे ॥ नविजननां मन मोहेरे ॥ ध० ॥ अं करतनमय नख ससनेहा ॥ लोहिताक्ष मधि रेहारे ॥ ध० ॥ २ ॥

अर्थः—कंचनमयके० सुवर्णमय, करपदतलके० हाथ पगनां तलीआं, सोहे के० शोजेठे. नवप्राणीनां मन, मोह पामे एहवांठे. अंकरत्नमयी नख ते पण ससनेहाके० स्निग्ध स्नहेवंताठे; एटले उजलाठे. लोहिताक्षरत्ननी, मध्ये रेहा के० रेषाठे एटले नखमध्ये राती रेषाठे. इति द्वितीय गाथार्थ ॥ २ ॥

गात्र यष्टि कंचनमय सारी ॥ नाजि ते कंचनक्यारीरे ॥ ध० ॥ रि
छरतन रोमराजि विराजे ॥ चुचूक कंचन ठजेरे ॥ ध० ॥ ३ ॥

अर्थः—गात्र जे शरीर, तद्रूपयष्टि, ते कंचन के० सुवर्णमय, सारीके० मनोहर
ठे. इति जाव. नाजि ते जाणीए, कंचननी क्यारीज होयना! एवी महा मनोहर
ठे. रिछरतनके० श्यामरतनमयी रोमराजि विराजेठे. चुचूक के० स्तनप्रदेश ते
कंचनमयी ठजेठे. इति तृतीय गाथार्थ ॥ ३ ॥

श्रीवह्व ते तपनीय विशाला ॥ होठ ते लाल प्रवालारे ॥ ध० ॥ दं
त फटिकमय जीह दयालु ॥ वलि तपनीयनुं तालुरे ॥ ध० ॥ ४ ॥

अर्थः—श्रीवह्व हृदयना मध्यजागे ते तपनीय के० लगारेक रातासुवर्णमय ठे.
विशालाके० विस्तीर्णठे. होठ ते लाल के० रातापरवाला सरखा ठे. एटले सुंदर
ठे. दंत फटिकके० दांत ते फटिकरत्नमयीठे. एवा उज्वल सफेदठे. जीहके०
जीव्हा, दयालुके० दयावंतठे. तथा तालुके० तालवुं, तपनीयके० रक्तसुवर्णमय
ठे. एटले जीन तथा तालवु ए बेउ वानां रातांठे. इति तूर्य गाथार्थ ॥ ४ ॥

कनक नाशिका तिहां सुविशेषा ॥ लोहिताक्षनीरेषारे ॥ ध० ॥ लो
हिताक्ष रेखित सुविशाला ॥ नयन अंक रतनालारे ॥ ध० ॥ ५ ॥

अर्थः—कनक के० सुवर्णमय, नाशिका सुविशेषा के० घणुं विशिष्टाकारे ठे,
एटले महा मनोहर नाशिका ठे. लोहिताक्षरत्ननी नाशिकामां रेषाठे एटले ला
ल रेखाठे. लोहिताक्षरतननी रेखाए रेखित एवां सुविशाल के० विशाल, नयन
के० नेत्रठे. वली अंक रतनालां के० अंकरत्नमयी ठे. एटले उज्जल अने मध्ये
राती टसखो ठे. ॥ इति पंचम गाथार्थ. ॥ ५ ॥

अञ्जिपत्ति जमुहावली कीकी ॥ रिछरतनमय नीकीरे ॥ ध० ॥

श्रवण निलाडवटी गुणशाला ॥ कंचन जाकजमालारे ॥ ध० ॥ ६ ॥

अर्थः—अञ्जिपत्ति के० पांपणो, जमुहा के० उपर वांकी जांपणी. कीकी प्र
सिद्धठे. ए त्रण वस्तु, रिछरतनमय, के० श्यामरतनमय, नीकी के० मनो
हर ठे; श्रवण के० कान, तथा निलाडवटी के० जाल. ते गुणशाला के० गुणनी
शाला—स्थानक ठे. ते कंचननां ठे. जाक जमाला के० देदीप्यमान एहवां ठे. ॥ ६ ॥

वज्ररतनमय अतिहि सोहाणी ॥ शीशघनी सुखखाणीरे ॥ ध० ॥
केशजूमि तपनीय निवेशा ॥ रिद्धरतनमय केशारे ॥ ध० ॥ ७ ॥

अर्थः—वज्ररतनमयी अतिहि सोहाणी के० अत्यंत मन गमती, एहवी शीश घडी के० मस्तकनी घडी ठे; सुखनी खाण ठे. केशनी जूमिका ते तपनीय के० तपा वेला सुवर्ण सरखी किंचित् रक्त ठे. रिद्धरतनमय के० श्यामरत्नमयी केश ठे. एटले काला ठे ॥ इति सप्तमी गायार्थ ॥ ७ ॥

हवे ते एकसो आठ प्रतिमाने प्रत्येके एक एक प्रतिमाने, अगीयार प्रतिमाउ बीजीठे ते शुं काम करे ठे? ते कहेठे.

पूठे ठत्र धरे प्रत्येके ॥ प्रतिमा एक विवेकेरे ॥ ध० ॥ दोय पा
सै दोय चामर ढाले ॥ लीलाए जिनने उवाररे ॥ ध० ॥ ८ ॥

अर्थः—पूठे एक प्रतिमा विवेके सहित ठत्र धरे ठे. बेउपासे, दोय के० बे मूर्ति, प्रभुजीने चामर ढाले ठे. ते लीलाए करीने जाणे जिनेश्वरने, उवाररे के० उ वारणांज करती होयना! इति अष्टमीगायार्थ ॥ ८ ॥

नागजूत यक्त ने कुंभधारा ॥ आगे दोय उदारारे ॥ ध० ॥ ते
पडिमा जिनपडिमा आगे ॥ मानुं सेवा मागेरे ॥ ध० ॥ ९ ॥

अर्थः—वली जिनप्रतिमा आगल बे मूर्ति, नागदेवतानी ठे; बे मूर्ति, जूतदेव तानी ठे; बे मूर्ति यक्तदेवतानी ठे अने बे मूर्ति कुंभधारा के० आज्ञाधारकनीठे. ते घणी उदार प्रधान ठे. कवि कहे ठे के हुं एम मानुं हुं जे ते प्रतिमाउ, जिन प्रतिमा आगल, सेवा के० चाकरी मागेठे. इति नवमी गायार्थ ॥ ९ ॥

घंट कलश जृंगार आयंसा ॥ थाल पाइ सुपइठारे ॥ ध० ॥

मनगुलिया वायकरग प्रचंदा ॥ चित्ता रयण करंमारे ॥ ध० ॥ १० ॥

अर्थः—घंट एकसो आठ, कलश एकसो आठ, जृंगार ते पण कलश विशेष जाणवा ते एकसो आठ, आयंसा के० दर्पण एकसो आठ, थाल एकसो आठ पात्री नाजन विशेष ते एकसो आठ, सुप्रतिष्ठ नाजन विशेष. ते एकसो आठ, अने मनोगुलिका पठिकाविशेष ते एकसो आठ, वातकरक कहेतां जलशून्य कुं न एकसो आठ—ते प्रचंदा के० अत्यंत शोचनीक ठे. चित्ता के० विचित्र नाना प्र कारना करंमीआ एकसो आठ ठे. ॥ इति दशम गायार्थ ॥ १० ॥

हय गय नर किन्नर किंपुरिसा ॥ कंठ उरग वृष सरिषारे ॥ ध० ॥
रयणपुंज वली फूल चंगेरी ॥ माल्य ने चूर्ण अनेरीरे ॥ ध० ॥ १२ ॥

अर्थः—हय के० हयकंठ, गय के० गजकंठ, किन्नरके० किन्नरकंठ, किंपुरिसा के० किंपुरसकंठ, उरग के० उरगकंठ, अने वृषसरिषा के० वृषनकंठ—इत्यादिक कंठ शब्द सघले जोमीए. सरिषाके० सरखा— ए सर्व एकसो आठ कहेवा. रत्नना पुंज एकसो आठ, वली फूलनी चंगेरीके० ठाबडी, माल्यके० फूलमालानी चंगेरी. तेमज चूर्णके० सुगंधी चूर्णनी, अनेरीके० बीजी ठाबडी. ए पण एकसो आठ कहेवी.

गंध वस्त्र आचरण चंगेरी ॥ सरसव पुंजणीकेरीरे ॥ ध० ॥ एम
पुष्पादिक पद्मल वखाण्यां ॥ आगे सिंहासन जाण्यांरे ॥ ध० ॥ १३ ॥

अर्थः—वली गंधनी चंगेरी, वस्त्रनी चंगेरी, आचरणनी चंगेरी अने सरसवनी चंगेरी, वली पुंजणीकेरीके० पुंजणीनी चंगेरी. ए सर्व एकसो आठ जाणवां. एम पुष्पादिक के० फूल प्रमुखनां, पद्मल के० वस्त्र, वखाण्यांके० जीवाजिगम प्रमुखने विषे वखाण्यां ठे. वली आगल सिंहासन जाण्यांठे, सिंहांत वचने करीने. ॥ १३ ॥

ठत्र ने चामर आगे समुग्गा ॥ तैल कुष्टनृत जुग्गारे ॥ ध० ॥ चरि
या पत्र चोयग सुविलासे ॥ तगर एला शुचि वासेरे ॥ ध० ॥ १४ ॥

अर्थः—ठत्र एकसो आठ, चामर एकसो आठ, वली आगल समुग्गा के० मा बडा. तैलनृत के० सुगंधी तेलना जखा, कुष्टके० सुगंध वस्तुना जखा. जुग्गा के० योग्य. ए सर्व एकसो आठ आठ जाणवा. वली माबडा, पत्रे करी जखा ठे. चोयगके० सुगंध इत्ये जखा ठे. सुविलासवंत ठे. तगरे करी जखा ठे. एला के० एलचीए जखाठे. शुचिवास के० पवित्रवासे ठे. इति त्रयोदश गाथार्थ ॥ १३ ॥

वलि हरताल ने मनसिल अंजन ॥ सवि सुगंध मनरंजनरे ॥ ध०
ध्वजा एक शत आठ ए पूरां ॥ साधन सर्व सनूरांरे ॥ ध० ॥ १४ ॥

अर्थः—वली हरतालना माबडा ठे, मनसिलना माबडा ठे अने अंजनना माबडा ठे. सवि सुगंधके० सर्व सुगंधिवंत ठे. मनरंजन के० मनने रीज उपजा वे एवा माबडा ठे. ध्वजाके० नाहानी ध्वजाठे ठे, ए सर्व एकसो आठ पूरां ठे. ए सर्व साधन ठे. सनूरां के० नूरसहित ठे. ॥ इति चौदमी गाथार्थ ॥ १४ ॥

सुर ए पूजा साधन साथे ॥ जिनपूजे निज हाथेरे ॥ ध० ॥ सि
 क्षायतने आप विमाने ॥ थूजादिक बहु मानेरे ॥ ध० ॥ १५ ॥

अर्थः—सुर जे देवता—ते ए पूजानां साधन सहित, जिनेश्वरनी पूजा पोताने
 हाथे करे ठे. आप विमानेके० पोताना विमानेविषे, सि-क्षायतनेके० सि-क्षुं घ
 र—तेहनेविषे पूजा करेठे. वली थूजादिकनेविषे बहुमान करे. इति गाथार्थ ॥१५॥

त्यां देवता जावना जावे, तेशीरीते जावे! ते कहेठे.

एह अपूरव दरिशाण दीतुं ॥ सुरतरुफलथी मीतुरे ॥ ध० ॥ ए
 संसार समुडे नावा ॥ तारण तरण सहावारे ॥ ध० ॥ १६ ॥

अर्थः—एह अपूर्व दर्शन दीतुं एटले कदापि काले संसारमां जमतां, जावथकी प्र
 च्छुदर्शन नथी थयुं; माटे अपूर्व, सुरतरुके० कल्पवृक्षना फल करतां पण मीतुं.
 वली ए प्रचुंनक्ति, संसार समुडेनेविषे नावा के० ऊहाज बराबरठे. जेम नाव पोते
 तरे अने बीजाने तारे तेम प्रचुंजी पोते तखा अने नक्ति, लोकने तारक स्वजावठे.
 नक्ति अथवा जिनप्रतिमानुं विशेषण ठे, माटे स्त्रीलिंगे जाथुंठे. इति षोडश गाथार्थ

एम विस्मय जवजय गुणरागे ॥ जीले तेह अतागेरे ॥ ध० ॥
 राचे माचे ने वलि नाचे ॥ धरमध्यान मन साचेरे ॥ ध० ॥ १७ ॥

अर्थः—एम विस्मयके० प्रचुगुणनी अदचुतता तथा जवनो जयके० संसारनी
 बीक, तथा गुणरागेके० प्रचुगुणना रागनेविषे पण ते राग कहेवोठे? अतागे
 के० जेहनो ताग नथी; अपारठे. तेहमां देवता जीले. तेहमां राचे, माचे, मग्न
 थाय अने नाचेके० नाटक करे. धर्मध्यानमां जेमनुं साचुं मनठे. सप्तदशगाथार्थ ॥१७॥

थेइ थेइ करतां दे ते जमरी ॥ हर्षे प्रचुगुण समरीरे ॥ ध० ॥ योग
 निरालंबन लय आणी ॥ वश करता शिवराणीरे ॥ ध० ॥ १८ ॥

अर्थः—थेइथेइ करतां जमरी दीएके० जमरी देतां हर्षे थकी प्रचुना गुण संमरी
 के० संजारीने, निरालंबन जोग ते सि-क्षस्वरूपनी लय आणीके० तलालीन थइ, शि
 वराणीके० मोहराणीने वश करता थका ठे. इति अष्टादश गाथार्थ ॥ १८ ॥

एम नंदीश्वर प्रमुख अनेरां ॥ शाश्वत चैत्य जलेरांरे ॥ ध० ॥ त्यां
 जिनपूजे ते अनुमाने ॥ जनम सफल निज मानेरे ॥ ध० ॥ १९ ॥

अर्थः—एम नंदीश्वर प्रमुख अनेरांके० बीजां नलां रुडां शाश्वत चैत्यठे. अर्हीयां प्रमुखशब्दे रुचकनां, कुंमलनां, जवनपति प्रमुखनां छेइए. त्यां जिनेश्वरनी पूजा करे ते अनुमाने पोतानो जन्म सफल मानेठे. एटले देवताने जन्म सफल थयानुं ठेका एणु जिनराजनी नक्तिठे. बीजुं नथी. इति एकोनविंशति गाथार्थ ॥ १९ ॥

कल्याणक अछाइ वरषी ॥ तिथि चउमासी सरषीरे ॥ ध० ॥ तेह
निमित्ते सुर जिन अरचे ॥ नित्य नक्तिपणे विरचेरे ॥ ध० ॥ २० ॥

अर्थः—कल्याणकके० जन्म, दीक्षा, केवल ज्ञान, अने मोक्ष ए कल्याणके तथा वरषीके० संवत्सरी तथा चोमासानी अछाइ—ए दिवसे घणा देवताउं जेला मली अछाइ महोत्सव करेठे. सरषीके० ए सर्व सरखी तिथिउंठे. ते कल्याणक प्रमुख निमित्त पामोने, सुरके० देवताउं, जिनेश्वरनी पूजा करेठे. नित्य नक्तिके० निरंतर पणे प्रभुनक्ति रचेठे. ते पूर्वे पूर्वपञ्चा शब्दनी युक्तिमां कहुंठे. इति गाथार्थ ॥ २० ॥

जाव ते अरुयजावे मलियो ॥ ते नवि जाए टलियोरे ॥ ध० ॥

फरि त्रांबू नवि होय निषेधे ॥ हुनु हेमरस वेधेरे ॥ ध० ॥ २१ ॥

अर्थः—जावके० पोतानो जाव, अरुयजावेके० प्रभुनो जाव—ते साथे मढ्यो थको ते नवि जाए टलियोके० ते टली जाय नही. ते उपर दृष्टांत कहेठे. पदनो अर्थ जेलाठे जे, रसवेधे त्रांबानुं हेम थयुं. ते हेम, निषेधेके० त्रांबाने निषेधपणे थयुंठे. ते फरी त्रांबु नवि होयके० न थाय; तेम पोतानो जाव, अरुयजावे मढ्यो टली जाय नही. ॥ इति गाथार्थ ॥ २१ ॥ वली दृष्टांत कहेठे.

एके जललव जलधि जलाए ॥ तो ते अरुय थाएरे ॥ ध० ॥ आ

पजाव जिनगुणमांही आणे ॥ तेम ते अरुय प्रमाणेरे ॥ ध० ॥ २२ ॥

अर्थः—एके जललवके० पाणीनुं बिंड एक पण जलधिके० समुद्रमांहे, जलाए के० जले तो ते अरुय थाय. एटले सुकाय नही; तेम आपजावके० पोतानो जाव, जिनेश्वरगुणमांहे आणे तो अरुय थाय. प्रमाणेके० पूर्वे जे युक्ति कही अथवा दृष्टांत कहुं ते प्रमाणे करीने अरुय थाय. ॥ इति गाथार्थ ॥ २२ ॥

अपुणरुत्त अडसय वड वृत्ते ॥ एम सुर जावे चित्तेरे ॥ ध० ॥ एम

जिन पूजी जे गुण गावे ॥ सुजश लील ते पावेरे ॥ ध० ॥ २३ ॥

अर्थः—ते पूजा करीने अपुणरुत्तके० जे एकवार कहुं ते बीजी वार न आवे तेहने अपुणरुत्त कहोए. एवे अडसय वडवृत्तेके० एकसो आठ मोटां काव्योएकरी सुर जे देवता—तेउं चित्तनेविषे जावे. एरीते जिनेश्वरने पूजीने एटले अहींयां वाख्यानथकी जिनप्रतिमा पूजीने जिनना गुणगावे; ते प्राणी, सुजशलोत्तके० न ला जशनी लीजा पामे. कविए जश शब्दे जशविजय एवुं पोतानुं नाम पण सूचव्युं.

हवे जिन प्रतिमानो वर्णव तथा चोमासी संवत्सरी तथा जिनजन्मादिक कल्याणके पूजा अछाइ महोत्तव जेम जीवाणिगमसूत्रनेविषे कह्योठे ते पाठ लखीए ठैए. ॥ तस्सणं सिद्धायतणस्स बहु मज्झदेसजाए एत्तणं एगामणिपेठिया पन्नत्ता दो जोयणा आयाम विस्कंजेणं जोयणं बाह्हेणं सब मणिमया अत्ता तीसेणं मणिपेठियाए उप्पि एत्तणं एगेमहं देवहंदए पन्नत्ते दो जोयणाइ आयाम विस्कंजेणं साइरेगाइ दो जोयणाइ उहं उच्चत्तेणं सब रयणामए अत्ते ॥ अर्थ. ते सिद्धायतनके० सिद्धनुंघर—तेहना बहुमथ्य जागे, एत्तणंके० अहींयां, मणिपेठियाके० मणीनी पीठिकाठे. ते पीठिका बे योजन आयाम लांबी, अने विस्कंनके० पोहोलीठे. जोयणंके० एक जोजन, बाह्हेणंके० जाडपणेठे. सर्व मणिमयीठे. अत्तके० निर्मलठे—इत्यादिक वर्णववी. तीसेणं मणिपेठियाए उप्पिके० ते मणीपीठिका उपर, एत्तणंके० अहींयां, एगेमहंके० एक महोटा, देवहंदएके० देवहंदो ठे. ते प्रचुने बेसवानुं घर विशेष. पन्नत्तेके० कहुंठे. ते बे योजन लांबुं पहोलुं ठे; ने योजन जाजेरुं कुंचुंठे. सर्व रत्नमयी. अत्तके० निर्मलठे. सूत्रं ॥ तत्तणं देवहंदए अठसयं जिणपडिमाणं जिणुस्सेहप्पमाणमेत्ताणं सन्निस्सित्तं चिच्छं तासिणं जिणपडिमाणं अयमेयारूवे वस्सावासे पन्नत्ते ॥ अर्थः—तत्तणंके० ते देवहंदानेविषे अठसयं जिणपडिमाणंके० एकसो आठ जिनेश्वरनी प्रतिमा, ते केवीठे? जिणुस्सहप्पमाणमेत्ताणंके० जिनेश्वरना शरीरनुं उस्सेह जे कुंचपणु ते प्रमाण मात्र ठे. एटले पांचशे धनुष्य प्रमाणेठे. सन्निस्सित्तंके० रूडीरीते थापनाए रह्योठे. तासिणं जिणपडिमाणं के० ते जिनप्रतिमानो, अयमेयारूवेके० ए एहवा स्वरूप वस्सावासेके० वर्णावास वर्णव पन्नत्तेके० कह्योठे. सूत्रं ॥ तंजहा तवणिस्रमहया हत्तला पायतला अंकामयाइ एखाइ अंतो लोहियस्क परिसेयाइ कणगामया पादा कणगामया गोप्फा कणगामइउं जंघाउं कणगामया जाणुं कणगामया उरू कणगामइउं गायलहीउं तवणिक्रमइउं एाचीउं रिठमइउं रोमराजीउं तवणिस्रमया चुच्चुया तवणिस्रमया सिरिवत्ता कणगमइउं बाहाउं कणगमयाउं गीवाउं रिठमयेमंसू

सिलप्पवालमयाउंठा फलिहमया दंता तवणिस्रमयीउं जीहाउं तवणिस्रमया
 तालुया कणगमइउं णासाउं अंतो लोहिअस्क परिसेआउं अंकामयाइ अह्णीणि अं
 तो लोहिअस्क परिसेआइं पुजगामइउं दिठिउं रिठामइउंतारगाउं रिठमयाइ अह्णिप
 चाइं रिठामइउं नमुहाउं कणगामया कवोला कणगामया सवणा कणगामया नि
 लाडवट्टा वइरामइउं सीसघडीउं तवणिस्रमइउं केसंत केसजूमिउं रिठामया उवरि
 मुद्धाया ॥ अर्थः-तंजहा के० ते वर्षव करेते. तवणिस्रमयाके० तपाव्या सुवर्ण
 मयी, हड्डतलाके० हाथ तलीआंते. पायतलाके० पगनां तलीयांते; एटले हाथ पगनां
 तलीयां रातांते. अंकामयाइंके० अंकरत्नमयी नखते; एटले सफेदते. अंतो के०
 मध्ये, लोहिअस्क परिसेयाइं के० लोहिताहूरत्ननी राती रेखाउंते. कणगामया
 पादाके० सुवर्णमय पगते, कणगामया गोप्फाके० सुवर्णमय गुडफ एटले घुंटीउं
 ते. कणगामइउं जंघाउंके० सुवर्णमयी जंघाउंते, ढांचणथी हेवली ते जंघा कहीए.
 कणगामया जाणुके० सुवर्णमयी ढांचणते. कणगामयाउरुके० कनकमय सांथ
 लते. कणगामइं गायलछीउंके० कनकमयी गात्रयष्टिते; एटले शरीरते. तवणिस्र
 मइउं णानिउंके० तपाव्या सुवर्णमयी नानिते एटले रातीते. रिठमइउं रोमराइउं
 के० श्यामरत्नमय रोमराजी शरीरनीते. तवणिस्रमया चुञ्चुयाके० तपाव्या सूव
 र्णमय चुंचुकते; एटले स्तनाग्रदेश राता ते. तवणिस्रमया सिरिवह्णाके० तपाव्या
 सुवर्णमयी श्रीवह्णते एटले राताते. कणगमइं बाहाउंके० सुवर्णमयी बांहते. क
 णगमयाउं गीवाउंके० सुवर्णमय ग्रीवाके० कंठते. रिठमये मंसूके० रिष्टरत्नमय
 दाढी मूठते. सिलप्पवालमयाके० परवालामय, उंठाके० होठते. फलिहमय दंता
 के० स्फटिकरत्नमय दांतते. तवणिस्रमयाउं जीहाउंके० तपाव्यासुवर्णमय जी
 व्हा एटले जीनते. तवणिस्रमया तालुआके० तपाव्या सुवर्णमय तालवुंते. एटले
 जीन अने तालवुं ए बंने रातांते. कणगमइउं नासीउंके० सुवर्णमय नाशिकाते.
 अंतो लोहिअस्क परिसेयाउंके० ते नाशिकामध्ये लोहिताहूरत्ननी रेखाते. अंका
 मयाइं अह्णिणिके० अंकरत्नमयी आंखो ते; एटले उज्वल ते. अंतो लोहिअस्क
 परिसेयाउंके० ते नेत्रमध्ये लोहिताहूरत्ननी रेखाउंते. पुजगामइउं दिठिउंके० पु
 लकरत्नमयी दृष्टिते. ए पदसूत्रमध्येते, पण वृत्तिकारे अर्थ नथी कखो, माटे
 अमे पण सामान्ये लखुंते. रिठामइउं तारगाउंके० रिष्टरत्नमयी तारा एटले की
 कीते. रिठमयाइं अह्णिपचाइंके० रिष्टरत्नमयी आंखनी पांपण ते. रिठामयीउं
 नमुहाउंके० रिष्टरत्नमय नांपणते. कणगामया कवोलाके० कनकमयी कपोल

एटले गल्लस्थलठे. कणगामया सवणा के० कनकमय श्रवण एटले कानठे. कणगमया निलाडवट्टाके० सुवर्णमय निलाडपट्टठे; एटले कपालठे. वड्रामइ सीस घडीउके० वज्ररत्नमयी शीर्षघडीठे. तवणिस्रमईउ केसंत केसजूमिउके० तपाव्या सुवर्णमय केशनी अंतजूमिठे. एटले केशजूमि रक्तठे. रिठमयाके० श्याम रत्न मय, उवरिमु-झायाके० ऊपर मुर्दजा केशठे. अथ सूत्रं ॥ तासिणं जिणप डिमाणं पिच्छं पत्तेयं पत्तेयं उत्तधारपडिमाउ पन्नताउ ताउणं उत्तधारपडि माउ हिमरइय कुंदेडुप्यगासाइं सकोरिंटमल्लदामाइं धवलाइं आयवत्ताइं स लीलं उंहारे माणीउचिछंति तासिणं जिणपडिमाणं उन्नउं परिकं पत्तेयं पत्तेयं चामरधारपडिमाउ पन्नत्ताउ ताउणं चामरधारपडिमाउ नाणामणि कणगरयण विमल महरिह तवणिस्रज्जल विचित्त दंमाउ चिच्चियाउ संखं ककुंद दगरय अमयमहिय फेणपुंज सन्निगासाउ सुद्धुमरययदीह वालाउ धवलाउ चामरा सलि लंउंहारे माणीउ माणीउ चिछंति तासिणं जिणपडिमाणं पुरउं दो दो नागपडिमा उं दो दो जस्कपडिमाउ दो दो जूयपडिमाउ दो दो कुंमधारपडिमाउ विणंउयणयाउ पायवडियाउ पंजलीउमाउ सन्निस्किताउ चिछंति सब रयणामइउं अहाउं जाव पडिरूवाउ ॥ अर्थः—तासिणं जिणपडिमाणं पिच्छंके० ते जिनप्रतिमाने पूठे. पत्तेयं पत्तेयं उत्तधारपडिमाउ पन्नताउके० प्रत्येके एकेक उत्तधरनी प्रतिमा कही ठे. ताउणं उत्तधारपडिमाउ के० ते उत्तधरप्रतिमा एहवे उत्रे सहित ठे. हीमके० शीतकाले हिम पडेठे; एहवुं रयय के० रूपु, कुंदके० मचकुंद एट ले मचकुंदनुं फूल, इंडुके० चंडमा, पगासाइं के० ए सर्व जेवां उजलां होय ते वांठे. सकोरिंटमल्लदामाइंके० कोरिंटवृक्षना फूलनी माला सहित, धवलाइं आय वत्ताइंके० उज्वल जे उत्र, सलीलंके० लीलासहित मनोहर, उंहारे माणीउ चिछंतिके० धरतीयकी रहेठे. एटले प्रचुजीने उत्र धरेठे. तासिणंके० ते जिनप्रति माने, उन्नउंपरिके० बेहु पासे, पत्तेयं पत्तेयंके० प्रत्येके प्रत्येके एटले एकेकी जिनप्रतिमाने, चामरधारपडिमाउके० चामरनी धरनारी बे बे प्रतिमाठे. ताउ णंके० ते चामरधारप्रतिमाउ केवीठे? ते कहेठे. नाणामणि कणगके० नानाप्र कारना मणी तथा सुवर्ण—तेणे करी विमलके० निर्मल, महरिहके० महर्घ्य, तवणिस्रज्जलके० तपाव्या सुवर्णमय उज्वल अत्यंत देदोप्यमान, विचित्तके० वि चित्रप्रकारना, दंमाउके० चामरना दंमठे. चिच्चियाउके० देदोप्यमान शंख प्रसिद्धठे. कुंदके० मचकुंदनु फूल, दगरयके० पाणीना कण, अमयफेणपुंजके० अमृतशब्द

द्वीरसमुद्-तेहनुं फेण, तेहनो पुंजके० समूह, सन्निगासाउके० ते सरखा उज्वल सुदुमके० सूक्ष्म, रययके० रूपाना; दीहवाजाउके० दीर्घ लंबायमान वाजळे; ए हवा धवल चामरळे. ते सजीजं उंहारे माणीउं माणीउं चिंछंतिके० लीजाए जिनने उंवारतीयकी एटले वींजती थकी रहे. तासिणे इत्यादि. वली ते जिनप्रतिमानी आगल दोदो नागपडिमाउं के० बे बे नागदेवतानी प्रतिमाळे, वली दो दो ज रकपडिमाउंके० बे बे यरुदेवनी प्रतिमाउंळे, वली दोदो जूयपडिमाउं के० बे बे जूतनी प्रतिमाउं ठे; वली दोदो कुंमधारपडिमाउंके० बे बे आजाधारदेवनी प्रतिमाउं ठे. ते सर्व प्रतिमाउं केहेवीळे? विणंउंयणयाउं के० विनयेकरी उपन तके० नमीउं ठे. पायवडियाउं के० पगे लागतीळे. पंजलिउंमाउंके० प्रांजलिपुट कखोळे; एटले हाथ जोड्याळे. एवी सन्निस्किताउं चिंछंतिके० रूडी रीते रहीळे. सव रयणामईउं के० सर्वरत्नमयी, अज्ञाउंइत्यादिक वर्णववी. यावत् प्रतिरूपळे. सूत्रं ॥ तासिणं जिणपडिमाणं पुरउं अछसयं घंटाणं अछसयं चंदणकलसाणं अ छसयं जिंगाराणं एवं आयंसगाणं आजाणं पातीणं सुपइछगाणं मणगुलियाणं वा तकरगाणं चित्ताणं रयणकरंमाणं हयकंठगाणं पुष्पचंगेरीणं पुष्पपडलगाणं अछस यं तेहसमुग्गाणं जावधूवकडुहगाणं सन्निस्किता चिंछंति अर्थः-तासिणं इत्या दि ते जिनप्रतिमाने आगल, अछसयं घंटाणंके० एकसो आठ घंटाळे. अछसयं चं दणकलसाणं के० एकसो आठ चंदनना कलशळे; अछसयं जिंगाराणं के० एकसो आठ जिंगार -ते पण कलश विशेषळे. एवंके० एरीते जे आगल कहीए, तेपण एक सो आठ आठ कहेजो. आयंसगाणंके० आरिसाळे, पात्रीउंळे, थालळे, सुप्रतिष्ठकके० नाजनविशेषळे, ए शब्दना अर्थ ठालना टबामां लख्याळे तेहथीजाणवा. मनोगुप्तिका वातकरक चित्ररत्नना करंमियाळे, हयकंठ प्रमुख कंठ कहेवा, फूलप्रमुख चंगेरी कहेवी, एम पुष्प प्रमुखनां पमल कहेवां. अछसयं तेहसमुग्गाणंके० एकसो आ ठ, तेजना माबडाळे. यावत् ठेडे एकसो आठ, धूपना कडठा कहेवा. सस्मिस्किता णं चिंछंति के० रूडी रीते रह्याळे. वली आगल नंदीश्वरदीपना अधिकार मध्ये सिंहायतननो अधिकार कहीने ए पाठ लख्यो ठे.

॥ तहणं बहवे नवणवइ वाणमंतर जोइस वेमाणिया चाउम्मासिय पाडिवए सु संवहरेसुय अन्नेसु बहुसु जिणजम्मण निस्कमण नाणुप्पाय परिनिवाणमा दिएसुअ देवकळेसुय देवसमितीसुअ देवसमुदएसुअ देवसमावाएसुय देवपउंय णेसुय एगंतउं सहिया समाणा पमुहिय पक्कीजिया अछाहियाउं महामहिमाउं

कारेमाणा सुहंसुहेणं विहरंति ॥ अर्थः—तड्डणंके० ते सिद्धायतननेविषे, बहवे के० घणा, एटले सम्यग्दृष्टि होय ते जवणवइ के० जवनपति, वाणमंतर के० व्यंतरदेवता, जोइसके० ज्योतिषी, वेमाणियाके० वैमानिक, एटले चारे निकायना देवता, चाउम्मासिय पाडिवएसु के० चोमासाना पडवाना दिवसे एटले कार्तिकी प्रमुख चोमासे, तथा संवहरेसुके० संवहरीनेविषे बीजापण बहुसुके० घणां जिण जम्मणके० जिनेश्वरने जन्मकव्याणके तथा, निस्कमणके० दोह्वाकव्याणके, ना पुण्याके० केवलज्ञान उपजे ते कव्याणके, तथा, निव्वाणमादिएसुअके० मो द्द ए आदे देइ बीजापण, देवकड्केसुयके० देवकार्यनेविषे, देव सम्मितीसुअके० देवताउंना समुदाय मव्या होय तेनेविषे. एहज बे पदना पर्याय, बे पदे कहे ठे. देवसमुदएसु देवसमवाएसु ए बे पदनो पण एहज अर्थ. देवपयउंयणोसुय के० देवताना प्रयोजननेविषे एटले कार्ये करी, एणउं सहिया समाणा के० एकठां म व्यां थकां, पमुदिय पक्कीलियाके० प्रमुदित एटले हर्षवंत, क्रीडावंत, अछाहियाउं महामहिमाउंके० अछाइरूप महा महोहव एटले आठ दिवस लगी महा म होहव करतां थकां सुखे सुखे विचरें ठे. एरीते जीवानिगम प्रमुखे पाठ ठे. बी जां एकसो आठ काव्ये स्तववुं, सूर्याज देवना अधिकारमां कहुं ठे. एटले ए ढाल संपूर्ण थयो. ग्रंथाग्रंथ ३३० अहूर ४ सर्वाग्र मज्जीने ग्रंथाग्रंथ ३३३४ अ० १० हवे ठही ढाल कहे ठे. तेहनो पूर्व ढाल साथे ए संबंध ठे जे एक तो पूर्व कहुं ठे जे “पंचांगी प्रमाणे स्थापना निह्नेपो परखीने आनंद पासुं.” ते स्था पना निह्नेपो सूत्र प्रमाणे देखाडे. वली ते सूत्रमां योग वहेवा कह्या ठे ते हुंडी आ मानता नथी. ते योग, सूत्र साथे देखाडेठे; तथा पंचांगीपण सूत्र साथे देखाडेठे. अथवा पूर्वे एम कहुं हतुं जे “तमारी आज्ञा पालवी, पण कुयुक्ति न करवी” तेआज्ञा तो योग तथा पंचांगी माने तेवारे पाली कहेवाय; अने समकितपण तेवारेज थाय. माटे ए ढालमां योग तथा पंचांगी देखाडे ठे. ते ढालनी ए प्रथमगाथा लखीए ठैए.

॥ ढाल ठही ॥ जोलीडा हंसारे विषय न राचीए ॥ ए देशी ॥

समकित सूधूरे तेहने जाणीए ॥ जे माने तुज आण ॥ सूत्र ते वांचेरे योगवही करी ॥ करे पंचांगी प्रमाण ॥ स० ॥ १ ॥

अर्थः—ते प्राणीने शुद्ध समकित जाणीए, जे तमारी आज्ञा माने. ते आज्ञा बतावे ठे. जे प्राणी योगवहीने सूत्र वांचे तथा पंचांगी प्रमाण करे एटले सूत्र,

निर्युक्ति, जाष्य, टीका, अने चूर्णि, एहमां जे कह्युं ते सर्व सत्य करी माने. ॥१॥

उद्देशादिक नहीं चनुनाणनां ॥ ठे सुअनाणनां तेह ॥ श्री अ
नयोगद्वारथकी लही ॥ धरीए योगसुं नेह ॥ स० ॥ २ ॥

अर्थः—उद्देशादिकके० उद्देश १, आदिशब्दे समुद्देश, २ अनुज्ञा ३, अने अनुयो
ग ४, ए चारे, नहि चनुनाणनां के० चारे ज्ञान जे मतिज्ञान, अधिज्ञान, मन
पर्यवज्ञान अने केवलज्ञान ए चारनां नथी. ठे सुअनाणनां तेह के०, ते उद्देशा
दिक श्रुतज्ञाननां ठे. ते माटे जणुं जणावुं अर्थकह्यो ते श्रुतज्ञाननोज अयो. श्रीअनुयो
ग द्वारथकी लही के० पामीने योग साथे स्नेह धरीए. तेअनुयोग द्वारनो पाठ लखीए ठेए.

अथ सूत्रं—नाणं पंचविहं पन्नत्तं तंजहा आनिणिबोहियनाणं १ सुअना
णं २ उहिनाणं ३, मणपक्कवनाणं ४, केवलनाणं ५, तड चत्तारि नाणां ६ ष्पा
ई उवणिसां एणोउदिसिंति एणोसुदिसिंति एणोअणुन्नविंति सुअनाणस्स
उद्देशो समुद्देशो अणुन्ना अणुत्तगो ४ पवत्तइ जइसुअनाणस्स उद्देशो समुद्देशो
अणुन्ना अणुत्तगो पवत्तइ किंअंगपविष्ठस्स उद्देशो ४ पवत्तइ अंग बाहिरस्स
उद्देशो ४ अंगपविष्ठस्स विउद्देशो ४ इमं पुण पठवणं पडुच्च अंग बाहिरस्स ॥ ६
त्यादि अनुयोग सूत्रादौ ॥ अर्थः—नाणं पंचविहं के० ज्ञान पांच प्रकारे, पन्नत्तं
के० कह्युं ठे. तंजहा के० ते कहे ठे. आनिणिबोहियनाणं के० मतिज्ञान, सु
अनाणं के० श्रुतज्ञान, उहिनाणंके० अधिज्ञान, मणपक्कवनाणं के० मनपर्याय
ज्ञान अने केवलनाणं के० केवलज्ञान. तडके० तेहमां, चत्तारि नाणांके० चार
ज्ञान, ष्पांके० थापी मूकीए. उवणिसांके० स्थापवा योग्य ठे. एणोउदिसि
ंतिके० उद्देश ते सामान्य कथन, ते चार ज्ञानने नथी. एणोसुदिसिंतिके० स
मुद्देश ते विशेषे कथन नथी. एणोअणुन्नविंति के०अनुज्ञा पण न थाय. एटले उ
द्देश समुद्देश अनुज्ञानी क्रिया ठे ते न थाय; जे कारणमाटे मतिज्ञानादिक चार
ज्ञान अपातुं लेवातुं नथी; तेमाटे सुअनाणस्स उद्देशो समुद्देशो अणुन्ना अणुत्त
गो पवत्तइ के० श्रुतज्ञाननो उद्देश समुद्देश अनुज्ञा अने अनुयोग ते अर्थ कथन
प्रवर्त्ते ठे. जइ सुअनाणस्स उद्देशो समुद्देशो अणुन्ना अणुत्तगो पवत्तइके० जो श्रु
तज्ञाननां उद्देशादिक चारवानां प्रवर्त्ते ठे. किंअंग पविष्ठस्स उद्देशो ४ पवत्तइके० तो सुं
अंगप्रविष्टना उद्देशादिक चार प्रवर्त्ते ठे के अंग बाहिरस्स उद्देशो ४ पवत्तइके० अंग
बाह्यना उद्देशादिक चार प्रवर्त्ते ठे? जे माटे श्रुतज्ञाननो अंगप्रविष्ट आचारांगा

दिक पण ठे, अंगबाह्य आवश्यकदिक पण ठे; माटे पूठुं जे अंगप्रविष्टनो के अंगबाह्यनो ठे? अंगप्रविष्टस्स विउद्देशो ४ के० अंगप्रविष्टनो पण ठे अने अंगबाह्यनो पण ठे. इमं पुण पठवणं पडुच्च अंग बाहिरस्सके० ए आश्रीने तो अंगबाह्यनो ठे. जेशिष्यने जेहनो उद्देशादिक प्रवर्ततो होय तेहनं नाम दीजीए. ए आजावो अनुयोग दारने धुरे विस्तारे ठे, अहींयां संक्षेपे लख्योठे माटे तिहां जोइ छेजो.

उद्देशादिक क्रमविण जे जणे ॥ आशाते तेह नाण ॥ नाणा वरणी रे बांधे तेहथी ॥ जगवइ अंग प्रमाण ॥ स० ॥ ३ ॥

अर्थः—उद्देशादिक के० उद्देश समुद्देशादिकनां, क्रमविण के० अनुक्रमविना जे सूत्रजणे, आशातना करे ठे. तेह के० ते प्राणी, तेहथी के० ते ज्ञाननी आशात नाथी, नाणावरणी के० ज्ञानावरणी कर्म बांधे. जगवइ अंग प्रमाण के० जगवती नामे पांचमुं अंग, ते प्रमाणे—एटले जगवतिसूत्रमां कछुं ठे ते लखी बैए. ॥३॥

॥ नाणावरणिस्रकम्मसरीरपगउंगबंधेणं जंते कस्सकम्मस्स उदएणं गोयमा नाणपडिणीयाए नाणनिएहवणयाए नाणंतराणं नाणप्पउसेणं नाणासायणाए नाणविसंवायणायोगेणं नाणावरणिस्र कम्मसरीरप्पउंगं बंधइ ॥ इति ॥ अर्थः—नाणावरणिस्र इत्यादि—ज्ञानावरणिकर्म शरीरनो जे प्रयोगसाबंध ते कस्स कम्मस्स उदएणं के० कोण कर्मनां उदये करीने; एटले ज्ञानावरणी साथी बंधा य? इति जाव. प्रचुजी कहे ठे. हे गौतम, नाणपडिणीयाए के० ज्ञाननुं प्रत्यनीक पणु ते अनिष्टनुं आचरण करे. नाणनिएहवणयाए के० ज्ञाननुं उलवतुं करे. एटले ज्ञान अने ज्ञानी कोइरीते अचेद ठे. माटे ज्ञान जे पासे जण्यो तेहने उलवे. नाणंतराएणं के०, ज्ञाननो अंतराय करवे. एटले ज्ञान जणनारने जात पाणी वस्त्र उपाश्रयना जाजनुं निवारण करे. तथा नाणप्पउसेणं के० ज्ञानने प्रक्षेप करीने एटले अंतर प्रीति ज्ञान ज्ञानी उपर न राखे. तथा नाणासायणाए के० ज्ञाननी आशातना करे ठे. ज्ञानीनी जाति हीले. नाणविसंवायणाजोगेणंके० ज्ञाननो विसंवाद विपरीत प्ररूपणा करे. नाणावरणिस्र इत्यादि एम करतो जीव ज्ञानावरणी कर्म बांधे. इति जगवती सूत्रे. वली जगवती प्रमुख अंगने तेह ठे तपयोगविधि लेशथी कह्योज ठे. तेहनो लेश लखीए बैए. ॥ पन्नत्तीए आइमाणं अछएहं सयाणं दो दो उद्देशगाउदिसिंशंति एवरं चउत्तसयं पढमे दिवसे अछ बित्तीय दिवसे दोउदिसिंशंति एवमाउ सयाउ आरइजावइयंपावे

तावइयं उदिसिखइ उक्कोसेणं सयं एगदिवसेणं मखिमेणं दोहिं दिवसेहिंसयं ज हनेणं तिहिं दिवसेहिं सयं एवं जाव वीसइमं सयं एवरं गोसालो एगदिवसेणं उदिसिखंति जइ सो विउ एगदिवसेणं अणुस विऊइं अहनविउ आयंबिल डुगे णं अणुस विखंति ॥ अर्थः-पन्नतीएके० जगवती सूत्रनेविषे, आइमाणं अछएहं सयाणंके० धुरनां आठ शतक ते दो दो उदिसगाउदिसिखंतिके० बे बेउदिसा उदिसीए, एवरंके० एटलुं विशेष जे, चउत्तसयं पढमे दिवसे अछके० चोथा शतकना पहेले दिवसे आठ उदिसा, बितीय दिवसे दो उदिसा उदिसिखंतिके० बीजे दिवसे बे उदिसानो उदिस करीए. हवे एवमाउ सयाउ आरपके० नवमा शतकथी मांमीने जावइयं पावे के० जेटलुं नणे. तावइयं उदिसिखइके० तेटलो उदिसीए. उक्कोसेणं सयं एगदिवसेणं के० उत्कृष्टुं एक दिवसे शतक, मखिमेणं दोहिं दिवसेहिं सयंके० मध्यम बे दिवसे शतक, जहमेणं तिहिं दिवसेहिं सयंके० जघन्यथी त्रणदिवसे शतक उदिसीए. एवं जाव वीसइमं सयंके० एम यावत् वीशमा शतक लगे कहेवुं. एवरंके० एटलुं विशेष जे, गोसालो एगदिवसेणं उदिसिखंतिके० गोशालानुं पन्नरमुं शतक एक दिवसे उदिसीए. जइ सो विउके० जो ते बुद्धिवंत होय तो एगदिवसेणं अणुस विखंतिके० एकेदिवसे अनुज्ञा करीए. अहनविउके० जो बुद्धिवंत न होय तो आयंबिल डुगेणं अणुस विखंतिके० बे आंबिले अनुज्ञा करीए. एटले ए जाव जे पूर्वे जेटलुं नणता तेटली क्रिया करावीने नणावता, ते माटे एम कथुं जे बे दिवसे बे आंबिलनी क्रिया करावीने अनुज्ञा करावे. सूत्रं ॥ एगवीस बावी तेवीसइमाइं सयाइं एकेक दिवसेणं उदिसिखंतिके० एकवीशमुं, बावीशमुं, ने तेवीशमुं शतक ते एकेक दिवसे उदिसीए. इत्यादिक सर्व वातो योग विधियो जणाय. हवे पाठ अधूरोठे, ते सूत्र लखीए ठैए. जे माटे कोइ सामाचारी जेदे तथा काल जेदे आधुनिक क्रिया फेर दीसैठे माटे अर्थ नथी लखता. ॥

चउवीस इमंसयं दोहिं दिवसेहिं ठठ उदिसगा बंधरायाइ अछसयाइं एगेणं दिवसेणं सेठीसयाइं बारस एगेणं एगिंदिय दसहिं जुम्म सयाइं बारस एगेणं दिवसेणं एवं बेदियाणं बारस तेदियाणं बारस चउरिंदियाणं बारस असन्नि पंचिंदियाणं बारस सन्निपंचिंदिय महा जुम्म सयाइं एगवीस एगदिवसेणं उदिसिखंति रासि जुम्मसयं एगदिवसेणं उदिसिखइ. ए त्रीजी गायानो अर्थ ॥ ३ ॥

श्री नंदी अनुयोगडुवारमां ॥ उत्तराध्ययनेरे योग ॥ काल ग्रहणनोरे विधि सघलो कह्यो ॥ धरिए ते उपयोग ॥ स० ॥४॥

अर्थ०—वली श्रीनंदीसूत्र तथा अनुयोग द्वारसूत्रतथा श्रीउत्तराध्ययन सूत्रने विषे पण योग के० योग कह्याठे. कालग्रहणनो के० जोग मध्ये कालग्रहणनो विधि करवो पडेठे; ते विधि सघलोय कह्याठे. धरिए ते उपयोग के० तेहनो उपयोग राखीए. एटले ते राखीने जोगनो श्रद्धा राखीए. इति तूर्य गायार्थ ॥४॥

हवे ते सूत्रना आजावा लखीएठैए. यथा नंदी सूत्रे. ॥ सेणं अंगठयाए पढमे अंगे दो सुअखंधा पणवीसं अक्षयणा पंचासीइ उद्देशणकाला पंचासीइ समुद्देशणकाला ॥ इत्यादि पाठठे. अस्यार्थ. अहीयां आचारांगादिक सर्व सिद्धांतना उद्देशण काल दिन कह्याठे ते माटे प्रथम आचारांगना कहेठे. सेणं के० ते, अंगठयाए के० अंगार्थे जोइए तो प्रथम अंगठे. तेना दो सुअखंधा के०, बेश्रुतस्कंधठे. पणवीसं अक्षयणा के० बेहु श्रुतस्कंध यइने पंचवीश अध्ययनठे. पंचासीइ उद्देशणकाला पंचासीइ समुद्देश के० योगविधि गम्य उद्देश समुद्देश जाणवा. काला के० कालग्रहणविधि लाजे. इत्यादिक सर्व सिद्धांतनां पाठठे. केटला लख्यामां आवे? तथा श्रीअनुयोग द्वारने धुरे घणो पाठठे. ते अंग वधे माटे लखता नथी. तथा श्रीउत्तराध्यय ने अगीयारमे अध्ययने यथा ॥ वसे गुरुकुले निच्चं जोगवं उवहा एवं पीयंकरे पीयंवाई से सिक्कं लडुमरिहइ ॥ १ ॥ अर्थ०—वसे गुरुकुले के० गुरुकुले वसजे, एटले गुरुकुले वसीने गुरु आणानेविषे सावधान रहे जे. निच्चं के० निरंतर, जोगवं के० धर्म व्यापारवंत तथा, उवहाएवं के०, अंगादिक अध्ययननेविषे आंबिल प्रमुख तप विशेष कहीए ते उपधानवंत, पीयंकरे के० आचार्यादिकने अनिमित आहारादिक अनुकूलकारी पीयंवाई के० आचार्यादिकना अनि प्राय प्रमाणे बोले, से के० ते प्राणी, सिक्कं के० सूत्रार्थग्रहणरूप शिद्धा, लडुमरिहइ के० पामवाने योग्य. एटले ए जाव जे, जे प्राणी उपधान करे; ते सूत्रार्थ ग्रहेवा योग्य ठे. इति गायार्थ.

वली उत्तराध्ययनमध्ये षठीशमे अध्ययने कहांठे. जंनेइ जयारत्तिं नरकत्तं तंमि नह चउप्लागे ॥ संपत्ते विरमिज्ञा सञ्जायं पउस कालम्मि ॥ १ ॥ अर्थ०—जंनेइ के० जे नहूत्र, रात्रिप्रत्ये पूरुं करे; ते नहूत्र, नह चउप्लागे संपत्ते के० आकाशने चोथे जागे आवे; एटले, विरमिज्ञा के० विरमे. सञ्जायं के० सञ्जाय प्रत्ये, पउस कालंमिके० प्रादोषिककालनेविषे एटले पहेले पहोरे राते प्रादोषिक काल ते वाधाइ काल लेवो लाजे. ॥ तम्हेवय नरकत्ते गथण चऊप्लाग सावसेसंमि ॥ वेरित्तियं पि कालं ॥ पडिलेहिता मुणिकुशा ॥ १ ॥ अर्थः— तम्हेवय नरकत्तेके० तेहज नह

त्र, गयण चक्रप्राग साव सेसंमिके० आकाशनो चोथोनाग, सावसेसंके० थाकतो रहे तेवारे, वेरित्तिर्यंपिकालं पडिलेहिताके० वेरती काल ग्रहण पण, कुशाके० करे एटले ग्रहे. ॥ पोरसीए चउप्रागे वंदित्ताण तउं गुरुं अप्पडिक्कमित्ता कालस्स जायणं पडिलेहए ॥ १ ॥ अर्थः—पोरसीए चउप्रागेके० पोरसीनो चोथो नाग बाकी रह्यो. पहेला पहोरनो एटले ठ घडी दिवस चढे. वंदित्ताण तउं गुरुं के० गुरुने वंदना करीने, अप्पडिक्कमित्ता कालस्सके० कालविरतित् पडिकमे, जायणं पडिले हएके० नाजन पडिलेहे. शामाटे जे सञ्जाय पाठली पोरसीए करवो ठे ; माटे काल न पडिकमे. अहीयां पाजाइ काल बोव्यो. पोरसीए चउप्रागे, वंदित्ताण तउं गुरुं पडिक्कमित्ता कालस्स सिळंतु पडिलेहए ॥ १ ॥ अर्थः—पोरसीए चउप्रागे के० पोरसीने चोथे जागे, अर्थात् दिननी चोथी पोरसीने चोथे जागे गुरुनेवंदना करीने पडिक्कमित्ता कालस्सके० काल पडिकमीने. सिळंतु पडिलेहएके० सिञ्जा जे वसति ते पडिलेहे. एटले प्रातःकाले पाजाइ काल पडिकम्यो न होय तो ते सां जे पडिकमे. तथा वसती पडिलेहे ते बीजा काले, कालग्रहणना मांमला करे. इति ॥ पारिय काउसग्गो वंदित्ताणं तउं गुरुं शुइ मंगलं चउकाउं कालं संपडिले हएण ॥१॥ अर्थः— पारिय काउसग्गो के० पडिक्कमणानी विधिने ठेडे काउसग्ग करीने गुरुने वांदीने, शुइमंगलं चउकाउंके० स्तुति, परमेश्वरना गुणनी—तद्रूप मंगल करीने, कालंसंपडिलेहए के० काल पडिलेहे. एटले कालग्रहण लीए. अहीयां वाघाइ काल आव्यो. ॥ पोरसीए चउढीए कालंतु पडिलेहया एसञ्जायं त उकुशा अबोहंतो असंजए ॥ १ ॥ पोरसीए चउढीएके० रातनी चोथी पोरसी, कालंतु पडिलेहयाएके० काल जे वेरती काल ते लीए. पढी सञ्जायं तउं कुशाके० सञ्जाय करे. अबोहंतो असंजएके० असंजमीने अणजगावतो. पोरसीए चउप्रागे वंदित्ताण तउं गुरुं पडिक्कमित्ताकालस्स कालंतु पडिलेहए ॥ १ ॥ अर्थः—पोरसीए चउप्रागे के० पोरसीने चोथे जागे. एटले पाठली बे घडीराते गुरुने वंदना करीने पडिक्कमित्ता कालस्स के० काल जे वेरतीकाल पडिकमीने, कालंतु पडिले हएके०काल जे पाजाइ काल ते पडिलेहे. एरीते सूत्रमां जोगविधि साक्षात् बताव्यो ठे. तेहनो विधि ए मूढा, केवल सूत्र उपर केम जाणे? वली उत्तराध्ययनमध्ये अध्ययन ओगणीशमे कय्हुं ठे. ॥ यथा ॥ काल पडिलेहयाएणं जंते जीवे किं जणइ कालपडिलेहयाएणं नाणावरणिञ्ज कम्मं खवेइ ॥ १ ॥ अर्थः—कालके० वाघाइकाल, अढरतिकाल, वेरतिकाल, अने पाजाइकाल—एनी पडिलेहयाएणं

के० आगम विधि ए यावत्निरूपणा एटले काल ग्रहण लेवुं, जागवुं, इत्यादिक विधिकरतो. जीव शुं उपाजें? एम पूढये थके उत्तर कहेढे. काल पडिलेहणा क रतो जीव, नाणावरणिङ्गं कम्मं खवेइके० ज्ञानावरणी कर्म खपावे. एम कालग्र हणपूर्वक सूत्र जणवुं, वांचवुं, सूत्रमां बोळ्यो. तथा तेनो विशेष विधितो निर्युक्ति वृत्ति परंपराथी जाणीए, बाकी न जाणीए. इति तूर्यगाथार्थ ॥ ४ ॥

वली पांचमी गाथामां साधुने योग वहेतां आगमे सिजहा थाय ते देखाडे ठे.

ठाणे त्रीजे रे वली दशमे कहुं॥ योग वहे जेह साध ॥ आग मे सिजहा ते संपजे ॥ तरे संसार अगाध ॥ स० ॥ ५ ॥

अर्थः— ठाणे त्रीजे के० श्रीगणांगसूत्रनेविषे त्रीजे ठाणे, वली दशमे कहुंके० गणांगमध्येज दशमे ठाणे कहुं ठे. योगवहे जे साधके० जे साधु जोगवहे, तेने आ गमेसिजहा ते संपजेके० आगल नइनीपजे. तरे संसार अगाध के० अपार सं सारनो पार पामे. एटले संसार पार पामे. ए पद त्रीजा ठाणाने जोडीए. आगमे सिजहा संपजे ए पद दशमा ठाणाने जोडीए. एटले ए नाव जे, योग वहे तो सं सार तरे. एम त्रीजे ठाणे कहुं ठे; तथा जोग वहेतो आगमे सिजहा थाय एम दशमे ठाणे कहुं ठे. गणांग सूत्रमध्ये एरीत ठे; तेमाटे ए गाथानो अर्थ पण एम जोडीने संबंध कखो. इति पंचम गाथार्थ. ॥ ५ ॥

हवे गणांगनो पाठ लखीए ठैए. ॥ तिहिं ठाणेहिं संपन्ने अणगारे अणादीयं अणवदग्गं दीहमइं चाउरंत संसार कंतार वीतीच एस्नातं अणिदाणयाए दिठिसं पन्नयाए जोग वाहियाए ॥ अर्थः—तिहिंठाणेहिं के० त्रणे स्थानके, संपन्नेके० पा म्ये थके, अणगारे के० मुनिराज, अणादीयं के० जेहनी आदि नही. अणवदग्गं के० जेहनो अंत नही, दीहमइंके० दीर्घ एटले लांबो ठे अइंके० मार्ग जे हनो एहवो चाउरंत के० चार विजाग ठे. नरकगति प्रमुख ए तडूप संसार तेहज कांतार के० अटवी. ते चार गतिरूप संसारअटवीप्रत्ये वीतीवएवाके० अत्यंत वर्जन करे; एटले पार उतरे. ते त्रणे स्थानक कहेढे. अणिदाणयाए के० जोग रुद्धिनी प्रार्थना, आर्तध्यानरूप जे नियाणु ते न करे. १ दिठिसंपन्नाएके० सम्यग्दृष्टिपणुं २, अने जोगवाहियाए के० जोग जे श्रुतना तप प्रमुख क्रिया वि शेष ते करतो ३, हवे दशमे ठाणे पाठ ठे. तेहमां पण जोग वाहियाए ॥ ए पा ठ ठे; ते लखीए ठैएः— दसहिं ठाणेहिं जीवा आगमेसिजहा कत्ताए कम्मंपकरेइं

तंजहा ॥ अंणिदाणयाए १, दिठिसंपन्नाए २, जोगवाहियत्ताए ३, खंत्ति खमणयाए. ४, जितेंदियत्ताए ५, अमाइल्लयाए ६, अयासञ्जयाए ७, सुसामणयाए ८, पवयण वञ्जयाए ९, पवयण उल्लावणाए १० ॥ अर्थः—दशहिंताणेहिं के० दशे स्थान के, एटले दशे कारणे जीव, आगमेसिजहा कत्ताए के० आगल आवते नवे, न ५ एटले कव्याण ठे जेहने, सुदेव, सुमनुष्यपणुं पामे. तथा मोहरूप नइ पामे. तंजहाके० तेहज दश कहेठे. अनिदान १, दृष्टिसंपन्न २, योगवाही ३, ए त्रण पू र्वे कह्या तेम खंतिखमणयाए के० कूमाए खमता पण असमर्थपणे नही. ४ जित इंदियत्ताए के० इंदियनो निग्रह करतां ५, अमाइल्लयाएके० अमाइपणे करीने ६, अपासञ्जयाएके० ज्ञानादिकने पासे वसे. एटले ज्ञानादिक मध्ये न वसे, ते पासञ्जो, कहिए. ते पण देशपासञ्जो सर्वपासञ्जो. ते पासञ्जापणुं ज्यां नही ते अपासञ्जो कहीए. तेणे करीने, ७ सुसामणयाएके० मूलोत्तरगुण सहित साधुपणु करते. ८ पवयणवञ्जयाए के० प्रवचन जे षादशांगी अथवासंघ तेहनुं वाञ्छय्य ते हि तकारपणुं एटले प्रत्यनीकने शिक्षा देवे करी ए पवयण उल्लावणाए के० ते षाद शांगीनो अथवा संघनो उज्जावन धर्म कथावाद लब्धि जशवाद बोलवे करीने १० एहमां जोग वहिवा कह्या ते माटे साधु तथा श्रावक पोताने उचित नणे पण तपक्रिया विशेष करीने नणे. ते आगली गाथामां देखाडे ठे. ॥ ५ ॥

योग वहिने रे साधु श्रुत नणे ॥ श्रावक ते उपधान ॥ तपउप
धाने रे श्रुत परिग्रह कह्या ॥ नंदीए तेह निदान ॥ स० ॥ ६॥

अर्थः—योगवहीने साधु ते श्रुत नणेके० साधु ते योगवहीने सिद्धांत नणे; श्रावक ते उपधान के० श्रावक, उपधान वहिने सूत्र नणे. तप उपधाने के० तप उपधाने करीने श्रुत परिग्रह कह्या के० श्रुतनुं परिग्रहण के०; ग्रहण करे. एम कहुं ठे. ते एम श्रावक क्यां कह्या ठे? ते कहे ठे. नंदीएके० श्रीनंदीसूत्रमध्ये कहुं ठे. तेह निदान के० तेमाटे योग उपधान कहीएठैए. यतः ॥ सुअपरिग्गहा तवो वह्याणाइं इति. अर्थः—सुअपरिग्गहा के० श्रुतनो परिग्रह करे. तवो वह्याणाइं के० तपउपधान सहित, इतिश्री नंदीसूत्रे. इति षष्ठी गाथार्थ ॥ ६ ॥

इरियादिकनां रे षट उपधान ठे ॥ तेणे आवश्यक शुद्ध ॥ गृहि
सामायिक आदि श्रुत नणे ॥ दीक्षा लेइ अलुद्ध ॥ स० ॥ ७ ॥

अर्थः— इरियादिकनां के० इरियावही प्रमुखनां, अहीयां उपलक्षणथी नवका रनुं उपधान लीजीए. आदिशब्दथी बीजां चार उपधान लीजीए. एटले, षटउप धान ठे के० ठ उपधान ठे. यथा पहेलुं उपधान, पंचमहा मंगल सुअखंध, बी जुं पडिकमणा सुअखंध, त्रीजुं शक्र स्तवाध्ययन, चोथुं चैत्यस्तवाध्ययन, पांचमुं नामस्तवाध्ययन अने ठुं श्रुतस्तव सिद्धस्तवाध्ययनः— ए ठ तेणेके० ते उपधाने करीने, आवश्यक शुद्धके० आवश्यकसूत्र शुद्ध थाय. गृहीके० गृहस्थ सामायिक आदे श्रुत नणेके० सामायिक आदि देइने, आदिशब्दथी दृष्टिवादपर्यंत श्रु तसिद्धांत नणे, दीक्षा लेइने अलुद्धके० लोन, उपलक्षणथी क्रोधादिक तेहनो त्याग करीने ते उपधाननो अधिकार महानिशीथसूत्रमध्ये विस्तारे ठे. ते जाण वुं. ते कहेतां ग्रंथ वधे तेमाटे नथी लखता. तथा मूढा महानिशीथसूत्र मा नता नथी; ते नथी मानता तेहने केहेवाना उत्तर प्रत्युत्तर घणाठे, पण नथी लखता. तथा सुबुद्धि मंत्री प्रमुखने अधिकारे बीजे पण सर्व ठामे दीक्षा लीधा पठी ॥ सामास्य मास्याइं एकारस अंगाइ अहिजइके० सामायिक आदि देइने अगीआर अंग नणे एहवा पाठ ठे. इतिसप्तमगाथार्थ. ॥ ७ ॥

वली श्रावक सूत्र न नणे ते देखाडेठे.

सूत्र नण्या कोइ श्रावक नवी कहा ॥ लद्धा कहा तेह ॥ प्रथम ज्ञान ने पठी दया कही ॥ तिहां संजत गुण रेह ॥ स० ॥ ८ ॥

अर्थः— सूत्र नण्या कोइ श्रावक नवि कहा के० कोइ श्रावक कोइ सूत्रमां सूत्र नण्या कहा नथी. लद्धा कहा तेहके० उलटा लद्धा कहा ठे. अर्थ लाथ्या ठे जेणे इत्यादिक तुंगीआनगरी प्रमुख श्रावकने अधिकारे कहाठे. यतः नगवती सूत्रे शतक बीजे उद्देशे पांचमे ॥ लद्धा गहियछा पुहियछा अजिगयछा विणिहियछा ॥ इति. अर्थः— लद्धाके० अर्थ ग्रह्याठे; तेहथी अर्थ लाथ्या ठे. पुहियछाके० संशययकां पूठ्याठे अर्थ जेमणे, अजिगयछाके० प्रश्न करी निर्णय कखा अर्थनुं अजिग्रहण जाणपणुं थयुं. विणिहियछाके० एटलामाटे निश्चित अर्थठे जेणे, एम कहुंठे; पण ॥ लद्धसुत्ता गहियसुत्ता ॥ इत्यादि पाठ कहीए नथी. उलटुं दीक्षा लीधा पठी पण एटलो काल गये नणे, एम कहुंठे ते लखीए ठैए.

॥ तिवास परियागस्स निग्गंथस्स कप्पइ आयाकप्पे नामं अश्रयने उदिसि तएवा चउवास परियागस्स निग्गंथस्स कप्पत्ति सुअगडे नामं अंगे उदिसित्तए पं

चवास परियागस्स समणस्स कप्पत्ति दसाकप्प व्यवहारा नामञ्जयणे उद्दिसित्त
 ए अठवास परियागस्स समणस्स कप्पत्ति ठाण समवाए नामं अंगे उद्दिसित्तए द
 स वास परियागस्स कप्पत्ति विवाहे नामं अंगे उद्दिसित्तए एकारसवास परियाग
 स्स कप्पत्ति खुड्डिया विमाण पविज्जत्ति महलिया विमाण पविज्जत्ति अंगचूलिया
 वंगचूलिया विवाहचूलिया नामं उद्दिसित्तए बारसवास परियागस्स कप्पत्ति अरु
 णोववाए वरुणोववाए गरुडोववाए धरणोववाए वेसमणोववाए वैलंधरोववाए
 अञ्जयणे उद्दिसित्तए तेरस वास परियाए कप्पत्ति उठाणु सुए समुठाणसुए देविं
 दोववाए नागपरियावलिया नामं अञ्जयणे उद्दिसित्तए चउदस वास कप्पत्ति सु
 वन्न जावणा नामं उद्दिसित्तए पनरसवास कप्पत्ति चारण जावणा नामं अञ्जयणे
 उद्दिसित्तए सोलसवास कप्पत्ति वेयणीसयं नामं अञ्जयणं उद्दिसित्तए सत्तरसवास
 कप्पत्ती आसीविसि नामं अञ्जयणे उद्दिसित्तए अठारसवास कप्पत्ति दिट्ठि विसि
 जावणा नामं अञ्जयणे उद्दिसित्तए एगुणवीसइवास परियागस्स कप्पत्ति दिट्ठि
 वाए नामं अंगे उद्दिसित्तए वीसवास परियाए समणे निग्गंथे सव्वसुआणवाई न
 वत्ति ॥ अस्यार्थः एनो अर्थ सुगम ठे तो पण संक्षेप लखेठे. अण वरसना पर्या
 यना धणी साधुने कल्पे. आचार प्रकल्पनामा अध्ययन जणवाने चार वरस
 नी दीक्षावालाने सूगडांग सूत्र जणवुं कल्पे. एम पांच वरसनाने दशाकल्प,
 व्यवहार अध्ययन जणवुं कल्पे. आठ वरस पर्यायवाला ठाणांग समवायांग ज
 णे, दश वरस पर्यायवाला जगवतीसूत्र जणे. अगीयार वरसना पर्यायवाला
 खुड्डियाविमानप्रविज्जत्ति महल्लियाविमाणप्रविज्जत्ति अंगचूलिया, वंगचूलिया अ
 ने विवाहचूलिया जणे; बारवरसना पर्यायवाला अरुणोपपात, वरुणोपपा
 त, गरुडोपपात, धरणोपपात, वैश्रमणोपपात अने वैलंधरोपपात जणे. तेरवरस
 ना पर्यायवाला उपस्थानश्रुत, समुठाणश्रुत, देवेण्डोपपात अने नागपरिया वलि
 या अध्ययन जणे. चउदवरसना पर्यायवाला सुवर्णजावणाअध्ययन जणे. पन्न
 रवरसना पर्यायवाला चारण जावणाअध्ययन जणे. सोलवरसना पर्यायवाला
 वेदनीशतकअध्ययन जणे. सत्तरवरसना पर्यायवाला आसीविसअध्ययन जणे.
 अठारवरसना पर्यायवाला दृष्टिविषजावणा नामा अध्ययन जणे. ओगणीस व
 रसना पर्यायवाला दृष्टिवादनामा अध्ययन जणे. वीसवरसना पर्यायवाला सर्व
 सूत्रना वादी होय. इति व्यवहारदशमोद्देशके. जो साधु एटला वरसपढी जणे
 तो श्रावकतो सर्वथा न जणे. इति जाव. तेवारे हुंडक बोव्यो जे, जो एम ठे तो

श्री दशवैकालिक मध्ये केम कहुं जे ॥ पढमं नाणं तउ दयाके० प्रथम ज्ञान ने पठी दया. ज्ञानविना दया केम पाले? माटे श्रावक ए लेखे सूत्र जणे ते उपर उत्तर बालेढे. प्रथम ज्ञान ने पठी दया कहीढे ते कोने कहीढे? तेउपर आगळुं पद कहुंढे. तिहां संजत गुण रेहके० त्यहां संजत कह्याढे. गुणनी रेखासरखा मुनि एवा होय. यतः ॥ पढमंनाणं तउ दया एवं चिछई सब संजए ॥ एम दश वैकालिकनो पाठ ठे माटे श्रावकने केम जोडोढे? पण सब सावए एवुं नथी कहुं तो एह वचनथी शो संदेह उपजेढे! इत्यष्टमी गाथार्थ ॥ ७ ॥

नवमे अध्ययनेरे बीजा अंगमां ॥ घरमां दीव न दीठ ॥ वलिय चउदमेरे कहुं शिक्षा लहे ॥ ग्रंथ तजे ते गरिष्ठ ॥ स० ॥ ए ॥

अर्थः- नवमे अध्ययनेरे बीजा अंगमांके० बीजुं अंग जे सूगडांग सूत्र तेहना नवमा अध्ययनेविषे एम कहुंढे. घरमां दीव न दीठके० घरमां गृहस्थे दीवो न दीठो; माटे दीक्षा लेढे. ॥ यतः ॥ गिहे दीव म पासंता पुरिसा दाणिया नरा ते धीरा बंधणु मुक्का नावकंखंति जीवियं ॥ १ ॥ इति सुंगडांग सूत्रे नवमे अध्ययने अर्थ.-गिहे दीवम पासंता के० घरनेविषे सूत्ररूप दीवो नथी देखता; ते माटे पुरिसा दाणिया नरा के० पुरुषो आदेय नामना धणी, एहमां पुरुष, सूत्ररूप दीवो देखवाने ते धीराके० ते धीर, बंधणुमुक्का के० संसार बंधन ठांडे. एटले दीक्षा आदरे ठे. नावकंखंति जीवियंके० असंयम जीवितव्ये जीवुं नथी वांञ्चता. ए गाथार्थे पण सूत्र घरमां जणता नथी दीसता. वलिय चउदमे कहुं के० वली सूगडांग सूत्रनाज अध्ययन चौदमे कहुं. शिक्षा लहे के० शिक्षा पामे. एटले सूत्र जणवारूप शिक्षा पामे. कोण पामे? ते कहे ठे. ग्रंथ तजे के० परिग्रह ठांडे ते गरिष्ठ के० गुण गरिष्ठ होय ते. एटले निग्रंथ थाय ते शिक्षा सूत्रनी पामे. इति गाथार्थ-हवे चौदमा अध्ययननी गाथा लखीए ठैए ॥ गंधंविहाये हच सिस्कमा ए उचयसु बंनचरेव सिक्का ऊवायकारी विणयंतु सिस्के जे ठेय सेविप्यमायं न कुक्षा ॥ १ ॥ अस्यार्थ, गंधंविहाय के० परिग्रह ठांडीने इह सिस्कमाने के० सूत्र जणतो अको उचयके० चारित्रमां सावधान यइने सुबंनचरेवसिक्का के० जली रीते ब्रह्मचर्यनेविषे वसे. ऊवायकारी के० उपायनो करणहार एटले रत्नत्रयनो आराधक, विणयंतु सिस्के के०, विनयप्रत्ये शीखे. जे ठेएके० जे निपुण ठे. सेवि

के० ते प्राणी, पमायं न कुशाके० प्रमाद न करे. इति. एहमां पण कसुं जे परि ग्रह ठामे तेवारे सूत्र जणे. इतिजाव. इति नवमगाथार्थ ॥ ९ ॥

सप्तम अंगे अपठिया संबरी ॥ दाख्या श्राध अनेक ॥ नवि
आचार धरादिक ते कहा ॥ मोटो एह विवेक ॥ स० ॥१०॥

अर्थ:-सप्तम अंगे के० श्री उपासगदशांगसूत्रमध्ये, अपठिया संबरी के० नस्याविना संबरवंत कहा. एम, दाख्या श्राध अनेक के० अनेक श्रावक देखा ड्या ठे. इति. सूत्र नस्या नथी कहा. इति जाव. ते कामदेवना अधिकार मध्ये प्रगटपणे श्री उपासकमध्ये कसुं ठे. यथा ॥ तयेणं समणे जगवं महावीरे बह वे समणे निग्गंथे निग्गंथीउय आमंतेत्ता एवं वयासी जस्ताव अज्ञो समणोवास ग्ग गिहिणो गिहमञ्जे वसंता दिवमाणुस्स तिरिक्कजोणिए उवसग्गो सम्मं सहंति जाव अहिया संति सक्का पुणाइ अज्जो समणेहिं निग्गंथेहिं डुवालसंगं गणपिड गं अहिस्समाणेहिं दिव माणुस तिरिक्कजोणिए उवसग्गे सम्मं समहित्तए जा व अहिया सित्तए तउते बहवे समणानिग्गंथा निग्गंथीउय एयमठं विणएणं प डिसुणे तएणंसे कामदेवे समणं जगवं पसिणाइं पुब्बइ ॥ इत्यादि व्याख्या:-तए णं समणे जगवं महावीरं के० तेवारे श्रमण जगवान महावीर स्वामी, बहवे स मणे निग्गंथे निग्गंथीउयके० घणा श्रमण निग्रंथ निग्रंथीने, एटले घणा साधु साध्वीने, आमंतेत्ता के० आमंत्रण करीने-बोलावीने, एवंवयासी के० एम कहे ता हवा. जस्ताव अज्ञो के० हे आर्यो, जो-समणोवासग्ग गिहिणो के० श्रम णोपासक गृहस्थ, गिहमञ्जे वसंता के० घरमां रहेता, दिव माणुस तिरिक्कजो णिए के० देवतासंबंधी, मनुष्यसंबंधी अने तिर्यंचसंबंधी-उवसग्गो सम्मं सह ई के० उपसर्ग सम्यग्रूते एटले नलीरीते-प्रकारे सहे ठे. जाव अहिया सेइके० दीनता अणकरवे अहियासे ठे. सक्कापुणाइ अज्जो के० हे आर्यो, विशेषे सम र्थ थावुं. समणेहिं निग्गंथेहिं के० श्रमण निग्रंथे-डुवालसंगं के० द्वादशांगी, गणपिडगं के० गणि जे आचार्य-तेनी पेट्टी. अहिस्समाणेहिं के० जणते थके, दिव माणुस तिरिक्कजोणिए उवसग्गे के० देवता, मनुष्य अने तिर्यंचसंबंधी उ पसर्ग, सम्मं सहित्तए के० सम्यग्रूते सहेवाने, जाव अहियासित्तए के० याव त् अहियासवाने, तउ के० तेवारे. ते-बहवेसमणानिग्गंथा के० ते घणा श्रम ण निग्रंथ, निग्गंथीउयके० साधवी, एयमठंविणएणं पडिसुणेति के० ए अर्थ वि

नये करीने सांजले. एटले ए समुदाय अर्थ जे प्रचुजीए साधु साध्वीने कसुं जे श्रावक थकां उपसर्ग खमे ठे; तो तमे ढादशांगी प्रमुखनाजणनारा ठो; माटे तमा रे तो विशेषे उपसर्ग सहेवा. इति जाव. एहमां एम कसुं जे, श्रावक वगर जण्या विना संबरवंताठे. इति तात्पर्यार्थि. तएणसे कामदेवे के० तेवार पठो ते कामदेव समणं जगवं पसिणाइ पुढइ के० श्रमण जगवानने प्रश्न पूठे. इति सूत्रार्थ-व ली उपासगदशांगमध्येज कुंमकोलिया नामा जगवानना श्रावकनो अधिकार ठे. यथा ॥ कुंमकोलियाइं समणे जगवं महावीरे कुंमकोलियं एवं वयासी सेनूणं कुं मकोलिया कल्लं तुल्लं पुढावरएह काल समयंसि असोगवणियाए एगेदेवे अंति यं पाठ जविडा तएणं सेदेवे एणाममुद्दंच तहेव जाव पडिगए सेनूणं कुंमकोलि या अछेसमठे हंताअच्चितं धन्नोसिणं तुमं जहाकामदेवे ॥ व्याख्या:-कुंमकोलि याई के० हे कुंमकोलिया, एहवुं आमंत्रण करीने, समणे जगवं महावीरे के० श्रमण जगवान महावीर, कुंमकोलियायं के० कुंमकोलियाश्रावकप्रत्ये, एवं वयासी के० एम कहेता हवा. सेनूणं कुंमकोलिया के० हे कुंमकोलिया! निश्चे, क ल्लं के० गइ काले, तुल्लंके० तुजने, पुढावरएहकाल समयंसि के० मध्यान्ह सम यनेविषे, असोगवणियाए के० अशोकवाडीनेविषे, एगेदेवे अंतियं पाठ जविडा के० एक देवता प्रगट थयो. तएणं सेदेवे के० तेवारे ते देवता, एणाममुद्देच के० ताहरी नाममुडा, तहेव जाव पडिगए के० तेमज यावत् गयो, एटले यावत् श ब्दे एम सूचव्युं. नाम मुडा वस्त्र देवताए लीधां, प्रश्न पूठ्यां, तेना तें जवाब उ त्तर कखा. अनुक्रमे निष्टुष्ट व्याकरण कस्ये थके, देवता पाठो गयो. सेनूणं कुंम कोलिया के० ते निश्चे हे कुंमकोलिया, अछेसमठे के० ए अर्थ साचो. हंता अ च्चि के० प्रचुजीने कहे ठे. हे जगवन्, सत्य, तंधन्नोसिणंतुमं के० प्रचुजी कहे ठे धन्य ठो तमे, जहा कामदेवे के० जेम पूर्वे कामदेव कखा ठे तेम कहेवा. एटले साधुने बोजावीने प्रचुजीए कसुं जे, घरमां रह्या श्रावक पण एम करे ठे; तो तमे तो ढादशांगीना धरनारा ठो. तमने विशेषे एम जोइए. इति. जो श्रावक, सूत्र जणता होत तो एम कहेत नहीं इतिजाव.

अहीयां कोइक एम कहेजे “ ढादशांगीना जणनारा कखाठे. ते ढादशांगी ज णी न शके पण थोहुं घणुं जण्या होशे.” तेहने उत्तर देठे- नवि आचार धरा दिक ते कखा के० आचारांगादिकना धरनारा श्रावक नथी कखा. एटले ए जाव जे ॥ अप्पेगइया आचारधरा अप्पेगइया सूअगडधरा ॥ एम एकादशांगीदि जण

नारा साधु विवरीने उववाइ प्रमुखमां कह्या ठे; पण श्रावक नथी कह्या, तो तमे खोटी संजावना शी करो ठे? मोटो एह विवेक के० ए श्रावक तथा साधुने विवेक वहेंचण मोटो कखो ठे. इति दशमी गायार्थ ॥ १० ॥

अहीयां कोइकनी आशंका करीने उत्तरवाले ठे. ते हुंडक बोळ्यो जे “उत्तराध्ययनमां श्रावकने कोविद कह्यो ठे ते जण्णाविना कोविद केम कहीए? तेहने उत्तर.

उत्तराध्ययनेरे कोविद जे कह्यो ॥ श्रावक पालित चंप ॥ ते प्रवचन निग्रंथ वचनथी ॥ अरथ विवेके अकंप ॥ स० ॥२१॥

अर्थः—उत्तराध्ययने के० उत्तराध्ययननेविषे, कोविद जे कह्यो के० कोविद एट ले पंढित कह्यो ठे. श्रावक पालित चंप के० चंपानगरीनेविषे पालित नामा श्रावकने कह्यो ठे. यतः चंपाए पालिए नामे सावए आसिवाणिए महावीरस्स जग वउ सीसो सोउ महप्पणो ॥ १ ॥ व्याख्याः—चंपानगरीनेविषे, पालिए नाम सावए के० पालित नामा श्रावक, आसिके० होतो हवो. वाणिएके० वणिक जाति—ते केवो ठे? महावीरस्स जगवउ सीसो के० महावीर जे चोवीशमा परमेश्वर—तेमनो शिष्य ठे. महप्पणो के० ते वीर केवो ठे? महात्मा ठे. मोटो ठे आत्मा जेहनो इति. वली ते श्रावक केवो ठे? ते कहे ठे. ॥ निग्गंथे पावयणे सावए सेवि कोविए पोएणववहरंते पिहुंडंनगरमागए ॥ २ ॥ व्याख्याः—निग्गंथे पावयणे के० निग्रंथसंबंधी प्रवचन—तेहनेविषे, सावए के० ते श्रावक, कोविए के० पंढित ठे. पोएणववहरंते के० जिहां जे व्यापार करतो, पिहुंडं नगरमागए के० पिहुंडंनामा नगरनेविषे आवतो हवो. इति उत्तराध्ययने एकवीशमे अध्ययने जे कोविद कह्यो ठे ते प्रवचननिग्रंथ के० निग्गंथे पावयणे निग्रंथनुं प्रवचन, वचनथकी के० एहज वचनथी जाणीए ठैए जे, प्रवचन जण्णानो संबंध ते निग्रंथनेज ठे. अने श्रावकने कोविद कह्यो ते अरथ विवेके के० अर्थनी धारणा एज होय. अकंप के० अप्रकंप निश्चलपणे श्रावक ल-इ-छाज कह्या ठे. पण ल-इ-सुत्ता कहींए पाठ नथी. वली श्रावक कोविद कह्यो पण अधीत न कह्यो; तो एहमां शो संदेह आवे ठे? आज पण श्रावक, सूत्र जण्णाविना अर्थे करीने घणा माह्या दीसे ठे. अहीयां वली हुंडकमति बोळ्योके “ उत्तराध्ययनमां कसुं ठे के ” सूत्र जणतो सम्यक्त्व पामे “ तेवारे मिष्यात्वी यको जणे एम आवुं ” यतः ॥ जो सुत्त महिज्जंतो सुएणउग्गाहइव सम्मत्तं अंगेण बाहिरेणव सोसुत्तरुइत्ति

नायवो ॥ १ ॥ व्याख्या:-जोसुत्तमहिङ्गंतो के० जे सूत्र नणतो, सुएण उंगहइ उ सम्मत्तं के० श्रुते करीने सम्यक्त्तने अवगाहे. अंगेण के० अंगे करी, वके० अथवा बाहिरेण के० अंगबाह्ये करी, सोसुत्तरुइत्ति नायवो के० ते सूत्ररुची जा एवो. इति उत्तराध्ययने अध्ययन अछावीशमे.

हवे एनो उत्तराध्ययननी गाथाथी पण श्रावकने सूत्र नणवुं नावे, जे माटे सूत्रनण्ये समकित अवग्गहे ते त्रापइजल अवग्गहे ए दृष्टांत जाणवुं. एटले जल ठतुंठे तेहने अवग्गहे. ए दृष्टांत ठतां समकितनेज साधुने अवगाहवुं आव्युं, पण मिथ्यात्वीथको सूत्र नणीने सम्यक्त्व पामे एम तो पेजो वाहेजो होय, ते पण न कहे. कांक्षा मोहनीय कर्मना उदयथी शंकित जावठे, ते साधु नणतो निःशंकित करे, पठी निःशंकित सूत्ररुची नामे सम्यक्त्व अवगाहे; ए सुधो अर्थ मान वो. वली मिथ्यात्वी ते अन्यतीर्थी कहीए, अने अन्यतीर्थीने सूत्र नणावे तो चारमासनुं प्रायश्चित्त आवे. एम अहींयांज आगल कहेवाशे; तो नणवुं तो वेगलुं रह्युं; ते विचारजो. इति एकादशमी गाथार्थ. ॥ ११ ॥

सूत्रे दीधुरे सत्य ते साधुने ॥ सुर नरने वलि अह ॥ संबर
द्वारेरे बीजे एम कह्युं ॥ अंग दशमे समरह ॥ स० ॥ १२ ॥

अर्थ:-सूत्रे के० सूत्रथी, दीधुं के० आप्युं. सत्य के० साधुं बीजुं व्रत-साधुने के० मुनिने. एटले परमेश्वरे मुनिने सूत्रथी सत्य आप्युं. सुर नरने वलि के० वली देवता अने मनुष्यने, अह के० अर्थथी सत्य आप्युं. संबरद्वारे बीजे एम कह्युंठे. अंग दशमे के० श्रीप्रश्नव्याकरणनेविषे, समरह के० समर्थपणे कहुंठे. तथाचतत्पाठः ॥ तं सच्चं जगवंत तिष्ठगर सुजासियं दशविहं चउहसपुष्पीहिं पादुमह वेइयं महरिसीणय समयप्पदिन्नं देविंद नरिंदे जासियहं ॥ इति व्याख्या०-जे सत्य, पूर्वोक्त जगवंतपूज्य, बीजुं व्रत तीर्थकरनुं सुजास्युं. दशविहं के० दश प्रकार, जिणवयस्सम्मय उवण इत्यादि पूर्वे कह्याठे, ते सिद्धांत प्रसिद्ध जाणवा. तथा चौदपूर्वधर, पादुमह विदियं के० पादुडो जे पूर्वगत जाग विशेष जेम अध्ययन उद्देशादिक कहीए तेम-तेहने अर्थ विदित जाणवुं. तथा, महरिसीणं के० उत्तम साधु -तेहने, समय के० सिद्धांत, पदिन्नं के० दीधुं. ए तावता सिद्धांत वीतरागे साधुनणी दीधुं. सत्यवचन जाणे जाषे ते माटे ए अकरे एम जाणीए ठैए जे, श्रीवीतरागनी आझाए साधुनेज सूत्र नणवुं; पण सूत्र गृह

स्थने दीधुं एम न कहुं. तथा.देविंद नरिंद मासियडं के० देवेइ सौधर्मादिक, नरेइ राजान् नारतादिक-तेहने जाष्या प्ररूप्या अर्थ जेहना. एतावता देवेइ नरेइादि के सिद्धांतनो अर्थ सांजली सत्यवचन जाणे. इति. द्वादशमी गाथार्थ ॥ १२ ॥

वली श्रावकने सूत्र नणवानो निषेध देखाडे ठे.

वलिय विगयपडिबद्ध ने वाचना ॥ श्रीगणंगे निषेध ॥ नवि य मनोरथ श्रुत नणवातणो ॥ श्रावकने सुप्रसिद्ध ॥स०॥ १३॥

अर्थ:- वलिय के० पूर्वे कहुं तेहथी बीजुं, विगयपडिबद्धने के० नित्य वि गयप्रतिबद्ध होय, तेहने-वाचना के० सूत्रनी वाचना देवी-ते, श्री गणंगसूत्रे निषेध के० गणंगसूत्रनेविषे निषेध कखो ठे. तथाच तत्पाठः तउ अवायणिस्रा पन्नत्ता तंजहा अविणीए विगइपडिबद्धे अविउसय वियपाहुडे तउ कप्पंतिवाइत्त एतं, विणीए अविगइ पडिबद्धे विउसविय पाहुडे ॥ इति. अर्थ:-तउ अवायणिस्रा पन्नत्ता के० त्रण वाचना देवा योग्य नही. एटले सूत्र न नणाववुं कह्या ठे. तंजहा के० ते देखाडे ठे. अविणीए के० अविनीत होय-विनयवंत न होय. १ विगइपडिबद्धो के० घृतादिक विगय-तेहमां गृह होय-एटले योग नथी वहेतो २ अविउस के० अव्यवस्थित, अनुपशांत प्राज्ञत के० नरकपालनीपरे क्रोध जे हने-एटले परमाधामीनी परे कषायवंत ठे. यतः ॥ अप्पेविपारमाणिं अवरारहे वय इखामियंतंच बहुसो उदीरयंसो अविउसिय पाहुडो सखलुत्ति ॥१॥ अर्थ:- पारिमाणिं के० परमक्रोध समुद्घात करे इति. वली तउ कप्पति वाएत्तए के० त्रण जनने वाचना देवी कल्पे. तंके० ते देखाडे ठे. विनीत होय १ अविगय प्र तिबद्ध होय- एटले योगवाहीं होय. विउसविय पाहुडो के० कषाय उपशम्या होय. एवानेज सूत्र नणवुं कहुं. जो श्रावकने सूत्र नणवां होय तो तेहनो म नोरथ कां न होय? ते कहे ठे. नविय मनोरथ श्रुत नणवातणा के० श्रुत न णवानो मनोरथ नही कह्यो. श्रावकने सुप्रसिद्ध के० प्रसिद्धपणे श्रावकने नथी कह्यो. शामाटे श्रावक अने यतिना मनोरथ त्रण त्रण जूआ जूआ कह्या ठे. यतः ॥ तिहिंमाणेहिं समणे निग्गंथे महाणिकारे महा पक्कवसाणे नवइ कयाणं अहं अप्पंवा बहुंवासुअं अहिक्किस्सामि कयाणं अहं एकद्धविहारं पडिमं उव संपक्कित्ताणं विहरिस्सामि कयाणं अहं अपद्धिम मारणांतियं संलेहणा जूसणा जूसिए नत्तपाण पडिआइस्सिए पाउवगमं कालमणवकंखेमाणे विहरिस्सामि

एवं समणस्सा सवयसा सकायसा पडिजागरमाणे निग्गंथे महाणिक्करे पक्कव सा णो नवइ ॥ व्याख्या:-तिहिंठाणेहिं समणे निग्गंथेके० त्रणे स्थानके श्रमणनिग्रंथ, महाणिक्करे के० मोटी कर्मरूपणा, महापक्कवसाणे के० अत्यंत पर्यवसान एटले समाधिमरण करे. माटे फरी मरवुं नही. माटे ए मोटो अंत, नवइ के० होय-करे. कयाणं अहं के० केवारे ढुं, अप्पंवा बहुवासुअं अहिक्किस्सामि के० थोडुं घणुं श्रुत नणीश? १ कयाणं अहं एकलविहारं पडिमं उवसंपक्किताणं विहरिस्सामिके० केवारे ढुं, एकलविहार प्रतिज्ञा अंगीकार करीने विचरीश? २ कयाणं अहं अपञ्चिममारणांतिके० ठेली मरण संबंधी, संलेहणा जूसणा जूसिए के० संलेषणा जे तप-ते तपनी जूसणा जे सेवा-ते सेवाए करी जूसिए के० रूक्क थया ठे, जत्तपाण पडियाइस्किएके० जात पाणीनां पच्चस्काण कखाने जेहने-पाउव गमंके० पादपोपगम अणसण करी, कालमणवकंखमाणे विहरिस्सामि के० मरण अणइत्ततो ढुं केवारे विचरीश? ३ एवं के० एरीते, सके० ते साधु, समणस्सा के० मने करी सहित, सवयसाके० ते साधु, वचने करी, सकायसा के० ते साधु कायाए करी- एटले त्रिकरणे करी, पडिजागरमाणे के० प्रतिजागरण करतो थको, निग्गंथेके० निग्रंथ, महाणिक्करे महापक्कवसाणे नवइ. एहनो अर्थ पूर्वनी परे- एसाधुना त्रण मनोरथ कह्या. हवे श्रावकना कहीए ठैए. ॥ तिहिंठाणेहिं समणो वासए महाणिक्करे महापक्कवसाणे नवइ तंजहा, कयाणं अहं अप्पंवा बहुवा परिगहं चइस्सामि? कयाणं अहं मुंढे जवित्ता अगाराउ अणगारियं पवइस्सामि २ कयाणं अहं अपञ्चिममारणांतियं संलेहणा जूसिय जत्तपाण पडिआइस्किए पाउवगमं कालमणवकंखमाणे विहरिस्सामि ३ एवं समणस्सा सवयसा सकायसा पडिजागरमाणे समणोवासए महाणिक्करे महापक्कवसाणे नवइ ॥ अस्यार्थ:- त्रण स्थानके समणोवासए के० श्रावक महा निर्झरा महापर्यवसान करे. ते हज त्रण स्थानक कहेठे. केवारे ढुं थोडो घणो परिगहं के० धन धान्यादिक नव प्रकारनो परिग्रह ठांमीश? केवारे ढुं, मुंढे जवित्ता के० मुंढ थइने, अगाराउ अणगारियं पवइस्सामि के० अगार जे घरवास ठांमीने अणगारवास अंगीकार करीश? त्रीजो मनोरथ सुगमठे. पूर्वनी परे जाणवो. इति ठाणांग त्रीजे ठाणे. तथा वली कह्युंठे. ॥ महत्तरूवा वयणप्प नूया गाहाणुगीया नरसंघमस्ये जंनिस्कुणो सीस गुणो ववेया इहक्कयंते समणोमिजाउ ॥ १ ॥ अस्य व्याख्या:- ब्रह्मदत्तने चित्रमुनिकहेठे. महत्तरूवा के० मोहोठो ठे अर्थ जेनो. वयणप्पनू

या के० वचनअल्पनूत एवी गाथा. एटले धर्मोपदेशनी गाथा, अणुगीया के० अनुकूलपणे कही, तिष्ठयरे के० तीर्थकरे कही; एटलुं बाहेरथी लेइए-नर संघमशे के० मनुष्यना संघमध्ये कहीठे. जं के० जे गाथा सांजलीने-एटलुं बा हेरथी लेइए. निस्कूणो के० मुनि, सीलगुणोववेया के० शील ते क्रिया, गुण ते ज्ञान-तेणे उववेया के० युक्ति यइने इहज्जयंते के० जिनप्रवचननेविषे यत्न करेठे. बाहारथी अर्थ लेइने सूत्र व्याख्यान करवुं माटे एम कहोए. में पण ते गाथा सांजलीने, समणोमिजाउ के० हुं श्रमण थयो. इति-ए उत्तराध्ययनने तेरमे अध्ययनने मेले पण साधुनेज सूत्र नणवुं. इति त्रयोदशमीगाथार्थ ॥ १३ ॥

हवे जे ग्रहस्थने नणावे तेहने दोष देखाडेठे,

वाचन देतारे गिहिने साधुने ॥ पायञ्चित्त चउमास ॥ कह्युं निशी
थेरे तो शुं एवडी ॥ करवी होंस निराश ॥ स० ॥ १४ ॥

अर्थ:- वाचन देतारे गुरुने साधुने एहवो पाठ कोइ लेखकना दोषथकी ज णायठे. शामाटे जे निशीथनो तादृश अर्थ बेसतो नथी. माटे वाचना देतारे गिहिने साधुने ॥ एवो पाठ प्राये हज्जे. एम गुरुनो उपदेशठे. हवे अर्थ:- वाच ना देतां गिहिनेके० ग्रहस्थने वाचना देतां एटले ग्रहस्थने सूत्र नणावतां साधुने पायञ्चित्त चउमासके० साधुने चतुर्मास प्रायश्चित्त आवे. कह्युं निशीथेके० निशी थसूत्रमां कह्युं ठे. तो शुं एवडी करवी होंस निराशके० तो एवडी आशा वि ना होंस शी करवी? एटले कोइ ठेकाणानी सूत्रसाखनी आशाविना शी वात कर वी? यतः ॥ से निस्कूवाणित्तञ्चियंवा गारञ्चियंवा वाएइवायंतं वासाइज्जइ तस्सणं चाउम्मासियं ॥ व्याख्या:- सेनिस्कूके० जे मुनि अणउञ्चियंवाके० अन्य तीर्थने गारञ्चियंवाके० गृहस्थने वाएइके० वाचना आपे. वायंतंवासाइज्जइके० वाचना आपतां सहाय दीए, तस्सणं चाउम्मासियंके० तेहने चार मासनुं प्रायश्चित्त ॥ इ ति निशीथसुत्रे अणणीशमे उद्देशे. अहीयां मूर्खे ढुंढिआ गृहस्थ ते अन्यतीर्थीना गृहस्थ कहेवा जाय पण अन्यतीर्थीमां ते तो आवी गया. इति चउदमी गाथार्थ.

वली कोइक कहेजे पोतानी मेले सूत्र वांचीने नणतां शो दोष? तेहने क हीए जे ॥ गुरुवायणे वागयं ॥ एवुं अनुयोग द्वारमध्ये कह्युं ठे. त्यां गुरुवाचनोपग त गुरुवाचनाए आव्युं. इति. तथा वली जे ॥ आयरिय उवज्जायाणं अदिणं गिरं आइअइ आयायंतं वासाइज्जइ ॥ इति-आचार्य उपाध्यायनुं अदिणके० अ

एदीधुं, गिरंके०वाणी आइयइके० ग्रहे अथवा तेहनी सहाय करे तो प्रायश्चित्त लागे. एम निशीथसूत्रमध्ये पण पोतानी मेले जणतां प्रायश्चित्त कद्युंठे.

हवे पंचांगीनी वात आवी. त्यजिय गाथा.

त्यजिय असज्जाइ गुरुवाचना ॥ लेइ योग गुणवंत ॥ जे अ
नुयोग त्रिविध साचो लहे॥करे ते कर्मनो अंत ॥ स० ॥ १५ ॥

अर्थः—त्यजिय असज्ञाइके० सूत्र जणे ते एवी विधिं जणे जे, असज्ञायतजी ने गुरुवाचना लेइके० गुरुनी वाचना पामीने योगके० योग वहीने गुणवंतके० जे गुणवंत होय ते अनुयोग त्रिविध लहे के० ते प्राणी त्रण प्रकारनो अनुगमपामे. करे ते कर्मनो अंतके० एरीते जणे तेहज प्राणी कर्मनो अंत करे—एटले सिद्धि अहीयां असज्ञाय तजे एम कद्युं. माटे असज्ञायना अहूर देखाडेठे. ॥ एो कप्पइ वरे. निग्गंथाणवा णिग्गंथीणवा चउपाडिवयेहिं सज्ञायं करित्तए तंजहा ॥ आ साठि पाडिवए इंदमहपाडिवए कत्तियपाडिवए सुगिम्हपाडिवए ॥ अर्थः— एो कप्पई इत्यादि न कल्पे निग्रंथ तथा निग्रंथीने चउपाडिवएहिं सज्ञायं करित्तए के० चार पडवाने दिवसे सज्ञाय करवो. तंजहा के० तेहज कहेठे. आषाढशु दि पूनेमने अनंतर पडवो कहीए. ते आषाढी पडवो इंदमहापडिवाए के० इंद महोहवने पडवे. आसोनी पूनेमपढी पडवो आवे ते कहीए. कत्तिय पाडिवए के० कार्तिकशुद्धपूनेम लगतो पडवो आवे ते कार्तिकपडवो कहीए. सुगिम्हपडि वएके० चेत्री पूनेमपढी आवे ते कहीए, तथा० ॥ एोकप्पईणिग्गंथाणवा णि ग्गंथीणवा चउहिं सज्ञां सज्ञायं करित्तए तंजहा ॥ पढमाएपडिमाए मज्ञाएहे अट्टरत्ते ॥ व्याख्याः—नकल्पे निग्रंथ निग्रंथीने, चउहिं सज्ञां सज्ञायं करि त्तए के० चार संध्याए सज्ञाय करवी. तंजहाके० तेहज देखाडेठे. पढमाए के० पहेली प्रातःकालनी संध्या, पडिमाए के० सांजनी संध्या मज्ञाएहे के० म थ्यान्हनी संध्या, अट्टरत्ते के० मध्यरातनी संध्या. इति गणांगे चोथे गणे. तथा ॥ दशविहे अंतलिक्खिए असज्ञाइए पन्नत्ते तंजहा. उक्कपाए १, दिसादाहेश, गज्जिए ३, विक्कुए ४, गंधवनगरे ५, णिग्घाए ६, जस्काजित्ते ७, धूमिआ ८, महिया ए, रउग्घाए १०— ॥ व्याख्याः—दशविहे के० दश प्रकारनी, अंतलिक्खिएके० आ काशसंबंधी, असज्ञाइए पन्नत्ते के० असज्ञाय कहीठे. तंजहाके० तेहज कहेठे. उ क्कापाए के० उक्कापात लोकप्रसिद्धे दिसादाहेके० हरकोइ एक दिशानेविषे म

हा नगर बलतुं होय; तेरीते नूमिकाए अणफरसित आकाशतलवर्ती उद्योत दे
खाय. १, गङ्गाएके० मेघनुं गाजवुं ३, विष्णुएके० वीजलि ४, गंधवनयरे के०
आकाशे गांधर्वदेवविशेष तेहनां नगर देखाय. अहीयां गांधर्वनगरने ठेकाणे जू
वए एहवो पाठठे. त्यां, जुवएके० ज्यां संध्यानी कांति अने चंद्रकांति ए युगपत्स
मकाले जेली थाय ते अजवाला पद्दना पडवे, बीजे अने पुनेम ए त्रण दिन-ए वेला
सांजे असंझाय. ५ णिग्घाए के० वादलां होय अथवा नहोय पण व्यंतरकृत
महा गङ्गारिव शब्द ते निर्घात कहिए. ६ जस्कालित्ते के० कोइ जह् आकाशे दे
दीप्यमान देखाय. ७, धूमियाके० धूमरी वरसे. ८, महिआके० ते धूमरीमां पण
धूमर एटले महिकामा कांइक वर्णकृत जेद जाणवो. ए रउग्घाएके० सहेजे
विश्रसापरिणामे रजवृष्टि थाय. १०. इति. तथा वली ॥ दशविहे उरालिए अस
झाय पन्नते अठि मंसे सोणिए असुइसामंते सुसाणंसामंते चंदोवरागे सूरोग
रागे पडणे रायवुग्गहे उवस्सयस्स अंतो उरालिय सरारे ॥ व्याख्या:-दश प्रकार
नी उरालिएके० औदारिक जे तिर्येच मनुष्यसंबंधी असंझाइ. अठिके० हाड १,
मंसेके० मांस. २ सोणिए के० रुधिर. ३, ग्रंथांतरे चर्म पण कहुंठे. तिर्येचनी
साठ हाथ प्रमाण, मनुष्यनी सो हाथ प्रमाण, ऋतुकालस्त्रीनी दिन त्रण, पुत्री
जन्मे दिन आठ, पुत्रजन्मे दिन सात अने हाडनी जीवरहित थया पढी सो हा
थमां बारवरसलगे असंझाइ तथा असुइसामंते के० अत्यंत डुंध अशुचवि
ष्टा प्रमुख पासे हुंकडी होय तो असंझाइ ४ सुसाणंसामंतेके० श्मशानपासे अ
संझाइ ५ चंदोवरागे के० चंद्रनुं ग्रहण, ६ सूरोगवरागेके० सूर्यनुं ग्रहण, ७ पड
णेके० मरवुं. ते अहीयां राजा प्रधान सेनापति प्रमुख महर्षिकनुं लेवुं. ८ रायवुग्गहे
के० राजाना संग्राम थता होय तेवारे असंझाय. ए उवस्सयस्स अंतो उरालियसरी
रेके० उपाश्रयमां औदारिक शरोर जे मनुष्यादिकनुं शरीर होयते असंझाइ. १०-ए
सर्व असंझायना विशेष प्रकार निर्युक्तिप्रमुखथी तथा गुरुपरंपराथी जणाय. ॥१५॥

हवे पूर्वे त्रण प्रकारनो अनुयोग कह्यो हतो ते त्रण प्रकार देखाडेठे.

सूत्र अरथ पहेलो बीजो कह्यो ॥ निजुत्तिएरे मीस ॥ निर

वशेष त्रीजो अंग पंचमे ॥ एम कहे तुं जगदीश ॥ स० ॥१६॥

अर्थ:-सूत्र अरथ पहेलो के० प्रथम सूत्रार्थ आपे. एटले गुरु, शिष्यने जेवारे अर्थ
आपे, तेवारे प्रथमथी शब्दार्थ मात्र आपे. ते हंडी रीते आवड्या पढी, बीजो

कह्यो निज्जुत्ति ए मीस के० बीजीवार तेज सूत्रनो निर्युक्ति सहित ते निह्हेपा सहित व्याख्यान करी शीखवे. निरवशेष त्रीजोके० बीजी वार अर्थ आवडया पठी त्रीजो सम स्त कहे. एटले त्रीजीवार संगे प्रसंगे दृष्टांत हेतु नय प्रमुख सर्व कहे. एटले ना प्य, टीका चूर्णि ए त्रीजी व्याख्यामां समाणां. ए सूत्र निर्युक्ति प्रमुख पंचांगी मा नवी देखाडी. अंग पंचमे के० श्रीजगवतीसूत्रमध्ये, एम कहे तुं जगदीश के० हे जगदीश, एम तुं कहेते. अहींयां नक्ति वचन माटे तुंकार शब्द कह्योते. यतः सुत्तडो खलु पढमो, बीउं निज्जुत्तिमीसिउं नणिउं तइउंय निरवसेसो एसविहि हो इ अणुउंगो ॥ १ ॥ अर्थः सुत्तडो खलु पढमो के० पहेजो सूत्रार्थ निश्चये देवो. बीउं निज्जुत्तिमीसिउं के० बीजो निर्युक्ति मिश्र ते सहित देवो. नणिउं के० क ह्योते. तइउंय निरवसेसाके० त्रीजो निरवशेष संपूर्ण कहेवो. एसविहि होइ अणुउंगो के० एविधि अनुयोग ते अर्थ कहेवानो जाणवो. इति जगवती शतक पचीशमे.

हवे कोइ हुंडक बोड्यो जे “निर्युक्ति प्रमुख सूत्रथी मलती नथी; तो गुं माने? जे माटे गाणांगमध्ये सनत्कुमारने अंतक्रिया कही; अने आवश्यकमध्ये त्रीजे देवलोके गया. ए केम मले?” तेहने उत्तर कहेते. के हे देवाणुप्रिय! निर्युक्ति कार चौद पूर्वधर, समुद्र सरखी बुद्धिना धणी हता; तम सरखा मंदमति न हता. गाणांगनी टीका मध्ये जवांतरे ॥ सेतस्य मानत्वात् ॥ एम कह्युं ते. माटे मलतुंज ते. तथा तेहज नवमां अंतक्रिया मानी एतो नारकीने पण कह्युं ते. ॥ अडे गइए करेक्षा अडे गइए नोकरेक्षा ॥ ए पाठ केम मलजे? अने कहेशो जे, सूत्रज प्रमाण तो जलू, आज वर्ततां तो घणां सूत्रते, तेम ठतां तमे बत्रीशज कां मा नोतो? वली कहेशो जे बत्रीशसूत्रो मांहोमांहे मलेते; बीजां मलतां नथी. तोय जलुं. पण अमे जाणीए ठैए जे तमारं परस्परं मलवानुं प्रयोजन नथी. तमे केवल जिनप्रतिमाने द्वेषे बीजां सूत्र नथी मानता. पण जला बत्रीश तो मानोतो. तेपण तमारी मति ए जाणोतो जे, ते मलेते तो ते मेजवी आपो. ते माटे प्रसंगागत कांइक लखीए ठैए. ॥ समवायांगे मल्लिनाथप्रभुजीने पांच हजार सातसें मनपर्यवज्ञानी अने श्रीज्ञातामां तो आवसें कहा. ते केम मले? तथाचसूत्रं ॥ मल्लिस्सणं अरह उ सत्तावन्नं मणपक्षवनाणीसया होडा ॥ इति समवायांगे ॥ अछसय मणपक्षव नाणीणं ॥ इति श्रीज्ञातायां! समवायांगे श्री मल्लिप्रभुने पांचहजार नवसे अवधिज्ञानी अने ज्ञातामांहे बेहजार अवधिज्ञानी. ए केम? १. ज्ञातामां अध्ययन पांचमे श्रीकृष्णने ब त्रीश हजार स्त्रीउं कही; अने अंतगडदशांगमां प्रथमाध्ययने तो सोलहजार कही. ए

केम? ३ श्रीराजप्रश्रीमांहे केशीकुमारने चार ज्ञान कह्यां अने उत्तराध्ययने बत्रीशमे अध्ययने अवधिज्ञानी कह्या. ए केम? ४ जगवतीमां शतक पहेले उद्देशे बीजे विराधित संजमी जघन्यथी जवनपतिमां जाय, उत्कृष्टे सौधर्मे जाय एवुं कहुं ठे; अने ज्ञातामां तो अध्ययन सोलमे सुकमालिका विराधितसंजमी, ईशान देवलोके गइ. ए केम? ५ उववाइमां, तापस उत्कृष्टा ज्योतिषी लगे जाय एम कहुं ठे, तो श्री जगवतीमां तामलीतापस ईशानेंइ थयो. ए केम? ६ उववाइमां चौदपूर्वी उत्कृष्टा लांतके जाय एम कहुं, तो जगवतीमां कार्तिकशेठ चौदपूर्वी सौधर्मेंइ थाय. ए केम ७ श्रीजगवतीमध्ये श्रावक होय ते त्रिविध त्रिविध कर्मादाननां पञ्चखाण करे एम कहुं; तो श्रीउपासकमध्ये आणंदे हल मोकलां राख्यां. ते केम? ८ तथा कुंजार श्रावके नीम्हाडा उपासकमां राख्या. ए केम? ९ वेदनीय कर्मनी जघन्यस्थिति श्रीपन्नव णासूत्रमां बार मुहूर्तनी कही, तो उत्तराध्ययनमां अंतर्मुहूर्तनी कही. ए केम? १० श्रीजगवतीमां शतक बीजे उद्देशे पहेले खंधाने अधिकारे बार प्रकारनां बाल मरण करतो जीव, अनंता नारकी, तिर्यंच, मनुष्य अने देवताना जव करे; अनादि अनंत चार गतिमांज रऊले, तेमांजाज बारमां वेहाणस मरण, तथा गीर्धृष्टमरण ए बे कह्यां ठे; तो ठाणागे ठाणे बीजे उद्देशे चोथे एज बे मरणनी कारणे आज्ञा करी. ए केम? ११ जगवतीमां महाबल चौदपूर्वी ब्रह्मदेवलोके गया, एम कहुं; तो उववाइमां लांतकथी हेठा जाय नहीं. ए केम? १२ श्रीउत्तराध्ययन त्रितीशमे पान प लांहु लसण कंदे अणंतकाय कह्यां ठे; तथा पन्नवणा प्रथमपदे लसण प्रत्येके कहुं ठे; ए केम? १३ श्रीपन्नवणामां चार जाषा बोलतां आराधक कहुं. तथा दशवै कालीक अध्ययन सातमे बे जाषा बोलवी कही. ए केम? १४ दशवैकालिके अध्ययन आठमे हाथ पग ठेद्या होय, कान नाक काप्यां होय, सो वरसनी मोसी हो य तेने पण ब्रह्मचारी वर्जे एम कहुं ठे; अने श्री ठाणागमां पांचमे ठाणे उद्देशे बीजे तो साधु, पांच प्रकारे साध्वीने ग्रहतो अवलंबतो आज्ञा न अतिक्रमे. ए केम? १५. उत्तराध्ययन, बीजे अध्ययने रोग उपन्ये औषध न करे एवुं कहुं; अने जगवतीमां तो बीजोरापाक प्रभुए लीधो. ए केम? १६. दशवैकालिके ठेठे अध्ययने एक ज क्त नोजन कहुं; अने कल्पसूत्रमां तो विकृष्टतपवालांने सर्व गोचर काल कल्पे. ए केम? १७ कल्पसूत्रे थोडी थोडी वृष्टि थातां वहोरवा जाय एम कहुं ठे, अने दशवैकालिके अध्ययन पांचमे उद्देशे पहेले वरसतां वहोरवा न जाय. एम कहुं ते केम? १८ जगवतीमां शतक चौदमे उद्देशे सातमे जात पाणीनां पञ्च

खाण करीने आहार करे एम कहुं, अने सिद्धांतमां तो व्रतचंगे महादोष लागे एम कहुं. ए केम? १९ पन्नवणामां अठारमा कायस्थितिपदे स्त्री वेदनी कायस्थितिना पांच आदेश कहुया; ते सर्वज्ञमतमां पांच वातशी? ए केम? २० ठाणांगे पांचमे ठाणे उद्देशे बीजे राजपिंढ न लेवो एम कहुं, अने अंतगड वर्ग ठेठे अध्ययन पांचमे गौतमजीए श्रीदेवीने घेर आहार लीयो. ए केम? २१ समवायांगमां ज्यां प्रचु विचरे त्यां चारे दिशाए इति न होय एम कहुं ठे; अने विपाक सूत्रमां तो पोते समोसखा थका अजग्रसेन प्रमुख केम माखा गया? २२ एम विपाकमां अध्ययन बीजे पण ठे. ते केटजा लखाय? एम श्रीजगवतीमां सुंनहृत्र अने सर्वानुनूति समोसरणमां बढ्या, पोताने लोहीखणवाडो थयो. ए केम? २३ तथा समवायांगमां उपासकनो नोथ ठे, तेमां श्रावकनां चैत्य कहुयां ठे अने उपासकमां तो नथी. ए केम? २४ जगवतीमां शतक आठमे उद्देशे ठेठे साधुने अप्रासुक अनेषणीक वहोरावतो घणी निर्झरा करे, अल्प पापकर्म बांधे, एम कहुं ठे; अने ठाणांगे ठाणे त्रीजे उद्देशे पहेले साधुने अप्रासुक आपतो अल्प आयुष बंधाय ए केम? २५. ठाणांगे ठाणे पांचमे उद्देशे बीजे पांच महानदी उतरवी ना कही, अने वली बीजा लगता सूत्रमां हा कही. ए केम? २६ वली त्यां ज वर्षाकाले रह्या तेहने ग्रामानुग्राम विचरवुं न कल्पे; वली कहुं जे पांचे कारणे कल्पे. ए केम? २७ दशवैकालिके तथा आचारांगे त्रिविधे प्राणातिपात पञ्चखे; तथा समवायांग दशाश्रुतस्कंधे नदी उतरवी कही ते मोकली राख्याविना केम उत्तरे? ए केम? २८ कल्पसूत्रमां वर्षाकालमां नियंत्रयने नवविंगड वारे वारे लेवी न कल्पे, एटले कोइक वेला लीए एम कहुं ठे; अने सूगडांगना बीजा श्रुतस्कंधमां अध्ययन बीजे साधुवर्णने कहुं जे न कल्पे. ए केम? २९ तेम कल्पसूत्रे कहुं ठे तथा जगवती सूत्रना शतक आठमे उद्देशे नवमे कुरमाहारे नारकीनुं आयु बांध्युं? ए केम? ३० दशवैकालिके अध्ययन त्रीजे लुण प्रमुख अनाचीर्ण कहुं, अने आचारांगमां द्वितीय श्रुतस्कंध अध्ययन पहेले उद्देशे दशमे लुण वहोखुं होय तो पोते वावरे, सांजोगिकने वहेंची आपे. एम कहुं ए केम? ३१ जगवती सूत्रे शतक अठारमे नींब तीखोकह्यो अने उत्तराध्ययनना चोतरीशमे अध्ययने नींबकडवो कह्यो. ए केम ३२ आचारांगना द्वितीयश्रुतस्कंधे ईर्याध्ययनमां जाणतो थको कहे जे नथी जाणतो; तथा दशवैकालिके त्रिविधे मृषावाद वर्जे. ए केम? ३३ समवायांगे त्रेवीश तीर्थकरने सूर्योदय काले केवलज्ञान उपन्युं कहुं ठे ने दशाश्रुतस्कंध

मां नेमि स्वामिने पाठले पहोरे केवलज्ञान उपन्युं. ए केम? ३४ वली समवा
यांगे तेमज ज्ञातामां मल्लिनाथने दीक्षादीनने पाठले पहोरे केवलज्ञान उपन्युं
कह्युं. ए केम? ३५ उत्तराध्ययन बारमे अध्ययने जके ब्राह्मणने हएया कह्युं ठे
ने उववाइमां दशप्रकारनुं वैयावच्च कह्युं तो हएया. तेहने वैयावच्च कह्युं. ए के
म? ३६ ज्ञातामां कह्युं जे मल्लिनाथे त्रणसें स्त्रीउ, त्रणसें पुरुषो तथा आठ ज्ञा
तकुमार-ए लेखे ठसें आठ साथे दीक्षा लीधी, अने ठाणांगमां सातमे ठाणे तो
पोते सातमां एटले ठ पुरुष साथे दीक्षा लीधी. एम कह्युं ठे ए केम? ३७ ठा
णांगमां कह्युं जे ठ मित्र साथे दीक्षा लीधी, अने ज्ञातामां केवलज्ञान उपन्या
पठी ठ मित्रोए दीक्षा लीधी. ए केम? ३८ उत्तराध्ययन सोलमे पशुपंमगरहित व
सति सेवेतो ठाणांगे पांचे स्थानके साध्वीजेला वसे कह्युं. ए केम? ३९ सूयगडांग
सूत्रमां द्वितीय श्रुतस्कंधे पांचमे अध्ययने कह्युं जे दानने प्रशंसे ते प्राणी वृद्धिने पामे
ठे. तथा निषेध करतो सामानी वृत्ति ठेद थाय माटे न बोलवुं, एम कह्युं; अने जगव
तीना शतक आठमे उद्देशे ठेठे श्रमणोपासकने असंजतने आपतो एकांते पापकर्म
करे, पण निर्झरा कांइ नथी. ए लेखे मूलगी ना कही. ए केम? ४० जंबु-द्वीपपन्नत्ती
मां योजन पांचसेंनुं नंदनवन तेहमां हजार योजननो बलकूट पहोला मूले ठे.
ए केम? ४१ एम समवायांगे गजदंता उपर हजार योजन पहोला तेमां हरि
तथा हरिस्सहकूट केम समाथा? ए केम? ४२ जंबु-द्वीपपन्नत्तिमां ऋषजकूट मूले
आठ योजन विस्तारे कह्यो, आगल एमांज पाठांतरे बार योजन कह्यो. सर्वज्ञना
नाथ्यामां पाठांतर शो? ए केम? ४३ जंबु-द्वीपपन्नत्तीमां जरता-ईनी जीवा नव ह
जार सातसे अडतालीश ने उगणीआ बार जाग कही अने समवायांगे नवहजा
र कही. एटलो फेर केम? ४४ समवायांगे विजयादिक चारनी स्थिति जघन्ये
बत्रीश सागरोपम, उत्कृष्ट तेतरीश सागरोपम, कही ठे अने पन्नवणाना
चोथा पदे जघन्ये एकतरीश. अने उत्कृष्टे तेतरीश कह्या. ए केम? ४५ सम
वायांगे ऋषजदेवजीने तथा महावीरने एक कोडाकोडीनो आंतरो कह्यो; तथा
दशाश्रुत स्कंदमां ऋषजजी काज करी गया पठी नेव्यासी पखवाडीयां गया पठी
बेतालीस हजार वर्ष अधिक नेव्यासी पखवाडीयां उठां एक कोडाकोडी सागरोप
मे वीर मोहे गया ए केम? ४६. सूयगडांगसूत्रमां कह्युंजे आधाकर्मी आहार करतो
कर्मे लेपाय पण खरो, तथा न लेपाय. ए एक गाथामां बे वात. ए केम? ४७. व
ली एहज सूत्रे कर्मे न लेपाय कह्युं; अने जगवतीमां शतक पहेले उद्देशे नवमे

आधाकर्मी आहार करतो सातकर्म बांधे. सिथिल होयतो गाढ करे. इत्यादि. ए केम? ४८ समवायांगे तेतरीश हजार योजन कांश्क ऊणुं चक्रुस्पर्शे सूर्य आवे ए म कहुं; अने जंबु द्वीपपन्नतीमां बतररीश हजार एक योजन जाजेरो चक्रुस्पर्शे सूर्य आवे. ए केम? ४९. समवायांगे मेरुनी तलेटी दशहजार योजन पदोली ठे एम कहुं ठे, अने जंबु द्वीपपन्नतीमां दश हजार नेबु जाजेरी कहीठे. ए केम? ५० जगवतीसूत्रना शतक आठमे उद्देशे दशमे जीवने पुज्ज कहीए तथा पुज्जली क हीए. एम कहुं ठे ए केम? ५१. समवायांगे मेरुनां सोल नाम कहुं ठे, तेमां आठमुं प्रियदर्शन कहुं ठे तथा चौदमुं उत्तर कहुंठे, अने जंबु द्वीपपन्नतीमां सो ल नाम ठे तेमां आठमुं शिलोच्चय कहुंठे अने चौदमुं उत्तम कहुंठे. ए केम? ५२ पन्नवणामां अयोगीशमे पदे ठग्गस्थने अणाहारी उत्कृष्ट बे समय कहुंठे, ने जगवतीमां उत्कृष्टा अणाहारीना त्रण समय कहुंठे. ए केम? ५३. एमज जीवा निगमे बे समय, जगवतीए समय त्रण. ए केम? ५४ समवायांगे समण जगवान महावीरने बेतालीश वरस जाजेरो साधुपर्याय कहुं, अने पर्युषणाकल्पमां बे तालीश पूरां कहुं. ए केम? ५५. जीवाजिगमे रुचकद्वीपथी असंख्यातु मान कहुं अने जीवाजिगमने लेखे ठाण बमणां गणतां एक निखर्व चार अबज पंचाशी क रोड ठोतेर लाख मान आवे. वली त्रिप्रत्ययावतार गणे तो रुचकद्वीपनुं मा न ११०००२२३४५६७७८००००० थाय; अने जगवती सूत्रमां शतक ठेठे उद्देशे सातमे तथा अनुयोगदारे एकसो चोराणु आंक लगे तो संख्यातु गणुं, वली पालाने माने संख्यातु तो वेगलुं रहुं; पठी असंख्यातु आवे तो रुचकद्वीप अ संख्यातो केम थयो? ५६. समवायांगे आडतरीशमे समवाए मेरुनो बीजो कांम आडतरीश हजार योजन उंचो कहुं; तथा सोलमे समवाये प्रथम कांम एकस ठ हजार योजननो उंचो कहुं; जंबु द्वीपपन्नतीमां हेठलो कांम एकहजारयो जननो बाहुल्ये कहुंठे; मध्य कांम त्रेसठहजार योजननो बाहुल्य कहुं, उप रलो कांम त्रतीशहजार योजननो बाहुल्य कहुं, एम सर्व पूर्व अपरे थइ एक लाख योजन बाहुल्य ठे. ए लाख योजन बाहुल्यपणे जंबु द्वीपमां कहुं ते वारे बीजां नदीओ, पर्वत, अने सात क्षेत्र ए सर्व केम मायां? ५७. तथा कहे शो के बाहुल्य ते उंचपणु हशे तो पूर्व अपरनो शो अर्थे? तथा उंचपणु कहे हेतां पण समवायांगे नवाणु हजार योजन बे जागे वहेच्यो तेहमां प्रथम एकशठ हजार अने बीजो आडतीस हजारनो कहुं. जंबु द्वीपपन्नतीमां कांदा सहित त्रणे जा

गे वहेंच्यो; तेमां प्रथम एकहजारनो, बीजो त्रेसठहजारनो अने त्रीजो बत्री शहजारनो. ए सर्व केम? ५८. समवायांगे नंदनवननुं विष्कंन नवहजार न वसें योजननुं कह्युं, अने जंबु द्वीपपन्नतीमां नवहजार नवसे चोपन जाफु कह्युं. ए केम? ५९. प्रभ्रव्याकरणे तथा समवायांगे जवनपति वीश, चंड सूर्य बे, अने सौधर्मादिक दश एवं बत्रीश इंड्र कह्या, अने जंबुद्वीपपन्नतीमां ऋषज निवारणे सौधर्मादिक दश, जवनपति वीश, व्यंतर सोल अने चंडसूर्य बे—एवं अड तालीश इंड्र कह्या. ए केम? ६०. ठाणांगे ठाणे बीजे इंड्र चोसठ कह्या. ए केम? ६१. उववाइमां जघन्यथी सात हाथनी कायावाला मोठ्ठे जाय; वली कह्युं जे जघन्यथी बत्रीश अंगुल सिद्धनी अवगाहना होय. ए लेखे बे हाथनी जघन्य थ ई. ए केम? ६२. जगवतीसूत्रना शतक चउदमामां उद्देशे आठमे सिद्धशिला थी अलोकदेशे उणु योजन कह्युं, अने उववाइमां संपूर्ण योजन कह्युं. ए केम? ६३. समवायांगे ठछा नरकना मध्यजागथी ठछा घनोदधिनो चरमांत अगोणा एंसीहजार योजन कह्यो; जिवाजिगमे पृथ्वी उपरना घनोदधिनो चरमांत एक लाख बत्रीश हजार योजन अंतर कह्यो. तो जिवाजिगमे एक लाख बत्रीश हजारनुं अर्धकरतां अडसठ हजार योजन थाय. ए केम? ६४. समवायांगे अछा णुमे समवाये रेवती नक्षत्रथी जेष्ठा लगी अगोणीश नक्षत्रना तारा अछाणुंठे; अने समवायांगमांज जिन जिन जेला करतां सत्ताणु थायठे. ते एम के, रेवती नक्षत्र ना बत्रीश, अश्वनीना त्रण, जरणीना त्रण, कृत्तिकाना ठ, रोहिणीना पांच, मृग शिरना त्रण, आर्द्रानो एक, पुनर्वसुना पांच, पुष्यना त्रण, अश्लेषाना ठ, मघा ना सात, पूर्वाफाल्गुनीना बे, उत्तराफाल्गुनीना बे, हस्तना पांच, चित्रानो एक, स्वांतिनो एक, विशाखाना पांच, अनुराधाना चार अने जेष्ठाना त्रण—एवं सत्ताणुं ए केम? ६५. पन्नवणामां पंदरपदे घाण इंड्रियनो नवयोजननो उत्कृष्टो विषय कह्यो, अने रायपसे णीमां चारसें तथा पांचसेंनो कह्यो. ए केम? ६६. जगवतीसतक ठठे उद्देशे सातमें प अ्योपमनुं मान कह्युं, तेम अनुयोग द्वारेपण कह्युं; पण जगवतीमां असंख्याता खंमविना कुउं नह्यो. तेणे करी आरानां मान कहां. सप्रयोजन कह्युं; अने अनुयोगद्वारे जगव तीउक्त ते निःप्रयोजक कह्युं. सूक्ष्म अद्रापव्योपम सप्रयोजक कह्युं. तेणे नारकी प्रमुखना आयु मविए. इत्यादिक घणी वातोठे. ए केम? ६७. पन्नवणामां तेत्री शमे पदे असुरकुमार जघन्यथी पञ्चीश योजन अवधि तथा सौधर्मादिक जघन्य अंगुलनो असंख्यातमो जाग कह्यो. ए केम? ६८. पन्नवणा सूत्रमां तेउकाय, बादर

मनुष्य क्षेत्रमां होय तो उत्तराध्ययन उगणीशमे नरकमां अग्रिकाय कह्यो. ए केम? ६९ वजो उत्तराध्ययनना बावीशमा अध्ययनमां शौरीपुरमां धुरे श्री नेमिनाथ कहा; दीक्षा लेतां ढारिकानगरीमांथी नीकल्या; तथा रामकृष्ण वंदना करी ढारिकामां गया, तो शौरीपुर पूर्वमां अने ढारिका पश्चिममां—ए केम? ७०. ठाणांगे ठाणे सातमे, अतोत उत्सार्पणीमां आ नरतनेविषे सात कुलगर थया, वली ठाणे दशमे कह्युं के दश कुलगर थया. ए केम? ७१ वली एमज आवती उत्सार्पणीमां सातमे ठाणे सात थरो, अने दशमेठाणे कह्युं के दश थरो. ए केम? ७२ जीवाजिगमे सौधर्म ईशान देवलोक बराबर रह्याठे अने नगवतीसूत्रना एकत्रीसमा शतके सौधर्मथकी ईशान देवलोक लगारेक उंचुंठे. ए केम? ७३ नगवतीसूत्रमां शतक त्रीजे उद्देशे बीजे असुरकुमारनो तीर्थो गतिविषय, असंख्याता ढीपसमुद्रनो कह्यो. नंदीसर लगे गया अने जरो एम कह्युं. तथा शतक बीजे उद्देशे सातमे चमरानी सुधर्मसजानेविषे पुठ्युं; त्यां कह्युं जे, मेरु पर्वतथी दक्षिणदिशा तीर्थी अ संख्याता ढीपसमुद्र उलंघीए त्यां अरुणवरढीपनी बाहेरनी वेदिकाथी अरुणवरसमुद्र बेतालीश हजार योजने तिगिहकुडनामे उत्पात पर्वत आवे. ५ त्यादि—एमां असंख्याता ढीपसमुद्र उलंघी अहीयां आवे एकेम? ७४ श्री नगवतीसूत्रना शतक पहेले उद्देशे बीजे सम्यक्दृष्टि नारकीने महावेदना कही. अने नगवतीसूत्रना शतक अठारमे उद्देशे पांचमे समकितती नारकोने अल्पवेदना कही. ए केम? ७५. अंतगडे कृष्णने नेमिनाथे बारमो अमम नामे तीर्थकर थइश, एम कह्युं, अने समवायांगनेविषे चोवीश तीर्थकरना पूर्वजवनां चोवीश नाम कहां तेमां श्रेणिक १, सुपार्थ, २, उदय ३, इत्यादिक गणनाए कृष्ण वासुदेव तेरमा कहा. ते केम? ७६ नगवतीना शतक आठमे उद्देशे नवमे पंचेडिय तीर्थेच मनुष्यने विकुर्वणा काल अंतर्मुहूर्तनो कह्यो, अने जीवाजिगमे चार मुहूर्त कहा. एकेम? ७७. नगवतीसूत्रना शतक आठमे उद्देशे दशमे जघन्य, ज्ञान दर्शन चारित्रनी आराधना वा लो, त्रीजेनवे मोहे जाय. सात आठ नवतो न उलंघे. तथा शतक बारमे उद्देशे नवमे नरदेवनो आंतरो जघन्यथी सागरोपम जाजेरो, उत्कृष्टो अपाईपुजलपरा वर्त्त होय, नरदेवपणु तो सम्यग्दृष्टि चारित्रिया नीपजावे. एकेम? ७८ नगवतीसूत्रना शतक पांचमे उद्देशे चोथे ऊंघतो थको सात आठ कर्म बांधे; उत्तराध्ययनना अध्ययन ठवीशमे त्रीजे पहोरे रात्रे निडा करे. एकेम? ७९ उत्तराध्ययनना उगणीशमा अध्ययने कह्युं जे, मांस पोताना शरीरमांथी नरकमां खवराब्यां.

जीवाजिगममां असंघयणी कह्या तो संघयणविना मांस क्यांथी! एकेम? ८० पन्नवणामां बीजे पदे ॥ दिवेषं संघयणेणं ॥ एम कहुं अने जीवाजिगमे देवता असंघयणी कह्या. ए केम? ८१ जगवतीसूत्रना शतक पांचमे उद्देशे आठमे समूहिंम मनुष्यने अडतालीश मुहूर्त अवस्थित काल कह्यो; अने पन्नवणामां चोवीश मुहूर्तनो उत्कृष्टो विरह कह्यो. एटले कोइ ऊपजे पण नहीं अने कोइ चवे पण नहीं, अने जगवतीने लेखे चोवीश मुहूर्त लगे ऊपजे एटला चवे; एम अवस्थित काल कह्यो, ते अंतर्मुहूर्तआउषावालाने केम घटे? ८२ जगवती तथा समवायांगे शक्रस्तव पाठफेर केम? ८३ गाणांगमां त्रीजे गाणे उद्देशे पहेले पांच देवलोके त्रणवर्ण कह्या. कृष्ण, नील, अने रक्त. जीवाजिगमे, लोहित, पीत अने शुक्ल. एकेम? ८४ पन्नवणामां प्रथम पदे पुजलना जेद पांचसें त्रीश थायठे; उत्तराध्ययनमां चारसें व्यासी जेद थायठे. एकेम? ८५ प्रज्ञापनामां वीशमे पदे किद्विषिअने जघन्यथी सौधर्मे अने उत्कृष्टे लांतके जाय. जगवतीमां किद्विषिया जघन्यथी जवनपति, उत्कृष्टा लांतके जाय. एकेम? ८६ कल्पसूत्रमां संहरतां वीर प्रभु न जाणे, अने आचारांगमां कहुं संहरतां जाणे, एकेम? ८७ आचारांगे कहुं जे प्रथम देवताने धर्म कही पठी मनुष्यने कहे, अने गाणांगमां दश अह्वेरां अनाविया अप्पुरिसा. ते शुं? ८८ उववाइमां शुज मन वचन काया उदेरवां कह्यां अने जगवतीमां ए जतो कंपतो हिंसा करे कहुं. एकेम? ८९ उपासकदशांग मध्ये आणंदश्रावके जगवंतने कहुं जे हुं बारव्रत उचरीश; एम करीने सातव्रत उचखां; वली अतीचार बारे व्रतना कह्या. एकेम? ९० इत्यादिक केटलां लख्यां जाय. ए सर्व टीका निर्युक्ति पूर्णविना केवल सूत्रे मेलवी आपो, तो तमे रांक सरखा शुं मेलवी जाणो? कोइ पाठांतर, कोइ अपेक्षा, कोइ उत्सर्ग, कोइ अपवाद, कोइ नये, कोइ विधिवाद, कोइ चरितानुवाद प्रमुख सूत्रना गंजीर आशय समुद् सरखी बुद्धिना धणी टीकाकार प्रमुख जाणे. ते टीका प्रमुख तो तमे एक प्रतिमादेषे सर्व उथाप्यां. ए प्रसंगे सखुं. ॥१६॥ हवे सूत्र अनुसरीए ठैए. पूर्वे जगवतीनी साखे त्रण प्रकारनो अनुयोग कह्यो हतो. वली निर्युक्तिना अह्वर देखाडेठे. गाथा कहेठे.

सूत्र निजुत्तिरे बेऊ जेदे कहे ॥ त्रीजुं अनुयोगघार ॥ कूडा कपटीरे जे माने नही ॥ तेहने कवण आधार ॥ स०॥१७॥

अर्थः—सूत्र तथा निर्युक्ति—ए बेऊ जेदे त्रीजो अनुयोगके० त्रीजा अनुयोग हो

रमां कहेवे. एटले ए नाव जे श्री अनुयोग द्वार सूत्रनेविषे चार अनुयोग द्वार कहेवे. उपक्रम. १, निक्षेप. २, अनुगम. ३ अने नय. ४, तेमां त्रीजुं अनुगम नाम अनुयोग द्वार. तेहमां सूत्रानुगम, तथा निर्युक्तिअनुगम ए बे प्रकारनो अनुगम कह्योवे. तथाच तत्सूत्रं ॥ अनुगमे डुविहे पन्नत्ते तंजहा सुत्ताणुगमेअ एण जुत्ति अणुगमेय ॥ एनो अर्थ तो पूर्वे आवी गयोवे. वली निर्युक्तिअनुगम त्रण प्रकारे कह्योवे. तेमज निक्षेपनिर्युक्तिअनुगम १ सूत्रस्पर्शिकनिर्युक्तिअनुगम २, उपोद्घातनिर्युक्तिअनुगम. ३ तेमां उपोद्घातनिर्युक्तिअनुगम २ मूलगाथाए कह्यो वे. ॥ उद्देशे निद्देशे निग्गामे खेतकाल पुरिसेअ ॥ कारण पञ्चय लक्षण एण समोया रणाणुमए ॥ १ ॥ किं कइविहकस्सकहिं, के सुकहं के च्चिरं हवइ कालं ॥ कइ संतरमविरहियं, जवागरिसफोसण निरुत्ति ॥ २ ॥ व्याख्या. उद्देशे के० सामान्य नाममात्र कहीशुं. जेम अध्ययन एवुं नाम? समुद्देशे के० विशेषे कहेवुं. जेम सामायक अध्ययन. ३ तथा निग्गामेके० निर्गम कहेवो. यथा सामायक क्यांथी नीकड्युं? ३. तथा क्षेत्र कहेवुं. ४ तथा काल कहेवुं. ५ यथा सामायिक कोणके त्र कोण काले, नीकड्युं? ६ महासेन वनमां वैशाखशुद्ध ११ ने दिने पहेले पहा रे तथा पुरिसेअके० कोण पुरुषथी नीकड्युं? ते कहेवुं. तथा, कारण के० शाका रणे गोतमादिक जगवंतपासे सामायिक सांजलेवे? ते कहेवुं. तथा, पञ्चयके० प्र त्यय कहेवो. श्ये प्रत्यये जगवंते कहुं? तथा गोतमादिके सांजड्यु? जेम केवल ज्ञानी बुं माटे कहुं. गणधरजीनेपण प्रत्यय सर्वज्ञानो थयो माटे सांजलेवे. ७. तथा, लक्षणके० लक्षण कहेवुं. यथा समकित सामायिके श्रद्धाकरे. ए लक्षण श्रुत सामायिके जाणे. ए लक्षण देशविरतीसामायिके देशथी त्याग थाय. सर्व विरती सामायिके सर्वथी त्याग करे. इत्यादिक लक्षण ए नए के० नय क हेवा. १० तथा, समोयारणा के० समवतार कहेवो. अनुयोग जेला हता तेवारे समवतार हता. आर्यरहितजीए अनुयोग जिन कखा पढी समवतार नथी. ११ अणुमए के० कोणने कोण सामायिक अनुमत्त वे? १२ इति प्रथम गाथार्थ ॥१ किं के० सामायिक ते शुं? ते कहेवुं. तथा इव्यार्थिकनये जीवगुण प्रतिपन्न ते सामायिक १३ कइविहं के० केटला प्रकारनुं सामायिक? यथा त्रण प्रकारे. समकितसामायिक १, श्रुतसामायिक २, चारित्रसामायिक ३, इत्यादिक कहेवुं १४. कस्स के० कोण पुरुषने सामायिक होय? तेहनो उत्तर कहेवे. जेहने आ त्मा समताजावे परिणम्यो; तेहने सामायिक. १५ कहिं के० कोइनेविषे सामा

यिक, तेहमां तो क्षेत्र दिशि प्रमुख घणां द्वार कथां ठे. १६ केसुं के० कोण सामायिक इव्यपर्यायने कहिए? १७ कहां के० केम सामायिक पामीए? त्यां मनु नुष्य, क्षेत्र, जाति कुल इत्यादिक विस्तार घणो ठे. १८ केच्चिरंहवइकालं के० कोण सामायिक केटलो काल रहे? ते कहेवुं. १९ कइ के० केटला जीव कोण सामायिकना समकाले नवा पामता तथा पूर्व प्रतिपन्न पामे? ते कहेवुं. २० संतर के० ए त्रण सामायिकनुं अंतर कहेवुं; जे फरी पामे तो केहु सामायिक केटले काले पामे ते कहेवुं? २१ अवरिहियं के० ए त्रण सामायिक संतर रहेतो केहु सामायिक केटलाकालजगे रहे? ते कहेवुं. २२ जवके० केटला जवमां उत्कृष्ट केहु सामायिक आवे? ते कहेवुं. २३ आगरिस्स के० आकर्ष-एक जवमां कोण सामायिक केटली वार आवे अने जाय? तथा नाना जवमा कोण सामायिक केटलीवार आवे अने जाय? ते कहेवुं. फोसणाके० कोण सामायिकवंत केटलुं क्षेत्र फरसे? ते कहेवुं. २५ निरुक्ति के० निरुक्ति कहेवी. यथा सम्यग्दृष्टि कहीए, अमोह कहीए. जेम शोधीसज्ञाव, दर्शनबोधि, अविपर्याय अने सुदृष्टि. ए समकितनी निरुक्ति. एम चारित्रनी निरुक्ति पण कहेवी. २६ ए बेउ मूल गाथा अनुयोग द्वारमध्ये ठे. तेहनो संक्षेपअर्थ कथ्यो. एहना उत्तर सर्व, विस्तारार्थ तो आवश्यक निर्युक्ति तथा टीका तथा विशेषावश्यक थकी जाएवो. पण निर्युक्ति तथा टीका तथा ज्ञाप्य न माने तेहने ए बे गाथाना अर्थनुं ठेकाणु कीयुं? ए बे गाथाए निर्युक्ति मानवी कबुल थइजठे. मूर्खलोक कदाग्रहे न माने तो शुं थयुं? पण मध्यस्थने तरत नजरमां आवे. ते माटे निर्युक्ति न माने तो सर्व सूत्र न माने. सूत्रनो अनुयोग निर्युक्तिने हाथे ठे. कूडा के० ते कुमति, कूडाठे. जूठा ठे. जे माटे सर्व सूत्रना पाठमां वांकु बोले ठे. कपटी के० मायावी ठे. जे माटे टीका प्रमुखने जोइने सूत्रना अर्थ बंध बेसारे, अने पूठीए तेवारे कहे जे जे, अमें टीका प्रमुख न मानीए. इत्यादिक कपटना करणहार ठे. जे माने नहीं के० एवा जे कुडा कपटी निर्युक्ति प्रमुख न माने, तेहने कवण आधार के० ते प्राणीने संसारसमुडमां पडतां कोण आधार थो? कोइ नहीं थाय. इतिजाव. इति सप्तदशमी गाथार्थ ॥ १७ ॥ वली निर्युक्तिना पाठ देखाडे ठे.

बद्ध ते सूत्रेरे अर्थ निकाचिया ॥ निजुत्तिए अपार ॥ उपधिमां

न गणणादिक किहां लहे ॥ ते विणु मार्गविचार ॥ स० ॥ १८ ॥

अर्थः—बद्धते के० बांध्यां ते सूत्र जाणवां. अर्थ के० अर्थ, निकाचिआ के० निकाच्या, ते निजुत्तिए के० निर्युक्तिनेविषे, अपारके० घणा अर्थ—एटले ए नावजे नंदीसूत्रनेविषे ॥ एिबद्ध एिकायया जिणपन्नत्ताजावा ॥ एवुं सूत्रते. तेहमां एिबद्ध के० सूत्रे गुंथ्या जे, नावके० अर्थ तथा, एिकाययाके० ते अर्थ निकाच्या ते निर्युक्तिनेविषे ए अर्थ ते तो निर्युक्ति केम न माने? वली ॥ असंखिस्नाउ निजुत्तिए एहवा समवायांग प्रमुखमां पाठ ठामे ठामे ते. उपधिमान गणणादिकके० उपधिनुं प्रमाण, तथा गणती इत्यादिक, किहां लहेके० क्यां पामे? विणु मार्गविचारके० निर्युक्तिविना जिनशासनना मार्गनो विचार, एटले ए नाव जे निर्युक्तिविना उपधिमान ते एवडा महोटा पढोला ते क्यां पामीए? तथा गणतीए केटलां राखवां? इत्यादिक घणी वातो मार्गनीते; ते सर्व निर्युक्तिविना न जाचे. इति. एटले एवुं देखाड्युं जे, लांबा लांबा रजोहरण राखेते, तथा मुगटी पहेरेते; इत्यादिक कीआ सूत्रउपर करेते? मुखे मुहपत्ति बांधी मार्गमां हींढेते ते कीआ सूत्रउपर बांधेते? उलटुं सिद्धांतमां तो न बांधवी जणायते. जेमाटे श्रीगौतमजी, मृगा पुत्रने जोवा गया; तेवारे राणीए कहुं के मुख बांधो. जो बांधुं होय तो बांधो एम शुं करवा कहे? वली मूर्खोने पूढीए ठैए जे, नाक उघाडुं राखोठो तेमां वा युकायनो घात थायते. तेवारे कहेते जे दशवैकालिके ॥ मूहेणवा ॥ एवो पाठ ते. पण नक्केणवा ॥ एहवो पाठ नथी. तेमाटे मुखने वायरे वायुकाय हणाय पण नाकने वायरे न हणाय. एम कहेते तेने कहीए जे, मुख कहुं तेमां नाक आवी गयुं. नहीतर मृगाराणीए कहुं जे मुख बांधो; तेवारे नाक बांधो कां न कहुं? काम तो नाशिकानुं ते. डुर्गंध आवे माटे कहुंते. ते माटे दशवैकालिक मध्ये पण मुख कहेतां नाशिका आवी गइ जाणवी. हवे ते कुमतिने निर्युक्तिनो जवाब देवानुं ठेकाणुं रहुं नही; तेवारे बूडतो फेणना बाचका नरे ए न्याये बोव्यो के निर्युक्ति मानुं तो खरी. सूत्रमां कही ते ना केम कहेवाय? पण ते विबेद गइ एम कहेते. ॥ १७ ॥ तेहने उत्तर वालवा गाथा कहेते.

जो निर्युक्ति गइ कुमति कहे ॥ सूत्र गयां नहीं केम ॥ जेह वाच नाए आव्युं ते सवे ॥ माने तो होए खेम ॥ स० ॥ १८ ॥

अर्थः—जो निर्युक्ति गइ एम कुमति कहेते तेहने उत्तर करेते, तो सूत्र गयां नहि केम के० तेवारे सूत्र गयां केम न कहे? जेमाटे गणांगसूत्रमां अंतगडसूत्र

तथा अनुत्तरोववाइ तथा प्रश्नव्याकरण-ए त्रणनां अध्ययन कह्यांते. ते हमणां नी वाचनाए नथी जणाता. वली श्री समवायांगसूत्रमां प्रश्नव्याकरणनी हुंडी कहींते; तेमांनुं प्रश्नव्याकरणमध्ये आज कांइ नथी. तेमाटे जेह वाचनाए आ व्युंके० जे पुस्तकारूढ वाचनाए जे गुरुपरंपराए आव्यां सूत्र, ते मानीए तो निर्युक्ति पहेलां मानीए. चारित्र क्रियाना सर्व विशेष नाव निर्युक्तिमध्ये ठे, तेमाटे वाचनाए आव्युं ते मानीए तो खेमके० कुशल वर्ते. एटले आत्माने हित आय. ॥१९॥

एरीते शास्त्रवाते समजाव्या जाण पुरुष होशे ते समजशे; बाकी तो जेहवुं थाय तेहवुं कहेते.

आंधा आगल दरपण दाखवो ॥ बहेराआगल गीत ॥ मूरख आगेरे कहेवुं युक्तिनुं ॥ ए सवि एकज रीत ॥ स० ॥ १० ॥

अर्थ:-आंधलाना मुख आगल दर्पण देखाडवुं, बहेराना मुखआगल गीतज्ञान करवुं अने मूर्खना आगल युक्ति कहीने समजाववुं. एसर्वएकज रीती जाणवीं ॥१०॥

मार्ग अरथीरे पण जे जीवते ॥ नडक अतिहि विनीत ॥ तेहने ए हित शिख सोहामणी ॥ वली जे सुनयअधीत ॥ स० ॥ ११ ॥

अर्थ:-पण जे मार्गना अर्थीलोकते. एटले जे लोक जाणेते जे शुद्ध मार्ग समजीए. वली जे लोक नडकते एटले कुवासनाए वासित नथी, वली अति विनीतते, तेहने ए सोहामणी के० मनोहर हितशिखाते. वली जे सुनय के० न ले नये करी नल्याते; एटले नडक अथवा समजुते तेहने माटे कह्युंते पण अर्थ दग्धने माटे नथी कह्युं ॥ इति गथार्थ ॥ ११ ॥

प्रवचनसाखेरे एम ए जाषिया ॥ विगते अरथ विचार ॥ तुज आ गमनीरे ग्रहिय परंपरा ॥ लहिए जग जयकार ॥ स० ॥ १२ ॥

अर्थ:-प्रवचन के० सिद्धांत साखे एम जाषिया, विगते के० प्रगटपणे अर्थना विचार, तमारी आगमनी परंपराए ग्रहीए, तो जगत्नेविषे जयकार पामीए ॥१२॥

गुण तुज सघलारे प्रनु कोण गणी शके ॥ आणा गुण लव एक ॥ एम मे थुणतारे समकित दढ करचुं ॥ राखी आगम टेक ॥ स० ॥ १३ ॥

अर्थ:-हे प्रचे, तमारा सघला गुणो कोण प्राणी गणी शके? अनंताते माटे न गणाय. पण तमारी आणा कबुल करवी, तडुप जे गुण-तेहनो जे लेश, ते

स्तवतां थकां में समकित दृढ कथुं. एटले कदापि काले चलुं नहीं. एम करीने
आगमनी टेक राखी ॥ इति गाथार्थ ॥ ३३ ॥

आणा ताहरीरे जो में शिरधरी ॥ तो शुं कुमतिनुं जोर ॥ तिहां
नवि पसरैरे बल विषधरतणुं ॥ किंगारे ज्यहां मोर ॥ स० ॥ ३४ ॥

अर्थ:—तमारी आजा जो में मस्तके धरी तो कुमति कदाग्रहीनुं शुं जोर चाले?
ते दृष्टान्ते दृढ करेढे. त्यां विषधर जे सर्प—तेनुं बल विस्तार न पामे के ज्यां मोर
किंगारे के० केकारे शब्द करे. ॥ इति गाथार्थ ॥ ३४ ॥

पवित्र करीजेरे जीहा तुज गुणे ॥ शिर धरीए तुज आण ॥ दिल
थी कहीएरे प्रचु न विसारीए ॥ लहीए सुजश कल्याण ॥ स० ॥ ३५ ॥

अर्थ:—तमारा गुण गाइने जीव्हा पवित्र करीए अने मस्तके तमारी आजा
धरीए. एटले आजाए मस्तक पवित्र करे. दिलथी प्रचुने कदीए विसारीए नहीं. ए
रीते रुदय पवित्र करीए. एम करतां सुजश कल्याण पामीए एटले जला यशरूप
कल्याण पामीए. एमां कर्ताएपोतानुं जशोविजय एबुं जे नाम—ते पण सूचव्युं. ॥ ३५ ॥

कलश ॥ राग धनाश्री ॥ वर्तमान शासननो स्वामि ॥ चा
मीकरसम देहोजी ॥ वीरजिनेश्वर में एम थुणित ॥ मन धरी धर्म
सनेहोजी ॥ एह तवन जे नणशे गणशे ॥ तस घर मंगल मालाजी ॥
समकितजाण होशे घट तेहने ॥ परगट जाक ऊमालाजी ॥ १ ॥

अर्थ:—वर्तमान शासनना धणी श्रीवीरस्वामि, चामीकर के० सोना सरखी जेमनी
कायाढे एवा श्रीवीरस्वामि, जिनेश्वरके० सामान्यकेवलीमां इश्वर एटले तीर्थकरप्रते
स्तव्यो. मनमां धर्मस्नेह आणी. नक्ति माटे एकवचनढे. ए स्तवन जे प्राणी नण
शे नणीनेगणशे; तेहने घरमां मंगलीकनी माला अशे. तेहना घटनेविषे प्रगटपणे
जाकऊमाल करतो थको, सम्यक्त्वरूप सूर्य प्रगट आशे. ॥ १ ॥

अरथ एहना ठे अति सूक्ष्म ॥ ते धारो गुरु पासेजी ॥ गुरुनी से
वा करतां लहीए ॥ अनुभव नित्य अभ्यासेजी ॥ जेह बहुश्रुत
गुरु गीतारथ ॥ आगमना अनुसारीजी ॥ तेहने पूढी संशय टा
लो ॥ ए हित शिख ठे सारी जी ॥ २ ॥

अर्थः—एहना अर्थ घणा सूक्ष्म ठे. ते गुरुपासे आम्नाय धारी जोज्यो. गुरुनी सेवा करतां पामीए. शुं पामीए? ते कहे ठे. अनुभव पामीए. शुं करतां? ते कहे ठे. ए तवननो नित्य अन्यास करतां. जे बहुश्रुत होय, गीतार्थ होय आग मना अनुसारी होय, एटले पापनीरू, सत्यनाशी होय; तेहने पूठी संशय टालो. ए अमारी रूडी हितशिक्षा ठे. इति द्वितीयगाथार्थ ॥ २ ॥

इंदलपुरमां रहिय चोमासुं ॥ धर्मध्यान सुख पायाजी ॥ संव
त सत्तर तेत्रीशा वरसे ॥ विजयदशमी मन जायाजी ॥
श्री विजयप्रज्ञसूरि सवाया ॥ विजयरत्न युवरायाजी ॥ तस
राजे नविजनहित काजे ॥ एम में जिनगुण गायाजी ॥ ३ ॥

अर्थः—इंदलपुर अहम्मदावादनुं परु, त्यां चोमासुं रहिने धर्मध्याननुं घणुं सुख पाया. संवत १७३३ मे वर्षे विजयदशमी ते आशोशुद्ध दशमे मन जायाके० मननेविषे जाया. हवे कवि पोताना आचार्यनी प्रशस्तिकहे ठे. श्रीविजयप्रज्ञसूरि तप गह्वनायक सवाइ थया. तेहने पाटे विजयरत्नसूरि युवराज पदे वर्तता एटले विजयप्रज्ञसूरि थकां आचार्यपदे वर्तता नवजनना हितने काजे एम में जिन गुण गाया. इति तृतीय गाथार्थ ॥ ३ ॥ हवे पोतानी प्रशस्ति कहे ठे.

श्री कल्याणविजय वर वाचक ॥ तपगढ गयणदिणदाजी ॥
तास शिष्य श्रीलाजविजयबुध ॥ नविजनकैरवचंदाजी ॥
तास शिष्य श्रीजीतविजय बुध ॥ श्री नयविजय मुण्णिंदाजी ॥
वाचक जशविजये तस शिष्ये ॥ शुणीया वीरजिणंदाजी ॥४ ॥

अर्थः—श्री कल्याणविजयउपाध्याय तपगह्वरूप गगननेविषे दिनेंइ के० सूर्य सरखा, तेउना शिष्य श्री लाजविजय थया. बुध के० पंढित थया. नव्यप्राणी रूप, कैरव के० चंडविकासी कमल—तेहने विषे चंडमा सरखा. तेमना शिष्य बे थया. एक श्रीजीतविजय पंढित अने बीजा श्रीनयविजय—ते मुनिमां इंड सरखा. तेमना शिष्य वाचक उपाध्याय यशोविजय थया. तेणे वीर जिणेंइ थुल्या. ॥४ ॥

दोसीमूलासुत सुविवेकी ॥ दोसी मेघा हेतेजी ॥ एह तवन
में कीधुं सुंदर ॥ श्रुत अह्वर संकेतेजी ॥ ए जिनगुण सुरतरु

नो परिमल ॥ अनुभव तो ते लेशेजी ॥ जमर परे जे अ
रथी होइने ॥ गुरुआणा शिर वहेशेजी ॥ ५ ॥

एर्थः—दोसी मूलानो पुत्र घणो विवेकी जे दोसी मेघो तेने माटे कखुं. ए सुं
दर तवन एटले मेघजी दोसी हुंडिआ हाता ते उपाध्यायजीए प्रतिबोध्याने शुद्ध
श्रद्धा करावी—सिद्धांतने अह्वर संकेते. ए जिनेश्वरना गुणरूप सुरतरु के० कल्प
वृक्ष तेहनो परिमल एटले सुगंधतानोज अनुभव ते लेशे; के जे प्राणी जमरानी
पेरे अरथी यइने गुरुनी आज्ञा मस्तके वहे शे. ॥ इति पंचम गाथार्थ ॥ ५ ॥
॥इति श्रीमहोपाध्यायश्री जशोविजयविरचितं श्रीवीरजिनविचारस्तवनं संपूर्ण ॥

अगमदिति अथ प्रशस्ति.

सूरिर्विजय देवाख्य स्तपोगह्नाधि नायकः ॥ विख्यातस्त्रिजगत्यासीद्विद्यया गुरु
सन्निजः ॥ १ ॥ तस्यपट्टोदयाज्ञैश्री विजयप्रजसूरिराट् ॥ आदित्यइवतेजस्वी सिं
हवच्चपराक्रमी ॥ २ ॥ यःसत्यविजयस्तस्यां तेवासीत्यजिनाषकः ॥ क्रियोदारः कृ
तोयेन प्राप्यानुज्ञांगुरोरपि ॥ ३ ॥ विनेयस्तस्य कर्पूरो विजयः स्तात्विकःसुधीः ॥
कीर्तिःकर्पूरवद्यस्य प्राप्तसर्वत्र विश्रुता ॥ ४ ॥ ह्रमादिगुणसंदर्नः ह्रमाविजयइत्य
नूत् ॥ तस्यशिष्योविनीतात्मा शिष्यानेकसमन्वितः ॥ ५ ॥ शब्दशास्त्रादिशास्त्राणां
वेत्ता शिष्यगणान्वितः ॥ जिनादिविजयाद्दान स्तस्यशिष्यः सुरूपनाक् ॥ ६ ॥ कर्म
प्रकृतिप्रकृति शास्त्रतत्त्वविचारवित् ॥ उत्तमाद्विजयस्तस्य शिष्योन्नूरिशिष्यकः ॥ ७ ॥
तस्यपादयुगांजोज जंगतुल्येनचारुणा ॥ पद्मविजयशिष्येण स्वपरानुग्रहायवै ॥ ८ ॥
नंदोवेदस्तथानाग चंडावितिचवत्सरे ॥ संवतःपंचमीघस्त्रे विक्रमाद्बुधवासरे ॥ ९ ॥
मयावीरस्तवस्यायं कृतोबालावबोधकः ॥ गुरुप्रसादतःसम्यग् गंजीरस्याल्पबुद्धिना ॥
॥ १० ॥ त्रिनिर्विशेषकं ॥ श्रीविजयजिनेन्द्राख्य सूरैराज्येकृतोद्यमः ॥ स्थित्वागह्ना
धिनाथस्य राजधन्यपुरेवरे ॥ ११ ॥ यत्किंचिद्विदितथंप्रोक्तं मतिमांद्यादजानता ॥ त
त्सर्वविबुधैःशोथ्यं विधायमयिसत्कृपां ॥ १२ ॥ वीरस्यशासनं यावत् वर्ततेविश्वदी
पकं ॥ तावद्बालावबोधोयं तिष्ठताबुद्धिवासनः ॥ १३ ॥

इति श्री वीरजिनस्तुति गर्जित हुंडकमति निराकरणरूपा वीरस्तुतिः संपूर्ण
ग्रंथाग्रंथ ८३८ अह्वर ८ समग्र बालावबोध मीलने ग्रंथाग्रंथ ३०७२ अह्वर १८
सूत्र ग्रंथाग्रंथ २२८ अह्वर ५. उजयो मिलने ग्रंथाग्रंथ ३३०० अह्वर-२३-

अथ श्रीमद्यशोविजयजी उपाध्यायनो लखेलो कागल

॥ श्री जिनायनमः ॥ स्वस्तिश्रीस्तंजनकपार्श्वजिनं प्रणाम्य श्रीस्तंजतार्थनगरतः श्री जेसलमेरुमहादुर्गेन्यायाचार्योपाध्याय श्रीजशविजयगणयः सपरिकराः सुश्रावक पुण्यप्रजावक, श्रीदेवगुरुनक्तिकारक, श्रीजिनाज्ञाप्रतिपालक, गीतार्थपरंपराप्राप्तसा माचारीरुचिधारक, आगमाध्यात्मविवेककारक, मोक्षैकतान सर्वावसरसावधान, सा. हरराज शा. देवराज योग्यं धर्मज्ञानपूर्वकं लिखितं अथे धर्मकार्य सुखे प्रवर्त्तेते. अपरं थारा कागद समाचार पाया, वांची बहुत सुख पाया, थारी नक्ति विनयप्रति पत्ति कागदरी सुणी चतुर श्रोता सजा बहुत सुख पाइ. अत्र ज्ञानगोष्ठी गरिष्ठ ऐसी सजाते, जे देखी थां सरखा ज्ञानप्रिय लोकने घणुं सुख उपजे ते प्रीठजो. तथा थें लिख्योतेके केवली कवलाहार करे, तिणरी युक्ति केम नथी लीखी? ते लखतां ग्रंथांतर थिए तेनणी नथी लिखी हुती. बीजा सर्व प्रश्नरी युक्ति तो थानें पहोती. थोहरो दिल प्रसन्न हुउ. हवे ते युक्ति जाणवारी इच्छाते तो शा० गदाधर महाराज हस्ते अध्यात्ममतपरीहारो बालावबोध लखावी आपस्यां तेथी सर्व प्रीठजो. युं मति जाणोजे श्रीजिननङ्गणिक्रमाश्रमण, श्रीउमास्वातिवाचक, प्रमुखे दिगंबर मत निषेध्यो नथी. श्रीहेमाचार्य प्रमुख अवाचीन आचार्येज निषेध्युंते. जे माटे श्रीविशे षावश्यक मध्ये सात निन्नव सर्व विसंवादी दिगंबर कहुंते. उक्तंच ॥ ठवास सएहि नवु, जरेहि सिद्धिं गयाउ वीरस्स; तो बोडियाण दिठी, रहवीर पुरे समुप्पन्ना. ॥ १ ॥

इत्यादिक उपपत्ति कहीते. ते विशेषावश्यक श्रीजिननङ्गणीक्रमाश्रमणकृतते. तथा श्रीउमास्वातिवाचके प्रशमरति ग्रंथमध्ये साधुने धर्मोपकरण थाप्याते. किं बहुना श्रीसूत्रमध्ये घणी स्त्री दीक्षा लेइ मोक्षे गइ कहीते. श्रीमद्विनाथ स्त्रीपर्या य जे कह्याते, चोराशी हजार स्याद्दादरत्नाकर ग्रंथ हतो, ते मध्ये बेतालीश ह जार ग्रंथ, महा तर्क युक्ति सहित स्त्रीमुक्ति उपरज हुतो. हवणां सर्व श्वेतांबर त र्कग्रंथ दिगंबरमत निर्दलकते. ए मोहोदो अंतरते. इणमें जो संदेह कीजे के ए श्वेतांबर युक्तते के, दिगंबर युक्तते? पते जिन जाणे; तो परीहक लोकने वडी खामीते. तेथी जो पण रागदेषी नाम धरावणो टलेते, तो पण मिथ्यात्व आवेते. ढागमपनयतः क्रमेलक प्रवेश न्यायः ॥ उक्तंचश्रीहेमाचार्यैरयोगव्यवहेद षात्रिंशका

यां ॥ सुनिश्चितं मत्सरिणोजनस्य ननाथ मुद्गमति शेरते ते ॥ माध्यस्थमास्थायप
रीकृकास्ते मणोच काचेच समानुबंधाः ॥ १ ॥

अर्थः—हे नाथ श्रीवीतराग देव! एमां सुनिश्चितठे, ते लोका मत्सरीरी मुद्ग
अतिक्रमता नथी. एतावता मत्सरीजठे. जे माध्यस्थ कहिये मध्यस्थपणाप्रते
आस्थायके० श्रद्धा न करी तो परीकृक ठता मणिमां अने काचमां समानुबंधाके०
सरखे परिणामेठे. काच रत्नरो अंतर न देखावे मध्यस्थ रहे. परीकृक लोअ वि
षय अर्थ जिनने नलावे. बीजो जितरो निर्णय थाए इतरो निर्णय करी परीकृक
गीतार्थरी आज्ञा प्रमाण करे. अनिश्चित अर्थ साचोइ कहै, तो परीकृक अपवाद
मां पडे. उक्तंच संमतिमहातर्के—एयंता सप्रूयं सप्रूयमणिच्चियंच वयमाणो लोइ
य परवयाणं वयणिज्जपहे पडइवाइ. ॥ १ ॥

अर्थः—एकांत सद्भूत अर्थ दूर रहौ. सद्भूत अर्थ पण जो अनिश्चित के० संदे
हाकांत कहे तो वादी लौकिक अने परीकृक लोक तेहनो वचनीय पथ के० निं
दा मार्ग तेहमां पडे; ते माटे संदेह न करवो. इति

बीजो जेथें लिख्योठे. लानांतराय कर्मरा क्यथी केवलीने दिव्य परमाणु चयोप
चय रोम रोम हुइ रह्योठे. ते माटे आहार कह्योठे. केवलीने पण कवलाहार
नथी. एवात थारा दिलमांज किउं पैसे. ए आहार तो ह्याक होइ जाय. क्यरो
कार्य सिद्धने पणठे. क्यरो कार्य अने पुज्ज विपाकी इसडो तो दिगंबर युक्तिशू
न्य सदहै. बीजुं लानांतरायकर्मक्यथी लानज दुए, तो उपचयज दुवै ॥ तदिन्ना
इ केवइ ॥ चयोपययांतराय कर्म जो दीठो होय, तो तिणरे क्य चयोपचय कही श
के. बीजो रोमाहार कहेठे. तेणे दिगंबर प्रक्रिया पण समजी नथी दिगंबर व्यंज
नावग्रहविना केवलीने स्पर्श आहार लेवो न माने 'रहि दंडु उगाहाइहिं' इत्यादि
प्रवचनसार वचनात्. केवलीनामनवरत लोकालोकावलोकनकेलितमुज्जंनमाण केव
लज्ञानमहिम्नामनसोपनीता एवाहारवर्गणावृद्धिपोषदायिन्यइतिचेन्न मनोजहिणां
देवानां वैक्रियशरीरानुगतानामेव तासां श्रवणाङ्गवत्यौदारिक शरीरानुगता अपिताः
परिकल्पंत इति चेत् किमर्थं जगवत्तरीरस्थितिः वृद्ध्याद्यर्थमितिचेन्नौदारिक स्थिति
वृद्ध्यादेः कवलाहार निमित्तायाएव दृष्टत्वाददृष्टपरिकल्पनायां प्रमाणान्नावात्.
जगवदौदारिकस्थितित्वावठनेपित द्व्यजिचाराच्च केवलज्ञानोत्तरं जगवदौदारिक स्थि
तौतद्देद्वेशैलोप्यांतत्प्रसंगः सयोगिजिनशरीरस्थितौ इव्यमनोवष्टंनोपनतदिव्या
हारानुसंक्रमोहेतुरित्यपिरिक्तवचः केवलज्ञानोत्तरं प्रतिरूपं जायमानस्य तस्यकाल

नियमे मानान्नावादेतेन परमौदारिकत्वावह्वित्तं हेतुत्वमप्यपास्तं अन्योन्याश्रयाच्च किंचैवमन्वयव्यतिरेकान्यां केवलज्ञानस्यैवदिव्याहारहेतुत्व प्रसक्तौकारणकायोपचारादिनामतिज्ञानादेरिवपौञ्जलकत्वप्रसंग इति न किंचिदेतत् इत्यादिकं अस्मत्कृतशास्त्रवार्त्ता समुच्चयवृत्तौस्याद्वादकल्पलता नाम्न्याटवार्थः

केवलज्ञान बले मनेज आवी आहार वर्गणा जो केवल शरीरवृद्धि पोष हेतु कहीश तो जूठुंठे. एहवो तो मनोजह्नीदेवतानेज होए; केवलीने एम कल्पीए तो अदृष्ट परिकल्पना थए. जे माटे औदारिक शरीरनी स्थिति पहेलां वृद्धि पुष्टता कवलाहारेज दीठीठे. जगवंतमां औदारिक शरीरनी स्थिति पहेलां तेह विनाज ठे, माटे व्यञ्जिचार थए. केवलज्ञान पठी जे औदारिक शरीर स्थित्यादिक तिहां दिव्याहार वर्गणाने हेतुपणु कहीए तेह न घटे. जे माटे निरंतर आव दिव्याहार परमाणु शरीरठे. तिहांतांइ चउदमे गुणठाणे पण लागी जाए. एणेकरी परमौदारिक शरीरे ते हेतु ते पण निराकखुं, जे माटे दिव्याणु संक्रमसिद्धि परमौदारिकनी सिद्धि अने तेहनी सिद्धि दिव्याणु संक्रमसिद्धि ए अन्योन्याश्रय दोष थए. तथा एम करतां अन्वय व्यतिरेके केवलज्ञाननेज दिव्याहारपणु होए. तेवारे केवलज्ञान पौञ्जलिक हुइजाए; तो नियतकाल वेदनी उदयजनित कवलाहार केवलीने मानता खुं जायठे? जे सर्व तंत्र विरुद्ध अदृष्ट कल्पना कीजे. उक्तंच रत्नाकरावतारिकायां—“ आहार पर्याप्ति नामकर्मोदय वेदनीयोदय प्रबल प्रज्वलदौर्दर्य ज्वलनोपतप्यमानोहि पुमानाहारमाहारयतीति. ”

अने केवलज्ञान उपन्या पठी मंदाग्निपणानो दोष थए; एहवुं तो संनवे नही. केवलीने अग्यार परीसह श्रीजगवतीसूत्रमध्ये पण कह्याठे. तथा श्रीतत्त्वार्थमध्ये पण कह्याठे. एकादशजिने इस्यो सूत्रठे. पण ‘एकादश जिनेन’ इस्यो सूत्र नथी. अने श्रीसिद्धसेनाचार्यकृतटीकामध्ये इस्यो व्याख्यान पण नथी. दिगंबरी सर्वार्थसिद्धटीकामांहे ‘ नसंति ’ इस्यो बाहिरथी लेवो कह्योठे ते सूत्रविरुद्ध व्याख्यानकर्त्ता तो दुर्मतग्राहीमांठे ते लोकमां उपहासनीयठे. बीजो थें इतरो विचार देखो के बादरसंपराये २२, सूक्ष्मसंपराये १४. इत्यादि अनुक्रमे “एकादशजिने” ए सूत्र चाव्यो, तो विधि अधिकारे निषेध व्याख्यान पंमित होए ते केम करे? वली मनवासनायें दिगंबर प्रमेय कमल मार्तण्ड ग्रंथ मध्ये इस्थुं व्याख्यान कखुंठे. जे, ‘एकेनाधिकान दश एकादश’ एतावता एक नही दश नही ते? ए परीसह नही ते. इस्यो समास व्याकरण विरुद्धठे. ते श्रीस्याद्वादरत्नाकर मध्ये कखुंठे. केवलीने

कवलाहार मान्या विना ए सूत्र दिगंबरने मिलतुं नथी; ते माटे ए सर्व बूडते बा उले वलगवुंठे. चोरासी बोलविचार मध्ये में लिख्युंठे. “सूत्रनमें परिसह कहे, वृत्ती लिउं नकार; जो संसो उपजत नही, सो तुज त्रमको नार. ॥ १ ॥ मोहनीय विना वेदनीयकर्म स्वविपाक न देखावे; इश्यो कहेते ते पण युक्ति शून्य. एम क हेतां नामकर्मोदयज नित विहार देशनादिक केवलीने किम घटे? जो कहेशो ते नियतदेश नियतकाल केवलीने स्वचावेज होए; पण इहाए न होए. ते माटे मो हनीय कर्मनी अपेक्षा नथी. उक्तंच प्रवचन सारे—“गणानिसेव विहारा, धम्मवदे सोय णिय दिणा तेसिं; अरिहंताणं काले, माया चायोव इत्थीणं.”

तो कवलाहार नियत देशकाले इहा विना केवलीने मानतां शुं जाएते? कोइ कहेशो के, घाती मध्ये गणिया माटे, घाती समान वेदनीयकर्मज कहुं ठे. ते घाती कर्म गया पठी केवलीने स्वविपाक केम देखावे? उक्तंच कर्मकांमे—“घादिं व वे यणीयं, मोहस्सुदयेण घाददे जीवं “इदिजादीणंमये, तम्हा गणिदं डुवेदणियं.”

ते पण युक्ति शून्य जाणवुं. जे माटे ज्ञानावरणीय, दर्शनावरणीय, मोहनीय, म थ्ये ज्युं वेदनीय कहुं ल्युं आयुर्नाम गोत्रकर्म पण मोहअंतराय मध्येज कहुं; तेवारे ते पण घातवत् होइ जावे. ते माटे ए सर्व पक्कपात कल्पना जाणवी. इणे करी वली जे वडी सरखां चार कर्म केवलीने कहेते ते पण परमार्थरा अजाण कहेवा. एम कहेतां तीर्थकर नामकर्मविपाक पण तिस्यो हुइ जावे. वेदनीय कर्मज केवलीने दग्ध रज्जुसमए पक्कपात मात्र शास्त्रविरुद्ध ठे. उक्तंच सूत्रकृतांगवृत्तौ. “यद्यपि दग्ध रज्जु स्थानकमुच्यते वेदनीयस्य लवप्यनागमिकमयुक्ति संगतंच; आगमे ह्यत्यंतो दयः सातस्य केवलिन्यनिधीयते सातासात योश्चांतर्मुहूर्त्त परिवर्त्तमानतया यथासा तोदय एव सातोदयोपीति”

केवलीने कृधा तृषा मानीएतो अनंत सुखनो व्याघात थाए. इश्यो कहेते, ते पण शून्य वचन. जे माटे अनंतसुख नवस्थ केवलीने तो केवलज्ञान रूप ऊप योगा व्याघाते उपचारी कहुंठे. “जादंसयं समत्तं, नाणमणं तड विद्धिदं विमलं रहिदेदु उगाहाइहि सुहंति एयं लियं खाणिदंति.”

पण परमार्थी क्हायक अव्याबाध सुखगुण तो सिद्धनेज दुवै, उक्तंच—“अनं ते सुखवीर्ये नवेद्यविघ्न क्हायात् क्रमात्.” जे प्रवचनसार मध्ये—“पुण्णफला अरिहं ता, तेसिं किरिया पुणोहिउं दाय ईगा मोहादीहिं विरहिदा तद्वा साखाइगित्तिमदा” प्रकृष्ट पुण्णफलरूप अरिहंत ठे. तेहने स्थान निषद्या विहारादि क्रिया उदय

जावनी जे कही ठे, ते मोहादिक रहित; माटे क्हायिकज करी गणीये. इसी परि जाषा कही ठे, ते युक्ताहार क्रियामांहे पण बाधती नथी. जे कोइ कहे ठेजेअ नंतवीर्य केवली ठे तेहने कुधा न बाधे. तेहने कहिये कुधादिके वीर्यहाण न होय; पण बलापचय होय, माटे कवलाहार उदय नियत करेज. “ बल शारीरं वीर्यचांतरः शक्ति विशेष” इति शास्त्रसिद्धं. आहार प्रमादरूपठे, ते माटे बछागुण ठाणा लगेज दुवै. एहवुं जे कहेठे, तिणे स्थाननिषद्या विहारादिक्रिया केवलीने केम करी कहेवी? आहार होएत्यां निडा होएज. ए व्याप्ति नथीज. वेदनीयकर्मउदयथी निडा कवलाहार दुस्यै, अने दर्शनावरणीय कर्म गयाथी निडा नही दुवै. तस्मा द्विपरीति बाधक तर्का जावान्न व्याप्तिः कोइ कहेसे आहारसंज्ञा सातमे गुणठाणे नथी तो आगल किहांथी? आहार संज्ञाविना आहार केवलीने किम दुवे? ते जूवुं; जे माटे आहारसंज्ञा “खट्वाहाराजिजाषः” इस्यो गोमटसार टीकाधुरे सातमे पत्रेज ठे. ते माटे अजिजाषारहित आहार, अप्रमत्त साधुने होए, तिहां दूषण नथी. किंबहुना आवश्यकादिक क्रिया पण अप्रमत्तसाधुने विकल्परहित असंगक्रियारूप ठे. पण वीतराग वचन प्रणिधान संकल्प पूर्व वचनक्रियारूप नथी. तो आहारक्रिया प्रमत्तसाधुथी विलक्षण होए तेहनुं कांइ कहेवुं! अतएव निह्वाट नादि क्रिया पण केवल व्यवहारानुगत उन्नस्थ व्यवहारथी निन्न देखी उत्रास न करवो. वचना असंगानुष्ठान चेद जाणवा. षोडशकग्रंथमध्ये श्रीहरिजइसूरिए आर्या कहीठे. “ चक्रत्रमणं दंडात्तदजावेचैव यत्परं जवति वचनासंगानुष्ठा नयोस्तु तदज्ञापकंज्ञेयं. ” ए योगदृष्टि ग्रंथ श्रोताने अगोचर न रहे ते ग्रंथरो जाव सजा वरूपे बांध्योठे. ते पण मोकलशुं.

वली. वाङ्मात्र अध्यात्मी कहे ठे के, सातावेदनीयनी उदीरणा सातमा गु णठाणाथी टली ठे, तो केवलीने कवलाहार किम दुवे? तेहथी तो साता उदि राए ठे. ते मिथ्या. जेमाटे उदीरणा करण अंतरशक्ति विशेष ठे. बाह्ययोगानु गत नथी. नही तो स्थान निषिद्यादि क्रियाये पण सातावेदनीयनी उदीरणा दुइ जाए. ते केवलीने स्वजावे ठे; उदीरणारूप नथी. ए वचन तो कवलाहार समान पण केवल स्वजाववाद मानिये तो बोधमत थाए. तेहनो हेतुनूतनिषेधो न स्वानुपाहू विधिर्नच स्वजाव वर्णनानैवमवधे नियतत्वतः इत्यादि न्याय कुसमां जलि ग्रंथे उदयनाचार्ये निषेध्यो ठे. इणरो अर्थः—अकस्मात् कार्यं जवति—इस्यो बोध कहे ठे. तिणने आचार्य कहे ठे. ए शब्दरो कुण अर्थ ? प्रसज्य प्रतिषेधे को

इ कारणथी न होए ए अर्थ एक, केइ होएज नही ए अर्थ बीजो, केइ स्वथी होए ए अर्थ त्रीजो, केइ अनुपाख्यक अनिर्वचनीय कारण तेथी होए ए चोथो, केइ स्वजावथी होए. ए पांचमो अर्थ; न संजवे. जे माटे पूर्व पश्चात् जावरूप अविधि नियत ठे. ते माटे अन्यथा सिद्ध नियत पूर्व वर्ति कारणं अन्यथा नियत पश्चात्तावि कार्य ए लक्षण लोक व्यवहारे अवश्य मानवां. तो स्वजाववाद युक्तिशून्य ठे. ए चिंतामणितर्करो मार्ग सर्व वस्तु कथंचित् स्वजावजनितठे, कथंचित्कर्मादिजनितठे. ए स्याद्वाद तर्क मार्गणीयानियतंतं' इति श्रीसूत्रकृतांग वचनात्.

ते माटे केवलीरी आहार विहारादि क्रिया कथंचित् कर्मजनितठे कथंचित् उद्यमजनित पण सद्दहवी. केवल स्वजाव माने ते बौध्मतमांहे सहेजे कहेठे. केवलीने आहार मानतां अर्थापत्ति सिद्धि निहारादि विमंभना आवे, ते देवाधिदेवने केम घटे? कर्मजनित जावमां जे एम लाजे ठे, तेणे जन्मयोनीनिक्रम पण न मानवुं. सदा शुद्ध परमेश्वरपरे मान्यो ठे, तिस्योज मानवो. जिम लाज न लागे. केवली दुया पढी सप्तधातुरहित परमौदारिक शरीर माने ठे; तो शरीरज केम न माने? जो शरीरनाम कर्म रहुं ठे, ते माटे शरीरज होए. तो संहनन नाम पुञ्ज विपाकी रहुं ठे, ते माटे सप्तधातुरहित किम घटे? 'संहण एमठ निचयोत्ति' वचनात्. तथा केवलज्ञान महिमाए सात धातु घटे तो मनपर्यवज्ञाने केती धातु घटे? सात धातुरहित जिनशरीर होए तो केता धातुरहित गणधरशरीर होए? इत्यादि बोलरो किस्यो उत्तर होए? तेमाटे जिस्या कर्म रह्याठे तिस्यो विपाक केवलीने पण सद्दहतां सम्यग्दृष्टिने किसी लाज लागती नथी. ते प्रीठजो.

एम बाधक निराकरीने साधक वचन देखावे ठे—श्रीजगवतीसूत्र मध्ये सीहे अणगारे श्रीमाहावीरने स्पष्ट आहार पाणी आणी आप्यो ठे. तथा खंदारे अधिकारे कह्योठे. 'तेणं कालेणं तेणं समयेणं समणे जगवं महावीरे विद्यट् नोइआ विहोत्ता' इहां विद्यट् नोइ शब्दरो ए अर्थ ठे—व्यावृत्ते सूर्ये जुंक्ते इत्येवं शीलो व्यावृत्त नोजी, प्रतिदिन नोजीत्यर्थः' ए अह्वरथी तो दिन दिन प्रते कवलाहार केवलीने आवे. कारण अजावे आहार विह्वेद नथी. तथा श्रीसमवायांग मध्ये चोत्रीश अतिशय केवलीने कहा ठे. ते चोत्रीश तेरमे गुणठाणे मिले. ते मध्ये आहार निहार विधि अदृश्य ते सहजातिशयमध्ये कहुं. तेविना तो तेत्रीश अतिशय थइ जाय. ते माटे जेहवो आहार निहारनो विधि, पूर्वे हु तो तेहवो कहेवो. तथा ठेहेडे नक्तठेद कहुं ठे. ते पूर्वे नक्तविधि मान्याविनाकि

म मजे? जोमाहार विभेद तो हुतो नथी. कोऽ दिगंबर कहे ठे. ठेहडे नियत समाधिना ठे ते प्रगट जूतुं. जे माटे समाधि कहेतां ध्यान कहे, ते तो केवलीने एनुं नथी. शुक्लध्यानना बे पाऽआ ध्यायापढी ध्यानांतर कांऽ केवलज्ञान उपजे! बे पाया रह्या ठे. तेतो ठेहले अंतरमुहूर्त्ते होए. पद्द मासादिमान न होए. जो कहेणे ताव दिनमान मौन करी बेणे एहज समाधि. ते तो प्रयोजन शून्य ता दृश कर्म कारणविना केम मनाय? खोटो अर्थ बनावी कहुं; पण साचो न प्रति नासे. इहां हेतु सहस्र देखाडे ठे. पण आपणी मतिमंदपणे हेतूदाहरण न स्फुरे. तोपण केम सूत्र वचन युक्तिरिक्त कहीजे! उक्तंच श्रीआवश्यक निर्युक्तं—“हे कणादाहरणा संजवे विसऽ सुच्छजनं बुद्धिज्ञा सवान्नुमयवितहतहावितंचितं एमएनंति

केवली केवल व्यवहारे स्वयं निहा करे. तिहां अंतराय न होए. उक्तंच विशेषावश्य के—दीप्तस्स लजंतस्स वचुजंतस्सव जिणस्स एस गुणो ॥ खीणंतराऽअत्ते जंसेविग्घं एसंजवइति. यतना पूर्वक ठगस्थानीत आहार ग्रहण करे. ते पण श्रुत व्यवहार प्रामाण्यकारी केवल व्यवहारज ठे. इव्ये दोष तो दोषज नथी. नही तो समवसर एमध्ये शब्द, रूप, रस, गंध, प्रविचारे ते मैशुनातिक्रम होऽ जाए. तेमाटे कव जाहार निमित्त निहा व्यवहारे आगम व्यवहारीने किस्यो दोष न होय.

तथा तुमे जिख्यो ठे जे एक समय सिद्धव्यने तथा अलोकाकाशव्यने उत्पाद व्यय ध्रौव्य किम सधाए? तेउपर उत्पाद व्यय बे प्रकारे कहाठे. एक प्रायोगिक एक वैश्रसिक. तिहां प्रायोगिक पुजल जीवव्यनेविषे स्पष्ट जणाएठे. वैश्रसिकतो अनुमान गम्यठे. जिवं सर्वं कृणिकसत्वान्यथानुपपत्तेः ए जैनसाधन ठे. सिद्धने ज्ञानपर्याय प्रथम समय जे वर्त्तमान विज्ञेयाकारोत्पाद इत्यादि द्वितीय समय तन्नास तिहां प्रायोगिकारोत्पाद अतीत ज्ञेयाकारोत्पाद इत्यादि संजवे. अलोकास्तकासे तत्तत् समय संबंधोत्पादिविनाश मानवाज. नहितर कृण शंकर थाए. इव्यार्थिक नय का ल त्रय संबंधरूपज सत्ता मानेठे. पर्यायार्थिक नय मध्यम कृणरूपज सत्ता मानेठे. उजयमय मीजने त्रयात्मक वस्तु सिद्ध थाए. अत्र संमति गाथा—“द्वं पङ्कव विज्जुयं, दव विज्जाय पङ्कवाण्णि उप्पाय विई जंगा, हंदिद विय लरक्कणं एयं. ॥ १ ॥ तह्णामिद्धादिठी, पत्तेयं दोवि मूल एया एयतइउ अण्णिणउणय समत्तं एत्तेसु पडिपुत्तं ॥ २ ॥ ए ए पुण सगेहउ पाडिक्कम लरक्कणं डुवेएहंपि जेण डुवे एगंता विज्जमाणा अणेगंतो. ॥ ३ ॥

अर्थः—इव्य, पर्यायरहित नथी. पर्याय, इव्यरहित नथी. उत्पाद स्थिति जंग ए

इव्यलक्षणं एषण प्रत्येकप्रत्येकनुं लक्षण नथी. तेमाटे एक एक ग्राहीबे मूल नय मिथ्या दृष्टि. त्रीजो तो नय नथी. तेमाटे बेमां पूर्ण सम्यक्त्व नही इम न कहेबुं. जेमाटे ए बे एकांत साक्षात् नजनाकांत थका अनेकांत ए प्रक्रियाए सर्वत्र स्वानाविक उत्पाद व्यय ध्रौव्य कहेवा. आगासाई आणं तिसुं परपञ्च ऊणियम्माए समति गाथाः—प्रतीके अकार प्रश्लेषे अनियमात्. ए पण व्याख्यान टीकाकारै कहुंठे. तेमाटे परप्रत्यय ते पण कथंचित् स्वप्रत्यय कहिये. युक्तंचैतत्—दयोरेकैका नतिरिक्तत्वादिति. अस्मत्कृतानेकांत व्यवस्थायां आत्माख्यातिमांहि पण ए अर्थ सिद्ध ठे. इम अणु संयुक्त युक्ति लौकिक प्रदेशावधिक परार्थादि संख्या पर्याये तत्तद्विषयता पर्याये पण अलोकाकाश प्रदेशमांहि शुद्ध उत्पाद व्यय वखाणवा. सापेहू पर्याय मिथ्याज. ए पण एकांत नथी. कथंचित्सापेहू कथंचित् निरपेहू सर्वमित्यादि व्यवस्थिते. ए रीते एक समये एक इव्ये घणा उत्पाद व्यय होवे. तदनुमत तावत् इव्य पण कहेवां. तथाच संमत्ति—एग समयम्मि एग दवियस्स बहुआविहुंति अप्पाया उप्पाय समावि गमा तिइ अउस्सगउणियमा अगुरु लघु पर्यायनुं उत्पादव्यय ए बे तो सर्वत्र आज्ञा सिद्धज ठे.

तथा जे लिख्यो कालइव्य समयरूप श्वेतांबर मानेठे, तिहां उत्पाद व्यय ध्रौव्य केम सधाय? ते तो उन्नयरूप कीजै तदिज सधाये. पर्याय अर्पणाए उत्पाद व्यय इव्यार्पणाए ध्रौव्य उन्नय विज्ञाए धर्म त्रय उक्तंच श्रीतत्वार्थे सूत्रे अर्पिता नर्पित सिद्धे रिति. हवे कदेशो ते समय किएरे आधारे ठे? तो कहिये जीवाजीव इव्यने आधारे ठे. जीवाजीव इव्यरो काल ते वर्तनारूप पर्याय ठे. इव्य नथी ते वर्तना पर्यायरानाजन ठ इव्य जीवाजीवज ठे. तथाच सूत्रं. किमयं चंते कालेत्ति ए पुञ्चइ गोयमा जीवाजीवेव. अजीवोचेवत्ति अतएव पर्याय इव्योपचार करी अनंत कालइव्य सूत्रे नाख्यां. तथाच श्री उत्तराध्ययन सूत्रं:—धम्मो अधम्मो आगासं दवं इक्किक माहियं अणंताणिय द्वाणि कालो पुग्गल जंतवोत्ति. प्रशमरति ग्रंथम ध्ये उमास्वातिवाचकैरप्युक्तं धर्माधर्माकाशाद्यैकैकमतःत्रिक मनंतं इति त्रिकं जीव पुज्जलास्तिकायाऽऽ समय लक्षणं.

कोइ कदेशो जे अवगाहनादि हेतुता गुणे जिम आकाशादि प्रथक इव्य होए, तिम वर्तना हेतुता गुणे कालइव्य पण प्रथक होइ. किम नजावे? तेहने कहिये जे अवगाहना हेतुताए अवगाहनाद्यनाश्रय इव्य कल्पिये, तिम वर्तना हेतुताए वर्तमानाश्रय इव्य कल्पाए ते तो नथी. अवृत्तइव्य शशशृंग प्राय ठे. तेमाटे ध

र्मकल्पनातो ॥ धर्मकल्पनालधीयसीति न्याये काल ते जीवाजीवा पर्यायज युक्त. ए अस्मत्कृत सिद्धांत तर्क परिष्कारन्यायालोकादि ग्रंथ प्रसिद्ध ठे. जे दिगंबर मंदगति परमाणुने जे आकाश प्रदेश व्याप्ति क्रमण तदवच्छिन्न पर्याय समय तद नुरूप इव्य समयाणु लोकाकाश प्रदेश प्रमाण रत्तरासि समय कहेठे. तेणे प्रदेश व्यतिक्रमणावच्छिन्न दिग्इव्याणु पण केम न मानवां. तादृश आगम नथी तो आगम जइने आगम प्रमाण करवो; तो पहिलां किम न करीए? ते आगम तो जीवाजीवात्मक कालप्रतिपादक देखाड्यो ठे. काल परत्वा परत्व निमित्त जिम काल तिम देशिक परत्वापरत्व निमित्त दिग्इव्य पण तांत्रिक प्रसिद्धज ठे. हवे कहेशो इव्य शक्ति वैचित्र्यइदिकार्यहेतुता अने अवगाहनाहेतुता आकाश इव्यनेज कल्पिये ठे. लाघवात् तथाचगंधहस्ती षात्रिंशकायां॥आकाशमवगाहाय तदनन्यादिगन्यथेति.

तो स्वस्व गुणकारी जीवाजीव इव्यनेज वर्तना हेतुता कल्पतां कोण निवारे? जिहां सहाय आगमबलिउ ठे. बीजुं मंदगति अणु संक्रमानुसारे कालाणु कल्पि ए तो मंद परमावगाहनाद्यनुसारे आकाशादि अणुआ पण कल्प्या जोइए. सा धारणावगाहनादि हेतुताए आकाशादि स्कंध कल्पनोत्तर तदणु कल्पना जो स्कंध जह वृत्ति प्रदेश कल्पना पर्यवसन्न होए तो ए कालइव्ये पण समान साधारण वर्तनानुसारे एक काल स्कंध आवे. पठी तत् प्रदेश आवे. सिद्धांत विरोधथी जो ए कल्पना करवी तो उक्त सिद्धांत युक्ति सिद्धांत मानो. जे मतांतरे मनुष्य क्षेत्र कालमान इव्य कह्युंठे, ते ज्योतिषचक्र चार व्यापक वर्तना पर्याय समूहनेविषे इव्यनो उपचार करीने. उक्तंच नयचक्रे पर्याय इव्योपचार इति. ए बे मत श्री हरि नइसूरिकृत धर्मसंग्रहणीमध्ये ठे. तथाचतत्पाठः जं वत्तणादिरूवो कालो देवस्त चैव पक्कावो; सोचैव ततो धम्मो, कालस्स वक्कास्स जोलोए ति ॥ १ ॥

अर्थः— जं के० जे कारणमाटे वर्तनादिरूप कालज ठे, ते इव्यनोज पर्याय ठे. ततः के० तेमाटे सोचैवके० ते वर्तनारूप पर्यायज कालधर्म कहिये. अथ वा काल जे लोए के० मनुष्य क्षेत्रमांहि ज्योतिश्चाराजिव्यंग्य ठे. तेहनो धर्म ते काल, इहां कालइव्य ते पर्यायनेज कह्युं. ए इव्य अनपेक्षित ठे. पृथिव्यादि समूहरूप एक राजगृह नगरसमान ते परमार्थिक इव्य नथी पण कहेवारूप ठे. अतएव कालश्चेतेके ए तत्त्वार्थ सूत्रे, ए मते कालइव्य कह्युं. ते अनपेक्षित इव्यार्थिक बे प्रकारे वृत्तिकारे जोड्युं ठे. अतएवअनादि उपचारे कालइव्य लेइने सूत्रे षट षट इव्य कहांठे; तेमाटे सूक्ष्म पर्याय समयमां उत्पाद व्यय ते प्रथमादि जावे

सहज होए. समयध्वयाधारांश जीवाजीव तेहज इव्य; इम रूप त्रय जावना कर वी. ए अति सूक्ष्म अर्थ ठे. इव्य गुण पर्याय रासमध्ये अमे वखाण्योठे. तेमज स हहवो. एमजे काल इव्यना अणु देखाडेठे; तेहने गले दिग्इव्यना अणुआ पण पडे.

चैत्य नक्ति लोचादि आसरी चार अर्थ जाण्याठे, एम सर्व ठामे चार अर्थ जा ववा. “ अहो णिच्चं तवो कम्मं सब्ब बुद्धेहि विन्नेयं; जाय लज्जा समाविती, एग जत्तंच जोयणे. ” एहवुं श्रीदशवैकालिक सूत्रे कसुंठे. एकाशनक नित्य तप ते पदार्थ, एम उपवासादि नैमित्तिक तप तपे अर्थापत्ति सिद्धि पदार्थ: एम कहेतां उपवासादिकथी एकाशनक बलवंत, तथाहिए वाक्यार्थ. ध्यानाध्ययन विनय वेया वृत्ताद्य व्याघातकपणे उपवासादिकथी एकाशनकादि तप बलवंतज, ए महा वा क्यार्थ. आज्ञाज धर्मेनेविषे सार एवं पर्यार्थ:

तथा जे लिख्योठे. थापिये ते थापना. ते तो पुरुष व्यापारठे. ते आदिअंतठे. ते शाश्वत प्रतिमा कृषजानन, चंडानन, वारिषेण, वर्द्धमान नामेठे. तठे किम सं जवे. शाश्वत जावमांहि पुरुष व्यापार नथी; ते माटे तिएरो उत्तर जे शाश्वत मांहि अनादि प्रवाह पुरुष व्यापारठेज, अतएव षादशांगी पण अवह्विति नयार्थतायां शाश्वत कहोठे. एसाणं डुवाल संगी अबुह्वितिण ठआए सासयाइति सूत्रात् स्थापनं. स्थापनाए जाववुं. तपत्तिं अनिप्रायरूप पुरुष व्यापार ते स्थापना ते प्रवाहाना दितांइ अनादि स्थाप्यते इति स्थापना. एकर्म व्युत्पत्ति व्यापाराश्रय ते स्थापना. ते स्वतः अनादिव्यापारोपरागे, प्रवाहे अनादि, इहां कोइ दूषण नथी. विहित तद निप्राय विषय ते तत् स्थापना. अतएव गुरुनिप्राय विषयाद्वादि गुरुस्थापना. जि नानिप्राय विषय प्रतिमा ते जिन स्थापना कहिये. सज्जाव स्थापना, असज्जावस्था पना विशेष अनुयोग षारसूत्रे प्रसिद्धजठे. अशाश्वतस्थले इति कर्त्तव्यता शुद्धप्रति ष्टाविधे अनिप्रायाधान होए. शाश्वत स्थले पूर्व पूर्वानिप्राय ज्ञानेज कुशलानुबंधज होए. शाश्वता शाश्वत स्थापना उजय वंदन जंघाचारणादिकने सूत्रे कसुंठे ‘ त हि चेइयाइ वंदेइ ’ तउ पडिनिय इहमागहइ. इह चेइयाइ इत्यादि पाठात्. कृषजा दि नामनो विरह पंदर कर्म नूमिमां न होए, ते माटे शाश्वत प्रतिमामध्ये तद निप्राय प्रवाहाविठेद होवे. एपरमार्थ एनाम निहेपनी परे स्थापनानिहेप जाव स्मारकपणे हितावहइ इम घणा कहेठे. आहार्य अजेदारोपे प्रतिमा तेहज जिन इम जाणी आत्म परमात्मानुं अजेदध्यान उपजावी समाप्ति समयेज महा हित होए. हरिजइ ग्रंथानुसारी अस्मदीयानुजवेठे. नाम वाच्यवाचक जाव सं

बंधे स्थापना इति कृति संबंधे जावसंबंध ठे. इव्य समवाय संबंधठे. जाव ते सा क्वाजुणावहठे. ए चार निह्नेपनी जावना एमो बंजीए लिवीए ए जगवती प्रतीक परमार्थ विचारतांज श्रीमेघजी ऋषिने गुण थयोठे. इहां शिष्यजनना हितने अर्थे अस्मत् कृत जैन तर्क जाषानुसारे निह्नेप नय जोजनिका कहीठे. नामादि त्रण निह्नेप इव्यास्तिक नयज माने; पर्यायास्थिकनय जावज माने. इव्यास्तिक नयना जेद संग्रह व्यवहार एबे नैगम सामान्य ग्राही संग्रहमां जे अंतर्नवे विशेष ग्राही व्यवहारमां जे, अंतर्नवे तेमाटे त्रीजो जेद नथी. पर्यायार्थिक चार जेद रुजुसूत्रा दिक ए सिद्धसेन मत तथा विशेषावश्यकमां ' ईउणामइतियंदव ठियस्सजावो अप ऊवणियस्ससंगहववहारा पढमंगस्स सेसाउइपरस्स '

ए गाथाए स्वमते नमस्कार निह्नेप विचार स्थले कहुं. ' जावंचिय सद्वहणा यासेसाइ हंति सवणिरकेवे. शब्द नय शुद्धपणा माटे सर्व निह्नेपा वांठे. रुजुसूत्रांत चार अशुद्धपणा माटे सर्व निह्नेप वांठे. ए एहनो अर्थ. रुजुसूत्र नाम निह्नेप जावनिह्नेप ए बे वांठे. एम कोइ कहेठे, ते जूतुं; जे माटे उऊ सुवस्स एगे अणु वउत्ते एगं दवा वस्सय ए सूत्रेज रुजु सूत्रनेज इव्यान्युपगम देखाडयोठे. अने पिंदा अवस्थाए सुवर्णादि इव्य अलंकार नविष्यति. कुंजलादि पर्याय जावहे तुपणे वांठतो विशिष्ट इंडाद्यजिजाष हेतु जूत साकार स्थापनाप्रत्ये ए नय न माने तो ए नय सूक्ष्मदर्शी किम थाए ? तथा इंडादि शब्द मात्र अथवा तदर्थ र हित इंडादि शब्द नाम गोपाल दारकने जाव कारणपणाने अविशेषे नामेइ वांठ तो ए नय नाम स्थापना बे निह्नेपने किम न वांठे ? जो आगले जइ युक्ति दर्शी थाए. साहसुं वाच्य वाचक जाव संबंधे संबंध नामथी इंडमूर्ति लक्षण इव्य विशिष्टस्तदाकार स्थापना माने, इंड पर्यायरूप जावनेविषे तदात्म्य संबंधे रद्या माटे विशेषठे. तो ए बे निह्नेपा रुजुसूत्र केम उत्थापे !

वली एहने मनाववा संग्रह व्यवहार ए बे नय स्थापना वर्ज त्रण निह्नेपामाने ठे. एहवुं केटलाएक कहेठे ते पण जूतुं. तेमाटे एक संग्रहिक, बीजो असंग्रहिक अथवा अनर्थिक जेद परिपूर्ण जेद ए त्रण नैगम प्रापना वांठे; ते तो अवश्य मानवुं. संग्रह व्यवहारान्य इव्यार्थिक नये स्थापना निह्नेपनुं वर्जन नथी. तेमाटे आद्य पहे संग्रह नय स्थापना निह्नेप बले थावे. जे माटे तन्मत संग्रहिक नैगमथी चिन्न ठे. द्वितीय पहे व्यवहार नये स्थापनान्युपगम बले थावे. जे माटे तन्मत अ संग्रहिक नैगम नयथी अविशिष्ट ठे. तृतीय पहे निरपेक संग्रह व्यवहार न माने,

तोपण संपूर्ण नैगमरूप समुदित बे नयने स्थापनापद्ध दुर्निवार ठे. जेमाटे अविनागस्थ नैगमथी प्रत्येके एकेक जाग ग्रहेठे. बीजुं संग्रह व्यवहार नैगममांहेआ वे तो तन्मतस्थापना संग्रह व्यवहारमांहे किमनावे? उजय विषयकत्वरूप नैगम धर्म एकेकमां न पेशी शके. पण स्थापना विषयकत्वरूप नैगम धर्मते संग्रह व्यवहारएवे नयमां प्रवेशे बाधक नथी. जिमसहस्रपणुं शत संख्यामांहे न पेसे पण तजत दशका दि संख्या सुखेपेसे. केवल स्थापना सामान्य अने तजत विशेष मानवे संग्रह व्यवहार नयने विशेष जाणवो. इत्यादि विशेषावश्यक महा ग्रंथानुसारे अमे जैनतर्क जाषामां हि लिख्युं ठे. ते प्राकृत जाषाए लेख मध्ये तुमने जणाव्युंठे: ए लेखने महा शास्त्रकरी जाणवुं युक्त ठे. किं नाम स्मरणेन न प्रतिमया किंवा जिदाका नयो: संबंध प्रतियोग नान सदृशो जावेन किंवा द्वयोः॥त द्वय द्वयमेव वा जड मतेत्याज्यं द्वयंवा त्वयास्या तर्कादितएव लोपक मुखे दत्तो मखी कूर्चकः॥१॥ अस्मत्कृत प्रतिमा शतके. बीजुं स्थाप्यते इति स्थापना ए व्युत्पत्ति निमित्तज ठे. पण तदाकारत्व ते प्रवृत्ति निमित्त ठे. माटे शाश्वत प्रतिमामांहे स्थापना शब्दार्थ घटे. जिम गह्वतीति गो: ए शब्द व्युत्पत्ति निमित्त ठे. इम कहेतां बेठी गायमांहे गोपर्थ नावे. माटे सास्नाद्यनिर्व्यं गा गोत्वजाति गोपद प्रवृत्ति निमित्त कहिये ठे. तिम इहां जाणजो. सुधु सदहजो.

वली जे तुमे लिख्यो ठे स्पष्ट श्रावक करणीमध्ये जिनपूजा विधि क्यां कही ठे? ते तो द्रुपदी प्रमुख पूजा विधि स्पष्ट ठे. तदीय प्रासादादि कृत्य श्रुतार्थापत्ति सिद्ध ज ठे. तथा विध वादस्पष्टाकर श्री महा निशीथ सूत्र तृतीयाध्ययन मध्ये ठे ते लिखीये ठे. अकसिण पवत्तगाणं, विरया विरयाण एस खलु जुत्तो॥ जे कसिण संजम विठ युष्फाश्यं न कप्पए ते सिं किं मन्ने गोयमा एस बत्तीसिं दाणुष्ठिए जम्हा तम्हा उजय अणुष्ठेक्का बच्चुस्सीविण उगमेवं ते सिं जावढ वासं जवो तहा जावञ्चणाइ उत्तमं दसन्नजहेण उदाहरणं तहेव वक्क हरजाणु ससिदत्त मगादीहिं पुंठं ते विण दिसे गो तावजं सूरिदेहिं जत्तीउ सविट्ठीए अणण सामसु पूआ न क्कारेकएकाकिंतं सब सावज्ज विरएहिं अणुष्ठियंउया हु सबहा अविरएहि सुजत्ती ए पूआ सक्कारेकए ता जइ एवंतउ बुज्ज गोयमा एीसंसयं देसविरय अविरयाणं तु विणुउंगमुजयंउविवणयं.

ए अकर तो चोथा तथा पांचमा गुणठापो निःसंशय इव्यस्तव जावस्तव उजय करवा कह्या. तथा तत्रज इव्यस्तव फल पण देखाड्युं ठे. काउण जिणाय यणेहिं मंणीयं सयज मेइणीवट्टं दाणाइ चउकेणवि सुठविगह्ठिज्ज अबुंयं. ॥ १ ॥

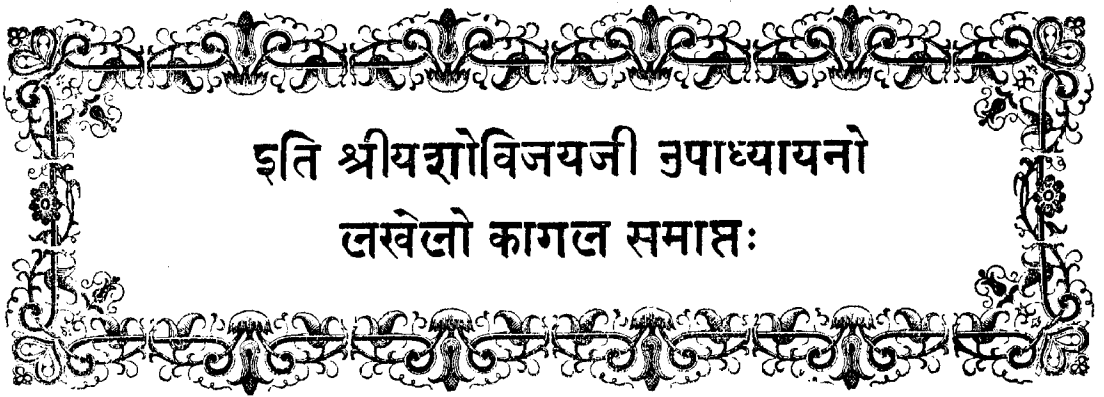
गुणस्थानक माफक नक्ति यतना परिणामे जल पुष्पादि विराधनानो दोषा वह नथी. साहसुं गुणावह ठे. नही तो अजिगमन वंदनादि विधि पण उच्चिन्न थाए. उअ जलादिके स्नात्र हीर फूल प्रमुखे पूजा तथा स्तोक जल पुष्पादिके पूजा नक्ति नइ ठामे, अविनक्त परिणाम वधारतां बोधिबीजनोज नाश करे. उक्तंच पंचाशके. “अणञ्जरंनवेउ, धम्मेणारंनउ अणानोगो लोएव पवयण खिं सा अबोहि बीअंति दोसाय॥१॥ जो साधुने असत्कारी असन्मानने सूऊतुं अथवा असूऊतुं देतां एकांत पापबंध कह्यो ठे, तो नक्ति परिणाम वंचनाए स्तोक पुष्पा दि पूजाए शंकियाने बोधिबीजनो नाश किम न होए ! बलि ढौकन पुष्प पूजा सत्तर जेद अनेक विधि सूत्रे हुतो तेहज परंपराए कहेवाए ठे. उक्तंच श्रीमहा निशीथे—सत्वमहया विडरणे, अरिहंत चरियानिहाणे, अंतगड दसाणं अक्षयणे कसिएणं वनेयं सिद्धांत पूर्वे हतो ते हवणां नथी, हवणां विन्न पट्ट संथ्यान्याये देवर्द्धि गणि क्कमा श्रमण वाचनानुगत पंचांगी शुद्ध आलंबतां किसी न्यूनता नथी.

तथा कोइ कहे सिद्धांते थोहुं कहुं होए, किहांइक घणुं कहुं ठे. तिहां संदेह न करवो. ए सिद्धांत शैलीजठे. उक्तंच कइइ देसग्गहणं कइइ खिप्पंति णिरविसेसा इ, उक्कमवईकमाइसहाव सउणिरित्ताइ”॥१॥ ए सर्व जाणी कुलक्रम दाक्खिए मूकी न ली नक्तिए जिनपद पामवा नणी जिन पूजा कीजे. तोज जाएयानुं सारठे. पामर लोकनो नय राखीने जनम सफलता न कीजे ते न घटे. श्रीवीतराग दासपणानो नाव तेहज लोकोत्तर विनय साचव्या विण किम निर्वहे? देवपूजा वेला सामायि कादि लेइने शुन परिणाम देखावे, तिणे साधुने दानावसरे पण सामायिक लेइ बूट बुं. ऋत्रिम नाव अने अक्रत्रिम नावमां घणो अंतर ठे.

वली जे चंड ज्योत्स्ना समान केवली कह्या ठे. ते परानाम आठमीयोग दृष्टिए केवल ज्ञानज्योत्स्नानी अपेक्षाए, अने दिगंबरी संमत नइ आचार्ये उपाशकाध्ययन टीकाकरे श्राविकाचार मध्ये निरुचुंठे, अनात्मार्थे विना रागैः शास्ता शास्त्यसतो हितं; ध्वनन् सिद्धिपर स्पर्शान् मुरजः किमपेक्षिते॥१॥ ए श्लोक ते मादलनी परे ध्वनि मान्योठे, ते तो न घटे. जेमाटे अनहरने अहर परिणाम अदृष्ट ठे. नाषा पर्याप्ति नाम कर्मनो उदयठे. तेमाटे नाषारूपज शब्द केवलीने घटे. अने विकल्पपूर्वकतो सग ली उन्नस्थने ठे. केवलीने तो स्थान निषेद्या आहार विहारादिक सर्व क्रिया अ विकल्प पूर्वक अघाति कर्मोदय निमित्त माने तेहनेज तादृश देशना ध्वनि मान तां पूर्वे दिगंबरने तो जिम जीतमांहेथी ध्वनि नीकले तिम मान्युं जोइए. तत्का

ले तत्कार्य कर्तव्य विषयक केवलज्ञानपर्यायज केवलीने तत्कार्यकारी कहिये. तो संजवे. उक्तंच उधनिर्युक्तौ-णाऊण वेयणिऊं, अइ बहुअं आवअंघ घोवागं; कम्मं पडिलेहेऊ, वच्चंति जिणा समुग्घाया. ॥ १ ॥ इहां वा प्रत्ययार्थ केवल पर्याय लीजे तोहीज संजवे. ए चर्चा विशेषावश्यकादिके घणी ठे.

जे कोइ मत निरपेह थोडे पण ह्योपशमे वर्ते, महा शास्त्रो अन्यास करवा चा हे तेहने में तर्क सिद्धांत शास्त्रो दान द्यां. तिणसुं मारे एकांत स्नेहठे. ते प्रीठ जो. देवाणंदारी कूखीथी श्रीवीतराग गर्ज, त्रिशला कूखे आण्यो, ते तो देवशक्तिठे, तिहां असाध्य कांइ नथी. तथा मूलगे विमाने चंद्रमा सूर्य आवे. इत्यादि अहैरा मां आश्रय लागे. ते तो आश्रय पदनो अर्थजठे. अहैरा ते उपलक्षण अत्यंत स्थावर दुइने श्रीमरुदेव्या सिद्ध थयांठे. इत्यादि नाव पण प्राये असंजव संजव होए ते आश्रयनूत जाणवा. एहवुं श्रीपंचवस्तुक मध्ये कह्युंठे. पत्तेय बुद्ध ला जा, हवंति अहैरय नूयाइत्युपदेशमालायां. तथा न्याय लहू बे महारो कस्योठे, तेमांहेथी प्रतो पांच सात अठेथी लइ जाइ. इस्युं सा० गदाधर महाराजने लख जो. बीजी जलामण जे लिखणी होए ते लिखजो. परणति शुद्ध राखजो. शा. व ङाशा. जेतसी प्रमुखने पण कागल लिखजो. एक श्रद्धावंतने धर्म कुटुंब करी जा एजो. आ पद्धमां समजनार धर्मप्रिय केटलाएक ठे, ते लिखजो. धर्मरी परण ति वाधे तेम करजो. नामलइ श्रीदेवाधिदेवनी यात्रा करजोजी. फाल्गुणशुद्ध १३ श्री १०८ श्रीयशविजयोपाध्यायकृत सम्यग् शास्त्रविचारसार पत्र समाप्तः

इति श्रीयशोविजयजी उपाध्यायनो

लखेलो कागल समाप्तः

॥ नमो जिनाय ॥

॥ अथ श्रीनिगोदढत्रीशी लिख्यते ॥

लोगस्सेग पएसे ॥ जहन्नय पयंमि जियपएसाणं ॥
उक्कोसपए अतहा ॥ सब जिआणं च के बहुआ ॥ १ ॥

व्याख्या— लोक चउद रज्वात्मक, तेहना सघला असंख्याता प्रदेश ठे. तेह लोकमांहे एकेको निगोद अंगुलने असंख्यातमे जागे, क्षेत्र रहुंठे. अनंता जीव नुं शरीर ते निगोद कहीए. ज्यहां एक निगोद तिहां असंख्याता निगोद ठे. अने जीवलोक प्रमाण असंख्यात प्रदेशात्मक ठे. अतिशे संकोची असंख्यात आकाश प्रमाण ठे. अंगुल असंख्यातजाग मात्र निगोद व्यापी रह्योठे. एहवे ठते एक आकाश प्रदेशी असंख्यात निगोदनो जागठे. अथ गाथार्थो लिख्यते ॥ लोक मांहे एक आकाशप्रदेशे जघन्यपदे जीवप्रदेश केटला ठे? अने एक आकाश प्रदेशे उत्कृष्टपदे जीवना प्रदेशठे, चउद रज्वात्मकलोकमांहे वर्तता ए जीव ठे, अने एक आकाश प्रदेशे उत्कृष्टपदे जीवना प्रदेश जे ठे; एबेकमां कीआ घणा? ॥१॥

ए त्रण प्रश्नो उत्तर कहेठे.

थोवा जहन्नयपए ॥ जिअ पएसा जिआ असंखगुणा ॥
उक्कोसपय पएसा ॥ तउ विसेसाहिया जणिया ॥ २ ॥

व्याख्या—सर्व जीव आश्री जघन्यपदे जीवप्रदेश थोडा. एहथकी सर्व जीव असंख्यात गुणा अधिका. उत्कृष्टपदे जीवना प्रदेश, तेह सर्व जीवथकी विशेषतः अधिका कहा. ॥ २ ॥ हवे जघन्यपद अने उत्कृष्टपदनुं स्वरूप कहेठे.

तथ पुसु जहन्नयपयं ॥ लोअंते जह फासणाति दि
सिं॥ढदिसिमुक्कोसपयं ॥ समह लोगंमि नन्नहं॥३॥

व्याख्या—ते बेकमांहे जघन्यपदे लोकतणे अंते होय. त्यहां खंम गोले त्रणे दिशाए स्पर्शना होय, अने त्रण दिशिअ अलोके आवरी होय; तिहां जघन्यपद; अने ज्यां ठ दिशिअ स्पर्शना होय तिहां पूरे गोले उत्कृष्टपद जाणवुं. बीजे ठेकाणे न होय. ॥ ३ ॥ हवे शिष्य पूठेठे.

उक्कोसमसंखगुणं ॥ जहन्नयाउ पयं हवइ किंतु ॥

नणु तद्विसि फुसणाउ॥वद्विसि फुसणा जवेडुगुणा॥४॥

व्याख्या—उत्कृष्टपद, जघन्यपदयकुं असंख्यातगुणं केम होय? न होयज. जे कारणमाटे त्रणदिशिनी स्पर्शनाथकी ठ दिशिनी स्पर्शना बमणीज होय; ते कारणमाटे जघन्यपद थकुं उत्कृष्टपद बमणुं जोइए. असंख्यातगुणं न जोइए.॥४॥
हवे गुरु उत्तर कहेठे.

योवा जहन्नयपए ॥ निगोय मेत्तावगाहणा फुसणा ॥ फु
सणा संख गुणांता ॥ उक्कोसपए असंखगुणा ॥ ५ ॥

व्याख्या—थोडा जघन्यपदे जीवप्रदेश ठे. तेह अर्थे निगोदमात्र अवगाहनाए जे निगोद रह्योठे, तेहनी स्पर्शना जघन्यपदे ठे. अधिकानी नहीं. जघन्यपदे सो जीवनी स्पर्शना कल्पी ठे. तिहां एकेका जीवनी लाख लाख प्रदेश रह्यो ठे. सघलाए गणतां जीवना प्रदेश कोडी थाय. तेमाटे जघन्यपदे जीव प्रदेश जीव प्रदेश थोडा, उत्कृष्टपदे जघन्यपदे जघन्यपद थकी असंख्यातगुणो अधिका निगोदनी स्पर्शना ठे. जेह कारण पूरे गोले असंख्याता एक अवगाहना निगोद जे ठे अने प्रत्येके असंख्याता उत्कृष्टपद अण मूकी प्रदेशपरे वृद्धिहानी रह्या अनेरा निगोद जे ठे, ते सर्वे उत्कृष्टपद स्पर्शेठे. ते कारणमाटे उत्कृष्टपदे जीवप्रदेश असंख्यातगुणा होय. उत्कृष्ट कल्पनाए सहस कोडी जीव स्पर्शना ठे. तिहां एके का जीवना लाख लाख प्रदेश ठे. गणतां दश कोडाकोडी थाय. एम उत्कृष्टपदे जीव प्रदेश, असंख्यातगुणा थाय ते जाणवा. ॥ ५ ॥

उक्कोसपय मुहुत्तं ॥ निगोअऊगाहणाइ सवत्तो ॥ नि

प्फाइ जूइ गोलो पएस परिवुद्धि हाणी हिं ॥ ६ ॥

व्याख्या—पूरा गोलाने मध्यजागे घणा जीवप्रदेशे स्पर्शयो जे आकाश ठे, ते उत्कृष्टपद कहीए. तेहने अणमूकते प्रथम निगोदतणी अवगाहनानी सर्वे दिशि ए प्रदेश परे वृद्धिहानी रहे. अनेरे निगोदे गोला नीपजावीए. ॥ ६ ॥

बीजा अनेरा गोला जेम नीपजे तेम कहेठे.

तत्तुच्चिअ गोलान उक्कोसपयं मुइतु जो अन्नो ॥

होइ निगोउ तंमिवि अन्नो निप्फऊई गोला ॥ ७ ॥

व्याख्या- तेणे गोले उत्कृष्टपद सूकी जे अनेरो निगोद रह्योठे, तेणे निगो दे उत्कृष्टपद अण मूकते सर्वे दिशि ए प्रदेश परिहरे रहे. अनेरे निगोदे अनेरो गोला नीपजावीए. ॥ ७ ॥

एवं निगोय मेत्ते ॥ खेत्ते गोलस्स होइ निष्पत्ति ॥

एवं निष्पन्नंते लोके गोला असंखिजा ॥ ८ ॥

व्याख्या- एम निगोदमात्र खेत्रे गोलानी निष्पत्ति होय. एम लोकमांहे अ संख्याता गोला नीपजे. ॥ ८ ॥

ववहारनएण इमं ॥ उक्कोसपया विइत्ति आचेव ॥

जं पुण उक्कोसपयं निहइ अंहोइ तं वुढं ॥ ९ ॥

व्याख्या- व्यवहारनये उत्कृष्टपद जाणवुं. जेह कारणे उत्कृष्टपद एटलां ठे, जेटला गोलाए असंख्याता ठे; तेहकारणे उत्कृष्टपदे असंख्याता होय. एह कारणे उत्कृष्टपदे व्यवहारे जाणवुं ॥ ९ ॥ हवे जे उत्कृष्टपद निश्चयथी ते कहेठे.

बायर निगोअ विग्गह ॥ गइ आई जढ समहिया अत्रे ॥

गोला हुस सुबहुआ नेढ इय पयंत दुक्कोसं ॥ १० ॥

व्याख्या- ज्यां अनेरा कंदादिक बादर निगोद अधिका होय, अने ज्यां सूक्ष्म निगोद विग्रहगते अथवा रुजुगते सूक्ष्म बादर निगोदमांहे उपजता अधिका होय, अने बादर निगोद विग्रह गते अथवा रुजु गते सूक्ष्म बादर निगोदमां हे उपजता अधिक होय, अने ज्यां पृथिव्यादिक विग्रहगते अथवा रुजुगते न वांतरे जातां अधिका होय, अथवा सूक्ष्म पृथ्वी कायादिक त्याहां रह्या अधिका होय, अने ज्यां मूलगा गोला थकी अनेरा घणा गोला अधिका होय; ते निश्चय नये उत्कृष्टपद जाणवुं. ॥ १० ॥

इहरा पडुच्च सुढुमे ॥ बहु तुल्ला पाय सो सयल गोला ॥

तो बायराइ गहणं कीरइ उक्कोसय पयंमि ॥ ११ ॥

व्याख्या- जो बादर निगोदादिक अधिका न लीजे तो एमां सूक्ष्म निगोद आश्री प्राय सघला ए गोला समान ठे. ए माटे निश्चय तो उत्कृष्टपद कांइ न लाजे. ए कारणमाटे उत्कृष्टपदे बादर निगोदादिकनुं ग्रहण करीए. ॥ ११ ॥

हवे गोलादिकनुं स्वरूप कहेते,

गोलाय असंखिजा ॥ हुंति निगोया असंखया गो
ले ॥ एकेकोय निगोउ अणंतजीवामुणे यवा ॥ ११ ॥

व्याख्या— गोला असंख्याताते. एकेके गोले असंख्याती निगोदते. एकेको
निगोद अनंत जीवमय जाणवो. ॥ ११ ॥

हवे लोकना जीवना प्रदेश अने निगोदादितणी अवगाहना कहेते.

लोगस्सय जीवस्सय हुंति पएसा असंखया तुद्धा ॥ अं
गुल असंख जागो निगोय जिअगोल गो नाहो ॥ १३ ॥

व्याख्या— लोक अने जीव ए बेऊ प्रदेश असंख्याता सरखाते. तेटला एक
जीव प्रदेशते. अधिका उठा नथी. जेह कारणे केवल समुद्धात करतो जीव आ
पणा प्रदेशे करीने लोक पूरे; तेह कारणे माटे बेऊना प्रदेश सरखाते. तथा निगो
दनी, जीवनी अने गोलानी अवगाहनातो अंगुलने असंख्यातमे जागेते. एटले ए
त्रणेनी अवगाहना सरखीते. ॥ १३ ॥ हवे सरखी अवगाहना समर्थेते.

जंमि जिउ तम्मैव निगोउतो तम्मि चैव गोलोवि ॥

निप्पऊईत खित्ते तोते तुद्धावगाहया ॥ १४ ॥

व्याख्या—जेटला अंगुलांसंख्येय जाग मात्र क्षेत्रे जीवरहे, तेटलेज क्षेत्रे निगोदरहे,
तेटलेज क्षेत्रे गोलोरहे. तेवार पठी तेहज क्षेत्रे सरखी अवगाहना होय. ॥ १४ ॥

हवे शिष्य, त्रण प्रश्न करेते.

उक्कोसपय पएसे किमेग जीवप्पएसरासिस्स ॥ हु

अेवनिगोअसव गोलसव किं समो गाढं ॥ १५ ॥

व्याख्या— एक आकाश प्रदेशरूप उत्कृष्टपदे, एक जीवना प्रदेशराशिनं केम
रह्युंते? अने एक निगोदनुं केम रह्युंते? तथा एक गोलकनुं केम रह्युंते? उत्कृष्टपदे
एक जीवना प्रदेश, निगोद, गोलो—एत्रणेनुं शुं शुं रह्युंते? ए त्रण प्रश्ननो उत्तर. ॥ १५ ॥

हवे ए त्रण प्रश्ननो जीवआश्री उत्तर कहेते.

जीवस्स लोगमीतस्ससुद्धुमउगाहणावगाढस्स ॥

एकेकम्मि पएसो हुंति पएसा असंखिजा ॥ १६ ॥

व्याख्या— जीव लोक प्रमाणते, ते संकोची सूक्ष्म अवगाहनाए अंगुलनो अ

संख्यात जाग मात्र क्षेत्र रहुंठे. ते सूक्ष्मअवगाहनाने एकेके प्रदेशे जीवना प्रदेश असंख्याताठे. कल्पनाए सूक्ष्म अवगाहना दशसहस्र प्रदेश प्रमाणठे. अने कल्पनाए जीवना प्रदेश सो कोटिठे. तेने दश सहस्रजागे देतां एक लाख आवे. ॥ १६ ॥

हवे निगोद आश्री उत्तर कहेठे.

गोलरस हिये जागे, निगोयउगाहणाइं जंलधं ॥

उक्कोसपए तिगयं इति अमिक्किक्क जीवाउ ॥ १७ ॥

व्याख्या—लोकने निगोदनी अवगाहनाए करी जागवाची जे जाचे एटलो एकेका जीव विषयो उत्कृष्टपदे रह्यो. कल्पनाए लोकना सोकोडी प्रदेशठे. एक निगोद अवगाहना दशसहस्र प्रमाणठे. दशसहस्रथी सोकोडीने जागीए तो लाखजाचे; एटला उत्कृष्टपदे एकेका जीवना प्रदेशठे. ॥ १७ ॥ हवे गोला आश्री उत्तर कहेठे.

एवं दवठाए सवेसिं इक्क गोल जीवाणं ॥ उक्कोस

पयम इगया हुंतिपएसा असंखगुणा ॥ १८ ॥

व्याख्या—एवं के० ए प्रकारे एटले जेम निगोदआश्री कह्यो तेम गोला आश्री कहेठे. असंख्याता प्रदेशात्मक जीव ते एक जीवइव कहीए. अहींआं जीवइव्यलेवा अने प्रदेश न लेवा; ते माटे एक गोले जेटला जीवइव्यठे, ते सर्वथी प्रदेश उत्कृष्टपदे असंख्यात गुणा रह्याठे. कल्पनाए गोले लाखनिगोदठे. अने निगोदे लाखजीवठे. लाखते लाखनी साथे गुणीए तो सहस्रकोटि थाय. एटला एक गोले जीवठे, तेमां जीवना प्रदेशनुं लाख लाख उत्कृष्टपदे रहुंठे. ते लाखने सहस्रकोटि साथे गुणीएतो दश कोडाकोडी थाय. एटले उत्कृष्टपदे जीवना प्रदेश आवे. ॥ १८ ॥

तं पुण केवइ एणं गुणिअम संस्किज्जयं ञविस्सा हि ॥

जन्नइ दवठाए जावइआ सव गोलत्ति ॥ १९ ॥

व्याख्या—जे उत्कृष्टपदे जीवना प्रदेशनुं प्रमाणठे ते असंख्यातु केटली राशे गुण्यं थकुं थाय? गुरु उत्तर करेठे के, इव्य थकुं, जेटला सघला ए गोलाठे ते टली राशिए गुण्यं असंख्यातु थाय. जे सर्व गोलानुं असंख्यातुंठे, ते उत्कृष्टपदे एक जीवना प्रदेशनुं असंख्यातु जाणवुं. ॥ १९ ॥

किंकारणमोगाहण तुल्लता जिय निगोअ गोलाणं ॥

गोला उक्कोसपए इक्कजिय पएसे हितोतुल्ला ॥ २० ॥

વ્યાખ્યા—જેટલા ગોલા તેટલા ઉત્કૃષ્ટપદે જીવના પ્રદેશ કહીએ તેણું કારણ? એ પ્રશ્ન. તેનો ઉત્તર—જેહ કારણે જીવ, નિગોદ, અને ગોલા એ ત્રણેની અવગાહના સરખી ઠે; તેહ કારણે ગોલા ઉત્કૃષ્ટપદે એક જીવના પ્રદેશને સમાન ઠે. ॥ ૨૦ ॥

एहज अर्थ समर्थते.

गोलैहिं हि अ लोगे आगच्छइ जंतमेग जीवस्स ॥

उक्कोसपयगयपएसरासितुल्लं हवइ जम्हा ॥ २१ ॥

વ્યાખ્યા—ગોલાની અવગાહનાએ લોકને નાગ હરી જે રાશિ આવે, તે એક જીવના ઉત્કૃષ્ટપદે રહ્યા પ્રદેશ રાશિ રહે તે સમાન હોય. કલ્પનાએ જે ગોલાની અવગાહના દશસહસ્ર પ્રદેશ પ્રમાણ ઠે. લોકના પ્રદેશ કલ્પના એ કોડીઠે. તેહને દશસહસ્રનાગે નાગવાથી જે સર્વ ગોલાનું પ્રમાણ લાખ લાખ આવે, તે ઉત્કૃષ્ટપદે રહ્યા એક જીવના પ્રદેશને સમાન હોય. જેહ કારણે એમઠે, તે કારણે ગોલા ઉત્કૃષ્ટપદે એક જીવના પ્રદેશતુલ્ય ઠે. ॥ ૨૧ ॥

ए सर्व अर्थ जाणवा वांठता शिष्यने गुरु, प्रीठवानुं प्रकारांतर कहे ठे.

अहवा लोगपएसे इक्किके ठवयगोल मिक्किक्कं ॥

एवं उक्कोसपइक्कजियपएसेसुमायंति ॥ २२ ॥

વ્યાખ્યા—અથવા હે શિષ્ય, એકેકા લોકાકાશ પ્રદેશે એકેકો ગોલો થાપીએ. એમ સ્થાપતાં ઉત્કૃષ્ટપદે એક જીવપ્રદેશ જેટલા ઠે, તેટલા આકાશ પ્રદેશે ગોલા માય; એટલે જેટલા ઉત્કૃષ્ટપદે એક જીવપ્રદેશ, તેટલા સર્વ ગોલા ઠે. ॥ ૨૨ ॥

हवे सर्व जीव अने उतकृष्टपदे सर्व जीवप्रदेश ए बेऊने तुल्यता कहे ठे.

गोला जीवोयसमा पएसउजंच सब जीवावि ॥

हुंतिसमोगाहणया मप्रिमउगाहणायप ॥ २३ ॥

વ્યાખ્યા:— જેટલી અવગાહના ગોલાની તેટલી જીવની ઠે; તે માટે અવગાહનાના પ્રદેશ આશ્રી ગોલો અને જીવ એ બંને સમાન ઠે. જેહકારણે દશ સહસ્ર પ્રદેશ પ્રમાણ મથ્યવગાહના આશ્રી સઘલાએ સૂક્ષ્મ નિગોદના જીવસમાન અવગાહના ઠે. કલ્પનાએ જઘન્ય અવગાહના પાંચ સહસ્ર ઠે. ઉત્કૃષ્ટ અવગાહના પન્નર સહસ્ર ઠે. એ બંને એકત્ર કરી અર્ધ કરતાં દશ સહસ્ર મથ્યમ અવગાહના હોય. એ હ કારણે મથ્યમ અવગાહનાને લેખવવે ગોલાને સર્વ જીવ સમાન ઠે. ॥ ૨૩ ॥

तेण फुडं विअसिद्धं एगपएसंमिजजियपएसा ॥ ते
सव जीयतुह्ना मुणसुपुणो जह विसेसहिया ॥ १४ ॥

व्याख्या—तेह कारणो उत्कृष्टपदे जे जीव प्रदेश ते सर्व जीवने तुह्य ठे. ए वा
त प्रकट सिद्धी कल्पनाए बेऊने सरखा देखाडीए ठैए. गोले लाखनिगोद ठे;
निगोदे निगोदे लाख जीव ठे. एकेका जीवना लाख लाख प्रदेश ठे. ए उत्कृष्टपदे
ठे. गोलाना निगोदने लाखे, जीवनुं लाख गुणीए तो सहस्र कोडी थाय.
जे जीव प्रदेशना लाखे गुणतां दश कोडा कोडी थाय. एटला उत्कृष्टपदे जीव
प्रदेश ठे. गोले गोले लाख निगोद ठे, लोकमांहे लाख गोलाठे; गोले गोले लाख
निगोदठे निगोदे निगोदे लाख जीव ठे. गोलाने लाखे निगोदना लाखने गुणीए
तो सहस्र कोडी थाय. तेणे निगोदे रह्या जीवना लाखे गुणीए तो दशकोडी था
य. एटला सर्व जीव ठे. एम उत्कृष्टपदे सर्व जीव ए बंने दश कोडाकोडी प्रमाण—
समानज ठे. तेम सर्व जीव थकी जीव प्रदेश विशेषाधिक होय तेम सांचल. ॥ १४ ॥
सर्व जीवथकी उत्कृष्टपदे जीवप्रदेशे विशेषाधिक देखाडे ठे.

जंसंतिकेइ खंदा गोला लोगं तवत्तिणो अत्रे ॥ बायर
विगाहिए हिय उक्कोसपयं जमश्चहियं ॥ १५ ॥

व्याख्या—जेह कारणो केटलाएक लोकांते वर्तता अनेरा खंदा-गोलाठे. पूरा
गोला थकी खंदागोले कल्पनाए कोटी जीव उठा. ते कोडी जीव, दशकोडा
कोडीरूप सर्व राशीथकी काढीए, एमाटे ते सर्व जीवराशी अति थोडी थाय.
उत्कृष्टपदे दशकोडाकोडी प्रमाण जीव प्रदेश राशी पूरीज ठे; ते माटे ते जीव
प्रदेश, विशेषाधिक थाय. तथा बादर अने विग्रह गतीक जीवने प्रदेशे करीने
उत्कृष्टपदे जेह कारणमाटे सर्व जीवराशी थकी अधिका ठे, तेह कारणमाटे स
र्व जीवथकी उत्कृष्टपदे जीव प्रदेश विशेषाधिक थाय. अत्र नावना. सूक्ष्म नि
गोदने असंख्यातमे नागे वर्तता कल्पनाए कोटी प्रमाण बादर विग्रहगतिक जे
जीव ठे, ते सर्व जीवराशिमांहे स्थापीए तो, वली सर्व राशि जीवप्रदेशने तुह्य
ज थाय. तथापि ते कोडी जीवना असंख्यातमो नाग कल्पनाए सो जीवनी को
डीप्रदेश उत्कृष्ट पदे अधिका होय. तेमाटे सर्व जीवराशी थकी उत्कृष्टपदे, जी
व प्रदेशाधिक होय. ॥ १५ ॥

तम्हा सवेहितो जीवेहितो फुडंगहेअच्चं ॥ उक्कोस

पयपएसा हुंति विसेसाहिआ निअमा ॥ २६ ॥

व्याख्या-तेह कारणे सर्वे जीव थकी ए प्रगटज जाणवो. उत्कृष्टपदे जीव प्रदेश निश्चे विशेषाधिक ठे ॥ २६ ॥ एहज अर्थ प्रकारांतरे कहे ठे.

अहवा जेण बहुसमा सुहुमा एलोवगाहणाएअ ॥

अत्तेण किं किंजीवं बुद्धीइ विरल्लए लोए ॥ २७ ॥

व्याख्या-जेह कारणे चउदरजात्मक लोकमांहे गोले सहस्र कोडी कोडी प्रायजीव रह्या ठे; तेह कारणे कल्पनाए लक्षप्रमाण सूक्ष्म गोला जीव संख्याए प्रायतुल्यज ठे. तथा ते सूक्ष्म गोला अवगाहनाए सरखा ठे. गुरु, शिष्यने कहेठे के, जेह कारणे कल्पनाए दश दश सहस्र प्रदेशरूप अवगाहना सरखीज ठे, तेह कारणे सर्व जीवप्रदेश सरखा जाणवा माटे केवली समुद्रघातनी परे बधा लो कमांही एकेकोजीव विस्तारे; एम करतां एकेके आकाश प्रदेशे दशकोडाकोडी जीव प्रदेश आवे, ते माटे सर्वजीव अने जीवप्रदेश सरखाज जाणवा. ॥ २७ ॥

एवंपिसमाजीवा एग पएस गयजियपएसेहिं ॥

बायर बाहुल्लापुण हुंतिपएसा विसेसहिया ॥ २८ ॥

व्याख्या-ए प्रकारे सर्व जीव प्रदेशे रह्या, सर्वजीव प्रदेशे समान होय; पण बादर जीवना बाहुल्यथकी जीव प्रदेश विशेषाधिक थाय. ॥ २८ ॥

ते सिण पुण रासीणं निदरीण मिणं जणामि पच्चस्कं ॥

सुहगहणगाहणं ठवणारासिप्पमाणा हिं ॥ २९ ॥

व्याख्या-तेह राशिना दृष्टांते करीने प्रत्यक्ष सुखे जाणवा अने परने जणाव वा निअर स्थापना राशि प्रमाणे करी जणामिके० कहुंठुं. ॥ २९ ॥

गोलाणलस्कमिक्कं ॥ गोले गोले निगोअ लस्कंतु ॥

इक्किक्केअनिगोए ॥ जीवाण लस्क मेक्केकं ॥ ३० ॥

व्याख्या-हवे स्थापना राशि देखाडेठे. गोलातो लाखठे. गोले गोले लाख निगोद ठे. एकेके निगोदे जीवनो एकेको लाखठे. ॥ ३० ॥

कोडिसयमेगजीवप्पएसमाणंतमेवलोगस्स ॥

गोल निउय जिवाणं दसय सहस्सा समो गाढो ॥३१॥

व्याख्या-सो कोडी, एकजीवना प्रदेशनुं मानठे. गोला निगोद अने जीव,
ए त्रणथी दश सहस्र परिमाण सरखी अचगाहनाठे. ॥ ३१ ॥

जीवस्सैकैकस्सय दसयसयस्सावगाहिणो लोगो ॥

एकैकंमियएसे पएसलकं समो गाढं ॥ ३२ ॥

व्याख्या:-लोकमांहे दशसहस्र प्रदेश प्रमाण अचगाहनाए रह्यो एकेक
जीवना एकेके आकाश प्रदेशो लाख लाख प्रदेश रह्याठे. ॥ ३२ ॥

जीवस्सयस्स जहणं पयंमि कोडीजियप्पएसाणं ॥

उगाढानुक्कोसे पयंमिंनुत्तंपएसग्गं ॥ ३३ ॥

व्याख्या-सो जीवना प्रदेश पदे जीवप्रदेश कोडीठे. उत्कृष्टपदे जीवना प्रदे
नुं प्रमाण कहेठे. ॥ ३३ ॥

कोडि सहस्स जियाणं कोडाकोडी दसप्पएसाणं ॥

नुक्कोसेउगाढा सब्बजियावेत्तियाचेव ॥ ३४ ॥

व्याख्या-सहस्र कोडी जीवना दशकोडाकोडी प्रदेश उत्कृष्टपदे रह्याठे. स
घला ए जीव एटला दश कोडा कोडीठे. ॥ ३४ ॥

कोडिउकोसपयंमि ॥ बायर जीअप्पएस पक्केवा ॥

सोहणइ मित्तिअंच्चिअ कायवं खंम गोलाणं ॥ ३५ ॥

व्याख्या-उत्कृष्टपदे बादर जीवनी कोडी घालीए, तथा सर्व जीवराशिमां
हे थकी खंम गोले जे जीवनी कोडी उठी ठे ते काठीए, तेह कारणे सर्व जीव
थकी उत्कृष्ट पदे जीव प्रदेशो विशेषाधिक होय. ॥३५ ॥ हवे गुरु, शिष्यने कहेठे.

ए ए सिजहा संजव मत्तोवयणं करिञ्च रासीणं ॥ सप्पावउं यजाणे

वते अणंता असंखावा ॥ ३६ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥

व्याख्या-ए राशिनी जिहां जेम संजवे तिहां तेम अर्थनी घटना करी. परमार्थ
थकी ते राशि अनंती अथवा असंख्याती जाणवी. इतिश्री नगवती अंगे एकादश
शतके दशम उद्देशो निगोदविचार संपूर्णः ॥ ३६ ॥

॥ इति श्रीनिगोदवत्रीशी बालावबोधसहित समाप्तः ॥

॥ अथ श्रीरत्नाकर पंचवीसी बालावबोध सहित प्रारंभः ॥

श्रेयःश्रियां मंगलकेलिसद्म नरेंद्र देवेंद्र नतांघ्रिपद्म ॥ स
र्वज्ञ सर्वातिशय प्रधान चिरंजय ज्ञान कलानिधान ॥ १ ॥

व्याख्या—हे नरेंद्र देवेंद्रनतांघ्रिपद्म, नरेंद्रके० चक्रवर्त्यादिक अने देवेंद्रके०
अमरेंद्रादिक एटले मनुष्यना इंद्र ते नरेंद्र अने देवोना इंद्र ते देवेंद्र, तेउए जेनां
चरणकमलने वंदन कखां ठे; एवा हे नरेंद्र देवेंद्रनतांघ्रिपद्म! अने समस्त वस्तु
ना जाणनारा माटे हे सर्वज्ञ! अने संपूर्ण जे निरोगादिक अतिशय—तेणे करी
प्रधान, ए माटे हे सर्वातिशय प्रधान! अने ज्ञान के० केवलज्ञान अने कलाके०
बहोतेर कला, तेना निधान के० निधि एवा हे ज्ञानकला निधान! अने श्रेयसःके०
मोहनी जे श्रीके० लक्ष्मी तेना मंगल के०कल्याणनुं, केलिसद्म के० क्रीडानुं गृह,
एवा हे मंगलकेलिसद्मके० मोहूलक्ष्मी कल्याण क्रीडाना मंदिर! जक्त लोकना समस्त
संकटना दूरकरनार तुं चिरं के०घणाकाल पर्यंत जय के० सर्वोत्कर्षे करीने वर्ते०॥१॥

जगत्रया धार कृपावतार डुर्वार संसार विकारवैद्य ॥ श्री वीत
राग त्वयि मुग्ध जावा विज्ञप्रज्ञो विज्ञ पयामि किंचित् ॥ २ ॥

व्याख्या—जगत्त्रयके० स्वर्ग मृत्यु अने पातालरूप, त्रय जुवन तेना आधार
के० स्थानजूनत एवा हे जगत्रयाधार! कृपाके० दया तेनेविषे अवतारके० उपदेश
दारे करी जेनो प्रवेश ठे; एवा हे कृपावतार, डुर्वारके० दुखे न वारयतिति दूरवार
एटले निवारणकरवामाटे अशक्य एवोजे संसाररूप विकारके० रोग, वियोग, जरा
मरणादि लक्षण—तेनेविषे चिकित्साकारीपणाए करीने वैद्य सरखा हे डुर्वारसंसा
रविकारवैद्य; वीतके० गयलीठे रागके० रागदशा जेनी. अने श्रीके० मोहूलक्ष्मी
तेणे सहित एवा हे श्रीवीतराग! विज्ञ के० हे चतुर, हे प्रज्ञो, त्वयिके० तारे वि
षेअर्थात् तारीपासे हुं मुग्धजावात् के० विशेष ज्ञान विकल्पणानेलीधे मुग्ध तु,
तेहुं किंचित् के० कांश्क विज्ञपयामि के० विज्ञप्ति करूंहुं. ॥ २ ॥

किंबाललीला कलितोन बालः पित्रोः पुरो जल्पति निर्विकल्पः॥
तथा यद्यार्थं कथयामि नाथ निजाशयं सानुशयस्तवाग्ने ॥ ३ ॥

व्याख्या—हे प्रनो, जेम बाललीला कलितः के० बालकनी जे लीला के० धू लने विषे खेलवुं इत्यादिक, तेणे कलित के० युक्त अने निर्विकल्प के० जेथी नाष ए अनाषणरूप जेद गयोठे, एवो जे बाल ते पित्रोःपुरःके० मातपितानी पासे किं न जल्पति के० शुं नथी बोलतो ? अर्थात् न बोलवानुं पण ते सर्व बोलेठे, तेम हे नाथ के० हे कल्याणकारक, सानुशयः के० बहु पातक संपादन कस्यां ए माटे पश्चात्तापे युक्त एवो हुं, तवाग्रे के० तारा अग्रजागनेविषे, निजाशयं के० पोताना अनिप्रायने, यथार्थं कथयामिके० यथार्थपणे कथन करुं. अर्थात् हुं मारो अ निप्राय तारी पासे प्रगट करुं. ॥ ३ ॥

दत्तं न दानं परिशीलितं च न शालि शिलं न तपोऽनितसं ॥

शुनो न जावोप्यजवन्नवेऽस्मिन्विज्ञो मया भ्रांत महो मुधैव ॥४॥

व्याख्या— हे विज्ञो के० हे स्वामिन् ! मया दानं न दत्तं के० में कृपापणा ए करी सत्पात्रनेविषे धननो विनियोग कस्यो नहीं, अने शालिशिलं के० मनोइ एवा ब्रह्मचर्यने न परिशीलितं के० पाजन कस्युं नहीं. तेमज तपः न अनितसंके० बाह्य अने अंतरंगरूप बारप्रकारनुं तप कस्युं नहीं. तेमज शुनः जावोपिके० कल्याणकारक एवो जाव पण नाजवत् के० मने प्राप्त थयो नहीं. ए माटे अहो इति खेदे !! में मुधैव के० व्यर्थज अस्मिन्नवे के० आ संसारनेविषे भ्रांतं के० त्रमण कस्युं. माराहाथथी कांइज सत्कर्म बन्युं नहीं. एवो अर्थ. ॥ ४ ॥

दग्धोऽग्निना क्रोधमयेनदष्टो दुष्टेन लोनाख्यमहोरगेण ॥

ग्रस्तोऽग्निमानाजगरेण मायाजालेन बद्धोऽस्मि कथं नजेत्वां ॥५॥

व्याख्या—हे नाथ, क्रोधमयेन अग्निना दग्धः के० क्रोधरूप अग्नि ए अत्यंत ताप पमाडेजो अने दुष्टेनलोनाख्यमहोरगेण दृष्टःके० निर्दय एवा लोच नामे महा सर्पे दंश करेजो, अने अग्निमानाजगरेणग्रस्तके० अहंकाररूपी अजगरे गले जो, अने मायाजालेन बद्धः अस्मि के० कपटरूप जे जाल के० मत्सबंधन जाल स रखुं बंधनहेतु, तेणे बंध पामेजो हुं, ए माटे त्वां कथं नजेके० तारुं केम से वन करुं? तो हे प्रनो ! तारी कृपाए क्रोध, लोच, अग्निमान अने माया, एउनो ना श थइने तारुं सेवन करवानो मारो हेतु क्यारे पूर्ण थइ? एवो जावार्थ. ॥ ५ ॥

कृतं मयाऽमुत्र हितं न चेह लोकेश्चि लोकेश सुखं न मेऽनूत् ॥
अस्मादृशां केवलमेव जन्म जिनेश जज्ञे नवपूरणाय ॥ ६ ॥

व्याख्या—मया अमुत्र हितंनकृतंके० में परलोकनेविषे एवं पुण्यकृत्य कस्युं नही; अने हे लोकेश ! के० षट्कायना स्वामि एवा हे लोकेश ! इहलोकेशि मे सुखं ना नूत् के० आ लोकनेविषे पण मने सुख प्राप्त थयुं नहीं. ए माटे हे जिनेश के० हे केवलपते ! अस्मादृशां जन्म के० अमारा सरखाना अवतार ते, केवलं नवपूर णायैव जज्ञेके० केवल अवतार गणनाना पूरणने माटे एटले जेम पूर्वे आपणा घणा अवतार थया तेमज आ पण एक अवतार, जन्म गणनाना पूरण माटेज थयो.

मन्ये मनो यन्न मनोज्ञवृत्तं त्वदास्यपीयूषमयूखलाज्ञात् ॥

द्रुतं महानंदरसं कठोर मस्मादृशां देवतदश्मऽतोपि ॥ ७ ॥

व्याख्या—हे देव, के० हे नाथ ! हुं एवं मानुंहुं के, यदस्मादृशां मनः के० जे अमारा सरखानुं मन. मनोज्ञ के० सुंदर, वृत्त के० वर्तुज एवंजे त्वदास्य के० ता हूं मुख, तेज कोइ एक, पीयूषमयूखके० अमृतकिरण चंड, तेना लाजे करीने अथ वा मनोज्ञ के० साहंठे वृत्त के० शील जेनुं, एवा हे मनोज्ञवृत्त, हेवीतराग ! तारा मुखचंडना लाजे करीने महानंदरसं के० सद्योरसास्वादथी उत्पन्न थएली जे पर म प्रीति तेज कोइ एक रस के० उदक तेने न द्रुतं के० ड्वीनूत थयुं नथी; तदश्म तोपि कठोरं के० ते पाषाण करतां पण कठण जाणवुं. कारण, चंडना दर्शने क रीने जीवरहित एवो पण चंडकांत पाषाण ड्वीनूत थायठे; अने मनने तो तारा मुखरूप चंडना दर्शने करी ड्व के० पिंगलवुं प्राप्त थयुं नहीं. ते कारण माटे ते मन, पाषाण करतां पण कठोर जाणवुं. एवो जावार्थ. ॥ ७ ॥

त्वतः सुष्ठुःप्रापमिदं मयाप्तं रत्नत्रयं नूरि नवभ्रमेण ॥

प्रमादनिजावशतो गतंतत्कस्याग्रतो नायक पूत्करोमि ॥ ८ ॥

व्याख्या—हे नायक हे स्वामिन् ! त्वत्तः के० ताराथी सुष्ठुर्जनं के० अत्यंत डुर्जन एवं इदं रत्नत्रयं के० ए ज्ञान, दर्शन, चारित्र लक्षण रत्ननुंत्रय, मयाप्तं के० में संपादन कस्युं हतुं; परंतु ते नूरिनवभ्रमेणके० घणा जन्मनेविषे जे भ्रमके० चांति-तेणे करीने अने प्रमादनिजावशतः के० मद प्रमुख प्रमाद अने पांच प्रकारनी प्रसिद्ध जे निजा—तेना माहात्म्ये करी तजतंके० ते दूर गयुं एटले अंतर्धान पाम्युं.

ए माटे हवे कस्यागतः पूत्करोमि के० ते गयुं एटले हवे कोना आगल पोकारुं ?
ए तो तारी कृपाएज प्राप्त थाय तो थाय एवी आशाबे. ॥ ७ ॥

वैराग्यरंगः परवंचनाय धर्मोपदेशो जनरंजनाय ॥ वादाय
विद्याऽध्ययनंच मेऽनूत् किय हुवे हास्यकरं स्वमिश ॥ ८ ॥

व्याख्या—हे इशके० हे स्वामिन् ! हुं स्वहास्यकरं कियद्वे के० मारां हास्यकारक
एवां कर्मने केटलां कहुं? जोके सर्व कर्म कहेवा माटे शक्य नथी. तथापि कांइक कहुंहुं.
मे वैराग्यरंगः परवंचनायानूत् के० मारा वैराग्यनो जे रंग ते, परवंचनाय के० अन्यना
प्रतारण एटले उगवा माटे थयो; अने मे धर्मोपदेशः जनरंजनायानूत् के० मे करेलुं
दानादिनुं जे कथन ते लोकोना रंजनने माटे थयुं, अने मे विद्याध्ययनं के० मारुं
विद्या पठन, ते पण वादायानूत् के० परवादना जयने माटे थयुं ॥ ८ ॥

परापवादेन मुखं सदोषं नेत्रं परस्त्रीजनवीक्षणैः ॥
चेतःपरापायविचिंतनेन कृतं नविष्यामि कथं विज्ञो हं ॥ १० ॥

व्याख्या—हेविज्ञो! मया परापवादेन मुखं सदोषं कृतं के० में बीजाना द्वेषादिके
करीने सत्य अने असत्य रूप दूषणनी जे उत्पत्ति, तेरूप अपवाद—तेणेकरी पोतानुं
मुख दोषयुक्त कयुं; तेमज पोतानां नेत्र, परस्त्रीजनवीक्षणैः के० परनारीना अव
लोकने करी दोषसहित एवां कस्यां; तेमज पोतानुं चित्त, परापयविचिंतनेन के०
बीजांनो जे अपाय के० अनर्थ, तेना विचारे करीने दोषसहित कयुं. ए माटे हे
प्रज्ञो, अहं कथं नविष्यामि के० एवां पापकर्माचरणे करी आगल मारी शी गती
थज्ञे? एवो नावार्थ. ॥ १० ॥

विडंबितं यत्स्मरघस्मरार्तिं दशावशात्स्वं विषयांधलेन ॥
प्रकाशितं तद्भवतोद्द्वियैव सर्वज्ञ सर्वं स्वयमेव वेत्सि ॥ ११ ॥

व्याख्या—हे नाथ ! यत् के० जे, विषयांधलेन के० शब्दादिक विषये करी वि
वेकरूप नेत्रो जेणे निमीलन कस्यांते एवो हुं तेणे—स्मरघस्मरार्तिं दशावशात्—
स्मरके० कामदेव—तेज कोइ एक घस्मर के० नरूपण करनारो, तेनी जे आर्तिके०
पीडा—तेनी जे दशा के० अवस्था, तेना स्वाधीनपणा माटे स्वं के० पोतानुं स्वरू
प विडंबितं के० निन्द्यता प्रत्ये पमानुं. ते सांप्रत द्विया के० कथनरूप लज्जाए

नवत एव प्रकाशितं के० तनेज निश्चये करी प्रगट करेजुंठे. एटले लज्जायुक्त एवो जे हुं, तेप्रत्ये अवलोकन करी तें मारां सर्व आचरण जाण्यांठे. एवो अर्थ. जे कारण माटे हे सर्वज्ञ! तुं सर्व जगतने स्वयमेव वेत्सिके० पोताना ज्ञाने करी जाणेठे. ॥११॥

ध्वस्तोन्यमंत्रैः परमेष्ठिमंत्रः कुशास्त्रवाक्यैर्निहितागमोक्तिः ॥
कर्तुं वृथा कर्म कुदेव संगदवांठि ही नाथ मतिभ्रमो मे ॥१२॥

व्याख्या—हे नाथ, ही इति खेदे—मेही मतिभ्रमोऽनूत् के० माहरो शो आ बुद्धि विपर्यास थयो!! तेज कहेठे. मया के० हुं जे तेणे--परमेष्ठिमंत्रः के० परमपदनेविषे रहेठे माटे परमेष्ठी—तेनो जे नमस्काररूप नमो अरिहंताणं इत्यादिक नवपदात्मक मंत्र, ते अन्य मंत्रैध्वस्तः के० बीजा मंत्रोए आदररहित कस्यो. तेमज में आगमोक्तिः के० आगमनी सिद्धांत वाणी, ते कुशास्त्रवाक्यैः के० वात्स्यायनादि वाक्योए करीने, अथवा कुत्सित एवां जे शास्त्रो—तेना वाक्ये करीने निहिता के० नाश पमाडी. एटले श्रवण करी नहीं. एवो अर्थ. तेमज में कुदेव संगत् के० हरिहरादिक कुत्सित देवोनी सेवनाए करीने कर्म कर्तुं के० ज्ञानावरणीयादिक पाप कर्मनुं अपाकरण करवा माटे अवांठि के० इच्छुं. ॥ १२ ॥

विमुच्य दृग्लक्ष्यगतं नवंतं ध्याता मया मूढधिया हृदंतः ॥

कटाक्षवह्जोजगन्नीरनाजीकटीतटीयाः सुदृशां विलासाः ॥१३॥

व्याख्या—हेजगदीश! मुढधिया के० जेनी बुद्धि मुढठे एवो हुं, तेणे दृग्लक्ष्यगतंके० दृष्टिने गोचरीजुत एवो नवंतं के० चिंतामणी सरखो जे तुं—तेने विमुच्य के० परीत्याग करीने हृदंतः के० पोताना हृदयनेविषे सुदृशांविलासाः के० चंचलत्वे करी जेउनी दृष्टि, सुंदरठे एवी हरिणाद्धि स्त्रीउना हावजावादिक विभ्रमज, ध्याताः के० चिंतन कस्यो. ते विलास केवा? तोके—कटाक्षवह्जोजगन्नीरनाजीकटीतटीयाः के० नेत्रकटाक्ष, स्तन, गंजीर एवी नाजी, अने कटीप्रदेश—इत्यादिक अवयवोए मोहनशील. चिंतामणि रत्न सरखो एवो जेतुं--तेनो त्याग करीने हुं कश्मलविषयोनेविषे आसक्त थयो. ॥ १३ ॥

लोलेक्षणावक्रनिरीक्षणेन यो मानसे रागलवोविलग्नः ॥

न शुद्धसिद्धांतपयोधिमध्ये धौतोप्यगात्तारक कारणं किं ॥१४॥

व्याख्या—हे त्रिकाल वेदिन्! मारा मानसे के० चित्तनेविषे, लोलेकृणावक्रनिरीकृ
णोन के० जेनां नेत्रो चंचलठे एवी जे रमणी, तेनुं जे मुख, तेना अवलोकने करो
ने यःरागलवः के० जे राताशनो अंश, विलग्रः के० विशेषेकरी संलग्न थयो; ते रा
गलवतारक के० हे संसारपारप्रापक! शुद्धसिद्धांतपयोधिमध्ये के० निर्दोष जे
सिद्धांत के० आगम, तेज कोइक समुद्—तेना मध्यजागनेविषे धौतोपि के० क्हा
लन कछुं ठतांपण नागात् के० नीकली गयो नही. तत्र किं कारणं के० तेविषे
कारणं शुं हशे? जे हशे ते हुं जाणतो नथी; परंतु माहारी विषयोनेविषे दृढासक्त
ता एज एनुं कारण हशे. एवं मने लागेठे ॥ १४ ॥

अंगं न चंगं न गणो गुणानां न निर्मलः कोपि कलाविलासः ॥

स्फुरत्प्रधान प्रचुता च कापि तथाप्यहंकारकदर्थितोऽहं ॥ १५ ॥

व्याख्या—हे जिनेश, मे अंगं चंगं न के० मारुं शरीर सुंदर नथी, तेमज निर्मल
के० मलरहित एवा, गुणानां गणो न के० विनय, औदार्य, गांजीर्य, धैर्य, स्थैर्य अने
चातुर्य इत्यादिक गुणोनो समूहपण नथी. तेमज कोपि के० कोइपण कलाविला
स के० कलानुं उदीपन थवुं अने कापि के० कोइपण प्रकारनी स्फुरत्प्रधान प्रचु
ता के० दैदीप्यमान एवी जे राजाउनी प्रचुता के० चक्रवर्तिपणु अथवा दैदीप्य
मान एवी प्रधाननी के० अधिकारी पुरुषनी प्रचुता के० ऐश्वर्यता तेपण नथी;
तथापी हे प्रनो! अहं अहंकारकदर्थितः अस्मि के० हुं अहंकारे करीने परान
व पामेलो एवो हुं. ॥ १५ ॥

आयुर्गलत्याशु न पापबुद्धिर्गतं वयो नो विषयान्निलाषः ॥

यत्नश्च नैषज्यविधौ न धर्मे स्वामिन्महामोहविडंबना मे ॥ १६ ॥

व्याख्या—हे स्वामिन्! मे के० मारी महामोह विडंबना के० प्रबल जे मोह—
तेनी जे विडंबना के० कदर्थना ते केटली कहेवी? ते केवी? तो के मारुं आयुः
के० आयुष्य, ते आच्छुगलति के० शीघ्रनाश पामेठे; परंतु पापबुद्धिर्न के० जे पा
प परिणाम ते नाश पामता नथी. तेमज मारुं वयः गतं के० तारूप्य लक्षण जे
वय, ते अतिक्रान्त थयुं, परंतु विषयान्निलाषः न, के० शब्द, रूप, गंध, रस, स्पर्श
रूप जे विषय, तेउनो अन्निलाष के० इहा, ते हजी पण नाश पामी नथी. अने
मारो यत्न के० आदर, ते नैषज्यविधौ के० शरीर निरोगी होवुं, एतदर्थं औषधा
दिकोना विधानविषे थयो; धर्मे न के० सुकृतनेविषे थयो नहीं. ॥ १६ ॥

नाऽत्मा न पुण्यं न जवो न पापं मया विटानां कटुगीरपीयं ॥

अधारिकर्णे त्वयि केवलार्के परिस्फुटे सत्यपि देवधिङ्मां ॥ १७ ॥

व्याख्या—हे जगवन् ! केवलार्के त्वयिके० केवलज्ञानना प्रकाशक केवल सूर्यज, एवो तुं, परिस्फुटे सत्यपि के० अतिप्रगट् ठतां पण, मयाके० हुं जे—तेणे विटानांके० नास्ति कादि विटपुरुषोनी, आत्मा न पुण्यं न जवो न पापं नके० जीव नथी, पुण्य नथी, अवतार न थी, दुष्कृत नथी; इदं कटुगीरपिके० एवी कर्कशवाणीज कर्णे अधारिके० कर्णेनेविषे धार ए करी. एटले श्रवण करी. ए माटे हे देव के० हे केवलिपते! माधिक के० गुण अने अवगुण एउनो विवेक न करनारो एवो जे हुं—तेने धिक्कार हो. ॥ १७ ॥

न देवपूजा न च पात्रपूजा न श्राद्धधर्मश्च न साधुधर्मः ॥

लब्ध्वापि मानुष्य मिदं समस्तं कृतं मयाऽरण्यविलापतुल्यं ॥ १८ ॥

व्याख्या—हे परमेष्ठिन्, मया के० हुं जे—तेणे मानुष्य लब्धापि के० पूजादिक कृत्यो कखा माटे योग्य एवा मनुष्यपणाने पामीने पण देवपूजा न कृता के० अ रिहंतदेवनी पूजा करी नहीं; अने पात्रपूजा न कृताके० साधुने जे दान करवुं ते पात्रपूजा. ते पण करी नहीं. उक्तंच ॥ अन्नं पानं तथा वस्त्र मालयं शयनासनं ॥ शुश्रुषा वंदनं तुष्टिः पूजा नवविधागुरोः ॥ १ ॥ तेमज में श्राद्धधर्मः न के० सम्यक्तपूर्वक षादशव्रत लक्षण धर्म, ते आचरण कखो नहीं; अने साधुधर्मः न के० साधुनो जे पंच महाव्रत लक्षण धर्म, ते पण स्वीकाखो नहीं. एमाटे इदं सम स्तं के० ए अर्हंतपूजा न करवी इत्यादिक सर्व, अरण्यविलापतुल्यं कृतं के० अर एनेविषे जे विलाप एटले रूदन तेना सरखुं कखुं. एटले मने मनुष्यपणु प्राप्त थ युं ठतां में सत्कर्म कखुं नहीं ए व्यर्थ थयुं. उक्तंच ॥ अरण्यरुदितं कृतं शवशरीर मुदार्तितं श्वपुह्नमवनामितं बधिर कर्णे जापः कृतः ॥ स्थले कमल रोपणं सुचिर मूषरे वर्षणं यदंध मुखमंडनं यदबुधेजने जाषितं ॥ इति ॥ १ ॥ १८ ॥

चक्रे मया सत्स्वपि कामधेनुकल्पदुर्चितामणिषुस्पृहार्तिः ॥

न जैनधर्मे स्फुटशर्मदेऽपि जिनेश मे पश्य विमूढजावं ॥ १९ ॥

व्याख्या—हे जिनेश. के० हे केवलिपते! मया के० हुं जे तेणे असत्स्वमि के० अविद्यमान एवां पण, कामधेनुकल्पदुर्चितामणिषु के० मनोरथ पूर्ण करनारी

एवी कामधेनु, कल्पना पूर्ण करनारुं कल्पवृक्ष, अने चिंतितफल देनारुं चिंता मणि रत्न, एउनेविषे स्पृहार्तिः के० इन्नारूप, पीमा के० प्राप्त अवानो निश्चय चक्रे के० कख्यो; परंतु स्फुटशर्मदेपिके० स्पष्टपणे करीने सुख देनारापण, जैनधर्म के० जिन प्रोक्त एवा धर्मनेविषे धर्माकरणरूप चिंता करी नहीं. ते कारण माटे हे जिनेश ! मे विमूढ जावं के० मारुं विशेषे करीने जे मंदपणु, ते प्रत्ये-पश्यके० अवलोकन कर. १ ए

सन्नोगलीला न च रोगकीला धनागमो नो निधनागमश्च ॥

दारा न कारानरकस्य चित्ते व्यचिंति नित्यं मयकाऽधमेन ॥ १० ॥

व्याख्या—हे पुरुषोत्तम ! अधमेनके० अधम एवो मयकाके० हुं जे-तेणे, नित्यं के० निरंतर, सन्नोगलीलाके० उत्तमप्रकारना जोगोनी क्रीडा ते चित्तेके० चित्तनेविषे व्यचिंतिके० चिंतन करी; परंतु रोगकीला न चके० रोगरूप लोहना खीला ते चिंतन करचा नहींज; तेमज धनागमः के० धननो प्राप्ति चिंतन करी, परंतु निधनागमो नोके० मरणप्राप्ति चिंतन करीनहीं; तेमज में दाराःके० स्त्रीनुं चिंतन कखुं, परंतु नरकस्य काराके० नरक संबंधी कारागृहनुं चिंतन करचुंनहीं.

स्थितं न साधोर्हृदि साधुवृत्तात् परोपकारान्न यशोऽर्जितंऽच ॥

कृतं न तीर्थोद्घरणादिकृत्यं मया मुधा हारितमेव जन्म ॥ ११ ॥

व्याख्या—हे जगत्प्रजो ! में साधुवृत्तात्के० उत्तम प्रकारना आचारे करीने साधो हृदि न स्थितंके० साधुना रुदयनेविषे रहेगण करचुं नहीं. एटले जे सदाचारयुक्त होय, ते साधुने प्रिय थायठे; तेवो हुं थयो नहीं. एवो जावार्थ-तेमज में परोपकारान्न यशोऽर्जितंके० परोपकारे करीने प्रख्यातिरूप यश संपादन करच्यो नहीं; तेमज में तीर्थोद्घरणादिकृत्यं न कृतंके० पतन पामेलां जिनमंदिरोनुं जे पुनः प्रतिष्ठान रूप उद्घरण-ते जेमां आदिठे; एवुं सत्कार्य कखुं नहीं; ते कारण माटे में मारो जन्म, मुधैव अहारिके० व्यर्थज गुमाव्यो. ॥ ११ ॥

वैराग्यरंगो न गुरुदितेषु न दुर्जानानां वचनेषु शांतिः ॥

नाऽध्यात्मलेशो मम कोपि देव तार्यः कथं कारमयं नवाब्धिः ॥ १२ ॥

व्याख्या—हेदेव, मयाके० हुं अयं नवाब्धिके० आ नवसमुद्, कथं कारं तार्यःके० कोणप्रकारे करीने तरवाने माटे योग्यनुं ? जे पुण्यकर्म विना, तरवामाटे

अशक्य, ते पुण्यकर्म तो में संपादन करयुं नहीं. तेज बतावुं. मने, गुरू दितेषु के० गुरूए जाषण करेला प्रकारनुं श्रवण करवाविषे वैराग्यरंगके० वैरागनी वासना नाजनिके० उत्पन्न थइ नही. यडुक्तं ॥ धर्माख्याने श्मशाने च रोगिणां यामतिर्न वेत् ॥ यदि सा निश्चलाबुद्धिः को न मुच्येत बंधनात् ॥१॥ तेमज दुर्जनानांके० असंज्ञानोना, वचनेषुके० वाक्योनेविषे, शांतिर्नानूत्के० उपशमप्राप्त थयो नही. तेमज मम कोपि अध्यात्मलेशःनके० मने कोइपण आत्मबुद्धिए पठनपाठनादिक अष्टांग योगनो लव पण प्राप्त थयो नही. ॥ ११ ॥

पूर्वे ज्ञवेऽकारि मया न पुण्य मागामिजन्मन्यपि नो करिष्ये ॥

यदीदृशोहं मम तेन नष्टा नूतोऽवज्ञाविज्ञवत्रयीश ॥ १३ ॥

व्याख्या०—हे नेतः मया पूर्वेजने पुण्यनाकारिके० में पूर्वजन्मनेविषे सुकृत संपादन कयुं नही. ए केम समजवामां आव्युं? तो के तेवुं सौख्य प्राप्त थयुं नथी ए उपरथी समजायठे. तेमज आगामिजन्मन्यपिके० आगल प्राप्त थनारा जन्मनेविषे पण, नो करिष्येके० पुण्यसंपादन करनार नथी. ए केम समजवामां आव्युं? तो के, वर्तमान जन्मना अनुमाने करीने. वर्तमानजन्मनेविषे तो, दत्तं न दानं इत्यादिके करीने पुण्यसंपादन कयुं नही, ए स्पष्टज प्रतिपादन कयुंठे. आ जन्मने विषे पुण्य कयुं नही, तेमज आगलपण करनार नथी; एवुं सिद्ध थायठे. पुण्येन वर्धते पुण्यं पापं पापेन वर्धत इतिवचनात् ॥ यदीदृशोहंके० जे कारणमाटे, पुण्योपार्जन विवर्जित एवो हुं बुं; तेन के० ते कारणो हे इश, मम नूतोऽवज्ञाविज्ञवत्रयी नष्टा के० मारा पूर्वे थएला, वर्तमान कालना अने आगल थनारा एवा जन्मनी त्रयी नाश पामी. एटले सुकृतसंपादनविना निरर्थक थइ. एवो जावार्थ. ॥ १३ ॥

किंवा मुधाऽहं बहुधा सुधाञ्जुक्पूज्य त्वदग्रे चरितं स्वकीयं ॥ ज

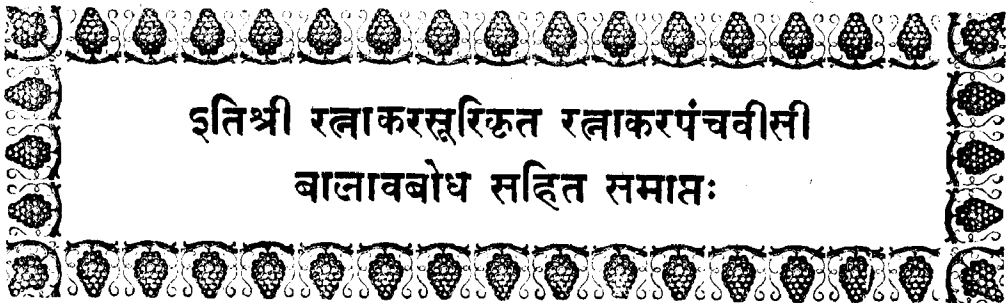
जल्पामि यस्मात्त्रिजगत्स्वरूप निरूपकस्त्वं कियदेतदत्र ॥१४॥

व्याख्या० हे सुधाञ्जुक्पूज्य के० अमृतने जहण करनारा जे देवो—तेउए पूजा करवाने योग्य एवा हे प्रजो! त्वदग्रे के० तारा अग्रजागनेविषे स्वकीयं के० मारां चरितं के० चरित्रोने, मुधा के० व्यर्थ, बहुधा के० नानाप्रकारे करी, अहं किंवा जल्पामि के० हुं शुं वारुं कथन करुं! यस्मात् के० जे कारणमाटे, त्वं त्रिजगत्स्वरूप निरूपकंके० तुं त्रैलोकना लक्षणोनुं निरूपण करनारोठे, ते कारण माटे अत्र कि

यदेतत् के० तारेविषे ए मारां चरित्र कोण गणतीमांठे ? एटले त्रिचुवनजनोनुं स्व रूप जाणनारो तुंठे, एमाटे मारी पण सर्व स्थिति तने विदितजठे. ॥ ३४ ॥

शार्दूलविक्रडितभंद ॥ दीनोद्धार धुरंधर स्वदपरो नास्ते मदन्यः
कृपापात्रं नात्रजने जिनेश्वर तथाप्येतां न याचे श्रियं ॥ किंत्वहं
न्निदमेव केवलमहो सहोदिरत्नंशिवं श्रीरत्नाकरमंगलैकनिलय
श्रेयस्करं प्रार्थये ॥ ३५ ॥ इतिश्रीवीतरागस्तोत्र समाप्तं ॥

व्याख्या—हे जिनेश्वर. के० हे केवलीश! त्वदपरः के० ताराविना बीजो पुरुष
दीनोद्धार धुरंधरः के० दीनोनो उद्धार करवा माटे तत्पर एवो नास्ते के० नथी.
अने अत्रजने के० आलोकनेविषे मदन्यः के० माराथी बीजोपुरुष कृपापात्रं ना
स्ते के० कृपानुं स्थान नथी. अर्थात् कृपा करवाने अत्यंत योग्य एवं स्थान ते
माराथी बीजुं कोइ नथी. जो एवं ठे तथापि एतां श्रियं न याचे के० हाथी,
घोडा कोशादिक सर्व जनमध्ये प्रसिद्ध जे ए संपत्ति, ते मलवा माटे हुं प्रा
र्थना करतो नथी. किंतु के० शुं तो हे अर्हन् के० हे जगवन् ! हे शिवश्रीर
त्नाकर के० हे मोक्षलक्ष्मीना समुद्र! हे मंगलैकनिलयके० हे नईकमंदिर! इदं
श्रेयस्करं के० ए कल्याणकारक एवं, सहोदिरत्नं के० उत्तम प्रकारना जिनधर्म
प्राप्ति माटे जे चिंतामणी सरखुं रत्न, तेनीज केवल हुं निश्चयेकरी प्रार्थना क
हुंहुं. आ श्लोकमध्ये स्तुति करनारे प्रचुने शिवश्रीरत्नाकर एवं संबोधन आप्पुं, ते
मांज पोतानुं नाम श्रीरत्नाकरसूरि एवं सूचवेळुंठे ॥ ३५ ॥

इतिश्री रत्नाकरसूरिकृत रत्नाकरपंचवीसी
बालावबोध सहित समाप्तः

अथश्री सीमंधर स्वामिनी विनतीरूप सवासो गाथानुं स्तवन
अर्थसहित प्रारंभ ॥

ढाल पहेली- ॥ एक दिन दासी दोडती ए देशी ॥

स्वामि सीमंधर वीनती ॥ सांजलो माहरी देवरे ॥ ताहरी आ
ण हुं शिर धरुं ॥ आदरुं ताहरी सेवरे ॥ स्वामि सीमंधर वीनती ॥ १ ॥

व्याख्या-हे श्री सीमंधर स्वामि, तमे माहरी विनती सांजलो. हे देव के० देव
धिदेव, हुं ताहरी आज्ञा, शिरधरुं के० मस्तके धरुं. तथा ताहरी सेवाने आदरुं
बुं. सेवकनी विनती स्वामिए सांजलवीज. ॥ १ ॥

कुगुरुनी वासना पाशमां ॥ हरिण परे जे पड्या लोकरे ॥ तेहने
शरण तुजविण नहीं ॥ टलवले बापडा फोकरे ॥ स्वामि० ॥ २ ॥

व्याख्या-कुगुरुनी वासना के० जूठा उपदेशनी धारणा ते रूपी पाशमांहे हरि
णनी परे जे लोक पड्याले, पोतानो मत मूके नही एम दृष्टि मोहे मूजाइ रद्या
ले; तेहनेके० ते दृष्टिरागी लोकने तुजविना शरण नथी. ताहरो सत्युपदेश परिण
मे तोज ते पाश बूटे. ते बापडा दृष्टि रागना वाह्या टलवलेले, कांइ कष्ट क्रिया
करेले ते फोकट जाएवी. पाश बूटे तेज लेखे समजवी. ॥ २ ॥

ज्ञान दर्शन चरण गुण विना ॥ जे करावे कुलाचाररे ॥ लूटे
तेणे जन देखतां ॥ किहां करे लोक पोकाररे ॥ स्वामि० ॥ ३ ॥

व्याख्या-ज्ञान दर्शन चारित्र गुणविना एटले तेणे रहित कोइ जे कुगुरु, कुला
चार करावेले. देशथकी सर्व थकी ज्ञानादिक गुण नथी अने एवी क्रिया करावेले; शुद्ध
अशुद्ध नविचारे, जेम चाब्युं आव्युं तेम करीए; एवी रीते नोलवेले; तेणे कुगुरु ए
जनके० मुग्ध श्रद्धावंत लोक देखतां लूटेले. खोटुं कहीने लेवुं लूटवुं, एवो अन्याय
तो लोको क्यहां पोकारे? तमे स्वामि तो वेगलागे; अने प्रभुता अनेरानी अहींयांले.

जेह नवि नव तर्या निरगुणी ॥ तारशे केणी परे तेहरे ॥ एम
अजाण्या पडे फंदमां ॥ पाप बंधे रह्या जेहरे ॥ स्वामि० ॥ ४ ॥

व्याख्या-जेह कपटाचारे निर्गुणी थका, नविके० नहींज नवके० संसार तख्या, तेह
केणी परे के० केवे प्रकारे बीजा लोकने तारशे? कारण, जहाज तारे पण शिजा

न तारे; एम अजाण्या थका दृष्टिरागी मूढ, कुगुरुना फंदमां पडेढे. पापबंधके० पा पसमुदायमां जे रद्याढे आत्मवीर्य उल्लासी थया नथी. ॥ ४ ॥

कामकुंजादिक अधिकनुं ॥ धर्मनुं को नवि मूलरे ॥ दोकडे
कुगुरु ते दाखवे ॥ शुं थयुं एह जग सूलरे ॥ स्वामि० ॥ ५ ॥

व्याख्या—कामकुंज के० कामकलश. आदिशब्दे चिंतामणि रत्न अने कल्पवृक्ष ले इए. ते थकी पण अधिको धर्म ठे. जे धर्मनुं कोइ मूल नथी. कारण, अमूल्य वस्तुनुं शुं मूल्य होय? ते धर्म. कुगुरु दोकडे देखाडेढे, जे आटले इव्ये पाप जाय, आटले साहमी थाय. एह सर्व जगने शो सूल थयो जे सर्व आंधले आंधला चालेढे. ॥५॥

अर्थनी देशना जे दीए ॥ उलवे धर्मना ग्रंथरे ॥ परम
पदनो प्रगट चोरथी ॥ तेहथी केम वहे पंथरे ॥ स्वामि० ॥ ६ ॥

व्याख्या—जे कुगुरु अर्थनी के० इव्योत्पत्तिनीज देशना, कल्पित कथादिके करी दीएढे; धर्मना ग्रंथ जे श्री दशवैकालिकादिक तेने उलवेढे, शुद्ध प्ररूपता नथी, एवा प्रगट चोरथी परमपदनो मार्ग केम वहे? अपितु न वहेज. जे मोटे बेसणे बेसी शुद्धरूपे नही, ते रखवाल नाम धरावी चोर थायढे. एअर्थ ठे ॥ ६ ॥

विषयरसमां गृही माचिया ॥ नाचिया कुगुरु मद पूररे ॥ धूम
धामे धमाधम चली ॥ ज्ञान मारग रह्यो दूररे ॥ स्वामि० ॥ ७ ॥

व्याख्या—गृही के० गृहस्थ ते विषयरसमांहेज राच्या. अनादि अन्यासढे. अने सुगुरु काने न लाग्या तेवती अने कुगुरुने मदपूरे माच्या अन्न पान दातारना मा न माटे निजउत्कर्षे हर्ष्या; एम करतां बहुने धर्मनी खटपट टली. ते माटे धूम धामे धमाधम, चली एटले उन्मार्गज चाळ्यो इत्यर्थ ॥ इहां धामधुम के० धक्का धक तेणे करी धमाधम के० धींगामस्ती चाली. शुद्धक्रिया वेगली रही अने अशुद्धक्रियाना धणी ढाक ढमाला मांमे मोटाइमां माची आया पडे केवल धीं गाणुं प्रवत्तुं. वली पोते गृहस्थने प्रेरणा करे के, गाममां आवतां विशेषे साहमां आवबुं, विशेष सामैयुं करो, विशेष प्रजावना करो, जेम जिनशासननी उन्नति दे खाय. ए धूम केमके कुमार्गनुं वचनढे; जे कारणे पोतेज यशना अर्थि थया त्यां धर्म गयो. केमके साधुनो मार्ग एवोढे जे कांइपण उन्नति वांढे नही; सहेज जावेथा य तो थाउं. तेमाटे इहां धूम ते उन्मार्गि पासबादिकनुं पराक्रम. अने धाम ते, एना रागी जोला गृहस्थ लोकनुं पराक्रम, तथा धमाधम ते ए बंनेनो करणी जा

एवी. वली शरीरनी शुश्रुषा राखे, शरीरनो मेल दूर करे, शरीरजुंठे सरस आहार करे, नवकल्पि विहार न करे, श्रावक श्राविकानो घणो परिचय करे; श्रावकने घेर जणाववा जाय, श्रावकसाथे घणी मीठासी करे पोताना आत्मानो अर्थ तो सा धेज नही, जला चंद्रूआ बंधाय तिहां रहे, रेशमी बस्त्रो पहेरे, साबूए धोयां वस्त्र पहेरे, कृष्ट पुष्ट शरीर राखे, वस्त्र पात्रना दूषण धरे, गीतार्थनी आज्ञा न माने, अणजाण्यो मार्ग चलावे, अणजाण्यो कहे, मार्गे हिंमतां वात करे, गृहस्थसाथे घणी आलाप संलाप करे. इत्यादिक एवी करणी ए पोते साधुपणु पोता मांहे सर्दहे अने गृहस्थनेपण साधुपणु सर्दहरावे, दर्शननी निंद्या करे. पोतापणु वखाणे, पोता नो आमंवर चलाववो, गृहस्थपासेपणपोतानी नक्ति प्रमुखनो आमंवर चलावराववो इत्यादिक सर्व ठामे धुम १ धाम २ अने धमाधम ३ ए त्रण बोल जाणवा. ज्ञानादिक मार्ग, पुस्तकादिके हतो ते करवा-जाणवा माटे वेगलो रह्यो. जूठा बोलाज घणाढे. ॥७॥

कलह कारी कदाग्रह जर्या ॥ थापता आपणा बोलरे ॥ जिन वचन अन्यथा दाखवे ॥ आज तो वाजते ढोलरे ॥ स्वामि० ॥ ७ ॥

व्याख्या-कलहके० कलेशना करणहार कदाग्रहे करी नखाढे, मांहोमांहे एकेकनो अर्वाणवाद बोले जे जेम बोल्या ते तेम पोतनोज बोल थापताथका श्रीजिनवचनके० श्रीवीतरागदेवनां वचन आजतो वाजते ढोले अन्यथाके० विपरीत देखाडेढे. ॥७॥

केइ निज दोषने गोपवा ॥ रोपवा केइ मत कंदरे ॥ धर्मनी देशना पालटे ॥ सत्य जाषे नहीं मंदरे ॥ स्वामि० ॥ ८ ॥

व्याख्या-केटला एक कपटक्रियाए पोताना दोषने गोपवाने माटे अपवादपददेखा डता अने केटलाएक प्रतिमा प्रमुखना अण माननार लंपकादिक पोतानामत रूप कंद रोपवाने काजे धर्मनी देशना जे मूलढे ते पालटी नाखेढे, पण जेणे करी जीव, धर्म जोडाय ते धर्म देशना देता नथी. एवा मंद के० मूर्ख पण ते साचुं नाखे नहीं. ॥८॥

बहु मुखे बोल एम साजली ॥ नवि धरे लोक विश्वासरे ॥ दुंढता धर्मने ते थया ॥ जमर जेम कमल निवासरे ॥ स्वामि० ॥ १० ॥

व्याख्या-एम बहु मुखे के० घणाने मोठे बोल जूदा जूदा सांजलीने लोको विश्वासने धरे नहीं; अने जेम जमरा, कमलनी वासनानी इहाए जमता फरे पण केरमोय ते न पामे, तेम ते लोको धर्मने दुंढता थया. जे कोण साधु पासे धर्म होशे? एवा संच्रमे फरे. ॥ १० ॥ एहवी अरदास श्रीप्रभुजी आगल कही.

ढाल बीजी राम गोडी ॥ जोलीडा हंसारे विषय न राचीए एदेशी

एम हुंढतारे धर्म सोहामणो ॥ मिलित सदगुरु
एक ॥ तेहने साचारे मारग दाखवे ॥ आणी रुद
य विवेक ॥ श्रीसीमंधर साहेब सांजलो ॥ ११ ॥

व्याख्या—एम बाहेरधर्म हुंढतांयकां हवे धर्म ते केवोडे? सोहामणोके० मनोहरडे.
एक सजुगुरु ते ज्ञानी गुरु मळ्या. ते ते हुंढणहारने साचो अंतरंग मार्ग देखाडे ते रुद
यमांहे एवो विवेक आणीने के, ए बाह्यदृष्टिने ज्ञानमार्गमांहे अवतारीए तो मूढता
टले, ए व्यतिकर हे श्रीसीमंधर स्वामि, तमे सांजलो, अने सत्यवादीना वचनना
साखी थाउ. ॥ ११ ॥ हवे तेसजुरू जे उपदेश कहेडे, ते देखाडेडे. ॥

पर घरे जोतारे धर्म तुमे फरो ॥ निज घरे न लहारे धर्म ॥ जेम नवि
जाणारे मृग कस्तुरीउ ॥ मृगमद परिमल मर्म ॥ श्री० ॥ १२ ॥

व्याख्या—हे बाह्यदृष्टि लोको! तमे परघरे धर्मने जोता फरोडो, पण निजघरे
के० पोताना घटमांहे धर्म नथी पामता. ते ऊपर दृष्टांत—जेम कस्तुरिउ मृग,
पोतानी नाजीमांहे जे मृगमद के० कस्तुरी उत्पन्न थडे, तेना परिमल के० सुगं
धना मर्मने जाणे नहीं; तेम तमे पोतानाज घटमांहे धर्मडे तेने नथी पामता ॥ १२ ॥

जेम ते चूलारे मृग दिशि दिशि फरे ॥ लेवा मृगमद गंध ॥ तेम
जगें हुंढेरे बाहिर धर्मने ॥ मिथ्यादृष्टि रे अंध ॥ श्री० ॥ १३ ॥

व्याख्या—जेम ते कस्तुरि उ मृग मृगमदके० कस्तुरीनी सुगंध लेवा माटे वनमांहे
दिशा दिशानेविषे रजलतो फरे, तेम मिथ्यादृष्टि अंधडे तेपण निज आत्माथी अ
न्य तामे धर्मने हुंढेडे के० शोधेडे, पण विपर्यासे करी आत्मज्ञानमांहे न रमे. ॥ १३ ॥

जातिअंधनारे दोष न आकरो ॥ जे नवि देखेरे अर्थ ॥ मिथ्या
दृष्टि रे तेहथी आकरो ॥ माने अर्थ अनर्थ ॥ श्री० ॥ १४ ॥

व्याख्या—जातिअंध के० जन्मनो जे अंधडे तेनो दोष तो आकरो नथी; का
रण ते ज्यां अर्थ होय त्यां देखतो नथी पण मिथ्यादृष्टि तो ठती आंखे जाति
अंधना करतां आकराडे. कारण ते अर्थने अनर्थ करी माने, अने अनर्थने अर्थ
करी मानेडे. अहींयां दश मिथ्याडे. धम्मे अधम्म सन्ना १ अधम्मे धम्मसन्ना २ उम
ग्गो मग्गसन्ना ३ मग्गोउमग्ग सन्ना ४ साहुसु असाहू सन्ना ५ असाहुसु साहु

सन्ना ६ जीवे अजीव सन्ना ७ अजीवे जीव सन्ना ८ मुत्ते अमुत्त सन्ना ९ अमुत्तेमुत्त सन्ना १० एदश प्रकार मिथ्यात्वना कह्या. ॥ १४ ॥ मिथ्यादृष्टिनां लक्षण कहेवे.

आप प्रशंसेरे परगुण उलवे ॥ न धरे गुणनोरे लेश ॥ ते जिन वाणीरे नवि श्रवणे सुणे ॥ दिए मिथ्या उपदेश ॥ श्री० ॥ १५ ॥

व्याख्या—आप प्रशंसे के० पोताना आत्मानो उत्कर्ष करे अने कांश्क दोष काढीने पारकाना गुणने उलवे के० बुपावे. पोतेतो गुणनो लवलेश मात्रपण धरे नहीं. वली ते मिथ्यादृष्टि, जिनवाणीके० श्रीवीतरागदेवनां वचन ते श्रवणे के० काने, नवि सुणे के० सांजले नहीं. जे उपदेश दे ते मिथ्या के० स्वमति कल्पित दिए, थोडो जाणे तो घणो फुलीने कहे उठांठजो होय. ॥ १५ ॥

ज्ञान प्रकाशेरे मोहतिमिर हरे ॥ जेहने सदगुरु सूर ॥
ते निज देखेरे सत्ता धर्मनी ॥ चिदानंद नरपूर ॥ श्री० ॥ १६ ॥

व्याख्या—जीव, तुंज ताहरो मित्रवे तो शामाटे बाहेर मित्रने वांछेवे? एटले आत्मा समजावेवे तो सर्वज मित्रवे. जेहने सङ्गरूप सूर्य ज्ञान प्रकाशे जे पुरिसा तुममेव तुमंमितं किंचहियामित्त मिहसि ईत्यादि आचारांगे. अर्थ व्याख्यान रूप किरणे करी मोहरूप तिमिर के० मिथ्यात्वरूप जे अंधकार ते हरे, ते पोताना आत्मामांहे निज धर्मनी सत्ता देखे. ते केवीवे? तोके चिदानंद के० ज्ञानसुख तेणे नरपूर, प्रथम सम्यक्त्व पामे. तेहने अतिशे आनंद उपजे. ॥ १६ ॥

जेम निर्मलतारे रतन स्फटिकतणी ॥ तेम जे जीवस्वजाव ॥ ते
जिन वीरेरे धर्म प्रकाशीत ॥ प्रबल कषाय अजाव ॥ श्री० ॥ १७ ॥

व्याख्या—जेम फटिक रत्ननी निर्मलता ते स्फटिकनो स्वजाववे. ते उपाधि विरहे प्रगटे; तेम जे जीवनोपण कषयादिकना अजावे प्रकटतो स्वजाववे ते श्रीजिनवीरे के० श्रीवर्द्धमान स्वामिए धर्म प्रकाशयोवे. ते केवोवे? तो के प्रबल जे कषाय ते नो अजाव एटलेनो कषाय प्रवहणपदे मंदकषायनो धर्मपण लाथ्यो ॥ १७ ॥

जेम ते रातेरे फूले रातडुं ॥ श्याम फूलथीरे श्याम ॥ पाप
पुण्यथीरे तेम जगजीवने ॥ राग द्वेष परिणाम ॥ श्री० ॥ १८ ॥

व्याख्या—जेम ते स्फटिकरत्न, राते फूल पासेवे तेथी रातुं देखायवे. श्याम फूल पार्श्ववर्तीथकी श्याम देखाय, तेम जगत्ना जीवने पापपुण्यरूप इव्य कर्म

उपाधि ए राग द्वेष परिणाम थायठे. रागे रातां फूल अने द्वेषे श्याम फूल थाय
एम समजवुं अने सहज तो ते शुद्ध स्वभावठे ॥ १७ ॥

धर्मन कहिएरे निश्चे तेहने ॥ जेह विजाव वडव्याधि ॥ पहले
अंगेरे एणीपरे जाषियुं ॥ करमे होए उपाधि ॥ श्री० ॥ १८ ॥

व्याख्या—ते राग द्वेष प्रशस्त परिणाम रूप होय तो कारणे कार्योपचारथी व्य
वहारे धर्मकहीए, पण निश्चयनये धर्म नकहीए. जे रागद्वेष विजावठे, ते महोटी व्या
धिरूपठे. एप्रमाणे पहले अंगे एटले श्रीआचारांगे जाषियुंठे के, उपाधि सर्व, कर्मे
होय तो उपाधिने स्वभाव केम कहीए? अकमस्त व्यवहारो एविज्ञान कमुणा उवा
हिजायइ इतिसूत्रं ॥ अध्ययन त्रीजे. अकम्मके० ज्यां कर्मजनित विकार नथी त्यां
व्यवहार नथी. उपाधि ते कर्मे करी होयठे. ॥ १८ ॥

जे जे अंगेरे निरुपाधिकपणु ॥ ते ते जाणोरे धर्म ॥ सम्य
कदृष्टिरे गुणगणायकी ॥ जावलहे शिवशर्म ॥ श्री० ॥ १९ ॥

व्याख्या—जेटले अंगे निरुपाधिक पणुके० उपाधिरहितपणु ते ते अंगे धर्म जा
णो. जेम सम्यक् दृष्टिने मिथ्यात्व उपाधि टली तेटलोज धर्म विरतिने अविरति टले.
तेहज धर्म अकषायीने कषाय टव्यो, तेधर्म अयोगीने योग टव्यो. तेधर्म. एम सम्यक्
धर्म जाणो. जेम सम्यग्दृष्टि गुणगणायकी मांकी ज्यां सुधीशिवशर्मके० मोहसुखपामी
ए, त्यां सुधी अंगेधर्मवृद्धि पामता पूर्ण धर्म तेचौदमा गुणगणाने बेल्ले समये होय.

एम जाणीनेरे ज्ञान दशा नजी ॥ रहीए आपस्वरूप ॥ पर परि
णतिथीरे धर्म न गंझिए ॥ नवि पडिए नवकूप ॥ श्री० ॥ २० ॥

व्याख्या—एम जाणीने मिथ्यात्व, अविरति प्रमाद, कषाय अने योग—एपांच आश्रव,
तेमनी निवृत्ति ते पांच संवर; एम अंतरंग ज्ञान दशा नजीने आपस्वरूपे रहीए अने शुद्ध
परिणामे वर्तिए. परपरिणतिथी पुजल परिणामथी कुग्रहे, मिथ्यात्वादिक आदरी ध
र्म न गंझिए. नवकूप के० संसाररूपी कूपे न पडीए. ज्ञानदशा विना बाह्यक्रिया
ए जमालि प्रमुखने अर्थ न सख्यो. ॥ २० ॥

बाहर हुंढवुं मूकी परदोष दृष्टिटाळी आत्मानो खोज करे तो धर्म पामे ए
बीजी ढालमांहे कहुं. हवे ते आत्मज्ञाननो उपाय त्रीजी ढालमां कहेठे. ॥

ढाल त्रीजी ॥ हवे राणी पदमावती ॥ ए देशी. ॥

जिहां लगे आतमडव्यनुं ॥ लक्षण नवि जाण्युं ॥ तिहां लगे गु
ण ठाणुं जलूं ॥ केम आवे ताण्युं ॥ आतमतत्व विचारीए ॥२७॥

व्याख्या—जिहां लगे आतमडव्यनुं लक्षणके ० शुद्ध स्वरूपते जाण्युं नहीं, तिहां ल
गे गुणठाणु जलुंके ० प्रवर्द्धमान स्थानक ते गुणठाणु ताण्युं केम आवे? जे राज्ययोगे
पाम्यानुं होय ते उपयोगे न आवे; ते माटे आतमतत्व विचारीए. एहज निश्चय
लक्षण ठे आत्मैव दर्शन ज्ञान चारित्राण्यथवायते: ॥ यत्तदात्मक एवैष शरीरमधि
तिष्ठति. ॥ १ ॥ अर्थ—अथवा यतिनो आत्माज सम्यक्त्व दर्शन निर्मल ज्ञान अने
चारित्ररूप ठे जेह कारण माटे सम्यक्त्वादिरूप ए आत्माज; यतिना शरीरनो आ
श्रयकरी रहेठे. ॥ १ ॥ आत्मनानमात्मावेत्ति मोहत्यागायदात्मनि ॥ तदेवतस्य
चारित्रं तदज्ञानं तच्चदर्शनं ॥ २ ॥ इति योगशास्त्रे ॥ २२ ॥

आतम अज्ञाने करी ॥जे नव दुःख लहीए ॥ आतम
ज्ञाने ते टले ॥ एम मन सहहीए ॥ आतम ० ॥ २३ ॥

व्याख्या— आत्माने अज्ञाने करी पुजलमांहे आत्म त्रम धरतां मिहृत्तेणं उ
दिप्सेणं अठकम्म पयडीठ बंधंति ए वचनथी, नवदुःखके ० संसारत्रमणनां दुःख
लहीए के ० पामीए. ते नवदुःख आत्मज्ञानेज टले. पण आत्मज्ञानरहित तप
प्रमुखे न टले. जेम हिमविकारदुःख, अग्नि ए टले तेम जाणवुं. ए तत्व मनमां सहहि
ए. आत्माऽज्ञानं हि विदुषांमात्मज्ञानेन हन्यते ॥ तपसा प्यात्मविज्ञान हीनैस्तनु न श
क्यते ॥ १ ॥ २३ ॥ ए मजो आत्मज्ञानेज संवर होय तो चारित्रनुं गुं काम? तेउपरकहेठे.

ज्ञानदशा जे आकरी ॥ तेह चरण विचारो ॥ निर्विकल्प
उपयोगमां ॥ नहीं कर्मनो चारो ॥ आतम ० ॥ २४ ॥

व्याख्या—ज्ञानदशा जे आकरी प्रत्याख्यान परिज्ञारूप ठे तेहज चरण के ०
चारित्र विचारो. निर्विकल्प शुद्धज्ञाननो उपयोग ज्यां होय त्यां कर्मनो चारो न
थी एतावता तिवारे कर्म न आवे. ते माटे ज्ञान तेहज स्वभाव चरण ठे माटे
चारित्र कहीए. बाह्य त्यागतो तिर्यचादिकने पण ठे. ॥ २४ ॥

जगवइ अंगे जाषीठ ॥ सामायिक अर्थ ॥ सामायि
कपण आतमा ॥ धरो सुधो अर्थ ॥ आतम ० ॥ २५ ॥

व्याख्या—श्री जगवतीसूत्रे पांचमे अंगे कालासवेसीय प्रश्ने स्थविरे कथो ॥

आयासामाईए आयासामाइयस्स अठे ॥ ए वचने आत्मजावरूपज चारित्र कहुं.
इव्यथी त्याग मात्रे जे कहुं, ते उपचारे कहीए. अने मुख्यअर्थ “स्पर्शविना उप
चार न संजवे” ए सूधो सूत्रनो अर्थ चित्तमांहे धरो. ॥ २५ ॥

लोकसार अध्ययनमां ॥ समकित मुनी जावे ॥ मुनिजा
वज समकित कहुं ॥ निज शुद्धस्वजावे ॥ आतम० ॥ २६ ॥

व्याख्या—लोकसार नामे आचारांगनुं पांचमुं अध्ययन—तेमांहे समकित मुनि
जावे अने समकितज मुनिजाव एवुं अन्योन्य विना जावे कहुं ठे ; ते निज शुद्ध
स्वजावे करे; तेमाटे शुद्धस्वजाव उपयोग—तेहज आत्मचरण जणी चारित्र कहिए.
ए ज्ञानमांहेज रती करिए. यडुक्तं ॥ जं सम्मंतिपासहा तंमोणंतिपासहा जं मोणं
ति पासहा तंसम्मंतिपासहा ॥ इत्यादि आलावोठे. इति षष्ठीशमी गाथार्थ ॥ २६ ॥
हवे ज्ञाननो महिमा स्तवे ठे.

कष्ट करो संजम धरो ॥ गालो निज देह ॥ ज्ञानदशा
विण जीवने ॥ नही दुःखनो ठेह ॥ आतम० ॥ २७ ॥

व्याख्या—कष्ट के० लोचादि करो, संयम चारित्रक्रिया उग्र धरो, निजदेह के०
पोतानुं शरीर मास खमणादिके गालो ; पण ज्ञानदशाविना जीवने दुःखनो ठेह
के० ठेडो नथी. तेमाटे अंतर्मुखे अइने ज्ञानदृष्टि दृढ राखवी. ॥ २७ ॥

बाह्यदृष्टि जीवो अंतर्मुख्यज्ञान प्रवर्ति अज्ञानेज नथी करता ते देखाडे ठे.

बाहिर यतना बापडा ॥ करतां दूहवाए ॥ अंतर ज
तना ज्ञाननी ॥ नवि तेणे थाए ॥ आतम० ॥ २८ ॥

व्याख्या—बापडा ज्ञाननी शौच बाहेर उग्रविहार यत्ना करतां दूहवायठे. दुःख
मात्र पामेठे: पण तेणे ज्ञानयतना अंतर्मुख्य सुख करे ठे ते पण नथी थाती; अ
ज्ञानमांहेज जे तुह उपाय करेठे, ते हिताहित जाणता नथी. उक्तंच ॥ अज्ञानं
खलु कष्टं क्रोधादिभ्योपि सर्वं पापेभ्यः ॥ अर्थहित महितंवा नवेत्तियेनावृतो जीवः

राग द्वेष मल गालवा ॥ उपशम जल जीलो ॥ आतम
परिणति आदरी ॥ पर परिणति पीलो ॥ आतम० ॥ २९ ॥

व्याख्या—राग द्वेषरूप मल गालवाने माटे उपशमरूप जलनेविषे जीलो. ते उ
पशम आतमज्ञाने थावे; तेमाटे तत्वसंवेदने आत्मपरिणति आदरीने पर परि

एति जे पुज्जतृष्णा, तेहने पीलो ॥ २९ ॥ तेहनो उपाय जेदज्ञान ठे ते कहेठे.

हुं एहनो ए माहरो ॥ ए हुं एणि बुद्धि ॥ चेतन जड
ता अनुजवे ॥ न विमासो शुद्धि ॥ आतम० ॥ ३० ॥

व्याख्या—हुं एहनो पुत्रादिक, ए माहरा तातादिक, ए शरीर तेहज हुं-इत्यादि क
ममकार-अहंकार बुद्धि ए चेतन, जडताने अनुजवे ठे. शुद्ध विमासतो नथी शुं?

बाहिर दृष्टि देखतां ॥ बाहिर मन धावे ॥ अंतरदृ
ष्टि देखतां ॥ अह्यपद पावे ॥ आतम० ॥ ३१ ॥

व्याख्या—बाहरदृष्टि ते, कनक कामिनी संबंध प्रमुख उपाय देखतां बाहेर म
न धावे ठे. अंतरदृष्टि ते, सर्व पुज्ज संबंध हेय जाणी चित्त चमत्कार मात्र
विश्राम थातां सर्व नाशे अने अह्यपद पामे ठे. ॥ ३१ ॥

चरण होय लज्जादिके ॥ नवि मनने जंगे ॥ त्रीजे अथ्य
यने कह्युं ॥ एम पहेले अंगे ॥ आतम० ॥ ३२ ॥

व्याख्या—तेमाटे ज्ञानकृत मनःशुद्धि, तेज चारित्र लक्षण अने तेज मोह का
रण ठे; एम सद्वहुं—तेहज इष्ट ठे. इव्यक्रिया करतां थकां पण मनने जंगे के०
मनने असमाधाने चरणके० चारित्र न होय; एवं पहेले अंगे त्रीजे अथ्ययने कह्युं
ठे. जमिणं अन्नतन्नं वित्तिगिह्वाणं करेइ पावंकम्मं किंतञ्च मुणिकारणं सीयाएइ.

अध्यात्म विण जे क्रिया ॥ ते तनुमल तोले ॥ ममका
रादिक योगथी ॥ एम ज्ञानी बोले ॥ आतम० ॥ ३३ ॥

व्याख्या—अध्यात्मविण के० अपुनर्बंधकादि जावनी आत्मदृष्टि, ते विना जे
क्रिया ठे, ते तनु के० शरीरનો मल, तेहने तुલ્ય ठે. મમકારાદિક કે० મમત્વા
દિક દોષના યોગથી એમ જ્ઞાની બોલે ઠે. આશય જેદાએ તત્સર્વેપિ હિતાવહાઽ
વગંતવ્યાઃ જાવો મમતેનવિના ચેષ્ટા ઇવ્યક્રિયા તુહ્તાઃ ઇતિ ષોડશકેઃ ॥ ૩૩ ॥

हुं करता परजावनो ॥ एम जेम जेम जाणे ॥ तेम तेम
अज्ञानी पडे ॥ निज कर्मने घाणे ॥ आतम० ॥ ३४ ॥

व्याख्या—हुं परजावनो के० पुज्जजावनो कर्ता हुं; एम जेम जेम जाणे ठे,
तेम तेम ते अज्ञानी जीव, निजके० पोताना कर्मने घाणे पडे ठे. एटले कर्तृत्वानि
मानजनित कर्म बंधाय ठे. ॥ ३४ ॥ ते अજ્ઞાન, નયવિજાગે ટલે તે દેસ્વાડે ઠે.

पुञ्ज कर्मादिकतणो ॥ करना व्यवहारे ॥ करता चे
तन करमनो ॥ निश्चय सुविचारे ॥ आतम० ॥ ३५ ॥

व्याख्या—व्यवहारनयनी अपेक्षाए ज्ञानावरणीयादिक पुञ्ज कर्मादिक जावनो कर्ता चेतन ठे. तिहां अनूप चरितासद्भुत व्यवहारे कर्मनो कर्ता, अने उपचरिता सद्भुत व्यवहारे गृहादिकनो कर्ता, ए विशेष. तथा स्वजात्युपचरितासद्भुत व्यवहारे पुत्रादिकनो कर्ता, अने विजात्युपचरिता सद्भुत व्यवहारे धनादिकनो, स्वजातिविजात्युपचरिता सद्भुत व्यवहारे नगर प्राकारादिकनो; इत्यादिक नेद जाणवो. निश्चयनये सुविचारे चेतन कर्म जे रागद्वेष, तेहनो कर्ता ठे. जे माटे अशुद्ध निश्चयनये अशुद्ध स्वभाव कर्ता माने. इव्यकर्म ते ए नये अनुषंगे आवे ठे. जेम तैलाऽन्यंग कर्ता पुरुषने रज तैव्याजंगने अनुषंगे आवेठे. उक्तच॥तैलान्यंगे शरीरस्थैत्यादि ॥३५

कर्ता शुद्ध स्वभावो ॥ नयशुद्धे कहीए ॥ कर्ता पर
परिणामनो ॥ बेउ किरिया ग्रहीए ॥ आतम० ॥ ३६ ॥

व्याख्या—शुद्ध निश्चयनये शुद्धस्वभावनोज कर्ता आत्मा कहीए. परपरिणामनो कर्ता मानतां बे क्रिया ग्रहीए. बे क्रिया आवी जाय, एक जीव क्रिया अने बीजी अ जीवक्रिया. एम मानतां तो अपसिद्धांत आय, तेमाटे शुद्धस्वभावनोजकर्तामानीए.

ढाल चोथी ॥ “ वीरमती प्रीतिकारणी ” एदेशी ॥

शिष्य कहे जो परभावो ॥ अकर्ता कह्यो प्राणी ॥

दान हरणादिक केम घटे ॥ कहे सदगुरु वाणी ॥

शुद्ध नय अर्थ मन धारीए ॥ ए आंकणी ॥ ३७ ॥

व्याख्या—शिष्य पूठे ठे के, जो परभावो अकर्ता प्राणी कह्यो तो; अमुक दाता, अमुक हर्ता; इत्यादिक व्यवहार केम घटे? तथा दान हरणादिकनुं फलपणकेम घटे? त्यां सदगुरु वाणी वदेठे. जे शुद्ध निश्चय नयनो अर्थ अमे कह्यो, ते मनमांहे धरो. त्यहां केवल व्यवहार बाध थातां दोष नथी. दान हरणादिक फलतो आत्मनिष्ठि तज ठेराज्ञे. पर तो निमित्तमात्रठे तेहज विवरी देखाडेठे. ॥ ३७ ॥

धर्म नवि दिए नवा सुख दिए ॥ परजंतुने देतो ॥ आप

सत्ता रहे आपमां ॥ एम हृदयमां चेतो ॥ शुद्ध० ॥ ३८ ॥

व्याख्या—परजंतुने देतो थको प्राणी, आपणो धर्म वाके० तथा आपणुं सुख

न देइ शके. जे माटे आपसत्ता के० आपणो नाव आपमांज रहे; परने केम अ पाय? एम रुदयमांहे चेतो. व्यवहारदृष्टि जीव समजो ॥ ३७ ॥

हवे कोइ कहेरो जे, आत्मजावनो परने केम दाता हर्ता न होय? अने पुज लना जावनोज दाता हर्ता होरो? ते उपर कहे ठे.

जोगवशे जे पुजल ग्रह्या ॥ नवि जीवनां तेह ॥ तेहथी

जीवठे जूजूठ ॥ वली जूजूठ देह ॥ शुद्ध ॥ ३९ ॥

व्याख्या—योगवशेके० मन वचन काय बलेजे पुजल ग्रह्याठे; ते पुजल, जीवनाज न थी. तेह पुंजलथी जीव जूजूठठे, वली जीवथी देह पण जूजूठ ठे. कोने कोण ग्रहे?

नक्त पानादि पुजलप्रते ॥ न दिए ठति विना पोते ॥ दान

हरणादि परजंतुने ॥ एम नवि घटे जोते ॥ शुद्ध ॥ ४० ॥

व्याख्या—एम नक्तपानादिक पुजलप्रत्ये पोते ठति विना परने पर न दीए. त्रिका ले जीवना असंसर्गि पुजल ठे, ते केम देवाए? एम सूक्ष्मरीते जोतां परने दान हरणादिक केम घटे? नज घटे ॥ ४० ॥ तो कर्मबंध केम थाय ठे? ते कहे ठे.

दान हरणादिक अवसरे ॥ शुच अशुच संकल्पे ॥ दिए

हरे तुं निज रूपने ॥ मुखे अन्यथा जल्पे ॥ शुद्ध ॥ ४१ ॥

व्याख्या—परने दान देवानो तथा परधन हरणनो अथ्यवसाय जेवारे करेठे, ते अवसरे दानरूप शुच संकल्पे हरणरूप जीवना पुजल नथी. निजहरणरूप अशुच संकल्पने निजरूपने, आत्मधर्मने, आत्माने दीएठे; अने मुखे अन्यथा जल्पेठे जे, हुं पर ने देकहुं, परनुं चोरुं हुं, परोपकार कर्ता हुं. ए प्रमाणे मन, निमित्त कर्म तुं बांधेठे

अन्यथा वचन अजिमानथी ॥ फरी कर्म तुं बांधे ॥ ज्ञा

यकजाव जे एकलो ॥ ग्रहे ते सुखसाधे ॥ शुद्ध ॥ ४२ ॥

व्याख्या—ए अन्यथा वचने अजिमाने फरी कर्तृत्वानिमित्त कर्म तुं बांधे ठे. जे कर्तृत्वानिमान रहित एकलो ज्ञायक स्वजाव ग्रहे ते सुख साधे. कर्मबंधनि मित्त दुःखने न जोडाय. उक्तचान्यत्रापि कर्मण्य कर्मयः पश्येदकर्मणि च कर्म यः सबुद्धिमान् मनुष्येषु संयुक्तः कृत्स्नकर्मकृत् ॥ १ ॥ ४२ ॥

शुच अशुच वस्तु संकल्पथी ॥ धरे जे नटमाया ॥ तेटले

सहज सुख अनुजवे ॥ प्रचु आतमराया ॥ शुद्ध ॥ ४३ ॥

व्याख्या—शुच के० प्रशस्त, अशुच के० अप्रशस्त जे वस्तुनो संकल्प, तेहथी नटमाया के० विनाव स्वरूप विचित्रता धरे ठे. टंकोत्कीर्णज्ञ स्वभाव परिज्ञाने ते टले, तेवारे प्रभु आत्मराजाने, ते सहजसुख अनुभव ठे. सुख ते आत्मस्वभाव ठे. उपाधिजनित विनाव कल्पनाए सुख दुःखरूप विचित्र कर्मफल चेतना अनुभव ठे. राग द्वेषरूप कर्मचेतना १ सुखदुःख जोग कर्मफल चेतना २ ए बे विचित्र ठे. ज्ञान चेतना ते एक स्वभाव ठे. तेहनो अनुभव ते आत्मराजाठे. ॥४३

परतणी आश विष्वेलडी ॥ फले कर्म बहु जांति ॥ ज्ञानद
हने करी ते दहे ॥ होए एक जे जाति ॥ शुद्ध० ॥ ४४ ॥

व्याख्या—परतणी आशा ठे ते विष्वेलडीरूप ठे, ते बहु जांति के० बहुप्रकारे कर्मने फलेठे. संक्लेश विद्युद्वांगे शुनाशुच अनेक कर्मरूप फल प्रसवेठे. एपरआशारूप विष्वद्विने ज्ञानरूपदहनके० अग्नि, तेणेकरी ते दहे, जे जाते एकज ज्ञान स्वभाव रहे.

राग दोषे रहित एक जे ॥ दया शुद्धते पाले ॥ प्रथम अंगे
एम जाषियुं ॥ निज शक्ति अजुआले ॥ शुद्ध० ॥ ४५ ॥

व्याख्या—राग द्वेषादिक दोषे रहित जे एक आए ते शुद्ध आत्मदया पाले; एम प्रथम अंगे श्री आचारांगसूत्रे जाष्युं के० कह्युं ठे. ते निजशक्ति के० आत्मशक्ति, तेहने अजुआले. पासह एगे सविं दिएहिं परिगिलियमाणेउए दयं दयंति सूत्र ॥४५॥

एकता ज्ञान निश्चयदया ॥ सुगुरु तेहने जाषे ॥ जेह अ
विकल्प उपयोगमां ॥ निज प्राणने राखे ॥ शुद्ध० ॥ ४६ ॥

व्याख्या—आत्माने जे एकताज्ञान, तेह निश्चयदया जाणवी. ते सुगुरु ते पुरुषने जाषे. जेह अविकल्प उपयोगमां निर्विकल्प समाधिमां रह्या. इन्द्रिय बलोद्धासायु प्रकृतिजूनत ज्ञानवीर्य सदाश्वास नित्यस्थितिरूप निज प्राणने राखे. ॥ ४६ ॥

जेह राखे पर प्राणने ॥ दया तास व्यवहारे ॥ निजदया
विण कहो परदया ॥ होए कवण प्रकारे ॥ शुद्ध० ॥ ४७ ॥

व्याख्या—जेह कीटकादिक परप्राणने राखे, तास के० तेने परदया होए; ते व्यवहारे कहीए. ज्ञानरूप आत्मदयाविना, कहो बाह्यप्राणरूपरूप दया केम होय? न होय. उक्तंच जइआणणेणचत्तं अत्तण्यं नाण दंसण चरित्तं ॥ तइआ तस्स परेसु अणुकंपानडि जीवेसु ॥ १ ॥ इति उपदेश मालायां ॥ ४७ ॥

लोकविण जेम नगरमेदिनी ॥ जेम जीवविण काया ॥ फोक
तेम ज्ञानविण परदया ॥ जिसी नटीतणी माया ॥ शुद्ध० ॥ ४८ ॥

व्याख्या—लोकोविना जेम नगरनी मेदिनी के० पृथ्वी उजडरूप, अने जीव
विना जेम काया फोकके० अकाजरूप दीसे, तेम ज्ञानरूप आत्मदया विना पर
दया, ते जेहवी नाटकीयानी माया फोकट, तेम फोकट जाणवी. ॥ ४८ ॥

सर्व आचारमय प्रवचने ॥ जण्यो अनुभवयोग ॥ तेहथी
मुनि वमे मोहने ॥ वली अरति रति शोग ॥ शुद्ध० ॥ ४९ ॥

व्याख्या—श्री प्रवचने सिद्धांते अनुभव योगके० ज्ञान योग सर्व आचारमय
जण्यो. यतः सव्वे सुवितेण कयं इति वचनात्. तेह अनुभवयोगथी मुनि, मोह
ने के० कषाय मोहनीयने वमे. वली अरति रति, अने शोक इत्यादिक नोक
षाय मोहनीयने वमे. ते माटे ज्ञानयोगनोज दृढ आदर करवो. ॥ ४९ ॥

सूत्र अह्वर परावर्तना ॥ सरस शोलडी दाखी ॥ तास र
स अनुभव चाखीए ॥ जिहां एकठे साखी ॥ शुद्ध० ॥ ५० ॥

व्याख्या—सूत्र अह्वरनी परावर्तना एटले कर्म योग, ते सरस शोलडी सरखो दे
खाडयो. तास के० तेहनो रस ते अनुभव, ते चाखीए. जिहां एक आत्म साखी
ठे. स्थान वर्ण (१) कर्म योग अर्थ (१) आलंबन निरा लंबन ए ज्ञान योग. ॥ ५० ॥

आत्मराम अनुभव जजो ॥ तजो परतणी माया ॥ एह
ठे सार जिनवचननो ॥ वली ए शिवगाया ॥ शुद्ध० ॥ ५१ ॥

व्याख्या—आत्माने आराम के० रमावे एवो अनुभव, तेने जजोके० सेवो.
परतणीके० पुज्जतणी माया तजो—ठांफो. एहज जिनवचननो सार ठे. वली
संसार तापनी टालणहार एवी एहज शिवतरुनी गायाठे. ॥ ५१ ॥

ढाल पांचमी ॥ प्रभु चित्त धरीने अवधारो मुज वात ॥ एदेशी ॥

एम निश्चयनय सांजलीजी ॥ बोले एक अजाण ॥ आ

दरशुं अमे ज्ञाननेजी ॥ शुं कीजे पच्चखाण ॥ सोजा

गीजिन सीमंधर सुणो वात ॥ ए आंकणी ॥ ५२ ॥

व्याख्या—एम एहवो शुद्ध निश्चयनय सांजली एक अजाण मतना अध्यात्मी
बोलेठे के, अमे एकला ज्ञाननेज आदरशुं—अंगीकार करशुं; पच्चखाण प्रमुख व्यव

हारतो हेवी दशानो ठे; तेहने शुं करीए ? ॥ ५२ ॥ हे सोजागी जिनश्री सीमंधर
स्वामि ! ए वात नरतहेत्रना लोकनी सुणो-अवधारो-

किरिया ऊथापी करीजी ॥ गंडी तेणे लाज ॥ नवि जाणे
ते ऊपजे जी ॥ कारण विण नवि काज ॥ सो० ॥ ५३ ॥

व्याख्या-किरिया अनुष्ठानादिक रूप, तेहने उथापी नाखी ते कुमतिए ला
ज गंडी, लाजनो धर्म ठाम्यो. ते न जाणे जे, कारणविना कार्य केम उपजे? व्य
वहार विना निश्चय केम आवे? अने आव्यो पण केम ठरे? ॥ ५३ ॥

निश्चयनय अवलंबतांजी ॥ नवि जाणे तस मर्म ॥ गोंडे
जे व्यवहारनेजी ॥ लोपे ते जिनधर्म ॥ सो० ॥ ५४ ॥

व्याख्या-निश्चयनये अवलंबतां के० निश्चयनयनो पद्द ग्रहेतां अकां तस
के० तेहनो मर्म नथी जाणता जे, व्यवहारने गोंडे ठे ते जिन धर्मने लोपेठे. व्य
वहारपरिणतिविना निश्चय आवेज नहिं. उक्तंच उधनिर्युक्तौ ॥ निश्चयमवलंबता
णिश्चयउणिश्चयं अयाणंता ॥ एासंति चरण करण बाहिर करणालसाकइति.

निश्चय दृष्टि रुदय धरीजी ॥ पाले जे व्यवहार ॥ पुण्यवं
त ते पामशेजी ॥ नवसमुझनो पार ॥ सो० ॥ ५५ ॥

व्याख्या-निश्चयनयनी दृष्टि रुदय धरीने एटले तहेतु अमृतनाव अवलंबी
ने जे व्यवहार पाले, ते पुण्यवंत प्राणी, नवसमुझनो पार पामशे. निश्चयदृष्टि
व्यवहारक्रिया, ते हेतु, निश्चयनाव पद्द, ते स्वरूप, निश्चयआत्मा शुद्ध प्रवृत्ति,
ते निश्चय अनुबंध जाणवो. ॥ ५५ ॥

तुरंग चढी जेम पामिएजी ॥ वेगे पुरनो पंथ ॥ मार्ग तेम
शिवनो लहेजी ॥ व्यवहारे निग्रंथ ॥ सो० ॥ ५६ ॥

व्याख्या-तुरंगके०घोडा उपर आरोहीने जेम वेगे पुरनो पंथ पामीए, तेम व्यवहारे
करी निग्रंथ, शिवनो मार्ग लहे. एटले हेतु निश्चय ते व्यवहारज ठहेराणो, ॥५६॥

फलसिद्धिकाले साधननी अपेक्षा नथी, ए माटे साधननुं असाधन प
णु न होय, ते देखाडे ठे.

महोल चढतां जेम नहींजी ॥ तेह तुरंगनुं काज ॥ सफल न
ही निश्चय लहेजी ॥ तेम तनु किरिया साज ॥ सो० ॥ ५७ ॥

व्याख्या—महोल चढतां जेम तेह तुरंगनुं काज नही, तेम निश्चय लहे थके त
नुक्रियानो साज सफल नहीं. काव्य मालिनी बंदः व्यवहरण नयःस्याद्य द्यपि
प्राक् पदव्या मिह निहित पदानां हंत हस्तावलंबः ॥ तदपि परम मर्थं चिञ्चम
त्कार मात्रं पर विरहित मंतःपश्यतेनैष किञ्चित् ॥ १ ॥ ५७ ॥

निश्चय नवि पामी शकेजी ॥ पाले नवि व्यवहार ॥ पुण्यर
हित जे एहवाजी ॥ तेहनो कुण आधार ॥ सो० ॥ ५८ ॥

व्याख्या—निश्चयनाव पामी न शके, जे व्यवहार पाले नहीं; एहवा जे पु
ण्यरहित जीव, तेहनो कोण आधार? अर्थात् कोइ नहीं. एनाव. ॥ ५८ ॥

हेम परीक्षा जेम दुएजी ॥ सहत हुताशन ताप ॥ ज्ञानदशा
तेम परखीएजी ॥ जिहां बहु किरिया व्याप ॥ सो० ॥ ५९ ॥

व्याख्या—हेम के० सोवर्णनी परीक्षा जेम हुताशन के० अग्निनो ताप सहेतां
ज थाय; तेम ज्ञानदशा तिहां परखीए के, ज्यां बहु क्रियानो व्याप होय. ज्ञानीने
क्रिया खेदादिकरहित असंग नूषणरूपज ठे. ॥ ५९ ॥

आलंबन विण जेम पडेजी ॥ पामी विषमी वाट ॥ मुग्ध पडे
नवकूपमांजी ॥ तेम विण किरिया घाट ॥ सो० ॥ ६० ॥

व्याख्या० आलंबनविना जेम विषमवाट गर्त्तादिकनी पामी, तेनेविषे पुरूष
पडे, तेम क्रियाना घाटविना मुग्ध के० अज्ञानी जीवो नवकूपमां पडे; माटे किरि
याठे ते पुष्ट नविकजनोने आलंबन—आधारनूतठे. ॥ ६० ॥

चरित नणी बहु लोकमांजी ॥ नरतादिकनां जेह ॥ लोपे शुन
व्यवहारनेजी ॥ बोधि हणे निज तेह ॥ सो० ॥ ६१ ॥

व्याख्या० घणा लोकमांहे नरतादिकनां चरित्र नणीने के०कहीने एटले नरता
दिके शो क्रिया व्यवहार पाव्यो? केवल आत्मशुद्धि एज केवलज्ञान पाव्या; तो व्य
वहारनो शो परमार्थ? एवुं प्रकाशी, जे शुन व्यवहारने लोपे तेनिज के० पोतानी
बोधिने हणे. आहच्च नाव कहणे, पंचहिंमाणेहिं पासठा इति वचनात् ॥ ६१ ॥

बहु दल दीसे जीवनांजी ॥ व्यवहारे शिवयोग ॥ गींडी
ताके पाधरोजी ॥ गेडी पंथ अयोग ॥ सो० ॥ ६२ ॥

व्याख्या—बहुदल के० घणां इव्य जीवनां व्यवहारे शिवयोग्य दीसे ठे, तेणे

करी व्यवहारक्रिया ते राजमार्ग ठे. ए पाधरो मार्ग ठांडीने जे ठींमी ताके एटले ग ली गोचीनो रस्तो शोधवा जाय ते अयोग्य कहीए. जरत मरुदेव्यादिकनुं आलं बन सामान्ये न करवुं. उक्तंच: गिहिसंयत्त महत्तो ॥ इत्यादि. ॥ ६३ ॥

आवश्यकमांहे नाषियोजी ॥ एहज अर्थ विचार ॥ फल संशय पण जाणतांजी ॥ जाणीजे संसार ॥ सो० ॥ ६३ ॥

व्याख्या—एहज अर्थनो विचार आवश्यकमांहे नाष्योठे के जे, जरतादिक आलं बन लेइ क्रियाने उथापेठे, ते क्रिया अदृष्टव्य मुख्ये ठे. क्रिया करतां फल होत्रे के नही होय? ए संशय केम टले? ते उपर कहेठे. जे फल संशय जाणतां पण संसार जाणीए. उक्तंच श्री आचारांगे. संसयं परिजाणंतो संसारे परिज्ञाते नवति संसयं अपरि जाणंतो संसारे अपरिज्ञाते नवति, इति कृष्यादौफलं संशयेपि यथोपायत्वं निश्चयात् प्रवृत्तिस्तथा धर्मेपि इति न्यायानुसारिणः ॥ १ ॥ ६३ ॥

ढाल ठी ॥ मुनि मन सरोवर हंसलो अथवा ऋषजनो वंश रयणायरू ॥ ए देशी ॥

अवर इस्यो नय सांजली ॥ एक ग्रहे व्यवहारोरे ॥ मर्म द्विविध तस नवि लहे ॥ शुद्ध अशुद्ध विचारोरे ॥ ६४ ॥
तुजविण गति नही जंतुने ॥ तुं जगजंतुनो दीवोरे ॥ जीवी ए तुज अवलंबने ॥ तुं साहेब चिरंजीवोरे ॥ तुज० ॥ ६५ ॥

व्याख्या—अवर के० बीजो कोइ एक मतवादी पुरुष, एहवो व्यवहार स्थापक नय सांजलीने एक व्यवहारनेज ग्रहे, पण तेहना द्विविध मर्म न पामे के, एक शुद्धव्यवहार ठे अने एक अशुद्धव्यवहार ठे. ए बे जेद न प्रीठे ॥ ६४ ॥ हे जगवंत! तमाराविना जीवने गति नथी. तुं जगजंतुनो दीवो ठे, तुज अवलंबने एटले ताहरी स्यादादवाणीने पहे जीवीए ठैए. श्लाघ्यता जीवने वर्त्तेठे. माटे तुं साहेब, अमारे माथे चिरंजीवी वर्त्तो ॥ ६५ ॥

जेह न आगम वारी उ ॥ दीसे अशठ आचारोरे ॥ तेहज बुध बहु मानिउ ॥ शुद्ध कह्यो व्यवहारोरे ॥ तुज० ॥ ६६ ॥

व्याख्या—जेह आगमके० सिद्धांतमांहे नथी वाच्यो. अशठ परिणामीनो आचार दीसेठे तेहज बुधबहुके० घणा पंफिते मान्यो. शुद्ध व्यवहार कह्यो. उक्तंच ॥ मग्गो आगमणाई अहवा संविग्गबहु जणाईन्नं ॥ उजयाणु सारिणीक्का सामग्गाणु सा

रिणि किरिया ॥१॥ इत्यादि तथा असतेण समाइत्तं जंकत्तइं केणई असावळ्ळं ॥ ए
णिवारिय मन्नेहिं जंबहुमझमं अमारियं ॥ २ ॥ तथा-वत्तणुं वत्त पवत्तो बहु
सो आसेविठ महाणेण एसोउ जिय कप्पो पंच मऊणाम ववहारो ॥ ३ ॥ ६६ ॥

जेहमां निज मति कल्पना ॥ जेहथी नवि नव पारोरे ॥ अंध
परंपरा बांधिनु ॥ तेह अशुद्ध आचारोरे ॥ तुज० ॥ ६७ ॥

व्याख्या-जेहमां निजमतिनी कल्पना अतएव जेहथी नवनो पार न पामीए,
तथा जे अंध परंपराए बांध्यो ते अशुद्धआचार जाणवो. उक्तंच ॥ जहसठे सु
समत्तं सट्टाइ असुद्ध उवहि नत्ताइं ॥ णिदिश्वसाहि तूला मसूरमा इण परिणो
गो ॥ १ ॥ एमाईयसमंजस मणे महाबुद्ध चिठ्ठियं लोए बहुएहिंविआयरिय एए
पमाण शुद्ध चरणणं ॥ २ ॥ ६७ ॥

शिथिल विहारीए आचरयां ॥ आलंबन जे कूडारे ॥ नियत
वासादिक साधुने ॥ ते नवि जाणीए रूडारे ॥ तुज० ॥ ६८ ॥

व्याख्या-शिथिल विहारी पासडादिक, तेणे नियत वासादिक जे कुडां आलंबन
आचर्यां ते साधुने रूडां न जाणीए. यतः नीआवासविहारं चेश्य नत्तिंच अ
क्किया लाजं विगई सुअपडिबद्धं णिदोसं चोईआ वित्ती ॥ १ ॥ इत्यादिक आव
श्यके. एहना उत्तर सर्व तिहां ठे. आलंबनतो कल्पना मात्र ठे. उक्तंच. ॥ आलं
बणाण लोणो नरिउ जीवस्सअजक कामे ॥ जंजं पासइलोए तंतं आलंबणंकुणइ

आज न चरण ठे आकरुं ॥ संहननादिक दोषेरे ॥ एम निज
अवगुण उलवी ॥ कुमति कदाग्रह पोषेरे ॥ तुज० ॥ ६९ ॥

व्याख्या-आज, चरणके० चरित्र नथी. संहननादिक दोषे करीने; जेमाटे चारि
त्र अति आकरुं ठे. ते पांचमे आरे हाथे न आवे. एम निजअवगुण उलवीने कुम
ति, पासडादिक कदाग्रह पोषेठे. पण अमे हिणाठैए अने कालोचित यत्ता अशवपणे
जे करे ते साधु पूज्य होय एम कही न शके. पण पोतामां साधुसत्ता थापेठे. ॥६९॥

उत्तरगुणमांहे हीणडा ॥ गुरु कालादिक पाखेरे ॥ मूल
गुणे नही हीणडा ॥ एम पंचाशक नाषेरे ॥ तुज० ॥ ७० ॥

व्याख्या-कालादिकपाखे उत्तरगुणमांहे हीणा साधु होय; पण मूलगुणे ही

णा न होय; एम पंचाशक शास्त्र नाषे ठे. तथाहि गुणगण रहित अश्वत्थो मूलगुण विवृत्तो ॥ जोणाउं गुणमित्त विदूषोत्ति चंडरुदो ॥ उदाहरणं—तथा गी तार्थआज्ञाए साधु व्यवहार करतां आजपण चारित्र अखंम होय. उक्तंच धर्म रत्न प्रकरणे गीयत्तपासवंताना डुविहं मग मणूसरंतस्त ॥ जाव जइतं जुतं डुप्प स्सहंतं जउ चरणं ॥ १ ॥ तथा गुरु आज्ञा पालन तेहज रत्नत्रय प्राये ठे. उ क्तंच: पंचासक नामा ग्रंथे—गुरुपारतंत नाणं सद्वहणं एय संगयंचेव ॥ इतो उ चारित्तेण सासउं साईणेणिद्विठं ॥ १ ॥ तेमाटे पांचमे आरे कालोचितयतना गुरु आज्ञाए करे तेहने चारित्रीयाज सद्वहवा. तरतम जावना दृष्टांततो नृपगोपादि व्यवहारादिक प्रसिद्ध ठे. अर्थात् सर्वत्र प्रसिद्धज ठे. ॥ ७० ॥

परिग्रह ग्रह वश लिंगीया ॥ लेइ कुमति रज माथेरे ॥ निज गुण पर अवगुण लवे ॥ इंदिय वृषज न नाथेरे ॥ तुज० ॥ ७१ ॥

व्याख्या—परिग्रह ग्रहवशवर्ति जे लिंगी थायठे, ते कुमतरूप रज माथे लेइ ने निजके० पोताना गुण अने परके० पारकाना अवगुणनी लव के० लवारी क रेठे; पण पोताना इंदियरूप वृषजने नाथता नथी. तेवारे सम्यक्त्वथी नृश पामेठे.

नाणरहित हित परिहरी ॥ निज दंसण गुण लूंसेरे ॥ मुनिज नना गुण सांजली ॥ तेह अनारज रूसेरे ॥ तुज० ॥ ७२ ॥

व्याख्या—एम ते पोतानुं हित परिहरी ज्ञानरहित थका निज दर्शनगुणने लू टेठे; अने मुनिजनना के० साधु चारित्रियाना गुण सांजलीने तेह अनार्य रूसेठे. उक्तंच ॥ गुणहीणोगुणरयणा यरेसु जोकुणइतुद्ध मप्पाणं ॥ सुयतवस्सिणोहीजइ सम्मत्तं कोमलं तस्स ॥ इति उपदेशमाला ग्रंथनेविषे कह्योठे ॥ ७२ ॥

अणुसम दोष जे परतणो ॥ मेरुसमान ते बोलेरे ॥ जेहसुं पापनी गोठडी ॥ तेहसुं हियडलुं खोलेरे ॥ तुज० ॥ ७३ ॥

व्याख्या—अणुसम के०परमाणु मात्र जे परतणो के० पारकानो दोष होय तेह प्रते ते अनार्य, जोह बुद्धिए, मेरु समान करीने बोलेठे. जेहसुं पापनीज गोठडीबांधे ठे तेहसुं हैडुं खोलेठे. तेहनीसाथे अंतर न राखे, अने साधुनी साथे अंतर राखेठे;

सूत्र विरुद्ध जे आचरे ॥ थापे अवधिना चालारे ॥ ते अति निविड मिथ्यामति ॥ बोले उपदेशमालार ॥ तुज० ॥ ७४ ॥

બ્યાख्या-ઇત્યાદિક જે ઢંજી માયા મૃષાવાદે પોતાનુ પારકું ગણવે કરી, હું રુહો; એ ઝુંનો; એમ મમત્વબુદ્ધિ કરી જે સૂત્રવિરુદ્ધ આચરણ કરે, તથા અવધિના ચાલાકે ૦ સૂત્રવિરુદ્ધ ઝન્માર્ગને ચલાવે. દૃષ્ટિરાગીને જૂઠા ઝપદેશ દેડને માયા ગાલા ઝન્માર્ગ ને ચિર કરાવે, તે અતિ નિવિડ મિષ્યામતિ કહીએ. એમ ઝપદેશમાલા બોલેઢે. યતઃ જોજહવાયંનકુણઃ મિહ્વાદિઠીતઝહુંકોઝન્નો ॥ વટ્ટેઈમિહ્વતં પરસ્સસંકંજણંમાણો.

પામર જન પણ નવિ કહે ॥ સહસા જૂઠ સઝૂકોરે ॥ જૂઠ ક
હે મુનિવેષ જે ॥ તે પરમારઘ્ય ચૂકોરે ॥ તુજ ૦ ॥ ૭૫ ॥

બ્યાख्या-ધર્મના અજાણ એવા અનાર્થ લોક પણ સહસાત્પ્રકારે જૂઠુ બોલે ન હી. પામરકે ૦ ગમાર લોક તે પણ હૈયામાં નાસ્તિક હોય નહી. અને સાધુવેશ ઝડને જે જૂઠુ બોલે તેહને પરમાર્થ મુંગો જાણવો. તેતો અણબોલ્યોજ જલો. ॥ ૭૫ ॥

નિર્દય ઝદય ઠ કાયમાં ॥ જે મુનિવેષે પ્રવર્તેરે ॥ ગૃહ યતિ
ધર્મથી બાહેરા ॥ તે નિર્ધન ગતિ વર્તેરે ॥ તુજ ૦ ॥ ૭૬ ॥

બ્યાख्या-જે ઠકાયમાંહે નિર્દય ઝદય ઝકા મુનિવેષે કરી પ્રવર્તેઢે; તે ગૃહી કે ૦ ગૃહસ્થના અને યતિના ધર્મથી બાહેરા ઢે. યતિધર્મ વિરાધતા નથી. અન્નેદંર હસ્યં જે માટે ધુરથી વેષ લીધો ત્યહાંથી માંડી સાધુધર્મ પામ્યાજ નથી; તો તે ય તિધર્મ ક્યહાંથી વિરાધે? અને વેષ લેડ માગી ઝ્વાણે; તે માટે ગૃહસ્થમાં પણ નહી. એટલા માટે નિહુક. ઇત્યર્થઃ શ્રાઢધર્મ અપ્રતિપત્તથી નથી, તે વલો નિર્ધન ગતિએ વર્તે. નીઝારીના ઠોલામાંહે ગણાય. ॥ ૭૬ ॥

સાધુઝગતિ જિનપૂજના ॥ દાનાદિક ઝુઝન કર્મરે ॥ શ્રાવક જિ
ન કહ્યો અતિ ઝલો ॥ નહિ મુનિવેષ અધર્મરે ॥ તુજ ૦ ॥ ૭૭ ॥

બ્યાख्या-સાધુની ઝક્તિ, શ્રીજિનવરની પૂજા, એ દાનાદિક ચાર ઝુઝન ધર્મ ઇહાં આદિ શબ્ધથી શીલ તપ નાવના લેડે. તેણે ઝુઝનકર્મી શ્રાવક જન, અતિ ઝલો ક હ્યો; પણ મુનિવેષે, અધર્મી ઝલો કહ્યો નહીં. યતઃ અરિહંત ઝેડઆણં સૂસા હૂ આરઝ ઢઢાયારો ॥ સુસ્સાવઝ વર તરં ન સાહુવેસેણ ચૂઝ ધમ્મોત્તિ ॥ ૧ ॥

કેવલ લિંગધારીતણો ॥ જે વ્યવહાર અઝુઝોરે ॥ આદરી
એ નવિ સર્વથા ॥ જાણી ધર્મ વિરુઝોરે ॥ તુજ ૦ ॥ ૭૮ ॥

બ્યાख्या-એહવો જે કેવલ જ્ઞાનાદિકગુણવિના લિંગધારીનો જે આચાર તે અઝુ

इव्यवहार जाणपणानो होय तोए न प्रमाणीए; अने सर्वथा आदरीए नहीं; तेने धर्म विरुद्ध जाणिए. ए ढालनो परमार्थ निश्चय योग व्यवहार ते शुद्ध निश्चय प्रतिकूल ते अशुद्ध एवो विवेक राखवो. एम उपदेशमालामां कथुं ठे ते इ हां कथुं ॥ ७८ ॥ हवे त्रीजो संवेगपह्नीनो मार्ग देखाडवा आगल ढाल कहे ठे.

ढाल सातमी आगे पूरव वार नवाणु ए देशी ॥

जे मुनिवेष शके नवि ठंणी ॥ चरण करण गुणहीणाजी ॥ ते पण मारग मांहे दाख्या ॥ मुनिगुण पहे लीणाजी ॥ मृषावाद नवकारण जाणी ॥ मारग शुद्ध परूपेजी ॥ वंदे नवि वंदावे मुनिने ॥ आप थइ निजरूपेजी ॥ ए

आख्या—जे चरण करण गुणे हीणा थइ लज्जादिके मुनिवेष नथी ठंणीशकता; यतः जइतारसि धारीउ मूल गुण तरस उत्तर गुणंच ॥ मुत्तुण नोति नूमि सुसाव ग हवरत्तरागं. इत्यादिके उपदेशमालायां ग्रंथोपदेशिति क्रम न साचवे तेपण मारगमांहे देखाडवाठे. पण जो मुनीगुणपहे लीणा होय, शुद्ध आचार नाखे. मृषावाद ते नवके संसारनुं कारण जाणीने शुद्धमारग प्ररूपे. मुनिने पोते ना वे वंदे; पण आप निजरूप थइने वांदावा न दे. अत्र गाथा—संवेग पस्क्रियाणं लक्षणमेयं समासउ नणियं ऊसन्न चरणकरणा विजेण कम्मं विसोहंती ॥ १ ॥ सुद्धं सुसाद्धुधम्मं कहेइ निंदेइ निययमायारं सुतवस्सि आणपुरउ हवइ असवो परायणित ॥ २ ॥ वंदेइ नवंदावइ कियकम्मंकुणइ कारवेणेह अत्तठा नवि दि र्कइ देइ सुसाद्धुण बोहेउ ॥ ३ ॥ ऊसन्ना अत्तठा परमप्पाणं चहणइ दिस्कंतो तंबुहइ डुगाईए आइ अयरं बुहइ सयंच ॥ ४ ॥ उपदेशमालायामिति. शोधी, ॥ जइ विणसके काउसम्मं जिणजासियं अणुछाणं तो सम्मं नासिज्जा जह नणीयं खीण रागेहिं ॥ १ ॥ ऊसन्नो विविहारे कम्मं सोहेइ सुलहबोहीअ ॥ चरणं कर ण विमुद्धं उववहं तो परुवंता ॥ २ ॥ सुद्धं सुसाद्धु धम्मं कहमाणो उवइतइपस्के अप्पाणं इअरो पुण गिहत्त धम्माउ चुक्कंति ॥ ३ ॥ इति गह्वाचारे ॥ ७९ ॥

मुनि गुण रागे पूरा शूरा ॥ जे जे जयणा पालेजी ॥ ते तेह थी शुन्न नाव लेहीने ॥ कर्म आपणां टालेजी ॥ आप हीनता जे मुनि नाषे ॥ मान सांकडे लोकेजी ॥ ए उर्ध्वर व्रत एहनुं दाख्युं ॥ जे नवि फूले फोकेजी ॥ ८० ॥

व्याख्या—ते संवेगपद्ही मुनि, गुणरागे पूरा ठतां मार्गे प्रांशुक जल ग्रहणादिरूप जे जे जयणा पाले, ते तेहथी शुजनाव इहा योग रूप लहीने पोताना कर्म टा लेढे, सम्यक्त्वोत्पत्ति स्थानवच्चरित्रोत्पत्तिस्थानस्यापि गुणश्रेण्यंतर कोटि करणा संजवादिति जावः ते संवेगपद्ही महापुरुष, मानसांकडे लोकठते जे मुखे आपद्ही नता नाषे ए एहनुं दुर्द्वरव्रतढे. फोके फूलतो नथी. उक्तंच॥ आचार तरसमाणं सुदु करं माणसं कडे लोए ॥ संविग्ग पस्कि अन्नं उसन्नेणं फुडंकाउ॥ १ ॥ इति उपदेशमालायां प्रथम साधु बीजो वर श्रावक ॥ त्रीजो संवेग पाखीजी ॥ ए त्रणे शिव मारग कहीए ॥ जिहां ठे प्रवचन साखीजी ॥ शेष त्रण जव मारग कहीए ॥ कुमत कदाग्रह जरियाजी ॥ गृहि यति लिंग कुलिंगे लखीए ॥ सकल दोषना दरियाजी ॥ ८१ ॥

व्याख्या—प्रथमके० पहेलो साधु, बीजो वर के० प्रधान श्रावक, अने त्रीजो संवेगपद्ही; ए त्रण शिवमार्ग के० मोहमार्ग कहीए. ज्यहां प्रवचन उपदेशमा लादिक साखी ठे. शेष के० आकता रद्या जे त्रण, ते जव के० संसारमार्ग कही ए. जे कुमते अने कदाग्रहे जरिया ठे. गृहस्थने लिंगे ब्राह्मणादिक, यति लिंगे निन्हवादिक, कुलिंगे तापसादिक लखीए के० जाणीए. ते केवा! तोके सकल दो पना दरिया. ॥ गाथा ॥ सावस्त्रजोग परिवस्त्रणाइ सवोत्तमो अजइधम्मो ॥ बीउ सावय धम्मो तइयो संविग्ग पस्कोय ॥ १ ॥ सेसा मिह्वादिही गिहिलिंग कुलिंग दव्वलिंगेहिं ॥ जहतिस्सिउ मोस्कपहा संसार पहा तहातिहिं ॥ १॥ इति उपदेशमालायां

जे व्यवहार मुगति मारगमां ॥ गुणठाणाने लेखेजी ॥ अनुक्रमे गुणश्रेणिनुं चढवुं ॥ तेहज जिनवर देखेजी ॥ जे प ए इव्यक्रिया प्रतिपाले ॥ ते पण सन्मुख जावेजी ॥ शु क्खबीजनी चंडकला जेम ॥ पूर्ण जावमां आवेजी ॥ ८२ ॥

व्याख्या—जे व्यवहार मुक्तिमार्गमांहे गुणठाणाने लेखे वचनानुष्ठानरूप होय. अनुक्रमे गुणश्रेणि ए वधतीए चढवुं तेहज श्रीजिनवर देखे ठे. जे पण प्रीति नकत्या दिरूपे इव्यक्रिया प्रतेपाले ठे, तेपण शुक्कपद्हीनी बीजनी चंडकलानी जेम होय, तेम अनुक्रमे पूर्णमांहे आवे. एम अन्यास क्रिया पण सफली तो निजोचिते ज्ञानी संवेग पद्हीनी क्रिया शुद्धमार्गरूप होय. तेहमां शुं कहेवुं? ॥ ८२ ॥ तेहज देखाडेढे

ते कारण लज्जादिकथी पण ॥ शील धरे जे प्राणीजी ॥
धन्य तेह कृत पुण्य कृतारथ ॥ महा निसीथे वाणीजी ॥ ए
व्यवहारनये मन धारो ॥ निश्चयनय मत दाख्युंजी ॥
प्रथम अंगमां वितिगिञ्जाए ॥ जाव चरण नवि जाख्युंजी ॥८३॥

व्याख्या—तेह कारणे लज्जादिकथी पण जे नरनारी शील पाळे ठे, तेह धन्य कृतपुण्य एवी वाणी महा निसीथमांहे ठे. धनेणंसे पुरिसे कयठे माहाणुनावे जे एं लोग लज्जाए विसीलं पाळेइ धनेणंसा कयठा कयलरुणा माहाणुनावा जे एं लोग लज्जाए विसीलं पाळेइ ॥ इत्यादिवचनात् ॥ ए महा निसीठमांहे कथुं ते व्यवहारनये मनमां धारो. निश्चयनयनो मततो प्रथम अंगमांहेज कह्यो ठे—जाष्यो ठे जे, विचिकित्साके० मननी असमाधी ते ठतां जावचरण के० जाव चारित्र जाख्युं नथी. ठेकाणे ठेकाणे नयना अर्थ प्रमाण ठे. ॥ ८३ ॥

ढाल आठमी ॥ चोपाइनी देशीठे. ॥

अवर एक जाषे आचार ॥ दया मात्र शुद्धज व्यवहार ॥

जे बोले तेहज उठपे ॥ शुद्ध करुं हुं मुख इम जपे ॥८४॥

व्याख्या—अवर के०बीजो कुमति एक वली जाषे के०कहेठे; जे दया मात्रके० केवल दया तेज शुद्ध व्यवहार जाणवो. एवं जे मुखे बोलेठे तेहज उठापेठे. षट् कायनृत लोके कोण योगे दया थाय? वली हुं शुद्ध करुं हुं एम तेमुखे जपेठे. ॥८४॥

जिनपूजादिक शुद्ध व्यापार ॥ ते माने आरंज अपार ॥

नवि जाणे उतरतां नई ॥ मुनिने जीवदया क्यां गइ ॥ ८५ ॥

व्याख्या—जिनपूजादिक जे शुद्ध के० जला व्यापार ठे; तेहने कुमति, अपार आरंज करी माने ठे. नवि जाणेजे एम मुनिने नईके०नदी उतरतां जीव दया क्यां गइ? जयणाए उतरे तो जड जलं तड वणं इत्यादि रीते षट्कायनो वध संजवे.

जो उतरतां मुनिने नदी ॥ विधि जोगे नवि हिंसा वदी ॥ तो

विधि जोगे जिन पूजना ॥ शिव कारण मत चूलो जना ॥८६॥

व्याख्या—हवे जो एम कहेशो के, मुनिने विधि योगे नदी उतरतां आझा प्रमाणे आसय विशुद्धे जावथी हिंसा न वदी के० न कही. अप्रड विसोही ए जीव नि काएहिं संघडे लोए देसिय महिं सयतं जिणेहिं ते छुक्क दंसीहि ॥ इति वचना

तू-तो विधियोगे जिन पूजतां पण शिव कारणके० मोह हेतुठे. ए वातमां जना के० हे लोको! मत चुलो ॥ इत्यर्थ ॥ ८६ ॥

विषयारंजतणो ज्यां त्याग ॥ तेहथी लहिए नवजलताग ॥

जिनपूजामां शुच न्नावथी ॥ विषयारंजतणो नय नथी ॥ ८७ ॥

व्याख्या-जेह करणीमां विषयारंजनो त्याग होय, तेहथी नवजलनो ताग लहे. जिनपूजा मांहे वीतराग गुण प्रणिधानरूप शुचनावथी विषयारंजनो नय नथी. ते मांटे जिनपूजादिक सदारंज कहीए. एमां असदारंजनिवृत्ति मोहोठो गुणठे.

सामायिक प्रमुखे शुच न्नाव ॥ यद्यपि लहिए नवजल नाव ॥

तोपण जिनपूजाए सार ॥ जिननो विनय कह्यो उपचार ॥ ८८ ॥

व्याख्या-यद्यपि श्रावकने सामायिक प्रमुखादिक अनुष्ठाने आरंजनिवृत्तिरूप शुचनाव वहेतो होय, तोपण जिनपूजाए जिननो उपचार वीर्य लोकोपचार विनय पामे एम तो कह्यो ते ते विना केम होय? विनय ते अंतरंग तपठे. शंका धरीने दान देव पूजादिक सामायिक प्रमुखे ठेली नाखवाने अवसरे सर्व यथोचित साचवतांज आज्ञा प्रमाण होय. ॥ ८८ ॥

आरंजादिक शंका धरी ॥ जो जिनराज नक्ति परहरी ॥ दान

मान वंदन आदेश ॥ तो तुज सबलो पडयो कलेश ॥ ८९ ॥

व्याख्या-आरंजादिकनी शंका धरीने जो जिनराजनी नक्ति पूजादिक परहरी तो तुजने दान, मान, वंदन, आदेश सर्व क्लेश पडयो ठे; त्यां पण वायुकायादिक विराधना अर्जनीय ठे. परिणाम प्रमाण करतां तो पूजामांहे निर्झराजठे. ॥ ८९ ॥

स्वरूपथी दीसे सावद्य ॥ अनुबंधे पूजा निर्वद्य ॥ जे कारण

जिनगुण बहु मान ॥ जे अवसरे वरते शुच ध्यान ॥ ९० ॥

व्याख्या-स्वरूपथकी पूष्यादि जीवारंजने करी सावद्य दीसे ठे; पण अनुबंध जे उत्तरोत्तर नावृद्धि, तेणे पूजा क्रिया निर्वद्यठे. जेहकारणे ते पूजा अवसरे श्री जिनगुण बहुमानथी शुचध्यान वर्तेठे. मलीनारंजने असदारंजनिवृत्ति अधिकारोचित नावे चित्तशुद्धिठे. ॥ ९० ॥

जिनवर पूजा देखी करी ॥ नवियण नावे नवजल तरी ॥ ७

कायना रद्दक हो वली ॥ एह नाव जाणे केवलो ॥ ९१ ॥

व्याख्या—ए श्रीजिनवरदेवनी पूजा, अर्चा, सेवना देखी करी बीजा ध्यानादि के जावे. नव्यप्राणी नवजल तरीने ठ काय रङ्क कहिए. एहवो जाव सम्यक्दृष्टि ने पूजामांहे वर्ते ठे; ते केवली जाणेठे. अतएव कायवचन मनोयोग प्रधानपणे समंतजडा, सर्वमंगला, सर्वसिद्धिफला—ए त्रिविध पूजा होय. तेहमां चरण ज परमश्रावकने कहिए ठैए. ॥ ९१ ॥

जल तरतां जल ऊपर यथा ॥ मुनिने दया न होए वृथा ॥ पुष्पा
दिक ऊपर तिम जाण ॥ पुष्पादिक पूजाने ठाण ॥ ९२ ॥

व्याख्या—यतिने कारणे जल तरतां जल जीवउपर दया परिणाम जेम फोक नथी; तेम पुष्पादिक पूजाने ठामे श्रावकने पुष्पादि जीव उपर दयाना परिणाम नो अनुबंध नाजतो नथी एम जाणीए ॥ ९२ ॥

तो मुनिने नहिं किम पूजना ॥ एम तुं शुं चिंते शुच मना ॥ रो
गीने औषध सम एह ॥ निरोगी ठे मुनिवर देह ॥ ९३ ॥

व्याख्या—जो निरवद्य जिनपूजा कही तो यति केम न करे? एम तुं शुचमना मुग्धनावयको शुं चिंतवे ठे? जेह माटे ए जिनपूजा, रोगीने औषध समान ठे. गृही तो मलीनारंज रोगवंत ठे; ते उपशमाववानुं एमुख्य औषध ठे. अने मु निवर तो सर्व सावद्यनिवृत्त ठे; ते रोगरहित, रोगनुं औषध केम करे? ॥ ९३ ॥

ढाल नवमी ॥ प्रथम गोवालातणे नवेजी ॥ ए देशी ॥

जावस्तव मुनिने जलोजी ॥ बेठ जेदे गृही धार ॥ त्री

जे अध्ययने कह्योजी ॥ महा निसीय मजार ॥ शुणो

जिन तुऊ विण कवण आधार ॥ ए आंकणी ॥ ९४ ॥

व्याख्या—मुनि—साधुजनने जावस्तवनादिक करवोते जलो ठे. जाव चरण म ग विहा रणय द्ब वणंतु जिण पूआ पढमा जईणं डएह विणिहाण पढमच्चि य पासहा ॥ १ ॥ एवुं श्रीमहानिशीथसूत्रमथ्ये त्रीजे अध्ययने कह्युं ठे. सांजलो हे जिन श्रीसीमंधर देव, तारा विना कोण आधार? ॥ ९४ ॥

वली तिहां फल दाषियुंजी ॥ डव्यस्तवनुरे सार ॥ स्वर्ग बार

मुं गेहिनेजी ॥ एम दानादिक चार ॥ शुणो ॥ ९५ ॥

व्याख्या—वली तिहां महा निशीथमांहे डव्यस्तवनुं फल गेहिने के ० गृहस्थने बार

मुं स्वर्गं दाख्युं. एम दानादिक चारनुं पण तेहज फल कहुं. तेमाटे डव्यस्तव अणु
व्रतादिक तुव्यज गृहस्थधर्म जाणजो. काऊण जिणायतणेहिं मंनियं सयल मेइणा
वट्टं ॥ दाणाइ चउक्केण विसुछु विगञ्जिऊ असुयंणपरउंगोयामा इत्यादि वचनात् ॥ ९५ ॥

ठठे अंगे जौपदीजी ॥ जिनप्रतिमा पूजेय ॥ सूरियाज
परे नावथीजी ॥ एम जिनवीर कहेय ॥ शुणो ० ॥ ९६ ॥

व्याख्या—ठठे अंगेश्री ज्ञाताधर्म कथाए अबदात प्रसिद्ध ठे, जे जौपदीए श्री
जिनप्रतिमा सूर्याज देवतानी परे नावथी पूजी; एम श्रीवीरपरमेश्वर कहेठे, कोइ
कहेठे जे जौपदी श्राविका नथी. ते उपर कहे ठे. ॥ ९६ ॥

नारद आव्ये नवि थइजी ॥ उनी तेह सुजाण ॥ ते कारण
ते श्राविकाजी ॥ नापे आल अजाण ॥ शुणो ० ॥ ९७ ॥

व्याख्या—नारद आव्या तेहने असंयति जाणीने उनी न थइ; एह दृढ धर्म
पणाने गुणे जौपदी शुद्ध श्राविका ठे. ए कारण माटे ते श्राविकाज जाणवी.
अजाण ठे ते आल नाखे ठे जे जौपदी श्राविका नथी. ॥ ९७ ॥

जिनप्रतिमा आगल कह्योजी ॥ शक्रस्तव तेणे नार ॥ जाणे कु
ण विण श्राविकाजी ॥ एह विध ऊदय विचार ॥ शुणो ० ॥ ९८ ॥

व्याख्या—हवे ते नारी जौपदीए जिनप्रतिमानी आगल शक्रस्तव के० नमोबु
णं नावस्तवनाए कह्यो; तो हवे श्राविकाविना एह जिनप्रतिमा पूजवानी विधि
कोण जाणे? माटे ऊदयमां विचारी जुउ के जो ए मिथ्यादृष्टि होय तो नागा
दिक प्रतिमा आगले दंभवत करी पुत्रादिकनी याचना करे. ॥ ९८ ॥

पूजे जिनप्रतिमाप्रतेजी ॥ सूरियाज सुरराय ॥ वांची पुस्त
क रत्ननांजी ॥ लेइ धर्मव्यवसाय ॥ शुणो ० ॥ ९९ ॥

व्याख्या—सूर्याज सुरराज, जिनप्रतिमाने रत्ननां पुस्तक धर्मशास्त्ररूप ठे ते
वांची, धर्म व्यवसाय ग्रहीने पूजे. ॥ ९९ ॥

रायपसेणीसूत्रमांजी ॥ मोहोठो एह प्रबंध ॥ एह वचन
अणमानतांजी ॥ करे करमनो बंध ॥ शुणो ० ॥ १०० ॥

व्याख्या—रायपसेणीसूत्रमांहे एह मोहोठो प्रबंध कह्यो ठे; एह वचन जे
नथी मानता, ते देवताने ते नो धम्मिया कहीने चीकणां कर्म बांधे ठे. यत.

पंचहिं ठाणेहिं जीवा डुल्लहबोहियत्ताए कम्मंपकरंती इति. अरहंताणं आसाय
णाए १ अरहंत पस्सत्तस्स धम्मस्स आसायणाए २ केवलीणं आसायणाए ३
चाउवस्स समण संघस्स आसायणाए ४ विविक्कबंजचेराणं देवाणंआसायणाए

विजय देव वक्तव्यताजी ॥ जीवाज्जिगमेरे एम ॥ जो धिति

ठे ए सूरतणीजी ॥ तो जिनगुण धुति केम ॥ शुणो ० ॥ १०१ ॥

व्याख्या—श्रीजीवाज्जिगमसूत्रमध्ये विजयदेवनी वक्तव्यता पण ए रीतीएज
ठे. जो कहेशो के ए देवतानी स्थिति ठे तो बारशाखा प्रमुख पूजे तेम जिन प्र
तिमा पूजी जोइए. तो इहां, जिनगुणनी स्तुति केम करे ठे? ॥ १०१ ॥

सिद्धारथराये कस्याजी ॥ याग अनेक प्रकार ॥ कल्पसूत्रे

एम जाषियुंजी ॥ ते जिनपूजा सार ॥ शुणो ० ॥ १०२ ॥

व्याख्या—श्रीकल्पसूत्रमध्ये जाएअ जाएअ दाएअ ए अधिकारे श्रीसिद्धार्थरा
जाए अनेक याग कराव्या एवुं कहुं ठे, तिहां यागशब्दे जिनपूजा कहीए. श्री
कल्पसूत्रमांहे एम जाषुं ठे तेमाटे श्रीजिनपूजा, तेहज सारठे अने आत्माने उच
म गति तथा उत्तम मतिनी आपनार ठे. ॥ १०२ ॥

श्रमणोपासक ते कहाजी ॥ पहेला अंगमऊार ॥ याग अ

नेरा नवि करेजी ॥ ते जाणो निरधार ॥ शुणो ० ॥ १०३ ॥

व्याख्या—जे माटे श्रीआचारांगसूत्रे द्वितीय श्रुतस्कंधमध्ये श्रीमहावीर देवनां मा
तपिता श्रीपार्श्वनाथतीर्थनां शुद्धश्रावक कहां ठे; ते अनेरा पशुयागादिक न करे.
तेमाटे यज देवपूजा संगति करण दानेषु ए धातु अर्थे बलि याग ते पूजा जगवंत
नी ते निरधार के० निश्चये अर्थे विचारणाए नविकजीवने जाएवी. ॥ १०३ ॥

एम अनेक सूत्रे जण्युंजी ॥ जिनपूजा गृहिकृत्य ॥ जे नवि

माने ते सहीजी ॥ करशे बहु नव नृत्य ॥ शुणो ० ॥ १०४ ॥

व्याख्या—एम ए कारणे अनेक सूत्रमांहे श्रीजिनपूजा ते श्रावकनुं कृत्यके०
करणी जण्युं के० कहुं ठे. जे नही माने ते बहु नवचक्रवालमध्ये नाटक करशे.
तेमाटे नविक जीव, नवनीरू होय तेणे श्री जिनपूजा प्रमाण करवी. ॥ १०४ ॥
ढाल दशमी ॥ जंसुर संघा सासुर संघा अथवा एणे पुर कंबल कोइ न लेसी ए देशी ॥

अवर कहे पूजादिक ठामे ॥ पुण्यबंध ठे शुन परिणामे ॥ धर्म इ
हां नवि कोइ दीसे ॥ जेम व्रत परिणामे मन हीसे ॥ १०५ ॥

व्याख्या-वली अपरमति कोइक एम कहे ठे के पूजादिकने ठामे शुन परिणा
मे पुण्यनो बंध ठे; पण इहां धर्म कोइ दीसतो नथी. जेम व्रत परिणामे धर्म कहे
तां चित्त हीसे ठे, तेम पुष्पादिक आरंज नणी पूजा धर्म कहेतां चित्त हीसतुं नथी.

निश्चयधर्म न तेणे जाण्यो ॥ जे सैलेसी अंत वखाण्यो ॥ धर्म
अधर्मतणो ह्यकारी ॥ शिवसुख दे जे नवजल तारी ॥ १०६ ॥

व्याख्या-एम कहेठे ते मतीए निश्चय धर्म जाण्यो नथी. निश्चय धर्म जे सैलेसी
अंत के० चउदमा गुणगणाने ठेहेमे वखाण्यो ठे. ते धर्म केवो ठे? अधर्मनो ह्य
कारी अथवा बीजो अर्थ एम ठे जे धर्म अधर्म ए बनेनो ह्य करनारो ठे, अ
ने नवजल तारीने शिवसुख के० मोहसुख आपे एवो ठे. उक्तंच धर्म संग्रह
ण्यां-सोउजय खउ हेऊ सैलेसी चरम समय नाविति-निश्चय धर्म जाण्यो होय तो
तेहने विरहे पंचमे ठेठे गुणगणे सरखोज कहेठे पण पक्षपात न करे ॥ १०६ ॥

तस साधन तुं जे जे देखे ॥ निज निज गुणगणाने लेखे ॥ तेह
धरम व्यवहारे जाणो ॥ कारज कारण एक प्रमाणो ॥ १०७ ॥

व्याख्या-ते शैलीसी चरमसमय नावी निश्चयधर्म तुं परंपराए साधन जेहनूं
निज निज के० पोतपोताने गुणगणे देखे ठे तेहने व्यवहारे जाण. तंडुलाःपंचंति
वर्षति पर्जन्य इति वचनात्-कार्य कारण एक करी प्रमाण जे. वस्तु स्पर्शी उपचार
पण प्रमाणठे. तेहनो निषेध तो पूजामांहे न संजवे; तो केम कहेवुं? जे पूजा
मांहे पुण्य होय पण धर्म न होय. एम ए विचारी जोजे ॥ १०७ ॥

एवंनूततणो मत जाण्यो ॥ शुद्ध इव्य नय एम वलि दाख्यो ॥
निजस्वजावपरणति तेधर्म ॥ जे विजाव ते जावज कर्म ॥ १०८ ॥

व्याख्या-एवंनूतनयनी अपेक्षाए जाण्यो. शुद्ध इव्यनये वली एम देखाड्योठे. जेटलो
निज स्वजावनो आविर्जाव ते धर्म; अने जेटलो विजावनो विजास तेजावकर्म जाणवो.

धर्म शुद्ध उपयोग स्वजावे ॥ पुण्य पाप शुन अशुन विजावे ॥
धर्म हेतु व्यवहारज धर्म ॥ निज स्वजाव परणतिनो मर्म ॥ १०९ ॥

व्याख्या-अहीयां शुद्ध इव्यनयते शुद्धाशुद्धप्रकृति व्यवहाररूप लेवी. अथवा

नैगम अतिशुद्ध इव्यार्थिक प्रकृतिसंग्रह नय ठे, ते तो सर्व आत्माने धर्मस्वरूप मानेठे. पूजा दयाजनित धर्म कहेतो नथी; ए नयांतर वादीए विचारवुं. रूजु सूत्रनयनेमते यावत्काल शुद्ध उपयोग स्वभाव, तावत्काल धर्म. यावत्काल शुद्ध ज्ञान विज्ञान परिणाम, तावत्काल पुण्यपाप. ते नय अनुसरी जिनपूजादिक धर्म हेतु जाणी व्यवहारे धर्म कहीए. जेहमांहे योग्यतापादिक निजस्वभाव परिणाम आवे ठे. तेमाटे कारण कार्योंपचारे करीए. ॥ १०९ ॥

शुद्धयोगे इव्याश्रव थाय ॥ निज परिणाम न धर्म हणाय ॥ यावत् योग क्रिया नहीं थंजी ॥ तावत् जीवठे योगारंजी ॥ ११० ॥

व्याख्या—श्रीजिनदेवनी पूजादिकमांहे यद्यपि शुद्धयोगे इव्याश्रव थाय ठे तो पण निजके० पोताना परिणामे धर्म हणाय नहीं. यावत् के० ज्यहांलगे योग क्रिया थंजी नथी, तावत् के० त्यहां लगे जीव, योगारंजी कह्यो ठे. जिहां लगी ए जयी विजयी तिहां लगे ते नणी अंतक्रिया निषेधी ठे. ॥ ११० ॥

मलिनारंज करेजे किरिया ॥ असदारंज तजीने तरिया ॥ विषय कषायादिकने त्यागे ॥ धर्म मति रहिए शुद्ध मार्गे ॥ १११ ॥

व्याख्या—श्रावकतो मलिनारंजी ठे. जेजे दान देवपूजादिक धर्मक्रिया करे ठे ते असदारंज ठांमीने संसार समुद्रने तरे ठे. ते जाव तो पूजामांहे अविहड ठे. विषय कषायादिक प्रमुखनो त्याग थाय तेरीते धर्म बुद्धिए शुद्ध मार्गमांहे रहीए. ए उपदेश ठे ते जाणवो. ॥ १११ ॥

स्वर्गहेतु जो पुण्य कहीजे ॥ तो सराग संयम पण लीजे ॥ बहु रागे जे जिनवर पूजे ॥ तस मुनिनी परे पातक धूजे ॥ ११२ ॥

व्याख्या—स्वर्गनुं कारण, तेमाटे जो इव्यस्तव पुण्य कहीए तो सराग संयम पण केम लेइए? ते पण स्वर्गनुं कारण ठे. बहुरागे के० घणीए नक्तिए करीने श्रीजिनवरने जे पूजे तेहनां पातक मुनिके० सराग संयम—तेहनीपेरे धूजेके० कंफे.

जावस्तव एहथी पामीजे ॥ इव्यस्तव ए तेणे कहीजे ॥ इव्यशब्द ठे कारण वाची ॥ जमे म जुलो कर्म निकाची ॥ ११३ ॥

व्याख्या—कोइ कहेजे के, इव्यस्तव कहेतां अप्राधानस्तव थाय. ते शंका टाले ठे. एह पूजादिकथी जावस्तव के० चारित्र पामे. ते कारणे इव्यस्तव के० इव्य शब्द

अहीयां कारण वाचीठे; अप्रधान वाची नथी. माटे कर्मनिकाची तेंचूलो जमीश मां.
 ढाल अगीयारमी ॥ दान उलट धरी दीजीए ॥ ए देशी ॥
 कुमति एम सकल दूरे करी ॥ धारीए धर्मनी रीतरे ॥
 हारीए नवि प्रचु बल थकी ॥ पामीए जगत्मां जीतरे ॥
 स्वामि सीमंधर तुं जयो ॥ ए आंकणी ॥ ११४ ॥

व्याख्या—एम सर्वे कुमति दूर करी व्यवहारतत्व श्रद्धानेज शुद्धात्मजावनारूप धर्मनी रीतिए धरीए. अने प्रचुना नामना बल थकी हारीए नही वली जगत्मां हे जीत पामीए. हे श्रीमंधरस्वामि ! तमेजयवंता वर्त्तो इत्यर्थ. ॥ ११४ ॥

जाव जाणे सकल जंतुना ॥ जव थकी दासने राखरे ॥ बोलिया
 बोल जे ते घणुं ॥ सफल जो ठे तुज साखरे ॥ स्वामि० ॥ ११५ ॥

व्याख्या—सकलके० सर्व प्राणीमात्रना जाव जे स्वरूप ते जाणे—देखेठे; तेमाटे हे स्वामि, जवके० संसारना जय थकी दास के० सेवकने राख जे बोल बोल्याठे ते सफलपणे तो गणुं, जो हे जगत्रयना नायक तारी साखे करी कहुं तुं तो. ॥ ११५ ॥

एक ठे राग तुज उपरे ॥ तेह मुज शिवतरु कंदरे ॥ नवि गणुं तु
 ज परे अवरने ॥ जो मिले सुर नर वृंदरे ॥ स्वामि० ॥ ११६ ॥

व्याख्या—एक राग मुजने तुज उपरे ठे; तेह मुजने मोहनोज कंद ठे. तुजने मेलीने अपर कोइ देवने ध्याववानी माहरी मनसा नथी. जो देवतानां अने मनुष्यनां वृंद के० समूह मले तोपण तेने ध्यावुं नही ॥ ११६ ॥

तुज विना में बहु दुःख लह्यां ॥ तुज मिल्ये ते केम होयरे ॥ मेह
 विण मोर माचे नहीं ॥ मेह देखी माचे सोयरे ॥ स्वामि० ॥ ११७ ॥

व्याख्या—हे प्रचु, में ताहरा ध्यानविना बहु के० घणांज दुःख लह्यां; हवे तुजने मल्ये माहरां सर्व दुःख ह्ये पास्यां. मेघना आगमविना जेम मोर महाल्ले नही, मेह देखीने मोर नाचकला मांमे, तेम तुज दर्शने करी पाप नाठां ॥ ११७ ॥

मनथकी मिलन में तुज कियो ॥ चरण तुज जेटवा सांइरे ॥ कीजिए
 जतन जिन ए विना ॥ अवर न वांठिए कांइरे ॥ स्वामि० ॥ ११८ ॥
 तुज वचन राग सुख आगले ॥ नवि गणुं सुरनर शर्मरे ॥ कोडि

जो कपट कोइ दाखवे ॥ नवि तजुं तोए तुज धर्मरे ॥ स्वामि० ॥ ११९ ॥
 तुं मुज रुदयगिरिमां वसे ॥ सिंह जो परम निरीहरे ॥ कुमतमातंग
 ना जुथथी ॥ तो कशी प्रनु मुज बीहरे ॥ स्वामि० ॥ १२० ॥ को
 डि ठे दास प्रनु ताहरे ॥ माहरे देव तुं एकरे ॥ कीजीए सार
 सेवकतणी ॥ ए तुज उचित विवेकरे ॥ स्वामि० ॥ १२१ ॥ जक्ति
 जावे इस्थुं जाखीए ॥ राखीए एह मनमांहीरे ॥ दासनां जवडुःख
 वारिए ॥ तारिए सो ग्रही बांहीरे ॥ स्वामि० ॥ १२२ ॥ बाल जेम तात
 आगल कहे ॥ विनवुं हुं तेम तूजरे ॥ उचित जाणो तेम आचरुं ॥
 नवि रह्यो तुज किस्थुं गुजरे ॥ स्वामि० ॥ १२३ ॥ मुज होजो चित्त शुच
 जावथी ॥ जव जव ताहरी सेवरे ॥ याचिए कोडियतने करी ॥ एह
 तुज आगले देवरे ॥ स्वामि० ॥ १२४ ॥ कलश ॥ हरिगीत ठंड ॥
 इम सकलसुखकर झुरितजयहर ॥ विमल लक्षण गुणधरो ॥
 प्रनु अजर अमरनरिंदवंदित ॥ विनव्यो सीमंधरो ॥ निज नादत
 र्जित मेघगर्जित ॥ धैर्यनिर्जित मंदरो ॥ श्रीनयविजय बुधचरण
 सेवक ॥ जशविजय बुध जय करो ॥ १२५ ॥ ॥ ॥ ॥

इति श्रीमन्महोपाध्याय गणि श्रीयशविजयकृतश्री सी
 मंधरजिन स्तवनं बालावबोधसहित संपूर्णःशुचं जवतु

॥ श्रीपरमात्मनेनमः॥

॥ अथ श्रीशोचनमुनिकृत चतुर्विंशति जिनस्तुति
बालावबोधसहित प्रारंभः ॥

धनपाल पंडितनो शोचन नामे जे बंधु, तेणे रचेली प्रत्येक जिनना चार चार एवा चोवीस जिननी स्तुतिना ठन्नु श्लोक. मूल तथा तेनी व्याख्यासहित तेमां प्रथम युगादि जिननी स्तुती शार्दूलविक्रीडितवृत्ते करीने कहेठे.

जव्यांजोजविवोधनैकतरणे, विस्तारि कर्मावली ॥ रंजा सामज नाजि
नंदन महा, नष्टापदा चासुरैः ॥ जक्त्यावंदितपादपद्म विडुषां, संपा
दय प्रोषिता ॥ रंजा साम जनाजिनंदन महा नष्टापदा चासुरैः ॥ १ ॥

व्याख्या— हे नाजिनंदन के० हेनानिराजाना पुत्र ! तूं विडुषां के० पंडितोने महान के० उत्साहने, संपादयके० संपादन कर—तूं केवोठे? तो के जव्यके० जव्य प्राणी, तेज जाणे अंजोज के० कमल. तेउना विबोधने के० प्रतिबोध करवा माटे एक के० अद्वितीय एवो तरणे के० सूर्य. एवा हे जव्यांजोजविवोधनैकतरणे ! एटले सूर्य जेम पोताना किरणसमुदाये करीने अंधकारनो नाश करीने कमलोना समुदायने प्रफुलित करेठे; तेम जगवान तीर्थकर पण, मिथ्यात्वादिक अज्ञानसमुदायनो नाश करीने पोताना वचनसमुदाये करीने जव्यजंतूउने माटे बोध करेठे. इहां एवी शंका थाय ठे के, ते जगवान जो जव्यप्राणिउने बोध करेठे, अने अजव्योने बोध करता नथी, तो तेने अजव्यप्राणिउने बोध करवा माटे असामर्थपणु प्राप्त थायठे. एनो उत्तर कहेठे के, ते जगवंतने असामर्थपणु नथी. कारण, सर्व जगने प्रकाश करनारां एवां जे सूर्यनां किरण, ते जोके घुअड पहीउना समुदायनेविषे प्रकाश करनारां थयां नहीं, तथापि ते सर्व जगनेविषे निंदानुं अधिष्ठान थतां नथी; एवी सर्व जगने प्रेम उत्पन्न करनारी पण जगवंतनी वाणी, निविडकर्मशंखलाए प्रतिबद्ध थएला एवा केटलाएक अजव्यपुरुषोने बोध करवामाटे समर्थ थइ नहीं, तथापि ते तेनुं असमर्थपणुं समजबुं नही; पण जे पुरुषने ते वाणी गमती नथी तेनुंज ते अजाग्य समजबुं जोइए. कारण, जलनी वृष्टि करनारो मेघ, ऊखर हेत्रनेविषे तृण उत्पन्न करवा माटे जो के असमर्थ ठे,

तथापि ते लोकोमध्ये निंद्यपणु पामतो नथी. तेम जगवान पण असामर्थवान थता नथी. तेमज आठ कर्मकरी विस्तारयुक्त जे ज्ञानावरणादि जेदे करीने नि न्न एवी कर्मनी आवलि के० पंक्ति तेज रंजा के० कदली, तेना मर्दनविषे कारण एवो सामज के० गज, एवा हे विस्तारिकर्मावलीरंजासामज ! तेमज जेनाथी मोटी पण आसिउ नष्ट थइउठे एवा हे महानष्टापत् ! तेमज आजासुरैः के०कां ति समुदाये आसपास दैदीप्यमान एवा असुरैः के० असुरनाम देवविशेषोए न क्य्या के० नक्तिए जेना चरणकमल वंदन कख्याठे एवा हे वंदितपादपद्म ! ते मज प्रोक्षित के० अत्यंत तज्या ठे आरंज के० सावद्य व्यापार जेणे, एवा हे प्रो क्षितारंज ! तेमज आम के० रोग, तेणे जे सहित ते साम, तेणे रहित माटे हे असाम के० हे रोगरहित ! तेमज जनने आनंद उत्पन्न करनारा हे जनानि नंदन ! अने अष्टापद के० सुवर्ण तेना सरस्वी आजा के० कांती जेनीठे एवा हे अष्टापदान ! तुं पंढितोने माटे उत्साह उत्पन्न कर. एवो जावार्थ. ॥ १ ॥

ते वः पांतु जिनोत्तमाः कृतरुजो नाचिह्निपु र्यन्मनो ॥ दारा विभ्रमरोचि
ताःसुमनसो मंदारवा राजिताः ॥ यत्पादौ च सुरोक्षिताः सुरजयांचक्रुः
पतंत्यो बरा ॥ दाराविभ्रमरोचिताः सुमनसो मंदारवाराजिताः ॥ २ ॥

व्याख्या—कृतरुजः के० जेमना रोग ह्नीणथयाठे अथवा जेमनाथी रोग नष्ट थयाठे एवाते जिनोत्तमाः के० सामान्य केवली जिनमध्ये उत्तम एवा जे तीर्थकर, ते वः के० तमारे माटे रक्षणे करो. ते जिनोत्तम केवाठे ? ते कहेठे. यन्मनः के० जेना मनने विभ्रमरोचिता के० हावजावादिक विलासे करीने शोचित एवी, अने सुमनसःके० जेना शब्दो मधुरठे एवी, अने राजित के० अलंकारादिकोए सुशोचित एवीउं दाराः के० स्त्रीउं, तेउं, नाचिह्निपुः के० क्लोच करवा माटे समर्थ थइउं नहीं; अने यत्पा दौ के० जे जिनेश्वरोना चरणोने, सुरोक्षिताः के० देवताउंए समवसरणनेविषे नाखे ली, अंबरात्पतंत्यः के० आकाशथी पडनारां, अराविभ्रमरोचिताः के० शब्द करनारा जे भ्रमरा, तेउंने पराग ग्रहण करवामाटे योग्य एवां, अने मंदारवाराजिताःके० कल्पवृ क्कना पण पुष्प समुदायोए पोताना सुगंधिपणाए करीने न जीतेलां एवां, सुमनसः के० पुष्पो, ते सुरजयांचक्रुः के० सुगंधयुक्त करतां हवां. सारांशके जे जिनेश्वरना म नने उत्तमस्त्रीउं पण नाना प्रकारना हावजावादिके करीने क्लोच करवा माटे स

मर्थ थइउ नही; अने जेना चरणोने देवोए वृष्टि करेलां पुष्पो, सुगंधयुक्त करतां हवां, ते जिनेश्वर तमोने रक्षण करो. एवो जावार्थ. ॥ २ ॥

शांतिं व स्तनुता न्मिथो नुगमना यन्नैगमाद्यैर्नयै ॥ रक्षोचं जन हे तु
लां षितमदोदीर्णांगजालं कृतं ॥ तत्पूज्यै र्जगतां जिनैः प्रवचनं दृप्य
त्कुवाद्यावली ॥ रक्षोचंजनहेतुलांषितमदोदीर्णांगजालं कृतं ॥ ३ ॥

व्याख्या—हेजन के० हे नव्यजन ! जगतां के० त्रणे लोकोने पूज्य के० पूजन करवा माटे योग्य एवां, जनैः के० तीर्थकरे कृतं के० करेलां जे प्रवचन के० गण पीठकरूप जिनमत, ते वः के० तमोने अतुलं के० निरुपम एवी शांति के० मोक्ष प्रत्ये किंवा उपशमप्रत्ये तनुतात् के० विस्तार करो. जे प्रवचन, मिथोनुगमनात् के० परस्पर अनुवर्तनरूप हेतुस्तव नैगमाद्यैर्नयैः के० नैगम, संग्रह, व्यवहार, कञ्जसूत्र, शब्द, समनिरूढ अने एवंनूत—एवा सात नयोए करीने अक्षोचं के० प रवादी पुरुषोए जीतवाने अयोग्य, अने षितमदोदीर्णांगजालं के० जेणे वादी पुरुषोनाो दर्प ठेदन करेलो ठे; अने जेनेविषे आचारादिक अंगनाो समुदाय वर्णन कस्यो ठे एवा, अने दृप्यत के० दर्प धारण करनारा जेउ कुवादी के० मिथ्यावा दी, तेउनी जे आवली के० श्रेणी तेज जाणे रक्षः के० राक्षस, तेनु चंजन के० नाश करनारा जे हेतु के० दृष्टांत, तेणे लांषितं के० शोणित ते दृप्यत्कुवाद्याव लीरक्षोचंजनहेतु एवा, अने दीर्णांगजालंकृतं के० टाव्यो ठे अंगज के० मदन जेणे एवा श्रमण पुरुषोए अलंकृत के० अंगीकार करेला अदः के० ए प्रवचन तमोने निरुपम एवी शांती प्रत्ये विस्तार करो. ॥ ३ ॥

शीतांशुत्विषि यत्र नित्यमदधज्जंघाढ्य धूलीकणा ॥ नालीकेसरलाल
सा समुदिता शुभ्रामरी चासिता ॥ पायाद्वः श्रुतदेवता निदधती तत्राञ्ज
कांतीक्रमौ ॥ नालीकेसरलालसा समुदिता शुभ्रामरी चासिता ॥ ४ ॥

व्याख्या—यत्र के० जे शीतांशुत्विषि के० चंड सरखी जेनी कांती ठे एवी नाली के० कमलनेविषे, केसरलालसा के० कमलसंबंधी पराग सेवन कर वानी इष्टा धारण करनारी इनासिता के० हाथीना गंदस्थलनेविषे मद प्राशन करवाने माटे लुब्ध थइने बेठेली अथवा हस्तीना सरखी नीलवर्ण, आशुसमुदि ता के० शीघ्र एक ठेकाणे मलेली, चामरीआली के० नमराउनी श्रेणी, ते गंधा

ढ्यधूलीकणान् के० परिमलेयुक्त एवी परागना बिंदूने, नित्यं के० निरंतर अद
धत् के० प्राशन करती हवी. तत्र के० ते कमलनेविषे अड्जकांती के० कमल
सरखी जेनी कांती ठे, एवा क्रमौ के० पोताना चरणोने निदधती के० धारण क
रनारी, सरलालसाके० स्वरूपे अतिसुकुमाल होवाथी शीघ्रगमनादिकविषे मंदपणु
धारण करनारी अने अमरीनासिता के० शुश्रुषा करवा माटे नजीक प्राप्त थए
लीउ जे देवांगना-अप्सराउ, तेउए शोचायमान एवी अने शुत्रा के० शुत्रवर्ण
एवी समुदिता के० हर्षयुक्त जे श्रुतदेवता नामक देवी ते वः के० तमोने पाया
त् के० रक्षण करो. एटले जे कमलनेविषे चमराउनी पंक्ति, सुगंधयुक्त परागनुं से
वन करती हवी; ते कमलनेविषे स्वकीय चरण स्थापन करनारी श्रुतदेवता त
मोने रक्षण करो. एवो अर्थ ॥ ४ ॥ इति श्रीकृष्णस्तुतिः संपूर्णा ॥

अवतरण-हवे अजितनाथ जिनेश्वरनी स्तुति पुष्पिताग्रावृत्ते करीने कहे ठे.

तम जित मज्जिनौ मियो विराजघन घनमेरुपराग मस्तकांतं ॥

निजजननमहोत्सवेधितष्ठा वनघन मेरु पराग मस्तकांतं ॥१॥

व्याख्या-यः के० जे अजितनाथ, निजजननमहोत्सवे के० पोताना जन्म
कालना महोत्सवनेविषे अनघनमेरुपरागं-अनघ के० निरवद्य एवुं जे नमेरु के०
देववृक्ष, तेना पुष्पोनो ठे पराग के० धूल जेनेविषे एवा, विराजघनघनमेरुप
रागमस्तकांतं-विराजत् के० शोचायमान एवुं जे वनके० अरएथ, तेणेकरी घन
के० निबिड एवो जे मेरु नामक पराग के० मुख्यपर्वत, तेना मस्तकांतं के० शि
खराग्रप्रत्ये अधितष्ठौ के० बेसता हवा. तं के० ते अस्तकांतं-अस्त के० अस्त
गिरिमंदर तेना सरखो कांत के० सुंदर एवा अथवा अस्त के० परित्याग करी ठे
कांता के० स्त्री जेणे एवा अजितं के० कोइए पण न जीतेजा जे अजितनाथ ते
ने अजिनौमि के० हुं वंदन करुं हुं एवो नावार्थ ॥ १ ॥

स्तुत जिन निवहंत मर्तितप्ता ध्वनदसुरा मरवेण वस्तुवंति ॥

यममर पतयः प्रगाय पार्श्व ध्वनदसुरामरवेणव स्तुवंति ॥२॥

व्याख्या-हे नव्यो, यं के० जे जिननिवहं के० जिनना समूहप्रत्ये पार्श्वध्वन
दसुरामरवेणवः-पार्श्व के० पार्श्वजागनेविषे ध्वनंतु के० शब्द करे ठे, असुरा
मराणां के० असुर अने देव एना वेणु के० वंश जेना एटले जेना पार्श्वजागने

विषे देव असुर-एउना वेणु, शब्द करे ठे एवा अमरपतयः के० चोशठ इंइ-अ
 र्तिता ध्वनद सुरामरवेण-अर्ति के० पीडा तेणे जे तप्त के० ताप पामेला ; तेउ
 ने शैत्य उप्तन्न करवा माटे साहात् अध्वनद के० मार्ग मध्येज प्राप्त थएलो जे
 नद के० हृद तेना सरखा सुराम के० अत्यंत मनोहर जे रव के० स्तुतिरूप सुस्व
 र शब्द, तेणे करीने वस्तुवन्ति के० वस्तु नामकठंड विशेषने प्रगाय के० उत्तम प्रका
 रे गायन करीने स्तुवन्ति के० स्तुति करेठे. तंके० ते जिनसमूहने स्तुत के० त
 मे स्तवन करो. एटले जेना पार्श्वनागे देव अने असुर, तेउ वेणुना शब्दे स्तुति क
 रेठे; ते चोशठ इंइ ठंडना सुस्वर गायने करी जे जिनसमूहनी स्तुति करेठे; ते जि
 नसमूहप्रत्ये तमे स्तवन करो. एवो जावार्थ ॥ २ ॥

प्रवितर वसतिं त्रिलोकबंधो गमनय योगततां तिमे पदे हे ॥

जिनमत विततापवर्गवीथी गमनययो गततांति मे पदेहे ॥ ३ ॥

व्याख्या-हे त्रिलोकबंधो के० त्रिलोकना बांधव एवा, अने गमनययोगत
 त-गम के० समान पाठने आलावे करीने नययोगके० नैगमादिक नयनो जे संबंध तेणे
 करी तत के० विस्तीर्ण एवी अने विततापवर्गवीथीगमनययो-वितत के० विशा
 ल एवी जे अपवर्गवीथी के० मोक्षमार्ग, तेने विषे गमन के० जबुं, ते विषे ययु
 के० अश्वसरखा हे जिनमत के० हे जिन सिद्धांत ! तुं अपदेहे के० शरीररहित
 एवा अंतिमेपदे के० मोक्षरूप लोकाग्रवर्ति स्थाननेविषे मे के० हुं जे-तेने वसतिं
 के० वासस्थान प्रत्ये गततांति के० ग्लानतारहितपणे प्रवितर के० समर्पण कर.
 एटले हे जिनसिद्धांत ! तुं मने मोक्षस्थाननेविषे वास आप. एवो जावार्थ ॥३॥

सितशकुनिगताशु मान सी द्वात्तति मिरं मदज्ञासुरा जिताशं ॥

वितरतु दधती पविं कृतोद्यत्ततिमिरं मदज्ञासुराजिता शं ॥ ४ ॥

व्याख्या-ते मानसी के० मानसीनामक देवी, शंके० सुखने आशु के० शीघ्र
 वितरतु के० आपो. ते मानसी देवी केवीठे? तो के-सितशकुनिगता-सित के० शु
 नवर्ण एवो जे शकुनिपट्टी अर्थात् राजहंस, तेनेविषे गता के० आरोहण कर
 नारी अने इरंमदज्ञासुरा के० विजली सरखी दैदीप्यमान अने पोताना हाथनेवि
 षे इद्वात्तति-इद् के० प्रदीप्त एवी द्वात्त के० ग्रहण करीठे ततिं के० विस्तार जे
 षे एवी अने पोतानी कांतीए कृत के० नाश कखोठे, उद्यत् के० उदय पामनारो

तत के० विस्तिर्ण एवो तिमिर के० अंधकार जेणे एवी, अने जिताशं के० जीतीउ ठे आशा के० दिशाउ जेणे. आ त्रण विशेषणे करीने वज्रने सूर्यनी उपमाठे. ए वा पविं के० वज्रने दधति के० धारण करनारी अने मदनासुराजिता-मद के० दर्प तेणे करीने जे नासुर के० दैदीप्यमान एवा असुरादिकोए अजिता के० न जीता एली एवीठे. एटले हंसारूढ, विजली सरखी दैदीप्यमान, अने सूर्य सरखा वज्र ने धारण करनारी अने दैत्यादिकोए नहीं जीताएली एवी मानसी नामे देवी, सु खने आपो, एवो नावार्थ. ॥ ४ ॥ इति अजितनाथ स्तुतिः संपूर्णा. ॥ ७ ॥

अवतरणः- हवे शंभवजिनस्तुति आर्यागीति वृत्तेकरीने कहेठे.

निर्जिन्नशत्रुजवजय शं जवकांतारतार तार ममा रं ॥

वितर त्रातजगत्रय शंभव कांतारतारता रममारं ॥ १ ॥

व्याख्या- निर्जिन्न के० विदारण कखोठे आठ कर्मरूप शत्रूची उत्पन्न थएली जवजय जेणे एवा हे निर्जिन्न शत्रुजवजय ! अने जव के० संसाररूप जे कांतार के० अरएय, तेनाथी तार के० पार पमाडनारा एवा हे जवकांतारतार, अने तार के० हे गुणोए करी दैदीप्यमान ! अने त्रात के० रक्षण कखुंठे जगत्रय के० त्रैलो क्य जेणे एवा हे त्रातजगत्रय, अने कांता के० स्त्री, तेणे सहवर्त्तमान जे रत के० मैथुन, तेने विषे अरत के० अनासक्त एवा हे कांतारतारत, अने शंके० सुख ते जेनाथी उत्पन्न थायठे एवा हे शंभवनाथ ! तुं मम के० मने अरममारं-अरम के० न क्रीडा करनारोठे मार के० मदन जेनेविषे. एटले कामविषयरहित एवा शं के० सुखने अरं के० अत्यंत वितर के० आप. एटले हे शंभव जिनेश्वर ! तुं कर्म रूप संसारनो नाशकरीने त्रैलोक्यनुं रक्षण करनारो अने विषयनेविषे विरक्तठे; ए माटे मने विषयवासनारहित एवा सुखने आप. एवो नावार्थ. ॥ १ ॥

आश्रयतु तव प्रणतं विजया परमा रमा र मानमदमरैः॥स्तु

त रहित जिनकदंबक विजया परमार मारमानमदमरैः ॥१॥

व्याख्या- हे विजय के० जेनाथी जय नीकली गयोठे एवा हे विजय, अने पर के० अन्यजीव तेउने न मारनारा एटले नहिंसा करनारा एवा हे अपरमार, अने मारमानमदमरैः-मार के० कंदर्प, मान, के० अजिमान, मद के० आठमद, मर के० मरण एउए करीने रहित एटले जेने कंदर्प, अजिमान, आठमद अने मृत्यु

नथी एवा अने अरं के० अत्यंत, आनमंत के० वंदन करनारा जे अमर के० देव, तेउए स्तुत के० स्तुति करेला एवा हे जिनकदंबक के० हे जिनसमूह, तव के० तुं जे तेने प्रणतं के० नम्र एवा पुरुषने, विनया के० कांतीए परमा के० उत्कृष्ट एवी रमा के० लक्ष्मी जे, ते आश्रयतु के० आश्रय करो. एटले नयरहित कंदर्पादिकोए रहित अने जीवोने अनयदाता अने देवादिकोए स्तुत्य एवा हे जि नसमूह, तारी हुं एवी प्रार्थना करुंके तारा शरणागत जे पुरुष-तेउने तारी क पाए मोह्लक्ष्मी प्राप्त थाउ. ए जावार्थे ठे. ॥ २ ॥

जिनराज्या रचितं स्ता दसमाननयानया नयायतमानं ॥ शिव
शर्मणेमतं दध दसमाननयान यानया यतमानं ॥ ३ ॥

ब्याख्या-अयानया के० नहीं ठे यान के० अश्वप्रमुख वाहन जेने एटले अश्वदिकवाहनेरहित एवी, परंतु असमाननयानया-असमान के० बीजा सरखां नही ठे आनन के० मुख अने यान के० गमन पण जेने, एटले जेनी मुख अने गति निरुपम ठे एवी, जिनराज्या के० तीर्थकरदेवोनी श्रेणीए रचितं के० रचेलां, यतमानं के० कल्याणमाटे यत्न करनारां अने असमान नयान् के० असाधारण एवा नैगमादिक नयने दधत के० धारण करनारां, अने नयायतमानं-नयके० न्याय अर्थात् अनेक शास्त्र, तेउए करी आयत के० विस्तीर्ण ठे. मान के० प्रमाण जेनुं, एवां जे मतं के० सिद्धांतरूप वचन, ते शिवशर्मणे के० अमारा मोह्लसुखमाटे स्तात् के० थाउ. एटले अश्वदिक वाहन विनाज निरुपम एवा स्वरूपे अने गतिए शोचनारा तीर्थकरोनी श्रेणीए रचेला अनेक शास्त्रोए करी विस्तीर्ण जे सिद्धांतवचन ते अमारा मोह्लसुखने माटे थाउ. एवो जावार्थे ॥ ३ ॥

शृंखलनृत्कनकनिजा याता मसमानमानमानवमहितां ॥ श्री
वज्रशृंखलां कजयाता मस मान मानमा नवमहि तां ॥ ४ ॥

ब्याख्या-हे नव्यजन, तुं शृंखलनृत् के० सांकलरूप नूषणोने धारण करनारी अने कनकनिजा के० सुवर्ण सरखी ठे कांती जेनी एवी या के० जे अत्यंत प्रसिद्ध तां के० ते कजयातां के० कमल उपर बेसनारी एवी अने असमानमानमानवमहितां-असमान के० निरुपम ठे मान के० मान्यता जेनी एवा महाश्रेष्ठ मानव के० पुरुषोए महितां के० पूजित एवी, अने अनवमहितां-अनव

के० पापरहित जे नक्तपुरुषो, तेने माटे हितांके० हित करनारी एटले निष्पाप एवा पुरुषोनुं हित करनारी एवी श्रीवज्रशृंखलां के० श्रीवज्रशृंखला नामे अधिष्ठायक देवीने असमानं के० निरहंकारपणे आनम के० वंदन कर. एटले शृंखलारूप नूषण धारण करनारी, सूवर्णकांती, सत्पुरुषोए पूज्य अने नक्तोनुं हित करनारी एवी श्रीवज्रशृंखला देवीने निरहंकारपणे वंदन कर. एवो नावार्थ ॥ ४ ॥ इति शंजवजिन स्तुतिः संपूर्णा ॥ सर्व श्लोक ॥ १२ ॥

हवे अजीतजिनस्तुति द्रुतबिलंबित वृत्तेकरीने कहेढे.

त्वमशुचान्यजिनंदननंदिता सुरवधूनयनः परमोदरः ॥ स्मरकरींजविदारणकेसरिन् सुरव धूनय नः परमोदरः ॥ १ ॥

व्याख्या-हे स्मरकरींजविदारणकेसरिन्-स्मर के० कामदेव, तेज जाणे करींज के० गजेंज तेनुं जे विदारणं के० विदारण करवुं, तेविषे केसरिन् के० सिंह सरखा, अने सुरव के० सर्वजनने आल्हादकारक ठे रव के० देशनारूप शब्द जेना एवा हे अजिनंदन के० अजिनंदन नामे जिनेश्वर परमोदरः-परम के० शो जायमान ठे, उदर के० पेट जेनुं एवा अने नंदितासुरवधूनयनः-नंदित के० हर्ष पमाङ्ग्यां ठे असूरवधू के० असुरकुमारनी स्त्रीयोनां नयन के० नेत्रो जेणे एवा अने परमोदरः-परके० अन्यजीव, तेउने मोदके० हर्षने, रके० देनारा अथवा परमके० श्रेष्ठ अने अदरके० निर्जय एवो जे तुं ते, नःके० अमारा अशुचानि के० अमंगलकारक कर्मोने अथवा पापने, धूनयके० कंपायमानकर एटले नाशकर. ॥ १ ॥

जिनवराः प्रयत ध्वमिता मया मम तमोहरणाय महारिणः ॥

प्रदधतो नुवि विश्वजनीनता ममतमोहरणाय महारिणः ॥ २ ॥

व्याख्या-हे तीर्थंकर देव, तमे मम के० मारा तमोहरणाय के० अज्ञानना नाशने माटे प्रयतध्वं के० प्रयत्न करो. तमे केवा ठो? तोके-अमत मोहरणाःके० अमान्य ठे स्नेह अने संग्राम जेमने एवा अने इतामयाः के० नीकली गयोढे रोग जेनाशी, एवा अने महारिणः-महांति के० महोटीठे अरीणि के० धर्मचक्र लक्ष्णो जेने एटले धर्मचक्रचिन्होए युक्त एवा, अने यमहारिणः के० मृत्यु हरणशील एवा अने नुवि के० नूमिनेविषे विश्वजनीनतां के० सर्वजनोना हितकारीपणाने प्रदधतः के० धारण करनारा एवा ठो. आ बहु विशेषणे करीने मोह

रहित, रोगरहित, धर्माचरणे मृत्युने चूकावनारा अने सर्वजनना हितकर्ता तमे ज ठो; एवुं सिद्ध थाय ठे. एमाटे हुं नम्रताए एवी प्रार्थना करुंबुंके मारुं अज्ञानपणु दूर करो. एवो जावार्थ ठे ॥ २ ॥

असुमतां मृतिजात्य हिताययो जिनवरागमनो नव मायतं ॥

प्रलघुतां नय निर्मथितो ह्यता जिनवरागमनो नवमाय तं ॥ ३ ॥

व्याख्या—हे निर्मथितो ह्यता जिनवरागमनो नवमाय—निर्मथितके० अत्यंत निवारण करीठे मदोऽताके० मदे उऽत एवा पुरुषोसाथे आजिके० संग्राम नवरागके० इत्यादिको उपर थनारो जे अनिलाष ते, मनोनव के० कामदेव अने मायापण जेणे एवा अथवा उऽत पुरुषोसाथे संग्राम करवामाटे जेने नवीन अनिलाषठे एवुं जे मन—तेनेविषे उत्पन्न थनारी जे माया ते जेणे अत्यंत निर्मथन करीठे, एवा हे जिनवरागमके० हे जिनश्रेष्ठना सिद्धांत, तुं असुमतांके० जेने प्राणठे एवा सर्वजीवोने यःके० जे संसार ते मृतिजात्यहितायके० मरण अने जन्मरूप अकल्याण माटे थायठे ते तंके० ते नःके० अमारा, आयतंके० विस्तार पामेला एवा नवंके० संसारने प्रलघुतांके० अत्यंत लघुपणाप्रत्ये नयके० पमाड. एटले तुं पोताना सामर्थ्य अनिलाष, मदन, माया इत्यादिकोनुं निर्मथन करनार ठे; एमाटे ते अनिलाषादिकोए युक्त एवा अमारा संसारनो नाश करजे. एवो जावार्थ. ॥ ३ ॥

विशिषशंखजुषा धनुषा स्तसत्सुरजिया ततनुन्नमहारिणा ॥

परिगतां विशदा मिहरोहिणीं सुरजियाततनुन्नम हारिणा ॥४॥

व्याख्या—हे नव्यजन, तुं इहके० आ जगनेविषे हरिणाके० मनोहर एवा अस्तसत्सुरजिया—अस्तके० नष्ट करीठे सत्सुरके० उत्तम देवोनी जीके० जीती जेणे एवा अने ततनुन्नमहारिणा के० विस्तार पामेला एवा पोताना टणत्कार शब्दे करीने पलायमान कखाठे महोटा शत्रुउ जेणे एवा अने विशिषशंखजुषाके० बाण अने शंख एउए सहित एवा धनुषाके० धनुष्ये करीने परिगतांके० जूषितठे हस्त जेनो एवी अने सुरजियाततनुंके० कामधेनु उपर बेसनारीठे मूर्ति जेनी एवी अने विशदांके० बुध्रवर्ण एवी रोहिणींके० रोहिणीनामे अधिष्ठायाक देवीने नमके० वंदन कर. ॥ ४ ॥ इतिअजिनंदनजिनस्तुतिः संपूर्णा ॥ १६ ॥

अवतरण०—हवे सुमतिनाथ जिननी स्तुति आर्यागीतिवृत्ते करीने कहेठे.

मदमदनरहितनरहितसुमते सुमतेनकनकतारेतारे ॥ दम
दमपालयपालयदरादरातिहृतिहृपातःपातः ॥ १ ॥

व्याख्या—मदके० आठमद अने मदनके० कामदेव—एउए रहितके० विरहित
एटले आठ कर्म अने कंदर्प--ए जेणे त्याग कखांठे, एवा हे मदमदनरहित!—अने पु
रुषनुं ठे हित जेनाथी, एवा हे नरहित! अने सुमतेनके० हे सुसिद्धांत स्वामिन्!
अने कनकके० सुवर्ण तेना सरखा तारके० मनोहर एवा, हे कनकतार! अने इतके०
नष्ट थयांठे, अरिके० शत्रु जेनाथी, एवाहे इतारे! अने अप के० ठोडयांठे आलय
के० ग्रह जेणे, एवा हे अपालय! अने अरातिहृतिहृपातः—अराति के० शत्रु, तेना
थी जे हृतिके० उपमर्द—तेज जाणे नयंकरपणामाटे हृपाके० रात्री, तेनाथी हे
पातःके० हे रक्षक, हे सुमतेके० हे सुमतिनामक जगवंत! तुं दमदंके० उपशमने
आपनारा जे पुरुष, तेने दरातके० इह लोकादिक सातजयथी, पालयके० रक्षण कर.

विधुताराविधुतारासदासदानाजिनाजिताघाताऽघाः ॥ त

नुतापातनुतापाहितमाहितमानवनवविजवाविजवाः ॥ २ ॥

व्याख्या—विधुताराः—विधुत के० नष्ट कखा ठे आरं के० शत्रुना समूह जेणे,
अथवा विधुत के० दूर कखुं ठे अर के० संसारचक्रनेविषे च्रमण जेणे, एवा अ
ने विधुताराः—विधु के० चंडमा तेना सरखा तार के० दैदीप्यमान अने सदानाः
के० दीक्षासमयनेविषे दानेयुक्त एवा अने जिताघाताघाः—जित के० जीत्युं ठे
आघात के० घातवर्जित एवं अघ के० पाप जेणे, एवा अने अपातनुतापाः—अप
के० नोकली गयो ठे, अतनु के० मोहोढो, ताप के० संताप जेनाथी, एवा अने
आहितमानवनवविजवाः—आहित के० अत्यंत पूर्ण कखुं ठे मानवके० मान
वनुं नव के० नवीन एवं विजव के० ऐश्वर्य जेणे एवा, अने विजवाः के० नष्ट थ
यो ठे संसार जेनो, एवा हे जिनाः के० हे जिन! तमे सदा के० निरंतर हित
के० अमारी अनीष्ट सिद्धिने तनुत के० विस्तार करो. ॥ २ ॥

मतिमतिजिनराजिनराहितेहितेरुचितरुचितमोहेऽमोहे ॥

मतमतनूननूनंस्मराऽस्मराधीरधीरसुमतःसुमतः ॥ ३ ॥

व्याख्या—नथी स्मरके० कामदेवे करीने अधीरके० अस्थिर एवी धीके० बुद्धि जेनी—
एवा हे असमराधीरधी नव्य प्राणी, तुं असुमतके० जेने प्राण ठे एवा सर्व प्राणीमात्र

ने सुमतः के० अत्यंत मान्य ठे; एमाटे तुं जिनराजिके० जिनेश्वरविषे अतनुनंके० स्वल्पपणाथी रहित एवं मोटुं जे मतं के० चारित्रादिक विषयक मत, तेने नूनं के० निश्चये करी स्मर के० ध्यान कर. ते जिनराज केवा ठे? तोके-मतिमति के० गर्नवासादिक अवस्थानेविषे पण अतिशय बुद्धि ए युक्त अर्थात् त्रण ज्ञाने युक्त एवा, अने नराहितेहिते-नर के० मनुष्य, तेनुं आहित के० संपादन कखुं ठे, ईहित के० वांछित जेणे, एवा अने रुचितरुचि-रुचित के० सर्व जनोने आ नंदकारक एटले गमनारी ठे. रुक्के०कांति जेनी एवा, अने तमोहेके०अज्ञाननो नाश करनारा, अने अमोहेके०मोहरहित एवा ठे. एवं जिनेश्वरविषे जे मत-तेनो स्वीकार कखो उतां तारुं पण अज्ञान जशे. ए माटे तुं ते मतनुं चिंतन कर.॥३॥

नगदाऽमानगदामामहोमहोराजिराजितरसातरसा ॥

घनघनकालीकालीबताबतादूनदूनसत्रासत्रा ॥ ४ ॥

व्याख्या-अहो!! (बत ए बे पद आश्चर्यवाचक ठे.) काली के० काली नामे जे अधिष्ठायक देवी, ते तरसा के० शीघ्र-मां के० हुं जे ते प्रत्ये अवतात के० रक्षण करो. ते काली देवी केवी ठे? तोके-नगदा-नग के० पर्वत, तेउने दाके० विदारण करनारी, अने अमानगदा-अमान के० सामर्थ्य प्रमाणरहित एवी ठे; गदाके० गदानामक आयुध जेनुं एवी, अने महोराजिराजितरसा-महके० तेज-ते नी जे राजि के० श्रेणी, तेणे करीने राजित के० शोचावेली ठे, रसा के० पृथ्वी जेणे एवी, अने घनघनकाली-घन के० निविड एवो जे घन के० मेघ, तेना सर खी काली के० कृष्णवर्ण, अने ऊनदूनसत्रासत्रा-ऊन के० धनादिके रहित, दून के० शत्रुए पीडित, अने सत्रास के० दुःखे सहित एवा पुरुषोने त्रा के० रक्ष ण करनारी एवीठे. ॥ ४ ॥ इति सुमतिजिनस्तुति संपूर्णा ॥ २० ॥

अवतरणः- हवे पद्मप्रज्जिननी स्तुति वसंत तिलकावृत्ते करीने कहेठे.

पादद्वयीदलितपद्ममृडुःप्रमोद, मुन्मुजतामरस
दामलतांतपात्री ॥ पाद्मप्रचीप्रविदधातुसतां
वितीर्णा, मुन्मुजतामरसदामलतांतपात्री ॥ २ ॥

व्याख्या-पाद्मप्रची के० पद्मप्रज्जनामे जे जिननाथ, तेनी पादद्वयी-पादके० धरण-तेनी द्वयी के० युग्म, ते प्रमोदं के० अत्यंत हर्षने, प्रविदधातु के० उत्पन्न

करो. ते पाद द्वयी केवीठे? तो के दलितपद्ममृडुः-दलित के० विकसित एवं जे पद्म के० कमल-तेना सरखी मृडु के० कोमल, अने उन्मुडतामरसदामलतांतपात्री-उन्मुड के० प्रफुल्लित एवं जे तामरस के० कमलो-तेनी दाम के० माला, अने लतांत के० पुष्पो-तेउनी पात्री के० नाजनरूप एवी, अथवा उन्मुडतामरसदा अने आमलतांतपात्री एवं बे पद करवां-तेनो अर्थ एवोके विकसित एवी रेषा रूप कमलने रहण करनारी अथवा उन्मुत् के० अत्यंत हर्षे करीने जे रत के० मैथुन, तेनो जे आम के० नवीन एवो रस-तेने खंमन करनारी एटले प्रणतज नोने कामवासना रहित करनारी, अने आम के० रोग-तेज जाणे लता के० व ह्नी-तेना अंतनी के० विनाशनी पात्री के० स्थान एवी, अने सतां के० साधुज नोने वितीर्णमुत् के० समर्पण करीठे प्रीति जेणे एवी, अने मुडतामरसत्-मुत् के० हर्षे, रत के० तत्पर थड्ठे. अमर के० देवोनी सत् के० सजा जेनेविषे ए वी, अने आमलतांतपात्री के० अत्यंत जे मलके० पाप, तेणे करीने जे तांतके० ग्लान-तेने पात्री के० रहण करनारी एवीठे. ॥ १ ॥

सामेमतिं वितनुताजिनपंक्तिरस्त मुडागताऽमर
सजासुरमध्यगाऽद्यां ॥ रत्नांशुजिर्विदधती गग
नांतराल मुडागतामरसजासुरमध्यगाद्यां ॥ २ ॥

व्याख्या-अस्तमुडा-अस्त के० गयेलांठे मुडा के० प्रमाण जेथी, एटले प्रमाण रहित एवी सा के० ते जिनपंक्तिः के० जिनजगवंतनी श्रेणी, मे के० मारी मतिं के० बुद्धिने वितनुतात् के० विस्तार करो. आद्यां के० पूज्यपणाए करीने प्रथम एवी जे जिनपंक्तितेप्रत्ये, असुरमध्यगा के० असुरोना मध्यजागे रहेनारी एटले शत्रुसाथे पण मुक्तवैर एवी अमरसजा के० देवोनी सजा ते गगनांतरालं के० आकाशना मध्यजागप्रत्ये, रत्नांशुजिः के० रत्ननी कांतीए, उडागतामरसजासु-उ डागके० उत्कृष्टठे राताश जेउने, एवं जे तामरसके० आरक्तकमलो-तेणे करीने नासुरके० दैदीप्यमान, एवंने विदधतीके० करनारी होती थकी गता के० प्राप्त यती हवी. अने ल्यारपठी, जे जिनश्रेणीने गणधरादिक अध्यगात् के० आश्रय करता हवा, ते मने बुद्धिआपो. एवो अर्थ. ॥ २ ॥

श्रांतिञ्चिदंजिनवरागममाश्रयार्थं, माराममानम
लसंतमसंगमानां ॥ धामाग्रिमंनवसरित्पतिसे
तुमस्त, माराममानमलसंतमसंगमानां ॥ ३ ॥

व्याख्या—हे नव्यजन! तूं जिनवरागमं के० जिनश्रेष्ठो नो जे आगम, तेने आ
नमके० महोटा प्रेमे वंदन कर. ते जिनश्रेष्ठो नो आगम केवोठे? तोके—श्रांतिञ्चिदं
के० संसारनेविषे त्रमणरूप श्रमनो ठेद करनार, अने असंगमानां के० संसार
संगरहित एवा यतिउने आश्रयार्थं के० आश्रय करवामाटे आरामं के० उपवन
समान, लसंतके० शोना पामनार, अने गमानांके० सरिखा पाठना अलावानुं अग्रिमं
के० मुख्य एवुं धाम के० घरज एवो, अने नवसरित्पतिसेतुं—नव के० संसाररूप
जे सरित्पतिके० समुद्र, तेने तरी जवा माटे पूजज होयना एवो, अने अस्तमाराम
मानमलसंतमसं—अस्तके० दूर कखां ठे, मारके० कंदर्प, आमके० रोग; मान के०
अहंकार, मजके० कर्मरूप मज अने संतमसके० अज्ञानरूप तम जेणे एवो ठे. ॥३॥

गांधारिवज्रमुसलेजयतःसमीर ॥ पातालसत्कु
वलयवलिनीलजेते ॥ कीर्तीःकरप्रणयिनी तवयै
निरुद्ध ॥ पातालसत्कुवलयवलिनीलजेते ॥ ४ ॥

व्याख्या—हे गांधारि के० गांधारी नामे अधिष्ठायक देवी, ये के० जे, तव के०
तारा हाथमध्ये धारण करेलीं वज्रमुसल के० वज्र अने मुसल ए नामनां आयु
ध ते के० ते आयुधो, जयतः के० सर्वोत्कर्षे करीने वर्तणुक करे ठे. ते आयुधो
केवां ठे? तो के—समीरपातालसत्कुवलयवलिनीलजे—समीरपात के० वायुनुं
चलन—तेणेकरीने आलसत् के० अत्यंत दैदीप्यमान एवा जे कुवलय के०
नीलकमलो, तेउनी जे आलि के० पंक्ति—तेना सरखी नीलवर्ण ठे, जाके० कां
ती जेउनी, एवां अने जे करप्रणयिनी के० तारा हस्तनेविषे प्रेमधारण करना
रां एटले ताराहस्ते पोताने निरंतर धारण करे एवी इहा धारण करनारां, अने
तारा हस्तस्पर्शे करीने वलिनी के० व अने व नुं शास्त्रमां ऐक्य कहेखुं ठे एटले
वलिनी के० बलवंत होतां थकां जे निरुद्धपातालसत्कुवलयाः—निरुद्ध के०
आवरण कखुं ठे, पातालसत् के० पातालवासी देवोनुं, कुवलय के० पृथ्वीमं
ल जे कीर्त्ति, अथवा निरुद्ध के० निरोधन कखुं ठे, पाताल अने सत् के० शो

जित एवं पृथ्वीमंजल जेणे एवी कीर्तीः के० यश जे, तेने लजेते के० पामे ठे;
ते तारां वज्रमुसल आयुधो, अत्यंत जयशील ठे. ॥ ४ ॥ इति पद्मप्रजजिनस्तुतिः
अवतरण-हवे सुपार्श्वजिनीस्तुति मालिनीवृत्ते करीने कहे ठे.

कृतनतिकृतवान् योजंतुजातं निरस्त, स्मरपरमदमाया
मानबाधायशस्तं ॥ सुचिरमविचलत्वं चित्तवृत्तेः सु
पार्श्व, स्मरपरमदमायामानबाधायशस्तं ॥ १ ॥

व्याख्या-यः के० जे सुपार्श्वनाथ जगवान्, निरस्तस्मरपरमदमायामान
बाधायशः-निरस्त के० दूर करेला ठे, स्मर के० कंदर्प, पर के० शत्रु, मद के०
आठ मद, माया के० कपट, मान के० अजिमान, बाधाके० पीडा अने अयशके०
अपयश जेना एवा जंतुजातं के० प्राणीसमूहने कृतनति के० कस्युं ठे वंदन जे
णे, एवा कृतवान के० करता हवा. शस्तं के० प्रशंसा करवा माटे योग्य एवा
तं सुपार्श्व के० ते सुपार्श्वनाथने हे मानव के० व अने व एउना ऐक्य माटे हे
मानव! परमदमायाः-परम के० उत्कृष्ट ठे दमाया के० शम जेनो, एवी चित्तवृत्तेः
के० मननी प्रवृत्तिना अविचलत्वं के० अचंचलपणाने सुचिरं के० घणा काल प
र्यंत, आधाय के० करीने स्मर के० स्मरण कर. एटले जे पार्श्वनाथे सर्व प्राणी
उना कामादिकनुं निवारण करीने ते प्राणीउं कने पोतानुं आराधन कराव्युं, ते सु
पार्श्वनाथने पोताना चित्तनी एकाग्रता करीने स्मरण कर. एवो जाव. ॥ १ ॥

ब्रजतुजिनततिः सागोचरेचित्तवृत्तेः, सदमरसहिता
याबोधिकामानवानां ॥ पदमुपरिदधानावारिजानां
व्यहार्षीत् सदमरसहिताया बोधिकामानवानां ॥ २ ॥

व्याख्या-या के० जे जिनश्रेणी, मानवानां के० मनुष्योमध्ये, अधिका के० अत्यंत
श्रेष्ठ अने सदमरसहिता-दमके० उपशम, तेनो जे रस ते दमरस तेणे जे सहित ते सद
मरस, तेउनी जे हिता के० हितकारिणी, अने या के० जे-सदमरसहिता-सत् के०
उत्तम एवा जे, अमर के० देवो-तेउए सहित के० युक्त होइने, बोधिकामा-बोधि
के० अन्यपुरुषोने जे धर्मबोधनी प्राप्ति ते विषेठे काम के० इच्छा जेनी, एवी होती
थकी, अने नवानां के० नवतत्व संख्यायुक्त, अथवा नवीन एवा वारिजानांके०
सुवर्ण कमलोना उपरिके० ऊर्ध्वजागनेविषे पोताना, पदंके० चरणने, दधान.

के० धारण करतीथकी व्यहार्षात् के० संचार करती हवी. साजिनततिःके० तेजि नश्रेणी वःके० तमारी चित्तवृत्तेः के० मनोवृत्तिना विषयमाटे ब्रजतुके० पामो. ए टले जे जिनश्रेणी, देशेकरीने सर्वनुं हित करवामाटे नवतत्वरूप सुवर्णकमल उप र पोताना पाय मूकीने संचार करेढे; ते हे नव्यजनो! तमोने ध्यानगोचर थाउ.

दिशङ्पशमसौर्यसंयतानांसदैवो, रुजिनमतमुदा
रंकाममायामहारि ॥ जननमरणरीणान्वासयन्
सिद्धिवासे, रुजिनमतमुदारंकाममायामहारि ॥३ ॥

व्याख्या—हे जनो, तमे जिनमतं के० जिनना मतने मुदा के० हर्षे करीने न मत के० वंदन करो. ते जिनमत केवुंढे? तो के—संयतानांके० यतीउने, उरुके० घणा एवा उपशमसौर्यं के० उपशमना सुखने, दिशत्के० देनारुं अने सदैव के० निरंतर—उदारं के० विशाल एवं, अने काममायामहारि—काम के० मदन, माया के० कपट—एउनुं महारि के० महाशत्रु एवं, अने अरं के० शीघ्र, काम के० अत्यंत, आयामहारि के० सर्वविषयोनेविषे विस्तार पामेलुं जे मन, तेने हरण कर नारुं, अने अरुजि के० रोगरहित एवा सिद्धिवासे के० मोहुरूप वस्तीनेविषे जननमरणरीणान्—जनन के० जन्म, मरण के० मृत्यु—एउए करीने रीण के० गलित होनारा एवा पुरुषोने, वासयत् के० वास करावनारुं एवुंढे. ॥ ३ ॥

दधतिरविसपत्नंरत्नमाज्ञास्तज्ञास्व, न्नवघनतरवारिं
वारणारावरीणां ॥ गतवतिविकिरत्यालींमहामान
सीष्टा नवघनतरवारिंवारणारावरीणां ॥ ४ ॥

व्याख्या—हे महामानसी के० हे महामानसी नामे अधिष्ठायक देवी! तुं इष्टान् के० अजिमत एवा मनुष्यादिकोने, अरु के० रक्षण कर. तुं केवीढे? तोके—आज्ञास्तज्ञास्वन्नवघनतरवारिं—आज्ञा के० कांती, तेणेकरीने अस्त के० तिरस्कार कखोढे जास्वत् के० विजलीए प्रकाशमान एवो जे नवघन के० नवीन मेघ, अने तारवारिं के० खड्ग जेणे, एवं अने घनतरवारिं के० अतिशय जेनुं पाणीढे एवं, अने कांति ना अधिकपणाए करीने सूर्यनुं केवल शत्रु, एवा रत्न के० मणिने दधति के० धारण करनारीढे. वाके० अथवा अरीणांके० शत्रुना रणारावरीणां—रणके० संग्राम—तत्संबंधी जे आराव के० शब्द, तेणेकरी रीण के० ह्यपामेली एवी अलीं के०

श्रेणीने विकिरति के० नाश करनारा एवा वारणारौ-वारण के० हस्ती, तेउनो जे अरी के० शत्रु सिंह-तेनेविषे गतवति के० आरोहण करनारी एवी ठे. एटले शत्रुसमुदायनो नाशकरनारो जे सिंह, ते उपर आरोहण करनारी अने सूर्य क रतां पण तेजःपुंज एवा रत्नने धारणकरनारी हे मानसीदेवी! तुं नकोने रक्षण कर. एवो नाव. ॥ ४ ॥ इति सुपार्श्वजिनस्तुतिः संपूर्णा ॥ ३० ॥

हवे चंद्रप्रजिननी स्तुति मंदाक्रांतावृत्ते करीने कहेठे.

तुच्यंचंद्रप्रजिननमस्तामसोज्ज्वितानां ॥ हानेकांतानल
समदयावंदितायासमान ॥ विद्वत्पंत्याप्रकटितपृथुस्पष्टदृष्टां
तहेतु ॥ हानेकांतानलसमदयावंदितायासमान ॥ १ ॥

व्याख्या-हे चंद्रप्रजिन के० हे चंद्रप्रजनामे जिननाथ! अने तांमसोज्ज्वि
तानां-तामस के० अज्ञाननुं जे उज्ज्वित के० अत्यंतस्फुरण-तेना हाने के०
नाशमाटे, कांत के० मनोहर एवा, अनल के० अग्निसरखा हे कांतानलसम !
अने हे दयावान ! अने दित के० ठेदन कस्योठे, आयास के० संसारत्रमणरूप
प्रयास, अने मान के० अजिमान जेणे, एवा हे दितायासमान ! अने प्रकटित के०
स्पष्ट कस्योठे, पृथुके० विस्तीर्ण स्पष्ट के० प्रगट, दृष्टांत के० उदाहरण, हेतू के०
कारण, उह के० विचारणा अने कांत के० स्यादाद जेणे एवा हे प्रकटित पृथु
स्पष्टदृष्टांतहेतूहानेकांत ! अने हे असमान के० उपमारहित एवा हे जगवंत !
अनलसमदयाके० नथी, अलस के० आलस अने मद जेने एवी विद्वत्पंत्या
के० पंढितनी श्रेणीए वंदिताय के० वंदन करेला एवा तुच्यं के० तुज कारण
नमः के० नमस्कार थाउ. ॥ १ ॥

जीयाजाजीजनितजननज्यानिहानिर्जिनानां ॥ सत्यागारंजय
दमितरुक्सारविंदावतारं ॥ नव्योधृत्यानुविकृतवतीयावहश्म
चक्रं ॥ सत्यागारंजयदमितरुक्सारविंदावतारं ॥ २ ॥

व्याख्या-जनितजननज्यानिहानिः-जनित के० उत्पन्न करीठे, जनन के०
जन्म, ज्यानिके० जरा-एउनी हानिके० ह्य जेणे एवी, अने इतरुक्-इतके० गया
ठे तरुक्के० रोग जेथी, अने सारविंदाके० देवोए करेला सुवर्णकमलोएयुक्त ए
वी, अने सत्यागाके० दीक्षाकालनेविषे सुवर्ण दानेयुक्त एवी, साके० ते, जिनानांके०

जिनोनी, राजिके० जे श्रेणीहो यातके० जयवंत, याके० जे जिनश्रेणी, जव्योद्
धृत्याके० जव्यप्राणीनो संसारथी उद्धार करवो, ए हेतुए जूविके० जूमिनेविषे,
जयदंके० जयने देनारा एवा अवतारने कृतवतीके० धारण करनारी होती थकी
दावतारंके० दावानल सरखुं दैदीप्यमान अने अमितरुक् के० जेनी महाकांतिठे,
एवुं अने रविके० सूर्यने रंजयत् के० अनुरक्त करनारुं एवा देवोए करेला धर्म
चक्रने अवहत्के० धारण करती हवी. ते जिनश्रेणी जययुक्त हो. एवो अर्थ.॥१॥

सिद्धांतःस्तादहितहतयेख्यापयद्यंजिनैः ॥ सजाजीवःसकवि
धिषणापादनेकोपमानः ॥ दहःसाक्षाद्भवणचुलकैर्धचमोदा
विहायः ॥ सजाजीवःसकविधिषणापादनेकोपमान ॥ ३ ॥

व्याख्या—सजाजीवः—सत्के० मुख्य ठे, राजीव के० सुवर्णकमल जेनुं एवा
अने, कविधिषणापादने—कविके० पंडित, तेउने जे धिषणापादन के० बुद्धि
नुं संपादन, तेविषे दहःके० चतुर अने अकोपमानः के० क्रोध अने मान,
एउंएरहित, एवा जिनैः के० जिनेश्वरजगवान, यं के० जे सिद्धांतने आख्या
पयत् के० करता हवा, अने सकविधिषणा—कवि के० शुक्राचार्य अने धिषण
के० वृहस्पति—एउंए सहित एवी, विहायःसजाजी—विहायस् के० स्वर्ग—तेनेवि
षे सत् के० वास करनारा जे देवो, तेउनी राजीके० श्रेणी, ते श्रवणचुलकैः
के० कर्णरूप अंजलीए साक्षात् के० प्रत्यक्ष, यंके० जे सिद्धांतने, मोदात् के०
दर्शकरीने अपात् के० प्राशनकरतीहवी; एवा अनेकोपमानः—अनेक के० समुच्चं
शादिक ठे अनेक उपमान जेने एवो ससिद्धांतके० ते जिनसिद्धांत, वःके० तमारा
अहितहतये के० कर्मरूप शत्रुनो नाश करवा माटे, स्तात् के० हो. ॥ ३ ॥

वज्रांकुशं कुशकुलिशचृत्वं विधत्स्वप्रयत्नं ॥ स्वायत्यागेतनु
मदवनेहेमतारातिमत्ते ॥ अध्यारूढेशशधरकरश्वेतनासि
द्विपेंडे ॥ स्वायत्यागेतनुमदवनेहेमतारातिमत्ते ॥ ४ ॥

व्याख्या—अमत के० अमान्य ठे, अरातिमत्ता के० शत्रुपणु जेने, अर्थात्
शत्रुबुद्धिनो त्याग करावीने सहृद्धि उत्पन्न करावनारी एवी हे अमतारातिमत्ते—
अने सुके० उत्तम प्रकारनांठे, आयके० अर्थागमरूप लाज अने त्याग के० दान
जेने, एवी हे स्वायत्यागे! अने स्वायत्यागे— स्वके० पोतानी जे आयति के० वि

स्तार-तेणे करीने अगे के० पर्वत सरखा, अने अतनुमदवने-अतनु के० घणुं वहेनारुंढे, मदवन के० मदोदक जेनुं एवी, अने शशधरकरश्वेतनासि-शशधर के० चंडमा-तेनां जे, कर के० किरण, तेना सरखी श्वेत के० शुच्रठे, जाके० कां ति जेनी एवी, अने अंतिमत्ते के० अतिशये करीने मत्त एवा द्विपेंडे के० गजें इनेविषे, अथ्यारूढेके० आरूढ अनारी हे वज्रांकुशिके० वज्रांकुशि नामे अधि ष्टायक देवि! हेमतारा के० सुवर्णसरखी उज्वल, अने अंकुशकुलिशनृत्के० अंकुश अने वज्र, एउने धारण करनारी त्वके० तुं तनुमदवने-तनुमानके० प्राणी, तेउना अवने के० रूणमाटे प्रयत्न के० उद्योगने; विधत्स्व के० कर. ॥ ४ ॥ इति चंडप्रजजिनस्तुतिः संपूर्णा ॥ ३१ ॥

अवतरणः-हवे सुविधिनाथनी स्तुति उपजातिवृत्ते करीने कहेढे.

तवान्निवृद्धिसुविधिर्विधेयात् सनासुरालीनतपादयावन् ॥ यो योगिपंकत्याप्रणतो ननःसत् सनासुरालीनतपादयावन् ॥ १ ॥

व्याख्या-हे दयावन् के० हे दयायुक्त एवा नव्यजन! यः के० जे सुविधिना थ, अवन के० लोकोने रूण करनार अने, ननःसत्सनासुरालीनतपादया- ननःसत् के० देव, तेउनी जे सना, अने असुरालीके० असुरश्रेणी, एउए नतके० वंदन कथा ठे पादके० चरण जेना, एवी योगिपंकत्याके० योगींइ पुरुषोनीश्रेणीए प्रणतः क० अनिवंदन करेला, अने नासुरालीनतपाः-नासुर के० दैदीप्यमान एउं, आलीन के० स्वीकाशुं ठे, तप जेणे, एवा सः सुविधिः के० ते सुविधिनाथ; तवके० तारी, अन्निवृद्धिके० धनादिकनी वृद्धिने, विधेयात् के० उत्पन्न करो॥१॥

याजंतुजातायहितानिराजी साराजिनानामलपद्ममालं ॥

दिश्यान्मुदंपादयुगंदधाना साराजिनानामलपद्ममालं ॥ २ ॥

व्याख्या-या के० जे, सारा के० श्रेष्ठ एवी, जिनानां के० जिनोनी, राजी के० पंक्ति, जंतुजाताय के० प्राणीउना समूहनेमाटे, हितानि के० हितकारक एवा साधनोने अलपत्के० कथन करती हवी. अने राजिनानामलपद्ममालं-राजिके० शोचयमान एवी जे नाना प्रकारनां अमल के० स्वहृ एवां पद्म के० कमलो, ते नी ठे माला जेनेविषे एवा, पादयुगं के० चरणयुगुलने दधाना के० धारण कर नारी, साके० ते जिनश्रेणी, मम के० मने, अलं के० अत्यंत, मुदं के० हर्षने दिश्यात् के० समर्पण करो ॥ २ ॥

जिनेंङ्जंगैः प्रसन्नं गञ्जीरा शुच्यारतीशस्य तमस्तवेन ॥ निर्ना
शयंती मम शर्म दिश्यात् शुच्याऽरतीशस्य तमस्तवेन ॥ ३ ॥

व्याख्या—रतीशस्य के० कंदर्पना, इन के० स्वामिन्, एवा हे जिनेंङ्! के० हे जिनेश्वर! तारी— चारती के० देशना रूप वाणी ते, मम के० मने, शर्म के० सुख ने, दिश्यात् के० आपो. ते वाणी केवी ठे? तोके—जंगैः के० अर्थ विकल्पे करी ने प्रसन्नं के० अत्यंत गञ्जीरा के० गहन अने शस्यतमस्तवेन—शस्यतम के० अत्यंत श्लाघ्य, एवा जे स्तव के० स्तुति—तेणे करीने शुचा के० उत्कृष्ट, अने आशु के० शीघ्र, तमः के० अज्ञानने निर्नाशयंती के० नाश पमाडनारी एवी ठे. ॥३॥

दिस्यात्तवाशुज्वलनायुधाल्प मध्यासिताकंप्रवरालकस्य ॥

अस्तेंडुरास्यस्यरुचोरुपृष्ठ मध्यासिताकंप्रवरालकस्य ॥४॥

व्याख्या—हे नव्यजन! तव के० तुं जे तेने, ज्वलनायुधा के० ज्वलनायुध ना मे जे अधिष्ठायाक देवी ते, कंके० सुखने—आशु के० शीघ्र, दिश्यात् के० आपो. ते ज्वलनायुध देवी केवी ठे? तोके—सिता के० शुच्य, अने अल्पमध्या—अल्प के० सूक्ष्म ठे, मध्य के० कटी जेनी, एटले कृशोदरी, अने प्रवरालकस्य के० नृकुटी अने मस्तकसंबंधी वांका ठे केश जेनेविषे, एवा आस्यस्य के० मुखनी रुचा के० कांतीए अस्तेंडु के० तिरस्कार कस्यो ठे चंड जेणे एवी, अने अकंप्रवरालकस्य के० अकंप्र के० स्थिर जे वरालक नामे वाहन, तेना उरुपृष्ठ के० विस्तीर्ण एवा पृष्ठनागप्रत्ये अध्यासिता के० आरूढ अनारी एवी ठे. ॥४॥ इति सुविधिजिनस्तुतिः

अवतरण०—हवे शीतलनाथनी स्तुति द्रुतविलंबित वृत्त करीने कहे ठे.

जयतिशीतलतीर्थकृतः सदा चलनतामरसंसदलंघनं ॥ नव

कमंबरुहांपथिसंस्पृश च्चलनतामरसंसदलंघनं ॥ १ ॥

व्याख्या—शीतलतीर्थकृतः के० शीतल नामे जे तीर्थकर, तेनुं चलनतामरसंस के० पदकमल ते, सदा के० निरंतर जयति के० जय पामे ठे. ते केवुं ठे? तो के, जे पथि के० मार्गनेविषे संचार करतां ठतां, अंबुरुहां के० सुवर्णकमलोना नवकं के० नवसंख्यारूप समुदायने संस्पृशत् के० स्पर्श करनारुं. ते कमलनुं नवक केवुं ठे? तोके—सदलं के० पत्रसहित अने घनं के० निविड, अने—चलनता मरसंसत्—चल के० चंचलपणाए नत के० नम्र ठे, अमरसंसत् के० देवोनी

सजा जेनेविषे, एवं अने अलंघनं के० कोइए पण जेनुं उल्लंघन कखुं नथी एवं ठे. एटले देवोए वंदित अने कोइए पण उल्लंघन करवाने अयोग्य अने निविड, एवा नवसंख्यांक कमलसमूहनेविषे स्पर्श करीने संचार करनारुं जे शीतल नाम क तीर्थकरनुं चरणकमल, ते निरंतर जय पामे ठे. एवो जावार्थ ॥ १ ॥

स्मरजिनान्परिनुन्नजरारजो जननतानवतोदयमानतः ॥

परमनिर्वृत्तिशर्मकृतोयतो जननतानवतोदयमानतः ॥ २ ॥

व्याख्या-हेजन के० हे लोक! यतः के० जे कारणमाटे ते जिन, परम निर्वृत्तिशर्मकृतः-परम के० उत्कृष्ट जे निर्वृत्तिशर्म के० मोक्षसुख, तेने कृतः के० उत्पन्न करनारा अने, नतानके० नम्र, एवा, पुरुषोने, अवतःके० रक्षण, करनारा ठे; अतः के० ए कारणमाटे तुं. अदयं के० शरीरनी अपेहारहित जेवीरीते था य तेम, आनतःके० नम्र होतो थको ते, परिनुन्नजरारजोजननतानवतोदयमान-परिनुन्न के० दूर कखां ठे, जरा के० वृद्धावस्था, रज के० कर्मरूप रज, जननता नव के० जन्मथी उत्पन्न थनारुं कृशपणु, तोद के० पीडा अने यमके० मृत्यु जेणे, एवा जिनान् के० तीर्थकरने स्मर के० स्मरण कर. ॥ २ ॥

जयतिकल्पितकल्पतरूपमं मतमसारतरागमदारिणा ॥

प्रथितमत्रजिनेनमनीषिणा मतमसारतरागमदारिणा ॥ ३ ॥

व्याख्या०-अत्रके० आनूमिनेविषे, अतमसाके० अज्ञानरहित एवा, अने रतरा गमदारिणा-रतके० मैथुन, रागके० राग द्वेष अने मदके० आठमद, एउना अरिके० शत्रु एवा, अने असारतरागमदारिणा-असारतके० अत्यंत असार एवा जे आगमके० मिथ्यात्वरूपसिद्धांत, तेउने दारिणा के० खंमन करनारा एवा जिनेनके० श्रीजिनेश्वरे, मनीषिणाके० पंडितपुरुषोने अर्थात् पंडितोना अग्रजागे, प्रथितके० अर्थ व्याख्याने करीने विस्तारकरेजुं, अने कल्पितकल्पतरूपमं- सर्वना मनोरथ पूर्णकरवा ए हेतूए कल्पितके० संपादन करीठे, कल्पतरूपनी के० कल्पवृक्षनी उपमाके० साम्य जेणे, एवं जे मतके० सिद्धांतरूप मत, ते जयतिके० सर्वोत्कर्ष करीने वत्तेठे. ॥ ३ ॥

घनरुचिर्जयताद्भुविमानवी गुरुतराविहतामरसंगता ॥ कृतक

रास्त्रवरेफलपत्रजा गुरुतराविहतामरसंगता ॥ ४ ॥ ४० ॥

व्याख्या—इहनुविके० आचूमिनेविषे, घनरुचिः के० मेघना सरखी जेनी कांति ठे; एवी अने- गुरुतराविहतामरसंगता— गुरुतर के० अतिमहांत, अने अविहृत के० बीजा देवोए, अपराजित एवाजे अमर के० देव, तेउए संगतके० सहित ए वी, एने अस्त्रवरेके० प्रधानशस्त्ररूप एवा, फलपत्रजागुरुतरो—फलो अने पत्रो, एउने धारण करनारुं जे महावृद्ध, तेनेविषे कृतकराके० कखो ठे हस्त जेणे एवी, एटले फलो अने पत्रो—एउएयुक्त एवं एक महावृद्ध जेणे पोताना हस्तनेविषे शस्त्ररूपे करीने धारण कखुंठे, एवी अने तामरसंके० आरक्तकमलउपर गता के० आरूढ थएली, एवी जे मानवीके० मानवी नामे अधिष्ठायक देवी ते, जयता तू के० जयपामो. ॥ ४ ॥ इति शीतलजिनस्तुतिः संपूर्णा ॥ ४० ॥

अवतरणः—हवे श्री श्रेयांसजिननी स्तुति हरिणीवृत्ते करीने कहेठे.

कुसुमधनुषायस्मादन्यंनमोह्वशं व्यधुः । कमलसदृशां

गीतारावाबलादयि तापितं ॥ प्रणमततरांशकश्रेयांसं

चाहतयन्मनः ॥ कमलसदृशांगीतारावाबलादयितापितं ॥१॥

व्याख्याः—अधिके० कोमलपणे कहुंठुं के हेजनो ! अजसदृशांके० कामातुर पणे स्थिरदृष्टि एवी स्त्रीजना, गीतारावाः के० गायनरूप जे शब्दो, ते यस्मात् के० जे श्री श्रेयांसयी, अन्यं के० बीजा एवा कंके० कोण हरिहरादिक देवने बलात्के० बलात्कारे करीने, कुसुमधनुषाके० कामदेवे, तापितंके० पीडित, वाके० अथवा, मोह्वशंके० मोहाधीन एवा नव्यधुः के० न करताहवा; तो सर्वेजनोने मदने पी डित अने मोहाधीनज करताहवा. परंतु यन्मनःके० जे श्री श्रेयांसनाथना मनने कमलसदृशांगीके० कमलसरखुंठे अंगके० शरीरजेनुं एवी, अने तारके० मनोहर एवी, अने अबला के० बीजाने काममोहित करवामाटे जेना करतां बल नथी; एवी दयिता के० स्त्रीपण नाहत के० न हरण करती हवी; तंके० ते श्रेयांसके० श्री श्रेयांसनामे जिनेश्वरने तमे शक के० शीघ्र प्रणमत के० अतिप्रेमेवंदन करो. एटले तेहनी रूपाए तमोने पण कामादिकनो जय सुजज थरो एवो जावार्थ. ॥१॥

जिनवरततिर्जीवालीनामकारणवत्सला ॥ समदमहितामा

रादिष्ठासमानवराजया ॥ नमदमृतचुकुपंक्यानूतातनोतु

मतिंममा ॥ समदमहितामारादिष्ठासमानवराजया ॥ २ ॥

व्याख्या—जिनवरततिः के० जिनेश्वरनी जे श्रेणी ते, ममके० हुं जे तेने, अ

समदमहितां-असमदके० मदरहित एवा पुरुषे महितांके० पूज्य एवी मतिके० बुद्धिप्रत्ये तनोतुके० विस्तारकरो. ते जिनवरतति केवीठे? तो के-जीवालीनांके० जीवोनी जे आलीके० श्रेणी तेना उपर, अकारणवत्सलाके० कारण विनाज वत्सलके० स्नेहयुक्त एवी अने असमदमहिता-असमके० निरुपमठे दमके० उप शम जेउनुं एवा पुरुषोनी हिताके० हितकारिणी अने अमारा के० कामरहित एवी, अने दिष्टासमानवरा-दिष्टके० दीधोठे, असमानके० निरुपम एवो वर जेणे एवी, अने अजयाके० कोइथी जेनो जय थयो नथी एवी एटले पराजय रहित, एवी अने समानवराजया-मानवके० मनुष्य अने राजा-एउए युक्त एवा नमदमृतञ्च कृपंतया-नमत्के० वंदन करनारा जे अमृतञ्चुक के० देव, तेउनी जे पंक्तिके० श्रेणी-तेणे नूताके० स्तवन करेली, अने इष्टाके० सर्व जगतने गमनारी एवीठे.॥

नवजलनिधिभ्राम्यजंतुव्रजायतपोतहे ॥ तनुमतिमतांस
नानाशानांसदानरसंपदं ॥ समञ्जिलषतामर्हन्नाथागमान
तनूपतिं ॥ तनुमतिमतांसनानाशानांसदानरसंपदं ॥ ३ ॥

व्याख्या-नवके० संसार-तेज जाणे जलधिके० समुद्र, तेनेविषे भ्राम्यत्के०-
चक्रमण पामनारो जे जंतुव्रजके० प्राणिसमूह, तेने तरवामाटे आयतपोतके० वि
स्तीर्ण नौकारूप एवा हे नवजनिभ्राम्यजंतुव्रजायतपोत, एवा हे अर्हन्नाथागम
के० हे अर्हन्नाथागम! तुं सनानाशानां-शनाके० गईठे आशा जेनी एटले निराश एवा
अने सनानाशानां-सतके० ठे, नाशके० मृत्यु जेने एवा, परंतु सदानरसंके० दानरू
परसे सहित एवा पदंके० स्थानप्रत्ये, समञ्जिलषतां के० इच्छा करनारा एवा मति
मतांके० बुद्धिमंत पुरुषोने, तनुमतिके० रक्षण करवामाटे मतांके० मान्य एवा,
अने आनतनूपतिं-आनतके० अत्यंत नम्रठे, नूपतिके० राजाजेनेविषे एवी, नरसंप
दंके० चक्रवर्ति वासुदेव प्रमुख मनुष्यनी संपतिने तनुके० विस्तार कर. ॥ ३ ॥

धृतपविफलाह्वालीघंटैःकरैःकृतबोधित ॥ प्रजयतिमहाकाली
मर्त्याधिपंकजराजिनिः ॥ निजतनुलतामध्यासीनांदधत्यपरी
क्षितां ॥ प्रजयतिमहाकालीमर्त्याधिपंकजराजिनिः ॥ ४ ॥

व्याख्या-महाकाली के० ते महाकाली नामे अधिष्ठायक देवी, प्रजयति के०
उत्कृष्टपणे जयवंत रहे ठे. ते केवी ठे? तोके, जे कजराजिनिः-कज के० कमल
तेना सरखी ठे राजि के० शोचा जेनी, एवी अने धृतपविफलाह्वाली घंटैः-धृत

કે૦ ધારણ કચાં ઢે, પવિ કે૦ વજ્ર ફલ કે૦ નાલીઆદિક ફલો, અહ્વાલી કે૦
 રુદ્રાહ્ની જપમાલા અને ઘંટા જેણે એવી, કરૈ: કે૦ ચાર હાથોએ યુક્ત ઢે. અને
 અર્ચ્યાધિપંકજરાજિનિ:—અર્તિ કે૦ શરીરપીડા, આધિ કે૦ માનસીવ્યથા, તદ્રૂપ પંક
 કે૦ કર્દમ, જરા કે૦ વૃહપણુ અને આજિ કે૦ સંગ્રામ—એણે કરીને અપરીક્ષિતાં
 કે૦ અદૂષિત એવા અને મર્ચ્યાધિપં કે૦ રાજા સરસ્વા પુરુષ ઉપર અધ્યાસીનાં કે૦
 આરૂઢ થનારી અને કાર્તી કે૦ નીલવર્ણ એવી નિજતનુલતાં કે૦ પોતાની તનુવદ્ધી
 ને દધતી કે૦ ધારણ કરનારી એવી ઢે. અને કૃતબોધિતપ્રજયતિમહા—બોધિત
 કે૦ ચારિત્રના ઉપદેશો કરીને બોધ કરેલી ઢે પ્રજા જેણે, એવા જે યતિ કે૦ સાધુ
 અને જે મહકે૦ ઉત્સાહ તે કૃતકે૦ કચોઢે જેણે એવીઢે. ॥૪॥ ઇતિ શ્રેયાંસજિન સ્તુતિ.

અવતરણ:—હવે શ્રી વાસુપૂજ્ય નામે જિનનાથની સ્તુતિ સ્તુતિ સ્તુતિ કરીને કહેઢે.

પૂજ્યશ્રીવાસુપૂજ્યાઽવૃજિનજિનપતેનૂતનાદિત્યકાંતેઽ ॥

માયાસંસારવાસાવનવરતરસાલીનવાલાનવાહો ॥આ

નમ્રાત્રાયતાંશ્રીપ્રજવજવજયાદ્વિભ્રતીનક્તિનાજા ॥ મા

યાસંસારવાસાવનવરતરસાલીનવાલાનવાઽહોં ॥ ૧ ॥

વ્યાખ્યા:— અહો શ્રીવાસુપૂજ્ય કે૦ હે શ્રીવાસુપૂજ્યનામે જિનનાથ, તેં નક્તિના
 જાં કે૦ નક્તિમાન પુરુષની અસૌકે૦ પ્રત્યક્ષ જે આ આલી કે૦ શ્રેણી તેનું, શ્રીપ્ર
 જવજવજયાત્— શ્રી કે૦ લક્ષ્મી તેનાથી ઢે પ્રજવ કે૦ ઉત્પત્તિ જેની--એવોજે કામ
 દેવ, તેથી જવ કે૦ ઉત્પન્ન એવોજે જય—તેનાથી અથવા બીજો અર્થ—હે શ્રીપ્રજવ
 કે૦ હેલક્ષ્મીના ઉત્પત્તિસ્થાન, જવજયાત્ કે૦ સંસારજયથી તરસા કે૦ શીઘ્ર, ત્રા
 યતાં કે૦ રક્ષણ કરવું. તુંકેવોઢે? તોકે— (સંબોધને કરી કહેઢે) પૂજ્ય કે૦
 ત્રિજુવનને પૂજન કરવામાટે યોગ્ય એવા હે પૂજ્ય! અવૃજિન કે૦ પાપરહિત જે પુરુ
 ષ, તેમનો પતિ, એવાહે અવૃજિનપતે ! નૂતન કે૦ ઉદય પામનારો એવો નવીન જે
 આદિત્ય કે૦ સૂર્ય— તેના સરસ્વી જેની કાંતિઢે એવા હે નૂતનાદિત્યકાંતે! માયા
 કે૦ કપટ, તેણે રહિત એવા હે અમાય! જેને સંસારનેવિષે વાસ નથી એવાહે અ
 સંસારવાસ! જયથી રક્ષણ કરનારા એવાહે અવન! અને હે વર કે૦ શ્રેષ્ઠ એવો તુંઢે.
 અને નક્તિમાન પુરુષોની શ્રેણી કેવીઢે ? તોકે—આયાસં કે૦ પ્રયાસને વિચ્રતી કે૦
 ધારણકરનારી અને સારવા કે૦ પ્રારંજ કચોઢે સ્તુતિનો જેણે એટલે સારવ કે૦
 શબ્દસહિત એવી, અને અનવરત કે૦ નિરંતર—રસાલીનવાલા—રસા કે૦ પૃથ્વી, તેને

विषे आलीन के० स्पर्श करेठे वालके० केश जेना, एवी आनघाके० अत्यंतनघ, एणे करीने जक्तिनुं आधिक्य सूचव्युंठे. अने नवा के० नवीनज प्राप्तथयेलोठे चा रित्र धर्म जेने, एवीठे. ॥ १ ॥

पूतोयपादपांसुः शिरसिसुरततेराचरचूर्णशोचां ॥

यातापत्राऽसमानाऽप्रतिमदमवतीहारताराजयंती ॥

कीर्त्तैःकांत्याततिःसाप्रविकिरतुतरांजैनराजीरजस्ते॥

यातापत्रासमानाऽप्रतिमदमवतीहारताराजयंती॥१॥

व्याख्या—हेचव्यजन, इहके० आजगतनेविषे पुतके० पवित्र एवा, यत्पादपांसुःके० जे जैनराजीनी पादरज, सुरततेः—सुर के० देवताउनी जे ततिके० श्रेणी तेना सि रसि के० मस्तकनेविषे चूर्णशोचां—चूर्ण के० बुक्को, तेनी शोचाने आचरत् के० आचरण करती हवी. अने या जैनराजीके० जे जिनश्रेणी, तापत्रा के० सर्व जन ने संतापथी रक्षण करनारी अने असमाना के० गुणे करीने जेना सरखुं बीछुं कोइ नही एवी ! अने अप्रतिमदमवती के० अनुपमठे, दम के० उपशम जेनो, एवी अने कीर्त्तैःके० पोतानी कीर्त्तिनी कांत्याके० कांतिए हारतारा—हारके० मौक्तिक हार अने ताराके० नक्षत्रमंजल—एउने जयंतीके० जीतनारी, अने यातापत्रसमा ना—यातके० गयांठे आपत्के० आपत्ति, त्रासके० जय अने मानके० अजिमान ए जेनां, एवी अने अप्रतिमदके० गतमद एवा पुरुषोने, अवतीके० रक्षण करनारी अने अरताके० रागरहित अने राजयंतीके० शोचायुक्त एवीठे. साततिःके० ते जिन श्रेणी, तेके० ताहारा, रजःके० कर्मरूप रजने, प्रविकिरतु के० अत्यंत विखेरी नाखो.

नित्यंहेतूपपत्तिप्रतिहतकुमतप्रोद्धतध्वांतबंधा ॥ १ ॥

पायाऽसाद्यमानामदनतवसुधासारहृद्याहितानि ॥ वा

णीनिर्वाणमार्गप्रणयिपरिगतातीर्थनाथक्रियान्मे॥१॥

पायासाद्यमानामदनतवसुधासारहृद्याहितानि ॥ ३ ॥

व्याख्या—मदन के० कंदर्प, तेणे करीने रहित एवा अमदन, अने अपापाया सादि के० जेउए पापे करी आयासादिक कखो नथी ते अपापायासादि—अने जे मने मान नथी ते अमान, अने जेमने मद नथी ते अमद, एवा जे पुरुषो, तेउ ए नत के० वंदन करेजा एवा हे अपापायासाद्यमानामदनत ! अने वसुधा के०

जूमि-तेने विषे सार के० प्रधान एवा हे वसुधासार! हे तीर्थनाथ के० हे तीर्थ करदेव! तव के० तने आसाद्यमाना के० प्राप्त थएली, वाणी के० पांतरीश गुणो ए करी विराजमान एवी धर्मोपलक्षण वाणी ते, मे के० माहारा रुदयनेविषे आहितानि के० स्थापन करेला एवा हितानि के० मनोवांछितने क्रियात् के० क रो. ते वाणी केवीठे? तो के-नित्यं के० निरंतर-हेतूपपत्तिप्रतिहतकुमतप्रो-द्धतध्वांतवाधा-हेतु के० वस्तु स्थापन करनारां लिंग अने उपपत्ति के० युक्ति-तेणे करीने प्रतिहत के० निराकरण कखोठे, कुमत के० कुत्सित पुरुषनो मतरूप प्रोद्धत के० उत्कट एवो ध्वांत के० अंधकाररूप अर्थात् अज्ञानरूप ग्रंथी जेणे एवी, अने अपापाया-अपके० गयोठे, अपायके० क्लेश जेथी एवी, अने सुधासा रहया-सुधा के० अमृत, तेनी जे आसारके० वेगयुक्तवृष्टि, तेना सरखी हृदयके० मनोहर अने, निर्वाणमार्गप्रणयपरिगता-निर्वाणमार्ग के० मोक्षमार्ग-तेनेविषे जे प्रणयिके० स्नेहवाला एवा यती, तेउए परिगत के० अंगीकार करेली एवीठे.

रक्तकुण्डग्रहादिप्रतिहतिशमिनीवाहितश्वेतजास्व ॥ त्सन्ना
लीकासदाप्तापरिकरमुदितासाक्षमालाज्वंतं ॥ शुभ्राश्री
शांतिदेवीजगतिजनयतात्कुंभिकाजातियस्याः ॥ सन्ना
लीकासदाप्तापरिकरमुदितासाक्षमालाज्वंतं ॥ ४ ॥

व्याख्या-हे जव्यजन! यस्यः के० जे श्रीशांतिदेवीना परिकरं के० हस्तने विषे जूषणत्वे करी उदिता के० उदय पामेली अने आप्त के० प्राप्त थएली एवी जे कुंभिका के० कमंजल, ते सदा के० निरंतर, जाति के० शोचेठे, सा के० ते, श्री शांतिदेवी के० श्रीशांतिदेवीनामे अधिष्ठायाक देवी, जगति के० जगत्नेविषे, ज वंतं के० तुं जे तेने, ह्मालाज्वंतं-ह्माके० उपशम, तेनोठे लाजके० प्राप्ति जेने एवा अथवा ह्मा के० पृथ्वी, तेनोठे लाज जेने, एवाने जनयतात् के० उत्पन्न करो. ते शांतिदेवी केवीठे? तो के, रक्तकुण्डग्रहादिप्रतिशमिनि! रक्त के० राक्षस, कुण्ड के० माकिनी शाकिनी प्रमुख दुष्ट व्यंतरादिक अने ग्रहके० शनैश्वरादिक जे क्रूर ग्रह, तेउथी जे प्रतिहति के० उपघात, तेनी शमिनी के० उपशम करनारी, अने वाहितश्वेतजास्वत्सन्नालीका-वाहित के० वाहन कखुंठे, श्वेत के० शुभ्र, जा स्वत के० दैदीप्यमान एवुं सत् के० उत्तम एवुं नालीक के० कमल जेणे, एवी अ ने सदाप्ता-सत् के० साधु, तेउने आप्त के० मान्य एवी अने परिकरमुदिता के०

जटा मंमलादिक साहित्ये हर्ष पामेली, अने शुभ्रा के० वर्णे श्वेतवर्ण एवी, अने सन्नालीका-सन्न के० नष्ट अयुंठे, अलीक के० असत्य जेथी, एवीठे. ॥ ४ ॥ इति श्रीवासुपूज्यजिनस्तुतिः संपूर्णा ॥ ४८ ॥

अवतरण-हवे श्रीविमलनाथजिननीस्तुतीपृथ्वीवृत्तेकरीने कहेठे.
अपापदमलंघनंशमितमानमामोहितं ॥ नतामरसज्ञासुरं
विमलमालयामोहितं ॥ अपापदमलंघनंशमितमानमा
मोहितं ॥ नतामरसज्ञासुरंविमलमालयाऽमोहितं ॥ १ ॥

अर्थ:-अमे विमलं के० श्रीविमल नामक जिनेश्वरने, आनमामः के० अत्यंत नमस्कार करीएठैए. ते विमलनाथ केवाठे ? तो के, अपापदं-अप के० गएलीठे, आपदा के० आपत्ति जेथी एवा, अने अलंघनंशंइतं के० अत्यंत कर्महयथी उत्पन्न अएलुं जे निविडसुख, तेने प्राप्त अएला, अने हितं के० सर्व प्राणी मात्रना हितकारी,अने नतामरसज्ञाऽसुरं-नत के०नम्र ठे,अमर के० देव अने सज्ञाऽसुर के० कांतियुक्त असुर जेने एवा, अने विमल के० निर्मल एवी जे माला के० पुष्पमाला-तेणे करीने मोहित के० सुगंधयुक्त करेला, अने अपापदं के० पापने देनारा न ही; एवा अने अलंघनं के० कोइ पण जेनी आझांनुं उलंघन करे नही; एवा, अने शमितमानं के० शमन कखुंठे मान के० अजिमान जेणे एवा,अने नआमोहितं के० कोइ पण विषये करीने किंचित पण मोहने न पामेला, अने तामरसज्ञासुरं के० आरक्त क मल सरखा दैदीप्यमान अने, आलयामोहितं-आलय के० गृह, तेनी प्राप्तिए अने नाशे, अमोहितं के० प्राप्त थनारो जे हर्ष किंवा खेद, तेणे रहित. एवाठे. ॥ १ ॥

सदानवसुराजिताअसमराजिनाचीरदाः ॥ क्रियासुरुचिता
सुतेसकलचारतीरायताः ॥ सदानवसुराजिताअसमरा
जिनाचीरदाः ॥ क्रियासुरुचितासुतेसकलचारतीरायताः ॥१॥

व्याख्या:-हेनव्यजन ! जेजिन, सदानवसुराजिताः-सदानव के० असुरकुमा रोसहित जे, सुर के० देव, तेउए अजित के० न जीतेला, अने असमराः के० संग्रामरहित, अने सकलचारतीराः-सकल के० संपूर्ण जे, चार के० संसारचार, ते ना तीराःके० तटनेविषे रहेनारा एटले संसारे अलिप्त एवा अने यताः के० यत्न करनारा, अने सदानवसुराजिताः- सदान के० दानसहित. एवुं जे वसु के० सुवर्ण ते

ए करी राजित के० शोजित— अने असमराजिनाजीरदाः— असम के० निरूप
पमपणे राजि के० शोजितठे नाजि अने रद के० दंतजेना एवा, अने सकलजाः—
कल के० सुंदर एवी जे चाके० कांती, तेणेसहित, अथवा संपूर्णकांतीए युक्त ए
वा, अने जीरदाः के० जयनो नाश करनारा एवा ते जिनाः के० तेतीर्थकर तेके०
तने उचितासुके० करवा माटे योग्य एवी अने रुचितासुके० पंडितपुरुषोने मान्य,
एवा क्रियासुके० धर्मानुष्ठान क्रियानेविषे—आयताः के० विस्तृतएवी रतीः के० सं
तोषने क्रियासुः के० करो. ॥ २ ॥

सदायतिगुरोरहोनमतमानवैरंचितं ॥ मतंवरदमेन
सारहितमायताजावतः ॥ सदायतिगुरोरहोनमतमान
वैरंचितं ॥ मतंवरदमेनसारहितमायताजावतः ॥ ३ ॥

व्याख्याः— अहो के० हेलोको, यतिगुरोः के० यतीना गुरू एवा अने आयता
जावतः— आयत के० विशाल एवी जे आजा के० कांती, ते ठे जेने एवा, गुरोःके०
तीर्थकरना, मतंके० सिद्धांतमतने तमे जावतः के० नक्तिए करीने सदाके० निरंत
र, नमत के० वंदन करो. ते मत केवुंठे? तोके—मानवैः के० मनुष्योए, अंचितं के०
पूजित, अने वरदंके० इच्छितवरने आपनाहूं, अने एनसाके० पापे करीने रहित ए
वुं, अने रहः के० रहस्यनूत, अने जेने मानके० अजिमान अने वैरपण मान्यनथी
एवुं, अने आयता के० वृद्धिपामनारा एवा वरदमेके० श्रेष्ठ एवा आत्मदमे करीने
चितं के० व्याप्त एवुं, अने सारहितं के० सर्वजनने अजिमत अने हितकारक एवुं,
अने सदायति—सत् के० मोहोटीठे आयति के० प्रचुता जेथी एवुं, अने मतं के०
सर्वजनने मान्य एवुंठे. ॥ ३ ॥

प्रजाजितनुतामलंपरमचापलारोहिणी ॥ सुधावसुरजीमना
मयिसजाह्ममालेहितं ॥ प्रजाजितनुताऽमलंपरमचापलाऽरो
हिणी ॥ सुधावसुरजीमनामयिसजाह्ममालेहितं ॥ ४ ॥

व्याख्याः—रोहिणी के० रोहिणी नामे जे अधिष्ठायक देवी ते, अलं के० अत्यंत, परंके०
उत्कृष्टपणे प्रजाजिके० नजनशील, एवी, अने ह्ममाले के० ह्ममावान् एवी, ते मयिके०
मारेविषे, अमलंके० निर्मल अने हितंके० हितकारक एवा ईहितंके० वांछितने, तनुतां
के० विस्तारकरो. ते रोहिणीदेवी केवीठे ? तोके—अचापलाके० चपलपणाएरहित अने
सुधावसुः—सुधा के० चूनो! तेना सरस्वीठे, वसुके० कांती जेनी, अथवा सुधाके० अमृत,

तेजठे, वसुके ० इव्य जेनुं एवी, अने अनीमनाःके ० नयरहितठे मन जेनुं एवी, अने सजा
ह्मालाके ० कांतियुक्तठे अह्मालाके ० जपमाला जेनी एवी, अने प्रजाजितनुता-प्रजा
के ० ते देवीनी कांतीए जे जितके ० जीतेला जे लोक, तेउए नुता के ० स्तुती करेली, अने
परमचापला-परम के ० उत्कृष्ट एवं जे चापके ० धनुष्य, तेने ग्रहण करनारी, अ
ने सुधावसुरनीके ० महोटावेगे करीने दोडनारी जे सुरनिके ० कामधेनु, ते प्रत्ये आ
रोहिणीके ० आरोहण करनारी, अने अनामयिसजा-आमयके ० रोग, तेणे रहित
एवीठे सजाके ० पर्षदा जेनी एवीठे. ॥४॥ इति विमलजिनस्तुतिः संपूर्णा. ॥५॥

अबतरण ०-ह्वेश्री अनंतजिननाथनी स्तुति, द्रुतविलंबित वृत्तेकरीने कहेठे.

सकलधौतसहासनमेरव ॥ स्तवदिशंत्यन्निषेकजलाप्लवाः ॥ म
तमनंतजितःस्नपितोद्धसत् ॥ सकलधौतसहासनमेरवः ॥ १ ॥

व्याख्या-हे नव्यजन, सकलधौतसहासनमेरवः-सकल के ० संपूर्ण, धौत
के ० क्वालन कखुं ठे, सहास के ० सप्रकाश-अर्थात् पुष्पादिकोए विकसित एवं
नमेरु के ० देवताउनुं वृद्ध जेणे एवो, अने स्नपितोद्धसत्सकलधौतसहासनमे
रवः-स्नपित के ० स्नान कराखुं ठे, उद्धसत् के ० दैदीप्यमान, सकलधौत के ०
सुवर्णसहित, अने सहासन के ० अन्निषेक माटे जे सिंहासन, तेणे सहित, एवा
मेरुके ० मेरुपर्वत जेणे, एवा अनंतजिन के ० श्रीअनंतजिननाथनो अन्निषेक, ज
लाप्लवाः के ० मेरुपर्वत उपर जन्मान्निषेक करवामाटे प्राप्त थएलो जे उदकनो प्र
वाह, ते तवके ० तमारा, मतं के ० मनोवाञ्छितने, दिशंतु के ० आपो. ॥ १ ॥

ममरतामरसेविततेक्षण प्रदनिहंतुजिनेंऽकदंबक ॥ व

रदपादयुगंगतमङ्गता ममरतामरसेविततेक्षण ॥ २ ॥

व्याख्या-रत के ० प्रीतिए तत्पर एवा जे अमर के ० देवो, तेउए सेवित के ०
सेवन करेला, एवा हे रतामरसेवित! अने क्क्षण के ० महोत्साह, तेने प्रद के ०
उत्तम प्रकारे करीने देनारा, एवाहे क्क्षणप्रद! अने वर देनारा एवा हे वरद! अने
वितत के ० विस्तीर्ण ठे नेत्रो जेनां, एवा हे वितेक्षण! हे जिनेंऽकदंबक के ० हे
जिनेंऽसमूह, ते के ० तमारुं, अमरतामरसे-अमरके ० देव, तेउए मांकेलां जे ता
मरस के ० कमलो, तेनेविषे गतं के ० प्राप्त एवं पादयुगं के ० चरणयुगुल, ते मम
के ० मारा, अङ्गतां के ० अज्ञानीपणाने निहंतु के ० संहार करो. एटले नाश करो.

પરમતાપદમાનસજન્મનઃ પ્રિયપદંજવતોજવતોઽવતાત્ ॥

જિનપતેર્મતમસ્તજગત્રયી પરમતાપદમાનસજન્મનઃ ॥ ૩ ॥

વ્યાખ્યા—હે નવ્યજન ! અસ્તજગત્રયીપરમતાપદમાનસજન્મનઃ—અસ્ત કે૦ વિધ્વસ્ત કણ્ઠો ઠે, જગત્રયીપરમતાપદ કે૦ ત્રૈલોક્યને પરમ તાપ દેનારો એવો, માનસજન્મા કે૦ ચિત્તનેવિષે ઉત્પન્ન થનારો મદન જેણે, એવા જિનપતેઃ કે૦ જિનેશ્વરનું, મતં કે૦ સિદ્ધાંતરૂપ મત, તે જવતઃ કે૦ તું જે તેને, જવતઃ કે૦ સંસારથી, અવતાત્ કે૦ રક્ષણ કરો. તે મત કેવું ઠે? તોકે—પરમતાપત્—પરમત કે૦ બૌદ્ધાદિક મત, તેની ઠે આપત્ કે૦ વિપત્તિ જેથી, અર્થાત્ બૌદ્ધાદિકોના મતનું સ્વંમન કરનારું, અને અમાનસજન્મનઃપ્રિયપદં—અમાન કે૦ સંખ્યા રહિત એટલે જે ગણતીમાં ન આવે, અને સજન્ કે૦ પરસ્પર મલનારાં, અને મનઃપ્રિય કે૦ પંક્તિના મનને પ્રિયકારક એવાં ઠે, પદકે૦ પદો જેનેવિષે, એવું ઠે ॥ ૩ ॥

રસિતમુચ્ચતુરંગમનાયકં દિશતુકાંચનકાંતિરિતાચ્યુતા ॥ ધૃત

ધનુઃફલકાસિશારાકરૈ રસિતમુચ્ચતુરંગમનાયકં ॥ ૪ ॥

વ્યાખ્યા—અચ્યુતા કે૦ અચ્યુતા નામે જે અધિષ્ઠાયક દેવી, તે કંકે૦ સુખને દિશતુ કે૦ સમર્પણ કરો. તે અચ્યુતા દેવી કેવી ઠે? તોકે—ગમનાય કે૦ ચાલવા માટે અચ્ચતુરં કે૦ અત્યંત ચતુર, અને રસિતં કે૦ હણહણાટ શબ્દ કરનારા, અને અસિતં કે૦ નીલવર્ણ એવા, ઝચ્ચતુરંગમનાયકં કે૦ અશ્વશ્રેષ્ઠ પ્રત્યે ડ્તા કે૦ આરોહણ કરનારી, અને કરૈઃ કે૦ પોતાના હાથે કરીને, ધૃતધનુઃફલકાસિશારા—ધૃત કે૦ ધારણ કહ્યાં ઠે, ધનુઃ કે૦ ધનુષ્ય, ફલક કે૦ સેટક નામા આયુધ, અસિ કે૦ સ્વદ્ધ અને શર કે૦ બાણ જેણે, અને કનકકાંતિઃ—કનક કે૦ સુવર્ણ, તેના સરસ્વી જેની કાંતિ ઠે; એવી ઠે. ॥ ૪ ॥

ઇતિ શ્રી અનંતજિનસ્તુતિઃ સંપૂર્ણા અવતરણ—હવે શ્રીધર્મનાથજિનનીસ્તુતિ અનુષ્ટુપ્વૃત્તે કરીને કહે ઠે.

નમઃશ્રીધર્મનિષ્કર્મોદયાયમહિતાયતે ॥

મર્ત્યામરેન્દનાગેન્દૈર્દયાયમહિતાયતે ॥ ૧ ॥

વ્યાખ્યા—મર્ત્યામરેન્દનાગેન્દૈઃ—મર્ત્ય કે૦ મનુષ્ય, અમરેન્દ કે૦ દેવેન્દ, અને નાગેન્દ કે૦ પાતાલવાસી દેવ, તેઝે મહિતાયતે—મહિત કે૦ પૂજિત ઠે, આયતિ કે૦ ઉત્તરકાલ પ્રચુતા જેની, એવા હે શ્રીધર્મ કે૦ શ્રીધર્મનાથ તીર્થંકર, નિષ્કર્મોદયાય—નિ

ष्कर्म के० कर्मरहित, एवा मोह्नोठे उदय के० प्राप्ति जेथी, एटले मोह्दायक
एवा अने दयायमहिताय-दया के० जीवदया, अने यम के० व्रत, तेना हिताय
के० हितकारक-एटले जीवदया अने पांचमहाव्रतादिकोनी प्रसिद्धि करनारा एवा
ते के० तारा माटे, नमः के० नमस्कार थाउ ॥ १ ॥

जीयाजिनौघोधांतांतं ततानलसमानया ॥

जामंमलत्विषायःस ततानलसमानया ॥ २ ॥

व्याख्या-यः के० जे जिनोनो समुदाय, ततानलसमानया-तत के० विस्तीर्ण एवो
जे अनल के० अग्नि, तेना सरखी लसमानया के० दैदीप्यमान एवा, जामंमलत्विषा
के० कांतीमंमलना समुदाये करीने, ध्वांतांतं के० अज्ञानना नाशने, ततानके० करतो
हवो; सःजिनौघः के० ते जिनसमूह, जीयात् के० जगत्नेविषे जयवंत थाउ. ॥ २ ॥

जारतिजाक्जिनैजाणां नवनौरह्णतारिके ॥ सं

सारांजोनिधावस्मा नवनौरह्णतारिके ॥ ३ ॥

व्याख्या- अह्णतारिके-अह्णत के० नथी नाश पाय्या, अरि के० शत्रु जेने वि
षे, एवा संसारांजोनिधौ के० संसाररूप समुद्धनेविषे, नवनौः के० नवीन नौका
रूप थईने, तारि के० तारनारी, एवी हे जिनैजाणांजारति के० हे जिनैजोना पांत्री
शगुणोण्युक्त एवी वाणी ! तुं अवनौ के० आ नूमिनेविषे, अस्मान् के० अमोने
डाक् के० शीघ्र, रह्ण के० रह्ण कर. ॥ ३ ॥

केकिस्थ्यावःक्रियाञ्चक्ति करालाजानयाचिता ॥

प्रज्ञप्तिर्नूतनांजो करालाजानयाचिता ॥ ४ ॥

व्याख्या- प्रज्ञप्ति के० प्रज्ञप्ति नामे जे अधिष्ठायक देवी, ते वः के० तमारा जा
जान् के० जानने, क्रियात् के० करो. ते प्रज्ञप्ति देवी केवीठे ? तो के, केकिस्थ्या-
केकि के० मोर, तेना ऊपर आरोहण करनारी, अने शक्तिकरा के० शक्ति नामे
आयुध जेना हस्तनेविषेठे एवी, अने अयाचिता के०-कोइए पण याचना न क
रेली ठतां देनारी, अने नूतनांजोकरालाजा-नूतन के० नवीन जे अंजोके०
कमल, तेना सरखी कराल के० उत्कृष्टे अजा के० कांती जेनी, अने नयाचिता
के० न्यायेकरी व्याप्त एवीठे. ॥ ४ ॥ इति श्रीधर्मजिनस्तुतिः संपूर्णा ॥ १५ ॥

अवतरण- हवे श्रीशांतिनाथ जिननी स्तुति शार्दुलविक्रीडितवृत्तेकरीने कहेठे.

राजंत्यानवपद्मरागरुचिन्निः पादैर्जिताष्टापदा ॥ ५
 ऽकोपद्रुतजातरूपविजयातन्वार्यधीरहमां ॥ विभ्र
 त्यामरसेव्ययाजिनपतेश्रीशांतिनाथाऽस्मरो ॥ ५को
 पद्रुतजातरूपविजयातन्वार्यधीरहमां ॥ १ ॥

व्याख्या-- हे जिनपते के० हे केवलीना अधिपते एवा हे शांतिनाथ के० शांति
 नाथ नामे हे नगवन् ! तुं मां के० मने रहू के० पालन कर. तुं केवोढे? (ते संबो
 धने करी कहेढे.) हे अकोप के० कोपरहित, अने हे आर्य के० हे श्रेष्ठ, अने हे
 धीर के० परीसहादिके करीने ह्योन न पामनारा, अने अमरसेव्यया के० देवोए
 सेवन करवा माटे योग्य एवा, अने द्रुतजातरूपविजया-द्रुत के० तपावेळुं ए
 वुं जे जातरूप के० सुवर्ण, तेना सरखीढे विजा के० कांती जेनी, एवी अने हमां
 के० सहनशक्तिने, विजया के० धारण करनारी एवी, अने अतन्वा के० महोटी
 एवी, अने नवपद्मरागरुचिन्निः-नव के० नवीन जे पद्म के० कमल, तेनो जे रा
 ग के० रंग, तेना सरखीढे रुचि के० कांति जेमनी एवा पादैः के० चरणोए करी
 ने राजंत्या के० शोचनारी एवी तत्वा के० पोतानी मूर्तिए जिताष्टापदाडे-जित
 के० जीत्योढे, अष्टापदाडिके० सुवर्णपर्वत एवो मेरुजेणे एवा, अने हे अस्मरोडेकोप
 द्रुत-स्मर के० कंदर्प, तेनो जे उडेक के० वेग-तेणे करीने उपद्रुत के० उपड्वने
 पामेला नहीं एवा, अने जातरूप-जात के० उत्पन्न अयुंढे, जगतकरतां अतिशय
 एवुं रूप के० सौंदर्य जेने एवा, अने विजय के० नीकली गयोढे जय जेथी, एवा
 अने हे आर्यधीः-आर्य के० प्रशंसा करवा माटे योग्यढे, धीके० बुद्धि जेनी एवा,
 अथवा आर्यधी एवो तुं, मारू रहूण कर एवो संबंध. आ श्लोकमां श्रीशांतिना
 थने मेरुपर्वतनी सादृश देखाड्याढे; ते एम के-मेरुपर्वत पण पद्मरागमणिमय
 एवा पोताना पादैः के० मूलजून जे पर्वतो, तेउए करी शोचेढे; अने सुवर्णेकरीने
 पीतवर्ण एवी जूमिने धारण करेढे, अने देवोए सेव्य इत्यादिक सादृश्य जाणवुं. ॥१ ॥

तेजीयासुरविद्विषोजिनवृषामालां दधानारजो ॥ रा
 ज्यामेडुरपारिजातसुमनःसंतानकांतांचिताः ॥ की
 र्त्याकुंदसमत्विषेषदपियेनप्राप्तलोकत्रयी ॥ रा
 ज्यामेडुरपारिजातसुमनःसंतानकांतांचिताः ॥ २ ॥

व्याख्या—येके० जे जिनश्रेष्ठ, प्राप्तलोकत्रयीराज्याः के० प्राप्त अयुंठे त्रैलोक्यनुं राज्य जेने, एवुं ठतां पण ईषदपि के० किंचित पण, नमेडुः के० मदने न स्वीकारता हवा, ते जिनवृषाः के० ते जिनश्रेष्ठ, जीयासुः के० जयवंत थाउं. ते केवाठे ? तोके, अविद्विषः के० जेमने शत्रुनथी एवा, अने रजोराज्यामेडुरपारिजातसुमनः संतानकांतां-- रजके० पराग, तेनी जे राजी के० श्रेणी, तेणे करीने मेडुर के० पुष्ट एवा जे पारिजातसुमनःसंतान के० कल्पवृहोना पुष्पोनो समुदाय, तेउए करीने कांतके० मनोहर एवी, मालां के० पुष्पमालाने दधाना के० धारणकरनारा, अने कुंदसमत्विषा के० कुंदपुष्पसरखी श्वेतवर्ण जेनी कांतीठे, एवी कीर्त्या के० कीर्तिए चिता के० व्याप्त, अने अपारिजातसुमनःकांतांचिताः—अपके० नष्ट अयोठे, अरि जातके० शत्रुसमूह जेथी, एवा जे सुमनस के० देव अथवा पंमित, तेउनो जे संतान के० समुदाय, तेमनो जे कांतके० मस्तकप्रांत अथवा कांता के० स्त्रीउं, तेमणे अंचित के० पूजित, एवाठे. एमां मस्तक पद्मे अंचितके० वंदन करेजा, एवुं समजवुं.

जैनैऽमतमातनोतुसततंसम्यक्दृशांसजुणा ॥ लीलाजंगमहा

रिचिन्नमदनंतापापहयामरं ॥ डुर्निर्जेदनिरंतरांतरतमोनिर्ना

शिपर्युद्धस ॥ लीलाजंगमहारिचिन्नमदनंतापापहयामरं ॥ ३ ॥

व्याख्या—जैनैऽ के० जिनैऽसंबंधी एवुं मतं के० सिद्धांतरूप जे मत ते, सम्यक्दृशांके० सम्यक्दृष्टिपुरुषोने सजुणालीलाजं के० उत्तमगुणोनी जे श्रेणी, तेना लाजने, सततं के० निरंतर, आतनोतु के० विस्तारकरो. ते मत केवुंठे? तोके—गमहारि—गमके० समानपाठना आलावा तेउए करीने हारि के० मनोहर, अने चिन्नमदनं के० जेदन कखोठे मदन जेणे एवुं, अने तापापहत् के० संसारसंबंधी तापनो नाश करनारूं, अने यामरं—यामके० महाव्रत, तेने र के० देनारूं, अने डुर्निर्जेदनिरंतरांतरतमोनिर्नाशि—डुर्निर्जेद के० जेदन करवामाटे अयोग्य, अने निरंतर के० निविड एवुं जे आंतरतम के० मनथी उत्पन्न थएजुं मोहरूप तम, तेनो निर्नाशि के० अत्यंतनाश करनारूं, अने पर्युद्धसल्लीलाजंगमहारिचित्—पर्युद्धसत् के० अति शयठे लीला के० विलास जेउनो एवा, अने अजंग के० न नाश पामनारा एवा जे महारि के० महोटा शत्रु, तेउनुं नित् के० जेदन करनारूं, अने नमदनंतापापहयामरं—नमत् के० वंदन करनाराठे, अनंत के० असंख्य, अपाप के० निष्पाप, अने हृदय के० मनोहर, एवा अमर के० देव जेने, एवुंठे. ॥ ३ ॥

दंढत्रकमंढलूनिकलयन्सब्रह्मशांतिःक्रियात् ॥ सं
 त्यज्यानिशमीक्षणेशमिनोमुक्ताहमालीहितं ॥
 तप्ताष्टापदपिंढपिंढगलरुचिर्योऽधारयन्मूढतां ॥ संत्य
 ज्यानिशमीक्षणेशमिनोमुक्ताहमालीहितं ॥ ४ ॥

व्याख्या-यः ब्रह्मशांतिः के० जे ब्रह्मशांति नामक यद्देव, शमिनः के० उप
 शमयुक्त एवा कोऽपण मुनिने अनिशं के० निरंतर ईक्षण के० पोताना अवलो
 कने करीने, मूढतां के० मूर्खपणाने, संत्यज्य के० दूर करीने, ते मुक्ताहमाली
 हितं-मुक्त के० त्यागीडे, अहमा के० क्रूरता जेणे, एवा जे यति, तेमनी जे आ
 ली के० श्रेणी, तेने पण, ईहित के० इहित, एवा हितं के० मोहुरूप हितने अ
 धारयत् के० धारण करतो हवो; सः के० ते ब्रह्मशांति नामक यद्देव, ह्मणोन
 के० वेगेकरीने शं के० सुखने क्रियात् के० करो. ते ब्रह्मशांति यद्देव केवोडे? तो
 के-संति के० उत्तम अने अज्य के० नवीन एवा दंढत्रकमंढलूनिक-दंढ के०
 रत्नमय दंढ, षत्र के० सुवर्णनुं षत्र, अने कमंढलू के० पाणीए नरेलुं कमंढल-
 एउने कलयन् के० धारण करनारो, अने शमी के० उपशमे युक्त, अने इन के०
 श्रेष्ठ अने मुक्ताहमाली के० मोतीउनी ठे जपमाला जेनी एवो, अने तप्ताष्टापद
 पिंढपिंढगलरुचिः तप्त के० तपेलो जे अष्टापदपिंढ के० सुवर्णपिंढ, तेना सरखी
 पिंढल के० पीतवर्ण ठे रुचि के० कांती जेनी एवोडे. ॥ ४ ॥ इति श्रीशांतिजिनः स्तुति
 अवतरण-हवे श्री कुंशुनाथनीस्तुति मालिनीवृत्तेकरीने कहेडे.

नवतुममनमःश्रीकुंशुनाथायतस्मा ॥ यमितशमितमोहा
 यामितापायहृद्यः ॥ सकलचरतर्तान्जूनोप्यह
 पाशा ॥ यमितशमितमोहायामितापायहृद्यः ॥ १ ॥

व्याख्या-यः के० जे कुंशुनाथ जगवान्, हृद्य के० मनोहर, अने सकलचरत
 र्तान् के० संपूर्ण चरतक्षेत्रनो धणी एवो, जिनोपि के० जिन ठतां पण अमिता
 पायहृत्-अमित के० पारविनाना जे अपायके० क्लेश, तेउनो हृत्के० हरण करनारो
 अनूत् के० होतो हवो. तस्मै के० ते, अहपाशायमितशमितमोहाय-अह
 पाश, के० इन्द्रियरूप जे पाश तेउए करीने आयमित के० प्रबल एवो शमित के०
 समाव्योडे, मोह के० मोहरूप कर्मनो आयामि के० विस्तार पामनारो, ताप

के० संताप जेणे, एवा श्री कुंधुनाथाय के० कुंधुनाथ नामक जिनेश्वरने मम
के० मारा नमः के० नमस्कार, नवतु के० थाउं. ॥ १ ॥

सकलजिनपतिच्यःपावनेभ्योनमःस ॥ नयनरवर
देच्यःसारवादस्तुतेच्यः ॥ समधिगतनुतिच्योदेववृ
दाजरीयो ॥ नयनरवरदेच्यःसारवादस्तुतेच्यः॥ २ ॥

व्याख्या—तेच्यः के० ते, सकलजिनपतिच्यः के० संपूर्ण एवा तीर्थिकरने मा
हरो नमः के० नमस्कार, अस्तु के० थाउं. ते जिनपति केवाठे? तो के—पावनेच्यः
के० पवित्र, अने सन्नयनरवरदेच्यः—सत्के० उत्तमप्रकारनां ठे, नयन के० नेत्रो,
रवके० धर्मदेशना शब्द, अने रदके० दंत जेमना एवा, अने सारवादस्तुतेच्यः—
सार के० उत्तम ठे, वाद के० वचन जेमनां, एवा पुरषोए स्तुतेच्यः के० स्तवन क
रेला, अने गरीथोनयनरवरदेच्यः—गरीथ के० मोहोटी ठे, नय के० नैगमादिक नय
नुज्ञान जेउने, एवा नरके० मनुष्योने माटे वरदेच्यः के० वर देनारा, अने सारवात्
के० स्तुति शब्दे युक्त एवा, देववृंदात् के० देवसमुदायथी, समधिगतनुतिच्यः के०
प्राप्त थएली ठे स्तुति जेउने, एवा ठे. ॥ २ ॥

स्मरतविगतमुडंजैनचंडं चकास ॥ कविपदगमजंगहेतुदंतंकृतांतं ॥

द्विरदमिवसमुद्यद्दानमार्गंधुताऽधै ॥ कविपदगमजंगहेतुदंतंकृतांतं ॥३ ॥

व्याख्या—हे जनो, यूयंके० तमे, जैनचंडं के० जिनेश्वरसंबंधी, कृतांतं के० सि
धांतने, द्विरदमिव के० हस्तिनी साम्यताए स्मरत के० स्मरण करो. ते जिनसि
धांत अने हस्ति केवाठे? ते क्रमे करी कहे ठे. विगतमुडं—विगतके० गयुं ठे, मुडके०
प्रमाण जेनुं, एटले अत्यंत विशाल, एवो. तेमज गजपण अत्यंत विशाल, अने चका
सत्कविपदगमजंग—चकासतके० शोचायमान ठे, कविपदानि के० पंढितोए सन्मान
करवाने योग्य एवा शब्द गमके० सरखा पाठोना आलावा, अने जंग के० रचना जेने
विषे एवो तेमज—गजपदहे—शोचायमान अने पंढितोए सन्मान करवाने योग्य ठे; पद
गमजंग के० पायना चालवानी रचना जेनेविषे एवो—अने कृतांतंतुदंतं के० मृ
त्युने टालनारो—गजपदहे—कृतांतं के० कस्यो ठे, पोताना प्रचुनो अंत के० सैन्यादि
कोनो नाश जेणे, एवा जे कृतांतंके० यमतुल्य एवा पण शत्रुने युद्धनेविषे तुदंतं के०
व्यथा उत्पन्न करनारो, अर्थात्—मारनारो—अने समुद्यद्दानमार्गं—समुद्यत् के०
दैदीप्यमान ठे, दानमार्ग के० दाननो क्रम जेनेविषे एवो—गजपदहे; दैदीप्यमान

ठे दानमार्गके० मदोदके सहित एवो मार्ग जेथी एवो. अने धुतावैकविपदगं--धु तके० उखेडी नाख्यंठे, अघके० पापथी उत्पन्न थएला एक के० असाधारण वि पत्के० आपदारूप अगके० वृद्ध जेणे एवो--गजपदे, धुतके० नष्ट थयुंठे, अघ के० पापजेनुं, एवो जे पुण्यवान पुरुष, तेनुंज जे एक विपद के० केवल विशिष्ट एवुं स्थान, ते प्रत्ये गके० संचार करनारो एवो--अने अजंगके० जंगरहित एवो, गज पण शत्रुथी जंग रहित एवो--अने हेतुदंतके० दृष्टांतरूपठे दांत जेने, एटले दंते युक्त एवो पुरुषज बीजाने स्पष्ट बोध करनारो थायठे, तेमज सिद्धांतपण दृष्टांत रूप दंते युक्त होतो थकोज लोकोने बोध करनारो, एमाटे हेतुदंत जाणवो. गज पण शत्रुनो नाश करवा माटे हेतुके० कारण ठे दंत जेना. एवोठे. ॥ ३ ॥

प्रचलदचिररोचिश्वारुगात्रेसमुद्यत्सदसिफलकरामेऽनीमहासेऽरिञ्जिते॥
सपदिपुरुषदत्तेतेजवंतुप्रसादाः।सदसिफलकरामेऽनीमहासेरिञ्जिते॥४॥

व्याख्या--प्रचलत् के० चलन पामनारी जे अचिर के० विजली, तेनी सरखी जे रोचि के० कांति--तेणे करीने सुंदरठे गात्र के० शरीर जेनुं, एवी हे प्रचलदचि श्वारुगात्रे!--अने अनीमके० बीजाने जयोत्पादक नथी, हासके० हास्य जेनुं, एवी हे अनीमहासे ! अने समुद्यत् के० दैदीप्यमान एवा, सदसिके० उत्तम खड्ग अने फलक के० खटक, ए आयुधोए करी रामा के० मनोहर, एवी हे सदसिफलकरामे ! अने अरि के० शत्रु, तेउथी जे नीके० जय, तेणे करीने इताके० रहित एवी हे अ रिञ्जिते ! अने अनी के० जयरहित एवीजे महासैरिञ्जि के० महोटी महिषी, तेने विषे इता के० आरोहण करनारी एवी हे नीमहासैरिञ्जिते ! एवी हे पुरुषदत्ते के० पुरुषदत्ता नामे अधिष्ठायक देवि, तेके० तारो प्रसादाःके० प्रसाद, मेके० मने सदसिके० सजानेविषे, सपदिके० त्वरित फलकराः के० मनोवाञ्छित फलने उत्पन्न करनारो, जवं तु के० थाउं. ॥ ४ ॥ इति कुंशुनाथजिनस्तुतिः संपूर्णा ॥१७॥ श्लोकसंख्या ॥६७॥

अवतरण--हवे अरनाथ जिननी स्तुति कहेठे.

व्यमुंचन्नक्रवर्तिलहमीमिहृत्णमिवयःक्षणेनतं । सन्नमदमरमा
नसंसारमनेकपराजितामरं ॥ द्रुतकलधौतकांतमानमतानंदित
नूरिञ्जितिःजाक् । सन्नमदमरमानसंसारमनेकपराजितामरं ॥१॥

व्याख्या--इह के० आ नरतक्षेत्रनेविषे यः के० जे अरनाथ जिनेश्वर, अने कपराजि--अने कप के० हस्ति, तेउए करी राजित के० शोजायमान, एवी चक्रवर्ति

लक्ष्मी के० नवनिधानादिक चक्रवर्तिनी संपत्तिने तृणमिव के० तृणनी जेम, व्यमुं चत् के० ढोडतो हवो. हे नव्यजनो! तमे तं के० ते अरं के० श्रीअरनाथ नामे जिनेश्वरने आनमत के० नमस्कार करो. ते अरनाथ केवो ठे? तोके-सन्नमदमर मानसंसारं-सन्नके० नाश पामेल ठे, मद के० आठ मद, मर के० मरण, मान के० अहंकार, अने संसार के० जन्ममरणरूप संसार जेथी; एवो अने-दुतकल धौतकांतं-दुत के० गालेलुं एवुं जे कलधौत के० सुवर्ण, तेना सरखो कांत के० मनोहर, अने आनंदितनूरिजक्तिनाकसन्नमदमरमानसं-आनंदित के० आनं द पमाडेला ठे, नूरिजक्तिनाक् के० महोटी जक्ति सेवन करनारा एवा सन्नमत के० उत्तम प्रकारे करी नमस्कार करनारा, अमर के० देव जेणे एवो, अने सारं के० सारजूत एवो अने, अनेकपराजितामरं-अनेक के० घणा पराजित के० परा जव पमाडेला ठे अमर के० मागधतीर्थकुमार प्रमुख देव जेणे. एवो ठे. ॥ १ ॥

स्तौतिसमंततः समवसरणनूमौयंसुरावलिः ॥ सकल
कलाकलापकलिताऽपमदाऽरुणकरमपापदं ॥ तंजि
नराजविसरमुष्वासितजन्मजरंनमाम्यहं ॥ सकलक
लाकलाऽपकलितापमदारुणकरमपापदं ॥ २ ॥

व्याख्या-सकलकलाकलापकलिता-सकल के० संपूर्ण जे कलाउ, एटले ज्ञान कला, तेउनो जे कलाप के० समूह-तेणे करीने कलित के० शोजित, एवी अ ने सकलकला के० स्तुतिरूप कोलाहल शब्दे युक्त एवी अने, कला के० मनोहर एवी सुरावलिः के० चारनिकाय देव, तेनी जे श्रेणी-यंके० जे जिनसमूहने स मवसरणनूमौ के० समवसरणनूमिनेविषे समंततः के० चारे तरफ चार बा जुए स्तौति के० स्तुति करे ठे; तंके० ते अपमदारुणकरं-अप के० गया ठे म द के० आठ मद जेथी, अने अरुण के० आरक्त ठे, कर के० हस्त जेना एवा, अने अपापदं-अपाप के० पुण्य, तेने देनारा एवा, अने समुष्वासितजन्मजरं-स मुष्वासित के० टाव्यां ठे, जन्म अने जरा जेणे एवा, अने अपकलितापं-अप के० गयो ठे, कलि के० क्लेश अने ताप के० संताप जेथी एवा, अने अदारुणक रं के० नथी जे दारुण के० नयंकर एवुं जे कर्म, तेने करंके० करनारा एवा, अ ने अपापदं-अप के० गएली ठे आपदा जेथी एवा, जिनराजविसरं के० जिन श्रेष्ठोना समूहने, अहं के० हुं नमामि के० नमस्कार करुं बुं. ॥ २ ॥

जीममहाजवाब्धिजवजीतिविजेदिपरास्तविस्फुरत् ॥
 परमतमोहमानमतनूनमलंघनमघवतेऽहितं ॥ जिन
 पतिमतमपारमर्त्यामरनिर्वृतिशर्मकारणं ॥ परमत
 मोहमानमतनूनमलंघनमघवतेऽहितं ॥ ३ ॥

व्याख्या—हेजव्यजनो! तमे जिनपतिमतं के० श्रीजिनेश्वरना मतने नूनं के० निश्चये करीने आनमतके० वंदन करो. ते जिनमत केबुं ठे? तो के—जीममहा जवाब्धि जवजीतिविजेदि—जीम के० जयंकर एवो जे महाजवाब्धिके० महोठो जवसमुद्ध, तेथी उपनी जे जवजीति के० जन्म मरणादिकजय, तेनु विजेदिके० जेदन करनारुं, अ ने परास्तविस्फुरत्परमतमोहमानं—परास्त के० निराकरण कस्यां ठे, विस्फुरत् के० प्रगट एवा परमत के० शाक्यादिक मिथ्यात्वमतनां मोह के० अज्ञान अने मान के० अहंकार जेणे एवुं, अने अतनूनं के० महोठुं, अने अलंके० अत्यंत, घनके० निविड गहन एवुं, अने अघवते के० पापी पुरुषमाटे अहितं के० अहितकारक ए वुं, अने अपारमर्त्यामरनिर्वृतिशर्मकारणं—अपार के० अनंतबे अने मर्त्य के० मनुष्य अने अमर के० देव, तेउनुंजे निर्वृति के० मोहसुख, तेनुं कारण के० नि मित्त एवुं, अने परमतमोहं—परम के० उत्कृष्ट एवुं जे तमके० अज्ञान तेनो नाश करनारु एवुं, अने अलंघनमघवता—अलंघनके० कोऽपण उल्लघन करवामाटे अशक्य एवो जे मघवा के० अच्युतेऽ, तेणे इहितंके० श्रवण करवानी इहा करेजुं एवुंठे.

याऽत्रविचित्रवर्णविनतात्मजपृष्ठमधिष्ठिताद्गुता ॥
 त्समतनुजागविकृतधीरसमदवैरिवधामहारिनिः॥
 तडिदिवजातिसांध्यघनमूर्धनिचक्रधरास्तुसामुदे॥
 समतनुजागविकृतधीरसमदवैरिवधामहारिनिः॥४॥

व्याख्या—अत्र के० आ जगत्नेविषे असमदवैरिव—असम के० निरूपम एवो दवैरिव के० दावानलज जाणे होयना ! एवा अने धामहारिनिःके० पोताना तेजे करीने मनोहर एवा महारिनिः के० मोटा चक्रायुधोए करीने गविके० जूमिनेविषे कृतधीरसमदवैरिवधा—रुतके० कस्योठे, धीरके० धैर्यवान अने समदके० मद सहित एवा शत्रुनो वध जेणे एवी माटेज चक्रधरा के० चक्रधरा नामे करीने प्रसिद्ध ए वी याके० जे अधिष्ठायाक देवी, सांध्यघनमूर्धनि के० संध्याकाल संबंधी मेघना

मस्तकनेविषे, एटले मेघ ऊपर तडिदिवं के० विजली सरखी जाति के० शोचेठे ; सा के० ते चक्रधरा देवी, मुदे के० हर्षने माटे अस्तुके० थाउं. ते देवी केवी ठे ? तो के-विचित्रवर्णविनतात्मजपृष्ठमधिष्ठिता-विचित्र के० नानाप्रकारनोठे वर्ण के० शरीरनो रंग जेनो, एवो जे विनतात्मज के० गरुड, तेना पृष्ठ के० पृष्ठजाग प्रत्ये अधिष्ठता के० आरूढ थनारी, अने दुतात्समतनुनाक् के० अग्नि सरखा दै दीप्यमान तनुं के० देहने धारण करनारी, अने अविरुतधीः के० विकाररहितठे बुद्धि जेनी, अने असमतनुजा-असम के० निरूपमठे, तनुजा के० शरीरनी कांती जेनी एवीठे. ॥ ४ ॥ इति अरनाथजिनस्तुतिः संपूर्णा ॥ १७ ॥ ७३ ॥

अवतरण- हवे मल्लिनाथजिननी स्तुति रुचिरावृत्ते करीने कहेठे.

नुदंस्तनुंप्रवितरमल्लिनाथमे ॥ प्रियंगुरो
चिररुचिरोचितांबरं ॥ विडंबयन्वररुचिमंम
लोज्वलः ॥ प्रियंगुरोऽचिररुचिरोचितांबरं ॥१॥

व्याख्या-हेगुरो के० गुरु एवा हे मल्लिनाथ के० हे मल्लिनाथनामे जिनेश्वर ! प्रियंगुरोचिः के० प्रियंगु वृद्ध सरखी जेनी कांति ठे एवा अने वररुचिमंमलोज्वलः-वर के० श्रेष्ठ एवं जे रुचिमंमल के० कांतिमंमल तेणे करीने उज्वल के० दै दीप्यमान एवो तुं, अरुचिरोचितां-नथी जे रुचिरके० मनोहर, अने उचितके० योग्य एवा तनुं के० पोताना देहने नुदन् के० ह्य पमाडता थका अने अचिररुचिरोचितांबरं-अचिररुचि के० विजली, तेणे रोचित के० प्रकाशित एवं जे अंबर के० आकाश, तेने विडंबयन् के० अनुकरण करतो थको एटले विजलीए युक्त एवा मेघ सरखुं शरीर धारण करतो थको, मेके० मने प्रियके० प्रियकारक एवा वरंके० वरने प्रवितर के० समर्पण कर. ॥ १ ॥

जवाज्जतंजगदवतोवपुर्व्यथा ॥ कदंबकैरवशतपत्रसंपदं ॥

जिनोत्तमान्स्तुतदधतःस्त्रजस्फुरत्कदंबकैरवशतपत्रसंपदं॥२॥

व्याख्या-हे नव्यजनो ! तमे वपुर्व्यथाकदंबकैः-वपुके० शरीर, तेनी जे व्यथा के० पीडा तेउनो जे कदंब के० समुदाय, तेउए करीने अवशके० परवश, अने तपत्के० ताप पामनारठे त्रस के० प्राणी जेनेविषे, एवं जे पदके० स्थान, तेप्रत्ये गतके० प्राप्त थएला एवा जगत्के० जगत्ने जवात के० वेगेकरीने अवतः के० रक्षण करनारा एवा अने स्फुरत्कदंबकैरवशतपत्रसंपद-स्फुरत के० प्रफुल्लित एवा जे कदंब

के० कदंब नामक वृक्षनां फूल, कैरव के० चंद्रविकासीकमल, अने शतपत्र के० सो पांखडीनां कमल, एउनी ठे संपत् के० संपदा जेनेविषे एवी खजं के० मा लाने दधतः के० धारण करनारा एवा जिनोत्तमान के० अढीढीपसंबंधी संपूर्ण तीर्थकारोने स्तुत के० स्तवन करो. ॥ २ ॥

ससंपदंदिशतुजिनोत्तमागमः । शमावहन्नतनुतमोहरोदिते ॥

सचित्तजूःकृतइहयेनयस्तपः । शमावहन्नतनुतमोहरोदिते ॥३॥

व्याख्या—यःके० जे चित्तजूःके० कामदेव, ते तपःसमौके० तप अने उपशम, एउने अहनके० प्रहार करतो हवो, अर्थात् नहिसरखा करतो हवो, अने अदितेके० अखं फित एवा मोहरोदिते—मोहके० मूढपणु अने रोदित के० रुदन, एउने अतनुत के० विस्तार करतो हवो; सः के० ते कामदेव, इह के० आ जगत्नेविषे येन के० जे आगमे, कृत के० नष्ट कस्यो; अने जे तनुतमोहरः के० महाअज्ञाननु हरण करनार अने शंके० सुखने आवहनके० उत्पन्न करनार एवो सः के० ते जि नोत्तमागमः—जिनके० सामान्यकेवली, तेउमध्ये जे उत्तम के० तीर्थकर, तेउनो आगम के० सिद्धांत, ते संपदं के० संपत्तिने, दिशतुके० समर्पण करो. एटले जे का मदेवे तप अने उपशम—एउनो नाश करीने निरंतर मोह अने शोक उत्पन्न कस्यो, ते मदननो नाश करनारो, अने अज्ञाननो नाश करी सुख उत्पन्न करनारो एवो ते जिनसिद्धांत, अमोने मोहसंपत्ति आपो. एवो जावार्थ ॥ ३ ॥

द्विपंगतोहृदिरमतांदमश्रिया प्रजातिमेचकितहरिद्विपन्नगे ॥

वटाव्हयेकृतवसतिश्रयत्कराट् प्रजातिमेचकितहरिद्विपन्नगे॥४॥

व्याख्या—यत्कराट् के० कपर्दिनामे जे यक्षोनोराजा, ते मेके० मारा दमश्रि याप्रजाति के० उपशमरूप लक्ष्मीए शोचनारा एवा हृदि के० हृदयनेविषे रमतां के० रमण करो. ते यत्कराज केवो ठे ? तो के—चकितहरिद्विपं के० पोतानी शोचा, सामर्थ्य, स्थूलपणुं इत्यादिक गुणोए जयेकरोचकित कस्योठे इंडनो ऐरावत गज जेणे, एवा द्विपं के० हस्तिप्रत्ये गतःके० आरूढ अनारो अने विपन्नगेके० सर्परहित एवा वटाव्हयेनगे के० वट नामक वृक्षना अधोनागे, कृतवसतिः के० करेलुं ठे व स्तिस्थान जेणे एवो, अने प्रजातिमेचकितहरित्—प्रजा के० कांतिए अमेचकित के० अतिशय श्यामवर्ण करीउठे हरितः के० दिशाउजेणे एवो ठे. ॥ ४ ॥ इति श्री मद्धिनाथजिनस्तुतिः संपूर्णा ॥१९॥ श्लोक संख्या ॥ ७६ ॥

अवतरण-ह्वेश्रीमुनिसुव्रत जिनस्तुति नर्दटकवृत्ते करीने कहेढे.

जिनमुनिसुव्रतःसमवताजनतावनतः ॥ समुदितमानवा
धनमलोचवतोचवतः ॥ अवनिविकीर्णमादिपतयस्य
निरस्तमनः ॥ समुदितमानवाधनमलोचवतोचवतः ॥ १ ॥

व्याख्या-हे नव्यजनो! जे मुनिसुव्रत नामे जगवान् दीह्वाग्रहणे करीने अ
लोचवतः के० लोचपरिणामरहित एवो चवतः के० अवा लाग्यो ठतां, ते दीह्वा
कालना वर्षदान समये, अवनिविकर्ण के० जूमिनेविषे पसरेला एवा, यस्य के०
जे मुनिसुव्रतना धनं के० इव्यने समुदितमानवाः--समुदित के० हर्ष पामेला
जे नव्यप्राणी तेउ, आदिपत के० ग्रहण करता हवा; अने जे जनतावनतः के०
जनसमूहे वंदन करेलो, अने निरस्तमनःसमुदितमानवाधनमलः-निरस्त के०
टाव्या ठे, मनः समुदित के० मननेविषे एक ठेकाणे मलेजां एवां मान के० अ
निमान, बाधन के० रोगादिकनी पीडा अने मल के० आठ कर्मरूप मल जेणे
एवो ते जिनमुनिसुव्रतः के० श्रीमुनिसुव्रतनामे तीर्थकरदेव, ते चवतः के० तमोने
चवतः के० संसारथी समवतात के० उत्तम प्रकारे करीने रहण करो. ॥ १ ॥

प्रणमततंजिनव्रजमपारविसारिजो ॥ दलकमलानना
महिमधामजयासमरुक् ॥ यमतितरांसुरेण्वरयोषिदिला
मिलनो ॥ दलकमलाननामहिमधामजयासमरुक् ॥ २ ॥

व्याख्या-हे नव्यजनो! यंके० जे जिनसमूहने, अपार विसारिजोदलकमलान
ना-अपार के० दूरप्रदेश पर्यंत, विसारि के० प्रसार पामनारी ठे, रजके० धूल
जेनी, अने विस्तीर्ण ठे दल के० पत्रो जेनां एवुं जे कमल, तेना सरखुं ठे आन
नके० मुख जेनुं एवी अने अरुक् के० रोगरहित एवी, अने इजामिलनोदलकम
ला-इला के० पृथ्वी, तेनेविषे जे मिलन के० आलोडवुं, तेणेकरीने उत् के०
प्राप्त थयुंठे, अलकके० केशनेविषे मलके० मलिनपणु जेना एवी, अने हिमधाम
जयासमरुक्के० चंडनीकांति सरखी जेनी कांति ठे एवी, सुरेण्वरयोषित्के० देवेंड
नी श्रेष्ठ स्त्री जे इंडाणी, ते अतितरां के० अत्यंत प्रेमेकरीने ननाम के० वंदन क
रती हवी; तंके० ते महिमधाम के० महिमानुं केवल घर एवा अने जयासं के०
सात प्रकारना जयनो नाश करनारा एवा जिनव्रजं के० जिनसमूहने तमे प्रणम
त के० वंदन करो. ॥ २ ॥

त्वमवनतान्जिनोत्तमकृतांतजवादिडुषोऽवसदनुमानसंग
मनयाततमोदयितः ॥ शिवसुखसाधकंस्वजिदधत्सुधि
यांचरणं वसदनुमानसंगमनयाततमोदयितः ॥ ३ ॥

व्याख्या—सत् के० उत्तम प्रकारनुं जे अनुमान के० प्रत्यक् ? अनुमान ३
उपमान ३ आगम ४ ए चारप्रकारनां अनुमान, तेनो ठे संगमन के० संगती जे
ने एवा हे सदनुमान संगमन ! अने यात के० गएलुं ठे, तम के० अज्ञान जेनुं
एवा जे यति, तेउना दयित के० वल्लन एवा हे याततमोदयितः ! अने गम
के० सरखा पाठोना अलाप अने नय के० नैगमादिक सातनय, तेउए करी
आतत के० विस्तृत एवा हे गमनयातत ! अने मोद के० आनंद उत्पन्न करना
रा एवा हे मोदयितः ! एवा हे जिनोत्तम कृतांत के० जिनश्रेष्ठोना सिद्धांत ! त्वं
के० तुं, सुधियां के० पंढितोना अनुमानसं के० मननो अंगीकार करीने वसत
के० वास करतो थको अने शिवसुख साधक के० मोह सुखनुं साधक एवा चर
णं के० चारित्रने समजिदधत्के० देखाडतो थको, अवनतानके० तमारामाटे अ
त्यंतनघ्न एवा विडुषः के० जिनमत जाणनारा पंढितोने नवात् के० संसारथी अ
व के० रक्षण करो. ॥ ३ ॥

अधिगतगोधिकाकनकरुक्तवगोर्युचितां ॥ कमलकरा
जितामरसजास्यतुलोपकृतं ॥ मृगमदपत्रजंगतिलकैर्व
दनंदधती ॥ कमलकराजितामरसजास्यतुलोपकृतं॥४॥

व्याख्या—हे नव्यजन ! गौरी के० गौरीनामे जे अधिष्ठायकदेवी, ते तव के० ता
रा लोपकृतं के० नाश करनारो जे शत्रु. तेने ते नअस्यतु के० नाश करो. ते गौरी
देवी केवीठे ? तो के—अधिगतगोधिका—अधिगत के० प्राप्त थइठे, गोधिका के० दे
ववाहन विशेष जेने एवी, अने कनकरुक् के० सोनासरखी ठे कांती जेनी, अने
कमलकरा के० कमल ठे हस्तनेविषे जेना एवी, अने जितामरसजा—पोताना
स्वरूपसौंदर्य करीने जित के० निष्प्रन करीठे, अमरसजा के० देवोनी सजा जे
णे एवी, अने मृगमदपत्रजंगतिलकैः—मृगमद के० कस्तूरि, तेनो जे पत्रजंगके०
पत्ररचना अर्थात् पीअल, अने तिलक, एउए करीने उचितां के० योग्यठे चि
न्हो जेनेविषे एवी, अने अलकराजि के० नृकुटी अने वांकडा केश इत्यादिके
करीने राजि के० शोचायमान अने तामरसजासि—तामरस के० कमल, तेना स

रखीठे जास के० कांति जेनी एवा, अने अतुलोपकृतं के० अतुल्यठे उपकार के० मौक्तिकादिकोना अलंकार जेनेविषे, एवा वदनं के० मुखने दधति के० धारण करनारी एवीठे. ॥ ४ ॥ इति श्रीमुनिसुव्रत जिनस्तुतिः संपूर्णा ॥ १० ॥ ८० ॥

अवतरण०—हवे नमिनाथ जिननी स्तुति शिखरिणीवृत्ते करीने कहेठे.

स्फुरद्विद्युत्कांतेप्रविकिरवितन्वंतिसततं ममायासंचारोदितम
दनमेऽघानिलपितः ॥ नमद्भव्यश्रेणीज्वजयन्निदांहृद्यव
चसा ममायासंचारोदितमदनमेघानिलपितः ॥ १ ॥

व्याख्या—हे स्फुरद्विद्युत्कांते के० स्फूरण पामेठे विजलिसरखी कांति जेनी एवा, अने हे चारो के० हे मनोहर? अने हे दितमद—दित के० दूर कख्या ठे, मद के० आठ मद जेणे एवा, अने हे अमायसंचार के० नथी, मायानो एटले कपटनो संचार जेनेविषे, अथवा जेथी मायानो संचार नथी एवा, अने हे नमद्भव्य श्रेणीज्वजयन्निदांहृद्यवचसांप्रलपितः के० नमन करनारा जे नव्यज नो, तेउनी जे श्रेणी, तेनो जे ज्वजय के० संसारजय तेनुं जेदन करनारा एवा हृद्य के० मनोहर एवा वचसां के० उपदेशरूप वचनने लपितः के० जाणण कर नारा, अने हेदितमदनमेघानिल—दित के० प्रगट एवो जे, मदन के० कामदेव, तेज जाणे मेघ, तेना नाशने माटे अनिल के० वायुसरखा अने पितः के० पि ता सरखा हे नमे के० हे नमिनाथ तीर्थकर, त्वं के० तुं, सततं के० निरंतर आयासं के० संसारत्रमणरूप आयासने वितन्वंति के० विस्तार करनारां एवां म म के० मारां अघानि के० पापोने प्रविकिर के० विखेरी नाख. ॥ १ ॥

नखांशुश्रेणीजिः कपिशितनमन्नाकिमुकुटः सदानोदीनाना
मयमलमदारेरिततमः ॥ प्रचक्रेविश्वंयःसजयतिजिनाधीश
निवहः सदानोदीनानामयमलमदारेरिततमः ॥ २ ॥

व्याख्या—यः के० जे जिनेश्वरसमूह. विश्वं के० जगत्ने इततमः के० गयुं ठे अज्ञान जेनुं एवुं करतो हवो; सोऽयं के० ते आ अत्यंत प्रख्यात एवो जिनाधी शनिवहः के० जिनेश्वरदेवानो समूह, जयति के० सर्वोत्कर्षे करीने वर्तणूक करे ठे. ते केवोठे? तो के—नखांशुश्रेणीजिः के० पोताना नखकिरणना समुदाये करीने कपिशितनमन्नाकिमुकुटः—कपिशित के० कपिलवर्ण कख्यो ठे, नमत् के० नमन करनारा नाकि के० देवताना मुकुट के० किरीट जेणे एवो, अने नानाऽम

यमलमदारेः—नाना के० नाना प्रकारना जे आमय के० रोग अने मल के० आ
ठ कर्मरूप मल, तद्रूपी जे अरी के० शत्रु तेनो सदा के० निरंतर नाश करनार,
अने दीनानां के० दीनपुरुषोने माटे सदानः के० दीक्षासमये दानसहित एवो
अने अलमदारेरिततमः—अलम के० अतिशये करीने दार के० स्त्रीउए ईरिततः
के० जेना धैर्यपणानुं चलन कस्युं नथी; एवो ठे. ॥ २ ॥

जलव्यालव्याघ्रज्वलनगजरुक्बंधनयुधो ॥ गुरुर्वाहोऽपा
तापदघनगरीयानसुमतः॥कृतांतस्त्रासीष्टस्फुटविकटहेतुप्रमि
तिज्ञा ॥ गुरुर्वाऽहोपातापदघनगरीयानसुमतः ॥ ३ ॥

व्याख्या—हे नव्यजनो! अपाताऽपदघनगरीयानसुमतः—एटले नथी पात
के० अधःपात, अपत् के० आपदा, अने अध के० पाप जेनेविषे, एवी जे नग
री के० मोहुरूप नगरी, तेनेविषे जे यानके० गमन, तेविषे सुमतः के० अत्यंत
मान्य एवा, वाहः के० अश्वसरखो गुरुः के० मोहोदो, अने स्फुटविकटहेतुप्र
मितनाक्—स्फुट के० स्पष्ट एवा विकट के० परस्पर मलनारां जे प्रमाण, तेनो
जे हेतु के० साधकदृष्टांत, अने प्रमिति के० उत्कृष्टज्ञान, तेने नजन करनारो ए
टले तेणेकरी युक्त एवो, अने उरु के० विस्तीर्ण अने पदघनगरीयान्—पद के०
अधिकार, तेउए करीने घनके० निविड होवाथी गरीयान् के० श्रेष्ठतर अने पाता
के० रक्षण करनारो जे कृतांत के० सिद्धांत ते असुमतः के० प्राणीउने जल, व्याल
व्याघ्र, ज्वलन गज रुक्बंधनयुधः के० पाणी सर्प वाघ दावानल डुष्टगज जगंद,
रादिक डुष्टरोग कारागृहादिकबंधन अने संग्राम—एउथी त्रासीष्ट के० रक्षण करो
विपक्वव्यूहं वोदलयतुगदाहावलिधरा ॥ समानालीकालीवि
शदचलनानालिकवरं ॥ समध्यासीनांचोचतघननिजांचोधि
तनया ॥ समानालीकालीविशदचलनानालिकवरं ॥ ४ ॥

व्याख्या—हे नव्यजनो, गदाहावलिधरा—गदा के० गदानामे आयुध अने अ
हावलि के० जपमाला तेउने धराके० धारण करनारी अने असमा के० असा
धारण अने नालिकाऽलीविशदचलना—नाली के० कमल तेउनी जे आली
के० श्रेणी तेना सरखा विशद के० उज्वल ठे चलन के० चरण जेना एवी, अने
विशदचलनानालिकवरं—विशत् के० लीन अनारा अने अचल के० निश्चल एवा
जे नानालि के० घणा क्रमर, तेउए करीने मिश्रवर्ण एवा नालिकवरं के० श्रेष्ठ

कमलनेविषे समध्यासीना के० बेसनारी अने अंचोनृतघननिजा के० उदके क
री पूर्ण एवा मेघसरखी श्यामवर्ण अने अंचोधितनयासमानाऽली के० लक्ष्मीस
रखी ठे सरखी जेनी एवी, काली के० कालीनामे जे अधिष्ठायकदेवी, ते वः के० त
मारा विपद् के० शत्रुना समुदायने दलयतु के० नाश करो. ॥ ४ ॥ इति श्री न
मिनाथजिन स्तुतिः संपूर्णा. ॥ ३१ ॥ श्लोकसंख्या ॥ ८४ ॥

अवतरण० हवे श्री नेमिनाथ जिननी स्तुति शार्दूलविक्रीडितवृत्तेकरीने कहेठे.

चिह्नेपोर्जितराजकरणमुखेथोलक्षसंख्यंक्षणा ॥ दक्षामंजन

जासमानमहसंराजीमतीतापदं ॥ तंनेमिनमनम्रनिर्वृतिकरंच

क्रयदूनांचयो ॥ दक्षामंजनजासमानमहसंराजीमतीतापदं ॥ १ ॥

व्याख्या—यःके० जे नेमिनाथ जगवान्, रणमुखेके० संग्राममुखनेविषे लक्ष्
संख्येके० लक्ष्मे संख्या जेनी, एवा ऊर्जितराजके० बलवान् एवा राजाउना सैन्य
ने क्षणात् के० वेगे करीने चिह्नेके० ज्यहां त्यहां पलायमान करतो हवो; च
के० अने यःके० जे यदूनां के० यादवोनी दक्षांके० चतुर एवी राजीके० श्रेणी
ने अतीतापदंके० गएलीठे आपदा जेथी एवी चक्रेके० करतो हवो; हेजनके० हे
जब्यजन ! तुं तंके० ते नम्रनिर्वृतिकरंके० नमन करनारा प्राणीउने मोक्षसुखने
देनारा एवा, अने अंजनजासमानमहसं-अंजनके० काजल, तेना सरखुं जासमा
नके० दैदीप्यमानठे महस्के० तेज जेनुं एवा अने जासमानके० पोताना स्वरूप
नी कांति करीने शोभायमान एवा, अने अहसंके० हास्यरहित एवा, अने राजी
मतीतापदंके० दीक्षाकालनेविषे राजीमतीनामे स्त्रीने विरहतापने देनारा एवा ने
मिके० श्रीनेमिनाथतीर्थकरने नमः के० वंदनकर ॥ १ ॥

प्राव्राजीकितराजकारजश्वज्यायोपिराज्यंजवा । यासंसारमहो

दधावपिहिताशास्त्रीविहायोदितं ॥ यस्याः सर्वतएवसाहरतुनोराजी

जिनानांचवा । यासंसारमहोदधावपिहिताशास्त्रीविहायोदितं ॥ २ ॥

व्याख्या—याके० जे जिनश्रेणी, उदितंके० उदय पामेला ज्यायोपिके० अतिप्रौढ
एवा पण, राज्यंके० राज्यने रजश्वके० तृणसरखुं जवातुके० वेगेकरीने विहायके०
तजीने प्राव्राजीतुके० प्रव्रज्याने ग्रहण करती हवी, अने यस्याके० जे जिनश्रेणी
नुं, पिहिताशास्त्रीविहायः—पिहिताके० आढादित करीठे आशास्त्रीके० दिशारूप स्त्री
अने विहायस्रके० आकाश जेणे एवुं, अने अदितंके० अखंड एवुं सारमहःके०

सारजूत एवुं जे तेज ते, सर्वतएवके० सर्व दिशाउनेविषेज दधावके० प्रसार पाम तुं हवुं. साके० ते जितराजकाके० जेणे राजसमूह जीत्योठे एवी, अने संसारम होदधावपिके० संसारसमुद्धनेविषे पण हिताके० हितकारक एवी, अने शास्त्री के० अज्ञानने देशनानु शासन करनारी एवी, जिनानांके० जिनोनी राजीके० श्रेणी जे, ते नः के० अमारा नवायासंके० संसाररूप क्लेशने हरतुके० हरणकरो.

कुर्वाणाऽणुपदार्थदर्शनवशाद्नास्वत्प्रजायास्त्रपा ॥

मानत्याजनकृतमोहरतमेशस्तादरिजोहिका ॥ अ

होच्यातवचारतीजनपतेप्रोन्मादिनांवादिनां ॥ मा

नत्याजनकृतमोहरतमेशस्तादरिजोहिका ॥ ३ ॥

व्याख्या—हे तमोहरतम के० अज्ञानने अत्यंत हरण करनारा, अने हे ईशके० हे नियमनकरनारा ! अने हे जनकृतमोहरत—जन के० लोक, तेअनुं कृत के० निराकरण कछुंठे, मोह के० मूढपण, अने रत के० मैथुन जेणे; एवा हे जिनपते के० हे जिनेश्वर, तव के० ताहारी चारती के० देशनारूप वाणी, मे के० मारा, अ रिजोहिका के० शत्रूनी डोह करनारी अर्थात् नाश करनारी स्तात् के० थाउं. तेवा एणी केवी ठे ? तोके--अणुपदार्थदर्शनवशात्--अणुके० सूक्ष्म जे जीवाजीवादिक नवपदार्थ, तेउना दर्शनवशात् के० अवलोकन योगेकरीने नास्वत्प्रजायाः के० सूर्यनी कांतीने त्रपां के० लज्जाप्रत्ये कुर्वाणा के० उत्पन्न करनारी, अने शस्ता के० प्रशस्त अने अदरिजोहिक—अदरिज के० महोटो ठे ऊह के० विचार जेनेविषे एवी, अने अहोच्या के० कोइथी पण होच न पामनारी, अने प्रोन्मादिनां के० प्रकर्षे करीने उत्पन्न थयो ठे उन्माद के० दर्प जेउने एवा, वादिनां के० परवादी पुरुषो नुं मानत्याजनकृत--मान के० अनिमान तेनुं जे, त्याजन के० मोहण करनारीठे.

हस्तालंबितचूतचुंबिलतिकायस्याजनोऽन्यागमत् ॥ वि

श्वासेविततांम्रपादपरतांवाचारिपुत्रासकृत् ॥ साजू

तिवितनोतुनोर्जुनरुचिःसिंहेऽधिरूढोद्धस ॥ विश्वा

सेवितताम्रपादपरतांवाचारिपुत्राऽसकृत् ॥ ४ ॥

व्याख्या--यस्याः के० जे अंबानामक देवीना, विश्वासेवितताम्रपादपरतां—विश्व के० त्रिचुवन, तेणे आसेवित के० अत्यंत सेवन करेला एवा अने ताम्रके० आरक एवा जे पादके० चरण, तेना परतांके० शरणपणाने जनः के० जे लोक ते,

अन्यागमत्के० प्राप्त यथा हवा; सा के० ते अंबा के० अंबानामे अधिष्ठायकदे
वी, नः के० अमारे माटे, असकृत्के० वारंवार, जूर्तिके० ऐश्वर्यने वितनोतुके०
विस्तार करो. ते अंबादेवी केवीठे? तोके-हस्तालंबितचूतचुंबिलतिका-हस्तालंबि
त के० हस्तनेविषे ग्रहण करेली ठे चूतचुंबि के० आंबानेविषे जटकनारी एवी
लतिका के० वेज जेणे एवी, अने वाचा के० पोतानी वाणीए रिपुत्रासकृत् के० श
त्रुउने त्रास उत्पन्न करनारी, अने अर्जुनरुचिः के० सुवर्ण सरखी ठे रुचि एटले
कांति जेनी एवी,अने उल्लसद्विश्वासे के० प्रसार पामेठे अचंचलत्व अक्रूरत्वादिक
विश्वास जेनो एवा सिंह के० सिंहनेविषे अधिरुढा के० आरोहण करनारी, अने
वितताम्रपादपरता-वितत के० विस्तार पामेलुं एवुं जे आम्रपादप के० आम्रवृक्ष
तेनेविषे रता के० प्रीति धारण करनारी अर्थात् महोटा आम्रवृक्षना अधोनागे
तेज आंबापरथी नीचे जटकनारी वेलीने धारण करीने सिंहनेविषे बेसनारी एवी,
अने चारिपुत्रा-चारि के० निरंतर संचार करवानो स्वजावठे जेमनो एवा ठे
पुत्र जेना एवीठे. ॥ ४ ॥ इति श्री नेमिनाथ जिनस्तुतिः संपूर्णा ॥ ३३ ॥ ८८ ॥

अवतरण-हवे पार्श्वनाथजिननी स्तुति स्रग्धरावृत्ते करीने कहेठे.

मालामालानबाहुर्दधदधदरंयामुदारामुदारा॥द्विनीनाऽलीनामिहाली
मधुरमधुरसासूचितोमाचितोमा ॥ पातात्पातात्सपार्श्वोरुचिररुचिर
दोदेवराजीवराजी ॥पत्राऽपत्रायदीयातनुरतनुरवोनंदकोनोदकोनो॥१॥

व्याख्या-यदीया के० जे पार्श्वनाथ जिननी तनुः के० मूर्ति, देवराजीवराजीप
त्रा-देव के० देवोए रचेली जे राजीवराजी के० कमलोनी श्रेणी तेठे पत्र
के० वाहन जेनुं, अपत्रा के० आपत्तिशी रक्षण करनारी एवीठे, एवो सः के० ते
पार्श्व के० पार्श्वनाथजिन, माके० मुजने पातात् के० नरकादिकनेविषे जे पात,
तेथी पातात् के० रक्षण करो. ते पार्श्वनाथ केवोठे? तो के-आलानबाहुः-आ
लान के० हस्तिबंधन करवानो स्तंज, तेना सरखा पुष्ट ठे बाहु जेना एवो, अने
यां के० जे मालाने उदारा के० मोहोटी अने मधुरमधुररसा-मधुर के० रस
युक्त एवुं जे मधु के० मकरंद तेविषे ठे रस के० अजिरुचि जेने एवी अलीनां के० अ
मराउनी आली के० श्रेणी, ते मुदा के० हर्षेकरीने आरात् के० समीपनागनेविषे अरं
के० अत्यंत, लीना के० आसक्त होती थकी अदधत् के० पुष्परसने प्राशन करती
हवी; एवी माला के० पुष्पमालाने दधत् के० धारण करनारो, अने सूचितोमाचितः-

सूचित के० उत्तम योग्य एवी जे उमा के० कीर्ति, तेणे करीचित के० व्याप्त एवो, अने इह के० आनूमिनेविषे अतनुरवः—अतनु के० एक योजनपर्यंत श्रवण था यठे, रव के० देशनाशब्द जेनो, अने नंदकः के० हर्ष उत्पन्न करनारो, अने रुचिररुचिरदः—रुचिरके० मनोहर ठे रुचि के० कांति जेउनी एवा ठे, रद के० दंत जेना एवो, अने नोनोदकः के० बीजाने दुःख उत्पन्न करनारो नथी एवोठे. ॥१॥

राजीराजीववक्रातरलतरलसत्केतुरंगतुरंग ॥ व्याल
व्यालग्रयोधाचितरचितरणेनीतिहद्यातिहद्या ॥ सारा
साराजिनानामलममलमतेबोधिकामाऽधिकामा ॥ दव्या
दव्याधिकालाननजननजरात्रासमानाऽसमाना ॥ २ ॥

व्याख्या—या के० जे जिनानां के० जिनोनी राजी के० श्रेणी, तरलतरलसत्केतुरंगतुरंगव्यालव्यालग्रयोधाऽचितरचितरणे—तरलतर के० अत्यंत चंचल एवो जे केतु के० ध्वज, तेणे, अने रंगत् के० नृत्य करनारा एवा जे तुरंग अने व्याल के० मदांध एवो जे गज, तेउनेविषे व्यालग्र के० आरूढ थएला जे यो ध के० वीर, तेउए करीने आचित के० व्याप्त एवं रचित के० रचेलुं रण के० संग्राम, तेनेविषे नीतिहत् के० जयनो नाश करनारी ठे; सा के० ते, आरात् के० शीघ्र अधिकामात्—अधिक के० वृद्धि पामेलो जे आम के० रोग, तेनाथी अव्यात् के० रक्षण करो. ते जिनराजी केवीठे ? तो के—राजीववक्रा—राजीव के० कम लो, तेउना सरखांठे वक्र के० मुखो जेमनां एवी, अने अतिहद्या के० अत्यंत मनोहर, अने सारा के० अतिश्रेष्ठ, अने अमलमतेः—अमल के० स्वह ठे, मति के० बुद्धि जेमनी एवा जीवोनेकारणे अलं के० अत्यंत, बोधिकामा के० बोध करवानी इहा धारण करनारी, अने अव्याधिकालाननजननजरात्रासमान—अ के० नथी, व्याधी के० पीडा, कालानन के० मरण, जनन के० जन्म, जरा के० वृद्ध पणु, त्रास के० अकस्मात् उत्पन्न थएलो जय अने मान के० अनिमान जेने एवी, अने असमाना के० अनुपम एवीठे. ॥ २ ॥

सद्योऽसद्योगनिघ्नगमलगमलयाजैनराजीनराजी ॥
नूतानूतार्थधात्रीहृततहततमःपातकाःपातकामा ॥ शा
स्त्रीशास्त्रीनराणांहृदयहृदयशोरोधिकावाधिकावाऽ ॥ दे
यादेयान्मुदंतेमनुजमनुजरांत्याजयंतीजयंती ॥ ३ ॥

व्याख्या—जैनराजी के० जिनराज संबंधिनी एवी जे वाक् के० देशनारूप वा एणी ते हे नव्यजन ! ते के० तने मुदं के० हर्षने देयात् के० आपो. ते जैनराजी केवीठे ? तोके—सद्यः के० शीघ्रः असद्योगनित्—असद्योग के० मन, वचन अने काया एउंनो जे निंद्य व्यापार तेनी जित् के० चेद करनारी, अने अमलगमलया अमल के० निर्मल एवा जे गम के० सरखा पाठना आलावा तेउंनो ठे लय के० ध्यान जेथी एवी, अने इनराजीनूता—इन के० सूर्य तेउंनी जे राजी के० श्रेणी, तेणे नूता के० स्तवन करेली अने नूतार्थधात्री—नूत के० नवीन जे अर्थ, तेने धात्री के० धारण करनारी, अने इह के० आ जगत्मध्ये, ततहततमः पातका—तत के० विस्तीर्ण एवुं, हत के० नष्ट कछुं ठे. तमःपातक के० अज्ञान रूप पातक जेणे एवी, अने अपातकामा के० नथी, पात के० नरकादिकनेविषे पडवानो काम के० इहा जेने एवी, अने शास्त्री के० शास्त्रनो ठे संबंध जेने एवी, अने नराणां के० मनुष्योने शास्त्री के० सन्मार्गने शिखवनारी, अने अयशोरोधि का के० अपयशने दूर करनारी, अने अबाधिका के० कोइए पण जेने गांजी नथी एवी, अने आदेया के० सर्व लोकोए ग्रहण करवामाटे योग्य एवी, अने मनुजमनु के० मनुष्यना अनुलहे करीने जरा के० वृद्धपणाने त्याजयंती के० तजावनारीअर्थात् मनुष्य कने वृद्धपणानो त्याग करावनारी, अने जयंती के० संपूर्ण परवादीपुरुषोने जीतनारी एवी ठे. ॥ ३ ॥

यातायातारतेजाःसदसिसदसिचृत्कालकांतालकांताऽ ॥
 पारिंपारिंङ्गराजंसुरवसुरवधूपूजितारंजितारं ॥ सात्रा
 सात्रायतांत्वामविषमविषमचृद्भूषणाञ्जीषणाञ्जी ॥ हीनाऽ
 हीनाग्रपत्नीकुवलयवलयश्यामदेहाःमदेहा ॥ ४ ॥

व्याख्या— हे नव्यजन ! सदसि के० सजानेविषे अपारिं के० शत्रुरहित एवो पारिंङ्गराजं के० अजगरोनो राजा एवो जे अजगर तेऊपर यातां के० आरूढयनारी एवी, याके० जे अहीनाग्रपत्नी—अहीन के० धरणेंड, तेनी अग्रपत्नी के० पट्टराणी एवी वैरोट्या नामक अधिष्ठायक देवी, साके० ते जितारंके० जीत्योठे, आर के० शत्रुसमूह जेणे एवी, त्वां के० तने त्रासात् के० संसाररूपजयथी त्रायतां के० रक्षण करो. ते वैरोट्या देवी केवीठे ? तोके—तारतेजाः—तारके० दैदीप्यमान

ठे, तेजके० कांति जेनी एवी, अने सदसिचूतके० उत्तम प्रकारनाखड्डने धारण क
रनारी, अने कालकांतालकांता-कालके० नीलवर्ण, अने कांतके० सुंदरठे, अल
कांके० केशना अग्रजाग जेना एवी, अने सुरवसुरवधूपूजिता- सुके० उत्तमठे रव
के० शब्द जेउनो, एवीउ जे सुरवधूके० देवांगनाउ, तेउए पूजिता के० पूजन क
रेली अने अविषमविषनूषणा-अविषम के० सोम्य, एवो जे विषनूत के० सर्प,
ते ठे नूषण के० आचरण जेने एवी, अने अचीषणा के० जयंकरपणाए रहित,
अने चीहीना के० जयरहित, अने कुवलयवलयश्यामदेहा-कुवलय के० कमल,
तेनुं वलय के० जे समूह, तेना सरखो श्यामवर्ण ठे देह जेनो एवी, अने अम
देहा के० नथी मदके० गर्वनी इह्वा जेने; एवी ठे. ॥४॥ इतिश्रीपार्श्वनाथजिनस्तुतिः

अवतरण-हवे महावीर जिननीस्तुति दंभकवृत्तेकरीने कहे ठे.

नमदमरशिरोरुहस्त्रस्तसामोदनिर्निडमंदारमालारजोरंजितांघ्रिध
रित्रीकृताऽवनवरतमसंगमोदारतारोदिताऽनंगनार्यावलीलापदेहे
क्षिताऽमोहिताहोचवान् ॥ ममवितरतुवीरनिर्वाणशर्माणिजाता
वतारोधराधीशसिद्धार्यनाम्निह्मालंकृता ॥ वनवरतमसंगमोदा
रतारोदिताऽनंगनार्यावलीलापदेहेक्षितामोहिताऽहोचवान् ॥ १ ॥

व्याख्या-हे नमदमरशिरोरुहस्त्रस्तसामोदनिर्निड मंदारमालारजोरंजितांघ्रि-
नमत् के० नमस्कार करनारा एवा जे अमर के० देव, तेउना जे शिरोरुह के०
मस्तकसंबंधी केश, तेउथी स्त्रस्त के० गलित, एवी जे सामोद के० सुगंधसहित ए
वी निर्निड के० टपकती एवी मंदारमाला के० कल्पवृक्षना पुष्पोनी जे रज के०
पराग तेणे करीने रंजीत के० रंगयुक्त ठे अंघ्री के० चरण जेना एवा, अने हे ध
रित्रीकृतावन-धरित्री के० पृथ्वी तेनुं कृत के० करेनुं ठे अवन के० रक्षण जेणे
एवा, अने हे वरतमसंगम-वरतम के० अतिश्रेष्ठ ठे, संगम के० संगती जेनी
एवा, अने हे असंगमोद के० नथी संग के० संसारसंग अने मोद के० हर्ष
जेने एवा, अने हे अरत के० मैथुनरहित एवा, अने हे अरोदित के० रुदन
रहित एवा, अने हे अनंगन-अंगना के० हे स्त्रीरहित एवा, अने हे आर्याव के०
श्रेष्ठ पुरुषोनुं रक्षण करनारा, अने हे हित के० हे हितकरनारा हे वीर के० हे
महावीर, लीलापदे के० क्रीडानुं स्थान एवा अने ह्मालंकृतौ के० पृथ्वीनेविषे

अलंकाररूप एवा धराधीशसिद्धार्थधाम्नि-धराधीश के० पृथ्वीपति एवो जे सिद्धार्थ के० सिद्धार्थ नामनो राजा, तेना धाम्नि के० गृह्णनेविषे जातावतारः के० अयो ठे अवतार जेनो एवा, अने द्वितामः-द्वित के० निवारण कखोठे आम के० रो ग जेणे एवा, अने अहोचवान् के० अहोचरहित एवा, अने उदारतारोदितानंगनार्यावलीलापदेहेद्वितामोहिताहः-उदार के० विशाल ठे, तारा के० कीकी जेउनी, अने उदित के० प्रगट ठे, अनंग के० कामदेव जेउने, एवी जे नारी के० मनुष्य देवादिकोनी तरुण स्त्रीउ, तेउनी जे आवली के० श्रेणी तेना जे लाप के० जाषणो, अने देहेद्वित के० देहनेविषे कामबुद्धिए अवलोकन, तेउए करीने अमोहित के० मोहने नथी पामी अहू के० इंडिउ जेमनी, एवा जगवन् के० तमे मम के० मने निर्वाणशर्माणे के० मोहसुखने अनवरतं के० निरंतर वितर के० समर्पण करो.

समवसरणमत्रयस्याःस्फुरत्केतुचक्रानकानेकपद्मेडुरुक्चामरोत्सर्पिसालत्रयी ॥ सदवनमदशोकपृथ्वीक्षणप्रायशोजातपत्रप्रजागुर्वराराट्परैताहितारोचितं ॥ प्रवितरतुसमीहितंसाऽर्हतांसंततिर्नक्तिजाजांनवांचोधिसंच्रांतजव्यावलीसेविताः ॥ सदवनमदशोकपृथ्वीक्षणप्रायशोजातपत्रप्रजागुर्वराराट्परैताहितारोचितं ॥ ९ ॥

व्याख्या-अत्रके० आ जगत्नेविषे, यस्याः के० जे अरिहंतश्रेणीनुं समवसरणं के० धर्मदेशनास्थान, आराराट् के० अत्यंत शौचतुं हवुं; साके० ते असदवनमदशोकपृथ्वी के० अविद्यमान जे सदवन के० संतापसहित, मदके० आठ मद, अने शोक-तेउए करी पृथ्वीके० मोहोटी एटले संताप, मद अने शोक-एउए करीरहित एवी, समवसरण जूमिठे अने नवांचोधिसंच्रांतजव्यावलीसेविता-जव के० संसाररूप जे अंचोधिके० समुद्र, तेनेविषे संच्रांतके० व्याकुल थएला जे जव्यके० जव्यप्राणिउ, तेउनी जे आवली के० श्रेणी, तेणे सेवित के० सेवन करेली एवी, अने ईक्षणप्राके० ज्ञानरूप चहुने देनारी एवी अर्हतां के० अरिहंतोनी जे संतती के० श्रेणी, ते नक्तिजाजां के० नक्तिवंत एवा पुरुषोनुं समीहितं के० वांछित जे, तेने प्रवितरतु के० उत्पन्नकरो. ते समवसरण केवुंठे ? तो के-स्फुरत्केतुचक्रानकानेकपद्मेडुरुक्चामरोत्सर्पिसालत्रयीसत्-स्फुरत् के० स्फुरण पामनारी जे केतुके० ध्वज, चक्र के० धर्मचक्र, आनक के० देवडुंजि, अनेकपद्म के० देवोएर

चेलां एवां घणां कमलो, इंडुरुक्चामर के० चंडसरखी ठे कांति जेउनी एवां चामरो, अने उत्सर्पि के० उंचे प्रसारपामनारी जे सालत्रयी के० त्रणप्राकार, ते उए करीने सत् के० प्रधान एवं, अने अवनमदशोकपृथ्वीकृण प्रायशौचानपत्रप्र जागुरु-अवनमत् के० वंदन करनारां ठे, अशोकवृक्ष जेनेविषे, अने पृथ्वीकृण प्राय के० पृथ्वीनेविषे उत्साहरूप ठे शौचा जेनी, एवं जे आतपत्र के० ठत्र त्रय तेनी जे प्रजा के० कांती, तेणे करीने गुरु के० मोहोटुं, अने परेताहितारोचित-परेत के० नष्ट थया ठे अहित के० शत्रु जेउना, एवा जे पुरुषो, तेउएकरीने अ रोचित के० अत्यंत शोचित एवं, अने यशौजातपत्रप्रजागुर्वराराट्परेताहितारोचित-यशौजात के० यज्ञेकरीने शोचित एवां जे पत्र के० वाहनो, तेउनी जे प्रजा के० कांती, तेने जाके के० सेवन करनारा जे उर्वराराट् के० जूमिपती, अने परेत के० पिशाच देवता, अने अहि के० नागदेवता, अने तारा के० नक्षत्र देवता-तेउए करीने उचित के० योग्य एवं ठे. ॥ २ ॥

परमततिमिरोग्रजानुप्रजाचूरिन्नगैर्गजीराचृशंविश्ववर्यैनिकाय्येवि तीर्यात्तरा ॥ महतिमतिमतेहितेशस्यमानस्यवासंसदाऽतन्वतीताप दानंदधानस्यसाऽमानिनः ॥ जननमृतितरांगनिष्पासंसारनीराक रांतर्निमङ्गलनोत्तारनौर्जारतीतीर्थकृत् ॥ महतिमतिमतेहितेशस्य मानस्यवासंसदातन्वतीतापदानंदधानस्यसामानिनः ॥ ३ ॥

व्याख्या-हे अतन्वतीतापत्-अतनुके० महोटी अतीत के० नष्ट थएलीठे, आ पत्के० आपदा जेनाथी एवा, अने हे मतिमतेहितके० बुद्धिमान् एवा पुरुषे अनि लषित एवा, हे तीर्थकृत्के० हेतीर्थकर देव जगवान्! ईशस्यके० समर्थ एवा, अने मते के० जिनशासनरूप मतनेविषे हिके० निश्चये करीने शस्यमानस्यके० प्रशंसा कर वाने योग्य एवो, अने आनंदधानस्यके० आनंदनुं केवल स्थान एवो, अने अमानिनःके० मानरहित एवो, अने नःके० अमोने सामानिके० प्रियवस्तुने दधानस्य के० देनारो एवो जे तुं तेके० तारी चारतीके० देशनारूप जे वाणी, साके० ते विश्ववर्येके० जगत्नेविषे मुख्य एवा, अने महतिके० पीसतालीश लाख योजन विस्तारयुक्त एवा निकाय्येके० मोक्षरूप धरनेविषे वासंके० वसतीने वितीर्यात्तरांके० समर्पण करो. ते वाणी केवीठे? तोके-परमततिमिरोग्रजानुप्रजा-परमतके० परशा

सनरूप जे तिमिरके० अंधकार, तेना नाश कारणे, उग्रजानुप्रजाके० उग्रसूर्यनी कांति सरखीठे; अने नूरिचंगैः के० घणा जे जंग, तेउए करीने नृशंके० अत्यंत, गजीराके० गंजीर, अने जननमृतितरंगनिष्पारसंसारनीराकरांतनिमज्जजनो चारनौः—जननके० जन्म अने मृतिके० मरणरूप ठे तरंग के० कल्लोल जेनेविषे एवो जे निष्पार के० पाररहित संसारनीराकर के० संसाररूप समुद्र, तेना अंतः के० मध्यजागनेविषे निमज्जत् के० बुडनारा जे जन के० जंविजजनो, तेउने उचारे के० उतरवामाटे नौःके० नौकारूप, अने तापदानं के० संतापना ठेदनने आतन्वती के० करनारी, अने मानस्य के० जे पूजादिक सत्कार, तेनी संसत्वा के० सजा सरखी अथवा सजाज होयना! एवीठे संसत्वा—अहींयां वा शब्द इव शब्दार्थी अथवा उत्प्रेक्षा वाचक जाणवो. ॥ ३ ॥

सरजसनतनाकिनारीजनोरोजपीठीलुठत्तारहारस्फुरइश्मिसारक्र
मांचोरुहे ॥ परमवसुतरांगजारावसन्नाशितारातिजाराजितेजासि
नीहारताराबलक्केमदा ॥ क्लणरुचिरुचिरोरुचंचत्सटासंकटोत्कृष्टकं
ठोङ्गटेसंस्थितेजव्यलोकंत्वमंबांऽविके ॥ परमवसुतरांगजारावसन्ना
शितारातिजाराजितेजासिनीहारताराबलक्केऽमदा ॥ ४ ॥

व्याख्या— हे सरजसनतनाकिनारीजनोरोजपीठीलुठत्तारहार स्फुरइश्मिसारक्र
मांचोरुहे— सरजस के० वेगयुक्त एवा, नत के० नमन करनारा जे, नाकि
के० देवो, तेउनी नारीजन के० स्त्रीजन, तेमना जे उरोज के० स्तन, तद्रूप जे पी
ठी के० आसन, तेनेविषे लुठत् के० लुठन करनारा जे तार के० मनोहर एवा
हार के० पुष्पहार, तेउनां स्फुरत् के० दैदीप्यमान जे रश्मि के० किरणो तेउए
करीने सार के० श्रेष्ठ ठे, क्रमांचोरुह के० चरणकमल जेना एवी, अने हेअजि
ते के० कोइए पण जेने जीती नथी एवी, अने क्लणरुचिरुचिरोरुचंचत्सटासंकटो
त्कृष्टकंठोङ्गटे— क्लणरुचि के० विजली, तेना सरखी रुचिर के० मनोहर एवी, अ
ने उरु के० महोटी जे चंचत् के० दैदीप्यमान एवी सटा के० जटा, तेणे करीने
संकट के० अतिशय जरचक एवोजे उत्कृष्ट कंठ, तेणे करीने उङ्गट के० शूर एवो,
अने जासिनीहारताराबलक्के—जासि के० शोचनशील, एवुं जे नीहार के० हि
म अने तारा के० तारामंजल, तेना सरखो बलक्के के० शुभ्रवर्ण एवो, गजारो

के० हस्तिनो शत्रु जे सिंह, तेनेविषे संस्थिते के० बेसनारी एवी, अने शिताराति
 नाराजिते— शित के० चलकाट धरनारूं जे आर के० पीतल, तेना करतां जे अ
 तिजा के० अतिशय कांति, तेणे करीने राजित के० शोजित एवी, अने हे अंब के०
 माता एवी, हे अंबिके के० अंबानामाक अधिष्ठायकदेवि, त्वंके० तुं सुतरां के० अ
 त्यंत, परं के० प्रधान एवा, नव्यलोक के० नव्यप्राणितने अव के० रक्षण कर. तुं
 केवी ठे ? तोके— परमवसुतरांगजा—परम के० उत्कृष्ट, अने वसुतर के० तेजवंत
 एवा ठे अंगज के० पुत्रजेना एवी, अने रावसन्नाशितारातिजारा—राव के० पोताना
 शब्दे करीने सन्नाशित के० अत्यंत नाश पमाडयोठे, अरातिजार के० शत्रुसमूह जेणे
 एवी, अने नासिनी के० शोचयमान एवी, अने हारतारा के० हारसरखी तार
 के० उज्वल एवी, अने बलहेमदा—बल के० पराक्रम अने हेम के० मंगल, ए
 उने आपनार, अने अवसन्ना के० खेदरहित अने अमदा के० मदरहित एवीठे ॥
 ॥ ४ ॥ इति श्रीमहावीरजिनस्तु संपूर्णा इति श्रीशोचनमुनिकृता चतुर्विंशति जिन
 स्तुतिश्च बाजावबोधसहीत संपूर्णा ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥

इति श्रीशोचनमुनिकृत चतुर्विंशति
 जिनस्तुति अर्थसहीत समाप्ताः

अथश्रीऋग्वैराग्यशतकअर्थसहितप्रारंभः

संसारंमि असारं, नन्वि सुहं वाहि वेअणा पउरे ॥ जाणंतो इह जी
वो. नकुणइ जिणदेसिअं धम्मं ॥१॥ अज्जं कल्लं परं परारिं, पुरिसा
चिंतंति अन्न संपत्तिं ॥ अजलिगयं व तोयं, गलंतमानुं न पिहंति ॥१॥

व्याख्या—ए संसारमां जे पदार्थ ठे ते सर्वे असार घणुं निरस ठे; एहबुं जगवं
ते कहुं ठे. ए संसारमां ए जीवने कोइ पण ठेकारो कोइपण गतीमां एक कृणमा
त्र सुख नथी. वाहि के० व्याधि अने वेदनाए पउरे के० प्रचूर एटले घणा एवा
साडात्रण कोटि रोगोए करीने ए शरीर पूछुं ठे. ए जीव सर्व पदार्थने असार जा
एतो थको पण, बहुजकार्मि माटे श्रीवीतरागनो उपदेश्यो दयामूल धर्म नथी
कर्तो, अने संसारनो लोलुपि थको धर्मरत्न खूवे ठे. ॥ १ ॥ आज, काल, पहो
र अथवा परार एटले आगले वरसे पुरिसा के० पुरुष, ते शुं चिंतवे ठे? तोके—
अर्थसंपत्ति अर्थ एटले हुं धन पामीश, सुखी अइश. वली ते मूढ मनमांहे एम
विमासे ठे जे, हुं धन थरो तेवारे धर्म करीश; पण ते पुरिसाके० पुरुषो, न पिहंति
के० नथी देखता के जेम अजली के० हाथना खोवामां रहेजुं पाणी गली जाय
ठे, तेम आयुष्य गली जायठे. ते देखता नथी. ॥ २ ॥

जंकल्ले कायवं, तं अशं चिय करेह तुरमाणा ॥ बहुविग्घोदुमुदुत्तो
मा अवरएहं पडिखेह ॥३॥ ही संसार सहावं, चरियं नेहाणु राय
रत्तावि ॥ जे पुवएहे दिहा, ते अवरएहे न दीसंति ॥ ४ ॥

व्याख्या—वली मूर्ख मनमांहे चिंतवेठे जे हुं काले करीश, पण काल कोणे
दीती ठे जे काले शुं थरो? तेमाटे जं के० जे कल्लं के० काले कर्तो होय तंके०
ते अज्जं के० आज करजे. अर्थात् जे धर्मकार्य होय ते तुरमाण के० उतावलो
थको करजे. ठील करीश नहीं. कारण कालचक्रतो कायाने चरे ठे. वली एक मु
हूर्त्तमांहे पण बहुविग्घो के० कोटि विघ्नो उपजे; एमाटे आज काल शुं करे ठे? धर्म
रत्नलालची हे जीव! कालने काजे ना रहे. कृणमांहे आयुष्य पूरुं थरो तेवारे
शुं करीश? ॥ ३ ॥ हीइतिखेदे हे प्राणी, संसारना स्वजावतुं जे चरियंके० चरित्र
ते अति विषम ठे. नेहाणुरागरत्तावि के० पोताना स्नेहने अनुरागे करीने रत्ताके०
आसक्त एवा जे पोताना कुटुंबी ते बेटा, बेटा, धन, स्त्री इत्यादिक पोताना संबंधी—ते
हने जे पुवएहे के० पहेले पहोरे सुखवार्त्तादिके दीतां ते अवरएहे के० पाठले

पहोरे नदीसंति के० नही दीसे. एवो संसारनो कारमो राग ठे माटे विषम स्व
नाव ठे तोपण जीव, प्रतिबोध पामतो नथी. ॥ ४ ॥

मा सुयह जग्गि यवं, पलाइअवंमि की सवीसमह ॥ तिण्हि जणा
अणुलग्गा, रोगोअ जराय मच्चूअ ॥ ५ ॥ दिवस निसा घडिमाळं
आतं सलिलं जिआण घित्तूणं॥चंदाइच्च बइल्ला कालरहटं जमाडेई ॥६

व्याख्या—रे आत्मा, प्रमाद करीने मासुयह के० सुइ न जा जग्गिअवेके० सदाकाल
जागतो रहे. कारण, कालरूपी आहेडो फरतो रहे ठे. तेमाटे हे जीव! ज्यां थकी
पलाइअवंमि के० पलायन करीजवुंत्यां कीसवीसमह के० केवो विसामो लेइने निचिंत
केम सुइ रहे वुं? ज्यां चोर लागे त्यां जागता रहेवुं; सुइ रहेवुं नही. जो सुइश
तो ठेतराइश. रे जीव! तारी पूठे त्रण जण इश्मन लाग्याठे; तो केम निश्चिं
त सुवे ठे? न सुइ रहे. धर्मरूपी जागरण कर. ते त्रण जण कोण? तोके—ए
कतो रोग, बीजी जरा अने त्रीजुं मृत्यु. ए त्रण वेरी तारी पूठे लाग्या ठतां तुं के
म सुवे ठे? ॥ ५ ॥ आ संसाररूप कूप ठे, तेमां दिवस अने रात्री—ए बे घडीमाला
एटले घडाउनी श्रेणीठे; ते जीयाण के० जीवोना आयुष्यरूप सलिलं के० पाणी
ने घित्तूणं के० लइने एक खाली आयठे एक जराय ठे. तेने चंइमा अने सूर्य ए बे
बलदिआ जोतखा थका ए कालरूप अरहटने जमाडेईके० जमाडे ठे. आयुषरूप
पाणी खुटाडे ठे, तो पण प्राणी समतानावने समजतो नथी. ॥ ६ ॥

सा नडि कलातंनडि, उंसहं तं नडि किंपि विन्नाणं॥जेण धरिऊइ काया
खळंति कालसप्पेणं ॥ ७ ॥ दीहर फणिंदनाले, महिअर केसर दि
सा मह दलिद्धे॥ऊपिअइ कालजमरो जणमय रंदं पुहवि पठमे ॥८॥

व्याख्या—संसारमांहे एवी कला पण कोइ दीसती नथी, अने वली एवं औषध
पण कोइ नथी देखातुं, तथा एवं, किंपिके० कोइ विन्नाण के० विज्ञानपण नथी देखातुं
के जे कलाए करी, अथवा जे औषधे करी अथवा जे विज्ञाने करी कालसप्पेण के०
कालसर्पे करीने काया खळंति के० खवाय ठे, तेने धरिऊइ के० धरी राखीए. एट
ले बीजा सर्व जातनां विष उतरे पण कालरूप सर्पना मंसनुं विष उतरे नही.
॥ ७ ॥ पृथ्वीरूप कमल वखाणे ठे. दीर्घफणिंद एटले महोटो शेषनाग ते रूप लां
बो नालके० डामो जे कमलने नीचे ठे, वली जे पृथ्वीरूप कमलनेविषे महिधर ए

टले पर्वतरूप केसरा ते कमलना तंतुउठे, वली दशदिशारूप महोटी पांखडी उठे. ऊपियइ कालनमरो के० प्रत्यह देखातो कालरूप नमरो ते आखा लोकरू पीआ मयरं के० मकरंद एटले जीवरूप मकरंद जे कमलनो रस, तेने पान करे ठे. जेम कमलनो रस नमरो पीए, तेम अहींयां जीवरूप कमलठे तेनो रस कालरूपी नमरो पीएठे. ॥ ७ ॥

ढाया मिसेण कालो, सयल जिआणं ठलंग वेसंतो ॥ पासं कहवि न मुंचइ, ताधम्मे उऊमं कुणह ॥ ९ ॥ कालंमि अणाईए, जीवाणं वि विहकम्मवसगाणं ॥ तं नञ्जि संविहाणं, संसारे जं न संजवइ ॥ १० ॥

व्याख्या—जे शरीरनी ढाया देखायठे, अने निरंतर जीवनी साथे फरे ठे, ते ढाया नथी पण एतो ढायाने मिषे काल फरे ठे, ते जेम वेरी ठलजेद ता कतो फरेठे, तेम कालरूप पिशून सकल जीवना ठलने शत्रुनी पेरे जुंएठे. जेम डुर्जन होय ते केडमूके नहीं, तेम ए ढायाने मिषे काल जे ठे ते पासंकहविनमुं चइ के० जीवनी क्यारेपण केड मूकतो नथी; ते माटे हे जीव, जिनधर्मना मार्ग ने अने तीर्थकरनी वाणीने अंगीकार करीने रूडीपेरे आदर. ए सद्गुरुनो उपदे शठे. ॥ ९ ॥ ए अनादिकालनेविषे जीवो क्रोध मान माया अने लोचने योगे वि विध प्रकारना कर्मना वश थका संसारमां पड्या नाना प्रकारनां दुःख सही रह्या ठे, माटे एवा जीवोने तंके० ते नथी संविहाणं के० संविधान एटले एहवो संबं ध के जंके० जे नसंसारेसंजवइ के० संसारमां संजवे नहीं. अर्थात् बद्धा संबं ध संजवेठे पुनःजो जिनवरनोधर्म करेतो संसाररूप चक्रमांहे न जमे. ॥ १० ॥

बंधवा सुयणा सवे पिअ माया पुत नारिआ ॥ पेअव णाठ नियत्तंति दाठणं सल्लिलंजलिं ॥ ११ ॥ विहडं ति सुआ विहडंति बंधवा, विहडंतिसुसंचिठअठो ॥ इको कहवि न विहडइ, धम्मो रेजीव जिणनणिठ ॥ १२ ॥

व्याख्या—बंधव, के० नाइबंध अने सुयणा के० स्वजन सर्वे पिता, माता, पुत्र, नार्या धन सुवर्ण ए सर्वे आ संसारनेविषे स्वप्न समानठे. ए सर्व जे कुटुंबठे ते जीवने पेयवणाउ के० प्रेतवन जे श्मशान त्यां मूकीने त्यां थकी नियत्तंति के० पाठा वझेठे. शुं करीने पाठा वझेठे? तो के दाऊणके० देइने, सल्लिलंजलिं के०

पाणीनी पसली आपीने पाठा फरें ठे. ॥ ११ ॥ सुआ के० सुत एटले पुत्रते पण विहडेठे, एटले विघटेठे बंधव के० जाइ पण विठडे ठे. जगत्मां स्वार्थे करी सहु रूडुं कहे. स्वार्थवश सहुठे. अने सुसंचितअठो के० रूडीपरे संचित कथुं एवु जे अर्थ के० इव्य एटले सुकृतनी लक्ष्मी पण विठडे, नाशपामे ठे. रुद्रिसंपदा पण अस्थिर जाणवी. मात्र एक वस्तु, हे जीव परजव जातां सखी थाय एवी, अने सुखनी करनार एवी अविहडठे. ते एके केवल धर्म-श्रीतीर्थकरे जाख्योठे ते जि नधर्म जीवनी सखा जाणवो. ए कथमपि के० कोइप्रकारे पण विठडे नही. १२

अडकम्मपासबद्धो जीवो संसारचारएठाइं॥अडकम्मपासमुक्को, आ या सिवमंदिरे ठाइं ॥ १३ ॥ विहवो सज्जनसंगो विसयसुहाइं विलास ललिआइं ॥ नलिनीदलग्गघोलिर जललवपरिचंचलं सवं ॥ १४ ॥

व्याख्या-ए जीव, निविडबंधन के० जेणे करीने बूटेज नही एवा आठकर्म रू पी पात्रो बंधाणो थको संसाररूप चारक के० बंधीखानानेविषे ठाम ठाम जन्म लेतो फरेठे. अने जो ए जीव आठकर्मरूप पाशथी संसारमां मूकायतो मो क्कमंदिरेनेविषे जइ रहे. ॥ १३ ॥ जीवने विहवो के० विजव जे लक्ष्मीनो अने सज्जन कुटंबनो जे संगठे, तेनुं फल अशाश्वतुठे, थिर रहे नही; वली विलासे करीने ललित के० मनोहर एवां ठे पांच इंद्रिनां विषयसुख एटले स्त्री संबंधी मनो हर विलास तथा खावुं पीखुं शृंगार खेल ख्याल विनोद ते पण अशाश्वतठे. अने दुःखदाइठे. जेम नलिनी के० कमलिनीनां दलग्ग के० दल जे पादडां तेने अग्रे एटले अग्रजागे रहेलुं जलबिंडु ते जेम घोलिर के० चपलठे तेम आ पण सर्व चंचलंके० चंचल जाणवा. ॥ १४ ॥

तं कळ बलं तं कळ, जुवणं अंगचंगिमा कळ ॥ सब मणिच्चंपिठह दिठं नठं कयंतेण ॥ १५ ॥ घणकम्मपासबद्धो जवनयरचउण्णहेसु विविहाउ ॥ पावइ विडंबणाउ जीवो को इउ सरणं से ॥ १६ ॥

व्याख्या-तं कळबलंके० ते कायानुं बलक्यां गयुं? ते जोवननुं बलक्यां गयुं? अने अंगचंगिमा के० शरीरनुं मनोहरपणु ते पण क्यां गयुं? अने ते रूप रंगसो क्यां गयुं? अरे वृथ्यावस्था आवी. हवे चेतो. अंगनुं उद्योतपणु पण क्यां गयुं? बुद्धि पण क्यांगइ? रेजीव ए सघली वस्तुउ अणिच्चं के० अनित्य अशाश्वत ठे, एम पि

बहुके० देखो. अहो जीव! दिहुके० ए सर्व तमासो तें दीगो जे कयंतेणंनहु के० ज मराजाए नष्ट कीधो एवो दीगो, तो पण अज्ञानवशे करी नथी जाणतो के सर्व अ नित्य वस्तुओ, नजरे देखतां चाली जायठे. तोपण जीव समजे नहीज. ॥ १५ ॥ ए जीव, घन के० निविडकर्मना पाशे बंधाणो थको जवरूपी नगरना चारगतिरूप चकटामांहे विविध प्रकारनां रूप करतो कर्मना वशे नरक निगोदमांहे अनेक विडंबना पामे ठे. इहां जीवने शरण कोण थाय? ॥ १६ ॥

घोरंमि गप्त्रवासे, कलमल जंबाल असुइ बीजठे ॥ वसिठ अणंत खुतो, जीवो कम्माणुजावेणं ॥ १७ ॥ चुलसीई किरलोए, जोणीणं जव सयसहस्साई॥इक्किंमिअजीवो अणंतखुतोसमुप्पन्नो ॥ १७ ॥

व्याख्या—एजीव, घोरंमिके० महाघोर बिहामणा एवा गजर्वासनेविषे वस्यो. गर्जवास केवो ठे? तोके कलमलजंबालके० मलरूप कर्दम, तेणे करी अशूचि ठे, अपवित्र ठे. वली बिजत्स के० गंदो ठे. ते गर्जमांहे जीवकम्माणुजावेण के० कर्मना अनुजावे करीने अणंतखुतो के० अनंतिवार वस्यो. ॥ १७ ॥ किरके० निश्रे चउदराज लोकमांहे चोराशीलाख योनि जीवने उपजवानी ठे, ते एकेक यो निनेविषे ए संसारी जीवे अनंतीवार अवतार लीधा, केटलाएक संबंधी कस्या; तेउनी संख्या पण न पामी ए. ॥ १८ ॥

माया पिय बंधूहिं॥संसारठेहिंपूरिउलोगो॥बहुजोणिनिवासीहिंनय तेताणंचसरणंच ॥ १९ ॥ जीवोवाहिविलुतो सफराइवनिऊलेतड प्फडई ॥ सयलोविजणोपिउइ कोसक्कोवेअणाविगमे ॥ २० ॥

व्याख्या—व्यवहार राशीमां संसारठेहिंके० संसारनेविषे रह्या एवा बहुके० घ एणी एवो जे चोरासी लाख जीवयोनी, तेनेविषे निवास करनारां एवां जे मात, पिता, नाई, ईत्यादिक—तेणे करीने चउदराजलोक पूख्यो ठे; एटले नख्योठे. पण ते मातापितादिक तेके० तने ताणके० रक्षण करवाने समर्थ नथी. अने सरणंच के० शरणे राखवाने पण समर्थ नयके० नथी. ॥ १९ ॥ ए संसारी जीव अनेक जातनी व्याधि, तेणे करी विलुप्त के० लींपाणो पीडयो ठे, पण अंत तेनो आवे नहीं. जेम माडलुं पाणीविना तडफडे—टलवले, तेम ए जीव रोगे पीडयोथको तडफडे ठे. दुःख आव्ये हायवराज घणी करे ठे. दूर बेठां बेठां स्वजनादिक सर्व प्रेक्ष्यतेके० देखे विलखाए, आमण डुमणथका चिंतातुर थाय; पण ते पारकी

वेदना निवारवाने अर्थे कोण शक्तिवंत थाय? अर्थात् कोइ समर्थ न थाय.॥१०॥
 मा जाणसि जीव तुमं ॥ पुत्त कलत्ताइं मवसुहहेऊ ॥ निउणंबंधणमे
 अं॥संसारेसंसरंताणं ॥११॥ जणणी जायइ जाया ॥ जाया मायापि
 आय पुत्तोअ ॥ अणवढासंसारे कम्मवसासवजीवाणं ॥ ११ ॥

व्याख्या—हे जीव! तूं एम माजाणसिके० जाणीश नही के, पुत्र, स्त्री, माता, पिता, बाइ, जाइबंध इत्यादिक सहु स्वजनवर्ग सुखनां हेतुठे. आ संसारमां संसरंताणके० परित्रमण करतां जीवाने ए माता पितानो संबंध ते सर्व निउणके० आकरु संसारबंधनतुं कारणठे, पण संसार ठोडावे नहीं ॥११॥ माता ते जायाके० स्त्रीपणे थाय, अने स्त्री ते मातापणे थाय, अने पिता ते पुत्रपणे थाय, पुत्र पितापणे थाय. एम संसारमांहे अणवढाके० अनवस्था एट ले अनियमितपणुठे, पण निश्चयपणु नथी. सर्व जीवो कर्मने वश थका अवतार लिएठे, पण तेनी जीवने खबर नथी. मोहे करीने माहूरुं माहूरुं करेठे. एम ए जीव संसारमांहे परवश थको धर्मनो उद्यम करी शकतो नथी. ॥ ११ ॥

न सा जाई न सा जोणी न तं ठाणं न तं कुलं ॥ नजाया न मूआ
 जड ॥ सवेजीवाअणंतसो ॥ १३ ॥ तं कंपि नडि ठाणं ॥ लोए वाल
 गगकोडिमितंपि ॥ जड न जीवा बहुसो सुहडुःखपरंपरंपत्ता ॥ १४ ॥

व्याख्या—चऊदराजमां एवी कोइ जाति नथी, एवी कोइ योनि नथी, एवुं कोइस्थान नथी, अने एवुं कोइ कुल नथी के ज्यां जीव, जनम्यो नथी के मुउ नथी. ए सर्व एकएक ठेकाणे एकएक जीव अनंतीवार फरसी संसारमां जम्योठे. ॥१३॥ ते चौदरा जलोकमांहे वालाग्रनी अणीमात्र तेनुं कोटीअसंख्यातमा जाग जेटलुं गम नथी के ज्यां जीव, बहुसो के० घणीवार सुखडुःखनी परंपरा नथी पाम्यो. अर्थात् सर्व ठेका णे जीव सुखडुःखनी परंपरा पाम्योठे. पण कर्महयनी परंपरा पाम्यो नथी. ॥१४॥

सवाउं ऊदीउं पत्ता सवेविसयणसंबंधा ॥ संसारेतोविरमसु, ततो ज
 इमुणसिअप्पाणं ॥ १५ ॥ एगोबंधइकम्मं, एगोवहबंधमरणवस
 णाइं ॥ विसहइजवंमिजमडइ, एगुच्चिअकम्मवेलवित ॥ १६ ॥

व्याख्या:—हे जीव, तूं सघली चक्रवर्त्ति प्रमुखनी जेरुद्धि संपदा ते संसारमां अ नंती वार पाम्यो, अने सघजां स्वजनसंबंधी सगपण पण अनंतीवार पाम्यो, पण

जो तुं पोताना आत्मस्वरूपने जाणेढे तो संसारथी विराम पामी दुःखोनो अंत कर, तेवारे आत्मानो निस्तार थाय. ॥१५॥ ए जीव एकजोज पोते कर्म बंधन करेढे. अ ने वधबंध प्रहार अने मरण इत्यादिक कष्ट ते पोते एकजोज आ संसारमां सहेढे. ए जीव कर्म बंधन करतो थको कर्मनो प्रेखो नवमांहे एकजो चिअके० निश्चयथी च्रमण करेढे, पण जो ते वीतरागना वचन सद्देतो संसारसमुड्मां न जमे. ॥१६॥

अन्नोनकुणइअहिअं, हिअंपिअप्पाकरेइनहुअन्नो॥अप्पकयंसुहइ
स्कं, नुंजसिताकीसदीणमुहो ॥ १७ ॥ बहुआरंजविठत्तं, वित्तंविजसं
तिजीवसयणगणा ॥तज्जणिअपावकम्मं, अणुहवसिपुणोतुमंचेव॥१८॥

व्याख्या—हे जीव तने अनेरो कोइ अहित करतो नथी, अने हित पण पोतानो आत्माज करेढे, अथवा अहित पण आत्माज करेढे. पण बीजो कोइ करतो नथी. जीव पोतेज पोताने सुख करेढे. अने दुःख करेढे, अने पोतानांज कर्मोए करी चार गतिनां सुखदुःख नोगवेढे. तो हे जीव ! तुं शाकारण माटे दयामणु सुख क रेढे? ॥ १७ ॥ हे जीव, तुं घणा आरंजे करी वित्तके० इव्यप्रत्ये ऊपार्जन करेढे ते इव्यने विजसंतिके० नोगवेढे. कोण नोगवेढे? तो के स्वजनना गण एटले समूह ते नोगवेढे. पण ते इव्य ऊपार्जन करतां पोते आरंजथी उपाज्जुं जे पापकर्म, तेने तुं नोगवेढे अने नोगवीश. अने जो ए आरंजथी विराम न पामे तो फरी आगामिक काले पण तेनु दुःख तनेज नोगवतुं पडशे, पण बीजो कोइ नोगवशे नहीं ॥१८॥

अहइस्त्रियाइंतहनुस्त्रिआइंजहचिंतआइंदिंजाइं ॥ तहथोवंपिन
अप्पा विचंतिउजीवकिंनणिमो ॥ १९ ॥ खणनंगुरं सररीं, जीवोअ
न्नोअसासयसरूवो ॥ कम्मवसासंबंधो, निबंधोइडकोतुज्जं ॥ २० ॥

व्याख्या—अह के० अथ अथानंतर एटले पूर्वे दृष्टांत कहुं तेम बीजुं कहेढे, जेम दिंजाइ के० बालक दुखीआंढे तेमज ए बालक खुख्यांढे, एम तुं कर्मने वश थको मूढपणाथी वारंवार चिंतवे ढे, तेम अरेजीव तुं थोवंपि के० थोडीसी पण पोताना आत्मानी चिंता करत तो सुखी थात, पण हे जीव तुं मूढपणे पोते आत्मस्वरूप चिंतवतो नथी तो तने शुं कहीए ? ॥ १९ ॥ हे जीव, आ शरीर हणनंगुर ढे, अने अशाश्वतु ढे, अने ए जीवतो शरीरथी जूदोढे अने तेनुं शाश्व तुस्वरूप ढे. आ कायादिकनो संबंध जीवने कर्मना वशे करीने ढे. अरे तने आ प्रति

बंध शो? एटले इहां शरीरनेविषे ताहरे शामाटे प्रतिबंध करवो जोइये. ॥ ३० ॥
 कह्आयंकहचलिअं, तुमंपिकह्आगनुकहंगमिही॥अनुन्नंपिनया
 एह,जीवकुटुंबंकनुतुप्रं ॥३१॥ खणजंगुरेसररी, मणुअनवेअप्रपड
 लसारिहे ॥ सारंइतिअमित्तं; जंकीरइसोहणोधम्मो ॥ ३२ ॥

व्याख्या-हे जीव, आ ताहरुं कुटुंब क्यांथी आव्युं अने कोण गतिमां जशे?
 अने तुं पण क्यांथी आव्यो अने कइ गतिमां जइश? कुटुंबनी गतागति अने ताह
 री पोतानी गतागतिनी परस्पर जो तने खबर नथी तो हे जीव! तारुं ए कुटुंब पण
 क्यांथी अने तुं पण ए कुटुंबनो क्यांथी? जेतुं चारे गतिमां मारुंकुटुंब मारुंकुटुंब एम
 करतो फस्यो? ॥ ३१ ॥ मनुष्यनवनेविषे क्खणजंगुर एवुं जे आ शरीर ते अत्र
 पमजके० वादलप्राये असार ठे. एटले वादलां जेम घडीमां चढी आवे ने घडीमां
 विसराल थाय, तेम मनुष्यनो अवतार पण वीसराल थतां वार न लागे. सारतो एट
 लोज ठे के जे मनुष्यना नवेकरी शोचन एवो रुडो धर्म कराय ठे. माटे हे जीव तुं
 श्रीवीतरागनो धर्म आचरणकर. ए विना बीजो कांइ आ संसारमां सार नथी॥३२॥

जम्मडुस्कंजराडुस्कं, रोगायमरणाणिय ॥ अहोडुस्कोहुसंसारो, ज
 ढकीसंतिजंतुणो ॥ ३३ ॥ जावनइंदियहाणी, जावनजररस्कसीप
 रिप्फुरइ ॥ जावनरोगविआरा, जावनमच्चूसमुल्लिअइ ॥ ३४ ॥

व्याख्या-जन्मनुं डुःख, जरानुं डुःख, रोगेकरीने डुःख अने मरण पामवानुं
 डुःख. अहो!! इतिआश्चर्य, एहवो डुःखमय निश्चेशकी आ संसार ठे; त्यांजीवो किसं
 तिके०केम रहे ठे? जढके०जे संसारनेविषे रह्यो जीव जन्ममरणादिक घणा क्लेश पा
 मे ठे, तेम ठतां तेमां आसक्त थइ रहेठे ए आश्चर्य! ॥३३॥ ज्यां सुधी इंडिउनी हाणी
 थइ नथी, एटले इंडिउ पांचे परवडा ठे, ज्यांसुधी जरारूप राहसणी परिस्फुरण
 थइ नथी एटले प्रगट थइ नथी, एटले अतिशयपणे स्फुरणा पामी नथी, व्यापी न
 थी, वली ज्यां लगी रोगरूप विकार प्रगट थयो नथी, अने ज्यां सुधी मरण उल्लसित
 एटले उदय आव्युं नथी त्यांसुधी हे जीव! तुं वीतरागना धर्मनुं आचरण कर.

जह गेहंमि पलित्ते, कूवं खणिउं न सक्कए कोइ ॥ तहसंपत्तेमरणे,
 धम्मो कह कीरण जीव ॥ ३५ ॥ रूवमसासयमेयं, विवुलयाचंचलं
 जए जीअं ॥ संजाणुरागसरिसं, खणारमणीअं च तारुन्नं ॥ ३६ ॥

व्याख्या—हे जीव, जेम घरमां चारेदिशाए आग लागे ते समये कोइ उद्यमी जीव कूवो खणीने पाणी काढी शकतो नथी. अर्थात् आग लागे तेवारे कूप खोदवा बेसे ते कांइ काम आवे नही—कारण, आग उलववा तरत पाणी जोइए. तेम हे जीव! मरणकाल प्राप्त थयो बत्तां तुं धर्मपण शीरीते करी शकशे? एम चित्तमां विचारीने हमणांथीज श्रीवीतरागना धर्मनुं आचरण कर. ॥ ३५ ॥ हे जीव! आ शरीरनुं रूप जे सुंदरपणु ठे ते अशाश्वतु ठे, अथिर ठे विद्युलता के० विजलीनी पेरे जगतमां जीवितव्य चंचल ठे, अने रमणीक एवुं जे तारुण्य ते कृणिकठे. तथा संध्याकालना पंचवर्ण रागना रंग सरखुं ठे. ॥ ३६ ॥

गयकन्नचंचलाउ, लङ्घीतिअसचावसारिहं ॥ विसयसुहंजीवाणं,
बुध्रसुरेजीवमांमुध्र ॥ ३७ ॥ जहसंजाएसउणाण संगमोजहपहे
अपहिआणं ॥ सयणाणंसंजोगो, तहेवखणजंगुरोजीव ॥ ३८ ॥

व्याख्या—हे जीव ! गयकन्न के० हाथीना काननी पेरे लङ्घी के० लङ्घी चंचल ठे; अने विसयसुहं के० विषयनां सुखठे ते तिअसचाव के० त्रिदशचाप एटले इंड धनुष्यना सरखां एटले पहेजां तो अति वल्लज लागे, अने पठी दुःखदाइ थायठे तथा विनिश्वरठे; एवुं जाणीने हे नव्यजीव, तुं जाण थइने बुज पण मूर्ख थइ मोहनेवि पे मुजाइश मां. श्रीवीतरागना धर्मने आचरण कर. ॥ ३७ ॥ हे जीव ! जेम संध्या समये सकुणाणके० पंखीउनो संगम एटले संध्या समये जूदी जूदी जातनां पंखीउ वृह ऊपर एकठां थायठे, ते प्रातःकाले सर्व पोतपोताने मन गमते ठेकाणे उडी जायठे, अने जेम मार्गे जतां पंखीउनो संगम थायठे अर्थात् ए बे संगम कृणिकठे; तेम संसारनेविषे जे सयणके० सङ्गन सगाउनो संयोगठे ते पण कृणजंगुरठे. ॥ ३८ ॥

निसाविरामे परिन्नावयामि । गेहे पलित्ते किमहं सुया
मि ॥ ढुप्रंतमप्याणमुवक्कयामि जंधम्मरहितु दिअ हा
गमामि ॥ ३९ ॥ जाजा वच्चइ रयणी, न सा पडिनिअत्तइ ॥
अहम्मं कुण माणस्स, अफला जंतिराइउ ॥ ४० ॥

व्याख्या—जेम निशा के० रात्री विरामपामे थके पाठले पहोरे जागीउठीने प्रमा द न करतां एम परिन्नावयामि के० चिंतवणा करे जे घरनेविषे अग्नि लाग्योठे तो कहोने केवी रीते निश्चितपणे सुइ रहीए? ए दृष्टांते दङ्गत मप्याणके० दाऊता एटले

बलता आत्माने केम लेखामां नथी गणतो? केम धर्मरहित दिवस निर्गमुबुं? हुं दाफुबुं तो पण तेनी केम उपेक्षा करुं? अथवा वृद्धावस्था ए आयुष्यरूपी रात्रीनो पाठलो पहोर जाणवो. ए अवस्थानेविषे संसारथी सचेत थया ठतां अ ने संसारनी अनेक विमंवनारूप अग्नि लाग्यो ठतां अने तेणे करी अनेक वेदनाउ सहेवी पडती ठतां धर्मरहित एटले श्रीवीतरागनाषितधर्मनुं आचरण कखा वि ना केम दिवस निर्गमावुं? एवो जावार्थ. ॥ ३९ ॥ जे जे रजनी जायठे ते रात्री तथा दिवस पाठां नही आवे. एटले पडिनियत्त के० निर्वत थतां नथी. अधर्मक रणहार माणसनो रात्री दिवस ते अफलाके० निष्फल जायठे. ॥ ४० ॥

जस्सब्धि मच्चुणासकं जस्स अब्धि पलायणं ॥ जो जाणे न मरि
स्सामि, सोउकंकेसुएसिया ॥ ४१ ॥ दंमकलिअंकरित्ता, वच्चंतिहु
राइउथ दिवसाय ॥ आउंसंविद्धंता, गयाविन पुणो निअत्तंति ॥ ४२ ॥

व्याख्या—जेहने मरण साथे मित्रपणुं ठे, अथवा जेने मरणथी दूर पलायन करवानी शक्तिठे, अने जे जाणोठे के हुं मरवानो नथी, ते निश्चे एम कंकेसु के० वांठे जे आगमिक काले हुं निचिंतोथको धर्म करीश. पण जेने मरणसाथे मित्र पणुं नथी, अने मरणथी दूर पलायन करवानी शक्ति पण नथी, अने जे जाणे ठे के हुं निश्चे मरवानोज हुंतो ते प्राणी एम केम विचारे जे हुं आगमिक काले धर्म करीश? तेने तो आज थतुं होय तो आवती काल उपर नरोंसो राखवोज नही. ए कारण माटे सर्व जविकजनोए श्रीवीतरागधर्मनुं अप्रमादपणे आचरण करवुं. ॥ एवो जावार्थ ॥ ४१ ॥ दंम के० मन वचन कायाना अशुभयोग ते जीवने दंमेठे अने कलिके० वढवाड तथा क्लेश करतां संताप करतां जीवने जे रात्र दिवस वच्चं तिके० गया ते पण पाठा आयुष्यमां नियत्तंतिके० वधतानथी. एटले जे गयातेगयाज.

जहे वसी हो वमियं गहाय, मच्चूनरं नेइहु अंतकाले ॥
न तस्स माया न पिया न जाया ॥ कालंमित्तंमि सहरा
जवंति ॥ ४३ ॥ जीअं जलविंडुसमं, संपत्तीउ तरंगलोलाउ ॥
सुमिणायसमं च पिम्मं, जंजाणसुतंकरिञ्जासु ॥ ४४ ॥

व्याख्या—जेम केसरीसिंहठे ते मृग के० हरिणने यूथमांथी ग्रही लेइजायठे ते म, कालठे ते नर के० मनुष्यने आयुष्यने अंतकाले निश्चये स्वजनादिकना यूथमांथी ल

इजायठे; ते समये तेहने मात, पिता, जाइ, नार्यादिक कोइ सहाय थतां नथी. सहु को इ देखतां काल तेने लइजायठे. तेउं सर्व खेद पामतां थकां बेशी रहेठे, पण तेने काल के० मरणने अवसरे मरणनां विनागी सखा कोइ थातां नथी ॥४३॥ ए जीवने जीवित व्यठे ते जलबिंडु समान अर्थात् जलबिंडु जेम थोडीवार रहे तेम जीवितव्य पण थोडो वखत रहेठे. संपत्तिउ जेठे ते पाणीना तरंग के० कल्लोलनी समान लोलाउ के० चंचलठे, अने पिम्मं के० प्रेमठे अर्थात् संसारनेविषे पुत्र पुत्रादिक ऊपर जे स्नेहठे ते सुमिणय के० स्वप्न समानठे. एवं जाणीने हे जीव! जे कांइ धर्म करणी करवी घटे ते कर, पण प्रमाद करीश नहीं. ॥ ४४ ॥

संजराग जलबुब्बुउवमे जीविए जलबिंडुचंचले ॥ जुवणेय नइवेगसं
निजे पावजीव किमियं न बुवसे ॥४५॥ अन्नबसुआ अन्नब गेहिणी
परिअणोविअन्नब ॥ नूअबलिव कुडंबं, पिस्किंतंतह्यकयंतेण ॥४६॥

व्याख्या—हे जीव ! संध्या समयनी राताश, जलबिंडु अने जलना परपोटानी ऊपमाठे जेने एवं जीवितव्य चंचलठे; माननी अणी ऊपर रखुं जे जलबिंडु तेना सरखुं आयुष्य अथिरठे, अने यौवनवयठे ते नदीना पूरना वेग समान जातां वार लागे नही एवंठे. अर्थात् कृणिकठे; ए माटे हे पापकर्मना करनारजीव ! तुं केम बूऊतो नथी ? अर्थात् सर्व कृणचंगुर जाणतो ठतां केम बोधने पामतो नथी. ॥ ४५ ॥ हे जीव ! सुअ के० सुत ते पुत्र ते पण अन्नब के० अनेरेठामे मरीने पहोता, अने गेहिणी के० स्त्री ते पण अन्नबके० अन्यठामे मरीने पहोती, अने परिअणोवि के० परिजन जे दासदासी प्रमुख कुटुंब परिवार पण मरीने अन्यस्थानके पहोतां ए कुटुंब मेलो ते हतइतिखेदे कयंतेणके० यमराजाये नूयबलिवपिस्किंत के० नूतना बाकुजानी परे जूडु जूडु विखेरी नाखुं. अर्थात् ए सर्वे, नूत जेम बलि बाकुजा नाखी दीए तेम सर्वे सगा संबंधीने देखतां यमराजा ए कुटुंबने गत्यंतर मां नाखी दीएठे. ए सगा कुटुंब सहु पोषणने माटे तने वलगी रखांठे. ॥ ४६ ॥

जीवेण नवे नवे, मिद्धिआइं देहाइ जाइ संसारे ॥ ताणं न सागरे
हिं, कीरइ संखा अणंतेहि ॥४७॥ नयणोदयंपि तासिं सागर सलि
लाउ बहुयरं होइ ॥ गलिअंरुअमाणीणं माऊणं अन्नमन्नाणं ॥४८॥

व्याख्या—आ जीवे नवो नवनेविषे जेटजा देह आ संसारने विषे मेल्या, तेउनुं जो लेखुं करीए तो ते अनंता सागरोपमे पण तेनी संख्या न थाय. अर्थात् आ

जीवे नवोन्नवनेविषे अनन्ता देह धारण करी करीने मूक्याठे. ॥ ४७ ॥ नयणोदयं
के० माताना नेत्रनां जे पाणी अर्थात्, आंसु. एटले जीवने आ संसारमां नवज
वनेविषे दुःख पामतां मातानां नेत्रांसु एटलां बधां थयांठे के असंख्याता सा
गर समुद्रना पाणी करतां पण ते नेत्रोदक बहुतर के० घणुंज थाय. अने माता
उ पण अन्नमन्नाणंके० अनेरी अनेरी एटले घणी जाणवी. ॥ ४८ ॥

जं नरए नेरइआ डहाइ पावन्ति घोरणंताइ ॥ ततोअणंत गुणिअं
निगोअमप्रेडुहं होइ ॥ ४९ ॥ तंमिविनिगोअमप्रे वसितं रे जीव
विविहकम्मवसा ॥ विसहंतो तिस्कडुहं, अणंतपुग्गल परावत्ते ॥ ५० ॥

व्याख्या—जे नरकनेविषे नारकीजीव अनंत घोर बीहामणां दुःख पामे ठे,
ते नरकनां दुःखथी पण अनंतगुणां अधिक दुःख जीवने निगोदमां जन्मम
रणनां तथा अनन्ता जीवनुं एक शरीरठे तेनां दुःख थायठे. अर्थात् अनंतदुःख
निगोदमां नोगववां पडेठे. ॥ ४९ ॥ एवी तेज निगोदमांहे अनंतकाय वनस्पतीना
घरमांहे रे जीव! विविधप्रकारना कर्मवज्ञे करीने तुं तेनेविषे वस्यो. घणा अनन्ता
नंतकाल लगे रह्यो अने त्यां वसतो थको तें घणा तीक्ष्ण उधिक कठण निगोद
नां दुःखो विशेषेकरीने सहन कखां; ते अनंत पुज्जलपरावर्त्तसुधी एवां दुःखसह्यां.

नीहरिअकहविततो, पत्तोमणुअत्तणंपिरेजीव ॥ तडविजिणवरध
म्मो, पत्तोचिंतामणिसरिडो ॥ ५१ ॥ पत्तेवितंमिरेजिअ, कुणसिपमा
यंतयंतुमंचेव ॥ जेणंनबंधकूवे पुणोविपडितुडुहंलहसि ॥ ५२ ॥

व्याख्या—रे जीव!! अनुक्रमे ते नरक निगोदमांहेथी कहवीके० कोइएकमहतकष्टे करी
ने नीकळ्यो, अने अपिके०निश्चे मनुष्यनो अवतार पाम्यो. अने त्यां वली चिंतामणी
सरखो मनोवांठित सुखदायक एवो वीतरागजाषित जिनधर्म तुं पाम्यो. ॥ ५१ ॥ रे जीव!
ते धर्म पाम्यो तो हवे तुं प्रमाद करीश नही. जे प्रमादेकरी पुनरपि एटले फरीपण
नवरूपअंधकूपनेविषे पडीने जन्म जरामणरूपदुःख पामीश. माटे प्रमाद करीशनही

नुवलक्षो जिणधम्मो, नयअणु चिन्नो पमायदोसेणं ॥ हा
जीव अप्पवेरिअ, सुबहुंपरतं विसू रिहिसि ॥ ५३ ॥
सोअंति ते वराया, पड्डा समुवडिअंमि मरणंमि ॥ पाव
पमाय वसेणं, नसंचितं जोहं जिणधम्मो ॥ ५४ ॥

व्याख्या—हा इतिखेदे रे जीव! जिनधर्म तुं पाम्यो ठतां ते प्रमादना दोषेकरी तें आचख्यो नही. तो तेणे करी हे जीव, तुं पोतेज पोताना आत्मानो वैरी समान थयो. तो आगल जतां तुं परवश थको घणां दुःख सोशीश; ने पश्चात्ताप करीश; मा टे प्रमाद करीश नही. अप्रमादपणे धर्मकर ॥५३॥ जेउए जिनधर्म संपादन कख्यो नही, अर्थात् जिनधर्म पामीने तेनुं आचरण कथुं नही, पठी बापडा सोचना—पश्चात्ताप करे, ते रांक अने प्रमादी जीव ठेडे मरण आवे थके उतावलमां केइ शोचना करे, अने कोने कहे? एवा पापकर्मी जीवो प्रमाद वशे रह्याथका अंत समये सोचना करेठे. ५४

धी धी धी संसारे, देवो मरिऊण जं तिरी होइ ॥ मरिऊण रायराया परिपच्चइ नरय जालाए ॥ ५५ ॥ जाइ अणाहो जीवो, डुमस्स पुष्फं व कम्मवाय हउ ॥ धण धन्ना हरणाइं, वर सयण कुडुंब मित्तेवि ॥ ५६ ॥

व्याख्या—धिक धिक धिक! आ संसारनेविषे धिकार, जे संसारमांहे देवो स रखा उत्तम जीव मरीने वली तिर्येचनी गतिनेविषे उत्पन्न थायठे, अने राजाठनो राजा, जेने शोल हजार यक्यो सेवा करे, एवो चक्रवर्ति पण नरकनी अग्निज्वालामां हे घणुं पचाए ठे, तो विशेषेकरीने ए उपरांत वैराग्यनुं बीजुं कथुं ठेकाणुं ठे वारु? ॥ ५५ ॥ जाय परलोकनेविषे अनाथ अशरण जीव, डुमस्स के० वृहनां पुष्प नीपरे जेम वायरे प्रेखुं फूल अनाथ थाय ठे, तैम जीव कर्मरूपी वायरे प्रेख्यो थ को हणायठे. एटले धन धान्य, आचरण अने, घर सज्जन कुडुंब परिवार ए सहु प डतां मेळीने जीव बापडो कर्मनो प्रेख्यो एकलो जाय ठे. ॥ ५६ ॥

वसियं गिरी सुवसियं, दरी सुवसियं समुद्द मध्रमि ॥ रुक्कगगे सुअ व सिअं, संसारे संसरेतेणं ॥ ५७ ॥ देवोनेरइ उतिय, कीड पयं गुत्ति मा एसोएसो ॥ रूवस्सीय विरूवो, सुहजागी डुक्कजागीय ॥ ५८ ॥

व्याख्या—ए जीव आ संसारनेविषे संसृति के० जन्म मरण, तेणे करीने अने क वार गिरिके० पर्वतनेविषे वस्यो, दरी के० पर्वतनी गुफानेविषे अनेकवार वस्यो, समुद्दमध्रमि के० समुद्दनेविषे अनेकवखत वस्यो, अने रुक्कगगे के० वृहना अग्र जागे घणा वखत वस्यो. एम संसारमांहे आवागमन करतो वस्यो ॥ ५७ ॥ व ली ए जीव क्यारेक देवता थयो, क्यारेक नरकनेविषे वस्यो, क्यारेक कीट थयो, क्यारेक पतंग थयो, क्यारेक मनुष्यनो अवतार थयो. वली ए जीव, क्यारेक रू

पस्वी थयो, क्यारेक कुरूपी थयो, क्यारेक सुखनो जागी थयो अने क्यारेक दुःख
नो विजागी पण थयो. ॥ ५७ ॥

रानुत्तिय डुम गुत्तिअ, एससवा गुत्तिए सवे अविऊ ॥ सा
मी दासो पुज्जो, खलत्ति अधणो धणवइति ॥ ५८ ॥
नवि इह कोइ निअमो, सकम्मविणिविठ सरिस कय चि
ठो ॥ अन्नन्न रूववेसो, नडुव परिअत्तए जीवो ॥ ६० ॥

व्याख्या—वली ए जीव क्यारेक चक्रवर्ति राजा पण थयो, एजजीव क्यारेक द्रुम
के० रांक थयो, एज क्यारेक चांमाल थयो, एज क्यारेक वेदनो जाण एवो थयो, ए
ज क्यारेक स्वामि के० सर्वनो मुख्य एवो थयो, अने क्यारेक बीजाउनो दास थयो,
एज जीव क्यारेक सर्व जगतने पूज्य के० पूजन करवा योग्य थयो, अने खलुइ
तिनिश्चे क्यारेक दुष्ट दुर्जन थयो, एज क्यारेक खलत्ति के० खल एटले दूर्जन थ
यो, एज जीव क्यारेक अधणो के० निर्धन थयो अने एज जीव क्यारेक आ संसा
रनेविषे धणवइ के० धनवंत पण थयो ॥५८॥ एरीते कोइपण एवो निश्चय नियम
नथी, के ए जीव सदा सरखुं रूप अने सरखो वेषधारण करे. जेवां पोतानां कर्म
स्थाप्यांठे एटले जेवी तरेहनां कर्म उपाज्यां ते प्रमाणे चेष्टा करेठे; अने नडुवानी
परे अन्नन्न के० अनेरां अनेरां रूप अने वेष परावर्त्तेठे. ॥६०॥

नरए सुवेअणानु, अणोवमाणु असाअ बहुलाउ ॥
रेजीव तए पत्ता, अणंतखुत्तो बहुविहाउ ॥ ६१ ॥
देवत्ते मणुअत्ते, परान्निउगत्तणं उवगएणं ॥ जी
सणइहं बहुविहं, अणंतखुत्तो समणुचूअं ॥ ६२ ॥

व्याख्या—नरकनेविषे अनोपम एटले नथी जेने कोइ उपमा के० बराबरी ए
वी अनेक वेदनाउ-जोगवीउ. अशाता वेदनीज नरकमांहे घणी ठे एवी आ सं
सारनेविषे अनेक अशाताउ जोगवीउ. रे जीव एम बहुविहो के० अनेक प्रकारे अ
णंतखुत्तोके० अनंति वार पान्यो ठे ॥६१॥ हे जीव तुं देवतामांहे अने मनुष्यमांहे
परानियोगके० पारका आनियोगिक एटले चाकरपणाए उपन्यो थको बहु प्रकारनां
जीषणके० नयंकर एवां ठेदन जेदन ताडनादिक दुःखोतें अनंतीवार अनुजव्यां ॥ ६२

तिरियगइं अणुपत्तो, नीम महावेअणा अणोगविहा ॥
जम्ममरणेरहट्टे, अणंतखुत्तो परिप्रमित्तं ॥ ६३ ॥
जावंति केवि डुक्का, सारीरा माणसाव संसारे ॥
पत्तो अणंतखुत्तो, जीवो संसारकंतारे ॥ ६४ ॥

ब्याख्या—हे जीव, तुंतिर्येचनी गतिने अनुक्रमे पाय्यो थको, महोटी जयंकर एवी अने क प्रकारनी वेदनाउं तें सहन करी, त्यां जन्म मरणरूप एवा आ संसाररूपी कूप ना अरहट्टेने विषे अनंतितवार तुं अतिशयपणे परिजम्यो. ॥ ६३ ॥ एम जे कांइ डुःख आ संसारने विषे जात जातनां कहेवाय ठे, एटले केटलांक मनसंबंधी अने केट लांक शरीरसंबंधी—इत्यादिक जे जे डुःख ठे ते ते आ संसाररूपी कंतार के० अरण्यने विषे अनंतितवार जीव पाय्यो ठे. ॥ ६४ ॥

तएहा अणंतखुत्तो संसारे तारिसी तुमं आसी ॥ जं पसमेउं सबो दही
ए मुदयं न तीरिजा ॥ ६५ ॥ आसी अणंतखुत्तो संसारे ते बुहा वि
तारिसया ॥ जं पसमेउं सबो, पुग्गल काऊवि न तरिजा ॥ ६६ ॥

ब्याख्या—हे जीव, आ संसारने विषे जेवी तएहाके० तृष्णा तारिसीके० ताट्टसी एटले तेवी तुमंके० तने अणंतखुत्तोके० अनंतितवार आसीके० होती हवी, जं पसमेउंसबोके० जे तृष्णाने सघलाए समुझोनुं उदक उपशमाववाने समर्थ न थाय. ॥ ६५ ॥ तेमज हे जीव ! आ संसारने विषे अनंत क्रुधा तने थती हवी. जे क्रुधाने उपशमाववाने सघलाए पुज्जना समूहपण समर्थ न थाय. ॥ ६६ ॥

काऊण अणोगाइं, जम्म मरण परिअट्टण सयाइं ॥ डु
स्केण माणुसत्तं, जइ लहइ जहड्डियं जीवो ॥ ६७ ॥
तं तह डुल्लह लंजं, विज्जुलया चंचलं च मणुयत्तं ॥ धम्मं
मि जोवि सीयइ, सो काऊरिसो न सप्पुरिसो ॥ ६८ ॥

ब्याख्या—आ संसारने विषे जीव, जन्ममरणनां जे परावर्त्तन एटले वारंवार उ पज्जुं अने मरुं तेना अनेक शकडा, ते प्रत्ये काऊणके० करीने अर्थात् जन्म मरणनां अनंतां डुःख जोगवीने पठी डुस्केणके० डुःखे करीने जइ के० जो जहि ड्डियंके० थकामनिर्जराए करीने जीवोके० जीव ते माणुसत्तंके० मनुष्यपणु लहइ के० पामे. ॥ ६७ ॥ ते डुल्लेज अने विद्युलता के० विजलीना जेवुं चंचलके० अस्थि

र एवुं मनुष्यपणुं पामीने जे जिनधर्मनेविषे सीदाय, प्रमादकरे, ते काउरीसो के०
 कापुरुष एटले-कुत्सित पुरुष जाणवो पण, ते न सपुरिसोके० सत्-उत्तम पुरुष नही.
 माणुस्सजम्मे तडिलद्वएणं ॥ जिणंदधम्मो न कउय जेणं ॥
 तुट्टे गुणे जह धाणुक एणं ॥ हत्ता मलेवाय अवरस्स तेणं ॥ ६९ ॥
 रेजीव निसुणि चंचल सहाव ॥ मिद्धेविणुसयल विवक्कजाव ॥
 नवजेय परिग्गह विविहजाला ॥ संसारि अत्ति सहु इंदजाला ॥ ७० ॥

व्याख्या-मनुष्यनो जन्म ते समुडना तटसमान लाथ्यो. अर्थात् नवसमुडना
 तटसमान आ मनुष्यादेह पाम्यो ठतां जे जीवे जिनेश्वर श्रीवीतरागनो धर्म न
 कखो अर्थात् न आचखो; ते जीवने जेम तूटेजी पणठे करीने धनुष्य धरनार
 पुरुषने पठी अवश्य हाथ घसवा पडे, तेम परवश थको पोतानुं चिंतयुं काम न
 साधे तो अवश्य हाथ घसवा पडे. एटले अंतते पश्चात्ताप करे. ॥ ६९ ॥ अरे चंचल
 स्वजाववंत जीव ! तुं निसुणिके० सांजल के आ, संसारनेविषे समस्त जे आत्मगुण
 थो बाह्यजाव, ते नवप्रकारना जे धनधान्यादिक परिग्रह ते रूप जे विविध प्रकार
 ना जाल ते बंधनसमानठे. ए सर्व इंदजाल समान देखतां मनोहर ठे, पण परमा
 र्थे जोतां असारठे; ते प्रत्ये मिद्धेविके० त्याग करीने तुं आत्म धर्मने आदर. ॥ ७० ॥

पियपुत्त मित्त घर घरणि जाइ ॥ इह लोइय सव निय सुह सहाय ॥
 नविअत्ति कोइ तुह सरणि मुक्क ॥ इक्खुतुं सहसि तिरि निरयडु
 र्क ॥ ७१ ॥ कुसग्गे जह उंसबिंडुए थोवं चिठइ लंबमाणए ॥
 एवं मणुआण जीवियं समयं गोयम मा पमायए ॥ ७२ ॥

व्याख्या-रे मूर्खजीव ! प्रियके० वल्लन एवा पुत्र, मित्र अने स्वजनादिक तथा घर
 के० महोटा महेल, तथा घरणिके० स्त्रीप्रमुख अने जाइके० न्याति गोत्र प्रमुखाजाति-
 ए सघलांए इहलोएके० आ लोकनेविषे नियके० पोताना सुखनां सहायके० सहा
 इ ते साधनारांठे. एटले पोताना सुखने इह्नारांठे; पण कोइ तारुं शरणहेतु नथी.
 एटले तने दुःख आवशे तेवारे ते दुःखथी तने कोइ राखशे नही. अने तुं एकलो
 ज तिर्येच तथा नरकादिकनां दुःख सहन करीश. ॥ ७१ ॥ जेम कुसग्गे के० मा
 जना अग्रजागनेविषे उंसबिंडु के० जाकलनुं टीपुं जे लंबायमान अने वायरे हा
 जतुं एवुं थोडो काल रहे, ए प्रमाणे मनुष्यनुं जीवित के० आयुष्य अस्थिर जा

एीने हे गौतम! प्रमाद न करवो. निरंतर धर्मनेविषे उद्यम करवो एम जगवान कहेणे.
 संबुवह किंन बुवहा, संबोही खलु पेच्च ड्ढहा ॥ नोहुं
 वणमंतराड्ढ, नो सुलहं पुणरावि जीवियं ॥ ७३ ॥
 ढहरा वुह्वाय पासह, गप्रहा वि चयंति माणवा ॥
 सेणे जह वट्टयं हरे, एवं आउरुक्कयं मि तुट्टइ ॥ ७४ ॥

व्याख्या—अहो जव्यजीवो! तमे संबुज्जहके० बुजो. सम्यक्त्व रत्न पामो. केम प्रति
 बोध पामता नथी? केमके परजवनेविषे बोधिबीज तेहुके० निश्चये दोहली ठे. वारंवार
 समकित न पामीए. जे रात्री अने दिवस गयां ते फरीने न आवे. वली वारंवार संयम
 चारित्र सहित जीवितव्य तेपण पामवुं सुलज नथी. तेमाटे धर्म पामी प्रमाद न
 करो. ॥७३॥ हे जीव! तुं जो तो खरो के, ढहराके० बालको तथा वृक्षो अने गर्जने
 विषे रह्या एवा जे मनुष्यो ते पण चवे एटले मरण पामे, त्यां कशुं बल चाले
 नही. सिंचाणो जेम वट्टयंके० वर्तक एटले चिमकली तथा तेतरने हेरीलेइ जाय
 तेम आयुष्यनो अंत आवे थके आयुष्यपण तूटे. त्यारे जीव मरण पामे. ॥७४॥

तिहुंयण जणं मरंतं, दडूण नियंति जे न अप्पाणं ॥ विरमंति न पावा
 उ ॥ धिञ्ची धिष्ठतणं ताणं ॥ ७५ ॥ मामाजं पह बहुअं, जे बधा चिक
 णोहिं कम्महेहि ॥ सवेसि तेसि जायइ ॥ हिउवएसो महादोसो ॥ ७६ ॥

व्याख्या—स्वर्ग, मृत्यु अने पाताल—ए तिहुंयण के० त्रणे लोकना जनने मर
 ता देखीने पण जे मनुष्य पोताना आत्माने नथी संवरता, अने पाप कर्मथी
 विरमता के० उसरता नथी, तेना धीठाइपणाने धिक्क धिक्क ठे. तेना जेवो कोइ
 मूर्ख नथी. ॥ ७५ ॥ इहां शिष्य गुरुने कहे ठे के. मामा जंपह बहुअं के० घणो
 उपदेश न आपो; अर्थात् घणुं घणुं न बोलो. केमके जे जव्यजीवो, चीकणा के०
 कठण एवांजे आठ कर्मो तेमना, बंधने करी बंधायाठे, ते सघला जीवोने, हितकारी एवो
 जे उपदेश अर्थात् धर्मना मार्गनो उपदेश, ते महोटो दोषरूप थइ परिणमे ठे. ॥

कुणसि ममत्तं धण सयण विहव पमुहे सुणंत ड्ढकेसु ॥ सिढिलेसि
 आयरंपुण, अणंत सुक्कं मिमुक्कंमि ॥ ७७ ॥ संसारोड्ढहेउ, ड्ढकफ
 लो ड्ढसह ड्ढकरूवोया ॥ नचयंति तंपि जीवा, अइबधा नेह निअलोहिं ७८
 व्याख्या—अणंतड्ढकेसु के० अनंतुं ठे ड्ढःख जेनेविषे एवा जे धन के० ड्ढव्य

अने सयण के० स्वजन ते परिवार अने वैजव प्रमुखनेविषे तुं ममता धारण करे
 ठे; ते सर्व केवां ठे? तो के पुण के० वली अनंतसुख ज्यां ठे एवा मोहनेविषे जे
 जीवना आदर के० उद्यम ते सर्वने शिथिल करे एवां ठे. ॥७७॥ आ चारे गतिरूप
 संसार ठे ते दुःखनो हेतू के० कारणरूप ठे. फल जे थकी एवुं ठे; अने ए संसार
 दुःखे करी सहन थाय एवो दुःखमय ठे. अर्थात् केवल दुःखस्वरूप ठे; तोपण
 अत्यंत स्नेहरूप सांकले बंधायला एवा जीवो आ संसारने ठांफता नथी. ॥ ७८ ॥

नियकम्म पवणचलिउ, जीवो संसारकाणणे घोरो॥ काकाविडंबणाउ
 न पावए दुसहडुस्काउ ॥७९॥ सिसिरंमि सीयलानिल ॥ लहरि सह
 स्सेहिं चिन्न घणदेहो॥ तिरियत्तणंमि रन्ने, अणंतसो निहणमणुपत्तो॥८०

व्याख्या—पोताना कर्मरूपी वायरे चलाव्यो एवो जीव, घोर के० नयंकर संसार
 रूप एवा काननेके० वननेविषे काकाके० कोण कोण विटंबना नथी पामतो? अपितु
 सर्व विटंबना दुःसह के० दुःखे करीने सहन थाय एवुं ठे दुःख जेनेविषे एवी वि
 टंबनाउ पामेज ठे. ॥ ७९ ॥ सिसिरंके० शीतकाल संबंधी जे सीयलानिलके० अत्यंत
 शीतल एवा पवननी लहरि ते सहस्सेहिं के० सहस्रोए करीने घनदेहो के० घणुं
 दृढ एवुं जे तिर्येच संबंधीनुं शरीर, ते चिन्न के० जेदाणु ठे, एवो आ जीव तुं रान
 के० अटवीमांहे अनंतीवार दुःख जोगवी निहण के० निधन एटले मरण तेने
 तिर्येचना जवनेविषे पाम्यो. ते संजार. ॥ ८० ॥

गिम्मायवसंतत्तो, रन्नेबुहिउ पिवासिउ बहुसो ॥ संपत्तोतिरियजवे
 मरणडुहं बहु विसूरंतो ॥ ८१ ॥ वासासुरन्नमज्जे, गिरिनिज्जरणोद
 गेहिवज्जंतो ॥ सीयानिल ऋज्जविउ मउसितिरियत्तणेबहुसो ॥ ८२ ॥

व्याख्या—वली तिर्येचना जवे रान के० अटवीनेविषे गिम्माय के० ग्रीष्मकाल
 ना तापे करीने संतप्तके० तप्यो थको एवो आ जीव, बुहिउ के० नूरव्यो अने पिवा
 सिउके० तरशयो एवो होतो थको बहुसोके० घणीवार मरणना दुःखने बहुपेरेविसू
 रंतो के० पश्चात्ताप करतो थको पाम्यो. ॥ ८१ ॥ वली तिर्येचना अवतारे आ जी
 व! वर्षाकालमां अटवी अने पर्वतोनां निज्जरणां जे पाणी, तेणे करी बुमंतोके०
 बुडतो थको पीडा पामतो थको, अने शीतल एवा पवने करी दाऊव्यो थको, अ
 नंतीवार मरण पाम्यो ठे. ॥ ८२ ॥

एवं तिरियज्वेसु ॥ कीसंतो दुस्कसयसहस्सेहिं ॥ वसिउ अणंत
खुत्तो, जीवो जीसण जवारसे ॥८३॥ डुठठकम्मपलया, निले रि
उंजीसणंमि जवरसे ॥हिंमंतो नरएसुवि, अणंत सोजीवपत्तोसि ॥८४॥

व्याख्या—एवीरीते जीव! जीषण के० नयंकर एवा जवारसेके० आ जवरूप अ
रण्यनेविषे तिर्यचना अवतारे क्लेश पामतो थको अने दुःखना शत, सहस्र, ल
कू कोडि जोगवतो थको अनंत काल वस्यो. ॥८३॥ हे जीव तुं, डुठठकम्मपलया
निले—डुष्टके० आकरां एवां जे आठकर्म ते रूपजे प्रलयकालनो पवन,तेणे करीने प्रेस्यो
थको जीसणंमि के० नयंकर एवा जवरसेके० जवरूपी अरण्यनेविषे हींमंतो थको
नरकनेविषे पण जमतो थको पूर्वोक्त दुःखने अनंतीवार पत्तोके० पाम्यो ठे. ॥८४॥

सत्त सुनरय महीसु, वज्जानल दाहसीय वेयणासु ॥वसिउ अणंतखु
त्तो, विलवंतो करुणसहेहिं ॥८५॥ पिय माय सयण रहिउ. डुरंतवाही
हिपी डिउ बहुसो ॥ मणुयज्वे निस्सारो, बिलविउ किंन तं सरसि ॥८६॥

व्याख्या—सत्तसुनरयमहीसुं के० साते नरक पृथ्वीनेविषे वज्जानल के० वज्रस
मान कठण एवो जे अग्नि, तेनो दाह के० ताप, तेना जेवोठे ताप ज्यां, तथा सि
य के० शीत अर्थात् परमटाह—तेनी वेदनाठे जेनेविषे, त्यां रे जीव तुं, करुण स
हेहिं के० दयामणा सादे करीने विलवंतो के० विलाप करतो थको अनंतखु
त्तो के० अनंतीवार वसिउ के० रह्यो. ॥ ८५ ॥ हे जीव ! पिता माता अने स्व
जन—एउए रहित एटले एकलो ठतो, बली डुरंतव्याधि के० दुःखे करीठे अंत
एटले ठेडो जेनो एवी मोटी जे पीडा, तेणे करी तुं अनंतीवार पीडा पाम्यो थको
निस्सार एवा मनुष्यना जवनेविषे पण तुं विलाप करतो हवो; ते तुं शुं नथी संजारतो?

पवणुव गयणुमग्गो अलस्किउ जमइ जववणे जीवो ॥ ठाण ठाणं मि
समु, जिक्कण धणसयणसंघाए ॥८७॥ विद्धिज्जंता असयं, जम्म जराम
रण तिसककुंतोहिं ॥ डुहमणु हवंति घोरं, संसारे संसरंतिजिया ॥८८॥

व्याख्या—ए जीव, आकाशनेविषे वायुनी जेम आ जवरूप अरण्यनेविषे ठाम
ठाम धन के० इय्य, स्वजन के० कुटुंबनो समूह तेउने ठांमीने जमेठे. ॥ ८७ ॥ ए
जीव, जन्म, वृद्धपण, अने मरण—ए रूप तिसककुंते के० तीक्ष्ण जाले करी वा

रंवार विंथायठे, घोर के० नयंकर एवी अशाता वेदनीय अनुजवेठे, अने चारेण तिरूप संसारनेविषे संसरंतिके० भ्रमण करेठे. ॥ ८८ ॥

तहवि खणंपि कथाविदु॥ अन्नाण चुयंग मंकियाजीवा ॥ संसारचार गाठ, नयउ विजंति कईयावि ॥ ८९ ॥ कीलसि कियंत वेलं, सररीर वावी सुजळ पइसमयं ॥ कालरहट्ट घडीहिं, सो सिज्जइजीवियंजोहं ॥ ९० ॥

व्याख्या—निश्चये अज्ञानरूपी चुयंग के० सापे मंखेला एवा जे मूर्ख संसारी जीवो, ते संसाररूपी चारगाके० बंधीखाना थकी तहविके० तोपण कथाविदुके० कोइवारे खणंपिके० एक कृणमात्र पण उद्वेग पामता नथी; अने उसरता नथी. ॥ ८९ ॥ रे जीव, सय समयनेविषे कालरूप अरहटनी घमिए करी आयुष्यरूपी जलनो समूह जेमांथी शो पायठे, एवी आ शरीररूपी वापिकानेविषे तुं केटलाकाल केलीके० रमत करीश! ॥ ९० ॥

रेजीव बुज्जमामुज्ज ॥ मा पमायं करे सिरेपाव ॥ किंपरलोए गुरु डुस्क जायणं होहिसि अथाण ॥ ९१ ॥ बुज्जसुरे जीवतुमं मामुज्ज सुजिणमयं मिनाऊण ॥ जम्मा पुणरवि एसा, सामग्गी डुल्लहा जीव ॥ ९२ ॥

व्याख्या—रे अजाणजीव! रे पाप कर्मना करनार! तुं प्रतिबोध पाम, मुजाइश नहीं अने पांच प्रकारना प्रमाद करीश नहीं, कारण, परलोकनेविषे गुरुके० मोहोटां एवां डुःख तुं जाजन के० ठाम तुं यइश नहीं. ए माटे रे मूर्खा! तुं चेत. ॥ ९१ ॥ रे जीव तुं प्रतिबोध पाम, संसारनेविषे मुजाइ मरीश नहीं; जिनधर्मनेविषे तत्व जाणीने ते आचरण कर. कारण, हे नव्य जीव! पुनरपि आवी सामग्गी, जे वारंवार मनुष्यपणु, आर्य क्षेत्र, सिद्धांत श्रवण अने श्रद्धान करवुं एवा चार अंगनी प्राप्ती मजवी डुल्लनठे. ९२

डुल्लहोपुण जिणधम्मो, तुमंपमायायरोसुहेसीथ ॥ डुसहं च नरय

डुस्कं कहहोहिसि तंनयाणामो ॥ ९३ ॥ अथिरेण थिरोसमलेण नि

म्मलो परवसेण साहीणो ॥ देहेणजइ विठप्पइ धम्मोता किं न पज्जतं ॥ ९४

व्याख्या—हे जीव! वली श्रीवीतरागनो परुष्यो जिनधर्म महाडुल्लनठे; अने तुं तो प्रमादने आदरतो थको सुखनेवांहेठे अने नरकनां, डुःखतो डुःखे करी सहन थाय एवां ठे तो ताहरी कथंनविष्यति के० शीगती थरो? ते अमे जाणता नथी ॥ ९३ ॥ अथिर एवा शरीरे करी थिर एवो धर्म आचरीए, मजसहित एवा शरीरे करी जैनधर्म स्वाधीनठे, माटे ते करवो. जरा रोगादिके करी परवश एवा शरीरे धर्मकार्य स्वाधीन ठे ते करवुं एवा देहे धर्म आचरण कीरए विठप्पइके०

घणुं वधारीए तो श्रीजिनधर्मनुं पूर्ण फल शुं न पामीए? अपितु सर्व पामीए. ॥
 जह चिंतामणिरयणं सुलहं नहु होइतुञ्च विहवाणं ॥ गुणविहव व
 श्रियाणं जियाणतह धम्म रयणंपि ॥९५॥ जहदिंठी संजोगो, नहो
 इ जञ्चंधयाण जीवाणं॥तह जिणमय संजो गो न होइमिञ्चंध जीवाणं॥इ
 व्याख्या-जह के० जेम चिंतामणिरत्न, तुञ्चविहवाणं के० अल्पधनना धणीने
 मलवुं सुल्लन नथी, तेम गुणविहववश्रियाणंके० समकितप्रमुख गुण रूप विजव जे
 संपदा तेणेकरी रहित एवा जीवोने धम्मरयणंपिके० धर्मरत्न पामवो सुल्लन नथी.
 ॥९५॥जहके० जेम, दिंठीसंजोगोके० नेत्रनो संजोग, जञ्चंधयाणजीवाणंके० जन्म
 थी अंध एवा जीवोने नहोइके० नथाय, तह के० तेम, जिणमय के० जिनेश्वरनो
 नाप्योजे धर्म, तथा तत्व विचार, तेनी प्राप्ति मिञ्चंधजीवाणंके० मिथ्यातदर्शने मो
 हित एवा अंध जीवोने नहोइ के० नथाय. ॥ ९६ ॥

पञ्चस्कमणं तगुणे जिणंद धम्मे न दोस लेसोवि ॥ तहविहु अन्नाणं
 धा, नरमंति कयावितंमि जिया ॥९७॥ मिञ्चे अणंतदोसा, पयडा दी
 संति नविय गुण लेसो ॥ तहविय तंचेव जिया, हामोहंधानि सेवंति॥९
 व्याख्या-पञ्चस्कं के० प्रत्यक्षपणे जिणंदधम्मेअणंतगुणा के० श्रीजिनेश्वर
 नाधर्मनेविषे अनंता गुणठे. न दोसलेसोवि के० राग द्वेषादिकदोषनो लेश पण
 नथी; तहविहु के० तोपण अन्नाणंधजिया के० अज्ञाने करी जे आंधला जीवो ठे
 तेउ, संमि के० ते जिनेश्वरनाषित धर्मविषे कयाविनरमंति के० कदापि काले प
 ण रमे नही एटले चित्तलगावे नहीं ॥९७॥ मिञ्चेके० मिथ्यातमतने विषे अणंतदो
 सा के० प्राणिहिंसादिक अनंतदोष, पयडादीसंति के० प्रगटपणे देखाय ठे, नवि
 यगुणलेसो के० दया क्रूमा प्रमुख गुणनो लवलेश न दीसे; तहविया के० तोपण,
 जिया के० जीव, तंचेवके० ते मिथ्यामतनेज हा इति खेदकरीने गुरुकहे ठे. मो
 हंधानिसेवंति के० मोहेकरी अंध एवाजे प्राणीठे ते मिथ्यात्वने सेवे ठे. ॥ ९८ ॥

धिंहीताण नराणं विन्नाणे तहगुणेषु कुसलतं ॥ सुहसञ्च धम्मरयणे
 सुपरिस्कं जे नयाणंति ॥ ९९ ॥ जिणधम्मोय जिवाणं अपुवो क
 प्पपायवो ॥ सग्गापवग्गसुस्काणं फलाणं दाइ गोइमो ॥ १०० ॥

व्याख्या-धिंहीके० धिक्कार पडो, धिक्कारपडो ताणनराणंके० ते मनुष्योना विन्नाणे

के० विज्ञाननेविषे, तहके० तेमज, गुणोसुके० दानप्रमुख गुणने विषे, कुसलत्तं के० चतुराइ प्रत्येपण, के जेके० जे जीवो सुहसच्चधम्मरयणेके० जलासाचा धर्म रत्तने विषे सुपरिस्कं नयाणंतिके० जली परीहाकरी नथीजाणता. एटले ध्यारूडो धर्म ठे के बीजो रूडो धर्म ठे ? एवी परीहा नकरी जाणे. ॥ एए ॥ ध्या जिनधर्म, जव्य जीवोने अपूव्व कप्पपायवोके० अपूर्व्व कल्पवृह्ठे. सग्ग के० स्वर्ग, अपवग्गके० मोह्ठ, तेहनां सुक्काणं के० सुखरूप एवां फलाणंके० फलने दाइ के० देणहार ठे.

धम्मोबंधुसुमित्तोय, धम्मोयपरमोगुरु ॥ मुक्कमग्गे पयघाणं, धम्मो परम संदिणो ॥ १०१ ॥ चउगइणं तडुहानल पलित्त जवकाणणे महाजीमे ॥ सेवसु रे जीवतुमं, जिणवयणं अमियकुंडसमं ॥ १०२ ॥

व्याख्या-ए धर्म बंधु के० नाइ अने सुमित्तो के० जलो मित्रठे. एहज धर्म प रमोगुरु के० उत्कृष्ट सद्गुरुठे, वली एहज धर्म मुक्कमग्गपयघाणंके० मोह्ठ मार्गने विषे जे चालनारा-तेउने परमसंदिणोके० उत्कृष्टो रथठे. ॥ १०१ ॥ चारे गतिमांहे जे जन्म जरा मरणरूप अनंत दुःख, तेहज अनल के० महा अग्नि, तेणे करी पलित्तके० दग्ध थएलो एवो महाजीमेजवकाणणेके० महा जयंकर जवरूपी थरएय- तेनेविषे अरे जीव, तुमंके० तुं अमियकुंडसमं जिणवयणंसेवसुके० अमृत कुंड समान एवा श्रीजिनवचनने सेव. लायमां बलतां जलकुंडमां पेसवुं तेहज बचावठे. ॥ १०२ ॥

विसमे जवमरुदेसे, अणंतडुह गिम्मताव संततो ॥ जिणधम्मकप्परु स्कं सरसुतुमं जीव सिवसुहदं ॥ १०३ ॥ किंबहुणा जिणधम्मे, जइय वं जहजवोदहिंघोरं ॥ लहुतरिय मणंतसुहं लहइ जिउसासयंठाणं १

व्याख्या-विसमे के० महाविषम एवा जवमरुदेसे के० संसाररूप निर्जल मरु देशनेविषे, त्यां जे अनंत दुःख तेहज जाणे गिम्मा के० ग्रीष्म कालना तापनी लहेर, तेणे करी संततो के० घणो तप्यो थको जीवरहेठे त्यां जिणधम्मकप्परुस्कंके० जिनध र्मरूपी कल्पवृह्ठे ते केवुंठे ? तोके सिवसुहदं के० मोह्ठ सुखनुं देणहारठे. ते प्रत्ये, अ रेजीव तुमं के० तुं सरसुके० दोडीने पहोच. ॥ १०३ ॥ किंबहुनाके० घणुं शुं कहेवुं ? जिणधम्मेजइयवं के० जिनधर्मनेविषे यत्त करवो. जहके० जेम जिनधर्म सेवन क ख्याथी जवोदहिंघोरं लहुयतरिय के० जयंकर एवा संसार समुडने उतावले पार पामोए. अणंत सुहसासयंठाणं के० अनंतुं सुखठे जेनेविषे एवुं शाश्वतु स्थानकजे मोह्ठ, तेहने जिउलहइके० जीव पामे. ॥ १०४ ॥ इति जववैराग्यशतकसंपूर्णम् ॥

॥ अथ श्रीऋषभवीरस्तवप्रारंभः ॥

॥ आर्यायुग्मम् ॥ सकलार्थसिद्धिसाधन-हरिचंदनचारुचरणपरिचरणौ ॥ कां
चनकजसंचरणौ निरुपाधिज्ञानवरचरणौ ॥ १ ॥ परमपुरुषार्थगतये पुरुषोत्तमधर्म
देशिनौ वंदे ॥ पुरुषवरपुंमरीकौ पुरुषोत्तमऋषभवीरजिनौ ॥ २ ॥ अनुष्ठुब्धुत्तम् ॥
स्तवनं कमलाकेलिचवनं विश्वपावनम् ॥ मूलं मंगलमालायाः स्तवनं जिनचंद्रयोः
॥ ३ ॥ मागधिका ॥ अणुरपि जिन योजवज्जुणो निखिलतया खलु केन वर्ण्यते ॥
तदपि गुणवतां गुणग्रहो नवति विशालफलाय केवलम् ॥ ४ ॥ आलिंगनकम् ॥
चिकुरावलिकांतिकदंबकरंबितकायरुचं दरवातहतांबुदसुंदरमेरुमिवोद्धसितम् ॥ तद
ये हृदये हृदयालुजनस्मरवीरशुचं जिननाजिचवं जननाजिचवं यदि नेहसि तम् ॥
॥ ५ ॥ मागधिका ॥ सुतरां सुतरो नवो नव, जननजराजटिलोपि सांप्रतम् ॥ मम
पश्यत एव तावकं दर्शनमंतिमं देवपावकम् ॥ ६ ॥ संगतकम् ॥ विनमदमरनरनि
करमुकुटतटघटितमणीशुचितररुचिरुचिरमुपचिततिमिरहरम् ॥ अजिनवनवकनक
कमलपरिकलितमृडुतलं प्रथमजिनपदयुगुलमपगलितमलमनिशमवतु माम् ॥ ७ ॥
सोपानकम् ॥ उजसि तेजसि राजसितात्रसिते यशसि व्यातमसूत सुतं मरुदेवि सु
देवि तथा ॥ पुण्यवती नवती शुवि दीपशिखेव महो विश्वजनेषु तमोहरणेन तथो
पकृतम् ॥ ८ ॥ वेषकम् ॥ नरहस्तिगंधहस्तिनं सुतसमस्तवस्तुविदमस्तविस्तारिपातकं
निःसपत्नरत्नं प्रमुदितवंदारुवृंदमिमिंडुकुंदमंदारसुंदरं यशो विभ्रतं ॥ चरमदेवदेवं
देवदनुजसुमुनिजनपूजितातिशयराजितं विजितमत्तमोहमद्धं जातजयपताकिकं च
चतुरचतुरंतवरधर्मचक्रवर्त्तिनमनुंपमशमदमदम् ॥ ९ ॥ रासकलुब्धकम् ॥ तव वीर
वीर यशो, जगतीत्रितयं चमत्कुरुते ॥ त्रिशलासुतशिशुतार्जितमंदोलितमंदरादि
नवम् ॥ १० ॥ वेषकम् ॥ मधुकरकुंजकालिमाचिकुरचारिमाशरदष्टमीशशांकानु
कारिशोचं विशालनालं त्रूयुगमपवारितत्रिदशपतिधनुरनुपन्नलवणिमरसवती ॥
उन्मीलन्नीलनलिनजयिनी पवित्रनेत्रे विकसिततिलकुसुमसमा च नासिकाऽधर
युगलं सुनगं सुकुमालबालदलरुक् श्रवणयुगं रतिपतिरतिलीलापाशायमानमान
नमादिदेवोज्ज्वलदशनमिवांबुजं सकुसुमम् ॥ ११ ॥ रासकनंदितकम् ॥ धाराधरधी
रगुरुध्वनितं जनितप्रमदम् ॥ ग्रीवापि रमापतेः कंबोर्विदंबिनी ॥ १२ ॥ चित्रलेखा
श्रीवत्सलांठितमुरो गुरुधनकनकदंडरुचिरौ शुजौ कमलकोमलांगुलिकरौ नखशो
णमणिधरौ ॥ कुसुमाशनकूपकेसरिकिशोरकरिकरकनककमठसमं रोमालिनाजि

कटिजंघाचरणं अयि रूपमपि ते ॥ १३ ॥ त्रिनिर्विशेषकम् ॥ नाराचकः ॥ ध्येयगेय
 नामधेय जागधेयसंनिधेय हेयरहित हस्तिराजमानयान वर्द्धमानदानवारिमहित
 साधुगंधसिंधुराय शुद्धबुद्धिबंधुराय जिनप मग्ननिष्कसंगमाय मुक्तमाय निःसमाय
 निस्सहाय मम नमोऽस्तु तुन्यम् ॥ १४ ॥ कुसुमलता ॥ विषयविषविखादनादिष
 स्मं, निजनिकटैकनिषेवणे निषस्मं ॥ चरमजिनप मामवेहि नृत्यं, रचय चिकित्सक
 राजसौवकृत्यम् ॥ १५ ॥ जुजंगपरिरिंगितकम् ॥ मर्दितमदनाजिनवं, जगद्भवस्थि
 तिनाजिनवं ॥ कोहि नजति नाजिनवं, प्रयियासुर्जिननाजिनवम् ॥ १६ ॥ क्लिप्त
 तकम् ॥ कपिकलापि कौतुककरी तव कितवकला, मोहमहारिचंचलचमूर्विचरति स
 बला ॥ या नटकोटिबंधनकरी त्रिजगति नवता, ज्ञातसुजातसाऽऽहतकथं समरस
 मवता ॥ १७ ॥ ललितकम् ॥ सर्वश्रुवनसार्वभौम निजशिरसिकैर्नागनरनजोगमैः प्रसा
 दरसिकैः ॥ पुण्यरचनकर्मणि प्रथममणुगणा, दधिरे च नर्षेन तव चरणरेणुकणाः
 ॥ १८ ॥ किसलयमाला ॥ जगवन्निदमपि कृतकं वचो ननु तेन तवानिहितः ॥ पद
 पांशुरपांसुलेन शिरसि द्विजेन निजे निहितः ॥ कमलाविलासिनीवश कर्मच
 तुर चूर्णमुष्टिनिजो, निरवासयदचिरादपि चिरपरिचितरोरमेक विजो ॥ १९ ॥ सुमुख
 म् ॥ जयति जय तिलकधारिणी, परिकल्पितमदहारिणी ॥ मारु देव तव नारती,
 विदधती यतिसजा रतीः ॥ २० ॥ विद्युद्विलसितम् ॥ जगद्द्वरिणी, त्रिपदी धर
 णी ॥ तमसां हरणी, यशसां करणी ॥ २१ ॥ युग्मम् ॥ वेष्टकम् ॥ बिभ्रती सम
 दमंदहासमसुरसुरसुरकिंनरनरमुनिमृगवागुराजंगमपापनरसंगमसुराधमवनिता ज
 निताननलोचनवचनविकारा ॥ २२ ॥ रत्नमाला ॥ रतिकररूपा प्रीतिरूपा गतिजित
 दंनारातिसकुंजा, विपुलनितंबा कांचनकंबा बिंबाधरपीवरकुचकुंजा ॥ कोकिलकंठी
 कंबुककंठी कंठीरवकटिरसनारावा, मदनमहानटनूजवनायितनाजिनिजालनजाधि
 तजावा ॥ २३ ॥ क्लिप्तकम् ॥ सुखरमंजुमंजीरराजिनी, कनककुंमलललामजाजि
 नी ॥ मुद्रिकावलयहारमंदिता वेणुबंधपरिकर्मपंदिता ॥ २४ ॥ द्वितीयं क्लिप्तक
 म् ॥ स्मेरकुंददशना सुलोचना पात्रचंगिसुजगा श्रुजानना ॥ रुंधती श्वसितलालसा
 लिनो लोलकेलिकमलेन पाणिना ॥ २५ ॥ दीपकम् ॥ पारिजाततरुपुष्पवतंसा ल
 लितविवेककलाजितहंसा ॥ चतुरवेषविधिनटितसदंसा प्रकटीकृतनिजदंजरिरंसा ॥
 ॥ २६ ॥ चित्राह्वरा ॥ जिनमालिंगति काचन कदलीदलसुकुमालानिजश्रुजलतया
 किल काचन पाशं रचयति बाला ॥ पटुचाटु वचनमपि घटयति काचन मोहनशा
 ला कापि सलीलं मुंचति कुटिलविलोकितमालाः ॥ २७ ॥ अपरनाराचकम् ॥ आ

मरागतारमंडमध्यतार येऽकारशब्दसारमूर्धना मधुरसप्तवर्गमानतानमानशोचमान
गीतगानमेकतानमेव कापि सृजति ॥ नटति कापि करणबंधचारुचारिकांगहारताल
मेलनादिचतुरमेकधीरवीर सापि न तव ध्याननिदाकरी ॥ २७ ॥ सप्तजिः कुलकम् ॥ नंदि
तकम् ॥ प्रथमं गुणवंतं, चरमं जगवंतम् ॥ प्रच्युताविजवंतं, जज जोः श्रुजवंतम्
॥ २८ ॥ नासुरकम् ॥ जिन मारुदेवो जयति युगादिदेवो युगादितमोजरजरित जर
ते सविता ॥ नानिनृपतिकुलगगनवित्रासी, जविककमलवनखंमविकासी मोहग
हनमतिरजनिविनाशी तेजोधनजनतापरिहासी ॥ २९ ॥ अपरनाराचकम् ॥ देवसा
लशालिपुष्पकर्णपूरलालसालिजालगुमगुमायमाननादकुपितगगनगामिकामिनीजिरा
दिदेव तावकीनपीनयशसि सप्रमोदनोदितानिराजसुंदरातिसुंदरेषु मेरुकाननांतरे
षु सुप्रवीणवेणुवादिवाद्यवादनादसादरानिरेकरीतिगीतिमार्गघोलनावतारिते का
मधेनुङ्गधपानपारिजातफलवितानलेहनातिशायि सातमनुजवैकगम्यमजनि वास
वेषु ॥ ३० ॥ अपरललितकम् ॥ वीरया जगति तुंगवीरमदवाहिनी, जगदजगरगु
रुर्मेरिपुविपुलवाहिनी ॥ त्रिभुवनैकसुजट मे विधेहि सहायतां, येन जिनेश ज
यामि सुखेन शिवाय ताम् ॥ ३१ ॥ वानवासिका ॥ अकर्मसिद्धौ मलैर्निषिद्धौ स्व
नावशुद्धौ स्वयंप्रबुद्धौ ॥ जिनेषु वृद्धौ गुणैः समृद्धौ मया निरुद्धौ हृदि प्रबुद्धौ ॥ ३२ ॥
॥ अपरांतिका ॥ आदिमांतिमजिनौ नमामि तौ नेमुषां सपदि दत्तकामितौ ॥ यद्
क्षेन सहसैव नामितौ द्वेषरागसुजटौ बलामितौ ॥ ३३ ॥ आर्या ॥ इति मतिमूढे
न मया नीतं नुतिगोचरं जिनपयमलं ॥ सुरलालितपदकमलं नाशयतु सतामना
दिमलं ॥ ३४ ॥ खंडितपरपाखंडं करिराजकरप्रचंडभुजदंढं ॥ कीर्तिलतावनखं
ढं ज्ञानादिकगुणभतिकरंढं ॥ ३५ ॥ शांतरससुधाकुंढं जिनपुंगवयुगलकं गलि
तदंढं ॥ पावितजारतखंढं ददातु मम शिवसुखमखंढं ॥ ३६ ॥ संप्रति सुविहित
यतिपति, सूरिश्रीहीरविजयगुरुराज्ये ॥ श्रीसकलचंड्वाचक, बालकमुनिशांतिचं
डेण ॥ ३७ ॥ कवितामदपरिहारान्नुवता विमलाशयेन जिनराजौ ॥ यदवापि
सुकृतमतुलं संघे शांतिर्नवतु तेन ॥ ३८ ॥ इति श्रीसकलचंड्वाचकबालकमुनिशां
तिचंड्विरचितश्रीरुषजवीरस्तवः समाप्तः ॥ ॥ ॥ ॥ ॥

॥ अथ श्रीहृदयप्रदीपषट्त्रिंशिका प्रारभ्यते ॥

शब्दादिपंचविषयेषुविचेतनेषु योतर्गतोहृदिविवेककलाव्यनक्ति । यस्माद्भवां
तरगतान्यपिचेष्टितानि प्राडुर्नवंत्यनुजवंतमिमंजजेथाः ? जानंतिकेचिन्नतुकर्तुमी

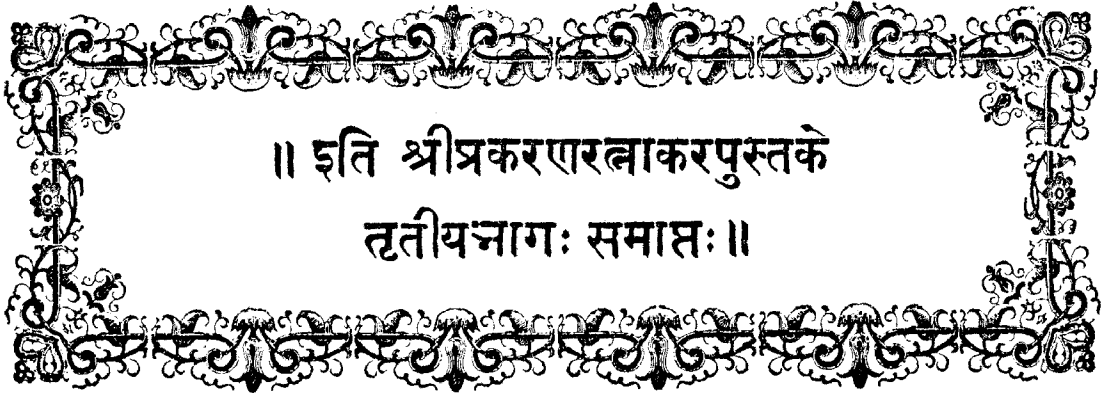
शाः कर्तुं कृमायेन च ते विदंति । जानंतितत्त्वं प्रजवंति कर्तुं तेकेपिलोके विरलान्वंति ३
सम्यग्विरक्तिर्ननुयस्यचित्ते सम्यग्गुरुर्यस्य च तत्त्ववेत्ता । सदानुनूत्यादृढनिश्चयोय स्त
स्यैव सिद्धिर्न हि चापरस्य ३ विग्रहं कृमिनिकायसंकुलं दुःखदं हृदिविवेचयंतिये । गुप्ति
बंधमिव चेतनं हिते मोचयंतितनुयंत्रयंत्रितं ४ नोगार्थमेतद्भविनां शरीरं ज्ञानार्थमेत
तु किल योगिनां वै । जाताविषं चेद्दिषया हि सम्यक् ज्ञानात्ततः किं कृणुपस्य पुष्ट्या ५ त्व
ड्मांसमेदोश्चिपुरीषमूत्र पूर्णैर्नुरागः कृणुपेकथंते । दृष्टाचक्ताचविवेकरूप स्त्वमेवसा
द्वात्किमुमुह्यसीत् ६ धनं न केषांनिधनं गतं वै दरिद्रिणः केधनिनोनदृष्टाः । दुःखैकहेत्वत्र
धनेति तृष्णां त्यक्त्वा सुखीस्यादिति मे विचारः ७ संसारदुःखान्नपरोस्तिरोगः सम्यग्विचारात्
परमौषधं । तद्गोदुःखस्य विनाशनाय सञ्ज्ञास्त्रतोयं क्रियते विचारः ८ अनित्यतायाय
दिचेत्प्रतीति स्तत्त्वस्य निष्ठाचगुरुप्रसादात् । सुखी हि सर्वत्र जने वने च नोचे दने चाथज
नेषु दुःखी ९ मोहांधकारे च्रमतीहतावत् संसारदुःखैश्च कदर्ष्यमानः । यावद्विवेकार्कम
होदयेन यथास्थितं पश्यति नात्मरूपं १० अर्थो ह्यनर्थो बहुधामनोयं स्त्रीणां च रित्रा
णि शबोपमानि । विषेण तु व्याविषयाश्च तेषां येषां हृदि स्वात्मलया नुनूतिः ११ कार्यं च
किंते परदोषदृष्ट्या कार्यं च किंते परचिंतया च । वृथा कथं खिद्यसि बालबुद्धे कुरु स्वकार्यं त्य
ज सर्वमन्यत् १२ यस्मिन् कृते कर्मणि सौख्यलेशो दुःखानुबंधस्य तथास्ति नांतः । मनोनि
तापो मरणं हि यावन् मूर्खोपि कुर्यात्स्वलुतन्नकर्म १३ यदर्जितं वै वयसाऽखिलेन ध्या
नंतपो ज्ञानमुखं च सत्यं । कृणेन सर्वप्रदहृत्य होतत् कामो बली प्राप्य बलं यतीनां १४ बला
दसौ मोह रिपुर्जनानां ज्ञानं विवेकं च निराकरोति । मोहानि नूतं हि जगदिनष्टं तत्त्वाव
बोधादपयाति मोहः १५ सर्वत्र सर्वस्य सदा प्रवृत्तिर्दुःखस्य नाशाय सुखस्य हेतोः । तथा
पि दुःखं न विनाशमेति सुखं न कस्यापि जजेत्स्थिरत्वं १६ यत्कृत्रिमं वैषयिकादि सौख्यं
च्रमन् न वेको न लजेत मर्त्यः । सर्वेषु तच्चाधममध्यमेषु यद्दृश्यते तत्र किमद्भुतं च १७
क्लुधातृषाकामविकाररोष हेतुश्च तद्भेषजवददंति । तदस्वतंत्रं कृणिकं प्रयासकृत् यती
श्वरादूरतरं त्यजंति १८ गृहीतलिंगस्य च चेदनाशा गृहीतलिंगो विषयानि लाषी । गृही
तलिंगोरसजोलुपश्चेद् विडंबनं नास्ति ततोऽधिकं हि १९ येलुब्धचित्ताविषयार्थनोगे
बहिर्विरागाहृदि बद्धरागाः । तेदांजिकावेषधराश्च धूर्ता मनांसिलोकस्य तुरंजयंति २०
मुग्धश्च लोकोपि हि यत्र मार्गं निवेशितस्तत्र रतिकरोति । धूर्तस्य वाक्यैः परिमोहितानां के
षां न चित्तं च्रमतीह लोके २१ ये निःस्पृहास्त्यक्तसमस्तरागा स्तत्त्वैकनिष्ठागलितानिमा
नाः । संतोषपोषैकविलीनवांठा स्ते रंजयंति स्वमनोनलोकं २२ तावद्विवादी जनरंजक

श्र यावन्नचैवात्मरसेसुखज्ञः । चिंतामणिंप्राप्यवरंहिलोके जनेजनेकःकथयन्प्रयाति
 ३३ षष्ठांविरोधोपिचदर्शनानां तथैवतेषांशतशश्चजेदाः । नानापथेसर्वजनःप्रवृत्तः को
 लोकमाराधयितुंसमर्थः ॥ ३४ ॥ तदेवराज्यंहिधनंतदेव तपस्तदेवेहकलाचसैव ।
 स्वास्थ्येनवेह्यीतजताशयेचेन्नोचेद्वृथासर्वमिदंहिमन्ये ॥ ३५ ॥ रुष्टैर्जनैःकिंदिचि
 त्तशांति स्तुष्टैर्जनैःकिंदिचित्तापः । प्रीणातिनोनैवडुनोतिचान्यान् स्वस्थःसदौदासप
 रोहियोगी ॥ ३६ ॥ एकःपापात्पततिनरकेयातिपुण्यात्स्वरेकः पुण्यापुण्यप्रचयविगमा
 न्मोहमेकःप्रयाति । संगान्नूनंनजवतिसुखंनद्वितीयेनकार्यं तस्मादेकोविचरतिसदानं
 दसौख्येनपूर्णः ॥ ३७ ॥ त्रैलोक्यमेतद्दुनिर्जितंयैर्मनोजयेतेपियतोनशक्ताः । मनोजय
 स्यात्रपुरोहियस्मात् तृणांत्रिलोकीविजयंवदंति ॥ ३८ ॥ मनोलयान्नास्तिपरोहियोगो
 ज्ञानंतुतत्त्वार्थविचारणाच्च । समाधिसौख्यानपरंचसौख्यं संसारसारंत्रयमेतदेव ॥ ३९ ॥
 यासिद्धयोऽष्टावपिडुर्जेनाये रसायनंचांजनधातुवादाः । ध्यानानिमंत्राश्चसमाधियोगा
 श्रितेप्रसन्नेविषवद्भवन्ति ॥ ४० ॥ विदंति तत्त्वंनयथास्थितंवै संकल्पचिंताविषयाकु
 लाये । संसारदुःखैश्चकदर्थितानां स्वप्रेपितेषांनसमाधिसौख्यं ॥ ४१ ॥ श्लोकोवरंपरम
 तत्त्वपथप्रकाशी नग्रंथकोटिपठनंजनरंजनाय । संजीवनीतिवरमौषधमेकमेव व्यर्थःश्र
 मप्रजननोनतुमूलनारः ॥ ४२ ॥ तावत्सुखेह्याविषयादिजोगे यावन्मनःस्वास्थ्यसु
 खंनवेत्ति । लब्धमनःस्वास्थ्यसुखैकलेशे त्रैलोक्यराज्येपिनतस्यवांठा ॥ ४३ ॥ नदेव
 राजस्यनचक्रवर्त्तिनस्त द्वैसुखंरागयुतस्यमन्ये । यद्दीतरागस्यमुनेःसदात्म-निष्ठस्यचित्ते
 स्थिरतांप्रयाति ॥ ४४ ॥ यथायथाकार्यशताकुलंवै कुत्रापिनोविश्रमतीहचितं । तथात
 यातत्त्वमिदंदुरापं इदिस्थितंसारविचारहीनैः ॥ ४५ ॥ शमसुखरसलेशात्तदेष्यतांसंप्र
 याता विविधविषयनोगात्यंतवांठाविशेषाः । परमसुखमिदंयद्भुज्यतेऽतःसमार्थो मन
 सिसतितदातेशिष्यतेकिंवदान्यत् ॥ ४६ ॥ इति हृदयप्रदीपषट्त्रिंशतिका संपूर्णा ॥

॥ मार्गानुसारीना लक्षण ॥

न्यायसंपन्नविजवः शिष्टाचारप्रशंसकः । कुजशीलसमैःसार्धं कृतोद्वाहोन्यगोत्रजैः ॥
 ॥ १ ॥ पापनीरुःप्रसिद्धं च देशाचारंसमाचरन् । अवर्णवादीनकापि राजादिषुविशेष
 तः ॥ २ ॥ अनतिव्यक्तगुप्ते च स्थानेसुप्रातिवेश्मके । अनेकनिर्गम द्वार विवर्द्धितनिके
 तनः ॥ ३ ॥ कृतसंगःसदाचारैर्मातापित्रोश्चपूजकः । त्यजन्नुपश्रुतस्थान मप्रवृत्तिश्च
 गर्हिते ॥ ४ ॥ व्ययमायोचितं कुर्वन् वेषंविज्ञानुसारतः । अष्टनिर्धीगुणैर्युक्तः शृणवा
 नोधर्ममन्वहं ॥ ५ ॥ अजीर्णंनोजनत्यागी कालेनोक्ताचसात्म्यतः । अन्योन्याप्रतिबंधं

धेन त्रिवर्गमपिसाधयन् ॥६॥ यथावदतिथौसाधौ दीनेचप्रतिपत्तिकृत् । सदानाजिनि
 विष्टश्च पक्षपातिगुणेषुच ॥ ७ ॥ अदेशाकालयोश्चर्यां त्यजन्जानन्बलाबलं । व्रत
 स्थज्ञानवृद्धानां पूजकःपोष्यपोषकः ॥८॥ दीर्घदर्शीविशेषज्ञः कृतज्ञोलोकवद्वनः । स
 लङ्कःसदयःसौम्यः परोपकृतिकर्मठः ॥ ९ ॥ अंतरंगारिषद्वर्गं परिहारपरायणः ।
 वशीकृतेन्द्रियग्रामो गृह्णिधर्मायकल्पते ॥ १० ॥ ॥ ॥ ॥ ॥

॥ इति श्रीप्रकरणरत्नाकरपुस्तके
 तृतीयभागः समाप्तः ॥